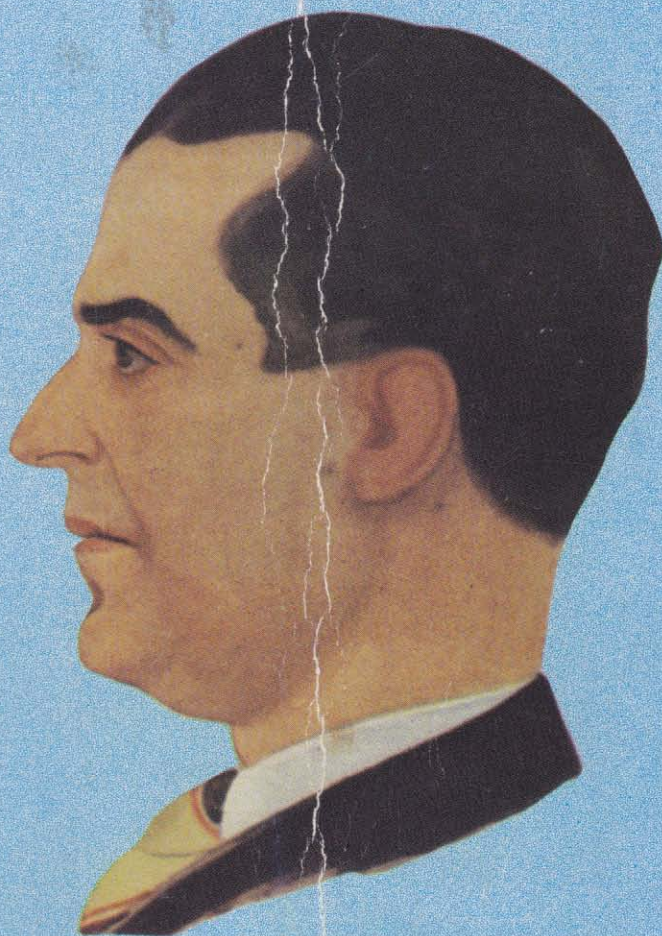
ΛΟΥΚΑ ΧΡ. ΤΣΑΓΚΑΡΗ

ΜΙΑ ΖΩΗ ΕΝΑΣ ΑΓΩΝΑΣ

ΛΑΜΙΑ 1985

ΛΟΥΚΑ ΧΡ. ΤΣΑΓΚΑΡΗ

ΜΙΑ ΖΩΗ ΕΝΑΣ ΑΓΩΝΑΣ
ΛΑΜΊΑ 1985

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΙΑ ΖΩΗ...

ΕΝΑΣ ΑΓΩΝΑΣ

Λουκᾶ Χρ. Τσαγκάρη

ΜΙΑ ΖΩΗ...
ΕΝΑΣ ΑΓΩΝΑΣ

Λαμία 1985

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ
ΜΝΗΜΗΝ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΜΟΥ
Τ Ι Λ Λ Η Σ
ΠΙΣΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

Ὁ συγγραφεὺς - ἰατρὸς ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
(Φωτογραφία ἔτους 1954)

Ἡ σύζυγός του ἀείμνηστη ΤΙΛΛΗ Λ. ΤΣΑΓΚΑΡΗ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ βιβλίο αὐτὸ τὸ ἔγραψα μὲ τὴν βοήθεια φίλων καὶ συγγενῶν μου, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀγαπημένης μου συζύγου ΤΙΛΛΗΣ, ἡ ὁποία μὲ συντρόφευσε καὶ μοῦ συμπαραστάθηκε σὲ ὅλη μου τὴν ζωή, σαν πιστὴ βοηθός μου καὶ ἀφωσιωμένη μητέρα καὶ σύζυγος.

Στὶς δύσκολες στιγμὲς ποὺ πέρασε αὐτὸς ὁ τόπος καὶ ἰδιαιτέρως στὰ μαῦρα χρόνια τῆς Κατοχῆς, ἀγωνίσθηκε μαζί μου μὲ ὅλη της τὴν ψυχή, γιὰ νὰ ἀνακουφίση ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴν δυστυχία τὸν χειμαζόμενο λαό μας καὶ νὰ διασώση πολλοὺς Ἕλληνες πατριῶτες ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν κατακτητῶν.

Στὰ δύσκολα αὐτὰ χρόνια, ἦταν ἡ δεύτερη μάνα ἑκατοντάδων νεογνῶν ποὺ γεννήθηκαν στὴν Κλινική μου καὶ τὰ βοήθησε στὸ πρῶτο τους ξεφωνητό, νὰ ἀντικρύσουν μὲ χαμόγελο τὴν ζωή.

Ἔζησε σκληρὰ χρόνια κοντά μου, ἀπὸ τὸ δύσκολο δημιουργικό μου ξεκίνημα, μὲ χίλια βάσανα καὶ πολλὲς πίκρες, σὲ μιὰ χώρα φτωχὴ καὶ ὑπανάπτυκτη, μέχρι τὰ γεράματά μου καὶ τὴν ὥρα ποὺ ἔφυγε γιὰ πάντα γιὰ τὸ στερνό της ταξίδι.

Δέθηκε πολὺ μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ρούμελης, σὲ ὅποια τάξη καὶ ἂν ἀνῆκαν. Μὲ ἀγρότες, ἐπιστήμονες, ἐπαγγελματίες, μὲ πλούσιους καὶ φτωχούς. Τοὺς ἀγάπησε καὶ ἀγαπήθηκε πολύ, τόσο ποὺ ἔγινε ἕνα μὲ αὐτούς.

Ἔκανε πολλὲς πνευματικὲς συγγένειες (γάμους - βαφτίσια) — χιλιάδες θὰ μποροῦσα νὰ πῶ— σὲ ὅλη τὴν Ρούμελη.

Ἀγάπησε τὰ ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ ἔζησε ὅλη της τὴν ζωή, μὲ καθαρὴ ἑλληνικὴ νοοτροπία.

Ὁ ἑλληνικὸς καταλύτης ἔδρασε τόσο πολὺ ἐπάνω της, ὥστε νὰ μὴν θέλη νὰ πάη στην χώρα ποὺ γεννήθηκε, οὔτε σὰν ἐπισκέπτρια.

Τώρα θαμμένη στὸν Οἰκογενειακὸ Τάφο τῶν Τσαγκαραίων, στὴν Μάκρη - Φθιώτιδος, ἀναπαύεται μεταξὺ τῶν συγγενῶν μου ἥσυχη καὶ εὐτυχισμένη, γιατὶ εἶδε τοὺς γιούς της νὰ προκόβουν σὰν γιατροί, συνεχίζοντας τὴν δική μου ἐπιστημονικὴ παράδοση, εἶδε νύφες καὶ ἐγγόνια.

Πρὸ παντὸς εὐτύχησε νὰ δῆ μιὰ Ἑλλάδα προηγμένη καὶ ἐφάμιλλη τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν τῆς Δύσεως, ποὺ ἴσως νὰ βοήθησε καὶ αὐτὴ λιγάκι.

Σὰν δεύτερος σκοπὸς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, εἶναι ἡ καταγραφὴ τῆς ζωῆς μου ἀπὸ τὸ 1899 μέχρι σήμερα. Μιὰ ζωὴ σκληρή, ἕνας ἀγώνας ἀδιάκοπος ἑνὸς φτωχοῦ καὶ ὀρφανοῦ παιδιοῦ τῆς Ρούμελης, ποὺ μέ-

σα ἀπὸ μύριες ἀντιξοότητες, κατώρθωσε νὰ ζήση, νὰ δημιουργηθῆ, νὰ ἐπιβληθῆ σὰν ἐπιστήμων καὶ σὰν ἄνθρωπος στὴν Κοινωνία. Νὰ βοηθήση μὲ ὅλη του τὴν ψυχὴ τοὺς συνανθρώπους του, ὑλικῶς, ἠθικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ὅταν βρέθηκαν σὲ δύσκολη θέση.

Ἐπίσης κατώρθωσε νὰ δείξη ὅτι τὸ ἀθάνατο ἑλληνικὸ ἰδεῶδες τοῦ «διαρκοῦς ἀγῶνος» δὲν πέθανε, ἀλλὰ ζῆ μέσα στοὺς πραγματικοὺς Ἕλληνες, ποὺ δὲν ἔγιναν «ἔμποροι τοῦ Ναοῦ» και «προσκυνηταὶ τῆς Ἱερουσαλήμ», ἀλλὰ λάτρεις τοῦ πνεύματος τῶν Ἀθηνῶν.

* * *

ΜΙΑ ΖΩΗ, ΕΝΑΣ ΑΓΩΝΑΣ συνεχής, σκληρός, ἀδυσώπητος, γιὰ τὴν ἐπιβίωση, γιὰ τὴν οἰκογένεια, γιὰ τὴν κοινωνία, γιὰ τοὺς συνανθρώπους μας, γιὰ τὴν ΕΛΛΑΔΑ μας.

Ἴσως ἀκόμα τὸ βιβλίο αὐτὸ νὰ δώση τὰ ἀνάλογα ἐρεθίσματα καὶ νὰ ἀποτελέση παράδειγμα πρὸς μίμησιν, γιὰ τοὺς νέους τῆς σημερινῆς ἐποχῆς.

Ἴσως νὰ τοὺς διδάξη ὅτι ἡ ζωὴ καὶ ἡ διακριτικὴ θέσις στὴν Κοινωνία, κερδίζεται μόνον μὲ τίμιον καὶ σκληρὸν ἀγῶνα.

Ἴσως ἀκόμα νὰ διδαχθοῦν οἱ νέοι μας, ὅτι πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζουν τὴν ζωὴ μὲ θάρρος καὶ αὐτοπεποίθησι καὶ νὰ ἀποστρέφωνται τὶς σαγηνευτικὲς σειρῆνες τῶν «εὐκόλων λύσεων», τῆς «ἥσσονος προσπαθείας» καὶ τῶν θολῶν ἐξωελληνικῶν καὶ ἀντικοινωνικῶν σοσιαλμαρξιστικῶν θεωριῶν.

Τὸ σοφὸν ἀπόφθεγμα τῶν προγόνων μας: «Τὰ ἀγαθὰ κόποις κτῶνται» καὶ ὁ δρόμος τῆς Ἀρετῆς ποὺ ἀκολούθησε ὁ ἡμίθεος Ἡρακλῆς ἀπὸ τὴν βρεφική του ἡλικία, ἂς ἀποτελέσουν τὸν φάρον ποὺ θὰ καθοδηγῆ τὴν πορεία τῶν νέων μας, σὲ ἀσφαλῆ λιμένα.

Τέλος, θὰ ἤθελα νὰ γνωρίσω στοὺς ἀναγνῶστες μου, ὅτι τὸ παρὸν βιβλίον εἶναι μιὰ λιτὴ αὐτοβιογραφία μου, μιὰ ἁπλῆ ἀφήγησις καὶ παράθεσις γεγονότων, χωρὶς φραστικὰ σχήματα καὶ λογοτεχνικὲς ἀπαιτήσεις.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος πονήματος εἶναι Ἰατρὸς καὶ ὄχι Λογοτέχνης ἢ Φιλόλογος καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι φυσικὸν νὰ στερῆται καὶ συγγραφικοῦ ὕφους καὶ λογοτεχνικοῦ ταλέντου.

Διὰ τοῦτο, ἐκ προοιμίου ζητῶ συγγνώμην ἀπὸ τοὺς ἀναγνῶστες μου, διὰ τυχὸν φραστικὲς ἀτέλειες καὶ γλωσσικὲς ἀταξίες.

ΛΟΥΚΑΣ ΧΡ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
Ἰατρὸς
Μαιευτὴρ - Γυναικολόγος

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Ἡ Μάκρη Λαμίας, τὸ χωριὸ ποὺ γεννήθηκα, βρίσκεται στὴν κοιλάδα τοῦ Σπερχειοῦ τῆς δυτικῆς Φθιώτιδος καὶ εἶναι κτισμένο στὶς δύο πλευρὲς τῆς δημοσίας ὁδοῦ Λαμίας - Καρπενησίου, στὸ ὕψος τοῦ 28ου χιλιομέτρου.

Δυτικῶς συνορεύει μὲ τὴν κωμόπολιν τῆς Μακρακώμης καὶ τὰ Λουτρὰ Πλατυστόμου, βορείως μὲ τὸ χωριὸ Ἀρχάνι, ἀνατολικῶς μὲ τὰ χωριὰ Γραμμένη καὶ Καστρὶ καὶ νοτίως μὲ τὴν κωμόπολιν τῆς Σπερχειάδος.

Στὰ νότια τὸ χωριὸ βρέχεται ἀπὸ τὰ νερὰ τοῦ Σπερχειοῦ ποταμοῦ, ποὺ τὸ μὲν καλοκαίρι εἶναι λιγοστὰ καὶ ἥσυχα, τὸν δὲ χειμῶνα ὁρμητικὰ καὶ χειμαρρώδη ποὺ καταστρέφουν τὰ ὀλίγα χωράφια τοῦ χωριοῦ καὶ παρασύρουν τὰ γενήματα.

Χάριν τῆς ἱστορίας πρέπει νὰ ἀναφέρουμε, ὅτι ὁ ποταμὸς αὐτὸς πηγάζει ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Καρπενησίου καὶ ἐκβάλλει στὸν Μαλιακὸ κόλπο. Στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας εἶχε τὸ ὄνομα Ἀλαμάνα, ἀπὸ παραφθορὰ τῆς λέξεως ἁλατομάνα, ἐπειδὴ στὶς ἐκβολές του ἐλίμναζε καὶ ἀνεμιγνύετο μὲ τὸ θαλασσινὸ νερὸ ἀποκτώντας ὑφάλμυρον γεῦσιν.

Στολίδι τῆς Μάκρης ἦταν ὁ τεράστιος Λόγγος, ἀπὸ αἰωνόβια πυκνὰ πλατάνια κατὰ μῆκος τῆς ὄχθης τοῦ Σπερχειοῦ.

Οἱ λιγοστοὶ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, γεωργοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ μικρὸν γεωργικὸν κλῆρον, ἐξοικονομοῦσαν τὰ πρὸς τὸ ζῆν μὲ σιτηρά, καπνά, βαμβάκι, κρασί καὶ λίγα κηπευτικά.

Τὰ τελευταῖα χρόνια οἱ ἐναπομείναντες χωρικοί, ἐστράφησαν πρὸς τὶς δυναμικὲς καλλιέργειες και κυρίως πρὸς τὴν καλλιέργειαν φιστικιοῦ Αἰγίνης ποὺ εὐδοκιμεῖ καὶ ἀποδίδει ἕνα θετικὸν εἰσόδημα.

Στὸ χωριὸ αὐτὸ εἶδα τὸ φῶς τῆς ζωῆς, στὶς 20 Μαΐου τοῦ 1899, ἡμέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 4η μ.μ.

Ὁ πατέρας μου ὠνομάζετο Χρῆστος Κωνσταντίνου Τσαγκά-

ρης καὶ ἡ μητέρα μου Κωνσταντίνα, τὸ γένος Σκουτέλη, ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν Φθιώτιδος.

Ἐγὼ εἶμαι τὸ τρίτον ἐπιζῆσαν τέκνον τῶν γονέων μου. Πρὸ ἐμοῦ πέθαναν δύο ἀδέλφια μου εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν τὸ ἕνα καὶ ἕξ μηνῶν τὸ ἄλλο, ἐνῶ μετά ἀπὸ ἐμένα γεννήθηκαν δύο κορίτσια.

Μὲ ἐβάπτισε ἕνας πρῶτος ἐξάδελφος τῆς μάνας μου, ποὺ ὑπηρετοῦσε ὡς καλόγηρος εἰς το Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ Ἀμφικλείας καὶ μὲ ὠνόμασε Λουκᾶ γιὰ νὰ ζήσω.

Μεγάλωσα στὸ χωριὸ χωρὶς νὰ μὲ θηλάζῃ ἡ μάνα μου, διότι ὁ γιατρὸς ἀπεφάνθη ὅτι τὰ ἄλλα της παιδιὰ πέθαναν ἀπὸ τὸ γάλα της. Ἐγὼ ἐτρεφόμουν μὲ γάλα γαϊδούρας, δὲν εἶναι ντροπὴ νὰ τὸ πῶ.

* * *

Ἔζησα μέσα στὸ σπίτι τῆς οἰκογενείας Κωνσταντίνου Τσαγκάρη. Ἦταν πέντε ἀδέλφια καὶ δύο ἀδελφές.

Ὁ Ἀριστείδης, ὁ Χρῆστος (ὁ πατέρας μου), ὁ Βασίλης, ὁ Δῆμος καὶ ὁ Βαγγέλης, ἐπίσης ἡ Τασούλα σύζυγος Ἰωάννου Αὐγίκου καὶ ἡ Δέσποινα σύζυγος Δημητρίου Καπάλα.

Ὁ Ἀριστείδης Τσαγκάρης ἐνυμφεύθη τὴν Κωνσταντούλα Δημ. Πιτσίκα (ἀδελφὴ τοῦ Ἀντιστρατήγου Ἰωάννου Πιτσίκα, τοῦ ἥρωος τῆς Ἀλβανίας), καὶ ἀπέκτησε ὀκτὼ παιδιά, τέσσαρα ἀγόρια καὶ τέσσαρα κορίτσια:

Τούς: Ἠλίαν Ἀρ. Τσαγκάρην, Καπνέμπορον Θεσσαλονίκης. Κων/νον Ἀρ. Τσαγκάρην, Ἔμπορον εἰς Ἀμερικήν. Παναγιώτην Ἀρ. Τσαγκάρην, Καπνέμπορον Θεσσαλονίκης. Σεραφεὶμ Ἀρ. Τσαγκάρην, Συμβολαιογράφον Μακρακώμης.

Τίς: Μαρίαν σύζ. Ἀποστόλου Ἠλιοπούλου. Ἑλένην σύζ. Ἰωάννου Μητσοπούλου. Νίκην σύζ. Ἰωάννου Παπαϊωάννου. Αἰκατερίνην σύζ. Εὐαγγέλου Ἀγγελάκα.

Ὁ Χρῆστος (ὁ πατέρας μου), ἐκτὸς ἀπὸ μένα ἀπέκτησε καὶ τίς: Χρυσαυγὴν σύζ. Κων/νου Τριανταφύλλου καὶ Γεωργίαν σύζ. Πέτρου Παρλαβάντζα.

Ὁ Βασίλειος, ἐνυμφεύθη τὴν Μαρίαν τὸ γένος Γιωτοπούλου ἀπὸ τὶς Κομποτάδες Λαμίας καὶ ἀπέκτησε τέσσαρα παιδιά:

Τούς: Εὐάγγελον Τσαγκάρην, Καπνέμπορον Θεσσαλονίκης. Ἀριστοτέλην Τσαγκάρην, Ἰδιωτικὸν Ὑπάλληλον.

Τίς: Σπυριδούλαν σύζ. Φωτίου Παπαγεωργίου. Δήμητραν σύζ. Γρηγορίου Τσάκαλου.

Οἱ ἕτεροι δύο ἀδελφοὶ Δῆμος Τσαγκάρης, Συμβολαιογράφος καὶ Εὐάγγελος Κ. Τσαγκάρης Τελωνειακός, παρέμειναν ἄγαμοι.

Ἡ καταγωγὴ τῆς οἰκογενείας Κωνσταντίνου Τσαγκάρη ἦταν ἀπὸ τὴν ὀρεινὴ Εὐρυτανία καὶ ἀπὸ τὸ χωριὸ Παλαιοκατούνα.

Ἐπειδὴ ὁ προπάππος μου ἦταν σπανός, ὅλη ἡ οἰκογένεια Τσαγκάρη πῆρε τὴν προσωνυμία «Σπαναῖοι».

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΩΝ ΤΣΑΓΚΑΡΑΙΩΝ

Μιὰ οἰκογενειακὴ φωτογραφία τῶν Τσαγκαραίων. Στὸ κέντρον τῆς κάτω σειρᾶς ὁ μικρὸς τότε Λουκᾶς, ἐν μέσῳ τῆς ἀδελφῆς του Χρυσαυγῆς Τριανταφύλλου καὶ τῆς ἐξαδέλφης του Ἑλένης Μητσοπούλου.

Ὅταν ἤμουν εἰς ἡλικίαν 4 - 5 ἐτῶν, ὁ πατέρας μου προσεβλήθη ἀπὸ φυματίωσιν, ἀπὸ τὴν ἀνθυγιεινὴν ἐργασία ποὺ ἐκτελοῦσε στὶς στοὲς τῶν μεταλλείων τοῦ Ἀρχανίου, ποὺ εἶχε ὁ μεγάλος ἀδελφὸς τοῦ πατέρα μου, δικηγόρος Δῆμος Τσαγκάρης.

Αὐτός, ὡς πρωτοετὴς τῆς Νομικῆς, εἶχε φοιτήσει εἰς τὸ πρῶτο Πανεπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸ Ναύπλιον, πρωτευούσης τότε τοῦ νεοσυστάτου κράτους.

Ὁ πατέρα μου, ὅπως καὶ προηγουμένως ἀνέφερα, προσβληθεὶς ἀπὸ φυματίωσιν ἀπεβίωσε μετὰ ἀπὸ ἑνάμισυ χρόνον, ὅταν ἐγὼ ἤμουν 5½ ἐτῶν.

Ἔμεινα ὀρφανὸς μὲ τὶς δύο ἀδελφές μου, τὴν Χρυσαυγὴ 3 ἐτῶν καὶ τὴν Γεωργίτσα 1½ ἔτους.

Τὰ μοιρολόγια ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἦταν φοβερά, σὰν συνέχεια τῶν ἀρχαϊκῶν πενθίμων τελετῶν. Ἀκόμα παραμένουν ἄσβεστες στὴν μνήμη μου σκηνὲς σκληρὲς καὶ ἀνατριχιαστικές, ὅταν σκεπασμένα κάτω ἀπὸ μιὰ βελέτζα ἐμεῖς τὰ τρία ὀρφανά, μὲς τὶς κάπνες τοῦ τζακιοῦ ποὺ δὲν «τράβαγε» ποτέ, βλέπαμε την μάνα μας νὰ τραβάη τὰ μαλλιά της ἀπὸ ἀπόγνωσι καὶ ἀπελπισία. Πῶς νὰ τὰ ζήση καὶ νὰ τὰ μεγαλώση τὰ τρία ὀρφανὰ παιδιά της;

«Ο ΛΟΥΚΑΣ ΝΑ ΓΙΝΗ ΓΙΑΤΡΟΣ»

Λίγο καιρὸ πρὶν πεθάνη ὁ πατέρας μου, τὸ θυμᾶμαι σὰν τώρα, σηκώθηκε ἀπὸ τὸ κρεββάτι τοῦ θανάτου, μὲ ἔβαλε καβάλα στὸ ἄλογο καὶ μὲ πῆγε στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο τοῦ χωριοῦ μας. Ἀφοῦ μὲ παρέδωσε στὸν δημοδιδάσκαλο Γ. Παπαθανασίου (τὸ θυμᾶμαι καλὰ) τοῦ εἶπε: «Δάσκαλε, σοῦ φέρνω τὸν Λουκᾶ μου νὰ τοῦ μάθης γράμματα καὶ νὰ γίνη γιατρός. Ἄκουσες δάσκαλε;».

Αὐτὰ ἦταν τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ πατέρα μου, γιὰ τὸ παιδί του, ἡ προσταγή του, ἡ ἐπιθυμία του νὰ γίνω γιατρός. Σὰν νὰ ἤθελε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, νὰ βγάλη ἕναν ἐπιστήμονα γιὰ νὰ σώση τὶς ζωὲς τῶν ἄλλων, μιὰ καὶ ἡ δική του ζωὴ σιγὰ - σιγὰ ἔσβηνε, χωρὶς σχεδὸν ἰατρικὴ φροντίδα.

Ἡ μάνα μας παρέμεινε στὴν Μάκρη, στὰ Τσαγκαρέϊκα καὶ δὲν ἐπέστρεψε, ὅπως ἦταν τὰ ἔθιμα τότε, στὸ πατρικό της σπίτι στὰ Σκουτελέϊκα, στὴν Μεσοποταμία. Ἐργαζόταν στὰ χωράφια μοιράζοντας τὴν ζωή της ἀνάμεσα στὴ δουλειὰ καὶ στὸ ἀδιάκοπο μοιρολόϊ γιὰ τὸν χαμένο ἄνδρα της. Μαζί της κλαίγαμε κι ἐμεῖς, ἀποκτώντας στὴν πιὸ τρυφερή μας ἡλικία τὴν φοβερώτερη ἐμπειρία, τὴν ἐμπειρία τῆς ὀρφάνιας.

Ἔβλεπα τὸν ἀδελφὸ τοῦ πατέρα μου, τὸν Ἀριστείδη, νὰ περιποιῆται τὰ παιδιά του καὶ νὰ λέη στὸν μικρότερο τὸν γυιό του «Ἔλα ἐδῶ Ρήγα μου, πάρε μιὰ δεκάρα, ἕνα τάλληρο», καὶ μὲ ἔπιανε τὸ παράπονο.

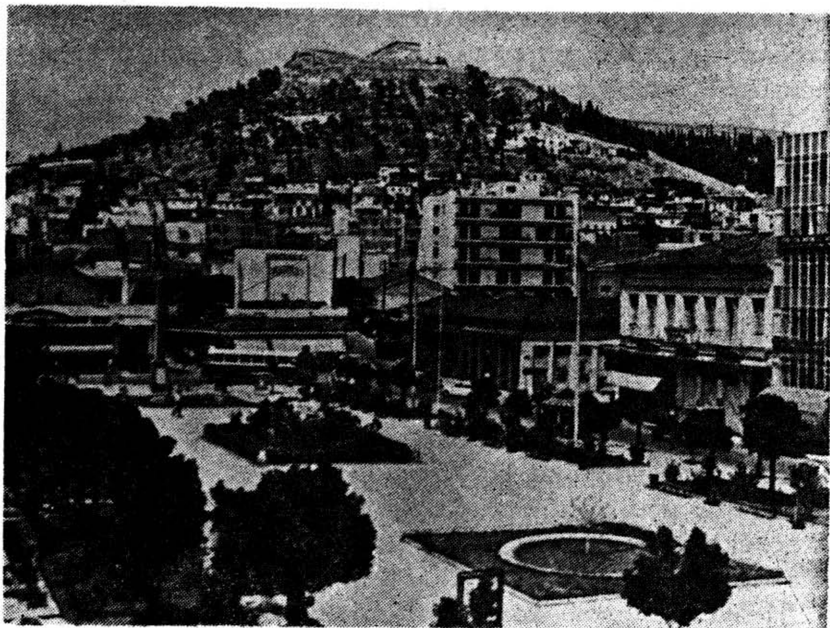
Ἔβλεπα τὰ πρῶτα μου ἐξαδέλφια νὰ πηγαίνουν νὰ ἀγοράζουν μιὰ πεντάρα χαλβά, ἕνα λουκούμι, λιχουδιὲς τῆς τότε ἐποχῆς, νὰ δέχωνται ἕνα χάδι ἀπὸ τὸν πατέρα τους καὶ πικραινόμουν καὶ πήγαινα κάπου ποὺ δὲν μὲ ἔβλεπε κανεὶς γιὰ νὰ κλάψω.

Πικρὲς ἀναμνήσεις τῆς ὀρφάνιας, μεγάλα διδάγματα τῆς μετέπειτα ζωής μου.

ΣΤΟ ΣΧΟΛΑΡΧΕΙΟΝ ΛΑΜΙΑΣ

Ὅταν τελειώσαμε τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο, πήγαμε μὲ τὰ πόδια στὴν Λαμία (28 χλμ.), γιὰ νὰ δώσουμε ἐξετάσεις στὸ Ἑλληνικὸ Σχολεῖο, διότι μόνον στὴν Λαμία ὑπῆρχε. Ἐπέτυχα τότε ἀπὸ τοὺς πρώτους εἰς ἡλικίαν ἐννέα ἐτῶν, μαζὶ μὲ ἄλλους ἑπτὰ ἀπὸ τὸ χωριό μου καὶ ἐπαινεθήκαμε ἀπὸ τοὺς καθηγητάς μας, ἐμεῖς οἱ Μακρησιῶτες, διότι λύσαμε ὅλα τὰ προβλήματα ποὺ μᾶς ἔβαλαν.

Ἡ συντήρησίς μας μακρυὰ ἀπὸ τὸ σπίτι μας, ἦταν δύσκολη καὶ ἀθλία. Κάθε Σάββατο, ὅταν ἐρχόταν τὰ ἁμάξια ἀπὸ τὸ χωριό, περιμέναμε μὲ ἀγωνία τὸ καλάθι, ποὺ στερεοτύπως περιεῖχε ψωμί, κανένα αὐγό, λίγο τυρί, μερικὰ κρεμμύδια καὶ καμμιὰ ἀλλαξιὰ ροῦχα.

Ἡ ἄποψις τῆς Λαμίας ἀπὸ τὴν Πλατεῖαν Βασιλέως Κωνσταντίνου. Στὸ βάθος τὸ Κάστρο.

Ἔτσι, κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς συνθῆκες, περάσαμε τὴν πρώτη καὶ δευτέρα τάξη τοῦ Ἑλληνικοῦ. Τὴν τελευταία τάξη τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου τὴν ἔβγαλα στὴν Σπερχειάδα, ποὺ μὲ πῆγε γιὰ ἀνεξήγητους γιὰ μένα λόγους, ὁ «προστάτης» καὶ «καπετὰν ἕνας» τῆς οἰκογενείας, θεῖος μου, Δῆμος Τσαγκάρης.

Τελειώνοντας τὸ Σχολαρχεῖο, ἔδωσα ἐξετάσεις καὶ ἐπέτυχα

στὸ Γυμνάσιο. Παρὰ τὴν ἐπιτυχία μου αὐτή, ὁ θεῖος μου ὁ ἐγγράμματος, αὐτὸς ὁ δικηγόρος, μὲ ἐκάλεσε καὶ μοῦ εἶπε: «Ἐσύ, Λουκᾶ, θὰ μείνης στὸ χωριό, δὲν τὰ παίρνεις τὰ γράμματα. Ἡ οἰκογένειά σου ἔχει ἀνάγκες, πρέπει νὰ βοηθήσης τὴν μάνα σου καὶ τὶς ὀρφανὲς ἀδελφές σου. Ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα θὰ πρέπη νὰ δουλέψης, θὰ γ ί ν η ς γ ε ω ρ γ ό ς»!!...

Ἐγὼ μὲ κλάματα τοῦ εἶπα: «Θεῖε, πῶς δὲν τὰ παίρνω τὰ γράμματα, ἀφοῦ ἔδωσα ἐξετάσεις καὶ ἐπέτυχα στὸ Γυμνάσιο;».

Ἐπειδὴ εἶχα τὸ θάρρος νὰ διαμαρτυρηθῶ, μὲ ἠπείλησε, μὲ εἶπε ἀχάριστο καὶ αὐθάδη. Μὲ ἔβρισε σὲ ἔντονο ὕφος, ὥστε νὰ μαζευτῆ ὅλη ἡ γειτονιὰ καὶ νὰ ἀκούη ἕναν ἐπιστήμονα ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, νὰ βρίζη ἕνα μικρὸ καὶ ὀρφανὸ παιδί, τὸ παιδὶ τοῦ μακαρίτη τοῦ ἀδελφοῦ του, ὁ ὁποῖος ὅταν ζοῦσε τοῦ εἶχε πῆ: «Τὸν Λουκᾶ μας, Δῆμο, θὰ τὸν κάνης γιατρό»!

Πόσο ἄλλαξαν οἱ ἐποχές. Τότε μᾶς ἔβριζαν ἐπειδὴ θέλαμε νὰ σπουδάσουμε, τώρα παρακαλᾶμε τὰ παιδιά μας νὰ σπουδάσουν, κι ἐκεῖνα δυσανασχετοῦν.

Ἡ ἀπόφασίς μου νὰ τελειώσω τὸ Γυμνάσιο, ἦταν γιὰ μένα ὁριστικὴ καὶ τὰ ὅρια ὑπακοῆς στὸν θεῖο Δῆμο εἶχαν ἐξαντληθῆ. Ἐπίεσα τὴν μάνα μου νὰ βρῆ τοὺς ἀναγκαίους πόρους, ζητώντας μίσθωμα ἀπὸ τὸν ἀδελφό της Ἀθανάσιο Σκουτέλη, ὁ ὁποῖος ἐνέμετο τὴν προικώαν περιουσίαν της σὲ χωράφια, στὴν Μεσοποταμία. Ἐκείνη ἐξωργίσθηκε καὶ μοῦ εἶπε: «Μὴν ξαναπῆς τίποτα γιὰ τὸν ἀδελφό μου, ἐγὼ ἕνα μάτι ἔχω», ὑπονοώντας ὅτι εἶχε ἕναν ἀδελφό, τὸν ὁποῖον ὑπεραγαποῦσε, διότι ὁ ἄλλος ἀδελφός της εἶχε πεθάνει. Ἦταν ὁ Θεμιστοκλῆς Σκουτέλης, ὁ ὁποῖος ἐπαγγέλλετο ὅταν ζοῦσε, τὸν δημόσιον εἰσπράκτορα.

Τότε ἀναγκάσθηκα νὰ ἀπευθυνθῶ μόνος μου στὸν ἀδελφό της καὶ θεῖο μου, μὲ τὴν παράκλησιν τῆς χορηγήσεως ἑνὸς μισθώματος, ἐκ τῶν χωραφιῶν ποὺ ἐνέμετο, ὥστε νὰ μπορέσω νὰ συνεχίσω τὶς σπουδές μου.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ ἀσπλάχνου αὐτοῦ συγγενοῦς, πρὸς τὸν ὀρφανὸ γυιὸ τῆς ἀδελφῆς του, ἦταν γιὰ μένα ἕνας καταπέλτης: «Μοῦ χρωστᾶς καὶ 200 δραχμές, γιατὶ ἄνοιξα αὐλάκια στὰ χωράφια γιὰ νὰ τὰ κάνω ποτιστικά»!!

Ἐγώ, παρ' ὅλα αὐτά, ἐνεγράφην εἰς τὸ Γυμνάσιον, εἰς πεῖσμα ὅλων τῶν ἀντιξοοτήτων.

Παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων τραγούδησα τὰ κάλλαντα καὶ μάζεψα δύο δραχμές. Μὲ τὰ χρήματα αὐτὰ πῆγα στὸ καφενεῖο τοῦ χωριοῦ νὰ παίξω χαρτιὰ καὶ νὰ δοκιμάσω τὴν τύχη μου.

Κάθησα κοντὰ σὲ μιὰ παρέα ποὺ ἔπαιζε τριάντα ἕνα, γιὰ νὰ

παίξω κι ἐγὼ μιὰ πεντάρα. Βιδάνιο, βιδάνιο καὶ ὁ Θεὸς καὶ ὁ Ἅγιος Νικόλαος μὲ προστάτεψαν καὶ κέρδισα 18 δραχμές. Πολλὰ τὰ λεφτὰ γιὰ μένα ἐκείνη τὴν δύσκολη ἐποχή.

Μὲ τὰ χρήματα αὐτὰ πέρασα καὶ ἐκάλυψα τὰ ἔξοδα τῶν σπουδῶν μου τῆς πρώτης Γυμνασίου.

Στὰ μαθήματα δὲν ἤμουν οὔτε κακός, οὔτε καλὸς μαθητής, ἤμουν μέτριος ἀπὸ τὴν ἀνέχεια καὶ τὴν τραυματικὴ ἐμπειρία τῆς ὀρφάνιας καὶ τῆς περιφρονήσεως τῶν «προστατῶν» μπαρμπάδων μου. Τοὺς συγχωρῶ, τοὺς συγχώρησα, τοὺς προστάτευσα αὐτοὺς καὶ τὰ παιδιά τους καὶ θὰ διηγηθῶ μελλοντικῶς πόσο κοντά τους ἔμεινα, σὲ ὧρες δύσκολες γι' αὐτούς, ὅταν γύρω τους φτερούγιζε ὁ ἀτσαλένιος θάνατος καὶ ἡ πεῖνα τῆς Κατοχῆς.

Ἕνα κτυπητὸ παράδειγμα τῆς ἀνέχειας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν μας εἶναι καὶ τὸ ἑξῆς χαρακτηριστικό:

Ἐκεῖνα τὰ χρόνια στὸ Γυμνάσιο κάναμε μαθήματα πρωΐ καὶ ἀπόγευμα καὶ γιὰ τὴν μελέτη εἴχαμε πάντοτε «νυχτέρι» μὲ τὸ φῶς τῆς λάμπας πετρελαίου, ἐφ' ὅσον βέβαια ὑπῆρχε ἡ πεντάρα γιὰ τὸ πολύτιμο αὐτὸ ὑγρό. Ὅταν δὲν ὑπῆρχε ἡ πεντάρα, εἴχαμε κεράκια ἀπ' αὐτὰ ποὺ μοίραζαν στὶς κηδεῖες γιὰ τὸν νεκρὸ καὶ στὶς ὁποῖες εἵμασταν πάντοτε μεταξὺ τῶν «τεθλιμμένων», ὥστε νὰ ἐξασφαλίζουμε κεριὰ γιὰ τὸ νυκτερινό μας διάβασμα.

Παραμύθια γερόντων καὶ μάλιστα παρωχημένης ἐποχῆς, ἴσως χαρακτηρισθοῦν τὰ ἀναφερόμενα ἀπὸ τοὺς νέους, ποὺ τυχὸν θὰ διαβάσουν τὶς γραμμὲς αὐτές. Καὶ ὅμως εἶναι ἀλήθεια πέρα ὡς πέρα καὶ ἂν ἀμφιβάλλουν ἂς ρωτήσουν καὶ ἄλλους ἡλικιωμένους ἐπιστήμονας, ποὺ ἐξεκίνησαν ἀπὸ χωριὰ καὶ φτωχὲς οἰκογένειες.

Τὸ 1917 τελείωσα τὸ Γυμνάσιο καὶ ἐνεγράφην εἰς τὴν Ἰατρικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, πιστὸς στὴν προσταγὴ καὶ ἐπιθυμία τοῦ πατέρα μου, ποὺ ποτὲ δὲν γνώρισα καλά, ποὺ ἡ μορφή του ἀχνὴ σὰν ὄνειρο μοῦ φαίνεται, ποὺ μιὰ φωτογραφία του δὲν ὑπάρχει, ποὺ φτύνοντας κομμάτι - κομμάτι τὰ πονεμένα του πνευμόνια, πῆρε τὸν Λουκᾶ του, τὸν πῆγε στὸν Δάσκαλο μὲ τὴν προσταγὴ «Νὰ γίνῃ γιατρός».

Ὁ Λουκᾶς του θὰ γινόταν γιατρός, τὸ ὁρκίσθηκε!...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ Μ. ΑΣΙΑΣ· ΣΤΗΝ ΣΧΟΛΗ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΤΩΝ

Σὲ ἡλικία 18 ἐτῶν ἐπιστρατευθήκαμε γιὰ νὰ μετάσχουμε στὴν ἐκστρατεία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἦταν κι αὐτὸ μέσα στὸ πρόγραμμα τῆς ζωῆς μου, νὰ γνωρίσω ἀπὸ κοντὰ τὴν πανέμορφη Μικρὰ Ἀσία καὶ νὰ γνωρίσω ἡμέρες δόξης καὶ ἐθνικοῦ μεγαλείου, ἀλλὰ καὶ τραγικὲς ἡμέρες ἐθνικῆς συμφορᾶς.

Ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιστράτευσίν μας, μᾶς ἐπῆγαν εἰς τὰ ἔμπεδα Χαλκίδος, ὅπου μερικοὶ παραμείναμε μέχρι τὸν Σεπτέμβριο, ἐνῶ οἱ περισσότεροι μετεφέρθησαν ἀμέσως στὴν Μ. Ἀσία, γιὰ νὰ ἐπανδρώσουν τὸ θρυλικὸ 5/42 Σύνταγμα Εὐζώνων, τὸ ὁποῖον ἔγινε τὸ φόβητρον τῆς Τουρκίας καὶ γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὸ ἀποκαλοῦσαν «Σεϊτὰν Ἀσκέρ», δηλαδή, στρατὸ τοῦ διαβόλου.

Ἐμεῖς, οἱ ἐναπομείναντες, γύρω στοὺς 150, ὑποχρεωθήκαμε νὰ δώσουμε ἐξετάσεις στὴν Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων. Φαίνεται οἱ ἀνάγκες τὴν ἐποχὴ ἐκείνη γιὰ στελέχη ἦσαν ἐξαιρετικὰ ἐπιτακτικές.

Παρὰ τὸ γεγονὸς αὐτό, οἱ περισσότεροι τῶν στρατιωτῶν εἶχαν ἀντιρρήσεις καὶ δὲν ἤθελαν νὰ ἀκολουθήσουν τὸ σκληρὸ ἐπάγγελμα τοῦ μονίμου ἀξιωματικοῦ. Εἶχαν ἄλλα ὄνειρα καὶ ἄλλες ἐπιδιώξεις γιὰ τὴν ζωή τους.

Ἀλλὰ νέα παιδιὰ τότε, δὲν γνωρίζαμε ὅτι στὸν Στρατό, «ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δέ... Στρατὸς κελεύει!...». Μᾶς ἔβαλαν, «ἑκόντες ἄκοντες», νὰ δώσουμε ἐπὶ τόπου ἐξετάσεις γιὰ τὴν Στρατιωτικὴ Σχολὴ Εὐελπίδων.

Οἱ πλεῖστοι φυσικά, ποὺ δὲν ἐπιθυμούσαμε τὴν εἰσαγωγή μας στὴν Σχολή, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐγώ, ἐγράψαμε στοὺς διαγωνισμοὺς ἀσυναρτησίες, γιὰ νὰ προκαλέσουμε τὴν ἀποτυχία μας.

Ἡ ἐπιδίωξίς μας αὐτὴ ἔγινε ἀμέσως ἀντιληπτὴ ἀπὸ τὸν ἐπὶ κεφαλῆς Συνταγματάρχην, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν ἐνθυμοῦμαι, μόλις ἀνέγνωσε τὰ γραπτὰ τῶν ἐξετάσεων.

Μᾶς συγκέντρωσε ὅλους τοὺς ὑποψηφίους στὴν αὐλὴ τοῦ στρατοπέδου καὶ μᾶς εἶπε: «Ἀκοῦστε, κύριοι, ἐσεῖς δὲν μπορεῖτε νὰ παίζετε οὔτε μὲ τὸν Στρατό, οὔτε μὲ τοὺς ἐκπροσώπους του. Τὸ τέχνασμά σας ἔγινε ἀμέσως ἀντιληπτό ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς ποὺ μετεῖχαν στὴν ἐξεταστικὴ ἐπιτροπή. Ἐμεῖς βρήκαμε καὶ τὸ ἀντίδοτο καὶ τὴν μέθοδο γιὰ νὰ κάνουμε τὴν δουλειά μας καὶ νὰ λύσουμε τὸ ὀξὺ πρόβλημα, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Στρατεύματος». Καὶ συνέχισε:

— Ὅσοι ἀκοῦνε τὸ ὄνομά τους θὰ πηγαίνουν δεξιά, οἱ ὑπόλοιποι θὰ παραμείνουν στὶς θέσεις των. Ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι δεξιά, θὰ πάρουν ἀμέσως τὰ πράγματά τους, θὰ πᾶνε στὴν Ἀθήνα καὶ θὰ εἰσαχθοῦν στὴν Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων, οἱ ὑπόλοιποι θὰ πᾶνε στὴν Θεσσαλονίκη, στὴν Σχολὴ Τηλεγραφητῶν.

Ἐγὼ ὑπῆρξα μεταξὺ τῶν «τυχερῶν», ποὺ ἐπελέγησαν γιὰ τὴν Σχολὴ Τηλεγραφητῶν Θεσσαλονίκης, διότι δὲν ἤθελα νὰ γίνω ἀξιωματικός, μιὰ καὶ εἶχα ἤδη ἐγγραφῆ στὴν Ἰατρικὴ Σχολὴ καὶ ἤθελα νὰ ἐκτελέσω μὲ κάθε θυσία τὴν ἐπιθυμία τοῦ πατέρα μου.

Τότε τὰ Τάγματα Διαβιβάσεων δὲν εἶχαν ἐγγραμμάτους καὶ ἤθελαν νὰ ἐπανδρώσουν τὶς Μονάδες των μὲ μορφωμένα στελέχη.

Στὴν Σχολή, λόγω τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως, ἡ ἐκπαίδευσίς μας ἦταν ἐξαιρετικὰ σύντομη καὶ διήρκεσε μόνον δύο μῆνες.

Μάθαμε, σχεδὸν ἐπὶ τροχάδην, ὡρισμένα βασικὰ πράγματα τῆς τηλεπικοινωνίας. Δηλαδή, συναρμολογία, κατασκευὴ τηλεφωνικῶν γραμμῶν, ἐπεξεργασία τοῦ τηλεφώνου, Μὸρς καὶ ἀσύρματο.

Ὡς ἐκπαιδευτὰς εἴχαμε τοὺς Ἀνθ/γούς, Λαμπίρην, Κόκκολαν καὶ Βλάχον, οἱ ὁποῖοι ἦσαν νεαρὰ παιδιά, μόλις εἶχαν ἀποφοιτήσει ἀπὸ τὴν Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐκπαιδεύσεώς μας, μᾶς φόρτωσαν σ' ἕνα παλιὸ βαπόρι, κυριολεκτικὰ σκυλοπνίχτη, μὲ προορισμὸ τὴν Σμύρνη.

Μᾶς εἶχαν ντύσει μὲ ὡραῖες στολὲς καὶ μᾶς φόρεσαν ἕνα περιβραχιόνιο ἄσπρο - κόκκινο, ποὺ ἦταν τότε τὸ σῆμα τῶν Τηλεγραφητῶν.

ΣΤΗΝ ΣΜΥΡΝΗ, ΤΗΝ ΝΥΦΟΥΛΑ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ

Πρωΐ, πρὶν ἀκόμα ροδίσει ἡ αὐγή, φθάσαμε «καραβοτσακισμένοι» στὴν Πούντα. Μὲ τὸ πρῶτο φῶς τῆς ἡμέρας, μέσα στὴν πρωϊνὴ ἐλαφρὰ ὁμίχλη ἀντικρύσαμε σὰν μυθικὴ πόλι τὴν Σμύρνη. Τὴν Σμύρνη τὴν ἀλησμόνητη, την νυφούλα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Δακρύσαμε.

Μπροστά μας ξεδιπλωνόταν σὰν κινηματογραφικὴ ταινία, οἱ θρῦλοι καὶ παραδόσεις τῆς φυλῆς ποὺ εἴχαμε διδαχθῆ στὸ σχολεῖο μας. Ξαναγεννήθηκε μὲ μιᾶς ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία, ξαναζωντάνεψε ὁ μαρμαρωμένος βασιλιᾶς. Ἀντήχησε στὰ αὐτιά μας ἡ φράσις ποὺ μᾶς ἔλεγε ἡ γιαγιά μας ὅταν εἴμαστε μικρὰ παιδιά, σὰν ἱστορία, σὰν παραμύθι: «Πάλι μὲ χρόνια μὲ καιρούς, πάλι δικά μας θἆναι»...

Τότε δώσαμε ἕναν ὅρκο. Νὰ διώξουμε τὸν Τοῦρκο ἀπὸ τὴν ἅγια γῆ τῶν προγόνων μας, τὴν Ἰωνία καὶ νὰ μποῦμε νικηταὶ στὴν Ἄγκυρα.

Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις μᾶς βρῆκαν οἱ πρῶτες ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου. Βλέπαμε πλέον καθαρὰ τὴν πανέμορφη πόλη. Στὴν παραλιακὴ ὁδὸ τὰ τρὰμ νὰ κινοῦνται μὲ ἄλογα καὶ τοὺς πρώτους διαβάτες νὰ πηγαίνουν βιαστικοὶ στὶς δουλειές τους.

Εἴπαμε στὸν Ὑπολοχαγό μας, ὁ ὁποῖος μᾶς συνώδευε: «Κύριε Ὑπολοχαγέ, πότε θὰ ἀποβιβασθοῦμε;». Ἡ ταλαιπωρία τοῦ ταξιδιοῦ καὶ ἡ ἐπιθυμία νὰ γνωρίσουμε τὸ ταχύτερον τὴν πόλι καὶ τὸν ἑλληνικὸ πληθυσμό της, εἶχε φθάσει στὸ ζενίθ.

— Νὰ περιμένετε», μᾶς ἀπήντησε μὲ τὴν βαριὰ φωνή του ὁ Ὑπολοχαγός, «ἔχουμε διαταγὴ νὰ φέξη πρῶτα καλὰ καὶ μετὰ νὰ ἀποβιβασθοῦμε. Θὰ πᾶμε πρῶτα στὸ Στρατηγεῖο καὶ θὰ ἔλθη ἡ Μουσικὴ τοῦ Σώματος Στρατοῦ νὰ μᾶς συνοδεύση.

Πράγματι, ἀφοῦ ἀνέτειλε καλὰ ὁ ἥλιος κατεβήκαμε ἀπὸ τὸ καράβι, παίρνοντας μόνον τὰ ὅπλα μας. Παραταχθήκαμε στην προκυμαία ὅπου σχηματίσθηκε ἡ πομπή. Ἐμπρὸς ἡ μουσικὴ τοῦ Σώματος, πίσω ὁ ἐπὶ κεφαλῆς Ὑπολοχαγός μας καὶ μετὰ ἐμεῖς, οἱ 150 στρατιῶται φοιτηταί, ἀρχίσαμε τὴν παρέλασι μέσω τῶν κεντρικῶν ὁδῶν τῆς Σμύρνης.

Ὅταν φθάσαμε μπροστὰ στὴν «Λέσχη τῶν Κυνηγῶν», τὴν ὁποίαν εἶχαν ἱδρύσει οἱ Ἕλληνες τῆς Σμύρνης, εἶχε μαζευθῆ ὅλος ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῶν συνοικιῶν τῆς Σμύρνης. Τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, τοῦ Ἁγου Ἀθανασίου, μὲ λαμπάδες, μὲ σημαῖες ἑλληνικές. Ἀλήθεια, ποῦ βρέθηκαν τόσες ἑλληνικὲς σημαῖες;

Μόλις φθάσαμε ἐκεῖ, ξεχύθηκε ὁ μέχρι τότε ὑπόδουλος ἑλληνισμὸς τῆς Μ. Ἀσίας καὶ μᾶς ἀγκάλιαζε, μᾶς φιλοῦσε, μᾶς ἔρραινε μὲ τὰ μυρωμένα ἄνθη τῆς ἀξέχαστης νυφούλας, τῆς ὡραίας μας Σμύρνης.

Τραβήξαμε ἐν παρατάξει πρὸς τὸ Στρατηγεῖο. Τί ἐνθουσιασμὸς ἐπικρατοῦσε καὶ ἐκεῖ, τί ἐναγκαλισμοί, τί ζητωκραυγές, τί συγκινήσεις ἀπὸ τὴν μαθητιῶσα νεολαία ποὺ εἶχε καταλάβει τὰ ἐπίκαιρα σημεῖα.

Συγκινοῦμαι ἀκόμη ὅταν τὰ θυμᾶμαι καὶ μὲ πονεῖ ἡ καρδιά. Ἐμεῖς οἱ μικροί, οἱ 18χρονοι ἀγκαλιάσαμε τὴν δόξα. Ἀπελευθερώσαμε μετὰ ἀπὸ ἑκατοντάδες χρόνια τὰ ἀδέλφια μας καὶ γι' αὐτὸ εἴμασταν ὑπερήφανοι.

Ἡ Σμύρνη ἦταν πάντοτε ἑλληνικὴ πόλις, οἱ Τοῦρκοι τὴν ἀποκαλοῦσαν «Γκιαοὺρ Ἰσμίρ». Εἴχαμε ἐκεῖ Πανεπιστήμιο, Διδασκαλεῖα, ἑλληνικὲς ἐφημερίδες, ἑλληνικὸ πολιτισμό.

Μετὰ πήγαμε στὸ Στρατηγεῖο, σὲ μιὰ μεγάλη πλατεῖα καὶ μᾶς ἔδωσαν ἀπὸ μισὴ κουραμάνα, διότι εἴμαστε νηστικοὶ ἀπὸ τὸ ταξίδι. Ἀπὸ ἐκεῖ μᾶς ὁδήγησαν στὴν συνοικία τοῦ Γιὸς Τεπὲ καὶ κοιμηθήκαμε στὸ ὕπαιθρον.

Ὅταν ἐπληροφορήθησαν τὴν ἐκεῖ ἄφιξίν μας οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἑλληνοποῦλες τῆς Σμύρνης, ὅτι ἐκεῖ ἔχει στρατοπεδεύσει τὸ τμῆμα τῶν ἐγγραμμάτων, ἦλθαν καὶ μᾶς ἔφεραν γλυκὰ καὶ φαγητά.

Μὲ πονεῖ ἡ καρδιά, ὅταν θυμᾶμαι τὰ φιλόξενα ἐκεῖνα λόγια τους, τὶς ἀγκαλιὲς καὶ τὰ φιλιά τους, οἱ γριοῦλες μᾶς ἔλεγαν: «Καλῶς ἤλθατε ἀδέλφια μας. Μᾶς φέρατε τὴν χαρὰ καὶ τὴν ἐλευθερία. Ἔγινε ἡ Σμύρνη μας καὶ πάλι Ἑλληνική».

Μετὰ πήγαμε καὶ στρατοπεδεύσαμε πάνω στὰ Φράγκικα Νεκροταφεῖα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ κατασκευάσαμε μιὰ τηλεφωνικὴ γραμμὴ μέχρι τὸ Καζαμίρ, 35 χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν Σμύρνη.

ΗΜΕΡΕΣ ΔΟΞΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΟΥ

Τὸ ἔτος 1920 εἶναι ἔτος θριάμβου καὶ μεγαλείου διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Στρατόν, διότι τότε προήλασε εἰς τὰ ὑψίπεδα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πρὸς τὶς Σάρδεις, τὸ Σαλιχλή, τὴν Φιλαδέλφειαν, τὸ Οὐσάκ, τὸ Ἀξάρι, τὸ Μπαλοὺ Κεσέρ, τὴν Πάνορμον, τὴν Προύσαν.

Τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος, 30 χλμ. ἔξωθεν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, στὴν Τσατάλτσα. Ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς στὴν Νικομήδεια, ἕνα Τάγμα Στρατοῦ στὴν Κωνσταντινούπολι καὶ μὲ τὸ ἔνδοξο θωρηκτὸν «Ἀβέρωφ» νὰ διασχίζη τὰ ἤρεμα νερὰ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Βοσπόρου κάτω ἀπὸ τοὺς μιναρέδες τοῦ Ντολμὰ Μπαχτσὲ καὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Ἡ Ἑλλάς, στὸν δρόμο τῶν ὀνείρων της καὶ τῶν ἐθνικῶν της ἐπιδιώξεων, μεσουρανεῖ στὸ στερέωμα τοῦ 1920.

Μετὰ τὴν Συνθήκην τῶν Σεβρῶν καὶ τοῦ Νεϊγύ, ὁ Βενιζέλος ἐπιστρέφει ἀπὸ τὶς συμμαχικὲς διασκέψεις καὶ φέρνει τὸν χάρτη τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος.

Δυστυχῶς, ὅμως, ἡ μοῖρα ἐφθόνησε τὴν Ἑλλάδα. Παρὰ τὰ διαπραχθέντα πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ σφάλματα, ἡ ἑλληνικὴ ἀνδρεία θριαμβεύει παντοῦ καὶ τὸ φρόνημα τῶν στρατιωτῶν παραμένει ἀκμαῖον καὶ ἀγωνιστικόν. Τοῦτο ἀπεδείχθη στὴν μάχη τῆς 15ης Μαρτίου 1921 στὸ Ἀβγκὶν - Κοβαλιτσὰ καὶ τὴν προέλασιν τῆς Στρατιᾶς περὶ τὸ τέλος Ἰουνίου πρὸς Κιουτάχειαν καὶ Ἀφιὸν Καραχισάρ. Ἐπίσης στὶς 8 Ἰουλίου 1921 στὸ Ἐσκῆ Σεχὶρ καὶ στὴν μεγάλη μάχη τοῦ Σαγγαρίου, τὴν 10ην Αὐγούστου 1921, ὅπου ἄστραψε ἡ Ἑλληνικὴ Λόγχη. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ στὸ Γιλδίς, στὴν Σαπάντζα, στὸ Καλὲ Γκρότο καὶ στὸ Καρακογιοῦ.

Ἂν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν οἱ δυσμενεῖς ἐσωτερικὲς καὶ ἐξωτερικὲς συνθῆκες, τὰ κατορθώματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ εἶναι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα τῆς νεωτέρας μας ἱστορίας καὶ δὲν πρέπει νὰ τὰ ἐπισκιάζῃ ἡ τραγικὴ κατάληξις τῶν γεγονότων.

ΥΠΟΧΩΡΗΣΙΣ — ΕΘΝΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ

Ἦλθε ὁ μοιραῖος Αὔγουστος τοῦ 1922, ὁ μήνας τῆς τραγικῆς συμφορᾶς, ποὺ κατέληξε στὸ μεγάλο ἐθνικὸ δρᾶμα, ἕνα δρᾶμα χωρὶς ἄλλο προηγούμενο στὴν ἱστορία μας καὶ στὸν ξερριζωμὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μικρασιατικοῦ πληθυσμοῦ.

Στὶς 7 Σεπτεμβρίου τοῦ 1922 ἀναχωρήσαμε ἀπὸ τὸ Ἐσκῆ - Σεχίρ, σχεδὸν ἀνενόχλητοι, ἀλλὰ μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς.

Ἐπιβιβασθήκαμε σὲ πλοῖα ἀπὸ τὴν Κύζικον καὶ τὴν Ἀρτάκην, μὲ τὸν ὁπλισμόν μας καὶ παντοειδὲς ὑλικόν, πλὴν τῶν βαρέων πυροβόλων, τῶν ὁποίων ἐπήραμε μαζί μας τὰ κλεῖστρα.

Ἀποβιβασθήκαμε στὴν Ρεδαιστὸν τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, μὲ σκοπὸν νὰ προελάσουμε κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀνασυνταχθήκαμε καὶ ἐνταχθήκαμε εἰς τὸ Γ' Σῶμα Στρατοῦ (Ἐπιτελάρχης ὁ Συντ/ρχης Ν. Σπυρόπουλος, ἱκανὸς καὶ ἐξαίρετος ἀξιωματικός, καταγόμενος ἀπὸ τὴν Ρεντίναν τῆς Θεσσαλίας).

Ἀποστείλαμε ἕναν Λόχον εἰς τὸ Οὐζοὺν - Κιοπροῦ (Μεγάλη Γέφυρα), διὰ τὴν παρεμπόδισιν διαφυγῆς λιποτακτῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐγὼ μὲ τὸν Λόχον μου, μὲ διοικητήν μας τὸν Κων/νον Μανιαδάκην, μετέπειτα Ὑπουργὸν τοῦ Μεταξᾶ, πήγαμε στὴν Τσατάλτσα καὶ ἐπισκευάσαμε τὰ χαρακώματα καὶ λοιπὰ ἔργα ἐκστρατείας.

Δυστυχῶς, οἱ σύμμαχοι ἀπεφάσισαν ὄχι μόνον τὴν ἀποχώρησίν μας ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁριστικὴν παραχώρησιν αὐτῆς εἰς τοὺς Τούρκους.

Νέοι πρόσφυγες, νέα ἀνταλλαγὴ πληθυσμῶν, νέον ἐθνικὸν δρᾶμα.

Μετὰ τὴν ραγδαίαν ἐπὶ τὰ χείρω ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων, φθάσαμε στὸ Διδυμότειχον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρούπολιν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἕναν Ἀνθυπολοχαγὸν —φοιτητὴν τῆς Νομικῆς ὀνόματι Τσιριγώτην.

Μετὰ εἴχαμε διοικητὴν ἕνα ἀνεψιὸν τοῦ Στρατηγοῦ Πολυμενάκου, ὀνόματι Καπετανάκην, Λοχαγὸν τοῦ Μηχανικοῦ καὶ μετέπειτα Στρατηγὸν κατὰ τὸν Συμμοριτοπόλεμον.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Θράκην παρέμεινα ἐπὶ 8μηνον περίπου καὶ πῆρα Ἀπολυτήριον Στρατοῦ ἀπὸ τὸ Σουφλί, τὸν Μάρτιον τοῦ 1923.

Κατόπιν ἐπέστρεψα εἰς τὴν ἰδιαιτέραν μου πατρίδα, τὴν Λαμία, ὅπου παρέμεινα ἐπ' ὀλίγον καὶ μετὰ μετέβην εἰς Ἀθήνας, προκειμένου νὰ παρακολουθήσω τὰ μαθήματα τῆς Ἰατρικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

῞Οπως προανέφερα, μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μου ἀπὸ τὴν Μικρὰ ᾿Ασία ἐπῆγα νὰ φοιτήσω στὴν ᾿Ιατρικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ᾿Αθηνῶν, ὅπου ἤδη εἶχα ἐγγραφῆ πρὸ τῆς στρατεύσεώς μου.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ ᾿Ελευθ. Βενιζέλου, ἐμεῖς οἱ πολεμισταὶ τῆς Μικρᾶς ᾿Ασίας εἴχαμε τὸ δικαίωμα νὰ παρακολουθοῦμε συγχρόνως τὶς πανεπιστημιακὲς παραδόσεις καὶ τὴν ἰατρικὴν εἰδικότητα ποὺ εἴχαμε ἐπιλέξει, προκειμένου νὰ συμπληρώσουμε τὸν απολεσθέντα χρόνον τῆς στρατιωτικῆς μας θητείας καὶ ἐφεδρείας.

Στὴν ὁδὸν Φιλελλήνων τὸ Κράτος εἶχε τότε δύο διαμερίσματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐχρησιμοποίησε ὡς φροντιστήρια ἐντατικῶν μαθημάτων, προκειμένου οἱ μετασχόντες τῆς ἐκστρατείας νὰ ἀναπληρώσουν τὰ μαθήματα ποὺ ἔχασαν καὶ νὰ μὴ μειονεκτοῦν ἔναντι τῶν ἄλλων φοιτητῶν.

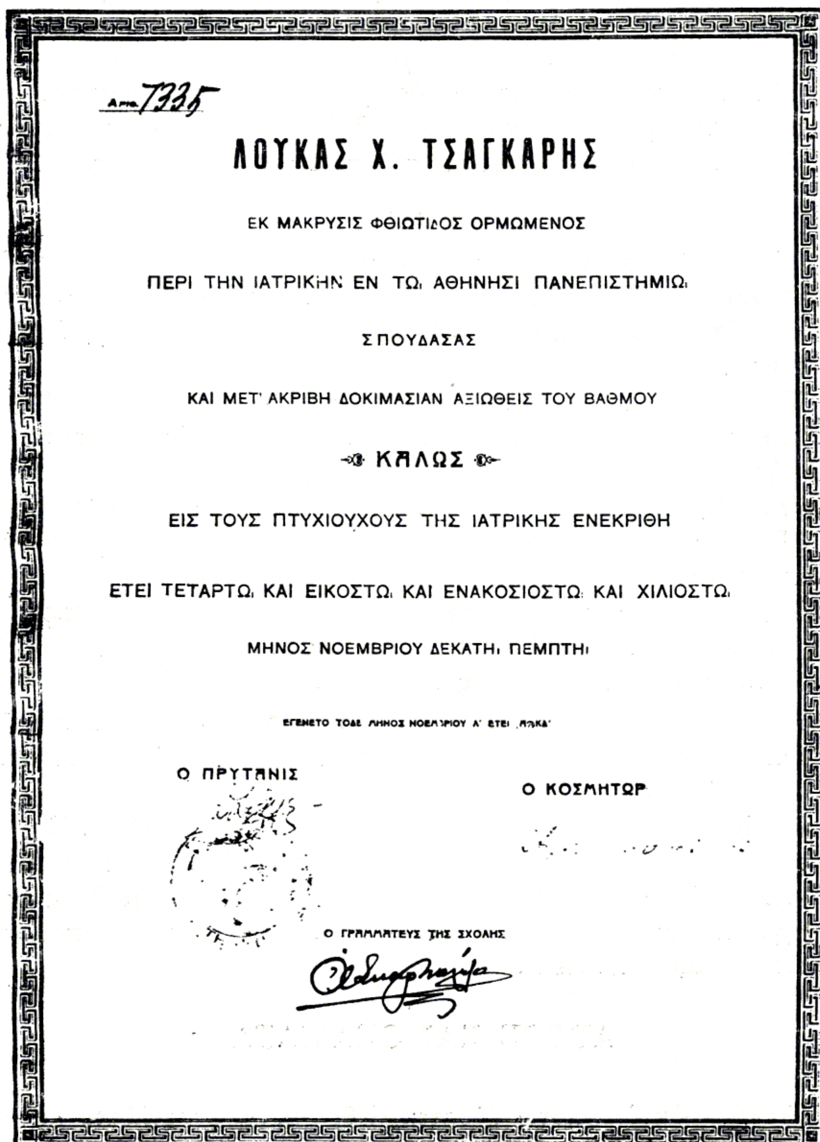
ΖΩΗ... ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΠΑΡΤΙΑΤΩΝ

Στὴν ᾿Αθήνα μὲ τὰ πενιχρὰ οἰκονομικὰ μέσα ποὺ εἴχαμε στὴν διάθεσίν μας, ἐνοικιάσαμε τρεῖς συμπατριῶτες φοιτηταὶ μαζὶ (ὁ ἀείμνηστος ᾿Ιωάννης Τσαγκάρης, τέως Γενικὸς ᾿Επιθεωρητὴς Φαρμακείων καὶ ὁ Εὐάγγελος Ράμμος), ἕνα μικρὸ δωμάτιον εἰς τὴν ὁδὸν ᾿Εϋνάρδου 12 —πάροδος Λιοσίων— ἔναντι μηνιαίου μισθώματος 12 δραχμῶν.

Ξυπνοῦσα τὸ πρωῒ στὶς 4 καὶ ἔπαιρνα τὸ πρῶτο δρομολόγιο τοῦ τρὰμ ποὺ περνοῦσε ἀπὸ τὴν ὁδὸν Λιοσίων, διότι τὶς πρωϊνὲς ὧρες εἶχε μειωμένο εἰσιτήριο γιὰ τοὺς ἐργαζομένους, ἀξίας μιᾶς πεντάρας, καὶ πήγαινα στὸ Μαιευτήριον, ὡς ἐξωτερικὸς βοηθός, ἄνευ τροφῆς καὶ ἀμοιβῆς.

Χάρις εἰς τὴν βοήθειαν τῶν τότε Διευθυντριῶν τοῦ Μαιευτηρίου

ἀειμνήστων Καπετανάκη Μαρίας καὶ Δρακοπούλου Ἑλένης, παρέμεινα πάντοτε νυκτερινὸς καὶ μὲ τὶς προσπάθειές μου καὶ τὴν προσήλωσίν μου εἰς τὴν μάθησιν, κατώρθωσα νὰ ἀποκτήσω ἄριστες γνώσεις καὶ ἐμπειρίαν εἰς τὴν εἰδικότητά μου.

Αριθ. 7335

ΛΟΥΚΑΣ Χ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ

ΕΚ ΜΑΚΡΥΣΙΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ ΟΡΜΩΜΕΝΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗΝ ΕΝ ΤΩι ΑΘΗΝΗΣΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩι

ΣΠΟΥΔΑΣΑΣ

ΚΑΙ ΜΕΤ' ΑΚΡΙΒΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ ΑΞΙΩΘΕΙΣ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ

ΚΑΛΩΣ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΥΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΚΡΙΘΗ

ΕΤΕΙ ΤΕΤΑΡΤΩι ΚΑΙ ΕΙΚΟΣΤΩι ΚΑΙ ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΩι ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΩι

ΜΗΝΟΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΔΕΚΑΤΗι ΠΕΜΠΤΗι

ΕΓΕΝΕΤΟ ΤΟΔΕ ΜΗΝΟΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ Α' ΕΤΕΙ ,ΑϠΚΔ'

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ

Ο ΚΟΣΜΗΤΩΡ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Φωτοτυπία Διπλώματος Ἰατροῦ Λ. Τσαγκάρη.

Στὸ μικρὸ χρονικὸ διάστημα τῶν 6 μηνῶν ἔμαθα νὰ ἐκτελῶ

ἐπιτυχῶς τοκετούς, ἐμβρυουλκίες καὶ ἀποξέσεις, χωρὶς νὰ ἔχω πάρει ἀκόμα τὸ δίπλωμα τοῦ ἰατροῦ.

Ὅταν τὸ πρωΐ περνοῦσε γιὰ τὴν τακτική του ἐπιθεώρησι ὁ τότε Ὑφηγητὴς καὶ μετέπειτα Καθηγητὴς τῆς Μαιευτικῆς, ἀείμνηστος Μαρουδῆς, καὶ ἐρωτοῦσε γιὰ τὰ νυκτερινὰ περιστατικά, ἡ ἀπάντησις τῶν Προϊσταμένων ἦταν πάντοτε θετική: «Τὸ παιδί μας ὁ Λουκᾶς τὰ κατάφερε μιὰ χαρὰ σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις».

Ἡ ἀγάπη τοῦ Καθηγητοῦ πρὸς ἐμὲ καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη του στὶς γνώσεις καὶ τὴν ἱκανότητά μου, ὑπῆρξε μεγάλη, τόσον ὥστε νὰ μοῦ ἐμπιστεύεται πλέον καὶ τὶς πιὸ σοβαρὲς ἐπεμβάσεις.

* * *

Ἡ ζωή μας στὴν Ἀθήνα, ὅπως προεῖπα, ἦταν σκληρὴ καὶ δύσκολη, λόγω τοῦ πλήθους τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζαμε καθημερινῶς καὶ ἰδίως τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιβιώσεώς μας.

Τὰ ἐμβάσματα ἀπὸ τὸ χωριὸ τῆς πτωχῆς μου οἰκογενείας ἦσαν μικρὰ καὶ πενιχρὰ (50 δρχ. τὸν μῆνα), καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ ἀπαιτήσεις μου περιωρίζοντο εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατόν.

Ἄλλως τε, ἴσχυε τὸ «οὐκ ἂν λάβης παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος».

Ἔτσι καὶ κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον, τὰ περνούσαμε ὀλίγον Σπαρτιάτικα...

Τὶς καθημερινὲς περνούσαμε μὲ λίγα σαββατιανὰ σταφύλια, ποὺ πουλοῦσαν οἱ Μενιδιάτες μὲ τὰ γαϊδουράκια τους πρὸς 15 λεπτὰ τὴν ὀκᾶ, στὶς γειτονιὲς τῶν Ἀθηνῶν.

Μὲ λίγο ψωμί, συνήθως ξερό, γιὰ νὰ μὴν τρώγεται εὔκολα καὶ ἐλάχιστες φορὲς λίγο τυρὶ ἀπὸ τὸ χωριό, ἂν μᾶς εἶχαν στείλει, συμπλήρωναν τὸ λιτό μας γεῦμα.

Τὶς Κυριακὲς καὶ τὶς γιορτὲς «τὸ ρίχναμε λίγο ἔξω». Πηγαίναμε στὸ ἑστιατόριον τῆς Πλατείας Λαυρίου, ὅπου μᾶς περίμενε ἕνα «λουκούλλειο» γεῦμα ἐκλεκτῶν ἐδεσμάτων, ἀπὸ μαῦρες φρεσκοτηγανισμένες μαρίδες τοῦ Φαλήρου καὶ ἕνα ποτήρι κρασὶ Λιοπεσιώτικο, ἀξίας 20 λεπτῶν.

ΑΡΤΟΣ ΚΑΙ ΘΕΑΜΑΤΑ

Ἀλλὰ «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ ζήσεται ἄνθρωπος», ἐχρειάζετο καὶ τὸ συμπλήρωμα ποὺ λέγεται διασκέδασις. Καὶ αὐτὴν μᾶς τὴν προσέφερεν ἀφειδῶς τὸ θέατρον Παπαϊωάννου, τῆς ὁδοῦ Πατησίων, εἰς τὸ ὁποῖον ἐστεγάζετο τότε ἕνα ἀπὸ τὰ Λυρικά μας θέατρα.

Ἡ μικρὴ τιμὴ τοῦ φοιτητικοῦ εἰσιτηρίου, ἀλλὰ καὶ ὁ πόθος

μας νὰ γνωρίσουμε τὴν καλλιτεχνικὴ ζωὴ τῆς πρωτευούσης, μᾶς ἀνάγκαζε νὰ στερούμεθα καὶ τὸ φαγητό μας, γιὰ νὰ ἀπολαύσουμε τὶς θαυμάσιες ὀπερέττες τῆς καλῆς ἐκείνης ἐποχῆς.

Ἔτσι, μὲ ὀλίγον ἄρτον καὶ πολλὰ θεάματα, πέρασαν τὰ δύσκολα μὰ ἀλησμόνητα χρόνια τῆς φοιτητικῆς μας ζωῆς καὶ ἦλθε χωρὶς καλὰ - καλὰ νὰ τὸ καταλάβουμε ἡ ὥρα τῆς ὁρκωμοσίας.

Στὴν μεγάλη αἴθουσα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, παρουσία τῶν Πρυτανικῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους κόσμου, δώσαμε τὸν νενομισμένον ὅρκον ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

Μετὰ τὴν ὁρκωμοσίαν μου, μὲ τὸ Δίπλωμα καὶ τὴν ἄδειαν ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος στὸ χέρι, ἐπέστρεψα στὴν ἰδιαιτέρα μου πατρίδα τὴν Λαμία, γεμᾶτος ὄνειρα καὶ ἐλπίδες γιὰ τὸ ξεκίνημα τῆς ἐπαγγελματικῆς μου σταδιοδρομίας.

Στόχος μου νὰ κερδίσω τὴν ζωὴ καὶ ἐπιθυμία μου νὰ προσφέρω ὅσο πιὸ συνειδητὰ μποροῦσα τὶς ἐπιστημονικές μου γνώσεις καὶ φροντίδες στοὺς συνανθρώπους μου καὶ νὰ παράσχω ἀφιλοκερδῶς τὶς ὑπηρεσίες μου στοὺς φτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους τῆς περιοχῆς μου.

Αὐτὴ ἦταν, ἄλλως τε, ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἐντολὴ τοῦ πατέρα μου λίγο πρὶν πεθάνη. Νὰ γίνω γιατρὸς καὶ νὰ βοηθήσω τοὺς πάσχοντας συνανθρώπους μου, βοήθεια τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος δὲν ἐγνώρισε ποτὲ καὶ σιγὰ - σιγὰ ἔσβησε.

Νὰ ἀνεγείρω στὴν Λαμία μιὰ σύγχρονη Κλινική, ποὺ νὰ ἀποτελέση τὸ ἐπιστημονικὸ καταφύγιο τῶν πασχόντων, πλουσίων καὶ πτωχῶν καὶ νὰ κληροδοτήσω στὰ παιδιά μου ἕνα ὄνομα καὶ μία ἐπιστημονικὴ ὑποδομή.

* * *

Νέος γιατρός, χωρὶς οἰκονομικοὺς πόρους, χωρὶς στέγη, χωρὶς γνωριμίες, χωρὶς πελατεία, μὲ τὸ δίπλωμα μόνον στὸ χέρι καὶ ὡπλισμένος μὲ θάρρος καὶ ἐλπίδα καὶ πίστη στὸν Θεό, κατέφυγα στὸ σπίτι τοῦ κουμπάρου μας Φαρμακοποιοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Πιπιλίγκα.

Μὲ τὸ πάντοτε χαμογελαστὸ πρόσωπό του μὲ ἐδέχθη μὲ πολὺ ἀγάπη καὶ πατρικὴ στοργή, ὁ ἐξαίρετος αὐτὸς ἐπιστήμων καὶ ἄνθρωπος καὶ μοῦ παρεχώρησε ἕνα δωμάτιο στὸ πάντα φιλόξενο σπίτι του, γιὰ νὰ μείνω προσωρινῶς καὶ νὰ ξεκινήσω τὴν ἐπιστημονική μου σταδιοδρομία.

Πρώτη μου πελάτισσα ἦταν ἡ σύζυγος ἑνὸς Πρωτοδίκου, ὀνόματι Τσαγκαράκη (Τσαγκάρης καὶ Τσαγκαράκης, σύμπτωσις, ἆρά γε, ἢ καλὸ ξεκίνημα;), ἀπὸ τὸν ὁποῖον μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πρώτου τέκνου ἔλαβα καὶ τὰ πρῶτα χρήματα, ὡς ἀμοιβὴν τῆς ἰατρικῆς μου πράξεως, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἐπαίνους καὶ ἀρκετὴν διαφήμισιν στὴν «ὑψηλὴν» κοινωνίαν τῆς Λαμίας.

Ἐν τῷ μεταξύ, μετέβαινα καὶ σὲ ὅλα τὰ χωριὰ τῆς Ρούμελης, ὅπου ἐζητεῖτο ἡ βοήθειά μου. Μὲ χιόνια, μὲ βροχὲς καὶ κρύο, χωρὶς συγκοινωνιακὰ μέσα, μὲ ἀνύπαρκτο ὁδικὸ δίκτυο, ἄλλοτε μὲ ζῶα καὶ ἄλλοτε πεζὸς μέσα στὶς λάσπες, σκαρφάλωνα καὶ στὸ πλέον ἀπρόσιτο χωριό, προκειμένου νὰ προσφέρω τὴν βοήθειάν μου σὲ μιὰ γυναίκα ποὺ κινδύνευε ἀπὸ αἱμορραγία.

Ἡ ἀμοιβή μου πολλὲς φορὲς ἢ ἦταν μηδαμινή, ἢ ἐξισοῦτο μὲ τὸ μηδέν. Τί ἀμοιβὴ μποροῦσε νὰ ζητήση κανεὶς ἀπὸ τοὺς πάμπτωχους κατοίκους ἑνὸς ὀρεινοῦ χωριοῦ;

Μερικὲς φορές, ἀντὶ νὰ εἰσπράξω τὴν ἀμοιβή μου, εὑρισκόμενος ἐνώπιον μιᾶς ἀξιοθρηνήτου φτώχειας, ἀναγκαζόμουν νὰ προσφέρω λίγα χρήματα γιὰ τὰ ρουχαλάκια καὶ τὰ πρῶτα ἔξοδα τοῦ μωροῦ ἢ ἀκόμα καὶ τὴν ὑποχρέωσι νὰ τοὺς βαφτίσω τὸ παιδί.

Ἀπὸ τὰ πρῶτα μου βήματα εἶχα γίνει ἀγαπητὸς σὲ ὅλον τὸν κόσμο, σὲ ὅλα τὰ χωριά, ὥστε πολλοὶ μὲ ἀποκαλοῦσαν ὁ «Καλὸς Σαμαρείτης».

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ἀφοῦ ἄσκησα τὸ ἐπάγγελμά μου ἐπὶ 6 μῆνες περίπου καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ εἶχα πάντοτε ἐπιτυχίες, ἀπεφάσισα —εὐκαιρίας δοθείσης— νὰ ἐπεκτείνω καὶ νὰ βελτιώσω τὶς ἐπιστημονικές μου γνώσεις.

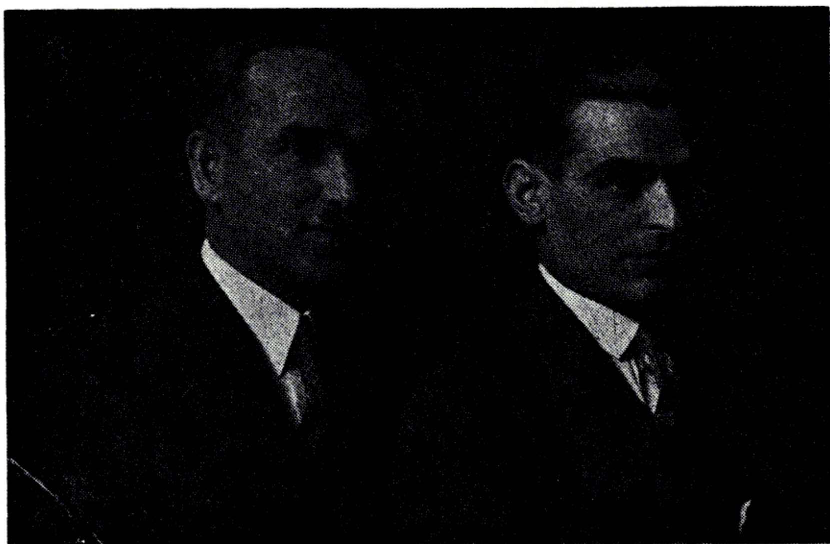
Κατόπιν προσκλήσεως τοῦ πρώτου μου ἐξαδέλφου Ἠλία Τσαγκάρη —Διπλ. Καθηγητοῦ Μαθηματικῶν— ὁ ὁποῖος διέμενεν εἰς τὸ Ἀμβοῦργον τῆς Γερμανίας καὶ διηύθυνε τὴν ἐκεῖ Καπνοβιομηχανία τῆς Ἑταιρείας «Χονδρόπουλος & Σία», μετέβην στὸ Ἀμβοῦργον προκειμένου νὰ μετεκπαιδευθῶ εἰς τὴν Γυναικολογίαν καὶ Μαιευτικὴν ἀπὸ διαπρεπεῖς ἐπιστήμονας.

Διὰ νὰ ἀποκτήσω στέγην καὶ νὰ ἐξασφαλίσω τροφήν, προσελήφθην ἀμισθὶ εἰς τὴν Ἐπιχείρησιν καὶ ὡς ἀντικείμενον εἶχα τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἀποθηκῶν καπνοῦ, εἰς τὴν ἐλευθέραν ζώνην τοῦ Λιμένος τοῦ Ἀμβούργου.

Ὁ ἐξάδελφός μου, Ἠλίας Τσαγκάρης, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἑταιρείας, εἶχε στενὲς ἐπαφὲς ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας καὶ

μὲ ὅλην τὴν ἀνωτέραν κοινωνίαν τοῦ Ἀμβούργου. Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσω, ὅτι ἡ τότε Ἑλληνικὴ παροικία ἀριθμοῦσε περὶ τὰ 500 μέλη πλουσίων καὶ εὐκαταστάτων οἰκογενειῶν.

Διὰ νὰ μετάσχω καὶ ἐγὼ στὶς δεξιώσεις τῆς «ὑψηλῆς κοινωνίας», ὅπως τὸ ἐπιθυμοῦσαν ὁ ἐξάδελφός μου καὶ οἱ φίλοι του, ὑποχρεώθηκα, ἀλλὰ καί... χρεώθηκα, γιὰ νὰ βελτιώσω τὸ βεστιάριό μου μὲ σμόκιν καὶ ἄλλα πολυτελῆ ἐνδύματα καὶ εἴδη τῆς ἀνδρικῆς ἀμφιέσεως.

Οἱ Λουκᾶς καὶ Ἠλίας Τσαγκάρης στὸ Ἀμβούργο.

Εἰς τὶς κοσμικὲς συγκεντρώσεις ἤμουν πάντοτε εὐπρόσδεκτος, τόσον διὰ τὴν κοινωνικήν μου στάθμην, ὅσον καὶ διὰ τὸ παράστημά μου καὶ τὸν εὔχαριν χαρακτῆρα μου καὶ ὡς ἐκ τούτου στὴν συντροφιὰ ἤμουν πάντοτε περιζήτητος.

«ΜΠΡΑΒΟ ΕΛΛΗΝΑ»

Ἀφοῦ «κατέκτησα» τὴν κοινωνικὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλὶτ τῆς κοινωνίας τοῦ Ἀμβούργου, καιρὸς ἦταν νὰ ἀσχοληθῶ καὶ μὲ τὴν κατάκτησιν τῆς ἐπιστήμης μου, σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἐταξίδευσα εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς Εὐρώπης.

Ἐνεγράφην καὶ παρηκολούθησα ἐπὶ διετίαν εἰς τὴν Πανεπιστημιακὴν Κλινικὴν τοῦ Finkenau (Διευθυντὴς ὁ Καθηγητὴς Richard Stroeder 1876 - 1941) καὶ στὸ Νοσοκομεῖον Eppendorfer Krankenhaus (Διευθυντὴς ὁ Καθηγητὴς τῆς Γυναικολογικῆς Χειρουργικῆς Teodor Heynemann 1878 - 1951).

Παρ᾽ αὐτῶν ἐξετιμήθην διὰ τὴν ἐπίδοσίν μου, τὴν ἐργατικότητά μου καὶ τὶς ἐπιτυχεῖς διαγνώσεις μου.

Εἰς ἐπιβεβαίωσιν αὐτῶν ποὺ ἀναφέρω, σημειώνω ἐδῶ ἕνα ἐκ τῶν πολλῶν περιστατικῶν ποὺ ἀντιμετώπισα.

Εἰς ἕνα ἐξαιρετικὰ δύσκολον τοκετόν, τὸν ὁποῖον παρηκολουθούσαμε μὲ τὸν καθηγητήν μας Stroeder καὶ τριῶν ἄλλων εἰδικευομένων συναδέλφων μου Γερμανῶν, ἐρωτηθήκαμε ἀπὸ τὸν καθηγητὴν κατὰ ποῖον τρόπον θὰ κάνουμε τὴν ἐπέμβασιν, διότι τὸ ἔμβρυον ἦτο ὑδροκέφαλον.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Καθηγητοῦ διὰ τὸ δύσκολον αὐτὸ περιστατικόν, μόνον ἐγὼ ἀπήντησα σωστά. Καὶ τότε ὁ Καθηγητὴς εἶπεν εἰς ἐπήκοον ὅλων: «Μπράβο Ἕλληνα»!...

Ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέρα ἔγινα πλέον ἐσωτερικὸς βοηθὸς καὶ ἐλάμβανα μέρος σὲ ὅλες τὶς ἐπεμβάσεις.

Τοῦτο προεκάλεσε τὴν ὀργὴν καὶ τὸ μῖσος τῶν Γερμανῶν συναδέλφων μου, οἱ ὁποῖοι χολωθέντες δὲν μὲ ἐδέχοντο πλέον εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ἰατρῶν. Ὅταν, ὅμως, τὸ γεγονὸς αὐτὸ ὑπέπεσε στὴν ἀντίληψιν τοῦ Καθηγητοῦ μου, τότε μὲ ἐκάλεσε καὶ μοῦ εἶπε: «Ἀπὸ αὔριο νὰ ἔρχεσαι στὸ γραφεῖον μου νὰ πίνουμε μαζί τὸν καφέ μας».

ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΤΟΥ... ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΟΣ

Στὸ Eppendorf, ἕνα προάστιο στὴν βορειοδυτικὴ πλευρὰ τοῦ Ἀμβούργου, γνώρισα σὲ μιὰ φιλικὴ συντροφιὰ τὸν Σερέφη καὶ τὸν Dr Mulze, Ὑφηγητὴ τότε τῆς Δερματολογίας τοῦ Πανεπιστημίου.

Συζητώντας διάφορα θέματα, φθάσαμε καὶ στὰ οἰκογενειακά μας, ὅπου ὁ κ. Ὑφηγητὴς μᾶς εἶπε ὅτι εἶναι παντρεμμένος μὲ τὴν ὑψίφωνον τῆς Ὄπερας τοῦ Ἀμβούργου Ἐλίζαμπεθ, ὅτι ἔχει δύο πανέμορφες μικρὲς κόρες καὶ ὅτι ἡ σύζυγός του —παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ζεύγους— εἶναι καὶ πάλιν ἔγκυος δύο μηνῶν καὶ θὰ ἤθελαν τὴν διακοπὴν τῆς κυήσεώς της.

Τότε παρενέβη ὁ Σερέφης καὶ εἶπε στὸν Ὑφηγητὴ Mulze: «Ὁ γιατρὸς ἀπὸ 'δῶ εἶναι μαιευτήρας, ἔχει καὶ τὰ ἰατρικὰ ἐργαλεῖα μαζί του καὶ ἠμπορεῖ ἂν τὸ ἐπιθυμῆτε νὰ κάνη ἀμέσως τὴν ἐπέμβασι».

Ἀφοῦ κανονίσαμε τὶς λεπτομέρειες, ὁ Dr Mulze ἔφερε τὴν σύζυγόν του στὸ γραφεῖο του, στὸ Πανεπιστήμιο καὶ ἐντελῶς πρόχειρα σὲ ἕνα καναπὲ καὶ μέσα σὲ λίγα λεπτὰ τῆς ἔκαμα τὴν ἀπόξεσι.

Ἡ κ. Elis Mulze θέλοντας νὰ μὲ εὐχαριστήση ἐπειδὴ δὲν δέχθηκα ἀμοιβή, μὲ ἐκάλεσε ἕνα βράδυ στὸ σπίτι της καὶ μοῦ παρέθεσε δεῖπνο. Μετὰ μᾶς ἔκανε μιὰ «πρόχειρη» ἐπίδειξη τοῦ φωνητικοῦ της ταλέντου καὶ μᾶς τραγούδησε ἀποσπάσματα ἀπὸ διάφορες ἄριες, ἐνῷ στὸ πιάνο τὴν συνώδευσε ὁ ἰατρὸς σύζυγός της.

Περάσαμε μιὰ ἀξέχαστη βραδυά, μὲ ὡραία μουσικὴ καὶ τραγούδια, ὅπου ἔρρευσε ἄφθονος καμπανίτης καὶ ἐκλεκτὰ κρασιὰ τοῦ Ρήνου καὶ τοῦ Μόζελ, καθὼς καὶ θαυμάσια τοπικὰ ἐδέσματα καὶ πρὸ παντὸς πολὺ κέφι.

Μόλις ἑτοιμαζόμουν νὰ φύγω καὶ νὰ εὐχαριστήσω τὸ ζεῦγος γιὰ τὴν θερμὴ φιλοξενία καὶ τὴν ὡραία βραδυὰ ποὺ μοῦ χάρισαν, ἡ οἰκοδέσποινα ἔκανε τὴν εὐγενῆ χειρονομία νὰ μοῦ προσφέρη ἕνα διαρκὲς εἰσιτήριον δύο ἀτόμων γιὰ τὸ Θεωρεῖο τῶν Καλλιτεχνῶν στὴν Κρατικὴ Ὄπερα τοῦ Ἀμβούργου.

Μὲ παρεκάλεσε μάλιστα νὰ τῆς κάμω τὴν «τιμὴ» νὰ παρακολουθήσω ἔστω καὶ μίαν παράστασιν ποὺ θὰ πρωταγωνιστοῦσε καὶ τοῦτο θὰ τὸ θεωροῦσε ἰδιαιτέραν τιμήν της.

Ἔτσι ἄνοιξε γιὰ μένα ἡ «αὐλαία» στὸν κόσμον τοῦ ἄσματος καὶ εἰς τὴν χώραν τοῦ... μειδιάματος.

* * *

Μὲ τὸ «μαγικὸ χαρτάκι» στὸ χέρι καὶ μὲ τὴν συντροφιὰ μιᾶς τρισχαριτωμένης ξανθογάλανης φροϋλάϊν, τῆς δεσποινίδος Tilli Kunze καὶ μετέπειτα κυρίας Λουκᾶ Τσαγκάρη, βρεθήκαμε καθισμένοι στὶς βελούδινες πολυθρόνες τοῦ Θεωρείου τῶν Καλλιτεχνῶν τῆς πολυτελοῦς Ὄπερας τοῦ Ἀμβούργου, ἕτοιμοι νὰ παρακολουθήσουμε τὴν παράσταση τῆς ὄπερας «Τανχώυζερ».

Ὅταν ἄνοιξε ἡ αὐλαία βρεθήκαμε κυριολεκτικὰ μὲ «ἀνοικτὸ τὸ στόμα», ἐντυπωσιασμένοι ἀπὸ τὸν τεράστιο σκηνικὸ πλοῦτο, τὰ φανταχτερὰ κοστούμια, τὰ φωτιστικὰ ἐφφέ, τὴν ἠθοποιία, τὴν μουσικὴ ἀπὸ 100 καὶ πλέον ὄργανα, τὶς καταπληκτικὲς φωνές. Ἦταν κάτι τὸ ἀφάνταστο, κάτι τὸ καταπληκτικό, ζοῦσα σὲ ἕνα φανταστικὸ ὄνειρο.

Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ζωή μου ἔβλεπα σὲ Λυρικὸ Θέατρο ἕνα ὁλόκληρο «ζωντανὸ» τοπίο, μὲ ἕνα κοπάδι πρόβατα ἐπὶ σκηνῆς, μὲ καλογήρους ποὺ πήγαιναν πρὸς τὸ Μοναστήρι τραγουδώντας.

Ὑπέροχα, φανταστικὰ πράγματα.

Θὰ ἦταν 12 ἡ ὥρα τὸ βράδυ, ὅταν ἐπέστρεψα στὸ σπίτι. Ὁ ἐξάδελφός μου Ἠλίας καὶ ἡ σύζυγός του Γεωργία δὲν εἶχαν ἀκόμη κοιμηθῆ καὶ ὅταν μὲ εἶδαν μὲ τὴν ἐπίσημη ἐμφάνιση τοῦ σμόκιν μὲ ρώτησαν ποῦ εἶχα πάει.

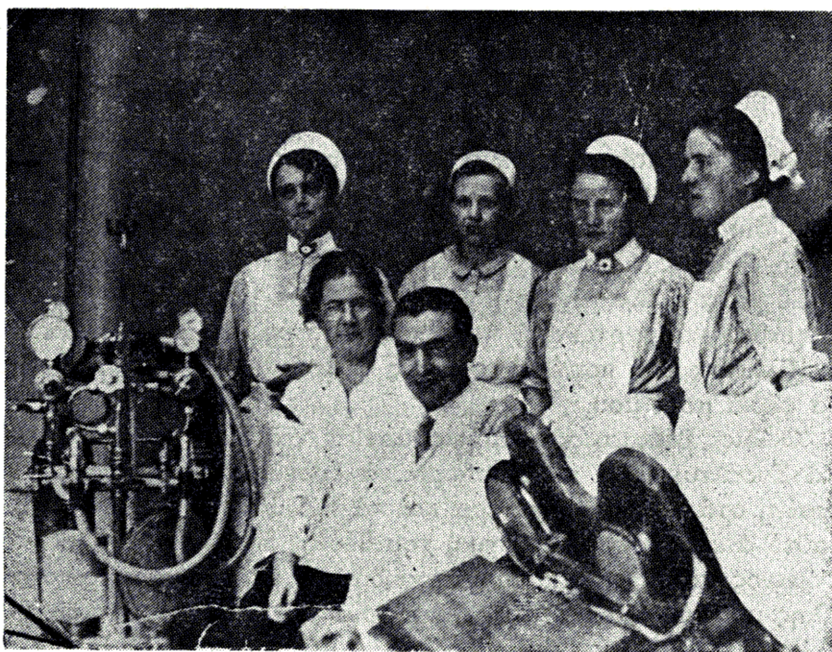
Ὁ κ. Λουκᾶς Τσαγκάρης στὴν παραλία τῆς γραφικῆς πόλεως Eckernförde τῆς βορείου Γερμανίας.

— Στὴν ῎Οπερα», τοὺς ἀπήντησα.

— Μὰ πῆγες καὶ ξόδεψες τόσα χρήματα;», μὲ ξαναρώτησαν ἔκπληκτοι.

— Πῆγα δωρεὰν καὶ μάλιστα στὸ πολυτελέστατο θεωρεῖο τῶν καλλιτεχνῶν!», καὶ τοὺς διηγήθηκα ἐν συντομίᾳ τὸ περιστατικὸν τῆς γνωριμίας μου μὲ τὴν Πριμαντόνα. Τοὺς συνέστησα μάλιστα νὰ πᾶνε καὶ αὐτοί, διότι ἐπὶ διετίαν ποὺ ἔμεναν στὸ ῾Αμβοῦργον, δὲν εἶχαν πάει ποτέ.

῾Η Τίλλη καὶ ἐγὼ εἴχαμε γίνει φανατικοὶ φίλοι τοῦ Λυρικοῦ Θεάτρου, συνηγοροῦντος βέβαια καὶ τῆς... οἰκονομικότητος τοῦ θεάματος.

Στὴν κλινικὴ τοῦ Finkenau τοῦ ῾Αμβούργου.

Μόλις ἡ ῎Οπερα ἄλλαζε ἔργο εἴμαστε μεταξὺ τῶν πρώτων θεατῶν. Εἴδαμε πολλὲς ὄπερες, τὴν Μπαττερφλάϋ, τὸν Δὸν Ζουάν, τὸν Μαγικὸ Αὐλό, τὴν Τραβιάτα, τὴν ᾿Αΐντα, κ.ἄ.

ΣΥΝΝΕΦΙΕΣ ΚΑΙ ΗΛΙΑΧΤΙΔΕΣ

῾Η ζωή μου στὴν Γερμανία μετὰ τὴν γνωριμία μου μὲ τὴν Τίλλη ἀπέκτησε κάποιο ἐνδιαφέρον, διότι εἴχαμε ἀποφασίσει νὰ ἑνώ-

σουμε τὶς τύχες μας καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὸ μέλλον μὲ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα.

Συνέστησα στὴν Τίλλη νὰ ἐγκαταλείψη ἀμέσως τὸ κατάστημα γυναικείων καπέλλων ποὺ διατηροῦσε καὶ νὰ παρακολουθήση τὴν μαιευτικήν. Ἤθελα νὰ γίνη μία καλὴ μαῖα, γιὰ νὰ μὲ βοηθήση στὸ ἐπάγγελμά μου. Γράφτηκε ἀμέσως στὴν Σχολὴ Μαιῶν καὶ χάρις στὴν προσήλωσί της καὶ τὴν ἐπιμέλειά της ἀπέσπασε τὰ συγχαρητήρια τοῦ Καθηγητοῦ Stroeder.

Ὁ ἀείμνηστος αὐτὸς καθηγητής, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε καὶ δικός μου καθηγητής, ὅταν ἔμαθε τὸν αἰσθηματικό μας δεσμὸ καὶ τὴν ἀπόφασί μας νὰ παντρευτοῦμε, μᾶς συνεχάρη, μᾶς φίλησε πατρικὰ καὶ μᾶς εἶπε, «ὅτι εἴμαστε ἕνα ταιριαστὸ ζευγάρι καὶ προέβλεψε ὅτι θὰ ζήσουμε εὐτυχισμένοι καὶ θὰ προοδεύσουμε ἐπαγγελματικῶς στὸν τόπο μας».

Περάσαμε μεγάλη φτώχεια καὶ δύσκολες στιγμές, διότι δὲν εἴχαμε χρήματα. Ἡ οἰκογένεια τῆς Τίλλης δὲν ἦταν εὔπορη. Ὁ πατέρας της διατηροῦσε μιὰ μικρὴ Μπυραρία στὴν Korveistrasse 1 στὸ Eppendorf, κοντὰ στὴν Πανεπιστημιακὴ Κλινικὴ καὶ τὰ ἔσοδα τῆς οἰκογενείας, ἰδίως μετὰ τὸ κλείσιμο τοῦ καταστήματος τῆς Τίλλης, ἦσαν ἐξαιρετικῶς πενιχρά.

Σὲ μένα ὁ ἐξάδελφός μου Ἠλίας ἔδινε μόνον 10 μάρκα τὴν ἑβδομάδα γιὰ χαρτζιλίκι, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι μόλις ἦλθα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τοῦ παρέδωσα «πρὸς φύλαξιν» 500 δολλάρια, ποὺ εἶχα φέρει μαζί μου.

Ὁ ἴδιος βέβαια, σὰν ἐπιχειρηματίας καὶ ἐπίλεκτον μέλος τῆς «Χάϊ Σοσάϊτυ», εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ξοδεύη τεράστια ποσά, νὰ πηγαίνη στὰ καλύτερα κέντρα καὶ τὰ πιὸ ἀκριβὰ ρεστωράν, διότι αὐτὸ ἀπαιτοῦσε ἡ κοινωνική του θέσις. Ἐνῷ ἐγώ, ὁ μετεκπαιδευόμενος καὶ ἄφραγκος γιατρουδάκος, μὲ τὴν συντροφιὰ τῆς Τίλλης μου, πηγαίναμε στὴν Μπυραρία τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ τοῦ Ἀμβούργου καὶ πίναμε ἀπὸ μία μπύρα πρὸς 20 πφένιχ τὸ ποτήρι.

Ἄλλοτε πάλι, ἂν εἴχαμε εἰσπράξει μερικὰ χρήματα ἀπὸ καμμιὰ μικροεπέμβασι, πηγαίναμε λίγο πιο μακρυὰ καὶ κάπως πιὸ γραφικά, στὸ Wohldorf, μισὴ ὥρα μὲ τὸν ἠλεκτρικὸ σιδηρόδρομο βορείως τοῦ Ἀμβούργου. Ἐκεῖ, στὰ ἐξοχικὰ ζαχαροπλαστεῖα καὶ ἑστιατόρια, ποὺ ἦταν πνιγμένα στὸ πράσινο, ἀπολαμβάναμε τὸ παγωτό μας ἢ τὴν πάστα μας ὑπὸ τοὺς ἤχους κάποιας γλυκιᾶς μελωδίας. Μὲ τὴν δαπάνη ἑνὸς μάρκου καὶ εἴκοσι πφένιχ, ἀπολαμβάναμε δυὸ ὧρες εὐχάριστες καὶ ἐπιστρέφαμε εὐτυχισμένοι καὶ χαρούμενοι πάλι στὰ σπίτια μας.

Αὐτὴ ἦταν ἡ ζωή μας μέσα στὰ στενὰ οἰκονομικὰ περιθώρια.

Ὅταν τὰ πράγματα ἄρχισαν νὰ γίνωνται περισσότερο στενόχωρα, ἀναγκάσθηκα νὰ γράψω στὸν Κώστα Τσαγκάρη, ἕναν πρῶτον ἐξάδελφό μου στὴν Ἀμερική, νὰ μὲ βοηθήση λίγο οἰκονομικῶς, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ἀντιμετωπίσω τὰ ἔξοδά μου σὲ μιὰ ξένη χώρα.

Σὲ λίγες μέρες ἔλαβα γράμμα, μὲ φάκελλον «κενὸν περιεχομένου» ἀπὸ δολλάρια, καὶ μὲ τὴν σύστασιν ὅτι: «Ὁ Ἠλίας εἶναι Καπνέμπορος καὶ πλούσιος, ἀπὸ μένα ζητᾶς χρήματα;».

Ἀφοῦ ναυάγησε ἡ... Ἀμερικανικὴ βοήθεια, ἐστράφηκα πρὸς τὸν «ἐσωτερικὸν δανεισμόν». Ἔγραψα στὸν φίλο μου ἰατρὸν Τριανταφύλλου στὴν Λαμία καὶ μοῦ ἔστειλε ἀμέσως 200 δολλάρια.

Ἔτσι ἀναπνεύσαμε λιγάκι οἰκονομικῶς γιὰ ἀρκετὸ χρόνο.

ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΕΝ ΑΙΘΡΙΑ!

Ἐπειδὴ «οὐδὲν κρυπτὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον», κἄποτε τὸ ἔμαθε ὁ Ἠλίας ὅτι εἶχα αἰσθηματικὸ δεσμὸ καὶ μάλιστα σοβαρό, μὲ μιὰ Γερμανίδα, ὀνόματι Τίλλη. Ἄστραψε καὶ βρόντηξε, ὡς ὁ Νεφεληγερέτης Ζεὺς στὶς κορυφὲς τοῦ Ὀλύμπου.

Μὲ ἐκάλεσε ἀμέσως καὶ μὲ ὕφος εἰσαγγελέως ἐνεργοῦντος ἐξέτασιν κατὰ κακοποιοῦ, μὲ ἐρώτησε σὲ πολὺ ψυχρὸ καὶ αὐστηρὸ τόνο:

— Σκοπεύεις νὰ πάρης τὴν Γερμανίδα;

— Βεβαίως», τοῦ ἀπήντησα μὲ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα. «Ἀποφασίσαμε ἤδη νὰ παντρευτοῦμε.

Τότε ἔστειλε κρυφὰ τὴν κ. Λίσσεν, μιὰ Ρωσσίδα τὴν καταγωγή, στὴν ταβέρνα τοῦ μετέπειτα πενθεροῦ μου, Φρὰνς Κοῦντσε, ἀλλὰ δὲν ἔμαθα ποτὲ μέχρι σήμερα οὔτε τί τοῦ μετεβίβασε, οὔτε τί διημείφθη.

Πάντως, ὁ ἐξάδελφός μου πλήρης θυμοῦ καὶ ὀργῆς, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὴν γυναῖκα του ποὺ ἔδειξε κατανόησι καὶ συμπάθεια στὸ πρόβλημά μου, μὲ κάλεσε πάλι καὶ μοῦ ἀνεκοίνωσε τήν... καταδικαστική του ἀπόφασι: «Πρέπει νὰ φύγης ἀμέσως γιὰ τὴν Ἑλλάδα»!...

Δὲν τοῦ ἔφερα καμμία ἀντίρρησι καὶ τοῦ εἶπα πὼς εἶμαι ἕτοιμος ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἀναχωρήσω.

Ἔσπευσα τηλεφωνικῶς νὰ εἰδοποιήσω τὴν ἀγαπημένη μου Τίλλη γιὰ νὰ τῆς ἀνακοινώσω κάτι σοβαρὸ καὶ ἐπεῖγον.

Ἦλθε ἀμέσως στὸ ραντεβοῦ μας καὶ ὅταν τῆς εἶπα τὴν ἀπό-

φασι τοῦ ἐξαδέλφου μου νὰ μὲ ἐξαποστείλη πάλι στὴν Ἑλλάδα, ἀνελύθη σὲ δάκρυα.

— Σὲ χάνω Λουκᾶ μου; Μὲ ἐγκαταλείπεις ἀγαπημένε μου;

— Ὄχι, δὲν σὲ ἐγκαταλείπω, οὔτε θὰ σὲ ἐγκαταλείψω ποτέ. Ἀποφασίσαμε νὰ παντρευτοῦμε καὶ νὰ ζήσουμε μαζὶ καὶ ἔτσι θὰ γίνη. Μόνον ὁ Χάρος μπορεῖ νὰ μᾶς χωρίση.

Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΩΝ

Ἐν τῷ μεταξύ, ὅλη ἡ Ἑλληνικὴ παροικία, στὴν ὁποία εἶχα γίνει γνωστός, μόλις ἐπληροφορήθη τὸ γεγονὸς τῆς ἀκουσίας ἀναχωρήσεώς μου, ἀντέδρασε ἀμέσως καὶ ἀποτελεσματικῶς.

Μὲ πρωτοβουλία τῶν συμπατριωτῶν Βοϊβόδα καὶ Καραχάλιου, οἱ ὁποῖοι ἐκ μέρους τῆς παροικίας ἔκαναν ἔντονες καὶ πιεστικὲς παραστάσεις στὸν ἐξάδελφόν μου καὶ τὸν ἐπετίμησαν γιὰ τὴν ἄδικη καὶ ἀψυχολόγητη ἀπόφασί του: «Πῶς διώχνεις τὸν γιατρό», τοῦ εἶπαν, «ἀφοῦ ἀκόμα δὲν τελείωσε τὶς σπουδές του; Καὶ ἂν θέλη νὰ πάρη Γερμανίδα, τί τὸ κακὸ βρίσκεις; Δική τους εἶναι ἡ ζωὴ καὶ ἔτσι ἀπεφάσισαν νὰ ἐργασθοῦν καὶ νὰ ζήσουν, ἐσένα τί σὲ πειράζει;».

Μετά ἀπὸ τὶς πιέσεις αὐτὲς τῶν φίλων τῆς ὁμογενείας, ὁ Ἠλίας ἀναγκάσθηκε νὰ «ἀνακρούση πρύμναν» καὶ νὰ ἀναθεωρήση τὴν ἀπόφασί του.

Ἔτσι παρέμεινα γιὰ 1½ χρόνο ἀκόμα στὴν Γερμανία καὶ ἀφοῦ περάτωσα τὶς σπουδές μου, ἀνεχώρησα γιὰ τὴν Πατρίδα μου μὲ ὡλοκληρωμένες ἐπιστημονικὲς γνώσεις καὶ μὲ ζωηρὰν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ προσφέρω τὶς ὑπηρεσίες μου στὴν Πατρίδα μου καὶ στὴν Κοινωνία.

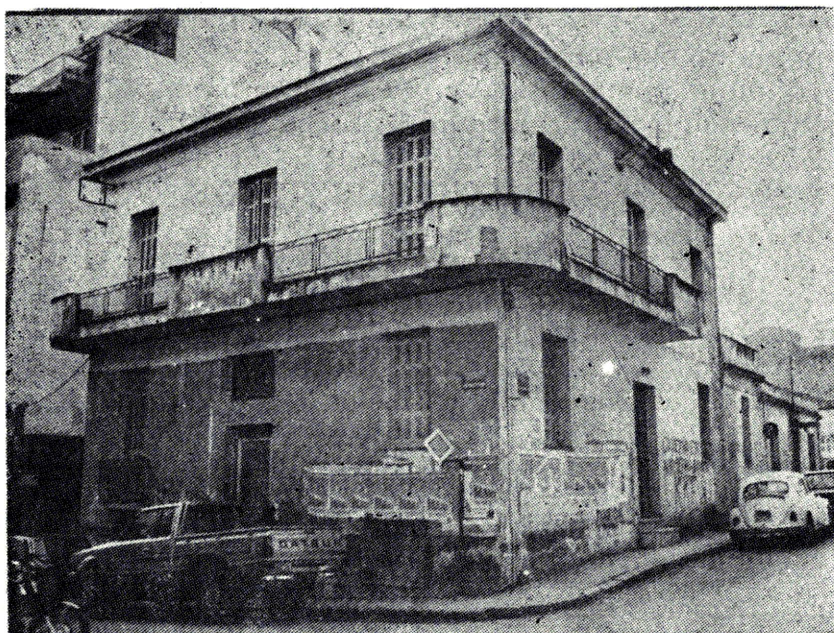

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ
Η ΠΡΩΤΗ ΜΟΥ ΚΛΙΝΙΚΗ

Πρὶν ἀναχωρήσω γιὰ τὴν ἐπιστροφή μου στὴν πατρίδα, ἀγόρασα ἀπὸ τὴν Γερμανία ὅλα τὰ μαιευτικὰ ἐργαλεῖα καὶ φάρμακα ποὺ μοῦ συνέστησε νὰ προμηθευθῶ ὁ καθηγητής μου καὶ ἦταν ἐντελῶς ἀπαραίτητα γιὰ τὸ πρῶτο ξεκίνημά μου.

Η ΠΡΩΤΗ ΜΟΥ ΚΛΙΝΙΚΗ

Ἡ πρώτη μου Κλινικὴ στὴν Λαμία ἐπὶ τῶν ὁδῶν Θερμοπυλῶν καὶ Παλαιολόγου.

Στὴν Ἑλλάδα ἐπέστρεψα μόνος, χωρὶς τὴν Τίλλη, διότι ἤθελα προηγουμένως νὰ ὀργανωθῶ ἐπαγγελματικῶς καὶ μετὰ νὰ φέρω τὴν μνηστή μου, γιὰ νὰ γίνη ὁ γάμος στὴν Ἑλλάδα.

Πρώτη μου ἐνέργεια ἦταν νὰ βρῶ στὴν Λαμία, ἕνα κατάλληλο οἴκημα γιὰ νὰ στεγάσω τὴν Κλινική μου, εἰς τὰ πλαίσια βέβαίως τῶν οἰκονομικῶν μου δυνατοτήτων.

Μετὰ τὴν σχετικὴν ἀναζήτησιν, βρέθηκε ἕνα διώροφο ἡμικατεστραμμένο ἀπὸ πυρκαϊὰ σπίτι, στὴν ὁδὸν Θερμοπυλῶν καὶ Παλαιολόγου, στὶς ἀνατολικὲς παρυφὲς τῆς πόλεως, ὅπου στὰ τελευταῖα μετακατοχικὰ χρόνια στεγάσθηκε τὸ Β΄ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα Λαμίας.

Ἄλλη λύσις δὲν ὑπῆρχε πρὸς τὸ παρόν, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ «κελεπούρι». Χρεώθηκα 65.000 δραχμὲς καὶ ἐπεδόθηκα στὴν ἐπισκευήν του. Καινούργιες πόρτες, καινούργια παράθυρα, σοβατίσματα, μετατροπές, στέγη κ.λπ., καὶ μαζὶ μὲ τὸν κατάλληλο ἐξοπλισμὸ τὸ μετεμόρφωσα μέσα σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα, ἀπὸ ἐρείπιον σὲ μιὰ μικρὴ Κλινική, σύγχρονη γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, σὲ μιὰ ἐπαρχιακὴ πόλι σὰν τὴν Λαμία τοῦ 1930.

Γιὰ νὰ καλύψω ἐκ παραλλήλου καὶ τὶς δικές μου στεγαστικὲς ἀνάγκες, κατεσκεύασα στὴν ταράτσα τῆς Κλινικῆς ἕνα μικρὸ δῶμα, τόσο χαμηλοτάβανο, ὥστε γιὰ νὰ μπῆς μέσα ἔπρεπε πρῶτα νὰ κάνης ὑπόκλιση!...

Σ᾽ αὐτὴν τὴν μικρὴ φωλιά, θὰ στέγαζα τὴν μελλοντική μου οἰκογενειακὴ εὐτυχία, γιὰ πέντε ὁλόκληρα χρόνια.

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ

Μὲ μιὰ τεράστια ἀνθοδέσμη στὸ χέρι καὶ μὲ κάποια... ταχυπαλμία στὴν καρδιὰ ἀπὸ τὴν ζωηρὴ συγκίνηση ποὺ αἰσθανόμουν, καθὼς καὶ τὴν ἀπαραίτητη συνοδεία τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, βρέθηκα ἕνα ἡλιόλουστο Ἀπριλιάτικο πρωϊνὸ τοῦ 1930 στὸν Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ τοῦ Λιανοκλαδίου.

Μὲ πολὺ «τρὰκ» καὶ ἀγωνία βημάτιζα συνεχῶς στὴν ἀποβάθρα τοῦ Σταθμοῦ, περιμένοντας τὴν ἄφιξιν τῆς ἁμαξοστοιχίας, ποὺ θὰ ἔφερνε τὴν μνηστή μου ἀπὸ τὴν Γερμανία, γιὰ νὰ τελέσουμε σὲ λίγες ἡμέρες τοὺς γάμους μας.

Ἔτσι, ἕνας αἰσθηματικὸς δεσμὸς ποὺ γεννήθηκε ἕνα παγερὸ χειμωνιάτικο βράδυ στὸ μικρὸ ταβερνάκι τοῦ πενθεροῦ μου στὸ Ἁμβοῦργο, θὰ εὕρισκε τὴν εὐτυχῆ του κατάληξι καὶ θὰ ἐσφραγίζετο μὲ τὰ δεσμὰ τοῦ γάμου, στὴν ἀνοιξιάτικη καὶ λουλουδιασμένη Ρούμελη.

Τὰ λεπτὰ περνοῦσαν, οἱ ὧρες κυλοῦσαν χωρὶς νὰ ἀκούεται τὸ γνώριμο σφύριγμα τῆς μηχανῆς τῆς διεθνοῦς ἁμαξοστοιχίας καὶ ὅσο ὁ χρόνος περνοῦσε, τόσο ἡ ἀγωνία μου μεγάλωνε.

Κἄποτε, μετὰ ἀπὸ 2½ ὧρες καθυστέρησι (γνωστὸ ἀπὸ τότε φαινόμενο τῶν Ἑλληνικῶν Σιδηροδρόμων), ἀκούσθηκε ἀπὸ μακρυὰ ὁ συριγμὸς τῆς ἀτμομηχανῆς καὶ σὲ λίγο ἀπὸ τὴν δυτικὴ

«. . . ΚΑΙ ΟΥΣ Ο ΘΕΟΣ ΣΥΝΕΖΕΥΞΕΝ . . .»

Ὁ γαμβρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης καὶ ἡ νύφη Τίλλη, λίγο μετὰ τὸν γάμο τους.

πλευρὰ τοῦ Σταθμοῦ ἔκανε τὴν ἐμφάνισή της ἡ μαύρη φιδίσια σιλουέτα τοῦ «Σεμπλὸν - Ὀριάν», μέσα σ' ἕνα σύννεφο μαύρου καπνοῦ, ποὺ σιγὰ - σιγὰ πλησίαζε πρὸς τὴν στάσι του.

Ἕνας ἀκόμα «χαιρετιστήριος» συριγμὸς καὶ τὰ φρένα τῶν σιδερένιων τροχῶν τσίριξαν δαιμονισμένα, ὁ συρμὸς ἀκινητοποιήθηκε, οἱ πόρτες ἄνοιξαν καὶ ἀπὸ τὸ μισάνοικτο παράθυρο τοῦ γαλάζιου βαγονιοῦ τῆς Κλινάμαξας, ἐμφανίσθηκε ἡ ξανθογάλανη ἀγαπημένη μου.

Ἡ Τίλλη μου στὴν Ἑλλάδα!... Ἡ ἀγαπημένη μου βρισκόταν ἐπὶ τέλους κοντά μου!

Εἰς πεῖσμα ὅλων τῶν ἀντιξοοτήτων καὶ ἀντιδράσεων, ὁ μικρὸς φτερωτὸς θεὸς ἔκαμε τὸ θαῦμα του.

Ἀσυγκράτητος ἔτρεξα νὰ τὴν ὑποδεχθῶ, νὰ τὴν σφίξω στὴν ἀγκαλιά μου καὶ νὰ τῆς προσφέρω τὰ λίγα δροσερὰ καὶ μυρωμένα λουλούδια τῆς ἑλληνικῆς γῆς, ποὺ σύντομα θὰ γινόταν πατρίδα της καὶ κάποια μέρα θὰ τὴν δεχόταν στὰ σπλάχνα της.

Μετὰ τὴν παρουσίασα στοὺς συγγενεῖς μου καὶ τὴν συνέστησα στοὺς φίλους μου, ποὺ περίμεναν κι αυτοὶ νὰ τὴν γνωρίσουν.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ «τελετουργικὸ» τῆς ὑποδοχῆς, ἐπιβιβασθήκαμε ὅλοι μαζὶ σὲ δύο «ταξὶ» ποὺ περίμεναν ἔξω ἀπὸ τὸν Σταθμὸ καὶ ἀναχωρήσαμε γιὰ τὴν Λαμία.

Ο ΓΑΜΟΣ

Ἡ μνηστή μου Τίλλη ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες τῆς ἐγκαταστάσεώς της στὴν Ἑλλάδα ἀσπάσθηκε τὸν Ὀρθόδοξο Χριστιανισμό, βαπτίσθηκε χριστιανικὰ καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἰσμήνη.

Ἀμέσως ἔγιναν οἱ ἀπαραίτητες προετοιμασίες καὶ ὡρίσαμε τοὺς γάμους μας γιὰ τὴν ἑπομένη Κυριακή, στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, στὸ χωριό μου Μάκρη Φθιώτιδος.

Τὸ πρωῒ τῆς Κυριακῆς, οἱ κουμπάροι, οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι καὶ οἱ μελλόνυμφοι βεβαίως, συγκεντρωθήκαμε στὴν Κλινική μου καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μὲ μιὰ μικρὴ φάλαγγα αὐτοκινήτων ξεκινήσαμε γιὰ τὸ γάμο.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῆ ὅλο τὸ χωριό, ὁ Παπα - Γιάννης ὁ Τσώνης εὐλόγησε τοὺς γάμους μας καὶ τὰ στέφανα ἄλλαξε ὁ παράνυμφος Γεώργιος Πιπιλίγκας, Φαρμοκοποιὸς Λαμίας.

Μετὰ τὸ μυστήριο ἀκολούθησε τὸ πατροπαράδοτο γλέντι μέχρι πρωΐας καὶ ἔτσι ἡ Γερμανὶς σύζυγός μου, ἔλαβε μιὰ πρώτη γεῦσι τῶν Ἑλληνικῶν ἐθίμων, σὲ δημοτικὴ μουσική, χοροὺς καὶ

Μιὰ ἀναμνηστικὴ φωτογραφία μετὰ τὸν γάμο.

τραγούδια καὶ δοκίμασε γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς νοστιμιές, κοκορέτσι, σπληνάντερο, ροδοψημένο ὀβελία καὶ κόκκινο μπρούσικο τοπικὸ κρασί.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΜΟΥ «ΠΕΛΑΤΗΣ»

Λόγω... ἀνωτέρας βίας καὶ εἰδικώτερα λόγω τῶν ἐγκαινίων τῆς Κλινικῆς μου, ὁ μήνας τοῦ μέλιτος περιωρίσθηκε ἀναγκαστικὰ σέ... τρεῖς μόνον ἡμέρες. Καὶ τοῦτο, διότι μετὰ τὶς πρῶτες εὐχάριστες καὶ εὐτυχισμένες στιγμές, μᾶς περίμενε ἕνα δύσκολο ἐπαγγελματικὸ ξεκίνημα μὲ πολλὴ δουλειά. Μᾶς περίμενε ἕνας ἀγώνας γιὰ τὴν ἐπιβίωσι, γιὰ τὴν δημιουργία, γιὰ τὴν προσφορὰ στὴν ἐπιστήμη καὶ τὸν ἄνθρωπο καὶ στὴν κοινωνία.

Μόλις ἀνοίξαμε τὴν Κλινική μας, ὁ πρῶτος μας χαμογελαστὸς «πελάτης» καὶ πάρα πολὺ «γούρικος» γιὰ τὴν ἐπαγγελματική μας σταδιοδρομία ποὺ ἦλθε στὸν κόσμο, ἦταν ὁ ἀγαπητός μου ἀνεψιὸς Κων/νος Μητσόπουλος, ὁ ὁποῖος εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεώς του, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀγάπης του σὲ μένα καὶ τὴν μνήμην τῆς θείας του Τίλλης, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς οἰκογενείας μου, δέχθηκε μὲ πολὺ προθυμία καὶ ἀγάπη νὰ μὲ βοηθήση καὶ αὐτὸς στὴν συγγραφὴ τῆς παρούσης αὐτοβιογραφίας μου.

Σὲ λίγο καιρὸ εἶχα γίνει γνωστὸς σὲ ὅλον τὸν κόσμο, ἀρχικῶς μὲν στὴν Φθιώτιδα καὶ ἀργότερα σὲ ὅλην τὴν Ρούμελη.

Ἡ Κλινική μου ἔγινε «ἱερὸν τέμενος». Σ' αὐτὴν προσέτρεχαν πλούσιοι καὶ φτωχοί, γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι καὶ ἀπὸ τὴν γυναῖκα μου καὶ ἐμένα ἔβρισκαν πάντοτε στοργικὴ προστασία καὶ ἀνθρωπιά, ἀφιλοκερδῆ καὶ ὑπεύθυνη ἐπιστημονικὴ παρακολούθησι, σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε νὰ ἔχουμε ὅλον τὸν χρόνο ἀπόλυτη πληρότητα.

Πρὶν ξεκινήσω γιὰ κἄποια ἐπέμβασι ἔκανα πρῶτα τὸν σταυρό μου καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον πάντοτε πιστεύω, ἔμπαινα στὸ Χειρουργεῖο μὲ θάρρος καὶ αὐτοπεποίθησι, γιὰ νὰ φέρω ἕνα νέον ἄνθρωπο στὸν κόσμο ὑγιῆ καὶ ἀρτιμελῆ.

Πάντοτε ὁ Θεὸς μὲ βοήθησε, ἀλλὰ καὶ οἱ γνώσεις ποὺ εἶχα ἀποκτήσει στὴν Γερμανία, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν πεῖρα ποὺ διέθετα, ὥστε μέχρι τὴν στιγμὴ ποὺ ἐγκατέλειψα τὴν μαιευτικήν, λόγω γήρατος, νὰ μὴν ἔχω ἀπολύτως κανένα ἀτύχημα.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ

Ἡ δευτέρα, ἀλλὰ εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ πρώτη ἰδιόκτητη Κλινική μου, ἔγινε μὲ πολλὰ βάσανα καὶ μεγάλη δυστοκία, λόγω οἰκονομικῶν δυσχερειῶν. Ἀνηγέρθη ἐπὶ οἰκοπέδου ἐκτάσεως 2.900 τ.μ. τῆς ὁδοῦ Θερμοπυλῶν, τὸ ὁποῖον ἠγόρασα ἀπὸ ἕνα μεγαλοκτηματία τῆς Ἀμφίσσης, ὀνόματι Φαρόπουλον, ἔναντι 65 χιλιάδων δραχμῶν.

Ἡ περιοχὴ αὐτὴ τότε (1933), εὑρίσκετο ἐκτὸς σχεδίου πόλεως, ἐν μέσω λαχανοκήπων καὶ ἀγρῶν, διακόσια περίπου μέτρα ἀπὸ τὴν διερχομένην σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Λαμίας - Στυλίδος καὶ ἐλέγετο συνοικία Θερμοπυλῶν ἢ Παλαιοῦ Γυμναστηρίου, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι Γυμναστήριον δὲν ὑπῆρξε ἐκεῖ ποτέ, οὔτε στὰ χαρτιά.

Ἦταν τότε μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ φτωχὲς συνοικίες τῆς Λαμίας, μὲ κατοίκους μερικοὺς φιλησύχους ἐργατικοὺς ἀνθρώπους, δηλαδὴ ἕνα κράμα ἐργατῶν, ὑπαλλήλων καὶ λοιπῶν βιοπαλαιστῶν.

Ἡ κατασκευὴ τῆς Κλινικῆς μου ἄρχισε τὸ 1933 μὲ ἀρχιμάστορα τὸν Σ. Ἀδαμόπουλο καὶ τελείωσε τὸ 1935.

Ἦταν μιὰ Κλινικὴ σύγχρονη γιὰ τὴν ἐποχή της, τῆς μικρῆς τότε ἐπαρχιακῆς πόλεως Λαμίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάσθηκα 36 ὁλόκληρα χρόνια, ἀπὸ τὸ 1935 μέχρι τὸ 1970.

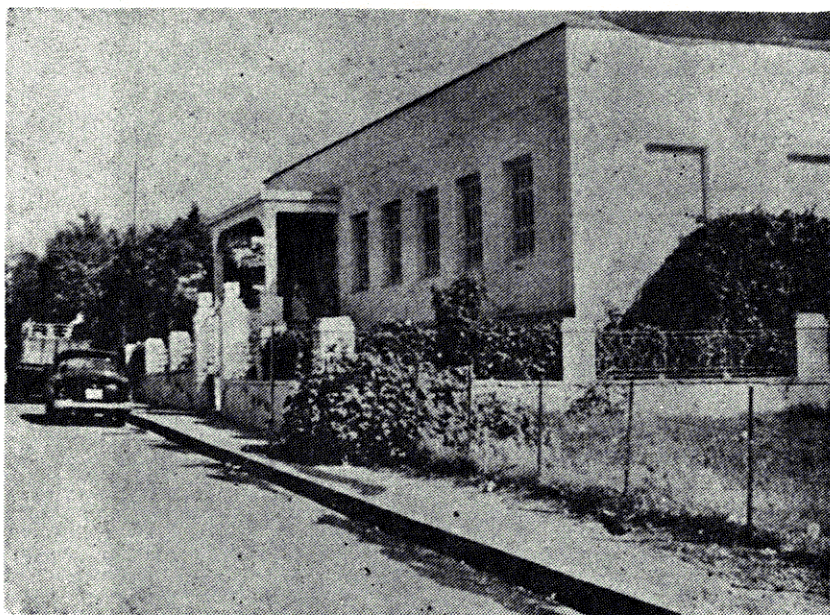
Στὸ διάστημα αὐτὸ γεννήθηκαν στὴν Κλινική μου —ψυχὴ τῆς ὁποίας ἦταν ἡ ἀείμνηστος σύζυγός μου— 25.000 παιδιά.

Συνολικῶς, στὴν ὅλη μου σταδιοδρομία, θὰ πρέπη νὰ ἔφερα

στὸν κόσμο «ἰδίοις χερσίν», πάνω ἀπὸ 45.000 παιδιὰ καὶ αὐτὸ μὲ κάνει νὰ νοιώθω ὑπερήφανος.

Ἐργάσθηκα σκληρὰ μέρα - νύχτα, μέσα σὲ φοβερὲς ἀγωνίες καὶ κινδύνους τῆς προαντιβιοτικής ἐποχῆς.

Διότι τὸ λειτούργημα τοῦ Μαιευτῆρος - Γυναικολόγου, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἦταν ἐξαιρετικὰ δύσκολον λόγω τῶν ἐπιλοχείων λοιμώξεων. Ἐνῶ ὁ τοκετὸς ἐφέρετο αἰσίως εἰς πέρας, ἡ λεχὼ ἐκινδύνευε ἀπὸ τὴν καραδοκοῦσαν μόλυνσιν καὶ διὰ τοῦτο ἐπεβάλλετο αὐστηροτάτη καθαριότης, ἐξαιρετικὰ προσεκτικοὶ χειρισμοὶ κατὰ τὸν τοκετόν, αὐστηρὰ ἀσηψία καὶ ἀντισηψία, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς ὅλης ἐργασίας μας.

Ἡ δευτέρα ἰδιόκτητος Κλινική μου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θερμοπυλῶν 35.

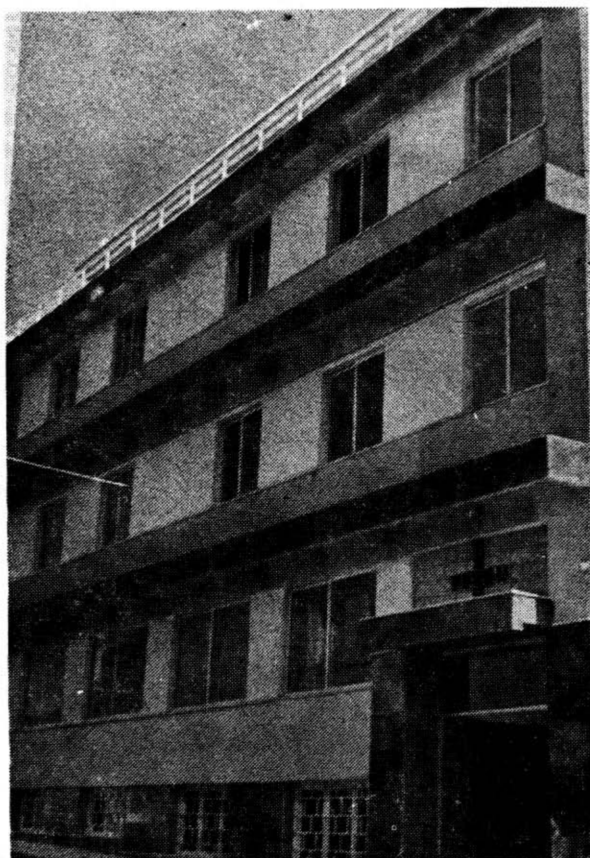
Παρ' ὅλα αὐτὰ —δόξα τῷ Θεῷ— ἐλάχιστα, σχεδὸν μηδαμινά, ἦσαν τὰ θανατηφόρα κρούσματα. Καὶ ὅμως, ἡ σκληρὴ μοῖρα ἐδῶ μοῦ ἐπεφύλαξε ἕνα βαρύτατο πλῆγμα. Ἡ ἀδελφή μου Χρυσαυγή, σύζυγος Κων/νου Τριανταφύλλου, μετὰ τὸν τοκετόν της, που ἔφερε στὸν κόσμο τὸν ἀνεψιόν μου Φραγκάκη, προσεβλήθη ἀπὸ ἐπιλόχειον λοίμωξιν καὶ ἀπεβίωσε μετὰ ἀπὸ 50 ἡμέρες στὴν Ἀθήνα.

Ἡ Κλινικὴ αὐτή, ὅπως προανέφερα, κατεστράφη δύο φορές, μία κατὰ τὴν ἀεροπορικὴν ἐπιδρομὴν κατὰ τῆς Λαμίας τῶν γερμανικῶν «Στούκας», τὸ 1941, καὶ τὴν δεύτερη φορὰ ἀπὸ τὶς ἀνα-

τινάξεις τῶν πυρομαχικῶν τοῦ Στρατοπέδου —νῦν Τσαλτάκη— κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν ἀπὸ τὴν Λαμία, τὴν 18 Ὀκτωβρίου 1944.

Η ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗ

Τὸ 1969 - 1970 ἡ παλαιὰ Κλινικὴ κατεδαφίσθη καὶ στὸν χῶρο της ἀνηγέρθη μία νέα μεγάλη καὶ σύγχρονη Κλινική, γιὰ νὰ ἱκα-

Ἡ νέα σύχρονος Κλινική μου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θερμοπυλῶν 35.

νοποιήση τὶς σημερινὲς ἀπαιτήσεις, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκπληρωθῆ ἡ ἐπιθυμία τῶν διαδόχων μου, εἰς τὴν αὐτὴν εἰδικότητα ἰατρῶν, Χρήστου καὶ Φράνς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν περατώσει τὶς σπουδές των στὴν Γερμανία καὶ εἶχαν λάβει τὴν σχετικὴν ἄδειαν ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος.

Μιᾶς ζωῆς ἀγῶνες καὶ οἰκονομίες καὶ ἕνα δάνειο ἀπὸ τὴν Τράπεζα, ἔδωσαν στοὺς γυιούς μου τὴν ἄνεσι μιᾶς συγχρόνου Κλινικῆς καὶ τὴν δυνατότητα νὰ παράσχουν εἰς τὴν πελατεία των μίαν περίθαλψιν ἀνωτέρου ἐπιπέδου καὶ περισσότερον ἀνθρωπίνην καὶ πολιτισμένην.

Ἂς ἐργασθοῦν καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν σειρά τους καὶ ἂς προσφέρουν ὅ,τι προσέφερα κι ἐγὼ στὴν πατρίδα, στὴν κοινωνία, στοὺς συνανθρώπους μας καὶ ἂς γράψουν τὴν δική τους ἱστορία.

Εἴθε!

Ἡ ζωὴ εἶναι ἕνας ἀδιάκοπος ἀγών, τοὺς βλέπω καὶ τοὺς ζηλεύω καὶ θὰ ἤθελα νὰ εἶχα τὴν δυνατότητα νὰ ξαναρχίσω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μαζί τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

ΕΛΛΗΝΟΪΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΙΣ - ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Θὰ ἦταν 6 ἡ ὥρα τὸ πρωΐ, ὅταν μὲ ἐξύπνησε ἕνας πρῶτος μου ἐξάδελφος, ὁ Παναγιώτης Τσαγκάρης, ποὺ εἶχε κοιμηθῆ ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ σπίτι μου.

— Λουκᾶ, ξύπνα, ἔχουμε πόλεμο! Οἱ Ἰταλοὶ μᾶς κήρυξαν τὸν πόλεμο, σήκω.

Σηκώθηκα, ἄνοιξα ἀμέσως τὸν φάκελλο, τὸν ὁποῖον εἶχα λάβει πρὶν ἀπὸ δύο μῆνες καὶ διάβασα: «Ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου θὰ μεταβῆτε ἀμέσως εἰς Λευκὸν Πύργον Θεσσαλονίκης. Ἐκεῖ θὰ σᾶς ἀναμένουν δύο αὐτοκίνητα, ἕνας Λοχίας ἐφωδιασμένος μὲ χρηματικὸν ποσὸν 200.000 δραχμῶν, ὡς καὶ τρεῖς στρατιῶται. Θὰ μεταβῆτε πάραυτα εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ θὰ κάνετε ἐπίταξιν 40 ἱππηλάτων ὀχημάτων (κάρρων) ὁμοῦ μετὰ τῶν ζώων κ.λπ....».

Βγῆκα ἀπὸ τὸ σπίτι μου. Κόσμος ἔξω, ὀχλοβοή, οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν κτυποῦσαν ἐπιμόνως. Ὁ κόσμος εἶχε ξεχυθῆ στοὺς δρόμους μὲ ἐνθουσιασμό, γιὰ νὰ ὑποδεχθῆ τὸ μέγα ΟΧΙ, ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγες ὧρες εἶχε πῆ ὁ Μεταξᾶς, στὸν Ἰταλὸ πρέσβυ Γκράτσι.

Ἄλλοι ἔκλαιγαν ἀπὸ χαρά, γιατὶ τὸ ΟΧΙ ἱκανοποιοῦσε τὴν ἐθνική τους ὑπερηφάνεια καὶ ἄλλοι ἀπὸ πόνο, γιατὶ θὰ ἄφηναν τὰ σπίτια τους καὶ τὰ παιδιά τους. Κι ἐγὼ μαζὶ μ᾽ αὐτοὺς στενοχωρημένος, ἀλλὰ καὶ ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ ΟΧΙ, διότι ἐπὶ τέλους, θὰ τελείωνε αὐτὸ τὸ μαρτύριο τῶν διαρκῶν καὶ ἰταμῶν προκλήσεων τῶν Ἰταλῶν φασιστῶν.

Ἐπέστρεψα στὸ σπίτι μου, ξύπνησα τὴν γυναίκα μου καὶ τὰ παιδιά μου, ποὺ ἀκόμα κοιμόντουσαν ἀμέριμνα.

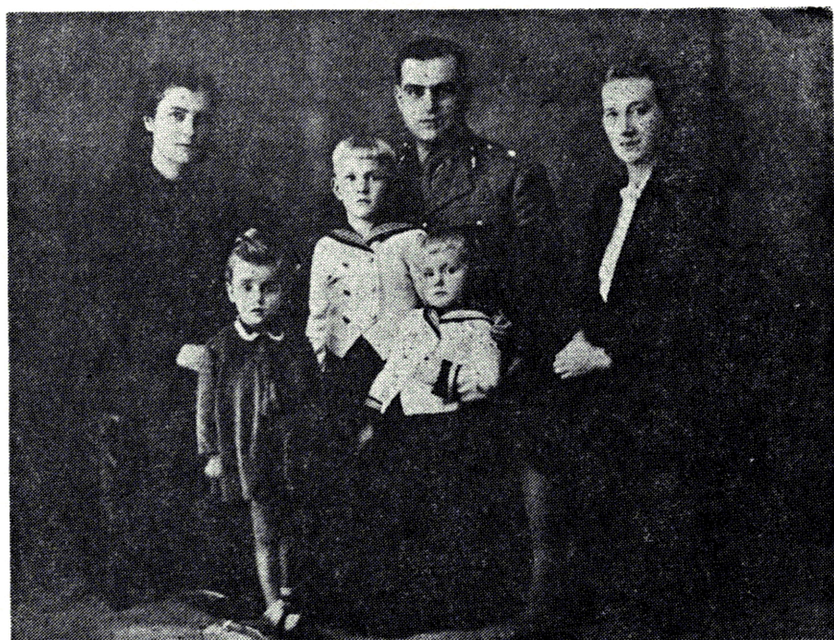
Τὰ παιδιά μου ἀγουροξυπνημένα ἀπὸ τὴν ὀχλοβοὴ τῆς πολεμικῆς ἀτμοσφαίρας, τῆς νευρικότητος καὶ τῶν διαρκῶν κωδωνοκρουσιῶν, ἔκλαιγαν τρομαγμένα.

— Μὴ φοβᾶσθε», προσπάθησα νὰ τὰ καθησυχάσω, «μὴν κλαῖ-

τε. Οἱ Ἰταλοὶ μᾶς κήρυξαν τὸν πόλεμο, ἀλλὰ μὲ τὴν βοήθεια τῆς Παναγίας θὰ τοὺς νικήσουμε.

Καὶ πράγματι, ὅπως ἀπεδείχθη, ὁ Θεὸς ἦταν μὲ τὸ μέρος τοῦ ἀδικουμένου καὶ ἡ Παναγία στάθηκε Ὁδηγήτριά μας.

Ψωνίσαμε ἐπιτροχάδην τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια γιὰ τὴν Κλινική μας καὶ μετὰ κατ' εὐθεῖαν γιὰ τὸν Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ τοῦ Λιανοκλαδίου. Ἔπρεπε νὰ προλάβω τὸ πρῶτο τραῖνο ποὺ θὰ ἔφθανε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ βρίσκωμαι ἐγκαίρως στὸν προορισμό μου. Τὸ τραῖνο ἔφθασε στὶς 3 τὸ ἀπόγευμα, μὲ σημαντικὴ καθυστέρησι.

Ὁ Ἀνθ/γὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης μὲ τὴν οἰκογένειά του καὶ τὴν ἀδελφή του Γεωργία, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἀναχώρησίν του γιὰ τὸ μέτωπο.

Στὸ σταθμὸ μὲ συνώδευσε γιὰ νὰ μὲ ἀποχαιρετήση ἡ γυναίκα μου Τίλλη, ποὺ κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της τὸ μικρότερο παιδί μου τὸν Φραντσάκο μου καὶ ἀπὸ τὸ χεράκι τὸν Χρηστάκη μου.

Αὐτοὶ ἦσαν ἀκόμη μικρὰ παιδιὰ καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ ἀντιληφθοῦν τὸ μέγεθος καὶ τὶς ἐπιπτώσεις ἑνὸς πολέμου. Οὔτε γνώριζαν, βέβαια, ποῦ πάω καὶ τί κινδύνους πρόκειται νὰ ἀντιμετωπίσω καὶ ἐὰν θὰ ἐγύριζα ζωντανός.

Ὁ Φράνς, ποὺ ἦταν ἀπὸ μικρὸς ζωηρός, μὲ κοίταζε ἐρευνητικὰ καὶ μὲ ρωτοῦσε συνεχῶς: «Ποῦ πᾶς πατέρα;». Πῶς μποροῦ-

σα νὰ ἐξηγήσω στὸ μικρὸ παιδὶ καὶ τί λόγια νὰ τοῦ πῶ, γιὰ τὴν αἰφνίδια ἀναχώρησί μου καὶ γιὰ τὸν τελικὸ προορισμό μου.

— Πάω νὰ πολεμήσω τοὺς Ἰταλούς, παιδιά μου», τοὺς ἀπαντοῦσα ὅσο τὸ δυνατὸν πιὸ φυσικὰ καὶ πιὸ ἁπλᾶ. «Θὰ νικήσουμε.

Ἀγκάλιασα τὴν γυναῖκα μου, φίλησα τὰ παιδιά μου καὶ ἀνέβηκα στὸ τραῖνο μαζὶ μὲ ἄλλους συμπατριῶτες. Στοιβαχτήκαμε στὴν κυριολεξία καὶ σὲ λίγο, μετὰ ἀπὸ τὸ γνώριμο σφύριγμα ἡ ἁμαξοστοιχία μὲ τοὺς πολεμιστές, ξεκινοῦσε σιγὰ - σιγὰ γιὰ νὰ μᾶς μεταφέρει στὸν τόπο τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς θυσίας.

* * *

Φθάσαμε στὴν Θεσσαλονίκη στὶς 6 τὸ πρωΐ καὶ ἀπὸ τὸν σταθμὸ πῆρα ἕνα ταξὶ καὶ πῆγα κατ' εὐθεῖαν ἐκεῖ ποὺ ὑπῆρχε ἡ ἔγγραφος ἐντολή, στὸν Λευκὸ Πύργο.

Στὴν πλατεῖα τοῦ Λευκοῦ Πύργου μὲ περίμεναν πράγματι τὰ δύο αὐτοκίνητα, ὁ Λοχίας καὶ οἱ στρατιῶτες. Μόλις μὲ εἶδαν μὲ ρώτησαν: «Ὁ κ. Τσαγκάρης;». «Ναί, παιδιά, ἐγὼ εἶμαι, καλὴ μέρα καὶ καλὴ νίκη». Ἀμέσως ἐπιβιβασθήκαμε στὰ αὐτοκίνητα καὶ ὁλοταχῶς πρὸς τὴν Χαλκιδική, ὁ πόλεμος δὲν ἐπιτρέπει ἀργοπορίες.

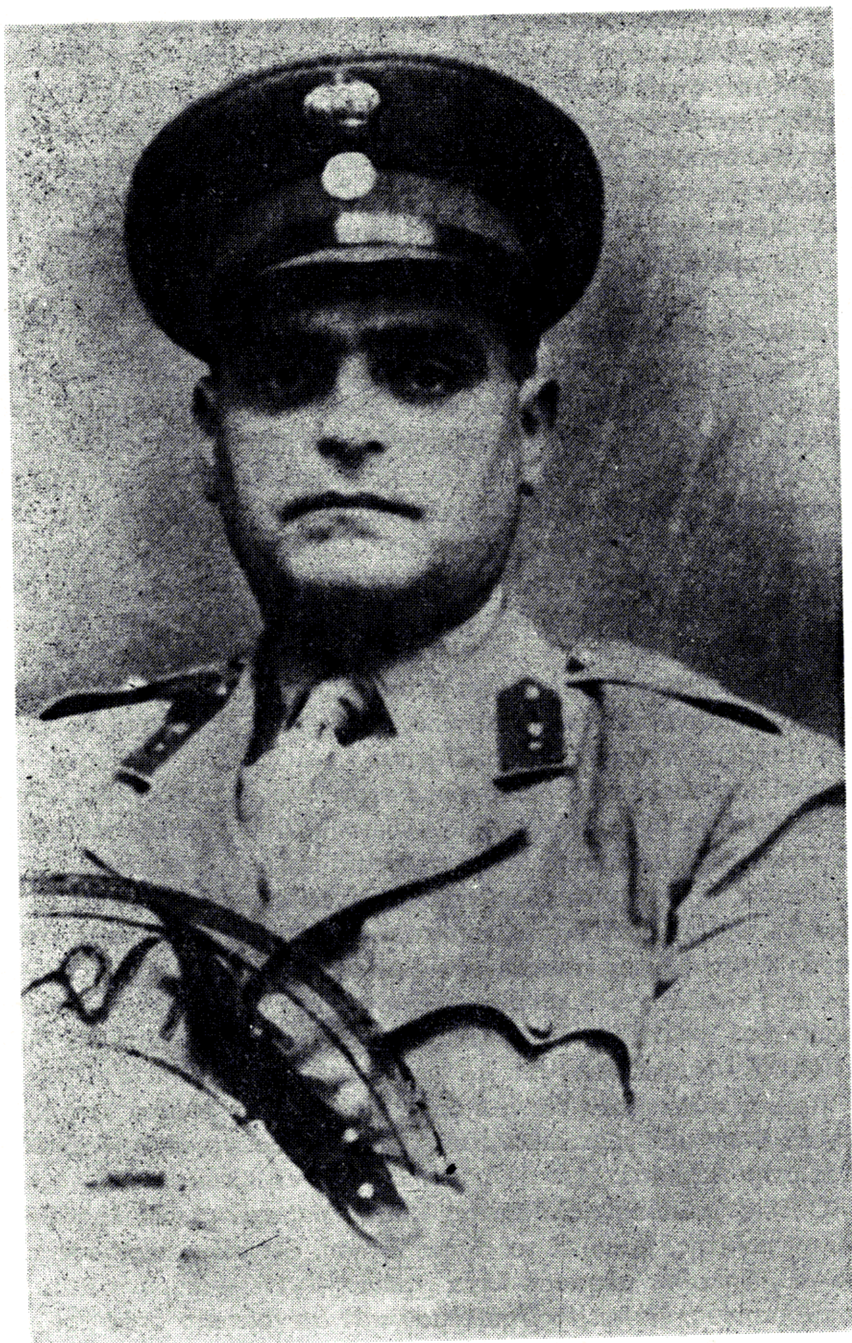
Ὅταν φθάσαμε στὸν προορισμό μας, εἴδαμε ὅτι εἶχε προηγηθῆ στὶς ἐπιτάξεις ἕνας ἄλλος ἀξιωματικὸς καὶ ἔτσι τὰ βρήκαμε σχεδὸν ἕτοιμα.

Καθήσαμε κάνα δυὸ ὧρες νὰ τακτοποιήσουμε κἄτι μικρολεπτομέρειες καὶ κατὰ τὶς 4 τὸ ἀπόγευμα πήραμε τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

Μόλις κοντοζυγώναμε στὴν Θεσσαλονίκη, ἀντιληφθήκαμε ὅτι τελοῦσε ἀκόμη ἐν συναγερμῷ, μετὰ τὸν προηγηθέντα βομβαρδισμὸ τῶν Ἰταλῶν. Ἀκόμα ὁ οὐρανὸς ἦταν γεμᾶτος ἀπὸ ἀεροπλάνα ποὺ εἶχαν προηγουμένως ἐνεργήσει τὸν βομβαρδισμό. Οἱ δικοί μας, ὅπως πληροφορηθήκαμε ἀργότερα, εἶχαν καταρρίψει ἕνα ἐχθρικὸ ἀεροπλάνο.

Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ συναγερμοῦ ἀγόρασα μερικὰ τρόφιμα ἀπὸ τὴν πίστωσι τῶν 200.000 δρχ. ποὺ μοῦ εἶχε παραδώσει ὁ Λοχίας καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πήγαμε στὸ Χαρμὰν - Κιόϊ, τὰ σημερινὰ Διαβατά, ὅπου ἦταν ἡ ἕδρα τοῦ Σ2 Γεφυροσκευῆς.

Ἐκεῖ βρῆκα τὸν Δημήτριον Παππᾶ, Λοχαγὸν τοῦ Μηχανικοῦ καὶ μόνιμον ἀξιωματικὸν τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, ὁ ὁποῖος κατεῖχε τὴν θέσιν τοῦ Διοικητοῦ τῆς Μονάδος. Ἐμένα μοῦ ἀνέθεσαν τὰ καθήκοντα τοῦ Ὑποδιοικητοῦ τῆς Μονάδος.

Ὁ ἰατρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης ὡς Ἔφεδρος Ἀνθ/γὸς Μηχανικοῦ.

Όταν παρουσιάσθηκα στὸν Διοικητή μου, ἐκεῖνος μὲ ἐρώτησε: «Ἐσὺ εἶσαι ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης; Καλά, πῶς ὑπηρετεῖς ἀκόμη ὡς Ἀξιωματικὸς τοῦ Μηχανικοῦ;». Τοῦ ἀπήντησα ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἔφεδρος τοῦ Οὐλαμοῦ τοῦ Ἐσκῆ Σεχίρ. Οἱ ἄλλοι ποὺ μονιμοποιήθηκαν εἶναι τώρα Συνταγματάρχαι, ὅπως ὁ Παπαγεωργίου, ὁ Μεντζελόπουλος κ.ἄ. Ἐγὼ δὲν δέχθηκα τότε, οὔτε νὰ μονιμοποιηθῶ, οὔτε νὰ εἰσαχθῶ στὴν Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων, διότι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἤμουν φοιτητὴς τῆς Ἰατρικῆς.

Δὲν πρέπει νὰ παραλείψω, ὅτι ἡ Μονάδα μας πρὶν ἀπὸ λίγο εἶχε ὑποστῆ βομβαρδισμόν ἀπὸ τὰ Ἰταλικὰ ἀεροπλάνα καὶ εἴχαμε, μάλιστα, θύματα δύο τραυματίες.

Τακτοποιηθήκαμε πρόχειρα στὸ ἡμικατεστραμμένο στρατόπεδο τῆς Σ2 Γεφυροσκευῆς καὶ ἐπειδή, ἀπὸ πρόχειρη ἐκτίμησι ποὺ κάναμε, δὲν εἴχαμε τὰ ἀπαιτούμενα ὑλικὰ γιὰ τὴν ἀποστολή μας, ἀναχωρήσαμε ἐπειγόντως γιὰ τὸν Βόλο, καὶ παραλάβαμε ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Γκλαβάνη τὸν ἀπαιτούμενον ἐξοπλισμὸν γιὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς γεφυροσκευῆς.

Μετά, ἀφοῦ χωρίσαμε, τραβήξαμε γιὰ τὸ μέτωπον, χωρὶς ψωμί, χωρὶς ξηρὰ τροφή, χωρὶς τὰ στοιχειωδῶς ἀπαραίτητα ἐφόδια γιὰ μιὰ ἐκστρατεία.

Ἡ μὲν ἐπιστράτευσις ἔγινε κανονικῶς καὶ μὲ τὴν ἀκρίβειαν ἑνὸς καλοκουρδισμένου ὡρολογίου, ἀλλὰ στὸν τομέα τοῦ ἐφοδιασμοῦ ὑπῆρξαν σοβαρὲς παραλείψεις.

Ἐπὶ παραδείγματι, ἐμεῖς τῆς Γεφυροσκευῆς, προφανῶς ἐπειδὴ δὲν εἴμεθα μάχιμον τμῆμα, μᾶς ἔδωσαν 30 «Γκράδες» τοῦ 1897, ἐνῶ παντελῶς ἔλειπαν τὰ νέα ὀχήματα τῆς Γεφυροσκευῆς.

Γιὰ νὰ ἀντιληφθῆτε τὸ μέγεθος τῶν ἐλλείψεών μας, σᾶς ἀναφέρω ὅτι ὑπῆρχαν ἀκόμη οἱ παλαιοὶ πάκτωνες ποὺ εἴχαμε στὴν Μικρὰ Ἀσία. Εἴχαμε πάκτωνες - βάρκες, κατασκευῆς τοῦ ἐργοστασίου Γκλαβάνη καὶ σὲ μίαν μάλιστα ἀπὸ αὐτὲς βρῆκα καὶ τὸ ὄνομά μου: «ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ - ΕΦΕΔΡΟΣ ΑΝΘ/ΓΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ - Μ. ΑΣΙΑ».

Κρῖμα, αὐτὰ ἦταν τὰ νέα ὅπλα καὶ τὰ νέα ἐφόδια ποὺ μᾶς ἔλεγαν, ὅταν μᾶς εἶχαν καλέσει νὰ εἰδικευθοῦμε, πρὶν ἀπὸ δύο μῆνες στὴν Λάρισα;

Οὐδεὶς βεβαίως καλόπιστος, εἰλικρινὴς καὶ χωρὶς ἐμπάθεια Ἕλλην πολίτης, ἠμπορεῖ νὰ ἀμφισβητήση, ὅτι στὴν περίοδον τοῦ 1936 - 40, δηλαδή, μέσα σὲ λίγα χρόνια, ἔγινε φοβερὴ πολεμικὴ προπαρασκευή, ἐν ὄψει τοῦ πολέμου ποὺ διεγράφετο στὸν ὁρίζοντα, ἀπὸ τὶς δραχμὲς ἑνὸς ἰσχνοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς φτωχῆς μας πατρίδος.

Οὐδεὶς μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήση τὰ ὀχυρὰ τῆς «Γραμμῆς Μεταξᾶ», ποὺ ἄντεξαν στὴν ἀτσάλινη ὑπεροπλία τῶν Γερμανῶν, μαζὶ μὲ τὴν ἀξιοθαύμαστον καὶ ἡρωϊκὴν αὐτοθυσίαν τῶν ὑπερασπιστῶν τους. Τὰ ὀχυρὰ αὐτὰ μήκους 200 καὶ πλέον χιλιομέτρων, μὲ τὴν τεχνικὴν τελειότητα τῆς τότε ἐποχῆς, ἤρχιζαν ἀπὸ τὸ Κιλκὶς καὶ ἔφθαναν μέχρι τὸ Νυμφαῖον, στὸ ὕψος τῆς Κομοτηνῆς.

Οὐδεὶς μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήση, ὅτι ὁ ἐξοπλισμός μας καὶ ὅλη ἡ πολεμική μας προπαρασκευή, ἔγινε «ἐν κρυπτῷ» καὶ μὲ πᾶσαν μυστικότητα, ὥστε νὰ μὴ ἀποτελέση πρόκλησιν καὶ ἀφορμὴν διὰ τοὺς ἔχοντας πρόθεσιν νὰ μᾶς ἐπιτεθοῦν.

Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ θετικὰ στοιχεῖα, ὑπῆρξαν οὐσιώδεις ἐλλείψεις στὸν κανονικὸ ἐφοδιασμό μας.

ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Μέσω Λαρίσης - Τρικάλων ἐφθάσαμε στὴν Καλαμπάκα καὶ ἐστρατοπεδεύσαμε λίγο ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, στο Χάνι τοῦ Μουργκάνι, ἕνα παλιὸ γνωστὸ Χάνι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τρικάλων - Ἰωαννίνων καὶ εἰς τὴν συμβολήν της μὲ τὴν ὁδὸν πρὸς Γρεβενά.

Πεινάσαμε, οἱ στρατιῶτες δὲν εἶχαν τί να φᾶνε. Ἀναζητήσαμε στὴν γύρω περιοχὴ κανένα φοῦρνο, γιὰ νὰ ἀγοράσουμε τοὐλάχιστον λίγο ψωμί. Ἀλλὰ ποῦ ὑπῆρχαν φοῦρνοι στὴν ἔρημη αὐτὴ περιοχή;

Ἀνέλαβα τότε ἐγὼ τὴν πρωτοβουλία σὰν Ὑποδιοικητὴς τῆς Μονάδος, διότι ὁ Διοικητής, δυστυχῶς, ἦταν ἄπειρος καὶ ἀσυνήθιστος στὶς κακοτοπιές. Κατέβηκα μαζὶ μὲ στρατιῶτες στὰ Τρίκαλα γιὰ νὰ ἐξασφαλίσω τὸν ἐπιούσιον. Μετά, δοθείσης τῆς εὐκαιρίας, περάσαμε ἀπὸ τὸν Ἐφοδιασμό, γιὰ νὰ μᾶς δώσουν λίγα τσιγάρα, ἀλλὰ δὲν πήραμε οὔτε μία... γόπα, παρὰ τὴν φασαρία ποὺ ἐδημιούργησα.

Κατόπιν αὐτοῦ, ἐπιστρέψαμε στὴν Μονάδα μας καὶ «βουλώσαμε» τὴν πεῖνα μας μὲ σκέτο ψωμὶ καὶ μετὰ ἑτοιμασθήκαμε γιὰ ἀναχώρησι.

Τὸ βράδυ, ἀνηφορίζοντας, ἐφθάσαμε στὴν Κουτσούφλιανη, ἕνα ὀρεινὸ συμπαθητικὸ χωριὸ κτισμένο στὶς ὑπωρεῖες τῆς Πίνδου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καλαμπάκας - Ἰωαννίνων, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν αὐχένα τῆς Κατάρας.

Ἡ ἡμέρα ἦταν καλὴ καὶ ἡ πορεία εὐχάριστη χωρὶς προβλήματα, ἀφοῦ κατωρθώσαμε καὶ μεταφέραμε μέχρις ἐκεῖ ὅλα μας τὰ ὀχήματα, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἔπαιρναν «μπρὸς» ἀπὸ βλάβη τῆς μίζας.

'Εκεῖ, ἐπάνω στὸν δρόμο ποὺ σταθήκαμε (τὸ χωριὸ ἦταν λίγο πιὸ κάτω), μᾶς λέγει ὁ Μπάρμπα Νῖκος, ποὺ εἶχε τὴν ταβέρνα:

«Φύγετε, παιδιά, γιατὶ θὰ χιονίση ἀπόψε, κι ἅμα χιονίση θὰ κλείση ἡ Κατάρα καὶ δὲν θὰ μπορέσετε νὰ περάσετε».

Λέγω τότε στὸν Παππᾶ: «Κύριε Λοχαγέ, νὰ φύγουμε, ὁ κόσμος ἐδῶ ξέρει ἀπὸ καιρό, θὰ ἔχουμε χιόνια ἀπόψε».

«Παραμύθια!», μοῦ ἀπαντᾶ. «Πιστεύεις ἐσὺ πῶς θὰ ἔχουμε χιόνια μὲ τέτοιον καλὸ καιρό, μὲ τέτοια λιακάδα;».

«'Εγώ», τοῦ ἀπαντῶ, «θὰ φύγω μὲ τὸ δικό μου τὸ Κλιμάκιο». Προσπάθησα ἀμέσως νὰ βρῶ τὸν 'Ανθ/γὸ 'Ιωαννίδη καὶ τὸν Λοχία Θέο ποὺ εἶχα στὸ Κλιμάκιό μου, ἀλλὰ δὲν μπόρεσα νὰ τοὺς βρῶ. Ὅπως πληροφορήθηκα τὴν ἑπομένη, εἶχαν πάει νὰ κοιμηθοῦν. 'Εγὼ ξενύχτησα στὸ καφενεῖο τοῦ Μπάρμπα Νίκου σὲ μιὰ καρέκλα, συντροφιὰ μὲ τὴν σόμπα ποὺ κάπνιζε.

ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΗΣ... ΚΑΤΑΡΑΣ

Τὸ πρωῒ σὰν ξημέρωσε καὶ βγήκαμε ἔξω, ὁ δρόμος εἶχε ἕνα μέτρο χιόνι!... Τὰ ὀχήματα εἶχαν ἀποκλεισθῆ στὸν δρόμο Κουτσούφλιανης - Κατάρας καὶ γιὰ νὰ μετακινηθοῦμε ἦταν παντελῶς ἀδύνατον, διότι ὁ δρόμος εἶχε κλείσει. Εἴμεθα ὅλοι αἰχμάλωτοι τῆς... Κατάρας!...

'Αναγκασθήκαμε νὰ ἐπιστρατεύσουμε τοὺς χωρικούς. Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, μὲ κασμάδες καὶ φτυάρια, προσπάθησαν νὰ ἀνοίξουν δρόμο, ἀλλὰ μέχρι ποῦ; Διότι ὅσο ὁ δρόμος ἀνηφόριζε πρὸς τὸν Κάμπο τοῦ Δεσπότη καὶ τὸν αὐχένα τῆς Κατάρας, τόσο τὸ χιόνι γινόταν πυκνότερο καὶ περισσότερο παγωμένο.

Τὸ τί τραβήξαμε εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ. Τὸ χιόνι εἶχε ἐντελῶς παγώσει καὶ οἱ τροχοὶ τῶν ὀχημάτων ποὺ ἦσαν φορτωμένοι οἱ πάκτωνες, δὲν εἶχαν ἁλυσίδες καὶ γλιστροῦσαν. 'Αγωνισθήκαμε τρία ὁλόκληρα εἰκοσιτετράωρα γιὰ νὰ τὰ ἀπελευθερώσουμε.

Τὴν νύχτα ἀνάβαμε μεγάλες φωτιὲς γιὰ νὰ γλιτώσουμε ἀπὸ τοὺς λύκους καὶ τὶς ἀρκοῦδες. Αὐτὰ τὰ θηρία μόνον τὶς μεγάλες φωτιὲς φοβοῦνται.

Ἡ παράδοσις ἀναφέρει, ὅπως μᾶς τὴν διηγήθηκε ὁ μπάρμπα - Νῖκος ὁ ταβερνιάρης, ὅτι πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια στὸν ἀφιλόξενο αὐτὸν τόπο, ἕνας Δεσπότης προσπαθώντας νὰ περάσει τὸ διάσελο τῆς Πίνδου, ποὺ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔχει ὑψόμετρο 1.730 μέτρα, γιὰ νὰ πάη ἀπὸ τὰ Τρίκαλα στὰ Γιάννενα, ἔπεσε σὲ φοβερὴ χιονοθύελλα καὶ χάθηκε. Πρὶν χαθῆ, λέγεται ὅτι καταράσθηκε αὐτὸν

τὸν τόπο καὶ ἀπὸ τότε ἡ περιοχὴ ὀνομάζεται Κατάρα καὶ Κάμπος Δεσπότη.

Ἐδέησε κἄποτε, μὲ χίλιους κόπους καὶ προσπάθειες καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ καιροῦ, ποὺ εἶχε βελτιωθῆ αἰσθητά, νὰ ξεκινήσουμε. Προσπάθησα νὰ ἀγοράσω λίγο ψωμὶ ἀπὸ τὸ χωριὸ γιὰ τοὺς στρατιῶτες, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε. Οἱ χωριάτες μᾶς ἔστελναν πίσω στὰ Τρίκαλα, πρᾶγμα ἀδύνατον.

Καταπραΰναμε τὴν πεῖνα μας μὲ λίγο χοιρινὸ ποὺ ἀγοράσαμε ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς καὶ τὸ εἴχαμε κάνει ἀπὸ βραδὺς βραστὸ γιὰ νὰ ζεσταθοῦμε.

Στὶς 5 τὸ ἀπόγευμα, μετὰ ἀπὸ ὁμηρικὸ ταξίδι, ἐφθάσαμε ἐπὶ τέλους στὰ Γιάννενα καὶ ἐστρατοπεδεύσαμε στὸ χωριὸ Μπισδούνι.

Μετὰ πήγαμε στὰ Γιάννενα, ὅπου ὁ Ἐφοδιασμὸς μᾶς ἔδωσε κουραμάνα καὶ τίποτε ἄλλο. Ἐγὼ γιὰ τοὺς στρατιῶτες μου ἀγόρασα κρέας, ἀπὸ τὴν πίστωσι ποὺ εἶχα στὴν διάθεσί μου.

Ζητήσαμε ἀπὸ τὸ χωριὸ δύο καζάνια, διότι δὲν εἴχαμε, μαγειρεύσαμε καὶ φάγαμε.

ΣΤΑ ΔΟΛΙΑΝΑ - ΣΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ἀπὸ τὸ Μπισδούνι διαταχθήκαμε νὰ πᾶμε στὰ Δολιανά, ὅπου φθάσαμε μὲ συνεχῆ καταρρακτώδη βροχή.

Τὸ πρωῒ παίρνουμε ἕνα ἐξαιρετικῶς ἐπεῖγον ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον ἔλεγε, ὅτι ἡ πασσαλόπηκτος γέφυρα Μέρτζανη, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σαρανταπόρου, παρεσύρθη ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἡ ταχεῖα πῆξις τῆς γεφύρας εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν διακίνησιν τῶν στρατευμάτων μας πρὸς Ἀλβανίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐξαρτᾶται ἡ τιμὴ τοῦ Β΄ Σώματος Στρατοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Προσπαθήσαμε νὰ βάλουμε «μπρὸς» τὰ αὐτοκίνητα, ἀλλὰ ἦτο ἀδύνατον, γιατὶ εἶχαν βουλιάξει στὴν λάσπη. Καταβάλαμε μεγάλες προσπάθειες γιὰ νὰ τὰ ἀποτελματώσουμε, γίναμε μούσκεμα ἀπὸ τὴν βροχή, ἀλλὰ τὰ καταφέραμε καὶ τέλος ἀποκαταστήσαμε τὴν ζημιά, ὅπως θὰ δοῦμε πάρα κάτω.

ΕΝΑΣ ΓΙΑΤΡΟΣ ΣΤΟ... ΜΗΧΑΝΙΚΟ

Διατηρῶ τὸ παράπονο, διότι ἐνῶ ἤμουν τότε 20 χρόνια γιατρὸς καὶ ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ὑπηρετῶ στὸ Ὑγειονομικὸ καὶ νὰ ἀκολουθήσω τὸν κλάδο τῆς ἐπιστήμης μου, παρέμεινα ὁριστικῶς στὸ Μηχανικό, ὡς Γεφυροποιός, εἰδικότητα ποὺ εἶχα ἀποκτήσει στὸν πόλεμο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Κάποτε, μάλιστα, πρὶν ἀπὸ τὴν κήρυξιν τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου, εἶχα γράψει στὸν θεῖο μου, Στρατηγὸν Ἰωάννη Πιτσίκα, τότε Διοικητὴν τοῦ Α΄ Σώματος Στρατοῦ στὴν Ἀθήνα, νὰ ἐνεργήση γιὰ τὴν μετάταξί μου στὸ Ὑγειονομικὸ Σῶμα.

Ἡ ἀπάντησίς του ἦταν Λακωνική: «Λουκᾶ μου, ἕκαστος ἐφ' ᾧ ἐτάχθη. Ἐκεῖ σὲ χρειάζεται ἡ Πατρίς»!...

Δὲν ἔφερα καμμία ἀντίρρησι, πῶς ἦταν δυνατόν, ἄλλως τε, καὶ σήμερα εἶμαι εὐτυχής, διότι δὲν ἔτυχε νὰ μεταταγῶ, διότι ἡ κλάσις τῶν ἰατρῶν τοῦ 1919 δὲν εἶχε κληθῆ στὸν πόλεμο τοῦ 1940. Ἂν λοιπόν εἶχα μεταταγῆ, δὲν θὰ πήγαινα στὴν Ἀλβανία.

Εὐχαριστῶ τὸν Θεὸ καὶ τὸν ἀείμνηστο Στρατηγὸ Πιτσίκα, διότι ἐξ αἰτίας του εἶχα τὴν εὐτυχία νά... «ἀτυχήσω» καὶ νὰ παραμείνω στὸ Μηχανικὸ καὶ ἔτσι ἐγνώρισα ἀπὸ κοντά, ὡς μαχητής, τὴν Τιτανομαχία τοῦ 1940.

Εἶμαι εὐτυχής, διότι εἶμαι καὶ ἐγὼ ἕνας ἀπὸ τοὺς χιλιάδες ἀνωνύμους Ἕλληνες μαχητές, ποὺ χάρισαν στὴν Πατρίδα τὴν Νίκη καὶ τὴν Δόξα.

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΔΙΔΕΙ ΤΗΝ ΛΥΣΙΝ

Μετὰ τὴν σύντομη παρένθεσί μας, ἂς ἐπανέλθουμε εἰς τὴν ἀφήγησί μας.

Ἔξω ἀπὸ τὰ Δολιανά, ἀγωνιζόμεθα ὅλο τὸ βράδυ καὶ ὑπὸ συνεχῆ βροχήν, νὰ ἀποτελματώσουμε καὶ νὰ θέσουμε εἰς κίνησιν τὰ αὐτοκίνητα, γιὰ νὰ μεταβοῦμε τάχιστα, ὅπως ἀνέφερε ἡ διαταγή, γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς βασικῆς ὁδικῆς γεφύρας τῆς Μέρτζανης πρᾶγμα ἐντελῶς ἀδύνατον.

Τότε παίρνω ἕνα αὐτοκινητάκι ποὺ εἶχα στὴν διάθεσί μου, καὶ πηγαίνω στὴν Μεσογέφυρα, ὅπου συναντῶ ἕναν νεαρὸ Ἀνθ/γό, ποὺ φύλαγε τὰ αὐτοκίνητα Pavez, ἄνευ ἐνεργείας.

Τοῦ ἔδειξα τὴν διαταγὴ ποὺ εἶχα, τοῦ ἀνέφερα τὸ πρόβλημά μου καὶ τοῦ ἐζήτησα ἐνίσχυσιν ἀπὸ τὰ ἀδρανοῦντα ὀχήματά του, προκειμένου νὰ μετακινήσω τὸ Συνεργεῖον Γεφυροσκευῆς πρὸς Μέρτζανην, γιὰ τὴν ταχεῖαν ἀποκατάστασιν τῆς γεφύρας. Πρέπει νὰ σημειώσω ἐδῶ, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν ἀναγνωστῶν μου, ὅτι ἡ γέφυρα αὐτὴ ἦτο βασικὴ διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐφοδίων καὶ πολεμικοῦ ὑλικοῦ πρὸς τὸ μέτωπον τῆς Ἀλβανίας.

Αὐτός, μὲ αὐθάδη τρόπον ἠρνήθη. Κατόπιν αὐτοῦ, ἐπέστρεψα στὴν βάσι μου καὶ ἤρχισα μαζί μὲ τοὺς στρατιῶτες μου, ἄπελπιν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀποτελμάτωσιν τῶν βουλιαγμένων αὐτοκινήτων.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ἀντελήφθην, ὅτι σταμάτησαν δύο ἐπιβατικὰ αὐ-

τοκίνητα καὶ κατέβηκαν ἀξιωματικοί, οἱ ὁποῖοι, ἐν συνεχείᾳ, παρακολουθοῦσαν τὶς προσπάθειές μου.

Ἕνας ἀπὸ αὐτούς, προχώρησε λίγο πιὸ μπροστὰ καὶ μὲ ἐρώτησε ποῖοι εἴμεθα. Τοῦ ἀπήντησα, ὅτι εἴμεθα τὸ Σ2 τῆς Γεφυροσκευῆς.

— Καὶ τί κάνετε ἐδῶ;», μὲ ρώτησε πάλι.

— Δὲν βλέπετε τί κάνουμε;», τοῦ ἀπήντησα κάπως νευριασμένα. «Προσπαθοῦμε νὰ ἀποτελματώσουμε τὰ αὐτοκίνητα καὶ τὰ τρακτέρ, γιὰ νὰ μεταβοῦμε στὴν Μέρτζανη, γιὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς γεφύρας ποὺ ἔχει καταστραφῆ. Ἔχουμε ἐπείγουσαν διαταγὴν διὰ τὴν ταχεῖαν ἀποκατάστασίν της». Καὶ προσέθεσα: «Πῆγα στὴν Μεσογέφυρα καὶ ἐζήτησα ἐνίσχυσιν ὀχημάτων ἀπὸ ἕνα Ἀνθ/γὸν καὶ ἐκεῖνος μοῦ ἀρνήθηκε.

Ὁ τότε Διάδοχος Παῦλος στὸ Μέτωπο, μεταξὺ τοῦ Ἀντιστρατήγου Γ. ΤΣΟΛΑΚΟΓΛΟΥ (ἀριστ.) καὶ τοῦ Ἀντιστρατήγου καὶ Διοικητοῦ Στρατιᾶς Ἠπείρου ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΙΤΣΙΚΑ.

Μὲ ἐκοίταξε καλά, ἐγὼ δὲν πρόσεξα ποῖος ἦτο, διότι ἔβρεχε πολύ, καὶ κάπως τοῦ ἀντιμίλησα.

Μοῦ λέγει τότε ἕνας ἀξιωματικός, ποὺ βρισκόταν παραπλεύρως. «Μὴ μιλᾶς ἔτσι, ἐδῶ εἶναι ὁ Διάδοχος Παῦλος»!...

— "Αντε φύγε ἀπὸ ἐδῶ», τοῦ ἀπήντησα ἀπότομα, «βρῆκες τὴν ὥρα νὰ κάμης ἀστεῖα;». Τὸ ἐθεώρησα ἐντελῶς ἀπίθανο, νὰ βρίσκεται ὁ Διάδοχος Παῦλος αὐτὴν τὴν στιγμὴ στὸ μέτωπο καὶ μάλιστα μὲ τέτοια βροχή.

Τότε, ἀπὸ τὴν ὁμάδα τῶν ἀξιωματικῶν, ξεχώρισε ἕνας ψηλὸς καὶ εὐθυτενὴς ἀξιωματικός, ντυμένος μὲ ἕνα ἁπλὸ στρατιωτικὸ ἀδιάβροχο, καὶ μοῦ λέει μὲ τὴν βαρειὰ φωνή του:

— Ἐσεῖς, ποῖος εἶσθε;

Ἀμέσως, στὸ πρόσωπο τοῦ ἀξιωματικοῦ αὐτοῦ, ἀνεγνώρισα τὸν Διάδοχο Παῦλο!...

— Ὀνομάζομαι Λουκᾶς Τσαγκάρης, Ὑψηλότατε», τοῦ ἀπήντησα, χωρὶς νὰ ἔχω ἀκόμη συνέλθει ἀπὸ τὴν ἔκπληξίν μου. «Εἶμαι ἰατρός, καταγόμενος ἀπὸ τὴν Λαμία καὶ ὑπηρετῶ ὡς "Εφεδρος Ὑπολ/γὸς τοῦ Μηχανικοῦ - Διοικητὴς Γεφυροσκευῆς.

— Και τί σᾶς συμβαίνει;», μὲ ξαναρώτησε.

Τότε τοῦ ἀνέφερα, ἐν πάσῃ λεπτομερεία, τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως καὶ τὴν ἄρνησιν τοῦ Ἀνθ/γοῦ τῆς Μεσογεφύρας, νὰ μοῦ δώσῃ ἐνισχύσεις αὐτοκινήτων γιὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ συνεργείου μου, προκειμένου νὰ ἀποκαταστήσω τάχιστα τὴν βλάβην τῆς γεφύρας.

— Μὴ στενοχωριέσαι», μὲ καθησυχάζει, μὲ ἕνα πλατὺ φιλικὸ χαμόγελο. «Θὰ πάω ἐγὼ ὁ ἴδιος, καὶ μάλιστα ἀμέσως.

Καὶ πράγματι, ὁ ἀείμνηστος, τότε Διάδοχος, καὶ μετέπειτα Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, αὐτὸς ὁ ἁπλός, ὁ δημοκρατικὸς καὶ λαοφιλὴς ἐστεμμένος, ἔδωσε θετικὴν καὶ κεραυνοβόλον λύσιν.

Σὲ λίγο ἔφθασαν τὰ αὐτοκίνητα Pavez, ἐρρυμούλκησαν τὰ δικά μας ὀχήματα μὲ τοὺς πάκτωνες καὶ σὲ μία ὥρα φθάνουμε στὴν Μέρτζανη. Σὲ σχετικὰ μικρὸ χρονικὸ διάστημα, ἀποκαταστήσαμε τὴν βλάβην τῆς γεφύρας καὶ τὴν ἀποδώσαμε εἰς χρῆσιν καί, μάλιστα, μὲ ἀνοχὴν φορτίου 3,5 τόννων.

Τὰ αὐτοκίνητα, ἔμφορτα ἐφοδίων καὶ πολεμικοῦ ὑλικοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπὶ ἡμέρας ἦσαν ἀκινητοποιημένα μέχρι τὰ Γιάννενα, κατώρθωσαν, ἐπὶ τέλους, νὰ κινηθοῦν καὶ νὰ προχωρήσουν πρὸς τὴν Ἀλβανίαν.

Σὲ αὐτοκίνητα, τῶν ὁποίων τὸ φορτίο δὲν ἀνταποκρινόταν στὴν ἀντοχὴ τῆς γεφύρας, γινόταν ἐκφόρτωσις καὶ μεταφορὰ τοῦ φορτίου εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τῆς γεφύρας, μεταφόρτωσις καὶ συνέχισις τῆς πορείας.

Τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ εἶχε ἀναλάβει τὸ συνεργεῖον τῆς γεφυροσκευῆς, μὲ βοηθοὺς 100 περίπου Ἰταλοὺς αἰχμαλώτους, οἱ ὁποῖοι

δούλευαν μὲ πολὺ κέφι, γιατὶ γι' αὐτοὺς ὁ πόλεμος εἶχε τελειώσει! «Finito la guera» καὶ «Bella Grecia», ἐφώναζαν εὐχαριστημένοι.

Ἔτσι, χάρις εἰς τὴν ταχεῖαν πῆξιν τῆς γεφύρας ἐπὶ πλωτῶν βάσεων, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασαν οἱ Ἔφεδροι Ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ Στρατιῶται μας, κατωρθώσαμε νὰ διακινήσουμε ὅλα τὰ ἐφόδιά μας καὶ νὰ προωθήσουμε τὰ στρατεύματά μας στὸ μέτωπον.

Μὲ τὰ ἐφόδια καὶ τὸ πολεμικὸ ὑλικὸ ποὺ μετεφέραμε καὶ μὲ ὅσα ἀκόμη πέρασαν ἀπὸ τὴν γέφυραν τῆς Μέρτζανης, προετοιμάσθηκε ἡ ἀναχαίτισις τῆς Ἰταλικῆς ἐαρινῆς ἐπιθέσεως, τὴν ὁποίαν διηύθυνε προσωπικῶς ὁ Μουσσολίνι.

ΓΕΦΥΡΙΣΜΟΙ...

Γεφυρισμοὺς ἀποκαλοῦσαν οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι, τοὺς σκωπτικοὺς λόγους ποὺ ἀπηύθυναν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Κηφισοῦ ποταμοῦ, στὴν Ἱερὰ Ὁδό, κατὰ τῶν ἐπανερχομένων ἀπὸ τὶς ἑορτὲς τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἀπαντοῦσαν τὰ «ἐξ ἁμάξης»...

Τὸ αὐτό, μὲ κἄποιαν βεβαίως παραλλαγήν, ὡς πρὸς τὸν τόπον, τὸν χρόνον καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐπεισοδίου, διεδραματίσθη ἐπὶ τῆς γεφύρας τῆς Μέρτζανης.

Μιὰ νύχτα ἔφθασε ἐκεῖ ἕνας ἀξιωματικός, ὀνόματι Ἀγγελόπουλος, προερχόμενος ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἐπέβαινε ἑνὸς φορτηγοῦ αὐτοκινήτου μὲ πλῆρες φορτίον καὶ χωρὶς καμμίαν ἀπολύτως προειδοποίησιν μπαίνει στὶς προσβάσεις, μὲ πρόθεσιν νὰ διέλθη τὴν γέφυρα καὶ νὰ διαπεραιωθῆ στὴν ἀπέναντι ὄχθη.

Ἔγινε ἀμέσως ἀντιληπτὸς ἀπὸ τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς τῆς γεφύρας, Ἐπιλοχίαν Ἠλίαν Κρανάκην, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν ἐσταμάτησε.

— Ἄλτ! Ποῦ πᾶτε, κ. Ἀξιωματικέ; Ἀπαγορεύετε νὰ περάσετε.

Ἦταν νύχτα καὶ δὲν βλέπαμε τὰ διακριτικὰ τοῦ βαθμοῦ του.

— Ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Ἀθήνα», μᾶς ἀπήντησε σὲ ἔντονον ὕφος, καὶ μᾶς ἔψαλε τά... ἐξ ἁμάξης. «Φέρνω δῶρα γιὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς ποὺ εἶναι στὸ Ἐπιτελεῖο στὴν θέσι Παντελόνι, πλησίον τῆς Πρεμετῆς. Πρέπει νὰ περάσω ἀπόψε.

— Δὲν μπορεῖτε νὰ περάσετε, ἂν δὲν ξεφορτώσουμε πρῶτα τὸ αὐτοκίνητό σας. Ὑπάρχει κίνδυνος νὰ καταρρεύση ἡ γέφυρα ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ φορτίου», τοῦ ἀπήντησε ὁ Ἐπιλοχίας.

Τότε ὁ ἀξιωματικὸς δημιουργεῖ ἕνα ἐπεισόδιο καὶ ὁ ἐπιλο-

χίας μὲ φωνάζει: «Τρέχα, γιατρέ, θέλει νὰ μᾶς χαλάση τὴν γέφυρα».

Σηκώνουμε ἀπὸ τὴν φωτιὰ ποὺ εἴχαμε ἀνάψει γιὰ νὰ ζεσταθοῦμε καὶ πηγαίνω πρὸς τὸ μέρος του καὶ τὸν ρωτῶ:

— Ποῖος εἶσθε ἐσεῖς κύριε, ποὺ μπαίνετε αὐθαιρέτως στὶς προσβάσεις. Ἔχουμε αὐστηρὰν διαταγήν. Θὰ περάσουν πρῶτα τὰ αὐτοκίνητα μὲ τὰ ὑλικὰ καὶ ἔπειτα τὰ ἄλλα αὐτοκίνητα, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ὑπέρβαρα. Δὲν μπορεῖτε νὰ περάσετε.

Δὲν ξέρω, ἐκείνη τὴν νύχτα χιόνιζε, ἔρριχνε χιονόνερο. Δὲν ξέρω τί ἔκαμε ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, γλίστρησε, ἔπεσε, ἐγὼ ἐνόμισα πρὸς στιγμὴν ὅτι μοῦ ἐπετέθη.

Τὸν περιλαβαίνω κι ἐγὼ καὶ τὸν πετάω στὸν ποταμὸ Σαραντάπορο. Μόλις ἔπεσε στὸ νερό, ἔβαλε τὶς φωνές. «Βοήθεια. Σῶσε με, γιατρέ. Σῶσε με γιατρέ, ἔχω παιδάκια»...

Τότε τὸν ἠπείλησα. Τοῦ εἶπα «θὰ πεθάνης κ...., πᾶς νὰ κάμης σαμποτὰζ καὶ νὰ μᾶς βουλιάξης τὴν γέφυρα;».

Μὲ τὰ πολλά, μὲ τὰ λίγα τὸν λυπηθήκαμε. Τὸν βγάλαμε ἀπὸ τὸ ποτάμι, τὸν περιποιηθήκαμε, τὸν συνεφέραμε καὶ ἔπειτα τοῦ εἶπα:

— Θὰ μείνης τελευταῖος. Τί πῆγες νὰ κάμης ἀπόψε; Πῆγες νὰ μᾶς χαλάσης τὴν γέφυρα;

Αὐτὸς ἤρχισε νὰ διαμαρτύρεται.

Τότε, πηγαίνω στὸ ἀντίσκηνο καὶ ἑτοιμάζω μιὰ ἀναφορὰ καὶ λέω στὸν Κρανάκη, τὸν ἀλησμόνητον αὐτὸν ἐπιλοχία, τὸ χρυσὸ παιδὶ ἀπὸ τὴν Λαμία.

— Τρέχα, Κρανάκη, στὸ 'Επιτελεῖο, νὰ βρῆς τὸν φίλο μου ἀρχίατρο Μαντζουράνη, νὰ τοῦ δώσης τὴν ἀναφορά μου καὶ νὰ τοῦ ἐξηγήσης καὶ προφορικῶς τί ἀκριβῶς συνέβη μὲ τὸ ἐπεισόδιον.

Φοβοῦμαι αὐτοὺς τοὺς θρασεῖς 'Αξιωματικούς, μήπως μοῦ κάμη καμμιὰ ἀναφοράν, ὅτι: «αὐτὸς μοῦ ἐπετέθη».

Ἔφυγε ὁ Κρανάκης μέσ' τὴν νύχτα, πῆγε, ξύπνησε τὸν ἀρχίατρο Μαντζουράνη καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἀναφορά μου. Αὐτὸς τὴν διάβασε ἀμέσως καὶ τοῦ εἶπε: «Καλά, πὲς στὸν γιατρὸ ἐν τάξει».

'Εν τῷ μεταξύ, πέρασαν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς νύχτας ὅλα τὰ αὐτοκίνητα μὲ τὸ ὑλικὸ καὶ δὲν εἴχαμε νὰ κάνουμε τίποτε στὰ καθήκοντά μας. Βάλαμε στὴν φωτιὰ τρία καζάνια μὲ φασολάδα γιὰ νὰ φᾶνε οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ὁδηγοὶ ποὺ θὰ περνοῦσαν μὲ τὰ φορτηγά, διότι αὐτοί, εὑρισκόμενοι πάντοτε ἐν κινήσει, ἔτρωγαν συνεχῶς ξηρὰ τροφή.

Εἶχαν συνηθίσει οἱ ὁδηγοὶ καὶ ὅταν πέρναγαν ἀπὸ τὴν γέφυρα φώναζαν: «Γιατρέ, ἔχουμε τίποτα;».

— Ἔχουμε παιδιά μου», τοὺς ἀπαντοῦσα, «ἔχουμε ζεστὴ φασουλάδα. Ἐλᾶτε νὰ φᾶτε γιὰ νὰ ζεσταθῆτε.

Ὅταν ἐπέστρεφαν πάλι, μοῦ ἔφερναν πορτοκάλια ἀπὸ τὰ Γιάννενα, τὰ ὁποῖα δὲν ἤθελαν νὰ τὰ παραδώσουν στοὺς ἄλλους ἀξιωματικούς, παρὰ μόνον σὲ μένα. Τόσο μὲ ἀγαποῦσαν.

Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ αὐτὴν τὴν ἀγάπη, τὴν σύμπνοια, τὴν ἀδελφωσύνη, τὸν πατριωτισμό. Νομίζω δὲν ἔχει ξαναγίνει ποτέ.

ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΣ... ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἑπομένης ἡμέρας, βλέπω νὰ καταφθάνη ἀπὸ τὸ Παντελόνι, ὅπου ἦταν ἐγκατεστημένο τὸ Ἐπιτελεῖον, ἕνας Ὑποστράτηγος. Μὲ βλέπει ποὺ ἔκανα βόλτες στὸ κατάστρωμα τῆς γεφύρας γιὰ νὰ ζεσταθῶ καὶ μοῦ φωνάζει: «Γιατρέ, γιατρέ, Λουκᾶ»...

Ἐγὼ δὲν τὸν ἀνεγνώρισα στὴν ἀρχή, ὅταν μὲ ἐπλησίασε μοῦ λέγει: «Δὲν μὲ γνωρίζεις, Λουκᾶ, ἐγὼ εἶμαι ὁ Γιάννης ὁ Τσέτσης, ποὺ εἴμασταν μαζὶ στὸ Καζαμὶρ τῆς Μ. Ἀσίας».

Ἀγκαλιασθήκαμε, φιληθήκαμε, κλάψαμε, θυμηθήκαμε τὰ παλιά, τὶς δόξες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν καταστροφὴ τῆς ὡραίας μας Σμύρνης καὶ τὴν ἀπώλεια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Γιατί ἦταν καὶ αὐτὸς μεγάλος πατριώτης. Ἔπειτα, μοῦ εἶπε σὲ ἐμπιστευτικὸ τόνο:

— Λουκᾶ, ἤσουν πάντα νευρικός. Ἔλαβα τὴν ἀναφορά σου καὶ τὴν ἔχω ἐδῶ μαζί μου. Μοῦ εἶπε ὁ Μαντζουράνης νὰ τὴν ξεσχίσης, γιατὶ ἔχει κι αυτὸς τρία παιδάκια ὁ καημένος. Ἂν ἔκανε ἕνα σφάλμα, νὰ τὸν συγχωρήσης.

— Δεν μπορῶ νὰ τὸν συγχωρήσω μὲ αὐτὰ ποὺ ἔκανε, νὰ βρίζη, νὰ φωνάζη, νὰ μὴν σέβεται κανέναν. Τέλος πάντων, γιὰ σένα, ἀγαπητὲ Γιαννάκη, ποὺ σὲ βλέπω μετὰ ἀπὸ τόσα χρόνια νὰ τὴν σχίσω. Σχίστην σὲ παρακαλῶ.

Τότε κατέβηκε ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο ὁ παραβάτης ἀξιωματικὸς καὶ ἦλθε νὰ μὲ χαιρετήση καὶ νὰ μοῦ φιλήση τὸ χέρι.

— Τί μοῦ φιλᾶς τὸ χέρι», τοῦ εἶπα, «ἀντὶ ἐσὺ ποὺ εἶσαι μόνιμος ἀξιωματικὸς νὰ κάνης αὐτὸ ποὺ πρέπει, ἀναγκάζομαι ἐγώ, ὁ Ἔφεδρος, νὰ σοῦ ὑποδεικνύω τὸ καθῆκον σου καὶ τοὺς κανονισμοὺς ἀσφαλείας.

Τέλος τὸ ἐπεισόδιο ἔληξε χωρὶς καμμία ἄλλη συνέχεια.

ΚΑΤΑΣΧΕΣΙΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΛΙΝΙΚΗΣ

Ἔλαβα τὴν ἄλλη ἡμέρα ἕνα γράμμα ἀπὸ τὴν ἀλησμόνητη γυναίκα μου Τίλλη, ἡ ὁποία μὲ πληροφοροῦσε ἕνα δυσάρεστο γε-

γονός. Πῆγε, μοῦ ἔγραφε, ὁ Νομίατρος Φθιώτιδος, Δημήτριος Καλύβας, καὶ μοῦ κατέσχε ὅλα τὰ κρεββάτια τῆς Κλινικῆς μου.

Τότε, ἡ γυναίκα μου, ποὺ εἶχε μείνει μόνη της μὲ τὰ δύο μικρὰ παιδιά μας, τὸν παρεκάλεσε νὰ ἀφήση τοὐλάχιστον τὸν ἐξοπλισμὸν δύο δωματίων, γιὰ νὰ μπορέση νὰ λειτουργήση, ἔστω καὶ ὑποτυπωδῶς ἡ κλινική, διότι ἡ γυναίκα μου ἦταν ἐπιστήμων μαῖα.

— Πάψε, μωρή, πόρνη Γερμανίδα!!...», ἦτο ἡ ἀπάντησις τοῦ «λαμπροῦ» ἐκπροσώπου τῆς πολιτείας, ἀπέναντι σὲ μιὰ μητέρα, τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος τὴν στιγμὴ ἐκείνη ὑπηρετοῦσε τὴν πατρίδα του στὰ σύνορα καὶ πολεμοῦσε τοὺς 'Ιταλούς.

Ἡ Τίλλη δὲν ἐγνώριζε νὰ γράφη ἑλληνικὰ καὶ γι' αὐτὸ ἔβαλε μιὰ νοσοκόμα νὰ μου γράψη. Οἱ περισσότερες λέξεις ἦσαν σβησμένες ἀπὸ τὰ δάκρυά της. Μοῦ ἔγραφε ἀκόμη στὸ γράμμα της: «Λουκᾶ μου, μὲ εἶπαν πόρνη, μοῦ πῆραν ὅλα τὰ κρεββάτια τῆς Κλινικῆς καὶ δὲν μοῦ ἄφησαν τίποτε. Πῶς θὰ δουλέψω τώρα; Μὲ τί χρήματα θὰ ζήσω τὰ παιδιά μας;».

Τότε μὲ βλέπουν οἱ στρατιῶται νὰ κλαίω, τὰ ἀξέχαστα αὐτὰ παλληκάρια καὶ οἱ ἔφεδροι, ποὺ εἴμαστε μαζὶ στὸν πόλεμο τοῦ 1921 καὶ μὲ ρωτοῦσαν ἀνήσυχοι: «Γιατρέ, τί σοῦ συμβαίνει, τί κακὰ μαντάτα σοῦ γράφει ἡ γυναίκα σου;».

Τοὺς ἐξήγησα ἀκριβῶς τί μοῦ συνέβαινε.

— 'Εμπρός!...», λέει τότε ἕνας Λοχίας μου ἀπὸ τὸν Βόλο. «Νὰ πάρουμε τὰ ὅπλα καὶ νὰ πᾶμε στὴν Λαμία!... Νὰ τιμωρήσουμε τὸν ὑβριστή. 'Εμεῖς πεθαίνουμε μέσ' τὰ χιόνια, γιὰ νὰ μᾶς ποῦν οἱ ἀπόλεμοι τὶς γυναῖκες μας πουτάνες;

Τοὺς συνέστησα ἠρεμία. «Δὲν μποροῦμε, παιδιά, νὰ κάνουμε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἀφῆστε ἐμένα νὰ τὰ κανονίσω ὅπως νομίζω». Δὲν μποροῦσα πλέον νὰ μείνω ἐκεῖ, διότι ἤμουν σὲ κακὴ ψυχολογικὴ κατάστασι καὶ τὸ ἠθικό μου εἶχε σμπαραλιαστῆ.

'Εν συνεχείᾳ, ἔγραψα μιὰ ἀναφορὰ παραπόνων πρὸς τὴν 'Ιεραρχία καὶ ἐξιστοροῦσα τὸ γεγονός. Τὴν ἀναφορά μου αὐτὴ τὴν παραθέτω ὡς ἔχει:

Δ.Υ. Τ.Τ. 197 - 22 ΙΙ - 1941 'Ενταῦθα

'Ο Ἔφεδρος 'Υπολοχαγὸς Μηχανικοῦ
Λουκᾶς Χρ. Τσαγκάρης
Π ρ ὸ ς
Τὴν Σ.Β. Γεφυροσκευὴν
«'Υποβολὴ Παραπόνων»

Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω 'Υμῖν ὅτι τυγχάνω 'Ιατρὸς ἀπὸ 18ετίας καὶ διατηρῶ Κλινικὴν Μαιευτικὴν - Χειρουργικὴν ἐν Λαμίᾳ πρὸ 16ετίας,

ἐκλήθην μὲ τὴν κήρυξιν τοῦ Πολέμου εἰς τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ παρουσιασθεὶς εἰς τὸ Γ΄ Σύνταγμα Σκαπανέων τὴν 29ην Ὀκτωβρίου π.ἔ. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἀνέθεσα τὴν Διεύθυνσιν τῆς Κλινικῆς μου εἰς τὸν Ἰατρὸν κ. Κ. Μαρυαμπᾶν, διαμένοντα ἐπίσης ἐν Λαμίᾳ. Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν τετράμηνον ἡ Πατρὶς ἔχουσα ἀνάγκην κλινῶν καὶ κλινοσκεπασμάτων, ὡς ἡ σύζυγός μου μοὶ ἐγνώρισε παρεχώρησεν προθύμως κλίνας καὶ κλινοσκεπάσματα καὶ ἐν τ' αὐτῷ καὶ χρήματα κατὰ περιόδους ἄνω τῶν 2.000 δρχ. Χθὲς ἔλαβον τὴν ἀπὸ 24 Ἰανουαρίου 1941 ἐπιστολὴν ἀπὸ τὴν σύζυγόν μου κατάβρεκτον ἐκ δακρύων, εἰς τὴν ὁποίαν μοὶ ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Νομίατρος Δημήτριος Καλύβας, ὁ παρ' ἀξίαν κατέχων τὴν ὑψηλὴν ταύτην θέσιν τοῦ Νομιάτρου καὶ Ἰατροῦ συνάμα, καὶ ἔναντι τοῦ ὁποίου ἐκκρεμεῖ ὑπόθεσις ποινικοῦ δικαίου τὴν ὁποίαν ὁ φίλος του Νομάρχης Λαμίας κατακρατεῖ παρανόμως, μεταβὰς εἰς τὴν κλινικήν μου παρέλαβε καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἴδη καὶ μέγα μέρος τῶν χειρουργικῶν ἐργαλείων μου. Συνάμα δὲ προφασιζόμενος διάφορα μωροειδῆ ἐπιχειρήματα, διέταξε τὸ κλείσιμον τῆς Κλινικῆς μου, ἔχων ὡς προστάτην του πάντοτε τὸν Νομάρχην Λαμίας. Ἀναφέρω συγκεκριμένως γραμμὰς τῆς ἐπιστολῆς τῆς συζύγου μου καὶ διὰ τὴν παράνομον ἐνέργειαν τοῦ Νομάρχου, ὅστις ἐνισχύει τὸν κακοήθη Νομίατρον εἰς τὰς προσωπικάς του ἐνεργείας. «Ὁ Νομάρχης μὲ ἠπείλησεν ἀπὸ τηλεφώνου ὅτι θὰ μοῦ κλείσῃ τὴν Κλινικήν, ἐὰν δὲν ἐπιστρέψω τὰς 1.500 δρχ. ἃς ἔλαβον ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὴν νοσηλείαν τῆς Κας Ζαγκογιάννη ἐκ Βαρδατῶν Λαμίας, ἥτις παρέμεινεν εἰς τὴν κλινικήν μας ἐπὶ 1 μῆνα, πάσχουσα ἐξ ἐπιλοχείου μολύνσεως, ἐξελθοῦσα τελείως ὑγιής». Τὰ εἴδη μου καὶ χειρουργικὰ ἐργαλεῖα εὐχαρίστως καὶ μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ διάθεσιν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ μας, ἀφοῦ καὶ τὴν ζωήν μου ἔχω διαθέσει. Ἂν καὶ ἔχω ὅλα τὰ προσόντα τῆς μεταφορᾶς μου εἰς τὸ Ὑγειονομικὸν Σῶμα, καθ' ὃ Ἕλλην ἰατρὸς καὶ ἀλλοδαποῦ Πανεπιστημίου, ἐν τούτοις προσφέρω τὰς ὑπηρεσίας μου μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἀκούραστος ὡς μάχιμος Ἀξιωματικὸς τοῦ Μηχανικοῦ διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου τιμίου σκοποῦ μας. Εὑρίσκομαι ἐν συνεχῆ πορείᾳ καὶ ὑπηρεσίᾳ ἐπὶ 4 μῆνες, διῆλθον ὅλα τὰ χιονισμένα βουνὰ τῆς Πίνδου ἄλλοτε νηστικὸς καὶ συχνὰ βρεγμένος μέχρι κόκκαλα, τώρα δὲ εἰς Ἀλβανίαν σαπισμένος ἀπὸ ταῖς συχναῖς βροχαῖς καὶ κοιμώμενος μέσα σὲ βούρκους χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ἀπροθυμίαν γιατὶ ξέρω τὴν ἀποστολήν μου ὑπερασπίζων τὴν γλυκειά μου Πατρίδα, τὴν τιμὴν τῆς οἰκογενείας μου καὶ ἀσφάλειαν τῶν μικρῶν μου ἀγαπημένων ΤΕΚΝΩΝ. Δὲν μὲ κούρασαν παντάπασιν αὐτά, παρὰ τὰ 43 ἔτη τῆς ἡλικίας μου, δὲν μοῦ ἔλειψε ποτὲ τὸ θάρρος, συμβάλλω παρὰ τὰς δυνάμεις μου, σωστὸς ἥρωας, εἰς τὴν τελικὴν ΝΙΚΗΝ, ἐνθαρρύνω τοὺς στρατιώτας μου μὲ πατριωτικοὺς πάντα λόγους, μὲ χαμόγελο στὰ χείλη καὶ τραγούδια, οὔτε μοῦ ἐχαλάρωσαν τὸν πατριωτισμόν μου αἱ ριπτόμεναι ἀπὸ τὰ ἐχθρικὰ ἀεροπλάνα προκηρύξεις, ἃς μὲ γέλια διαβάζομεν ὅλοι καὶ μετὰ σχίζομεν, οὔτε αἱ ταλαιπωρίαι, οὔτε ἡ ἐργασία, οὔτε ὁ κίνδυνος, οὔτε οἱ βομβαρδισμοί. Εἴμεθα ἀκλόνητοι μὲ θάρρος ἀπεριόριστον καὶ

μὲ ἡρωϊσμὸν ἀφάνταστον. Πλὴν ὅμως, ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ, σ' ἐκεῖνον ποὺ ἐλπίσαμε ὅτι θᾶναι καθ' ἣν στιγμὴν ἡμεῖς εὑρισκόμεθα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ πυρός, προστάτης τῆς οἰκογενείας μας, αὐτὸς ἔρχεται νὰ πλήξῃ ὕπουλα καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, ὅ,τι ἐτάχθη νὰ προστατεύσῃ, τὴν οἰκογένειαν τῶν ἡρώων πολεμιστῶν. Τὸ γράμμα τῆς συζύγου μου νὰ μοῦ γράφῃ ὅτι δὲν ἤθελα ἀπὸ καιροῦ νὰ σοῦ γράψω τὰ βάσανά μας, ἃ ὑφιστάμεθα ἀπὸ τοὺς διαμένοντας εἰς τὰς ζεστὰς κλίνας των 'Αξιωματούχους τοῦ Κράτους τοῦ ἐσωτερικοῦ νὰ μὴ λυπηθῇς καὶ λιποψυχήσῃς, ὅτι ὁ μικρός μας Χρῆστος καὶ ὁ μικρούλης μας Φρανσουὰ κλαῖνε ποὺ δὲν ἔχουν να φᾶνε, ὅτι μᾶς πιέζουν, μᾶς ἀπειλοῦν, μᾶς κλείνουν τὴν Κλινικὴν καὶ μᾶς καταδικάζουν εἰς θάνατον. Κλαίω τώρα δύο μῆνας συνεχῶς, δὲν ἀντέχω στὰς δοκιμασίας πλέον αὐτάς, θὰ πεθάνω, θὰ μείνουν τὰ παιδάκια μας ἔρημα. Αὐτὰ μὲ ἔκαμαν νὰ εὑρεθῶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Αὐτὰ μὲ ἔκαμαν να φαντασθῶ ὅτι προδόται καὶ προπαγανδισταὶ δὲν εἶναι ὁ ἄτιμος ὁ 'Ιταλός, ἀλλὰ αὐτοὶ οἱ τύποι τοῦ ἐσωτερικοῦ, αὐτοὶ μὲ τὰς παρανόμους ἐνεργείας των ἀφοπλίζουν τὸν μαχητήν, τὸν κουράζουν, τὸν ἀποθαρρύνουν καὶ τὸν κάνουν νὰ σκέπτεται ὅτι εἶναι ἕρμαιος τῶν ἀτίμων αὐτῶν ἀνθρώπων καὶ τὸν κάνουν νὰ στραφῇ φεῦ! πρὸς τὰ πίσω, πλὴν ὅμως Ο Χ Ι !!! Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχή μου οὐδέποτε θὰ πράξῃ τὸ ἔγκλημα αὐτὸ καὶ διὰ τοῦτο ὑποβάλλω τὴν παροῦσαν ἵνα τὸ κράτος τὸ ὁποῖον ἔδιδε τοιαύτην μέριμναν καὶ τοιαῦτα Νομοθετικὰ μέτρα ἔλαβε ὑπὲρ τῶν μαχομένων κατὰ τοῦ ἀτίμου ἐπιδρομέως ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων νὰ μὲ προστατεύσῃ. Δὲν ζητῶ νὰ μοῦ ἐπιστραφοῦν ὅ,τι ἡ Φιλτάτη μου Πατρὶς ἐκ τῆς πτωχῆς μου Κλινικῆς ἔλαβε. Ζητῶ μόνον, ὅπως ἡ Κλινική μου μείνῃ ἀνοικτή, ἵνα ἐκ τῶν πόρων συντηροῦνται τὰ τέκνα μου καὶ ἡ γυναίκα μου. 'Επίσης ζητῶ ἱκανοποίησιν, ἀσφάλειαν τῆς οἰκογενείας μου, καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε τὴν ἐλαχίστην ἐνόχλησιν ἀπὸ τοὺς ἀτίμους αὐτοὺς ὄχι Ἕλληνας ἀλλὰ προδότας καὶ καταστροφεῖς τοῦ τετιμημένου ἔργου μας καὶ ὃ μᾶς ἔταξε ὁ Μέγας Μας Πατέρας ἀείμνηστος ΜΕΤΑΞΑΣ!!!

Παρακαλῶ δὲ ἐπίσης, ὅπως ἡ παροῦσα μου ὑποβληθῇ εἰς τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

ΣΤΗΝ ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα παίρνω τὸν θεῖο μου, Στρατηγὸ Πιτσίκα, στὸ τηλέφωνο, ἦταν τότε Διοικητὴς τοῦ Τμήματος Στρατιᾶς 'Ηπείρου (Τ.Σ.Η.) καὶ τοῦ λέγω: «Θεῖε, ἐγὼ πρέπει νὰ φύγω ἀπὸ ἐδῶ, ἂς μείνῃ ὁ Μαλαγιάννης, ποὺ εἶναι πιὸ μαλακὸς ἀπὸ μένα. 'Εμένα νὰ μὲ πᾶς ὅπου θέλεις».

Στὶς 27.2.1941 παίρνω Φύλλον Πορείας γιὰ τὴν Βίγλιστα, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. Ε.Π. 78775/27.2.1941 Διαταγῆς τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου, ὅπου καὶ ἡ ἕδρα τοῦ Τμήματος Στρατιᾶς 'Ηπείρου.

῾Ο ἀείμνηστος Στρατηγὸς ΙΩΑΝ. ΠΙΤΣΙΚΑΣ, Διοικητὴς Στρατιᾶς ᾿Ηπείρου, κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ῾Ελληνοϊταλικοῦ πολέμου.

Τὸ βράδυ, μετὰ τὴν ἄφιξί μου στὴν Βίγλιστα, μὲ ἐδέχθη ὁ Στρατηγὸς στὸ διαμέρισμά του. Καθήσαμε ὅλοι μαζὶ κοντὰ στὴν σόμπα. Ἦταν ἐκεῖ καὶ ἡ γυναίκα τοῦ Στρατηγοῦ, ἡ θεία μας Καλλιρρόη, ἡ ὁποία ὑπηρετοῦσε στὸ μέτωπο ὡς ἐθελόντρια Ἀρχινοσοκόμος.

Ἀφοῦ συζητήσαμε πολλά, στὸ τέλος ὁ Στρατηγὸς μὲ ἐρώτησε ἐὰν θέλω νὰ παραμείνω στὸ ἐπιτελεῖον του.

— Ὄχι, θεῖε», τοῦ ἀπαντῶ. «Δὲν θέλω νὰ μείνω στὸ ἐπιτελεῖον, διότι ἐγὼ εἶμαι νευρικὸς καὶ θὰ σοῦ κάνω ζημιά. Χθές, μόλις ἦλθα ἐδῶ, πῆγα κατ' εὐθεῖαν στὴν Λέσχη καὶ εἶδα νεαροὺς ἀξιωματικοὺς νὰ τρῶνε «μὲ χρυσᾶ κουτάλια», ἐνῶ ἐμεῖς οἱ γέροι εἴμαστε μέσ' τὰ χιόνια, χωρὶς νὰ ἔχουμε τί νὰ φᾶμε. Δὲν κάθομαι ἐδῶ, στεῖλε με ὅπου θέλεις, στεῖλε με στὸ Φρουραρχεῖο Κορυτσᾶς. Χθὲς ποὺ πέρασα ἀπὸ ἐκεῖ, συνήντησα πατριῶτες μας, τοὺς Λέτσηδες ἀπὸ τὴν Λαμία. Μόλις ἄκουσαν Τσαγκάρης ἦλθαν καὶ μὲ χαιρέτησαν καὶ μοῦ εἶπαν τὰ παράπονά τους. Ὅτι ἕνας Ταγματάρχης, ὀνόματι Κρανιώτης, φρούραρχος Κορυτσᾶς, τοὺς βρίζει, τοὺς φωνάζει καὶ ὅλος ὁ κόσμος εἶναι ἐναντίον μας. Δὲν μὲ στέλνεις ἐμένα στὸ Φρουραρχεῖο;

— Ναί, τὰ ἔμαθα κι εγὼ αὐτά», μοῦ ἀπήντησε λακωνικὰ ὁ Στρατηγός, ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης Πιτσίκας, ὁ ἥρωας, ὁ στρατηλάτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔπους τοῦ 40 - 41, ὁ ἀγαθώτατος αὐτὸς ἄνθρωπος.

Παρέμεινα γιὰ λίγες ἡμέρες στὴν ἕδρα της Στρατιᾶς Ἠπείρου, ἕως ὅτου ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 1845/7.3.41 Διαταγὴ τοῦ Τ.Σ.Η. καὶ ἐτοποθετήθην εἰς τὸ Φρουραρχεῖον Κορυτσᾶς.

Τὸ πρωῒ σηκώθηκα καὶ πῆγα στὸ Φρουραρχεῖο καὶ μοῦ εἶπαν νὰ παρουσιασθῶ στὸν Συνταγματάρχη Μελᾶ, Ἐπιτελάρχη τοῦ Στρατηγοῦ Τσολάκογλου. Ὁ ἐπιτελάρχης μὲ καλοδέχθηκε καὶ μοῦ εἶπε: «Γιατρέ, ξέρουμε ποιὸς εἶσαι, μάθαμε ἀπὸ τὸν θεῖο σου τὸν Πιτσίκα. Ἔλα σὲ παρακαλῶ στὴν Λέσχη νὰ φᾶμε καὶ νὰ συζητήσουμε».

Κατὰ τὴν μία ἡ ὥρα πῆγα στὴν Λέσχη καὶ μὲ περίμενε. Πήγαμε σ' ἕνα δωματιάκι καὶ καθήσαμε. Ἄρχισε νὰ μὲ ρωτάη διάφορα πράγματα. Τοῦ ἀπήντησα ὅτι εἶμαι γιατρὸς - γυναικολόγος, ὅτι εἶμαι 41 ἐτῶν, ὅτι ὑπηρέτησα στὸν Οὐλαμὸ τοῦ Ἐσκῆ - Σεχίρ. Τοῦ εἶπα πολλὰ καὶ διάφορα, τί εἶδα στὴν Κορυτσὰ καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα τοῦ εἶπα ὅτι παρετήρησα πλῆθος κόσμου νὰ περιφέρεται ἀσκόπως μέσα στὴν πόλι, σὰν νὰ ἦταν πανηγύρι, ἐνῶ ἡ πόλις εἶναι στὴν πρώτη ζώνη.

Τοῦ εἶπα ἀκόμη καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ πᾶ-

με στὸν Στρατηγὸ Τσολάκογλου νὰ τοῦ τὰ ἀναφέρουμε. Ἀρνήθηκα. Τοῦ εἶπα μόνον οἱ δυό μας θὰ τὰ ποῦμε.

Δὲν ἤθελα νὰ πάω στὸν Στρατηγὸ Τσολάκογλου, γιατὶ ἐγνώριζα ὅτι εὑρίσκοντο εἰς ψυχρότητα μὲ τὸν θεῖον μου τὸν Πιτσίκα.

Ἀφοῦ φάγαμε, μοῦ λέει ὁ Μελᾶς: «Αὐτὸς ὁ Κρανιώτης δὲν συμπεριφέρεται καλὰ καὶ ὁ κόσμος δὲν μᾶς συμπαθεῖ, κἄτι πρέπει νὰ γίνη καὶ νὰ ἀναλάβης ἐσύ»

— Κύριε Συνταγματάρχα», τοῦ ἀπαντῶ, «θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς πῶ τὰ ἑξῆς: Λέτε ὅτι δὲν συμπεριφέρονται καλὰ ἀκόμη καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς ποὺ ἔχει τὰ ἀνήψια του ἐδῶ στὴν Διοίκηση. Ἐγὼ πῶς θὰ ἐπιβληθῶ, ἕνας Λοχαγός, σὲ ἕνα Συνταγματάρχη, σὲ ἕνα Ὑποστράτηγο, ἂν ἀναλάβω κἄποιο ἀξίωμα στὸ Φρουραρχεῖο;

Τότε, μοῦ ἀπαντᾶ γελώντας: «Γιατρέ μου, τί θέλεις, νὰ σὲ κάνουμε Στρατηγὸ κι ἐσένα;»...

— Ὄχι, δὲν θέλω νὰ μὲ κάνετε στρατηγό, ἀλλὰ θέλω νὰ πῆτε στὸν Τσολάκογλου, τὸν πατριώτη μου, νὰ μοῦ κάνη ἕνα χαρτί, εἰς τὸ ὁποῖο να λέη ὅτι: «Ὁ Ἰατρὸς Τσαγκάρης, τὸν βαθμὸν τοῦ Ὑπολοχαγοῦ τὸν ὁποῖον φέρει εἶναι συμβολικός, διότι εἶναι ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως».

Τότε κάρφωσε τὰ μάτια του καὶ μὲ ρωτᾶ: «Γιατρέ, πῶς τὸ σκέφθηκες αὐτό;».

Τοῦ ἀπαντῶ, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἔξυπνος, δὲν εἶμαι κουτός, εἶμαι πατριώτης καὶ τὰ σκέπτομαι ὅλα.

Ἀμέσως σηκώνεται ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ πηγαίνει σὲ μιὰ διπλανὴ αἴθουσα, ὅπου ἦταν ὁ Τσολάκογλου καὶ σὲ δύο λεπτὰ ἐπιστρέφει χαρούμενος.

— Ξέρεις τί μοῦ εἶπε ὁ Στρατηγός; Εἶδες τί ἔξυπνο πατριώτη ἔχω, φτιάξε του ὅ,τι χαρτὶ θέλει.

ΦΡΟΥΡΑΡΧΟΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ἀφοῦ μοῦ ἔδωσαν τὸ χαρτὶ καὶ τὸ ἔβαλα στὴν τσέπη, τὸ τί ἔγινε ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα δὲν περιγράφεται. Ὅλα ἄλλαξαν ὡς διὰ μαγείας. Σὲ δέκα μέρες ἡ Κορυτσὰ ξανάγινε πάλι ἑλληνικὴ πόλις.

Ἔφυγαν οἱ ἐπιγραφὲς μὲ τὰ ξενόγλωσσα ὀνόματα καὶ τὰ ἰταλικὰ συνθήματα: «Vinceremo» - «Viva Duce» - «Mare nostrum» κ.λπ. καὶ ἔβλεπες ὁδοὺς μὲ ἑλληνικὰ ὀνόματα καὶ πόλεις: «Ὁδὸς Θερμοπυλῶν», «Ὁδὸς Μεσολογγίου», «Ὁδὸς Λαμίας», «Ὁδὸς Καρπενησίου» κλπ.

Μιὰ μέρα πηγαίναμε μὲ τὸν ἐπιτελάρχη νὰ πιοῦμε τὸν πρωϊ-

νό μας καφέ, σ' ἕνα ἑλληνικὸ καφενεῖο ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, καὶ τὸ ὁποῖο εἶχε ἕνας Ἕλληνας ἀπὸ τὸ 1912. Κατὰ τὴν διαδρομὴ πρὸς τὸ καφενεῖο τοῦ ἄλλαξα δρόμο.

— Γιατί μὲ φέρνεις ἀπὸ ἐδῶ;», μὲ ἐρωτᾶ, «καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν συνηθισμένο δρόμο ποὺ πηγαίνουμε κάθε μέρα;

— Γιὰ νὰ δῆς τὴν Κορυτσά», τοῦ ἀπαντῶ!...

— Μά, τὴν ξέρω τὴν Κορυτσά, τὴν βλέπω κάθε μέρα!

— Ὄχι, δὲν τὴν ξέρεις τὴν Κορυτσά, κοίταξε, κοίτα καλύτερα.

— Μὰ δὲν βλέπω τίποτα.

— Γιά κοίταξε πάλι», ἐπαναλαμβάνω. «Οἱ δρόμοι ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν ξενικὰ ὀνόματα; Ἐδῶ τί λέει; Ὁδὸς Λαμίας. Ἐκεῖ τί λέει; Ὁδὸς Μεσολογγίου...

Τότε ἔγινε κἄτι τὸ ἀνεπανάληπτο. Σταματάει καὶ ἐντελῶς αὐθόρμητα μὲ ἀγκαλιάζει καὶ μὲ φιλᾶ.

— Γειά σου βρὲ πατριώτη Ἕλληνα. Δέκα ἀξιωματικοὺς ἂν εἴχαμε σὰν κι ἐσένα, ἡ Ἑλλὰς θὰ ἦταν πάλι αὐτοκρατορία. Κοίτα τί σκέφθηκες ἐσύ.

— Δὲν σκέφθηκα μόνον αὐτά, κ. Ἐπιτελάρχα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα καὶ ἄλλα, ποὺ θὰ κάνω στὸ μέλλον. Δὲν θέλω ὅμως νὰ ξέρη κανένας, ὅτι εἶμαι Φρούραρχος Κορυτσᾶς. Θέλω νὰ μὲ ξέρουν ὅλοι σὰν γιατρό.

Ἀργότερα γνώρισα καὶ δυὸ γιατρούς, δὲν εἶχαν δουλειὰ καὶ πεινοῦσαν. Τοὺς ἔδωσα συσσίτιο, τοὺς ἐφωδίασα μὲ τρόφιμα καὶ τοὺς εἶπα ὅτι εἶμαι Μαιευτὴρ - Γυναικολόγος καὶ ἂν γνωρίζουν γυναῖκες ποὺ θέλουν τὴν βοήθειά μου νὰ μὲ φωνάζουν, χωρὶς καμμίαν οἰκονομικὴ ὑποχρέωσί των.

Πράγματι, ξεγέννησα δυὸ - τρεῖς γυναῖκες καὶ μὲ ἔμαθε ὁ κόσμος σὰν «ὁ γιατρὸς ἀπ' τὴν Λαμία». Καὶ τοῦτο ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Λετσέοι, εἶχαν ἐκεῖ πολλοὺς συμπατριῶτες καὶ ἔτσι ἔμαθαν ὅλοι, ὅτι εἶμαι «ὁ γιατρὸς ἀπ' τὴν Λαμία».

Κανεὶς σχεδὸν δὲν μὲ ἐγνώριζε ὡς Φρούραρχο καὶ ὅλοι εἶχαν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἤμουν στρατιωτικὸς ἰατρός, ἐνῶ ἤμουν φρούραρχος μὲ πατριωτικὴ καὶ κοινωνικὴ δρᾶσι.

Αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος ποὺ γνώρισα ἀπὸ κοντά, ὅλους τοὺς πραγματικοὺς Ἕλληνες τῆς Κορυτσᾶς, μεταξὺ αὐτῶν καὶ τὸν ἰδιοκτήτη τοῦ ξενοδοχείου «London».

Ὅλοι τους εἶχαν εἰκόνες καὶ ἑλληνικὲς σημαῖες στὰ ὑπόγεια τῶν σπιτιῶν τους. Ἔτσι ἐξηγεῖται ὁ αὐθόρμητος σημαιοστολισμὸς ποὺ ἔγινε μὲ τὴν εἴσοδο τῶν Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων στὴν Κορυτσά.

Ἀλλὰ ὑπῆρξε, δυστυχῶς, καὶ ἡ σκοτεινὴ πλευρὰ τῆς ὑποθέ-

σεως, διότι ὑπῆρξαν καὶ «Ἕλληνες», ποὺ ἦσαν πράκτορες τῶν Ἰταλῶν.

Μέσα σὲ 15 ἡμέρες εἴχαμε ἐντοπίσει, ὅλες τὶς κατασκοπευτικὲς ὀργανώσεις τοῦ ἐχθροῦ. Εἶχαν ἀσυρμάτους, εἶχαν παράνομο τηλεφωνικὸ δίκτυο, εἶχαν μοτοσυκλέττες «οἱ Ἕλληνες τῆς Κορυ-

Ὁ Ἔφ. Ὑπολ/γὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης, ὡς Φρούραρχος Κορυτσᾶς, ἔξωθεν τοῦ Φρουραρχείου, μὲ ἀξιωματικοὺς συναδέλφους του.

τσᾶς», οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἦσαν ἰταλόφιλοι καὶ ἐλάχιστοι ἑλληνόφιλοι καὶ πραγματικοὶ Ἕλληνες.

Τὴν νύχτα, ἐγώ, ὁ Λουλάκης ὁ Γεώργιος, ὁ Κρητικὸς καθηγητὴς Γυμνασίου, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσαν οἱ ἀντάρται στὸ Λασήθι, ὁ δικηγόρος Λέφας, πρώην Δήμαρχος Καρπενησίου, ποὺ ὑπηρετοῦσε ἐκεῖ ὡς Λοχίας, κάναμε μπλόκο καὶ συλλαμβάναμε τὰ μέλη τῶν κατασκοπευτικῶν ὀργανώσεων καὶ τοὺς παραδίδαμε στὴν Στρατιωτικὴ Δικαιοσύνη.

Ἔτσι, ξεκαθαρίσαμε τὴν Κορυτσὰ ἀπὸ τὰ δίκτυα τῶν κατασκόπων καὶ προδοτῶν καὶ ξαναφτιάξαμε μιὰ Ἑλληνικὴ πόλι.

Δημιουργήσαμε καὶ ἕνα Ὀρφανοτροφεῖο καὶ ἐγκαταστήσαμε ἐκεῖ τὰ παιδάκια, τῶν ὁποίων τὰ σπίτια εἶχαν καταστραφῆ ἀπὸ τοὺς βομβαρδισμοὺς τῶν Ἰταλῶν.

Δώσαμε τρόφιμα καὶ ὠργανώσαμε συσσίτια, χωριστὰ γιὰ τοὺς Ἕλληνες καὶ χωριστὰ γιὰ τοὺς Μωαμεθανούς.

Ὠργανώσαμε ἐπίσης καὶ τὴν Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία καὶ ἄλλα πολλά.

ΜΥΛΩΝΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ...
...ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΗΣ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ!

Σηκώνομαι ἕνα πρωΐ καὶ πηγαίνω στὴν Βίγλιστα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ σ' ἕνα χωριό, ποὺ τὸ ἔλεγαν Τόπσιστα, μέσα στὸ πρόγραμμα τῶν ἐπισκέψεων ποὺ ἔκανα τακτικά, σ' ὅλα τὰ γύρω χωριὰ τῆς Κορυτσᾶς.

Φώναξα ἀμέσως τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινότητος καὶ σὲ λίγο κατέφθασε στὸ καφενεῖο ποὺ περίμενα, ἕνας ἄνθρωπος ἡλικιωμένος, μὲ συμπαθητικὸ πρόσωπο, ποὺ μιλοῦσε καλὰ τὰ ἑλληνικὰ καί, μάλιστα, μὲ ρουμελιώτικη διάλεκτο.

Δὲν ἔδωσα σημασία, ἀλλὰ τὸν ἐρώτησα πῶς τὰ περνοῦν καὶ τί ἀνάγκες ἔχουν.

— Δὲν ἔχουμε τίποτα», ἦταν ἡ πρώτη ἀπάντησίς του, «οὔτε ἁλάτι δὲν ἔχουμε. Λίγο ψωμάκι μόνον μᾶς ἔμεινε, κι αὐτὸ μὲ οἰκονομία. Πηγαίνουμε στὴν Κορυτσά, στὸ Φρουραρχεῖο, νὰ παραπονεθοῦμε καὶ νὰ παρακαλέσουμε, καὶ αὐτοί, ἄλλοτε μᾶς διώχνουν καὶ ἄλλοτε μᾶς βρίζουν.

— Μὴ φοβᾶσαι», τοῦ λέω, «τώρα ἦλθα ἐγὼ στὸ Φρουραρχεῖο καὶ πέστε μου τί ἀνάγκες ἔχετε.

— Ἀπὸ ποῦ εἶσαι, καλόπαιδο;», μὲ ἐρωτᾷ ἐρευνητικὰ ὁ Πρόεδρος.

— Ἀπὸ τὴν Λαμία», τοῦ ἀπαντῶ. «Εἶμαι γιατρός, ἀπὸ τὴν Λαμία, μὲ λένε Τσαγκάρη καὶ ὑπηρετῶ στὸ Φρουραρχεῖο.

— Δὲν εἶσαι ἀπὸ τὴν Λαμία», μοῦ ἀπαντᾷ μὲ κάποια βεβαιότητα, «εἶσαι ἀπὸ τὴν Μάκρη». Καὶ συνεχίζει: «Τίνος παιδὶ εἶσαι, τοῦ Χρήστου ἢ τοῦ Ἀριστείδη; Ἂν εἶσαι τοῦ Χρήστου, πρέπει νὰ εἶσαι ὁ Λουκᾶς!...

Τοῦ ἔγνεψα καταφατικά, διότι ἡ φωνή μου εἶχε παγώσει.

— Ὁ Λουκᾶς, ὁ Λουκᾶς εἶσαι;», ἐνῶ τὰ μάτια του ἄρχισαν νὰ βουρκώνουν ἀπὸ τὰ δάκρυα.

Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω, διότι δὲν εἶχα ἀκόμη ἠρεμήσει ἀπὸ τὴν ἔκπληξι, μὲ τράβηξε σχεδὸν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μὲ ὡδήγησε στὸ σπίτι του, λίγα μέτρα πιὸ πέρα.

Ἀπὸ τὴν αὐλόπορτα τοῦ σπιτιοῦ ἄρχισε νὰ φωνάζη:

— Ἑλένη, τρέξε. Ἑλένη, σήκω! Ἔλα νὰ δῆς ποιός ἦλθε στὸ χωριό μας; Ἦλθε ὁ Λουκᾶς ἀπὸ τὴν Μάκρη!...

Τότε βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι μιὰ γριούλα, ἡ ὁποία ἔτρεξε νὰ μὲ προϋπαντήση.

— Ἐγὼ ἤμουν στὸ χωριό σου, στὸν Μύλο τοῦ Κακκάβα μυλωνᾶς», συνέχισε ὁ γέρο Πρόεδρος, «καὶ ὅταν πέθανε ὁ πατέρας σου, ἐσὺ ἤσουν μικρὸ παιδὶ καὶ ἔκλαιγες ἀσταμάτητα. Ἐγὼ σοῦ ἔδωσα τότε μιὰ δεκάρα καὶ "λούφαξες". Μετὰ σὲ πῆρα στὰ χέρια μου.

Κλάψαμε τότε ὅλοι μαζί, γιατὶ θυμηθήκαμε τὰ παλιὰ καὶ τὴν πατρίδα, καὶ μαζὶ μὲ μᾶς ἔκλαψαν καὶ οἱ στρατιῶται ποὺ μὲ ἀκολουθοῦσαν.

— Μπαρμπαγιάννη», τοῦ λέω, «ἐσὺ εἶσαι πατέρας μου. Αὔριο τὸ πρωῒ νὰ πάρης δύο κάρρα καὶ νὰ ἔλθης στὸ Φρουραρχεῖο.

Ἦλθε, πράγματι, τὴν ἑπομένη καὶ τὸν φόρτωσα μὲ ἀλεύρι, μακαρόνια, ρύζι, κονιάκ, ἁλάτι, τοῦ ἔδωσα καὶ τσιγάρα καὶ ἕνα πεντακοσάρικο ἀπὸ τὰ δικά μου χρήματα.

— Ὅταν ἔχετε ἀνάγκη ἀπὸ τρόφιμα, νὰ ξανάρθης», τοῦ εἶπα, «ἔχουμε ἄφθονα ἐφόδια στὶς ἀποθῆκες.

Τὸ βράδυ, στὴν Λέσχη, διηγήθηκα τὰ συμβάντα στοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τὸν Ἐπιτελάρχη, οἱ ὁποῖοι συγκινήθηκαν. «Γιατρέ, ἔκανες τὴν Κορυτσὰ πάλι Ἑλληνικὴ καὶ σ' ἀγαπάει ὅλος ὁ κόσμος. Ὅλοι ὀμνύουν στὸ ὄνομά σου».

Ἐγὼ ἐξακολουθοῦσα νὰ πηγαίνω στὸν κόσμο καραμέλλες γιὰ τὰ παιδιά του, τσιγάρα καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶχα, γύριζα στὶς γειτονιὲς καὶ μόλις μὲ ἔβλεπαν τὰ παιδιὰ φώναζαν: «Ἔρχεται ὁ γιατρός, ἔρχεται ὁ γιατρός».

Εἶχα κάνει τὴν Κορυτσὰ ἀγνώριστη.

Ο ΜΟΥΦΤΗΣ ΤΗΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Μιὰ μέρα ἔρχεται ὁ Μουφτῆς στὸ Φρουραρχεῖο, ἕνας σεβάσμιος ἱερωμένος, μὲ μακριὰ λεπτὴ γενειάδα καὶ λέει στὸν σκοπὸ στρατιώτη: «Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν γιατρὸ ἰδιαιτέρως».

Ὁ σκοπὸς τοῦ ἐπέτρεψε τὴν εἴσοδο καὶ ἦλθε ἐπάνω στὸ γραφεῖο μου καὶ μὲ βρῆκε.

— Γιατρέ μου», μοῦ λέει σὲ ἄπταιστα ἑλληνικά. «Δίπλα ἀπὸ τὸ Τέμενος, οἱ στρατιῶται σας ἔχουν ἐγκαταστήσει ἕναν ἀσύρματο καὶ οἱ γεννήτριές του προκαλοῦν ἐκκωφαντικὸν θόρυβον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐνοχλοῦν τὸ ἐκκλησίασμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖ νὰ παρακολουθήση τὴν λειτουργία. Σᾶς παρακαλῶ, γιατρέ

μου», συνεχίζει ὁ Μουφτῆς, «ἐσὺ ποὺ πράγματι ἀγαπᾶς τὸν κόσμο, θα μᾶς βοηθήσης νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐνόχλησιν;

— Μάλιστα», τοῦ λέγω, «θὰ σᾶς βοηθήσω.

Παίρνω μαζί μου τὸν Λουλάκη καὶ τὸν Λέφα καὶ πηγαίνουμε στὸ Τέμενος, στὴν αὐλὴ τοῦ ὁποίου, πράγματι, εἶχε στηθῆ ὁ ἀσύρματος.

Ἐκεῖ συναντῶ ἕναν Ἀνθ/γό, ἀρκετὰ πείσμονα καὶ αὐθάδη, εἰς τὸν ὁποῖον λέγω σὲ ἤπιον τόνον: «Ἄκουσε, ἀγαπητέ μου φίλε, αὐτὰ θὰ τὰ μαζέψης ἀπὸ ἐδῶ καὶ θὰ τὰ πᾶς παραπέρα, διότι ὁ θόρυβος τῶν γεννητριῶν ἐνοχλεῖ τὸ ἐκκλησίασμα».

— Μὲ ποία διαταγή;

— Μὲ τὴν διαταγὴ ποὺ σοῦ δίνω ἐγώ, σὰν ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ ἂν δὲν συμμορφωθῆς ἀμέσως, θὰ σὲ δέσω καὶ θὰ σὲ ρίξω στὸ ὑπόγειο.

Αὐτὸς ἄρχισε νὰ διαμαρτύρεται. Τότε ἐγὼ δίνω ἐντολὴ στὸν Λουλάκη νὰ βγάλη τοὺς πασσάλους ἀπὸ τὶς κεραῖες καὶ νὰ μεταφέρη τὶς μηχανές.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐλειτούργησε κανονικὰ τὸ Τέμενος καὶ προσῆλθαν οἱ πιστοί.

Ἀμέσως ἔρχεται πάλι ὁ Μουφτῆς καὶ μοῦ λέει: «Γιατρὲ μᾶς ἔσωσες, σ' εὐχαριστοῦμε πολύ».

— Τί μὲ εὐχαριστεῖτε; Ἐγὼ εἶμαι Χριστιανός, ἐσὺ εἶσαι Μουσουλμᾶνος. Οἱ θρησκεῖες μας διδάσκουν τὸ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» καὶ τὸ ὅτι ὁ ἕνας πρέπει νὰ σέβεται τὸν ἄλλον. Ἐγὼ τὸ ἔκανα σὰν Χριστιανός, ἐσὺ θὰ τὸ ἔκανες σὰν Μωαμεθανός.

Μὲ χαιρέτησε θερμὰ καὶ ἔφυγε.

Ἀργότερα, ἔμαθα ποῦ μένει, γιατὶ ἡ Κορυτσὰ ἦταν μιὰ μικρὴ πόλις καὶ ἀριθμοῦσε 3-4 χιλιάδες κατοίκους.

Δίνω ἐντολὴ στὸν Λουλάκη καὶ στὸν Λέφα, νὰ ἑτοιμάσουν ἀμέσως 3-4 τσάντες μὲ τρόφιμα καὶ νὰ τὰ πᾶνε στὸ σπίτι του Μουφτῆ.

Ἔρχεται πάλι συγκινημένος ἀπὸ ὑποχρέωσι, γιὰ νὰ μὲ εὐχαριστήση «ἐκ μέρους» τοῦ Ἀλλάχ.

— Μὴ μὲ εὐχαριστεῖς», τοῦ ἀπαντῶ, «ἐγὼ σέβομαι τὴν θρησκεία σου, ὅπως καὶ σὺ τὴν δική μου. Τί ἄλλο θέλεις;

— Θέλω ἀκόμη νὰ μοῦ κάνεις μιὰ χάρι. Θέλω νὰ ἔλθης στὸ σπίτι μου, καίτοι δὲν ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸ Κοράνιο νὰ φιλοξενοῦμε Χριστιανούς. Ἐπιμένει καὶ ἡ γυναίκα μου ἡ γριούλα. Ἔχω καὶ δύο κοριτσάκια. Νὰ ἔλθης νὰ φᾶμε, ἔχουμε ψάρια ποὺ τὰ ἔπιασα μόνος μου στὸ ποτάμι.

Τοῦ ὑποσχέθηκα πὼς θὰ πάω καὶ πῆγα. Τοῦ προσέφερα κρα-

σί, κονιὰκ καὶ τοῦ ἔδωσα καὶ μερικὰ χρήματα. Φάγαμε ὅλοι μαζὶ στὸ σοφρᾶ, εἴπαμε πολλὰ καὶ χωρίσαμε εὐχαριστημένοι. Εἶναι γεγονὸς ὅτι μὲ περιποιήθηκε πάρα πολὺ καὶ ἡ φιλοξενία του ἦταν ἐξαιρετικὰ θερμή.

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ... ΑΔΡΑΝΟΥΝΤΩΝ!!

Ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητής, Παπαδόπουλος Κ., παρὰ πᾶσαν ἔννοιαν δικαίου καὶ στρατιωτικῆς πειθαρχίας, εἶχε μαζέψει στὴν Στρατιωτικὴ Διοίκησι Κορυτσᾶς, ὅλο του τὸ σόϊ, τὰ ἀνήψια του, νεαρὰ παιδιά.

Μιὰ μέρα πηγαίνω πάλι στὸν Μελᾶ, τὸν Ἐπιτελάρχη, καὶ τοῦ λέγω, ὅτι ἡ πρόκλησις αὐτὴ πρέπει νὰ ἐκλείψη καὶ ἡ ἀνωμαλία νὰ ἐκκαθαρισθῆ. Ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς ἔχει μαζέψει ἐδῶ ὅλο τὸ σόϊ του, πρέπει νὰ φύγουν.

Τοῦ ἐπρότεινα μία φόρμουλα. Νὰ στείλουμε τὸν Διοικητὴ στὴν Θεσσαλονίκη, δῆθεν γιὰ ἀποστολὴ γιὰ δύο ἡμέρες καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀπουσίας του, ἐγὼ θὰ τοὺς μαζέψω ἀπὸ τὰ γραφεῖα, θὰ τοὺς βάλω σὲ ἕνα αὐτοκίνητο καὶ θὰ τοὺς πάω στὸ Ε΄ Σῶμα Στρατοῦ, στὴν Κουκλάρα. Θὰ τοὺς πῶ ὅτι ἔχουμε γυμνάσια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ παρακολουθήσουν. Θὰ τοὺς ἀφήσω ἐκεῖ καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐτελείωσε.

Μόλις μὲ εἰδοποίησε ὁ ἐπιτελάρχης, ὅτι ἔστειλε τὸν Στρατηγὸ στὴν Θεσσαλονίκη, πηγαίνω ἀμέσως στὰ γραφεῖα τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως μαζὶ μὲ τὴν ὁμάδα μου καὶ λέγω στοὺς ἐκεῖ ἐγκατεστημένους ἀπολέμους «κουραμπιέδες»: «Ἐμπρός, σηκωθεῖτε ὅλοι σας. Πάρτε μιὰ κουβέρτα, τὴν καραβάνα σας καὶ τὰ ἀπολύτως ἀπαραίτητα ἀτομικά σας εἴδη καὶ θὰ πᾶτε στὸ Ε΄ Σῶμα Στρατοῦ γιὰ νὰ παρακολουθήσετε τὰ γυμνάσια».

Τοὺς ἐπιβιβάζω σὲ δύο αὐτοκίνητα καὶ τοὺς πηγαίνω στὴν Κουκλάρα, ὅπου ἡ ἕδρα τοῦ Ε΄ Σώματος Στρατοῦ, μία ὥρα μακριὰ ἀπὸ τὴν Κορυτσά.

Μόλις ἐφθάσαμε ἐκεῖ, παρουσιάζομαι στὸν Ἐπιτελάρχη τοῦ Σώματος, τοῦ ἀναφέρω τὰ καθέκαστα καὶ τοῦ λέγω, ὅτι αὐτοὶ πρέπει νὰ μείνουν ἐδῶ καὶ νὰ τοὺς τοποθετήση ὅπου αὐτὸς κρίνει ἀναγκαῖον. Ἐμεῖς ἐπιστρέψαμε αὐθημερὸν στὴν Κορυτσά.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐπέστρεψε ὁ Στρατηγὸς ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη καὶ δὲν βρῆκε στὰ γραφεῖα κανέναν ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του, ἔγινε σωστὸ θηρίο. Ἀπειλοῦσε θεοὺς καὶ δαίμονες. Θυμωμένος, παίρνει τὸ αὐτοκίνητό του, ἀφοῦ προηγουμένως ἐνημερώθηκε

ποῖος εἶναι ὁ δράστης τῆς... ἀπαγωγῆς τῶν συγγενῶν του καὶ γραμμὴ γιὰ τὸ Φρουραρχεῖο νὰ μὲ συναντήση.

Ἐμεῖς εἴχαμε ἐκδώσει διαταγή, ὅτι «ἀπαγορεύεται ἡ διέλευσις παντὸς ὀχήματος πρὸ τοῦ Φρουραρχείου», διὰ λόγους ἀσφαλείας. Ἔτσι, ἐνῶ βρισκόμουν πρὸ τοῦ Φρουραρχείου, μὲ τὸν ἀείμνηστον Λουλάκην, τὸν ὁποῖον κομμάτιασαν οἱ ἀντάρτες τοῦ «ἡρωϊκοῦ ΕΛΑΣ» (στοὺς ὁποίους ὁ Πρωθυπουργὸς «ὅλων τῶν Ἑλλήνων» χορηγεῖ συντάξεις ἀπὸ τὰ χρήματα τῶν Ἑλλήνων φορολογουμένων) καὶ τὸν ἐπίσης ἀείμνηστον Λέφαν, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἕνα μικρὸ αὐτοκίνητο προσπαθεῖ νὰ περάση πρὸ τοῦ ἀπηγορευμένου χώρου.

Τοῦ λέγω Ἄλτ! Ὁ ὁδηγὸς μοῦ κάνει νόημα ὅτι κἄποιον ἀνώτερο ἔχει μέσα.

Ἐγὼ ἐπαναλαμβάνω Ἄλτ καὶ βγάζω τὸ πιστόλι μου. Τότε σταματάει τὸ αὐτοκίνητο καὶ κατεβαίνει ὁ Στρατηγὸς Παπαδόπουλος, ἕνας ἄνθρωπος κοντοῦ ἀναστήματος, προερχόμενος ἀπὸ τὶς τάξεις τοῦ στρατεύματος.

— Φύγε ἀπὸ τὴν μέση», μοῦ λέγει, «ἐγὼ εἶμαι Στρατηγός!

— Δὲν εἶσαι τίποτα μπροστὰ σὲ μένα», τοῦ ἀπαντῶ. «Γύρισε πίσω, γιατί θὰ σὲ σκοτώσω. Ἔχουμε αὐστηρὰ διαταγή, ὅτι ἀπαγορεύεται δι' ἅπαντας ἀνεξαιρέτως ἡ διέλευσις ἔμπροσθεν τοῦ Φρουραρχείου. Γυρίζεις ἢ δὲν γυρίζεις;

Διατάζω τότε τὸν Λουλάκη «ἐπὶ σκοπόν»! Θὰ σὲ καθαρίσω!

— Θὰ σοῦ δείξω», μοῦ λέει ἀπειλητικά.

— Νὰ κάνης ὅ,τι θέλεις», τοῦ ἀπαντῶ.

Σὲ λίγο τὸν καλεῖ ὁ Στρατηγὸς Τσολάκογλου καὶ τὸν ἐρωτᾶ: «Τί ἔχεις κάνει; Πληροφοροῦμαι ὅτι ἔχεις μαζέψει ὅλους τοὺς συγγενεῖς σου στὰ γραφεῖα καὶ τρῶνε καὶ πίνουν καὶ στὸ μέτωπο πολεμοῦν οἱ γέροντες».

Μετὰ τὸν μετέθεσε, δὲν ξέρω ποῦ πῆγε.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΜΠΑΝΤΑ ΠΑΙΑΝΙΖΕΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΤΣΑ

Μιὰ μέρα βρέθηκα ἐντελῶς τυχαίως, σὲ μιὰ τεράστια κενὴ ἀποθήκη, ποὺ ἦταν κοντὰ στὴν Στρατιωτικὴ Λέσχη. Μπαίνω μέσα και ρωτάω: «Τί εἶναι ἐδῶ μέσα, βρὲ παιδιά;».

— Ἐδῶ στεγάζεται ἡ Μουσικὴ τῆς Στρατιᾶς», μοῦ ἀπαντοῦν.

Σὲ λίγο παρουσιάζεται ἕνας Λοχαγὸς καὶ τοῦ συστήνομαι καὶ μετὰ τὸν ἐρωτῶ:

— Τί κάνετε ἐδῶ;

— Τί νὰ κάνουμε, γιατρέ μου», μοῦ ἀπαντᾶ ὁ Λοχαγος, «δὲν βλέπετε, καθόμαστε.

— Καλά», τοὺς λέγω, «ἐσεῖς καθόσαστε καὶ ἡ ἔπαρσις τῆς σημαίας γίνεται μόνον μὲ μιὰ σάλπιγγα; Γιατί αὐτό;

— Μὰ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παίζη μουσική.

— Ἄκουσε κ. Λοχαγέ», τοῦ λέγω. «Αὔριο τὸ πρωΐ στὶς 6 ἡ ὥρα νὰ βρίσκεται ἕνα κλιμάκιο δικό σας μὲ 30 ὄργανα, ἔξω ἀπὸ τὸ Φρουραρχεῖο. Θὰ κάνουμε πρῶτα τὴν ἔπαρσι τῆς σημαίας μὲ μουσικὴ καὶ μετὰ θὰ κάνουμε τὸν γύρο τῆς Κορυτσᾶς καὶ θὰ παιανίζει ἡ Μουσικὴ ἑωθινὰ ἐμβατήρια.

Ὁ Ἀρχιμουσικὸς εἶχε ἀντιρρήσεις, ἐπειδὴ βρισκόμαστε στὴν γραμμὴ τῶν πρόσω. Ὅταν ὅμως τὸν διεβεβαίωσα ὅτι ἐγὼ ἔχω τὴν εὐθύνη καὶ ὅτι ἐγὼ δίνω τὴν ἐντολὴ σὰν ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, τότε ἑτοίμασε ἕνα κλιμάκιο μὲ 30 ὄργανα καὶ τὸ πρωΐ τῆς ἑπομένης βρισκόταν παρατεταγμένο ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ Φρουραρχεῖο.

Τὸ τί ἔγινε δὲν περιγράφεται. Γιὰ πρώτη φορὰ γινόταν ἔπαρσις τῆς γαλανολεύκου ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς Φιλαρμονικῆς καὶ μὲ τὴν ἀνάκρουσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Ὕμνου. Ἔγινε πάταγος.

Μετὰ τὴν ἔπαρσι τῆς σημαίας, ἐγὼ μπροστὰ καὶ ἡ στρατιωτικὴ μπάντα πίσω, κάναμε μιὰ διαδρομὴ στοὺς κεντρικοὺς δρόμους τῆς Κορυτσᾶς, παίζοντας ἑωθινὰ ἐμβατήρια.

Ὁ κόσμος βγῆκε στὰ παράθυρα νὰ δῆ τί συμβαίνει. Γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Κορυτσᾶς, ἄκουγαν ἑλληνικὰ ἐμβατήρια. Χάρηκε ὅλος ὁ κόσμος.

Ἀφοῦ τελείωσε ἡ παρέλασις, μαζεύω τοὺς μουσικοὺς καὶ τοὺς λέγω: «Ἀκοῦστε, παιδιά, νὰ κάνετε ἕνα καλὸ πρόγραμμα, μὲ πὸτ - πουρί, μὲ μάρς, μὲ δημοτικὰ καὶ νὰ παίξουμε στὴν κεντρικὴ πλατεῖα. Γιὰ νὰ μάθη ὁ κόσμος νὰ μᾶς ἀγαπάη».

Πράγματι, μιὰ ὡραία ἡμέρα τοῦ Φεβρουαρίου, ἀφοῦ ἑτοιμασθήκαμε καὶ ἑτοιμάσαμε καὶ διάφορα φαγητά, κατὰ τὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, πήγαμε στὴν πρὸ τοῦ Δημοτικοῦ Μεγάρου πλατεῖα, ὅπου ἤδη εἶχε μαζευτεῖ ὁ κόσμος κατόπιν προειδοποιήσεως.

Ἀρχίσαμε μὲ ἕνα μάρς, συνεχίσαμε μὲ πατριωτικὰ ἐμβατήρια καὶ καταλήξαμε μὲ πὸτ - πουρὶ ἀπὸ δημοτικὰ τραγούδια.

Δυὸ ὁλόκληρες ὧρες ἐδονήθη ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς Κορυτσᾶς ἀπὸ ἑλληνικοὺς σκοποὺς καὶ τραγούδια. Ὁ κόσμος ξεθάρρεψε, ἐνθουσιάστηκε, χειροκροτοῦσε, ἔμεινε εὐχαριστημένος, γιατὶ ἔστω καὶ γιὰ λίγο, ξέχασε τὰ βάσανα, τὶς πίκρες καὶ τὶς ἀγωνίες τοῦ πολέμου.

Ἐγώ, εὐτυχής, καμάρωνα, γιατὶ χάρις στὴν πρωτοβουλία

μου, δώσαμε ἕνα θάρρος στὸν βασανισμένο ἀπὸ τὶς κακουχίες τοῦ πολέμου πληθυσμὸ τῆς Κορυτσᾶς καὶ μιὰ πίστη γιὰ τὸ μέλλον.

Δὲν εἴμαστε οἱ βάρβαροι κατακτηταί, εἴμαστε οἱ εἰρηνόφιλοι ἀπελευθερωταί του, οἱ προστάται του, τὰ ἀδέλφια του.

Ὄχι ὅπως ἔκανε προηγουμένως ὁ Κρανιώτης, ποὺ τοὺς τρομοκρατοῦσε καὶ τοὺς ἔσπαζε στὸ ξύλο. Ἐμεῖς γνωρίζαμε πῶς νὰ φερθοῦμε καὶ πῶς νὰ ἐπιβληθοῦμε.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε ἡ ἐκδήλωσις στὴν πλατεῖα, ἦλθαν ὅλοι οἱ γνωστοί μας, οἱ Φαρμακοποιοί, οἱ Ξενοδόχοι, οἱ Ἔμποροι νὰ μοῦ δώσουν συγχαρητήρια διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκδηλώσεως καὶ διὰ τὴν ψυχικὴν ἀνάτασιν ποὺ αἰσθάνθηκε ὁ κόσμος, διότι προηγουμένως φόβος καὶ τρόμος ἐπικρατοῦσε στὴν Κορυτσά.

Στὸ τέλος Φεβρουαρίου ἄνοιξε ἕνα καινούργιο κέντρο στὴν Κορυτσά. Ἦσαν δύο καλοὶ καλλιτέχναι ποὺ ἔπαιζαν κιθάρα καὶ τραγουδοῦσαν ὡραῖα ἑλληνικὰ τραγούδια. Εἶχαν δημιουργήσει ἕνα ὡραῖο πρόγραμμα καὶ μιὰ εὐχάριστη ἀτμόσφαιρα, ὥστε τὸ κέντρο κάθε βράδυ νὰ εἶναι ἀσφυκτικὰ γεμᾶτο.

Ἐγὼ ἤμουν ἀπὸ τοὺς πλέον τακτικοὺς θαμῶνας τοῦ κέντρου καὶ εἶχα δημιουργήσει φιλικὲς σχέσεις μαζί τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Ἔτσι κύλισαν σιγὰ - σιγὰ μέσα σὲ μιὰ εὐχάριστη ἀτμόσφαιρα οἱ μῆνες Φεβρουάριος καὶ Μάρτιος.

Ἦλθε καὶ ὁ Ἀπρίλιος τοῦ 1941 καὶ ἐνῶ ἡ φύσις ἑτοιμαζόταν να φορέση τα γιορτινά της, γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἤρχιζε μία μαύρη καὶ θλιβερὰ περίοδος, γεμάτη ἀπὸ θυσίες, δάκρυα καὶ πόνο.

Στὶς 6 τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἔφθασαν τὰ μαῦρα μαντάτα. Οἱ σιδηρόφρακτες μεραρχίες τοῦ Φὸν Λίστ, ἐπετέθησαν μέσω τοῦ Βουλγαρικοῦ καὶ Σερβικοῦ ἐδάφους στὸ Μακεδονικὸ μέτωπο.

Οἱ ἥρωες ὑπερασπισταὶ τῶν Μακεδονικῶν ὀχυρῶν τῆς «Γραμμῆς Μεταξᾶ», ἠμύνοντο τοῦ πατρίου ἐδάφους. Νέοι ἡρωϊσμοὶ καὶ αὐτοθυσίαι στὰ ὀχυρὰ τοῦ Ἰστίμπεη, τοῦ Κελκαγιά, τοῦ Ἀρπαλούκι, τοῦ Περιθωρίου, τῆς Παρταλιούσκα, τοῦ Λίσσε, τοῦ Ροῦπελ, κ.ἄ.

Ἡ νικηφόρος προέλασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ στὴν Ἀλβανία ἔπαυσε. Πληροφορηθήκαμε, μάλιστα, ὅτι εἶχε διαταχθῆ σύμπτυξις.

Ἦλθε ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς, οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Κορυτσᾶς κτυποῦσαν πένθιμα, γιὰ νὰ θυμίσουν στοὺς Χριστιανοὺς τὸ δρᾶμα τοῦ Θεανθρώπου ποὺ ἤρχιζε.

Οἱ καρδιὲς τῶν Ἑλλήνων κτυποῦσαν δυνατά, ἀπὸ μιὰ προαίσθησι ἴσως, ὅτι μαζὶ μὲ τὸ Θεῖον Δρᾶμα ἤρχιζε καὶ τὸ δρᾶμα τῆς Ἑλλάδος.

Ἂς μὴ θεωρηθῆ ἱεροσυλία ἂν πῶ ὅτι, ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς θὰ ἀνέβαιναν μαζί, χέρι - χέρι, τὸν ἀνηφορικό, τὸν δύσβατο καὶ μαρτυρικὸ δρόμο τοῦ Γολγοθᾶ καὶ θὰ ἔσερναν τὸν σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὴν θυσία καὶ τὴν δόξα.

Τὰ μέχρι χθὲς νικηφόρα Ἑλληνικὰ Στρατεύματα, ποὺ δὲν εἶχαν αἰσθανθῆ ψυχικὸ καὶ σωματικὸ κάματο, ὑπεχρεώθησαν, ἐνώπιον τῆς Γερμανικῆς ἀπειλῆς, εἰς σύμπτυξιν καὶ ὑποχώρησιν.

Οἱ χθεσινοὶ δαφνοστεφεῖς νικηταί, «ἡττημένοι» σήμερα ἀπὸ ἐχθρὸ νικημένο καὶ κατατροπωμένο.

᾿Αξιωματικοί, στρατιῶται, πολῖται, μαζὶ μὲ Σέρβους ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, τῶν ὁποίων τὸ μέτωπο εἶχε καταρρεύσει ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ Χίτλερ, ἤρχισαν ὀπισθοχωροῦντες νὰ καταφθάνουν στὴν Κορυτσά.

᾿Εμεῖς τοὺς ὑποδεχόμεθα, τοὺς ἐξασφαλίζαμε καταλύματα, τοὺς ἐφωδιάζαμε μὲ ξηρὰ τροφὴ καὶ τοὺς στέλναμε σιγὰ - σιγὰ στὰ Γιάννενα.

Μιὰ ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἡμέρες τῆς Μ. ῾Εβδομάδος πληροφορήθηκα ὅτι ἡ ἕδρα τῆς Στρατιᾶς ᾿Ηπείρου εἶχε μεταφερθῆ ἀπὸ τὴν Βίγλιστα στὰ ᾿Ιωάννινα. ῾Ο Διοικητής της καὶ θεῖος μου, ἀείμνηστος Στρατηγὸς Πιτσίκας, ἐνώπιον τῶν σοβαρῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετώπιζε τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες καὶ τῆς ραγδαίας ἐπὶ τὰ χείρω καταστάσεως, δὲν ἔτυχε ἴσως νὰ μὲ πληροφορήση γιὰ τὴν μετακίνησιν αὐτή.

Βέβαια, σὲ τέτοιες τραγικὲς στιγμὲς γιὰ τὸ Ἔθνος καὶ τὸν Στρατόν μας, θὰ ἦτο παράλογος ἀπαίτησις, ἡ ἐνημέρωσις καὶ ἡ προνομιακὴ μεταχείρισίς μου, ἔναντι τῶν ἄλλων συναδέλφων μου ἀξιωματικῶν.

Τόσον ἐγώ, ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι καὶ στρατιῶται, μιὰ ἐπιθυμία εἴχαμε, ν ὰ ν ι κ ή σ ο υ μ ε καὶ διὰ τοῦτο εἴμεθα ὅλοι πικραμένοι ἀπὸ τὴν ἄδικον ἔκβασιν τοῦ πολέμου.

Ὅλοι πιστεύαμε στὸ δίκαιον τοῦ ἀγῶνος μας, ὅτι ἐπολεμούσαμε «ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν» καὶ εἴχαμε τὴν πίστι καὶ τὴν ἐπιθυμία νὰ γυρίσουμε στὰ σπίτια μας νικηταί.

Τὸ «Η ΤΑΝ, Η ΕΠΙ ΤΑΣ» τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν ἀντηχοῦσε στὰ αὐτιά μας.

᾿Αλλὰ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ νικήσουμε τὴν σιδηρᾶν ὑπεροπλίαν τῶν Γερμανῶν, πρὸ τῆς ὁποίας εἶχαν γονατίσει καὶ παραδοθῆ ἀμαχητί, τὰ μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ κράτη τῆς Εὐρώπης;

Πῶς ἦτο δυνατόν, μόνον ἡ τόλμη καὶ ἡ ἀνδρεία νὰ καταβάλουν τὸν ἀδιαπέραστον χάλυβα τῆς κραταιᾶς, τότε, Χιτλερικῆς Γερμανίας.

Τὸ βράδυ τῆς 9ης ᾿Απριλίου, ἔφθασε στὴν Κορυτσὰ ἡ θλιβερὰ εἴδησις, τὴν ὁποίαν ἐπληροφορήθη καὶ ὁ τελευταῖος στρατιώτης, ὅτι ἡ Στρατιὰ ᾿Ανατολικῆς Μακεδονίας, τῶν γενναίων καὶ μπαρουτοκαπνισμένων ὑπερασπιστῶν τῶν ὀχυρῶν μας, μετὰ ἀπὸ τριήμερον ὑπέροχον, ἀπεγνωσμένον, ἄνισον καὶ ἡρωϊκὸν ἀγῶνα, εἶχε ἀναγκασθῆ νὰ συνθηκολογήση.

῾Η τραγικὴ εἴδησις, ὅπως ἦτο φυσικόν, εἶχε δυσμενῆ ἐπίδρασιν στὸ ἠθικὸ τῶν μαχομένων στρατιωτῶν.

Η ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΙΣ ΤΗΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ἀφοῦ ὑπεχώρησαν ὅλα τὰ στρατεύματα, τελευταῖοι ὑποχωρήσαμε καὶ ἐμεῖς.

Ἀφήσαμε μόνον τρεῖς βαρέως τραυματίας στὸ Νοσοκομεῖο, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπετρέπετο νὰ μεταφερθοῦν καὶ μιὰ Κρητικὴ νοσοκόμο νὰ τοὺς φροντίζει.

Εἶπα τότε στὴν νοσοκόμο, λίγο πρὶν φύγουμε: «Θὰ σοῦ ἀφήσουμε τρόφιμα, φάρμακα καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται. Τοὺς τραυματίας δὲν μποροῦμε νὰ τοὺς μετακινήσουμε, εἶναι πολὺ βαρειά. Ἐσὺ θὰ μείνης ἐδῶ, μὴ φοβᾶσαι. Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω ἕνα γράμμα εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ θὰ ἐξηγῶ εἰς τὸν παραλήπτην τί ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ θὰ τοὺς ζητῶ νὰ σὲ βοηθήσουν».

Ὅταν ἔφυγε καὶ ὁ τελευταῖος στρατιώτης, ἔμεινα ἐγὼ καὶ ὁ Ἀξιωματικὸς τῆς Στρατιωτικῆς Δικαιοσύνης καὶ σήμερα τ. Ἀρεοπαγίτης κ. Παπακωνσταντίνου.

Μοιράσαμε ὅλα τὰ τρόφιμα ποὺ εἴχαμε στὶς ἀποθῆκες στοὺς κατοίκους τῆς Κορυτσᾶς, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἴχαμε διαταγὴ νὰ τὰ καταστρέψουμε.

Καταστρέψαμε μόνον τὰ πυρομαχικά, τὸ πολεμικὸ ὑλικὸ καὶ ὅλα τὰ ἔγγραφα καὶ κατὰ τὶς 12 ἡ ὥρα τὴν νύχτα ἑτοιμασθήκαμε νὰ ἀναχωρήσουμε.

Μαζί μου ὁ Λουλάκης, ὁ Λέφας καὶ ἕνας στρατιώτης ἀπὸ τὰ Τρίκαλα, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν ἐνθυμοῦμαι.

Ἐνῷ ἑτοιμαζόμεθα νὰ ἀναχωρήσουμε, μοῦ λέει ὁ Ὑπολοχαγὸς Παπακωνσταντίνου: «Γιατρέ, ἐδῶ ὑπάρχουν δύο μεγάλα κιβώτια μὲ ξυριστικὲς λεπίδες, εἶναι κρῖμα νὰ τὶς ἐγκαταλείψουμε, ἐφ' ὅσον ἔχουμε χῶρο νὰ τὶς φορτώσουμε στὰ δύο αὐτοκίνητα».

Δὲν εἶχα ἀντίρρησι, τὰ φορτώσαμε καὶ βάλαμε «μπρὸς» νὰ φύγουμε.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσαμε φωνὲς καὶ μέσα στὴν νύχτα διακρίναμε τὴν σιλουέττα μιᾶς ὁμάδος ἀξιωματικῶν.

Ὅταν ἐπλησίασαν πιὸ κοντά, εἴδαμε τοὺς γνωστοὺς Ἀξιωματικοὺς τοῦ Στρατοδικείου, οἱ ὁποῖοι μὲ μιὰ βαλίτσα στὸ χέρι, εἶχαν ἑτοιμασθῆ γιὰ τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

Μᾶς παρεκάλεσαν νὰ τοὺς πάρουμε μαζί μας, ἀλλὰ ποῦ νὰ χωρέσουν, μὲ τὸ φορτίο ποὺ εἴχαμε στὸ αὐτοκίνητο; Ἀναγκασθήκαμε τότε νὰ ξεφορτώσουμε τὰ κιβώτια μὲ τὶς λεπίδες καὶ νὰ τὰ παραδώσουμε στὸν Ἕλληνα Φαρμακοποιό.

Τέλος, κατὰ τὴν μία τὰ μεσάνυκτα, ἐδέησε νὰ ξεκινήσουμε, ἐπὶ τέλους, μὲ προορισμό μας τὰ Γιάννενα.

Σιγὰ - σιγά, ἀπομακρυνόταν ἀπὸ τὰ μάτια μας, τυλιγμένη μέσα στὸ πυκνὸ σκοτάδι τῆς νύχτας, ἡ ἀγαπημένη μας Ἑλληνικὴ Κορυτσά, τὴν ὁποία μὲ τόσες θυσίες καὶ μὲ τόσους ἀγῶνες εἴχαμε ἀπελευθερώσει.

Τὴν ἐγκαταλείψαμε ἀμαχητὶ στὰ χέρια τῶν ἡττημένων, μαζὶ μὲ τὸν Ἑλληνικὸ πληθυσμό της. Ποῖος ξέρει πότε θὰ τὴν ξαναδοῦμε ντυμένη στὰ γαλάζια; Ποῖος ξέρει πότε θὰ ξανακούσουμε ἑλληνικοὺς σκοποὺς καὶ ἐμβατήρια στὴν κεντρική της πλατεῖα, ὁ ἀπόηχος τῶν ὁποίων ἐρχόταν στὰ αὐτιά μας τώρα, σὰν ἀποχαιρετιστήρια μελωδία;

Μὲ αὐτὲς τὶς σκέψεις καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἀποχαιρετίσαμε ἐκεῖνο τὸ ἐαρινὸ βράδυ τοῦ 1941 τὴν μαρτυρικὴ Κορυτσά. Ἀποχαιρετίσαμε τὸν τόπο τῆς θυσίας καὶ τὰ ἄπειρα μνήματα τῶν ἡρώων ποὺ ἔπεσαν στὴν ἅγια γῆ της, ποὺ τὴν καταδυναστεύει σήμερα ὁ τύραννος Ἐμβὲρ Χότζα καὶ τὸ ἐρυθρὸ καθεστώς του.

ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Κατὰ τὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, χωρὶς κανένα πρόβλημα και καμμία περιπέτεια, ἐφθάσαμε στὰ Γιάννενα.

Ἐκεῖ βρῆκα καὶ τὸν κουμπάρο μας, τὸν Ἀρχίατρο Κυριάκο Κατσαρό, ἀπὸ τὶς Λειβανᾶτες Λοκρίδος. Ἀφοῦ ἐφρόντισα νὰ ἐπιβιβασθοῦν σὲ ἄλλα αὐτοκίνητα οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Στρατιωτικῆς Δικαιοσύνης, γιὰ νὰ πᾶνε στὴν Ἀθήνα, ἐγὼ παρέμεινα στὰ Γιάννενα, ὅπου ἀνέλαβα καὶ πάλι Φρούραρχος στὴν Περιοχὴ Περάματος Ἰωαννίνων.

Ἐκεῖ ἔμεινα μέχρι τὸ Πάσχα, ὅπου ὑπέστημεν σφοδρὸν βομβαρδισμὸν ἀπὸ τὰ γερμανικὰ «Στούκας». Εἴχαμε πολλὰ θύματα καὶ ἰδίως ἀπὸ τοὺς νοσηλευομένους τραυματίας.

Πῆρα κἄτι πρόχειρο ἀπὸ τὴν Λέσχη καὶ ἔφαγα καὶ μετὰ ἀνηφόρισα σιγὰ - σιγὰ γιὰ τὸ δωμάτιό μου, ὅπου μέναμε μαζὶ μὲ ἕνα φοιτητὴ τῆς ἰατρικῆς, ὀνόματι Μπακόλα.

Ἀνήμερα τὸ Πάσχα καὶ κατὰ τὶς 12 τὴν νύχτα, ἀκούω ἕνα τελάλη ποὺ φώναζε: «Ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης νὰ παρουσιασθῇ ἀμέσως στὸν Στρατηγὸ Πιτσίκα, στὸ Στρατηγεῖο».

Τὸ μήνυμα τὸ ἄκουσε καὶ ὁ Μπακόλας, ποὺ βρισκόταν ἐκείνη τὴν στιγμὴ ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι.

— Τρέξε», μοῦ λέγει, «σε ζητᾶ ἀμέσως ὁ Στρατηγὸς Πιτσίκας στὸ Στρατηγεῖο.

Ἀμέσως φεύγω καὶ πηγαίνω στὸ Στρατηγεῖο, ὅπου μὲ παρου-

σίασαν στὸν Στρατηγό, ὁ ὁποῖος ἐκείνη τὴν στιγμή, συνεδρίαζε μὲ τὸ Ἐπιτελεῖο του.

Μπῆκα μέσα καὶ τὸν χαιρέτησα, τοῦ εἶπα Χριστὸς Ἀνέστη καὶ τοῦ φίλησα τὸ χέρι. Τότε συγκινημένος γυρίζει ὁ Στρατηγὸς καὶ λέγει στοὺς παρισταμένους ἀξιωματικούς: «Εἴδατε, κύριοι; Κανένας ἀπὸ σᾶς δὲν μοῦ εὐχήθηκε Χριστὸς Ἀνέστη, μόνον ὁ ἀνεψιός μου μὲ θυμήθηκε».

— Τί συμβαίνει θεῖε;», τόλμησα νὰ ρωτήσω. «Ἔμαθα ὅτι ὑπεγράφη ἀνακωχή.

— Ὄχι», μοῦ ἀπαντᾶ, «δὲν ὑπεγράφη τίποτε ἀκόμη, ἀναμένουμε ἐντολὰς ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν Βασιλέα. Μὲ πιέζουν ὅμως οἱ Σωματάρχαι καὶ ὁ Δεσπότης τῶν Ἰωαννίνων νὰ ὑπογράψω.

— Ἡ Κυβέρνησις τί θέσιν ἔλαβε ἐπ' αὐτοῦ;», τολμῶ νὰ θέσω τὴν δευτέραν ἐρώτησίν μου, ὅσον ἠμποροῦσα μὲ περισσοτέραν διακριτικότητα.

— Ἡ Κυβέρνησις, ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἔχει ἀντίθετον γνώμην, δὲν συμφωνεῖ νὰ ὑπογράψουμε. Ἐσύ, τί λές, Λουκᾶ, ἀνεψιέ μου;

— Ἐγὼ ἔχω τὴν γνώμη ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ ὑπεύθυνος Κυβέρνησις δὲν ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ὑπογράψουμε, νὰ μὴν ὑπογράψουμε. Νὰ φύγουμε.

— Ναί, ἀλλὰ πῶς θὰ φύγουμε; Ὁ Τσολάκογλου καὶ οἱ ἄλλοι Σωματάρχαι ἐπιμένουν νὰ ὑπογράψουμε.

— Ἄφησε τὸν Τσολάκογλου νὰ ὑπογράψη ὅ,τι θέλει, ἐμεῖς νὰ φύγουμε.

Ἐγὼ κρίσεις γιὰ τὶς πράξεις καὶ τὶς πρωτοβουλίες τοῦ Τσολάκογλου καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτάτων στελεχῶν τοῦ στρατεύματος δὲν κάνω ὡς μὴ εἰδικός. Θὰ τοὺς κρίνει στὸ μέλλον ἡ ἱστορία, ἂν καλῶς ἢ κακῶς ἔπραξαν.

— Δυστυχῶς, εἶναι δύσκολο νὰ φύγουμε», συνεχίζει ὁ Στρατηγὸς Πιτσίκας. «Εἴμαστε σχεδὸν δέσμιοι, μᾶς παρακολουθοῦν. Ἐσύ, πάντως, μπορεῖς νὰ φύγης. Σὲ ἐκάλεσα γιὰ νὰ σοῦ δώσω τὸ Φύλλον Πορείας, γιὰ νὰ παρουσιασθῆς κατ' εὐθεῖαν στὸ Γενικὸ Στρατηγεῖο, στὴν Ἀθήνα.

— Ὄχι, δὲν θὰ φύγω μόνος μου, θὰ φύγουμε μαζὶ καὶ νομίζω ὅτι δὲν εἴμαστε καθόλου δέσμιοι. Θὰ φύγουμε μὲ δύο αὐτοκίνητα, μὲ τὸ δικό σου καὶ μὲ τὸ δικό μου. Τὸ δικό σου αὐτοκίνητο θὰ πάη χωρὶς ἐπιβάτες καὶ θὰ σταθμεύση ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, κοντὰ στὰ περιβόλια. Ἐσὺ καὶ δυὸ - τρεῖς τῆς ἀκολουθίας σου θὰ ἔλθετε μὲ τὰ πόδια ἢ μὲ ἄλλο μέσον. Ἐγὼ θὰ φύγω μὲ τὸ δικό μου αὐτοκίνητο καὶ θὰ πάρω μαζί μου τὸν Παναγιώτη Κανελλόπουλο (τὸν τέως Πρωθυπουργόν, ὁ ὁποῖος ὑπηρετοῦσε, τότε, ὡς ἁπλοῦς

στρατιώτης στὸ Ἐπιτελεῖο τῆς Στρατιᾶς) καὶ κἄποιον ἄλλον, ὀνόματι Νικολόπουλον.

Τὰ ξημερώματα, γύρω στὶς 5, τῆς 21ης Ἀπριλίου 1941, συναντηθήκαμε ὅπως εἴχαμε συνεννοηθῆ καὶ ἀναχωρήσαμε γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Ἐν τῷ μεταξύ, εἰς τὸν ἔναντι τῆς Λίμνης Ἰωαννίνων χῶρον, τὴν Ντραπάντοϐαν, εἶχαν ἐμφανισθῆ τὰ πρῶτα Γερμανικὰ μηχανοκίνητα, τὰ ὁποῖα κατέϐαιναν ἀπὸ τὴν ὁδὸν Μετσόϐου, στὸ Μιτσικέλι, πρὸς τὰ Ἰωάννινα.

Ὁ Στρατηγὸς Τσολάκογλου αὐτοϐούλως καὶ ἐν συνεννοήσει καὶ μὲ τοὺς ἄλλους Σωματάρχας, παρήκουσε τὴν ἐντολὴν τοῦ προϊσταμένου του Διοικητοῦ τῆς Στρατιᾶς, Στρατηγοῦ Πιτσίκα, ὁ ὁποῖος ἐνεργοῦσε κατ' ἐντολὴν τῆς Κυϐερνήσεως καὶ τοῦ Βασιλέως. Ἀπέστειλε «κήρυκας» πρὸς τοὺς Γερμανοὺς καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑπέγραψε συνθηκολόγησιν καὶ ἄνευ ὅρων παράδοσιν, μὲ τὸν Γερμανὸν Στρατηγὸν Ντῆτριχ, στὸ χωριὸ Βοτονόσι τῆς Ἠπείρου.

Κατόπιν αὐτοῦ, ὁ Στρατηγὸς Πιτσίκας, θεωρήσας τὴν ἀποστολήν του τερματισθεῖσαν, παρέδωσε τὴν διοίκησιν τῆς ἐνδόξου Στρατιᾶς Ἠπείρου στὸν Ἐπιτελάρχην του Ὑποστράτηγον Πλατῆ καὶ ὅπως προανεφέραμε, ἀνεχώρησε δι' Ἀθήνας, προκειμένου νὰ ἐνημερώση τὴν Κυϐέρνησιν καὶ τὸν Βασιλέα σχετικῶς.

* * *

Κατὰ τὶς 9 τὸ πρωῒ σταθμεύσαμε στὴν γέφυρα τῆς Ἄρτας. Ἐκεῖ συνήντησα τὸν Λοχία Νικόλαο Καρόπουλο, ἀπὸ τὰ Στύρφακα Λαμίας, ποὺ ἔψηνε πρωῒ - πρωῒ τὸ ἀρνί του. Ἤδη εἶχε ἑτοιμασθῆ τὸ κοκορέτσι καὶ ἔτσι γευθήκαμε ἀπὸ τὸν νόστιμο πασχαλινὸ μεζὲ καὶ εὐχηθήκαμε ὅλοι μαζὶ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη.

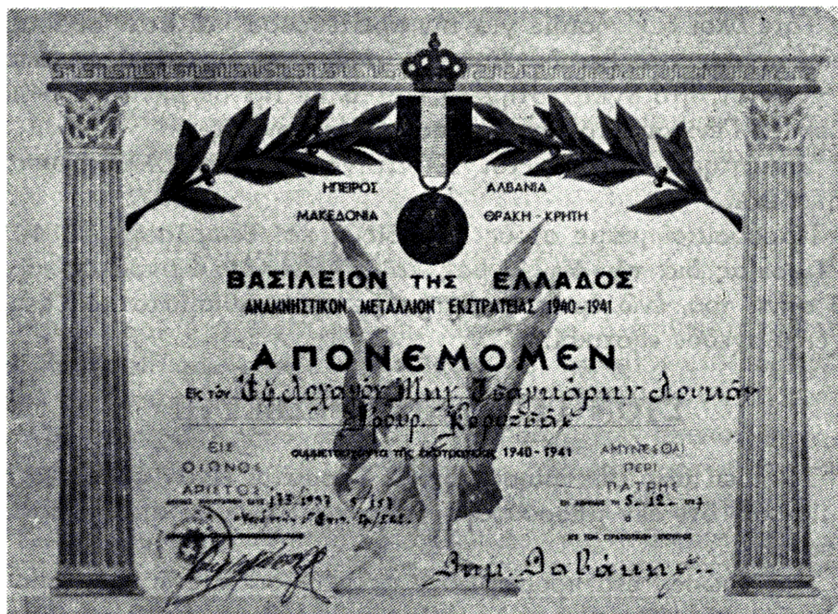
Ὁ Στρατηγὸς Πιτσίκας, ἀφοῦ ἐνημερώθηκε γιὰ τὸν τόπο τῆς καταγωγῆς του καὶ τὴν Μονάδα ποὺ ὑπηρέτησε ὁ συμπατριώτης μας Λοχίας, τοῦ συνέστησε μετὰ τὸ γεῦμα του νὰ φύγη ἀμέσως πρὸς τὸ Ἀγρίνιο, διότι ὑπεγράφη συνθηκολόγησις καὶ δυστυχῶς ὁ Στρατός μας διελύθη καὶ καταφθάνουν οἱ Γερμανοί.

Τὸ ἀπόγευμα φθάσαμε στὴν Ναύπακτο, χωρὶς πολλὰ προϐλήματα στὸν δρόμο. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑποστηρίζει ὁ κ. Παναγ. Κανελλόπουλος, ὅτι καθ' ὁδὸν ὑπέστημεν βομϐαρδισμὸν ἀπὸ τὰ Γερμανικὰ «Στούκας», δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα.

Στὸ λιμάνι τῆς Ναυπάκτου μᾶς ὑπεδέχθη ὁ Δήμαρχος καὶ μᾶς παρέθεσε δεῖπνο στὸ σπίτι του.

Ὁ κ. Κανελλόπουλος δὲν ἔφαγε ἀπολύτως τίποτε, ἐκτὸς ἀπὸ

ἕνα σοκολατάκι ποὺ τοῦ ἔδωσα καθ' ὁδόν. Ἦτο πολὺ λυπημένος καὶ ἀμίλητος γιὰ τὴν καταστροφὴ ποὺ συνέβη στὴν πατρίδα μας. Οὐδείς, βεβαίως, εἶχε διάθεσι μετὰ τὴν καταστροφήν, ἀλλὰ γιὰ νὰ «σπάσω» λιγάκι τὴν μονοτονία καὶ τὴν βαρειὰ ἀτμόσφαιρα ποὺ ἐπικρατοῦσε, εἶπα στὸν κ. Κανελλόπουλο: «Ἄκουσε κ. Πάνο, κανένας ἀπὸ ἐμᾶς δὲν εἶναι ὑπαίτιος γιὰ τὴν ἔκβασι τοῦ πολέμου καὶ γιὰ τὴν κατάστασι ποὺ περιῆλθε ἡ χώρα. Ἕνα σφάλμα κάναμε, δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπογράψουμε τὴν συνθηκολόγησιν "ἄνευ ὅρων". Ἔπρεπε νὰ ἐπιμείνουμε στοὺς Γερμανούς, νὰ μὴ διαλυθῆ ὁ στρα-

Ἀναμνηστικὸν Μετάλλιον ἐκστρατείας 1940 - 41 εἰς τὸν Ἔφ. Λοχαγὸν Μηχανικοῦ Λουκᾶν Τσαγκάρην - Φρούραρχον Κορυτσᾶς.

τός μας καὶ νὰ ἐπιστρέψη στὴν βάσι του συντεταγμένος». Διότι ἐπετάξαμε τὰ ὅπλα καὶ μᾶς ἐκμεταλλεύθηκε ὁ ἄλλος κόσμος, ὅταν γύριζαν οἱ στρατιῶται μας γιὰ τὰ σπίτια τους ξυπόλητοι, νηστικοὶ καὶ ταλαιπωρημένοι. Πούλησαν ὅ,τι εἶχαν καὶ δὲν εἶχαν καὶ ὅ,τι τοὺς εἶχε ἀπομείνει, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ συντηρηθοῦν καὶ νὰ ἐπιβιώσουν.

Ἐνῶ οἱ Γερμανοὶ δὲν μᾶς ἐνόχλησαν στὸν δρόμο καθόλου, εἶχαν διαταγὴ νὰ μὴ πειράξουν κανένα, οὔτε καὶ νὰ συλλάβουν αἰχμαλώτους.

ΠΡΟΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ὁ στρατηγὸς Πιτσίκας ἀνεχώρησε ἀμέσως γιὰ τὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ ἐνημερώση ὅπως εἴπαμε τὴν Κυβέρνησιν, ἐνῶ ἐμεῖς περάσαμε ἀπέναντι καὶ κατευθυνθήκαμε πρὸς τὴν Κόρινθον. Ἐκεῖ θὰ περιμέναμε, κατόπιν ἐντολῆς, τὴν ἄφιξιν ἀεροσκάφους τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς μετέφερε στὴν Κρήτη.

Τὸ βράδυ, ὅμως, λάβαμε εἰδοποίησιν μέσω τοῦ ἐκεῖ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, νὰ φύγουμε ἀμέσως γιὰ τὴν Ἀθήνα, διότι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἔλθη ἀεροπλάνο γιὰ νὰ μᾶς παραλάβη.

Τότε ὅλοι ξεκινήσαμε γιὰ τὴν πρωτεύουσα καὶ ὅταν φθάσαμε ἐκεῖ ἐπήγαμε στὸ ξενοδοχεῖον τῆς «Μεγάλης Βρεταννίας», ὅπου ὡς γνωστόν, ἦτο ἐγκατεστημένο καθ᾽ ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον καὶ ἡ Κυβέρνησις.

Ἀνεζήτησα ἀμέσως τὸν Στρατηγὸ Πιτσίκα, ἀλλὰ δὲν τὸν βρῆκα ἐκεῖ.

Παρουσιασθήκαμε στοὺς ἁρμοδίους καὶ θεωρήσαμε τὰ Φύλλα Πορείας διὰ τὴν ἄφιξίν μας καὶ ὁ μὲν Κανελλόπουλος πῆγε στὸ σπίτι του, ἐνῶ ἐμεῖς ξενυχτήσαμε στὰ καθίσματα τοῦ ξενοδοχείου σχεδὸν νηστικοί.

ΣΤΟΝ ΓΕΡΜΑΝΟ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗ

Τὸ πρωῒ μᾶς εἰδοποίησαν ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἶχαν φθάσει στὴν Λαμία καὶ ὅτι δὲν μπορούσαμε νὰ μετακινηθοῦμε πρὸς τὴν πατρίδα μας.

Μοῦ ἔδωσαν ἕνα προσωρινὸ Ἀπολυτήριο καὶ ἐνῶ σκεπτόμουν τί ἔπρεπε νὰ κάνω, γιὰ καλή μου τύχη βρέθηκε κοντά μου, ἕνας ἀστυνομικὸς γνωστός μου ἀπὸ τὴν Λαμία, ποὺ ὑπηρετοῦσε στὴν Γερμανικὴ Πρεσβεία.

Ἀφοῦ χαιρετηθήκαμε καὶ τοῦ εἶπα τὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετώπιζα, μοῦ συνέστησε νὰ πᾶμε μαζὶ στὸν Γερμανὸ Πρέσβυ, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε καὶ νὰ ζητήσουμε τὴν βοήθειάν του.

Πράγματι, ἐπήγαμε καὶ τὸν συναντήσαμε. Ἦτο ἕνας πάρα πολὺ καλὸς ἄνθρωπος καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς τοῦ πλήθους τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντεμετώπιζε ἐκείνην τὴν στιγμήν, λόγω τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων στὴν Ἑλλάδα, μᾶς ἐδέχθη ἀμέσως καὶ φιλικώτατα.

Τοῦ ἀνέφερα χωρὶς προλόγους καὶ περιστροφὰς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς μου, τοῦ ἐγνώρισα τὴν ἰδιότητά μου, ὅτι εἶχα σπουδάσει γιατρὸς στὴν Γερμανία, ὅτι εἶχα σύζυγον Γερμανίδα

καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μὲ διευκολύνη νὰ μεταβῶ στὸ σπίτι μου στὴν Λαμία.

Μοῦ ἀπήντησε, ὅτι τὴν παροῦσαν στιγμὴν εἶναι δύσκολον καὶ ἐξαιρετικῶς ἐπικίνδυνον, λόγω τῆς καθόδου τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων πρὸς Ἀθήνας, νὰ μετακινηθῶ πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν. Ἔπειτα μὲ ἠρώτησε ἂν διαθέτω αὐτοκίνητον καὶ σὲ ἀρνητικήν μου ἀπάντησιν, μοῦ εἶπε ὅτι το μόνον ποὺ ἠμποροῦσε νὰ κάμη ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἦτο νὰ μὲ ἐφοδιάση μὲ ἕνα ἐπίσημον ἔγγραφον τῆς Πρεσβείας, ὅτι εἶμαι Δήμαρχος Λαμιέων καὶ νὰ παρακαλοῦσε τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα, νὰ μὲ διευκολύνουν νὰ ἐπιστρέψω στὴν πατρίδα μου.

Μὲ τὸ χαρτὶ στὸ χέρι καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ συμπατριώτου μου ὁδηγοῦ Χρήστου Λέτσου, ὁ ὁποῖος εἶχε ἕνα φορτηγὸν αὐτοκίνητον, μὲ τὸ ὁποῖον μετέφερε πυρομαχικά, σχεδιάσαμε καὶ ἀποτολμήσαμε τὸ ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς στὰ σπίτια μας.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΙΣ ΕΣΤΙΕΣ

Ὅπως τὸν μυθικὸν Ὀδυσσέα κατέτρωγε ἡ ἐπιθυμία τοῦ νόστου καὶ ὁλόκληρα χρόνια ἀγωνιζόταν καὶ περίμενε «τὸ νόστιμον ἦμαρ» τῆς ἐπιστροφῆς στὴν Ἰθάκη καὶ νὰ εὐτυχήση νὰ δῆ ἔστω «καπνὸν ἀναθρώσκοντα» ἀπὸ τὴν καπνοδόχο τοῦ σπιτιοῦ του, ἔτσι καὶ ἐγὼ περίμενα τὴν μεγάλη ἡμέρα τῆς ἐπιστροφῆς στὴν οἰκογενειακή μου ἑστία καὶ στὰ ἀγαπημένα μου πρόσωπα.

Ἀνεκοίνωσα στὸν Λέτσο τὸ σχέδιό μου καὶ τοῦ συνέστησα νὰ βρῆ ὅσους συμπατριώτας μποροῦσε, γιὰ νὰ γεμίση τὸ αὐτοκίνητόν του καὶ νὰ ξεκινήσουμε ἀμέσως.

Συγκεντρωθήκαμε καμμιὰ εἰκοσαριὰ ἄτομα. Προηγουμένως, φροντίσαμε νὰ καταστρέψουμε ὅ,τι τὸ μὴ ἀπαραίτητον εἶχε τὸ αὐτοκίνητον (πόρτες, παράθυρα, παρμπρίζ, φανάρια, φτερά, κλπ.), οὕτως ὥστε νὰ φαίνεται παλαιὸ καὶ σαραβαλιασμένο, γιὰ νὰ ἀποφύγουμε τὴν ἐπίταξί του ἀπὸ τοὺς Γερμανούς.

Ἀποχαιρετήσαμε μὲ θλῖψι τὴν πρωτεύουσά μας, ποὺ σὲ λίγο θὰ ἐκυμάτιζε στὸν Ἱερὸ Βράχο τῆς Ἀκροπόλεως ὁ ἀγκυλωτὸς σταυρός, καὶ στὶς λεωφόρους της θὰ ἀντηχοῦσε ἡ γερμανικὴ μπότα τοῦ κατακτητοῦ καὶ μέσω τῆς Ἱερᾶς Ὁδοῦ, βάλαμε «πλώρη» πρὸς τὸ Κριεκούκι, τὶς σημερινὲς Ἐρυθρές.

Ὅταν φθάσαμε ἐκεῖ, δὲν μπορέσαμε νὰ προχωρήσουμε ἄλλο, γιατὶ οἱ Ἄγγλοι κατὰ τὴν ἀποχώρησίν των εἶχαν ἀνατινάξει μίαν γέφυραν. Ἐκεῖ καὶ στὴν ἀντίπεραν ὄχθη, εἶχε σταματήσει και μία

Γερμανική φάλαγγα, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἕνα Ὑπολοχαγόν. Ἦτο ἡ πρώτη μας «ὀπτικὴ ἐπαφὴ» μὲ τὰ προελαύνοντα πρὸς Ἀθήνας Γερμανικὰ στρατεύματα.

— Ράους!...», ἀκούσθηκε βαρειὰ καὶ ἐπιτακτικὴ ἡ φωνὴ τοῦ Γερμανοῦ ἀξιωματικοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς διέταξε νὰ κατέβουμε ὅλοι κάτω ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητον.

Κατέβηκα μόνον ἐγώ. Τὸν ἐπλησίασα καὶ τὸν ἐχαιρέτησα στρατιωτικά. Τοῦ εἶπα εἰς τὴν γερμανικήν, ὅτι εἶμαι Ἰατρὸς - Ἔφεδρος Λοχαγὸς καὶ «Δήμαρχος Λαμιέων» καὶ ὅτι ἐπιστρέφαμε μὲ συναδέλφους μου στὴν πατρίδα μας, τοῦ ἔδειξα ταὐτοχρόνως καὶ τὸ ἔγγραφον τῆς Γερμανικῆς Πρεσβείας ποὺ εἶχα μαζί μου.

— Ἔχω σπουδάσει στὴν χώρα σας στὸ Ἀμβοῦργο», προσέθεσα, καὶ τοῦ κατωνόμασα μάλιστα καὶ τοὺς Γερμανοὺς καθηγητάς μου.

Φαίνεται ὅτι ἐπείσθη καὶ χάρηκε διότι συνήντησε —ἔστω καὶ ὑπὸ κακὲς πολεμικὲς συνθῆκες— ἕνα ἐπιστήμονα ποὺ εἶχε σπουδάσει στὴν πατρίδα του, τὸ Ἀμβοῦργον. Ἔκαμε, μάλιστα, καὶ τὴν εὐγενῆ χειρονομίαν «νὰ θεωρήση» καὶ νὰ προσυπογράψη καὶ ὁ ἴδιος τὸ ἔγγραφο μὲ τὴν παρατήρηση: «νὰ μὴ ἐνοχληθοῦμε μέχρι τὴν Λαμία».

Τὸν κεράσαμε μερικὰ γλυκά, ποὺ εἴχαμε μαζί μας ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, μᾶς κέρασε καὶ αὐτὸς δύο μπουκάλια μπύρα καὶ ὅλοι μαζὶ ἐπιδοθήκαμε νὰ ἐπισκευάσουμε προχείρως τὴν γέφυρα, μὲ πέτρες καὶ μπάζα, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ περάσουμε.

Πρώτη, βέβαια, πέρασε ἡ γερμανικὴ φάλαγγα καὶ μετὰ ἐμεῖς μὲ ἀντίθετη κατεύθυνσι πρὸς τὴν Λαμία.

Γιὰ μεγαλύτερη ἀσφάλεια ἀλλὰ καὶ ἀνενόχλητη πορεία, δὲν ἀκολουθήσαμε τὴν παλαιὰ ὁδὸ Ἀθηνῶν - Λαμίας, μέσῳ Μπράλου, ἀλλὰ μίαν δευτερεύουσαν ὁδὸν μέσω Ἀταλάντης - Ἁγίου Κωνσταντίνου - Λαμίας. Αὐτὸν τὸν δρόμον δὲν τὸν ἐχρησιμοποιοῦσε κανεὶς τὴν ἐποχὴν ἐκείνη, παρὰ μόνον τὰ χωριά, λόγω τῆς κακῆς βατότητος τῆς ὁδοῦ.

Τὸ βράδυ διανυκτερεύσαμε σ' ἕνα ἐνδιάμεσο χωριό, τὸ Ζέλι, ὅπου μᾶς ἐφιλοξένησε ἕνας φίλος μου, ὀνόματι Γιάννης.

Τὸ πρωῒ μπήκαμε πάλι στὸ αὐτοκίνητο καὶ ξεκινήσαμε γιὰ τὴν τελευταία φάσι τῆς διαδρομῆς μας. Στὸ δρόμο ὑφιστάμεθα συνεχῶς τὶς ἐνοχλήσεις τῶν Γερμανῶν, ἀλλὰ μόλις τοὺς δείχναμε τὸ χαρτί, μᾶς χαιρετοῦσαν κανονικὰ καὶ μᾶς ἄφηναν νὰ συνεχίσουμε τὴν πορεία μας.

Τὸ ἀπόγευμα ἐφθάσαμε στὸ ὅμορφο παραλιακὸ ψαροχώρι τῆς Φθιώτιδος, τὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο. Ἐκεῖ συναντήσαμε ἀρκετοὺς

φίλους, συγγενεῖς καὶ κουμπάρους, οἱ ὁποῖοι μᾶς ὑπεδέχθησαν μὲ πολλὴ χαρὰ καὶ μᾶς ἔκαμαν μιὰ θερμὴ φιλοξενία. Ἐκεῖ μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναπαυθοῦμε γιὰ λίγο ἀπὸ τὴν ταλαιπωρία τοῦ ταξιδιοῦ μας.

Στὴν συνέχεια τοῦ ταξιδιοῦ μας καὶ λίγο μετὰ τὴν ἔξοδό μας ἀπὸ τὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο, ἐκεῖ περίπου ποὺ εἶναι σήμερα τὸ «Μοτὲλ Λεβέντη», μᾶς σταμάτησε ἕνα γερμανικὸ τάνκ.

Κατέβηκε ἕνας Γερμανὸς στρατιώτης ἀπὸ τὸ ἅρμα καὶ ἠξίωσε νὰ τοῦ δώσουμε ὅλη τὴν βενζίνη ποὺ εἶχε τὸ αὐτοκίνητό μας.

Τοῦ λέγω εἰς τὴν Γερμανικήν: «Τί εἶναι αὐτὰ τὰ πράγματα; Πῶς θὰ μᾶς πάρης τὴν βενζίνη ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο; Ἐμεῖς πῶς θὰ κινηθοῦμε γιὰ τὴν Λαμία; Ἔχουμε χαρτὶ ἐδῶ», καὶ τοῦ δείχνω τὸ ἔγγραφον τοῦ Γερμανοῦ Πρεσβευτοῦ.

Παρ' ὅλα αὐτά, ἐκεῖνος ἐπέμενε νὰ μᾶς πάρη τὴν βενζίνη, διότι ἐκινδύνευε νὰ ἀκινητοποιηθῆ τὸ τάνκ, ἀπὸ ἔλλειψιν καυσίμου.

Ἐγὼ ἐπέμεινα καὶ ὅταν τοῦ εἶπα, ὅτι λίγο πιὸ κάτω ἔχει σταθμεύσει μία Γερμανικὴ Μονάδα καὶ θὰ μποροῦσε νὰ ἐφοδιασθῆ μὲ καύσιμα, ἐπείσθη καὶ μᾶς ἐπέτρεψε νὰ φύγουμε.

Ἔτσι σὲ λίγη ὥρα καὶ χωρὶς ἄλλα προβλήματα βρεθήκαμε στὴν Λαμία.

ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ ΡΗΜΑΓΜΕΝΟ

Παίρνω τὴν ὁδὸ Θερμοπυλῶν καὶ φθάνω μπροστὰ στὸ σπίτι μου, στὴν Κλινική μου, καὶ τί νὰ ἰδῶ. Ἡ κεντρικὴ εἴσοδος τῆς Κλινικῆς ἦτο κλειστὴ καὶ ἀπ' ἔξω καρφωμένο πρόχειρα ἕνα ξύλο χιαστὶ γιὰ νὰ συγκρατῆ τὴν ἐξώπορτα.

Βλέπω τὰ παράθυρα, τὶς σκεπές, τοὺς σοβάδες τῶν τοίχων κατεστραμμένους ἀπὸ τοὺς βομβαρδισμοὺς τῶν γερμανικῶν «Στούκας».

Πηγαίνω δεξιὰ ἀπὸ τὸν αὐλόγυρο, ὅπου καὶ ἡ εἴσοδος τοῦ σπιτιοῦ μου, ἡ ἰδία κατάστασις καὶ ἐκεῖ.

Φωνάζω τὴν γυναῖκα μου: «Ποῦ εἶσαι Τίλλη; Ποῦ εἶσαι Χρῆστο; Ποῦ εἶσαι Φράνς;».

Καμμία ἀπάντησις... Νεκρικὴ σιγή!...

Δὲν ὑπάρχει πιὸ θλιβερὸ φαινόμενο, ποὺ σοῦ δημιουργεῖ ἄσχημα ψυχολογικὰ προβλήματα. Νὰ γυρίζης ἀπὸ μιὰ ἐκστρατεία, ἀπὸ ἕνα πόλεμο, γεμᾶτο ἀπὸ ἀγωνίες, κακουχίες καὶ περιπέτειες, νὰ ἐπιζητῆς μιὰ θαλπωρή, μιὰ ζεστὴ φωλιά, ἕνα χαμόγελο

καὶ νὰ βρίσκης τὸ σπίτι σου κλειστὸ καὶ ρημαγμένο καὶ τὰ ἀγαπημένα σου πρόσωπα νὰ λείπουν.

Μοῦ πάγωσε ἡ ψυχή, μοῦ λύγισαν τὰ γόνατα, λίγο ἔλειψε ἀπὸ τοῦ νὰ καταρρεύσω. Ὥσπου νὰ πληροφορηθῶ ἂν ζοῦν καὶ ποῦ βρίσκονται, πέρασα δύσκολες στιγμὲς ἀγωνίας.

Βγῆκα ἔξω στὴ γειτονιὰ καὶ φώναξα, κανείς. Ὅλα τὰ σπίτια κλειστὰ καὶ οἱ κάτοικοι φευγάτοι, ἢ κρυμμένοι ἀπὸ τὸν φόβο τῶν Γερμανῶν.

Μετὰ ἀπὸ πολλὲς φωνὲς καὶ πολλὲς ἐκκλήσεις, βγαίνει ἕνας γείτονας καὶ μὲ πληροφορεῖ ὅτι ἡ οἰκογένειά μου μετὰ τὸν βομβαρδισμὸ τῆς Κλινικῆς, κατέφυγε σὲ συγγενικὰ σπίτια στὴν Μακρακώμη.

— Στὴν Μακρακώμη;», εἶπα μὲ ἔπληξι, ἐνῶ «ξαναγύριζε» ἡ καρδιά μου στὴν θέσι της καὶ ἐπανεύρισκα τὴν ψυχική μου ἠρεμία.

Ἐπὶ τέλους, ζοῦν!... Ἀλλὰ πῶς νὰ πάω στὴν Μακρακώμη, 35 χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν Λαμία; Μὲ τί μέσον νὰ πάω ἐκεῖ; Μὲ τί δυνάμεις; Νὰ πάω μὲ τὰ πόδια, δὲν ἄντεχα πλέον, μετὰ ἀπὸ τόσες ταλαιπωρίες ποὺ εἶχα περάσει.

Ἐνῶ σκεπτόμουν αὐτὰ καὶ προσπαθοῦσα νὰ βρῶ μιὰ λύσι στὸ πρόβλημά μου, παρουσιάσθηκε μπροστά μου σὰν «ὁ ἀπὸ μηχανῆς θεός», ὁ συγγενής μου Εὐάγγελος Λιάσκας αὐτοκινητιστὴς ἀπὸ τὴν Μακρακώμη. Διατηροῦσε ἀκόμη ἕνα μικρὸ ἐπιβατικὸ αὐτοκίνητο «Φορτάκι» καὶ ὅταν τοῦ ἀνεκοίνωσα τὴν ἐπιθυμία μου νὰ πάω στὴν Μακρακώμη, μοῦ λέγει: «Ἔμπα μέσα, νὰ πάρουμε καὶ δυὸ - τρεῖς ἐπιβάτες καὶ νὰ φύγουμε».

Ἔτσι καὶ ἔγινε. Σὲ μιὰ ὥρα περίπου, ἀφοῦ διασχίσαμε τὴν καταπράσινη κοιλάδα τοῦ Σπερχειοῦ καὶ περάσαμε ἀπὸ τὸ χωριουδάκη μου τὴν Μάκρη, φθάσαμε στὴν Μακρακώμη.

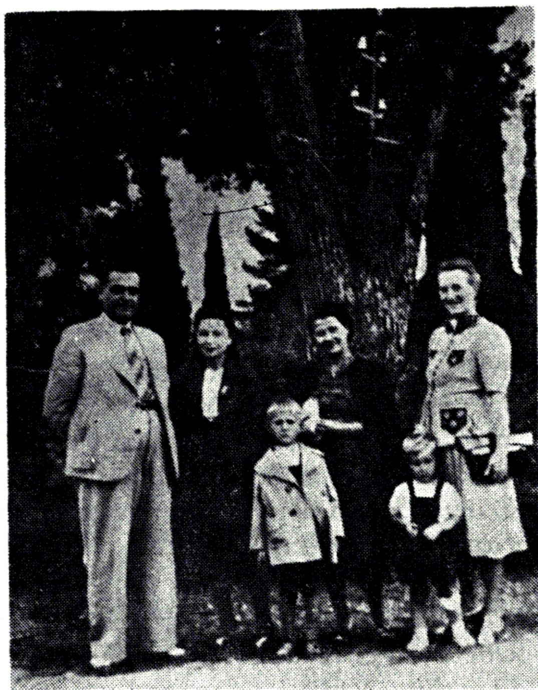
Σκηνὲς ἀξέχαστες, συγκινητικὲς ἐκτυλίχθηκαν μόλις ἀντίκρυσα τὴν οἰκογένειά μου καὶ τοὺς ὑπολοίπους συγγενεῖς μου, μέσα στὸ ἐμπορικὸ κατάστημα τοῦ γαμβροῦ μας, Ἀποστόλη Ἠλιοπούλου. Κλάψαμε ὅλοι μαζὶ ἀπὸ χαρὰ καὶ συγκίνησι, γιατὶ ξανασυναντηθήκαμε πάλι μετὰ ἀπὸ ἕνα πόλεμο καὶ τόσες περιπέτειες καὶ ἀπὸ λύπη γιὰ τὸν χαμὸ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλησμόνητη θὰ μοῦ μείνη ἡ σκηνή, ποὺ ὁ μικρός μου γυιός, Φράνς, ἡλικίας τότε 4 ἐτῶν καὶ ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὶς διηγήσεις ὅτι ὁ Στρατός μας πολεμοῦσε νηστικός, μοῦ προσέφερε λίγο ψωμάκι ποὺ κρατοῦσε στὰ χέρια του, λέγοντάς μου: «Φάε, πατέρα, φάε».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΤΟΧΗΣ - ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ

Σὲ λίγο ἐπῆρα τὴν οἰκογένειά μου καὶ ἐπιστρέψαμε στό... σπίτι μας στὴν Λαμία. Ἀλλὰ σὲ ποιό «σπίτι» μας θὰ μέναμε; Στὸ σπίτι χωρὶς στέγη, χωρὶς παράθυρα, χωρὶς πόρτες, μὲ τοὺς τοί-

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀπὸ τὸ μέτωπο,
μία οἰκογ. ἀναμνηστικὴ φωτογραφία.

χους γκρεμισμένους καὶ ἐρειπωμένους καὶ μὲ τὸν φόβο τῆς ὁριστικῆς καταρρεύσεως;

Στὴν κρίσιμη καὶ ἀπελπιστικὴ γιὰ μᾶς στιγμή, ἐδέχθη νὰ μᾶς

φιλοξενήση προσωρινῶς στὸ σπίτι του, ὁ φίλος μου Φαρμακοποιὸς Γεώργιος Πιπιλίγκας. Θὰ παραμέναμε ἐκεῖ μέχρις ὅτου ἐπισκευάσουμε προχείρως δυὸ - τρία δωμάτια τοῦ σπιτιοῦ καὶ τῆς Κλινικῆς.

Ἀλλὰ ποῦ νὰ ἐξευρεθοῦν τὰ χρήματα ποὺ ἀπητοῦντο γιὰ τὴν ἐπισκευή; Ποῦ νὰ βρεθοῦν χρήματα, κρατικὴ ἀρωγή, συμπαράστασις συγγενῶν καὶ φίλων σὲ μιὰ δύσκολη, τραγικὴ θὰ ἔλεγα, ἐποχὴ ποὺ περνοῦσε ὁ κόσμος καὶ ἡ πατρίδα μας;

Εὐτυχῶς, ἡ σύζυγός μου εἶχε ἐξοικονομήσει 70.000 δραχμὲς ἀπὸ τὴν ἐργασία της, διότι ἡ Κλινική μου λειτουργοῦσε, ἔστω καὶ ὑποτυπωδῶς, ὅσον καιρὸ ἔλειπα στὸν πόλεμο.

Τότε θυμήθηκα τὸν φίλο μου, τὸν Θεόδωρο Ἀνδρῶνο, ποὺ διατηροῦσε κατάστημα οἰκοδομησίμων ὑλῶν.

Ἐδῶ ἐπαληθεύθηκε ἡ γνωστὴ λαϊκὴ παροιμία: «Ὁ καλὸς ὁ φίλος, στὴν ἀνάγκη φαίνεται».

Πρόθυμα, ὅπως τὸ εἶχα προβλέψει, ὁ φίλος μου ὁ Θόδωρος δέχθηκε νὰ μὲ ἐξυπηρετήση: «Πάρε ὅσα ὑλικὰ θέλεις, νὰ φτειάξης τὸ σπίτι σου καὶ τὴν κλινική σου καὶ ὅταν φτειάξουν τὰ πράγματα μοῦ δίνεις τὰ χρήματα».

Τοῦ εἶπα ὅτι θὰ τοῦ δώσω τὰ λεπτὰ τώρα, ὅσα ἔχω καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πάνω νὰ μὲ περιμένη. Τοῦ ἔδωσα 50.000 δρχ., πῆρα τὰ ὑλικά, ἐπεσκεύασα τοὺς τοίχους, τὴν στέγη, τὰ παράθυρα 2 - 3 δωματίων, ἐγκατασταθήκαμε στὸ σπίτι μας καὶ ἀρχίσαμε νὰ δουλεύουμε τὴν Κλινική μας.

Παρέλειψα νὰ προσθέσω, ὅτι μόλις ἀνοίξαμε τὴν πόρτα τῆς Κλινικῆς μετὰ τὴν ἐπιστροφή μας ἀπὸ τὴν Μακρακώμη, ἀντικρύσαμε ἔντρομοι τὴν ἐρήμωσι καὶ τὴν καταστροφή. Τίποτα δὲν ὑπῆρχε μέσα, οὔτε κρεββάτια, οὔτε κουβέρτες, οὔτε σεντόνια, οὔτε ὁ λοιπὸς ἐξοπλισμὸς τῆς Κλινικῆς. Τὰ πάντα εἶχαν λεηλατηθῆ.

Τότε βγῆκα στὴν γειτονιὰ καὶ φώναξα:

— Ὅσοι μοῦ πήρατε τὰ κρεββάτια, τὶς κουβέρτες, τὰ πράγματα τῆς Κλινικῆς, νὰ μοῦ τὰ ἐπιστρέψετε ἀμέσως, γιατὶ διαφορετικὰ θὰ πληρώσετε τὶς συνέπειες τῆς κλοπῆς.

Πράγματι, ὅλη τὴν νύχτα κουβαλοῦσαν καὶ μοῦ ἐπέστρεψαν ὅλα τὰ πράγματα.

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΣ ΜΑΣ

Σὲ λίγες ἡμέρες, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν βλαβῶν καὶ τὴν λειτουργία τῆς κλινικῆς, μὲ ἐπεσκέφθη ὁ Γερμανὸς Φρούραρ-

χος τῆς Λαμίας. Ἕνας νέος στὴν ἡλικία ἀξιωματικός, Αὐστριακὸς στὴν ἐθνικότητα, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν ἐνθυμοῦμαι.

Ἄρχισε νὰ μὲ ἐρωτᾶ διάφορα πράγματα, ἐνῶ, ὅπως κατάλαβα, σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεώς του ἦτο ἡ ἐξεύρεσις καταλυμάτων γιὰ τοὺς στρατιώτας του. Ἀπαίτησιν, τὴν ὁποίαν δὲν ἠμποροῦσα νὰ τοῦ ἱκανοποιήσω, διότι μόνον 2- 3 δωμάτια τῆς Κλινικῆς εἶχαν ἐπισκευασθῆ.

Ἔτσι, ἡ συζήτησις περιεστράφη σὲ ἄλλα θέματα καὶ κυρίως στὴν συμπεριφορὰ τῶν στρατευμάτων κατοχῆς.

Σὲ μιὰ στιγμὴ τῆς συζητήσεως τὸν ἐρώτησα:

— Τί πράγματα εἶναι αὐτὰ ποὺ κάνετε καὶ ἔχετε τρομοκρατήσει ὅλο τὸν κόσμο; Ἐγὼ ὅταν ἤμουν Φρούραρχος Κορυτσᾶς, οὔτε τρομοκράτησα, οὔτε λεηλάτησα κανένα, ἀλλὰ τοὺς ἔδινα καὶ φάρμακα καὶ τρόφιμα καὶ ὅ,τι εἶχα. Ἐσεῖς πηγαίνετε στὰ σπίτια τοῦ κόσμου καὶ ὑπερηφανεύεσθε ὅτι εἶσθε «Κύριοι»!... Σᾶς ἤξερα ἕναν εὐγενικὸ λαό, ὅταν ζοῦσα στὴν Γερμανία. Τώρα σᾶς βρίζουν καὶ ἡ γυναίκα μου καὶ ἡ πεθερά μου, ποὺ εἶναι Γερμανίδες τὴν καταγωγήν.

Συμπερασματικῶς, τοῦ συνέστησα νὰ κάνουν ὅ,τι ἔκανα ἐγὼ στὴν Κορυτσά. Δηλαδή, κατέγραψα ὅλα τὰ διαθέσιμα δωμάτια τῆς πόλεως, καθὼς καὶ τὰ κενὰ δωμάτια τῶν ξενοδοχείων καὶ τὰ διέθετα στὶς ἔνοπλες δυνάμεις, σύμφωνα μὲ τὶς ἀνάγκες ποὺ παρουσιάζονταν κάθε φορά.

Πρότεινα, μάλιστα, στὸν τότε Δήμαρχο Λαμιέων, Ἀθανάσιον Γραμματίκα, νὰ ἀναλάβη ὁ Δῆμος τὸ ἔργον αὐτό, ὥστε νὰ πάψουν οἱ βανδαλισμοὶ καὶ οἱ αὐθαιρεσίες τῶν Γερμανῶν στὴν πόλι μας, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ἐν τῷ μεταξύ, εἴχαμε καὶ ἕνα ἄλλο ὀξύτατο πρόβλημα νὰ ἐπιλύσουμε. Ἦταν ὁ ἐφοδιασμὸς μὲ τρόφιμα καὶ κυρίως μὲ ψωμί, ποὺ δὲν ὑπῆρχε, τῶν στρατιωτῶν μας ποὺ ἐπέστρεφαν ἀπὸ τὸ μέτωπο, νηστικοὶ καὶ ταλαιπωρημένοι.

Ἐνῶ μὲ ἀπασχολοῦσε τὸ πρόβλημα αὐτό, μοῦ λέγει μιὰ μέρα ὁ συμπολίτης μου Ἀθανάσιος Ράμμος, ποὺ εἶχε τὸ Μακαρονοποιεῖον στὴν Λαμία: «Γιατρέ, γνωρίζω μιὰ ἑλληνικὴ ἀποθήκη ποὺ ἔχει ἄλευρα. Νὰ πῆς στοὺς Γερμανοὺς νὰ μᾶς δώσουν μιὰ ποσότητα νὰ φτειάξουμε ψωμὶ γιὰ τοὺς στρατιῶτες μας».

Πηγαίνω ἀμέσως στὸν Γερμανὸ Φρούραρχο καὶ ἐπιτυγχάνω τὴν ἔγκρισίν του, νὰ μᾶς δοθῆ μιὰ μεγάλη ποσότης ἀλεύρων. Τὰ ἄλευρα αὐτά, τὰ δώσαμε στοὺς φούρνους τῆς πόλεώς μας καὶ φτειάξαμε ψωμί, τὸ ὁποῖο μοιράζαμε δωρεὰν στοὺς στρατιώτας, ποὺ ἔφθαναν ἀπὸ τὸ μέτωπο, ξυπόλητοι καὶ πεινασμένοι.

᾿Επέτυχα ἐπίσης μέσω τοῦ Γερμανοῦ Φρουράρχου, τὴν προώθησιν τῶν στρατιωτῶν μας πρὸς ᾿Αθήνας. Τοὺς ἐπιβιβάζαμε σὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα καὶ τοὺς πηγαίναμε μέχρι τὸν Μπράλο (γιατὶ οἱ ῎Αγγλοι εἶχαν καταστρέψει τὶς μεγάλες σιδηροδρομικὲς γέφυρες τοῦ Γοργοποτάμου καὶ τῆς Παπαδιᾶς) καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μὲ τὸ τραῖνο στὴν ᾿Αθήνα.

Η ΑΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

῞Ολα αὐτὰ ποὺ ἔκανα καὶ πολλὰ ἄλλα ἀκόμη ἐν καιρῷ Κατοχῆς, ποὺ θὰ ἐξιστορήσω ἐν συνεχείᾳ, τὰ ἔκανα ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, μὲ κίνητρον τὸ ἐθνικόν μου πιστεύω, χωρὶς νὰ ἀνήκω σὲ κόμματα καὶ ὀργανώσεις καὶ νὰ ἐκτελῶ ἐντολάς. ῎Επραξα σὰν ῞Ελλην πατριώτης, μὲ πρόθεσιν νὰ δώσω ἀκόμη καὶ τὴν ζωήν μου, σὰν ἐλαχίστη προσφορὰ γιὰ τὴν ῾Ελλάδα μας, χωρὶς ποτὲ νὰ ἀξιώσω ἀνταλλάγματα ἢ τιμητικὰς διακρίσεις ἐκ μέρους τῆς πολιτείας, ἐνῶ ἄλλοι ἔχουν λάβει γιὰ πολὺ μικρότερες ἐθνικὲς ὑπηρεσίες καὶ κοινωνικὲς παροχές.

᾿Επὶ παραδείγματι, θὰ ἀναφέρω τὸ γεγονός, ὅτι κατ᾿ ἔτος βραβεύονται ἀπὸ τὴν ᾿Ακαδημία ᾿Αθηνῶν, ἄτομα ποὺ διέσωσαν τὴν ζωὴν ἑνὸς ἀνθρώπου, ἐνῶ ὁ ᾿Ιατρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης ποὺ διέσωσε τὴν ζωὴν ἑκατοντάδων πατριωτῶν ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν Γερμανῶν κατακτητῶν, οὐδεμίαν τιμητικὴν διάκρισιν ἔλαβε.

῎Εχει παραγνωρισθῆ ἡ ἐθνικὴ προσφορά του καὶ ἀγνοεῖται ἀκόμη καὶ σήμερα ἀπὸ τὴν Πολιτεία, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχουν περάσει 40 ὁλόκληρα χρόνια ἀπὸ τότε.

Γιατί, ἆρά γε, ἔχει ἀγνοηθῆ ἀπὸ τὴν Πολιτεία ἡ ἐθνική, κοινωνικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ δρᾶσις τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη κατὰ τὴν Κατοχή; ᾿Ενῷ ἔχει ἀναγνωρισθῆ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ᾿Ανδρέα Παπανδρέου, ἡ «ἐθνικὴ ἀντίστασις» τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἔχουν τύχει τιμητικῶν διακρίσεων καὶ ὑλικῶν ἀμοιβῶν (συντάξεις, ἀποζημιώσεις κλπ.) οἱ σύντροφοι, οἱ ὁποῖοι, ὄχι μόνον ἐθνικὰς ὑπηρεσίας δὲν προσέφερον κατὰ τὴν Κατοχήν, ἀλλὰ τοὐναντίον βαρύνονται μὲ ἐγκληματικὰς καὶ προδοτικὰς ἐνεργείας.

῎Ετσι ἐννοεῖ τὴν ᾿Εθνικὴν ᾿Αντίστασιν ὁ σημερινὸς Πρωθυπουργὸς ᾿Ανδρέας Παπανδρέου καὶ αὐτὰς τὰς ὑπηρεσίας βραβεύει;

Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ τὴν προσφορὰν ἑνὸς ἑκάστου εἰς τὴν ᾿Εθνικὴν ᾿Αντίστασιν, ὅταν ὁ ἴδιος τὸν καιρὸν τῆς Κατοχῆς, εὑρίσκετο ἐν ἀσφαλείᾳ ἐκτὸς ῾Ελλάδος;

Πῶς εἶναι δυνατόν, ἕνας ΑΠΩΝ, νὰ κρίνη τὴν ἐθνικὴν προσφορὰν τῶν πραγματικῶν Ἑλλήνων Ἀγωνιστῶν;

Ἄρα, μόνο του βγαίνει τὸ συμπέρασμα:

Ὁ Πρωθυπουργὸς Ἀνδρέας Παπανδρέου, δὲν ἀναγνωρίζει τὴν Ἐθνικὴν Ἀντίστασιν, ἀλλὰ βραβεύει μόνον τὴν Μαρξιστικὴν ἰδεολογίαν τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τὴν Κατοχήν.

DR ERNEST VOLLBEHR — ΕΝΑΣ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΣΩΤΗΡΑΣ

Πολοὶ ἀναγνῶστες μου θὰ διερωτηθοῦν μόλις διαβάσουν τὰ παρακάτω κεφάλαια, ποὺ ἀφοροῦν εἰς τὴν διάσωσιν ἑκατοντάδων Ἑλλήνων πατριωτῶν ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν Γερμανῶν:

Πῶς καὶ μὲ ποιά δύναμι, ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης καὶ ἡ γυναίκα του Τίλλη, κατώρθωναν καὶ τὴν ὑστάτην μάλιστα στιγμήν, ὅταν τὰ ὅπλα τοῦ Γερμανικοῦ ἀποσπάσματος εὑρίσκοντο «ἐπὶ σκοπόν», ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν τραγικὴν παράταξιν τῶν μελλοθανάτων, νὰ τοὺς σώζουν «ἀπὸ τοῦ Χάρου τὰ δόντια;».

Μὲ ποιά δύναμι, τὸ ζεῦγος Τσαγκάρη, ἀψηφώντας κινδύνους, ταλαιπωρίες, ψυχικὲς καὶ σωματικές, ἔφραζε μὲ ἕνα ἀόρατο χέρι τὶς κάννες τῶν ὅπλων τοῦ Γερμανικοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος, λίγο πρὶν ἀκουσθῆ τὸ παράγγελμα «πῦρ» καὶ ξεράσουν φωτιὰ καὶ σίδερο στὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων πατριωτῶν;

Τὴν ἀπάντησι στὸ τεράστιο καὶ δικαιολογημένο αὐτὸ ἐρώτημα θὰ ἀποκαλύψω σήμερα, δίδοντας στὴν δημοσιότητα, ἀλλὰ καὶ στὴν ἱστορία αὐτοῦ τοῦ τόπου ἕνα ὄνομα. Τὸ ὄνομα τοῦ Δρος Ἐρνέστου Φόλμπερ.

Τὸ ὄνομα αὐτό, πρέπει νὰ τὸ γνωρίσουν ὅλοι οἱ Ρουμελιῶτες, ἔστω καὶ σήμερα, ὕστερα ἀπὸ 40 ὁλόκληρα χρόνια καὶ ἰδιαιτέρως ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν τὴν ἐξαιρετικὴν εὔνοιαν τῆς τύχης νὰ ἐπιζήσουν ἀπὸ τὴν τραγικὴν περιπέτειαν τῶν μαύρων ἡμερῶν τῆς Κατοχῆς.

Γιατὶ ὁ Δρ Ἐρνέστος Φόλμπερ, Γερμανὸς φιλέλλην, ὑπῆρξε ὁ ἄγνωστος μέχρι σήμερα σωτήρας ἑκατοντάδων ἀνθρώπων τῆς Ρούμελης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς.

Αὐτὸς ὁ εὐγενικὸς καλλιτέχνης, ζωγράφος καὶ Καθηγητὴς τῶν Καλῶν Τεχνῶν, προσωπικὸς φίλος τοῦ Χίτλερ καὶ μετέπειτα ἐπιτελὴς αὐτοῦ, ἤσκησε ὅλην του τὴν ἐπιρροὴν ποὺ ἀντλοῦσε ἀπὸ τὸ ὑψηλὸ ἀξίωμά του, στὰ Γερμανικὰ στρατεύματα κατοχῆς, ὥστε ἡ Ρούμελη νὰ μὴ θρηνήση ἀνθρώπινα θύματα, πλὴν ἐλαχίστων εἰδικῶν περιπτώσεων.

Ἂς γνωρίσουμε ὅμως τὸ περιστατικό, ἐν πάσῃ δυνατῇ λεπτομερεία.

ΕΤΟΙΜΟΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗ ΤΣΑΓΚΑΡΗ

Πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξιν τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, εἶχε ἔλθει στὴν Φθιώτιδα ὁ διεθνοῦς φήμης Γερμανὸς ζωγράφος Καθηγητὴς Δρ Ernest Vollbher, προκειμένου νὰ ζωγραφίσῃ ἐκ τοῦ

Ὁ διασωθεὶς Καθηγητὴς Δρ ERNEST VOLLBEHR, ὁ μετέπειτα σωτήρας τοῦ Λαοῦ τῆς Ρούμελης ἀπὸ τὰ στρατεύματα Κατοχῆς.

φυσικοῦ, τὸ μέρος ποὺ διεξήχθη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ Μάχη τῶν Θερμοπυλῶν.

Στὴν περιοχὴ αὐτή, λόγω τῶν κακῶν συνθηκῶν ποὺ ἐπικρατοῦσαν τότε, ἀπὸ τὰ ἐκτεταμένα ἕλη ποὺ ἐλίμναζαν ἐκεῖ, προσεβλήθη ἀπὸ τῦφο ὁ Δρ Φόλμπερ καὶ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, σχεδὸν ἡμιθανῆ, τὸν βρῆκε καὶ τὸν ἔφερε στὴν Κλινική μου ὁ τσέλιγγας Παναγιώτης Σπαθούλας.

Ἐκάλεσα ἀμέσως δύο παθολόγους ἰατρούς, τὸν ἰατρὸν Βασ.

Τσώνην καὶ τὸν ἰατρὸν Τριαντ. Τριανταφύλλου, μετέπειτα Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, οἱ ὁποῖοι διέγνωσαν ὅτι ὁ ἀσθενὴς ἔπασχε ἀπὸ τῦφον.

Ἐπειδὴ ἡ ἀσθένεια ἦτο μεταδοτική, τὸν ἔβαλα σ' ἕνα δωμάτιο ἐκτὸς τῆς Κλινικῆς, διότι οἱ νόμοι καὶ ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη ἐπέβαλαν ὅπως οἱ νοσηλευόμενοι ἀπὸ μολυσματικὲς καὶ μεταδοτικὲς ἀσθένειες, νοσηλεύονται σὲ δωμάτια ἐκτὸς τοῦ κτιρίου τῆς Κλινικῆς.

Ἔτσι, ὁ ἀσθενὴς Γερμανὸς ζωγράφος, μετὰ ἀπὸ δύο μῆνες ἐντατικῆς θεραπείας καὶ συνεχῶν ἰατρικῶν φροντίδων καὶ παρακολουθήσεως, ἀνέρρωσε καὶ ἔγινε ἐντελῶς καλά.

Ὅταν ἀποκατεστάθη πλήρως ἡ ὑγεία καὶ ἐξῆλθε τῆς Κλινι-

Ο ΣΩΤΗΡ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ...

Ὁ τσέλιγγας ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΠΑΘΟΥΛΑΣ, ὁ σωτήρας τοῦ Γερμανοῦ ζωγράφου Καθηγητοῦ Δρος ERNEST VOLLBEHR.

κῆς, ἐζήτησε νὰ πληρώση τὰ νοσήλιά του, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὰ χρήματα ποὺ ἀπητοῦντο.

Τοῦ ἀπήντησα, ὅτι ὁ φιλοξενούμενος στὴν Ἑλλάδα καὶ εἰδικώτερα ὁ ἀσθενής, σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιταγὲς τοῦ Ξενίου Διὸς καὶ τὶς ὑποχρεώσεις τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου, οὐδὲν ὀφείλει.

Τοῦ ἐπλήρωσα, μάλιστα, καὶ τὸ εἰσιτήριο, γιὰ νὰ ἐπιστρέψη σιδηροδρομικῶς στὴν πατρίδα του.

ΕΚΦΡΑΣΙΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

Τὶς πράξεις μου αὐτὲς ἐξετίμησε ἰδιαιτέρως ὁ Δρ Φόλμπερ καὶ ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα ποὺ συνεχίσαμε τὴν ἀλληλογραφίαν μας, δὲν ἔπαυσε ποτὲ νὰ μὲ εὐχαριστῆ καὶ νὰ μοῦ ἐκφράζη διαρκῶς τὴν εὐγνωμοσύνην του, γιὰ τὴν ἀμέριστη βοήθεια καὶ τὴν συμπαράστασί μου, στὶς δύσκολες ὧρες ποὺ πέρασε,

Μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων στὴν Ἑλλάδα καὶ περὶ τὸ θέρος τοῦ 1941 ἔλαβα ἕνα τηλεφώνημα ἀπὸ τὸν Γερμανὸν Φρούραρχον τῆς Λαμίας, Συνταγματάρχην Ζιτσενστόκ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀντικαταστήσει τὸν Αὐστριακὸν συνάδελφόν του, νὰ ἑτοιμάσουμε ἐπειγόντως ἕνα δωμάτιο —τὸ καλύτερο ποὺ διέθετε ἡ Κλινική— προκειμένου νὰ φιλοξενηθῆ γιὰ λίγες ἡμέρες, Γερμανὸς Ἀνώτατος Ἀξιωματικός, Ἐπιτελὴς καὶ Ὑπασπιστὴς τοῦ Χίτλερ, ποὺ μόλις εἶχε φθάσει στὴν Λαμία.

Ἑτοίμασα, πράγματι, ἐπειγόντως, τὸ καλύτερο καὶ πολυτελέστερο δωμάτιο τῆς Κλινικῆς μου (τὸ ὑπ' ἀριθ. 4), τὸ ὁποῖον διέθετε ἀρίστην ἐπίπλωσιν καὶ ἀρκετὸν φυσικὸν φωτισμὸν ἀπὸ δύο παράθυρα.

Μετὰ ἀπὸ λίγη ὥρα κατέφθασε ὁ ὑψηλὸς φιλοξενούμενος μὲ τὴν ἀκολουθία του, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Συνταγματάρχην Ζιτσενστόκ.

Ἀφοῦ ἔγιναν οἱ ἀπαραίτητες συστάσεις καὶ τὰ καλωσορίσματα», τὸν ὡδήγησα στὸ δωμάτιο ὅπου θὰ ἐφιλοξενεῖτο γιὰ νὰ ἀναπαυθῆ.

Μόλις μπῆκε μέσα, ἔκαμε ἕνα μορφασμὸ δυσαρεσκείας. «Δὲν μοῦ ἀρέσει αὐτὸ τὸ δωμάτιο», εἶπε.

Τότε ἀναγκάσθηκα νὰ τοῦ δείξω καὶ ἄλλα δωμάτια τῆς Κλινικῆς μου, ἀκόμη καὶ ἐκεῖνα ποὺ ἦσαν κατειλημμένα ἀπὸ ἀσθενεῖς, ἀλλὰ κανένα δὲν τοῦ ἤρεσε.

Στὴν ἀδυναμία μου πλέον νὰ τὸν εὐχαριστήσω καὶ ὅταν εἶδε ὅτι βρέθηκα σὲ ἀμηχανία, μοῦ ἀπήντησε εὐγενικά: «Μὴ στενοχωριέσαι γιατρέ μου, θὰ βρῶ μόνος μου τὸ δωμάτιό μου»!

Ἐξεπλάγην, μὰ ποιό δωμάτιο ἐπὶ τέλους θὰ εὕρισκε, ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχε ἄλλο; Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸν βλέπω νὰ κατευθύνεται, σὰν ἄνθρωπος ποὺ γνώριζε τὰ «κατατόπια», στὴν ὀπισθίαν πλευρὰ τῆς Κλινικῆς, ἐκεῖ ποὺ ὑπῆρχαν τὰ τρία ἡμικατεστραμμένα

δωμάτια γιὰ τὶς μολυσματικὲς ἀσθένειες, τὰ ὁποῖα παρέμεναν ἀκόμη ἐρειπωμένα ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ τῶν «Στούκας».

Ἐμπρὸς αὐτὸς καὶ πίσω ἐμεῖς, ἐγώ, ἡ γυναίκα μου, ἡ Γερμανίδα πενθερά μου καὶ ἡ ἀκολουθία του. Ἀνοίγει μόνος του τὴν πόρτα τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τὰ τρία ἐρειπωμένα δωμάτια καὶ μπαίνει μέσα. Ἐμεῖς τὸν ἀκολουθήσαμε. Τότε ὑποβάλλει μιὰ ἐρώτηση στὴν πενθερά μου: «Γιαγιά, δὲν μὲ γνωρίζεις;». Μετὰ ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος μου: «Λουκᾶ, παιδί μου, οὔτε ἐσὺ μὲ γνωρίζεις;», καὶ συνέχισε: «Ἐγὼ θὰ μείνω σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο»!...

Τότε ἀναγνωρίσαμε τὸν παλαιό μας φιλοξενούμενο ποὺ εἴχαμε νοσηλεύσει ἀπὸ τῦφο, πρὶν πολλὰ χρόνια σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο. Τὸν Γερμανὸ ζωγράφο Καθηγητὴ Δρα Ἐρνέστο Φόλμπερ.

Πῶς ἦταν δυνατὸν νὰ τὸν ἀναγνωρίσουμε, τώρα μὲ τὴν χρυσοποίκιλτη στολὴ τοῦ Γερμανοῦ ἀνωτάτου ἀξιωματικοῦ, γεμάτη ἀπὸ παράσημα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιον παρὰ τὴν ὥριμη ἡλικία του, γεμᾶτον ἀπὸ ὑγεία καὶ ζωή;

Μᾶς ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του, μᾶς φιλοῦσε, μᾶς χάϊδευε καὶ μᾶς ἀποκαλοῦσε παιδιά του.

Κλάψαμε ὅλοι μαζὶ ἀπὸ συγκίνησι, αὐτὸς γιατὶ ξαναβρῆκε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὸν ἐνοσήλευσαν καὶ τοῦ ἔσωσαν τὴν ζωή. Ἐμεῖς γιατὶ νοιώσαμε τὰ φιλικά του αἰσθήματα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἦλθε ἀεροπορικῶς ἀπὸ τὴν Γερμανία γιὰ νὰ μᾶς ἰδῆ καὶ νὰ μᾶς ἐκφράση προσωπικῶς τὴν εὐγνωμοσύνη του, γιὰ τὶς ὑπηρεσίες ποὺ τοῦ προσφέραμε κᾶποτε.

ΟΧΙ ΘΥΜΑΤΑ ΣΤΗ ΡΟΥΜΕΛΗ

Ἔμεινε στὴν Κλινική μας σχεδὸν μιὰ ἑβδομάδα καὶ δὲν ἔχανε ποτὲ τὴν εὐκαιρία νὰ μᾶς ἐκδηλώνη τὴν εὐγνωμοσύνη του, διότι τὸν σώσαμε ἀπὸ βέβαιον θάνατο καὶ νὰ μᾶς δηλώνη ὅτι θὰ μᾶς βοηθήση σὲ ὅ,τι τὸν χρειασθοῦμε. «Εἶμαι ἐπιτελὴς καὶ προσωπικὸς φίλος τοῦ Χίτλερ καὶ μὲ τὴν ἰδιότητα αὐτὴ μπορῶ νὰ σᾶς βοηθήσω, ὅ,τι καὶ ἂν μοῦ ζητήσετε».

Πρὶν ἀναχωρήση μάλιστα, κάλεσε τὸν Φρούραρχο τῆς Λαμίας, Συνταγματάρχην Ζιτσενστόκ, καὶ τοῦ ἔδωσε ρητὴν ἐντολήν, ἐπὶ παρουσίᾳ μου, νὰ μὴν ὑπάρξουν ἀνθρώπινα θύματα στὴν Ρούμελη. Τοῦ συνέστησε, ἐπίσης, πρὸ πάσης ἐνεργείας εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὸν πληθυσμὸν τοῦ Νομοῦ, νὰ συμβουλεύεται τὸν ἰατρὸν Τσαγκάρη.

Ἔτσι ἡ Λαμία παρέμεινε κατὰ τὴν Κατοχή, σχεδὸν μιὰ ἐλευθέρα πόλις, χωρὶς περιορισμοὺς τῆς κυκλοφορίας ἡμέρα καὶ νύ-

κτα, χωρὶς ἀστυνομικοὺς ἐλέγχους καὶ μπλόκα καὶ πρὸ παντὸς χωρὶς ἀνθρώπινα θύματα.

Γιὰ νὰ ἐπιτευχθῆ, ὅμως, αὐτό, οἱ Γερμανοὶ ἀπηγόρευσαν στοὺς συμμάχους των Ἰταλούς, κάθε ἐξουσίαν καὶ ἐνέργειαν εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Λαμία καὶ ἡ γύρω περιοχὴ τῆς Φθιώτιδος, ἦτο ζώνη Ἰταλικῆς κατοχῆς καὶ οἱ Γερμανοὶ δὲν εἶχαν, τυπικῶς, ἁρμοδιότητα.

Ὅταν ὑπῆρχε πληροφορία περὶ συλλήψεως Ἑλλήνων πατριωτῶν ἀπὸ τὰ SS καὶ τὴν Γκεστάπο, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ «κράτος ἐν κράτει» τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ, ἢ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ ἀπειλὴ ἐκτελέσεώς των, μεσάνυκτα καὶ μὲ ὁποιεσδήποτε καιρικὲς συνθῆκες, ἔτρεχα μαζὶ μὲ τὴν ἀείμνηστον γυναῖκα μου, ἡ ὁποία ἦ τ ο Γ ε ρ μ α ν ί δ α τ ὴ ν κ α τ α γ ω γ ή, ἀ λ λ ὰ Ἑ λ λ η ν ί δ α σ τ ὴ ν ψ υ χ ή, καὶ τὸν φιλέλληνα Γερμανὸ Φρούραρχο Ζιτσενστόκ, πολλὰ χιλιόμετρα μακρὰν τῆς Λαμίας, γιὰ νὰ ἀποτρέψουμε τὴν θανατικὴ ἐκτέλεσι πατριωτῶν καὶ νὰ ἀπελευθερώσουμε τοὺς συλληφθέντας.

Πολλὲς φορές, ὅταν ὑπῆρχαν Ἕλληνες κρατούμενοι στὶς φυλακὲς Λαμίας, πήγαινα «ὡς διερμηνεὺς» καὶ ἔλεγα στοὺς κρατουμένους γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσω: «Ἐσεῖς θὰ ἀνοίγετε τὸ στόμα σας καὶ θὰ λέτε παραμύθια καὶ ἐγὼ θὰ μεταφράζω στὰ γερμανικά, ὅ,τι χρειάζεται νὰ πῶ γιὰ νὰ σᾶς σώσω».

Ἔτσι, ἀπὸ «διερμηνέας» γινόμουν συνήγορος καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν κρατουμένων καὶ ἐπετύγχανα τὴν ἀπελευθέρωσίν των.

50 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΟΜΗΡΟΙ ΤΩΝ ΙΤΑΛΩΝ ΕΙΣ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΝΕΑΡΟΥ ΜΑΡΑΘΕΑ

Ὁ πατὴρ Μαραθέας ἦτο ἕνας πλούσιος «μεγαλοτσιφλικάς», μὲ μεγάλη κτηματικὴ περιουσία στὴν περιφέρεια Δομοκοῦ.

Ὁ τεράστιος αὐτὸς πλοῦτος διήγειρε τίς... Σοσιαλ - ληστικὲς ὀρέξεις τῶν καπετανέων τοῦ «ἡρωϊκοῦ» Ε.Λ.Α.Σ., ποὺ καραδοκοῦσαν μιὰ εὐκαιρία γιὰ νὰ «βάλουν στὸ χέρι» τὴν περιουσία του.

Ξύπνησαν μέσα τους οἱ παλαιὲς ἐξεγέρσεις καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν κολλήγων τῆς Θεσσαλικῆς γῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος μας, ὅπου «τῆς γῆς οἱ κολασμένοι» μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Μαρῖνο Ἀντύπα δημιούργησαν τὴν γνωστὴ ἱστορία τοῦ Κιλελέρ.

Ἄλλος τρόπος ἁρπαγῆς τῆς περιουσίας τοῦ Μαραθέα δὲν ὑπῆρχε, παρὰ μόνον ἂν τὸν ἔβγαζαν ἀπὸ τὴν μέση. Ἄλλως τε, ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς ἦτο τὸ πιὸ εὐτελὲς

πρᾶγμα, διότι βρισκόσουν στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν διαθέσεων τῶν 'Ιταλο - Γερμανῶν ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ καὶ τῶν ὁμάδων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ἔτσι, οἱ φιλήσυχοι καὶ οἱ νοικοκυραῖοι, βρέθηκαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη κυριολεκτικὰ ἐν μέσῳ δύο ληστῶν!...

'Απὸ αὐτὴν τὴν λαίλαπα δὲν γλίτωσε ὁ ἄτυχος Μαραθέας, τὸ πτῶμα τοῦ ὁποίου βρέθηκε κατακρεουργημένο σὲ μιὰ ἐρημικὴ τοποθεσία τῆς περιφερείας Δομοκοῦ ἀπὸ τὰ πρωτοπαλλήκαρα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ.

Μετὰ τὴν τραγικὴ δολοφονία τοῦ συζύγου της, καὶ τὴν ἀπαγωγὴ τοῦ 15ετοῦς υἱοῦ της, ἡ ὄμορφη χήρα Μαραθέα ἐγκατέλειψε τὸ «κονάκι» της καὶ κυριολεκτικὰ τρομοκρατημένη κλείστηκε στὸ ἀρχοντικό της στὴν Λαμία, φοβουμένη νὰ μὴν ἔχῃ τὴν ἴδια τύχη μὲ τὸν ἄνδρα της.

Δυστυχῶς, ὅμως, ἡ τύχη δὲν τὴν εὐνόησε καὶ «ἑνὸς κακοῦ δοθέντος μύρια ἕπονται». Οἱ 'Ιταλοὶ τῆς ἐπίταξαν τὸ σπίτι προκειμένου σὲ ἕνα δωμάτιό του, νὰ συστεγάσουν τὸν Συνταγματάρχην των καὶ Στρατιωτικὸν Διοικητὴν τῆς Λαμίας, Salvo Salvoni.

'Απὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες τῆς ἐγκαταστάσεώς του, ὁ 'Ιταλὸς ἀξιωματοῦχος ἐπληροφορήθη τὸ δρᾶμα τῆς οἰκοδέσποινας, τοὺς διαρκεῖς φόβους της ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας καὶ τὴν κακὴ ψυχολογική της κατάστασι καὶ ὡς Ρωμαῖος ἱππότης ἀνέλαβε νὰ τὴν θέση ὑπὸ τὴν προστασίαν του ἀπό... πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον!...

Ὁ «προστατευτικὸς» ρόλος τοῦ 'Ιταλοῦ Διοικητοῦ πρὸς τὴν ὄμορφη χήρα παρεξηγήθηκε ἀπὸ τὴν μικρὴ τότε κοινωνία τῆς Λαμίας καὶ μὲ ταχύτητα φωτός, ἔφθασε στ' αὐτιὰ τῶν... ἀγρυπνούντων ἀντιστασιακῶν.

Τὴν κατηγόρησαν ὡς «συνεργάτιδα» τῶν 'Ιταλῶν καὶ «προδότρια» τῆς πατρίδος καὶ ἔπρεπε πάσῃ θυσία νὰ τὴν κάνουν νὰ πονέσῃ καὶ πάλι, ἀκόμη περισσότερο, γιὰ νὰ ξεπλύνουν τὸ «ὄνειδος».

'Απὸ τότε ποὺ χάθηκαν τὰ ἴχνη τοῦ υἱοῦ της καὶ μετὰ ἀπὸ πολυήμερες ἀναζητήσεις τῆς τραγικῆς μάνας καὶ τῶν συγγενῶν της, ὁ ἄτυχος νεαρὸς Μαραθέας βρέθηκε κρεμασμένος κοντὰ σ' ἕνα κτῆμα τοῦ πατέρα του, στὴν περιοχὴ Δομοκοῦ.

Μετὰ τὴν ἐξαφάνιση καὶ πρὶν ἀκόμη γνωσθῇ ὁ τραγικὸς θάνατος τοῦ μικροῦ ἀθώου παιδιοῦ, ὁ Salvoni, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀναλάβει τὴν διαφύλαξι τῆς οἰκογενείας, ἐξεμάνη ἀπὸ τὴν προσβολὴ ποὺ τοῦ ἔκαμαν καὶ ἀνέλαβε προσωπικῶς ὁ ἴδιος νὰ ἀντιδράσῃ καὶ νὰ ἐκδικηθῇ γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ παιδιοῦ.

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΙΤΑΛΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ

Στὶς ἀρχὲς Αὐγούστου τοῦ 1942 ἕνας Ἰταλὸς ἀξιωματικὸς καὶ μερικοὶ στρατιῶται τοῦ Comanto Piaza, ἦλθαν στὴν Κλινική μου, μὲ συνέλαβαν καὶ μὲ ὡδήγησαν ἀμέσως στὸ Γραφεῖον τοῦ Ἰταλοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ, στὴν Πλατεῖα Ἐλευθερίας, στὸ κτίριο ποὺ στεγάζονται σήμερα τὰ γραφεῖα τῆς Νομαρχίας.

Ἐκεῖ συνήντησα καὶ ἄλλους συγκρατουμένους μου ἐπιστήμονας καὶ ἐμπόρους, γύρω στοὺς πενῆντα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τούς:

— Ἰωάννην Παπασιόπουλον, Ἰατρὸν Χειρουργὸν
— Βασίλειον Παπαπαύλου, Δ/ντὴν Λαϊκῆς Τραπέζης
— Ἀνάργυρον Πιπιλίγκαν, Φαρμακοποιὸν
— Βασίλειον Παπαγεωργίου, Φαρμακοποιὸν
— Ἐλευθέριον Δασκαλόπουλον, Φαρμακοποιὸν
— Ἰωάννην Παλαιογιάννην, Ἔμπορον
— Ἀπόστολον Κονταξῆν, Ἔμπορον
— Παναγιώτην Βακαλόπουλον, Ἰατρὸν Χειρουργὸν
— Νικόλαον Κοκκαλάκην, Δικηγόρον

Ὅταν συμπληρώθηκε ὁ ἀριθμὸς τῶν συλληφθέντων, ὁ Ἰταλὸς Διοικητὴς ἄνοιξε τὴν πόρτα τοῦ γραφείου του καὶ μᾶς ἔκαμε νεῦμα νὰ περάσουμε μέσα. Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Λαϊκῆς Τραπέζης, κ. Παπαπαύλου, ὁ ὁποῖος μιλοῦσε ἀπταίστως τὴν Γαλλικὴ καὶ ἀνέλαβε χρέη διερμηνέως, ὁ Salvoni εἰς ὀργίλο καὶ ἀπειλητικὸ ὕφος μᾶς εἶπε:

«Σᾶς κάλεσα ἐδῶ γιὰ νὰ σᾶς ἀνακοινώσω ὅτι θὰ εἶσθε ὑπὸ κράτησιν, ὡς ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀπαγωγὴν καὶ ἐξαφάνισιν τοῦ μικροῦ Μαραθέα ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας. Ἐὰν ὁ ἀπαχθεὶς μικρὸς δὲν ἐπιστρέψη σῶος εἰς τὴν οἰκίαν του, τότε θὰ ὑποστῆτε τὶς συνέπειες καὶ θὰ πάθετε ὅ,τι ἔπαθαν, διὰ παρομοίαν ὑπόθεσιν οἱ κάτοικοι τοῦ Μόντε Νέγκρο (τοῦ Μαυροβουνίου τῆς Γιουγκοσλαβίας). Συνέλαβα τότε καὶ ἐξετέλεσα πενῆντα ἐπιστήμονας, ὅπως ἐσεῖς, καὶ ἔκαψα καὶ δύο χιλιάδες σπίτια».

Τὴν ἀπάντησιν στὶς ἀπειλές του πρὸς τοὺς ἐπιστήμονες τῆς Λαμίας τὴν ἔδωσα ἐγὼ μὲ θάρρος καὶ αὐταπάρνησιν:

«Κύριε Διοικητά —τοῦ εἶπα— ἀπορῶ διὰ τὶς ἀπειλές σας καὶ τὶς εὐθύνες ποὺ μᾶς καταλογίζετε. Ἐμεῖς δὲν εἴμεθα οὔτε χωροφύλακες, οὔτε ὄργανα τῆς Ἀσφαλείας καὶ δὲν ἔχουμε οὔτε εὐθύ-

νη, οὔτε ἁρμοδιότητα, οὔτε ὅπλα γιὰ νὰ ὑποχρεώσουμε τοὺς ἀντάρτες νὰ ἐπιστρέψουν τὸν μικρὸν ἀπαχθέντα. Εἴμεθα ἐπιστήμονες καὶ ἐπαγγελματίαι καὶ ἀσχολούμεθα ἀποκλειστικῶς μὲ τὴν ἐργασία μας.

»Λυπούμεθα βαθύτατα γιὰ ὅ,τι συνέβη εἰς βάρος τοῦ μικροῦ συμπολίτου μας, ἀλλὰ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ δώσουμε ἐμεῖς τὴν λύσιν».

Ὁ Ἰταλὸς Διοικητὴς ἐξεμάνη ἀκόμη περισσότερον καὶ κτυπώντας τοὺς γρόνθους του στὸ γραφεῖο, διέταξε τὴν κράτησί μας μέχρις ὅτου ἀποφασίση γιὰ τὴν τύχη μας.

Τὴν ὥρα τῶν διαπληκτισμῶν, εἰσῆλθε στὸ γραφεῖο του ἕνας Γερμανὸς Λοχίας, ὀνόματι Morper, καὶ τοῦ εἶπε εἰς ἐπήκοον ὅλων τῶν κρατουμένων, ὅτι διαβιβάζει παράκλησιν τοῦ Γερμανοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ, νὰ ἀφήση ἀμέσως τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη, διότι τὸν χρειάζεται γιὰ διερμηνέα σὲ κάποια ὑπόθεσι.

Ὁ Salvoni ἀρνήθηκε νὰ ἐκτελέση τὴν παράκλησιν τοῦ συναδέλφου του καὶ νὰ μὲ ἀφήση ἐλεύθερον.

Μετὰ ἀπὸ μικρὸ χρονικὸ διάστημα ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Διοικητοῦ τὸν εἰδοποίησε καὶ ἐξῆλθε τοῦ γραφείου του.

Ὅταν μείναμε μόνοι μας, ὅλοι οἱ κρατούμενοι ἐκφράζαμε τὶς ἀνησυχίες καὶ τοὺς φόβους μας γιὰ τὴν τύχη ποὺ μᾶς περίμενε. Ἡ διάθεσις καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Συνταγματάρχου προεδίκαζαν, ὅτι ἡ ἐξέλιξις τῆς ὑποθέσεώς μας δὲν θὰ ἦτο καθόλου εὐχάριστος.

Θὰ εἶχε περάσει μιὰ ὥρα περίπου, ἴσως καὶ περισσότερο ἀνήσυχης ἀναμονῆς μέσα σὲ μιὰ παγερὴ ἀτμόσφαιρα, ὅταν ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ ἐμφανίσθηκε ἐκ νέου ὁ Γερμανὸς Λοχίας.

«Φύγετε», μᾶς εἶπε, «πηγαίνετε στὰ σπίτια σας, εἶσθε ἐλεύθεροι»!...

Δὲν πιστέψαμε στὰ αὐτιά μας σ' αὐτὰ ποὺ ἀκούσαμε καὶ δὲν κάναμε οὔτε βῆμα: «Εἴμαστε ἐλεύθεροι; Μὰ πῶς; Μὲ τὴν διαταγὴ τοῦ Γερμανοῦ Λοχίου; Ἀφοῦ εἴμαστε κρατούμενοι τοῦ Ἰταλοῦ Διοικητοῦ, πῶς νὰ φύγουμε χωρὶς τὴν ἐντολή του; Μήπως θὰ εἴχαμε συνέπειες;».

Βλέποντας τοὺς δισταγμούς ὅλων μας, ὁ Λοχίας ἐπανέλαβε σὲ ὑψηλότερο τόνο φωνῆς: «Δὲν ἀκούσατε τί σᾶς εἶπα; Εἶσθε ἐλεύθεροι, τί περιμένετε;».

Τότε ἀποβάλαμε τοὺς δισταγμούς μας καὶ μὲ γοργὰ βήματα ἐγκαταλείψαμε τὴν αἴθουσα τῆς κρατήσεώς μας.

Εἴμαστε, πράγματι, ἐλεύθεροι!...

ΠΑΡΕΜΒΑΣΙΣ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙ ΤΩΝ ΟΜΗΡΩΝ

῞Οταν ἐπέστρεψα ἐλεύθερος πλέον στὸ σπίτι μου, ἡ γυναίκα μου μὲ ἐνημέρωσε γιὰ τὶς ἐνέργειες ποὺ εἶχε κάμει, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κρατήσεώς μου.

Εἶχε ἐπικοινωνήσει ἀμέσως μὲ τὸν Γερμανὸ Στρατιωτικὸ Διοικητὴ καὶ ἐκεῖνος μὲ τὴν σειρά του ἐνημέρωσε τηλεφωνικῶς τὸν Φόλμπερ στὸ Γερμανικὸ ᾿Επιτελεῖο. ᾿Αμέσως ἦλθε τηλεγραφικὴ διαταγὴ πρὸς τὸν ᾿Ανώτερον Στρατιωτικὸν Διοικητὴν ᾿Αθηνῶν, ὁ ὁποῖος καὶ διέταξε τὴν ἄμεσον ἀπόλυσιν τῶν συλληφθέντων.

᾿Εκ παραλλήλου, ἡ γυναίκα μου ἐτηλεφώνησε ἀπ᾿ εὐθείας εἰς τὸν Καθηγητὴν Φόλμπερ καὶ τοῦ ἀνέφερε λεπτομερῶς τὸ γεγονὸς καὶ τὴν αἰτίαν τῆς συλλήψεως τῶν πενῆντα ἐπιστημόνων καὶ ἐπαγγελματιῶν Λαμίας.

῾Ο Γερμανὸς Καθηγητὴς Φόλμπερ, μετὰ ἀπὸ λίγες ἡμέρες, ἔστειλε τὴν ἀπὸ 6 Αὐγούστου 1942 ἐπιστολή του στὴν γυναίκα μου καὶ τὴν ἐνημέρωσε γιὰ τὶς ἐνέργειες ποὺ εἶχε κάνει.

Φωτοτυπημένο κείμενο τῆς ἐπιστολῆς παραθέτω ὡς ἔχει, εἰς τὴν ἑπομένην σελίδα.

Ἡ μετάφρασις τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Καθηγητοῦ Φόλμπερ ἐκ τῆς Γερμανικῆς ἔχει ὡς ἑξῆς:

Σαρλότενμπουργκ Νόϋε - ῾Οδὸς Καντὰρ 21 - 6 Αὐγούστου 1942

᾿Αγαπητὴ καλὴ κυρία Τσαγκάρη,

῎Εκανα ὅλα γιὰ ὅσα μὲ παρακαλέσατε. Εἰς τὰς 3 τρέχοντος μηνὸς ἐπεκοινώνησα τηλεφωνικῶς μὲ τὸν ᾿Αρχηγὸν τοῦ Γενικοῦ ᾿Επιτελείου καὶ ἐνήργησα γιὰ τὸν σύζυγό σας καὶ τοὺς συλληφθέντας φίλους του, νὰ ἀπελευθερωθοῦν ἀπὸ τοὺς ᾿Ιταλούς.

᾿Αναθέσαμε τὴν ὑπόθεσιν πρὸς τακτοποίησιν εἰς τὸν Διοικητὴν τῶν ᾿Αθηνῶν.

᾿Εφ᾿ ὅσον ἐνδιαφέρεται ὁ ἴδιος ὁ Φύρερ, τὰ ἀνθρωπάκια (οἱ ᾿Ιταλοὶ) δὲν μποροῦν νὰ κάμουν τίποτε.

᾿Εκτὸς τῆς ὡς ἄνω ἐνεργείας, ἀπεστείλαμε τηλεγραφικῶς καὶ Διαταγήν, νὰ ἀποτραπῆ αὐτὸ τὸ ΔΡΑΜΑ, διότι ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὴν οἰκογένειάν σας.

Εὔχομαι νὰ πᾶνε ὅλα καλὰ καὶ θὰ εἶμαι εὐχαριστημένος νὰ σᾶς βοηθήσω καὶ πάλι.

Σᾶς χαιρετῶ

῾Υπογρ. Prof. Dr Ernest Vollbehr

Μὲ αὐτὴν τὴν κεραυνοβόλον ἐνέργειαν τῆς συζύγου μου καὶ τοῦ φιλέλληνος ζωγράφου Καθηγητοῦ Δρος Φόλμπερ, περὶ τοῦ

ὁποίου σᾶς ἀνέφερα λεπτομερῶς εἰς τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον, σελὶς 95 τοῦ βιβλίου μου, ἔληξε χωρὶς περαιτέρω δραματικὰ ἐπακό-

λουθα ἡ περιπέτεια τῶν πενῆντα ἐπιστημόνων καὶ ἐμπόρων τῆς Λαμίας, χωρὶς ποτὲ ἄλλοτε νὰ τολμήσουν νὰ μᾶς ἐνοχλήσουν, οἱ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν ἡττηθέντες Ἰταλοὶ κατακτηταί μας.

ΜΑΚΡΑΚΩΜΗ: 50 ΣΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Θὰ ἦταν 3 τὰ μεσάνυκτα, ὅταν μὲ ξύπνησε τὸ ἐπίμονο κουδούνισμα τῆς ἐξώπορτας.

Θὰ εἶναι καμμιὰ ἑτοιμόγεννη ὑπέθεσα, πρᾶγμα πάρα πολὺ συνηθισμένο σὲ μένα, ἐνῶ σηκώθηκα ἀμέσως ἀπὸ τὸ κρεββάτι μου καὶ ἤρχισα βιαστικὰ νὰ ντύνωμαι.

Τὸ κουδούνι ἐξακολουθοῦσε νὰ κτυπᾶ δαιμονιωδῶς, ἐνῶ παράλληλα ἀκούσθηκαν καὶ δυνατὰ κτυπήματα μὲ τὸ χέρι στὴν ξύλινη ἐξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ μου καὶ φωνές:

— Σήκω Λουκᾶ, σήκω Τίλλη», ἀκούσθηκε μιὰ γνώριμη γυναικεία φωνή.

Κἄποιος δικός μου πρέπει νὰ εἶναι, σκέφθηκα, κἄτι κακὸ πρέπει νὰ συμβαίνη καὶ προχώρησα γιὰ ν' ἀνοίξω.

Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς χειμωνιάτικης νύχτας, διέκρινα τὴν ἀδελφή μου Γεωργίτσα, ξυπόλητη, ἀναμαλλιασμένη, ἕνα ζωντανὸ λείψανο.

Ἡ ὅλη ἐμφάνισίς της καὶ ἡ ὥρα τῆς ἐπισκέψεώς της μὲ ἐνέβαλαν ἀμέσως σὲ ἀνησυχίες.

— Τί συμβαίνει;», τὴν ρώτησα τρομαγμένος.

— Σήκω Λουκᾶ μου. Σήκω Τίλλη μου. Οἱ Γερμανοὶ συνέλαβαν 50 ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ Λιανοκλάδι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν ἄνδρα μου τὸν Πέτρο καὶ τὸν ἐξάδελφό μας τὸν Βαγγέλη Τσαγκάρη καὶ τοὺς πηγαίνουν στὴν Μακρακώμη νὰ τοὺς ἐκτελέσουν, σὲ ἀντίποινα γιὰ τὸν φόνο ἑνὸς Γερμανοῦ στρατιώτη.

Τὴν καθησύχασα κἄπως, τῆς εἶπα νὰ καθήση καὶ νὰ ἠρεμήση λίγο, γιατὶ ἦλθε ξυπόλητη μὲ τὰ πόδια ἀπὸ τὸ χωριὸ Λιανοκλάδι, 12 περίπου χιλιόμετρα δυτικῶς τῆς Λαμίας.

Ἐν τῷ μεταξύ, πηγαίνω ἀμέσως στὸ τηλέφωνο καὶ καλῶ τὸν Γερμανὸ Φρούραρχο τῆς Λαμίας, Συνταγματάρχην Ζιτσενστόκ.

Χωρὶς προλόγους καὶ περιστροφὲς τοῦ ἀναφέρω τὰ συμβάντα καὶ τὸν παρακαλῶ γιὰ τὴν ἄμεσον ἐπέμβασίν του, πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ μοιραίου.

Τὸν αἰφνιδίασα κἄπως, μοῦ ἐδήλωσε ἄγνοιαν τοῦ γεγονότος.

— Ἔλα ἀμέσως στὸ γραφεῖο μου», μοῦ λέγει, «κι ἐγὼ θὰ ἐνεργήσω ἀμέσως.

Σὲ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας βρισκόμουν ἐκεῖ. Αὐτός, ἐν τῷ μεταξύ, εἶχε εἰδοποιήσει τοὺς ἐπιτελεῖς του, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Ταγματάρχης Πρέλ, ἕνας Ὑπολοχαγὸς καὶ ἄλλοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται.

Ἐπιβιβασθήκαμε στα αὐτοκίνητα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσαν μιὰ μικρὴ φάλαγγα καὶ ξεκινήσαμε ὁλοταχῶς γιὰ τὴν Μακρακώμη.

Κατὰ τὶς 4.30΄ τὸ πρωΐ τῆς 10ης Νοεμβρίου τοῦ 1943, δὲν εἶχε ἀκόμη ξημερώσει, βρισκόμαστε 2 χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴν Μακρακώμη.

Ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτό, ἀρχίσαμε νὰ πυροβολοῦμε στὸν ἀέρα, γιὰ νὰ δώσουμε ἀφορμὴ ὅτι κάτι συμβαίνει καὶ νὰ σταματήση τὸ ἀπόσπασμα τὴν διαδικασία τῆς ἐκτελέσεως. Διότι στὶς 5 τὸ πρωΐ ἐπραγματοποιοῦντο συνήθως οἱ ἐκτελέσεις.

Φθάσαμε πρὸ τῆς Μακρακώμης καὶ στὸ προαύλιο τοῦ ἐργοστασίου ξυλείας, διακρίναμε τοὺς μελλοθανάτους, τοὺς ὁποίους εἶχαν στημένους καὶ τοὺς διάβαζαν τὸ «κατηγορητήριον» καὶ τὴν θανατικὴν καταδίκην.

Τότε μοῦ γνέφει ὁ Συνταγματάρχης Ζιτσενστόκ, νὰ κατέβω ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο καὶ μαζί μου κατέβηκε καὶ ὁ Ὑπασπιστής του, Ταγματάρχης Πρέλ. Κατευθυνθήκαμε καὶ οἱ δύο μαζὶ πρὸς τὸ μέρος ποὺ εὑρίσκετο ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀποσπάσματος ἀξιωματικὸς τῶν SS.

Ὁ ἴδιος ὁ Συντ/ρχης δὲν ἠθέλησε νὰ κατέβη ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ παρέμεινε στὸ αὐτοκίνητό του, ἀπὸ ὅπου παρακολουθοῦσε τὰ διαδραματιζόμενα.

Ἡ δυνατὴ καὶ αὐστηρὴ φωνή τοῦ Ταγχατάρχου Πρὲλ τάραξε τὴν νεκρικὴ σιγὴ τῆς παγωμένης χειμωνιάτικης νύχτας.

— Σταματεῖστε!... Θέλει νὰ σᾶς μιλήση ὁ Εἰσαγγελεύς!...

— Ὁμιλεῖτε μὲ τὸν Εἰσαγγελέα», ἐπαναλαμβάνει ἐπιτακτικὰ πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν τῶν SS καὶ μὲ παρουσιάζει σ' αὐτόν.

Μὲ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα ἐπῆρα τὸν λόγον.

— Μὲ ποιό δικαίωμα, κύριε, ξυπνήσατε ὅλον αὐτὸν τὸν καλὸ καὶ φιλήσυχο κόσμο καὶ τὸν φέρατε ἐδῶ, χωρὶς νὰ τοὺς ἀνακρίνετε; Χωρὶς νὰ εἰδοποιήσετε τοὐλάχιστον τὴν Διοίκησιν τῆς Λαμίας καὶ ἔρχεσθε ἐδῶ νὰ τοὺς ἐκτελέσετε;». Και συνέχισα σὲ αὐστηρότερον ὕφος: «Ἐμεῖς θέλουμε νὰ τοὺς ἀνακρίνουμε γιὰ νὰ ἰδοῦμε ποῖοι εἶναι οἱ ὑπαίτιοι, νὰ δοῦμε πῶς ἔγινε ὁ φόνος». Και καταλήγω:

— Σᾶς παρακαλῶ, νὰ ματαιωθῆ ἀμέσως ἡ ἐκτέλεσις!...

— Βάσει ποίας διαταγῆς;», μοῦ ἀπαντᾶ μὲ θράσος.

— Βάσει τῆς διαταγῆς τοῦ παρισταμένου Φρουράρχου τῆς Λαμίας», τοῦ ἀπήντησα.

Τότε κατεβαίνει ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητό του ὁ Συνταγματάρχης, ὁ ὁποῖος ἐπιβεβαιώνει καὶ προσωπικῶς τὴν διαταγήν του.

Κόκκαλο, ὁ γελοῖος καὶ κτηνώδης ἀξιωματικὸς τῶν SS, ὁ ὁποῖος μὴ ἔχοντας νὰ κάμη τίποτε ἄλλο, ἀντέδρασε μὲ ὀργὴ πρὸς τὰ παρ' ὀλίγον θύματά του:

— Raus Schweine!... Ἔξω, φύγετε γουρούνια!...

Η ΕΚ ΝΕΚΡΩΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Μισοπεθαμένους ἀπὸ τὸ τρομερὸ σόκ, ἀλλὰ ὁπωσδήποτε ζωντανούς, τοὺς φέραμε μὲ τὰ πόδια στὸ Λιανοκλάδι.

Στὸ χωριό τους μᾶς ὑπεδέχθησαν μὲ δάκρυα χαρᾶς, οἱ συγγενεῖς των, οἱ φίλοι, οἱ γείτονες, οἱ χωριανοί. Μοῦ φιλοῦσαν τὰ χέρια, μὲ ἀγκάλιαζαν καὶ μοῦ ἔδειχναν μὲ κάθε τρόπο τὴν χαρά τους καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη τους, γιὰ τὸ ἀπρόσμενο καλὸ ποὺ τοὺς ἔκαμα. Ἦτο σὰν νὰ τοὺς ἔφερνα τὰ ἀγαπημένα των πρόσωπα ἀπὸ τὸν κάτω κόσμον. Ἦτο ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις!...

Ἀνάλογες ἦσαν καὶ οἱ ἐκδηλώσεις τῶν ἰδίων τῶν διασωθέντων, μόλις κατώρθωσαν νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὴν τρομερὴ περιπέτεια. Θὰ ἦτο δύσκολον νὰ περιγραφοῦν οἱ σκηνές, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς τραγικοὺς τῆς ἀρχαιότητος.

Κανεὶς ἀπὸ τοὺς 50 διασωθέντας δὲν εἶχε συνειδητοποιήσει ἀκόμη, ἂν πράγματι ζοῦσε ἢ ἂν βρίσκεται στὸν ἄλλον κόσμο.

Κανεὶς δὲν ἠμποροῦσε να πιστέψη, πῶς, ἐνῶ πρὶν ἀπὸ λίγο εὑρίσκετο «στημένος» πρὸ τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος τῶν Γερμανῶν SS καὶ ἔστελνε τὸν τελευταῖον του χαιρετισμὸ στὴν αὐγὴ ποὺ γλυκοχάραζε, ἕνα γιγάντιο θεϊκὸ χέρι θὰ ἔφραζε τὶς κάννες τῶν ὅπλων τῶν Χιτλερικῶν κτηνῶν καὶ θὰ τοὺς χάριζε τὴν ζωή.

* * *

Μιὰ γριούλα, τῆς ὁποίας εἶχε σωθῆ τὸ παιδί της, γιὰ νὰ μὲ εὐχαριστήση καὶ νὰ μοῦ ἐκφράση τὴν εὐγνωμοσύνην της, ἔτρεξε στὸ κοτέτσι, ἔπιασε μιὰ κότα καὶ μοῦ την ἔφερε, λέγοντας:

— Σὲ παρακαλῶ, πάρ' την, παιδί μου, δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο νὰ σοῦ δώσω γιὰ τὸ καλὸ ποὺ μοῦ ἔκαμες!...

— Εὐχαριστῶ, γιαγιά», τῆς ἀπήντησα εὐγενικὰ γιὰ νὰ μὴ τὴν κακοκαρδίσω καὶ τὴν πληγώσω, «ἐγὼ δὲν παίρνω δῶρα ἀπὸ κα-

νέναν. Ὅ,τι ἔκανα καὶ ὅ,τι κάνω, τὸ κάνω γιατί εἶμαι Ἕλληνας πατριώτης καὶ ἀγαπῶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς συμπατριῶτες μου. Τὴν κότα νὰ τὴν φᾶτε ἐσεῖς στὴν ὑγεία μου.

— Ἔλαβα πολλὲς ἐπιστολὲς ἀπὸ τοὺς διασωθέντας, ποὺ μὲ εὐχαριστοῦσαν, ἀλλὰ θὰ καταχωρήσω μόνον τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τότε Κοινοτάρχου τοῦ Λιανοκλαδίου, κ. Γ. Δασκαλάκη, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ χωριοῦ καὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν κατοίκων του, καὶ τὴν ὁποίαν παραθέτω ὡς ἔχει:

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΛΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ

Ἐν Λιανοκλαδίῳ τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1959

ΠΡΟΣ

Τὸν Ἰατρὸν κ. Λουκᾶν Τσαγκάρην

Εἰς Λαμίαν

Κύριε Τσαγκάρη,

Ἐπελθούσης ἤδη τῆς γαλήνης εἰς τὴν δεινῶς ταλαιπωρηθεῖσαν Πατρίδα μας ἐκ πολλῶν καὶ παντὸς εἴδους Ἐθνικῶν κινδύνων εἰς τὴν χορείαν τῶν κατὰ περιφερείας Ἐθνικῶς δρασάντων καὶ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ὁποίων διεσώθησαν πλεῖστοι Ἕλληνες ἀδίκως ὁδηγηθέντες εἰς τοὺς τόπους ἐκτελέσεως παρά τε τῶν Γερμανῶν, Ἰταλῶν καὶ Βουλγάρων, ἡ καθ' ἡμᾶς Κοινότης θεωρεῖ ὑποχρέωσίν της, ὅπως κατατάξῃ καὶ ὑμᾶς μεταξὺ τούτων τῶν Κοινωνικῶν καὶ Ἐθνικῶν εὐεργετῶν χάριν τοῦ πολυτιμοτάτου καὶ μόνου ἀγαθοῦ τῆς ζωῆς.

Ἰδιαιτέρως θεωροῦμεν ὑποχρέωσίν μας ὅπως δι' ἡμῶν δεχθῆτε τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας καὶ τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην τῶν κάτωθι κατοίκων τῆς κωμοπόλεώς μας, οἵτινες ἐσώθησαν ἀπὸ τὴν ἐν στάσει προσοχῆς δι' ἐκτέλεσιν παρὰ τῶν Γερμανῶν εἰς Μακρακώμην κατὰ τὴν 10ην Νοεμβρίου 1943:

Εὐάγ. Φαρσαλινός, Πέτρος Παρλαβάντζας, Βασ. Ζιάκας, Βασ. Κολοβός, Παν. Ρίζος, Εὐθύμιος Ἀθανασίου, Νικ. Ζαβλάγκας, Σπ. Παπαγεωργίου, Ἀθαν. Ζαβλάγκας, Κων. Ν. Χριστόπουλος, Βασ. Α. Ἀντωνίου, Ἀθαν. Παπαϊωάννου, Χρ. Μπίρλιας, Κων. Σκεῦος, Ἀχιλ. Σκεῦος, Θωμᾶς Τσιαντάς, Δημ. Γιαννέτας, Χρ. Χριστόπουλος, Ἰωάν. Φωτόπουλος, Βασ. Βαλάρης, Ἀθαν. Κοντοκώστας, Φώτ. Σκεῦος, Σπ. Σαμαρᾶς, Π. Χριστόπουλος, Ἀνδρ. Ἀντωνίου, Κων. Σπανός, Κων. Ζέϊκος, Βασ. Κοντοκώστας,

Κ ω ν. Η. Θ ε ο δ ω ρ ό π ο υ λ ο ς, Ἰ ω ά ν. Τ σ ι π ο ύ ν η ς καὶ ἑτέρων (20), ὡς καὶ τὴν διάσωσιν 100 ὑποζυγίων κατὰ τὴν ἀποχώρησίν των κλπ.

Ἀλλὰ καὶ πέραν ταύτης τῆς εἰδικῆς περιπτώσεώς μας ὁ ἀντίλαλος τῆς προστασίας τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Νομοῦ Φθιώτιδος παρ' ὑμῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς Κατοχῆς εἶναι ἡ χωρὶς καὶ διὰ τῆς ἐπιδράσεώς των δημιουργῇ κλῖμα εὐγνωμοσύνης πρὸς ὑμᾶς διὰ τὰς τοιαύτας σας καὶ πολλαπλὰς ἐξυπηρετήσεις τὰς ὁποίας ἔσχεν ὑφ' ὑμῶν.

Περαίνοντες εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς καὶ ἐστὲ βέβαιος ὅτι ὁ πληθυσμὸς τοῦ Νομοῦ Φθιώτιδος προσβλέπει πρὸς ὑμᾶς ὡς πρὸς Σωτῆρα τόσων καὶ τόσων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων.

Μετ' ἐκτιμήσεως καὶ εὐχαριστιῶν

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος

Γ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ 32 ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΣΠΕΡΧΕΙΑΔΟΣ

12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1944. Στὴν περιφέρεια Κλωνίου τῆς Σπερχειάδος - Λαμίας καὶ στὴν τοποθεσία Ἅγιος Δημήτριος, συνελήφθησαν ἀπὸ τὰ SS καὶ τοὺς μαύρους οἱ κάτωθι:

1. Παπαγεωργίου Βασίλειος, Συντ/ρχης ΕΛΑΣ
2. Τσέλιος Ἀθανάσιος, Ἀνθ/γὸς ΕΛΑΣ
3. Ἀλεξόπουλος Κων/νος
4. Παπαποστόλου Ἰωάννης τοῦ Ἀποστ.
5. Παπαποστόλου Ἀπόστολος
6. Μαγουλᾶς Δημήτριος τοῦ Ἀθαν.
7. Κουματᾶς Γεώργιος
8. Παρασκευᾶς Χρῆστος
9. Κουματᾶς Παντελῆς
10. Κουματᾶς Εὐάγγελος
11. Τσιούμας Εὐάγγελος
12. Λαμπαδιάρης Φώτιος, Φαρμακοποιὸς
13. Κοῦκος Βασίλειος τοῦ Ἰωάννου
14. Κοῦκος Πλάτων τοῦ Ἰωάννου
15. Τσιούνας Ἰωάννης
16. Καραγιαννόπουλος Χρῆστος
17. Καραγιαννόπουλος Χαράλαμπος τοῦ Χρήστου
18. Καραγκούνης Βασίλειος

19. Καραγκούνης Γεώργιος
20. Σωτηρίου Θωμᾶς
21. Καλατζῆς 'Ανδρέας
22. Φαρμάκης 'Ηλίας
23. Σαρδέλης 'Ιωάννης
24. 'Αγγελῆς Δημήτριος

καὶ ἕτεροι ἀκόμη ὀκτὼ (8) τοὺς ὁποίους δὲν ἐνθυμοῦμαι.

700 ΧΡΥΣΕΣ ΛΙΡΕΣ

Τὴν νύκτα ἦλθε στὸ σπίτι μου, ὁ γνωστὸς αὐτοκινητιστὴς Τσαρούχας Κων/νος, ἀπὸ τὴν Σπερχειάδα - Φθιώτιδος, καὶ μοῦ λέγει ἀναστατωμένος: «Γιατρέ, δεκάδες ἄνθρωποι συνελήφθησαν ἀπόψε ἀπὸ τὰ SS στὸν Ἅγιο Δημήτριο Κλωνίου Σπερχειάδος καὶ ὁδηγοῦνται πρὸς τὸ Καρπενήσι γιὰ ἐκτέλεσι. Τρέχα γιατρέ μου, τρέχα, χάνεται τὸ χωριό μας...».

Μαζί του εἶχε φέρει μέσα σ' ἕνα χωριάτικο ταγάρι καὶ 700 χρυσὲς λίρες τυλιγμένες σὲ μασούρια. Μοῦ τὶς προσέφερε γιὰ νὰ ἐξαγοράσω τοὺς Γερμανούς, προκειμένου νὰ ἀπελευθερώσουν ἕνα συλληφθέντα μοναχογυιόν, τὸν Γεώργιον Τσέλιον, «'Ανθυπολοχαγὸν» τοῦ Ε.Λ.Α.Σ.

Τοῦ ἀπήντησα ἐπὶ λέξει καὶ ἂν ζοῦσε θὰ ἐπεκαλούμην τὴν μαρτυρία του: «'Αγαπητὲ κ. Τσαρούχα, ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης ὅπως γνωρίζεις, δὲν πληρώνεται γιὰ τὶς πατριωτικὲς καὶ ἀνθρωπιστικές του πράξεις. Οὔτε καὶ οἰκονομικὲς συναλλαγὲς ἔχει μὲ τοὺς Γερμανούς. Γι' αὐτὸ νὰ πάρης τὶς λίρες γρήγορα πίσω καὶ νὰ τὶς πᾶς στὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ».

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΟΥ ΤΙΛΛΗ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

Σηκώθηκα καὶ πῆγα ἀμέσως στὸν Στρατιωτικὸ Διοικητὴ Λαμίας.

— Κύριε Συνταγματάρχα», τοῦ λέγω, «δῶστε ἐντολὴ ἀμέσως. Οἱ Μαῦροι καὶ τὰ SS σφάζουν, λεηλατοῦν καὶ βιάζουν γυναῖκες στὴν περιοχὴ Σπερχειάδος. Πρέπει νὰ πᾶμε νὰ τοὺς σώσουμε...

'Επειδή, ὅμως, ἐκείνη τὴν ἡμέρα εἶχα φοβεροὺς πόνους ἀπὸ αἱμορραγία ἕλκους δωδεκαδακτύλου, πῆγε ἡ γυναίκα μου Τίλλη μαζὶ μὲ τὸν Ταγματάρχη Πρέλ, γιὰ νὰ συναντήσουν τὴν φάλαγγα τῶν μελλοθανάτων, ποὺ ἐπορεύετο τὴν ὁδὸν τοῦ μαρτυρίου.

Ἔφυγαν γρήγορα γιὰ νὰ προφθάσουν τὸ μοιραῖον. 'Ακολού-

θησαν τὴν ὁδὸν Λαμίας - Καρπενησίου και στὸ χωριὸ Ἅγιος Γεώργιος Τυμφρηστοῦ, συνήντησαν τὴν Γερμανικὴ φάλαγγα μὲ τοὺς μελλοθανάτους, οἱ ὁποῖοι «ὡδηγοῦντο ὡς πρόβατα ἐπὶ σφαγῇ».

Παρενέβη ὁ Ταγματάρχης Πρέλ, πρὸς τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φάλαγγος ἀξιωματικὸν καὶ τοῦ διεβίβασε διαταγὴν τοῦ Φρουράρχου Λαμίας, νὰ ματαιωθῇ ἡ ἐκτέλεσις καὶ νὰ μεταχθοῦν οἱ κρατούμενοι στὶς φυλακὲς Λαμίας, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

ΚΑΠΕΤΑΝ ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ: ...«ΦΥΓΕ ΠΑΛΙΟΠΟΡΝΗ»!...

Προηγουμένως, καθ' ὁδὸν πρὸς Ἅγιον Γεώργιον - Τυφρηστοῦ, σταμάτησε τὴν γυναῖκα μου καὶ τὸν Ταγματάρχη Πρέλ, ἕνας χωρικός, ὀνόματι Δημήτριος Μυλωνᾶς, καὶ τῆς εἶπε: «Κυρία Τίλλη μου, σῶστε τὶς γυναῖκες μας ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομεῖς»...

Τότε διέταξε ὁ Ταγματάρχης Πρὲλ τὴν ἀκολουθία του, νὰ κλείσουν τὶς γυναῖκες σὲ ἕνα Σχολεῖο γιὰ ἀσφάλεια, προκειμένου νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν βιασμοῦ ἐκ μέρους τῶν μαύρων.

Ἐν τῷ μεταξύ, εἰδοποιήθηκε ἀπὸ ἐμένα, διὰ μέσου τῆς ἐξαδέλφης μου Μαρίας Ἠλιοπούλου (τὸ γένος Τσαγκάρη), ὁ Καπετὰν Χουλιάρας τοῦ... ἡρωϊκοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ὅτι οἱ Γερμανοὶ SS ἔχουν συλλάβει μιὰ ὁμάδα ἀνδρῶν ἀπὸ τὸ Κλωνὶ καὶ τοὺς πηγαίνουν πρὸς τὸ Καρπενήσι γιὰ ἐκτέλεσι.

Ὁ «ἡρωϊκὸς» Καπετάνιος τῆς... φανταστικῆς «Ἐθνικῆς Ἀντίστασης», ὄχι μόνον δὲν ἐνδιεφέρθη γιὰ τὴν σωτηρίαν τῶν Ἑλλήνων πατριωτῶν, ἀλλὰ ἀπέπεμψε μὲ βίαιο καὶ βάναυσο τρόπο τὴν ἐξαδέλφη μου Μαρία, τὴν ὁποίαν ἀπεκάλεσε «παλιοπόρνη». Ἐπειδὴ τὸν παρεκάλεσε καὶ τὸν ἱκέτευσε νὰ πῇ στους ἀντάρτες του «νὰ ρίξουν δυὸ ντουφεκιὲς» καὶ νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Γερμανούς, γιὰ νὰ γλιτώσουν οἱ ὁδηγούμενοι πρὸς σφαγὴν πατριῶτες.

Ἔτσι «πολέμησε» κατὰ τὴν κατοχή, «ὁ ἡρωϊκὸς ΕΛΑΣ» καὶ οἱ καπεταναῖοι του, γιὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὰ πυρομαχικὰ ποὺ τοὺς χορηγοῦσαν ἀφειδῶς οἱ σύμμαχοι γιὰ τὸν «κοινὸν ἀγῶνα», καὶ νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν τὸν «κόκκινο Δεκέμβρη» τοῦ '44, γιὰ τὴν κατάληψη τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν βιαίαν ἁρπαγὴν τῆς ἐξουσίας.

Αὐτὴν τὴν λαίλαπα ἀνεγνώρισε ὁ κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου καὶ ἡ Μαρξιστικὴ Κυβέρνησίς του, ὡς... «Ἐθνικὴν Ἀντίστασιν» κατὰ τῶν στρατευμάτων Κατοχῆς.

* * *

Ἀργότερα, ὅπως μὲ ἐπληροφόρησε ὁ ἀείμνηστος γαμβρός μας Ἀπόστολος Ἠλιόπουλος (ὁ ὁποῖος ἔζησε καὶ ἀπέθανε ὡς ἀ-

γνὸς Ἕλλην μὴ ἀσπασθεὶς τὸν Μαρξισμόν), ἔλαβε τὴν ἀπὸ 29.8. 1944 ἐπιστολὴν στενοῦ συγγενοῦς μας καὶ ἐπιλέκτου, τότε, στε-

Αγαπητέ μου Αντώνη

Επειδή είσαι κοντά
το ίδιο [illegible]
έχω την πληροφορία ότι
φανατικά [illegible] και [illegible]
εναντίον μας και τούτο δεν είναι
καθόλου σωστό
Πρόσεξε την στάση σου και την
πληροφορία σου.

Με αγάπη
Σε φιλώ
[illegible]
29-8-44

[illegible]

λέχους τῆς ΕΑΜικῆς παρατάξεως, διὰ τῆς ὁποίας τοῦ σ υ ν ι-

στοῦσε, «νὰ προσέξῃ τὴν στάση του καὶ τὴν συμπεριφορά του», διότι «εἶχε τὴν πληροφορία, ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκφράζεται ἐναντίον τους». Καὶ τοῦτο ἔκρινε, «ὅτι δὲν εἶναι καθόλου σωστό».

Ὁ Ἀπόστολος Ἠλιόπουλος ἦτο σύζυγος τῆς μακαρίτισσας ἐξαδέλφης μου Μαρίας Ἠλιοπούλου, ἡ ὁποία κατ' ἐντολήν μου «τὰ εἶχε βάλει» μὲ τὸν Καπετὰν Χουλιάρα, στὶς 12 Αὐγούστου 1944, ὅπως ἀνεφέραμε πιὸ πάνω.

Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ εἶναι εἰς χεῖρας μου καὶ καταχωρεῖται ὡς ἔχει, εἰς τὴν προηγουμένην σελίδα καὶ ἀποτελεῖ ἀδιάψευστον μαρτυρίαν τοῦ... δημοκρατικοῦ κλίματος ποὺ ἐπεκράτει τότε, ἔστω καὶ μεταξὺ τῶν στενῶν συγγενῶν.

Τρεῖς μῆνες ἀργότερα, τὸν χειμῶνα τοῦ '44, ὁ ἀπειθήσας ἴσως «τοῖς κείνων ρήμασι» καὶ μὴ συμμορφωθεὶς πρὸς τὰς συστάσεις καὶ τὰς ἐντολάς των, συνελήφθη ὡς ὅμηρος καὶ ὡδηγήθη πεζῇ ἐν μέσω χιόνων στὸ Καρπενήσι, ὅπου κατώρθωσε νὰ ἐπιζήσῃ καὶ νὰ ἀπελευθερωθῇ μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἀνταρσίας, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1945.

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΩΝ

Οἱ κρατούμενοι, τῶν ὁποίων εἶχε ματαιωθῆ ἡ ἐκτέλεσις στὸν Ἅγιον Γεώργιον Τυμφρηστοῦ, μετήχθησαν στὶς Φυλακὲς Λαμίας, νηστικοὶ καὶ ταλαιπωρημένοι.

Μαγείρευσε ἡ γυναίκα μου ἕνα φαγητὸ καὶ τοὺς τὸ ἐπήγαμε στὴν φυλακή, μαζὶ μὲ τὸν Γραμματέα Πάαρ, διότι ἡ φυλακὴ ἦτο στὴν δικαιοδοσία τῶν Ἰταλικῶν στρατευμάτων κατοχῆς.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ὁ Γερμανὸς Συντ/ρχης Ζιτσενστὸκ εἶπε στὸν Λυκοῦργο, τὸν διερμηνέα του, ἕνα νεαρὸ παιδὶ ποὺ εἶχε γεννηθῆ στὴν Θεσσαλονίκη καὶ ἐγνώριζε πολὺ καλὰ τὰ Ἑλληνικά, διότι εἶχε τελειώσει τὸ Ἑλληνικὸ Γυμνάσιο: «Πὲς στὸν γιατρὸ Τσαγκάρη, νὰ πάῃ αὔριο τὸ ἀπόγευμα στὶς φυλακὲς καὶ νὰ κάμῃ τὸν διερμηνέα κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀνακρίσεως τῶν κρατουμένων. Ἐγὼ θὰ στείλω τὸν Τρόϊνερ, ἀξιωματικὸν τῶν SS.

Πράγματι, τὸ ἀπόγευμα τῆς ἑπομένης, παρὰ τὴν συνεχιζομένην γαστρορραγίαν, βρέθηκα στὶς φυλακὲς Λαμίας, μαζὶ με τὸν προαναφερθέντα Γερμανὸν ἀξιωματικόν.

Ἐκάλεσαν ὅλους τοὺς κρατουμένους στὸ προαύλιο τῆς φυλακῆς, γιὰ νὰ τοὺς ἀνακρίνουν.

Ὅταν μοῦ ἔδωσαν τὸν λόγο, εἶπα πρὸς αὐτούς: «Προσέξατε καλὰ τί θὰ σᾶς πῶ. Ἐγὼ θὰ κάμω σήμερα τὸν διερμηνέα. Θὰ σᾶς

ρωτῶ αὐτὰ ποὺ θέλουν νὰ μάθουν οἱ Γερμανοί.'Εσεῖς θὰ ἀπαντᾶτε ὅ,τι θέλετε. 'Εγὼ θὰ μεταφράζω αὐτὰ ποὺ πρέπει καὶ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον σας».

Πρῶτος ἐξετάσθηκε ὁ Βασίλειος Παπαγεωργίου, Συντ/ρχης

'Ο Γερμανὸς Συντ/ρχης W. Sitzenstock, Στρατιωτικὸς Διοικητὴς Λαμίας.

τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., παντελῶς ἀγράμματος καὶ «ἀριστοῦχος» τῆς Α΄ Τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου!...

Τὸν ἐκάλεσε ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς καὶ τὸν ἠρώτησε:

— Τί δουλειά κάνεις;

— Γεωργός!», τοῦ ἀπαντᾶ ὁ κ. «Συντ/ρχης».

— Νὰ δῶ τὰ χέρια σου», προστάζει ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικός.

Κοιτάζει τὰ χέρια του, καὶ τί νὰ ἰδῆ; Ἦσαν καλύτερα καὶ πιὸ ἁπαλά, ἀπὸ τὰ χεράκια μιᾶς κοσμικῆς κυρίας τῶν σαλονιῶν!

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἔτσι κάνουν οἱ ἀξιωματοῦχοι καὶ οἱ κομισσάριοι τοῦ Κομμουνισμοῦ. Ζοῦν πλουσιοπάροχα, χωρὶς νὰ ἔχουν δουλέψει ποτὲ στὴν ζωή τους. Ζοῦν μὲ τὸν ἱδρῶτα τῶν ἄλλων καταδυναστευομένων ἢ τῶν χαχόλων καὶ τῶν ἀφελῶν, πρᾶγμα πολὺ εὔκολο νὰ διαπιστώσης, ἐὰν ἐπισκεφθῆς τὰ Ἀνατολικὰ κράτη.

— Τὰ χέρια σου εἶναι πολὺ λευκά, δὲν μοιάζεις γιὰ ἀγρότης», παρατηρεῖ εὔστοχα ὁ Γερμανός.

Τότε παρεμβαίνω ἐγώ, γιὰ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν δύσκολη θέσι τόν... «μπαρουτοκαπνισμένο» Συνταγματάρχη!

— Ἀκοῦστε, κ. Τρόϊνερ», τοῦ λέγω. «Ὅπως πρέπει νὰ γνωρίζετε, λόγω τῆς ἀνταρτοκρατίας οἱ χωρικοὶ ἔχουν πολὺ καιρὸ νὰ δουλέψουν στὰ χωράφια τους, γιατί φοβοῦνται τοὺς ἀντάρτες. Παραμένουν, λοιπόν, στὰ σπίτια τους καὶ ζοῦν μὲ ὅ,τι ἔχουν ἐξοικονομήσει ἀπὸ τὴν προηγούμενη χρονιὰ καὶ ἀπ' αὐτὰ ποὺ τοὺς δίνει τὸ κράτος μὲ τὶς διανομές.

— Καλά, καλά», ἀπαντᾶ ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς καὶ προχωρεῖ στὴν ἐξέτασι τῶν ὑπολοίπων κρατουμένων.

Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ μὲ τοὺς ἄλλους. Ὅλοι μὲ διάφορες δικαιολογίες ἀφέθησαν ἐλεύθεροι.

Σὲ λίγο ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν στὴν Κλινική μου, ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον οἱ ἀπελευθερωθέντες, γιὰ νὰ μὲ εὐχαριστήσουν καὶ νὰ μοῦ σφίξουν τὸ χέρι. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ κ. Συντ/ρχης τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., Βασ. Παπαγεωργίου, στὸν ὁποῖον δὲν ξέρω γιὰ ποῖον λόγον, δὲν εἶχε χορηγηθῆ ἀποφυλακιστήριον.

Μετὰ ἀπὸ λίγη ὥρα μοῦ τηλεφωνεῖ ὁ Τρόϊνερ, νὰ πάη στὴν φυλακὴ ὁ Παπαγεωργίου, γιὰ νὰ παραλάβη τὸ ἀποφυλακιστήριό του.

Ὅταν τοῦ διεβίβασα τὴν ἐντολή, τόσο φοβήθηκε ὁ... ἡρωϊκὸς Συνταγματάρχης, ὥστε λιποθύμησε!...

Πῶς νὰ πάη μόνος πάλι, στοῦ... λύκου τὸ στόμα;

Τότε ἔστειλα τὸν Φαρμακοποιὸ Φώτη Λαμπαδιάρη, γιὰ νὰ παραλάβη τὸ χαρτὶ γιὰ λογαριασμό του.

Μετὰ βρῆκα ἕνα αὐτοκίνητο φορτηγό, τοὺς φόρτωσα ὅλους καὶ τοὺς ἔστειλα στὰ σπίτια τους καὶ στὶς οἰκογένειές τους, ποὺ τοὺς περίμεναν μὲ ἀγωνία.

Ὅλοι ζοῦν καὶ θυμοῦνται τὴν περιπέτειά τους, ἀπὸ τὰ μαῦρα χρόνια τῆς Κατοχῆς.

ΤΟ ΚΑΝΟΝΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΟΡΑΣ

Ἕνα σχεδὸν ἄχρηστο κανόνι τῶν ἀνταρτῶν, τοποθετημένο σὲ κἄποιον λόφο τῆς δυτικῆς Φθιώτιδος, ἔρριχνε κἄπου - κἄπου καμμιὰ κανονιά, γιὰ νὰ δικαιολογήση τὴν ὕπαρξί του, μόλις ἐμφανιζόταν στὸν δρόμο Λαμίας - Καρπενησίου κανένα γερμανικὸ αὐτοκίνητο.

Τὸ κανόνι αὐτὸ μόνον θόρυβο ἔκανε καὶ ἄφθονο καπνὸ ἔβγαζε, χωρὶς τὸ βεληνεκές του φθάνη ποτὲ τὸν ἐχθρικὸ στόχο. Λίγο ἔλειψε, τὸ ἄχρηστο αὐτὸ κανόνι, νὰ σκορπίση τὴν συμφορὰ καὶ τὸν ὄλεθρο στὸν λαὸ τῆς Φθιώτιδος.

Μετὰ τὴν διάσωσιν τῶν Σπερχειαδιτῶν, ποὺ σᾶς περιέγραψα πιὸ πάνω, ὁ Συντ/ρχης Ζιτσενστὸκ μοῦ εἶπε τὰ ἑξῆς ἕνα βράδυ, ποὺ μὲ ἐπεσκέφθη στὴν Κλινική μου:

— Γιατρέ, οἱ ἀντάρτες ἔχουν τοποθετήσει ἕνα πυροβόλο, στὴν θέσι περίπου ποὺ συνελήφθησαν πρὸ ἡμερῶν οἱ συμπατριῶται σου. Ὅταν περνοῦν τὰ αὐτοκίνητά μας πρὸς τὴν Σπερχειάδα, Μακρακώμη, Λουτρὰ Ὑπάτης, Καρπενήσι, ρίχνουν καμμιὰ βολὴ πρὸς ἐκφοβισμὸν καὶ χωρὶς οὐσιαστικὸ ἀποτέλεσμα, μόνο καὶ μόνο γιὰ «νὰ δηλώσουν τὴν παρουσία τους». Κατόπιν αὐτοῦ, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι, ἀφοῦ ἔχουμε, ἄλλως τε, τέτοιες διαταγές, νὰ προβαίνουμε σὲ ἀντίποινα, μὲ συλλήψεις, τυφεκισμοὺς καὶ βασανισμοὺς ἀθώων Ἑλλήνων πολιτῶν. Ἐμεῖς, ὅπως γνωρίζεις, δὲν θέλουμε νὰ δημιουργήσουμε θύματα, διότι εἶναι ἀντίθετα μὲ αὐτὰ ποὺ πιστεύουμε καὶ οἱ δυό μας. Πές μου, τί πρέπει νὰ κάνουμε, γιὰ νὰ ἐξουδετερώσουμε αὐτὸ τὸ κανόνι, τὸ ὁποῖον, ἁπλῶς, μᾶς παρενοχλεῖ, χωρὶς νὰ μᾶς ἐμποδίζει στὸ ἔργον μας; Γιατρέ, κάνε καὶ σὺ κἄτι, νὰ τὸ πάρουν ἀπὸ ἐκεῖ, γιὰ νὰ ἀποφύγουμε τὴν αἱματοχυσία χωρὶς κανένα λόγο.

Σκέφθηκα καλὰ καὶ τοῦ εἶπα: «Ἀφῆστε, κ. Συνταγματάρχα, θὰ τὸ ρυθμίσω ἐγὼ τὸ θέμα».

Στὸ ἀντάρτικο ἦτο τότε ὁ φίλος καὶ συνάδελφός μου Ἀπόστολος Κουνούπης, ὁ ὁποῖος φοβούμενος, δῆθεν, τοὺς Ἰταλούς, «βγῆκε στὸ κλαρί». Ἔστειλα τὸν ἐξάδελφό μου Παναγιώτη Τσαγκάρη, ποὺ σκοτώθηκε πρὶν λίγα χρόνια, νὰ τὸν συναντήση.

Πράγματι, τὸν συνήντησε κἄπου μεταξὺ Παλαιοβράχας καὶ Γαρδικίου καὶ τοῦ διεβίβασε ἐμπιστευτικῶς τὴν πρότασι τοῦ Φρουράρχου Λαμίας, σχετικῶς μὲ τὸ πυροβόλο.

Ὁ ἰατρὸς Κουνούπης κατενόησε, εὐτυχῶς, τὸν κίνδυνο καὶ προσεπάθησε νὰ πείση τοὺς καπεταναίους, νὰ παροπλίσουν τὸ πυ-

ροβόλο καὶ νὰ μὴ τὸ ξαναχρησιμοποιήσουν πλέον. Διότι, χωρὶς νὰ ἐπιφέρη καμμιὰ ζημιὰ στὸν ἐχθρό, ἦτο δυνατὸν νὰ γίνη «μπούμεραγκ» ἐναντίον τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ τῆς Φθιώτιδος· ἀλλά, δυστυχῶς, δὲν εἰσηκούσθη.

Τότε ἠναγκάσθη ὁ ἰατρὸς Κουνούπης νὰ πάρη ὁ ἴδιος τὴν πρωτοβουλία καὶ νὰ ἔλθη στὴν Λαμία.

Ξεκίνησε, λοιπόν, ἕνα βράδυ καὶ μέσῳ τοῦ χωριοῦ Ροδίτσα, καταφθάνει στὴν Κλινική μου, προκειμένου νὰ ἐξετάσουμε ἀπὸ κοινοῦ τὴν κατάστασι, ὅπως εἶχε διαμορφωθῆ, καὶ νὰ βροῦμε μιὰ συμφέρουσα λύσι.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἐκάλεσα ἀμέσως στὴν Κλινική μου τὸν Συνταγματάρχην Ζιτσενστόκ. Ὁ ἰατρὸς Κουνούπης τοῦ ἐξέθεσε τὶς προσπάθειές του πρὸς τὴν πλευρὰν τῶν ἀνταρτῶν γιὰ τὸν παροπλισμὸν τοῦ πυροβόλου καὶ τὴν ἄρνησιν αὐτῶν.

Ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς τοῦ εἶπε, εὐθέως καὶ χωρὶς περιστροφές, ὅτι εἶχε αὐστηρὲς διαταγὲς ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους του, στὴν περίπτωσι ποὺ τὸ κανόνι θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ παρενοχλῆ τὴν κίνησι τῶν γερμανικῶν αὐτοκινήτων, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἐπιφέρη καμμίαν καταστροφή.

Τότε ἐλήφθη μία ἀπόφασις. Νὰ γίνη καὶ νέα προσπάθεια πρὸς τὴν πλευρὰν τῶν ἀνταρτῶν καὶ ἐφ' ὅσον ἀποτύχη, νὰ τὸ ἀχρηστεύση τὸ γερμανικὸ πυροβολικό.

Ἐπειδή, ὅμως, τὸ πυροβόλο τῶν ἀνταρτῶν ἦτο σχεδὸν σὲ κατωκημένη περιοχή, καὶ γιὰ νὰ μὴ ὑπάρξουν θύματα ἀμάχων χωρικῶν ἀπὸ τὶς βολὲς τῶν γερμανικῶν πυροβόλων, ὁ Συντ/ρχης Ζιτσενστὸκ ἐζήτησε ἀπὸ τὸν ἰατρὸν Κουνούπην, νὰ τοῦ ὑποδείξη τὴν ἀκριβῆ θέσιν τοῦ κανονιοῦ.

Ἔτσι, μὲ μίαν καὶ μόνην βολὴν τοῦ γερμανικοῦ πυροβολικοῦ, ἐξουδετερώθηκε τὸ πυροβόλον τῶν ἀνταρτῶν καὶ ἔπαυσε ἡ ἀπειλὴ νὰ ἐπικρέμαται ὡς Δαμόκλειος σπάθη, στὶς κεφαλὲς τῶν ἀθώων χωρικῶν τῆς Φθιώτιδος.

ΦΑΡΜΑΚΑ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΜΕ... ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Ἦτο, πράγματι, ἕνα παράτολμο καὶ ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνον ἐγχείρημα, ἀκατόρθωτο στοὺς ἄλλους, ἀλλὰ κατορθωτὸ σὲ μένα.

Εἴχαμε πληροφορίες, ὅτι ἀρρώστειες καὶ ἐπιδημίες μάστιζαν τὰ παιδιὰ ποὺ εἶχαν καταφύγει στὰ βουνὰ καὶ ἡ ὑγειονομική των περίθαλψις ἦτο ἀνύπαρκτος, λόγῳ ἐλλείψεως φαρμάκων καὶ ἐν γένει ὑγειονομικοῦ ὑλικοῦ.

Κάθισα καὶ σκέφθηκα μὲ ποῖον τρόπον θὰ ἠμποροῦσα νὰ βοηθήσω τὴν κατάστασι.

Τότε, Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς ἦτο ὁ φίλος μου, συμπατριώτης καὶ συνάδελφος Τριαντ. Τριανταφύλλου.

Ξεκίνησα ἕνα πρωῒ γιὰ τὴν Ἀθήνα, χωρὶς νὰ ὑπολογίσω τοὺς κινδύνους καὶ τὴν ταλαιπωρία τοῦ ταξιδιοῦ, μὲ τὰ ἀνύπαρκτα τότε συγκοινωνιακὰ μέσα.

Μόλις ἔφθασα στὴν Ἀθήνα, πῆγα κατ' εὐθεῖαν στὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς καὶ τὸν συνήντησα.

— Τριαντάφυλλε», τοῦ εἶπα, «στὰ βουνὰ ἠμπορεῖ νὰ ἔχουν καταφύγει οἱ Κομμουνισταί, ἀλλὰ μαζὶ μὲ αὐτοὺς ἔχουν καταφύγει καὶ καλὰ παιδιά, μὲ ἁγνὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα, ποὺ δὲν γνωρίζουν τοὺς ἀπωτέρους σκοπούς των. Τοὺς ἐξηπάτησαν, τοὺς παρεπλάνησαν, ἢ τοὺς ἐξεβίασαν καὶ τοὺς πῆραν μαζί τους. Αὐτοὶ μαστίζονται ἀπὸ διάφορες ἀρρώστειες καὶ ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ φάρμακα καὶ ὑγειονομικὴ περίθαλψι. Πρέπει να βρεθῆ ἕνας τρόπος, νὰ τοὺς ἐφοδιάσουμε μὲ φάρμακα καὶ ὑγειονομικὸ ὑλικὸ καὶ νὰ τὰ προωθήσουμε πρὸς τὴν ἕδρα των.

Ἀφοῦ μὲ ἄκουσε μὲ προσοχὴ ἐπὶ ἀρκετὴν ὥρα καὶ σκέφθηκε τὸ θέμα, μοῦ ἀπήντησε μὲ ἀποφασιστικότητα: «Θὰ βρῶ κἄποιον τρόπο. Θὰ στείλουμε ἕνα φορτίο, δῆθεν γιὰ τὸ Κρατικὸ Νοσοκομεῖον Λαμίας καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα εἶναι δικό σου θέμα. Βρὲς τρόπο καὶ μέσον, γιὰ νὰ τὰ προωθήσης στὴν ἕδρα τῶν ἀνταρτῶν. Γράψε μου μόνον τί θὰ χρειασθῆ».

Πῆρα ἕνα χαρτὶ καὶ ἔκαμα ἕνα πρόχειρον κατάλογον μὲ τὰ ἀπολύτως ἀπαραίτητα φάρμακα, ὑγειονομικὸ ὑλικό, ὀρούς, ὑλικὸν ἐπιδέσεως κ.λπ. Ἐπίσης, διάφορα ἰατρικὰ ἐργαλεῖα, τραπέζι χειρουργικό, κλίβανο χειρουργικό, κ.λπ.

Μετὰ τὴν συνάντησιν αὐτήν, ποὺ εἶχε καρποφόρα ἀποτελέσματα, ἐπέστρεψα ἀμέσως στὴν Λαμία.

* * *

Σὲ λίγες ἡμέρες, ἡ τότε προσωπάρχις τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, Ἄννα Πετραλιᾶ, ντυμένη μὲ τὴν στολὴν τῆς ἀδελφῆς νοσοκόμου, ἔφθασε στὴν Λαμία μὲ δύο φορτηγὰ αὐτοκίνητα γεμᾶτα μὲ φάρμακα καὶ ὑγειονομικὸ ὑλικό.

Γιὰ νὰ θολώσω λίγο τὰ νερὰ καὶ νὰ μὴν ὑποψιασθοῦν τίποτε οἱ Γερμανοί, γιὰ τὴν ἄφιξι καὶ τὸν πραγματικὸν προορισμὸν τοῦ φορτίου, ἐκάλεσα στὸ σπίτι μου γιὰ γεῦμα, τὸν Γερμανὸ Στρατιωτικὸ Διοικητὴ Λαμίας, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησε ἐπίσης, ὡς φιλοξενουμένη καὶ ἡ «νοσοκόμος» Πετραλιᾶ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος, ἡ Ἄννα Πετραλιᾶ ἀνέφερε, δῆθεν ἀφελῶς, γιὰ τὸν σκοπὸν τῆς ἀφίξεώς της στὴν Λαμία καὶ ὅτι συνώδευε δύο αὐτοκίνητα μὲ φάρμακα, μὲ προορισμὸν τὸ Κρατικὸ Νοσοκομεῖο τῆς πόλεως καὶ τὴν Κλινικὴ Τσαγκάρη.

Ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς εἶχε τέτοια ἐμπιστοσύνη σὲ μένα, ὥστε δὲν ἐζήτησε καμμίαν περαιτέρω πληροφορίαν ἢ διευκρίνησιν.

Ἦτο, πράγματι, τόσο καλὸς ἄνθρωπος, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ὑφιστάμενοί του, καὶ προσέφεραν καλὰς ὑπηρεσίας στὸν πληθυσμό. Τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ὅταν ἦλθε τὸ συμμαχικὸν ἐπιτελεῖον νὰ κάμη ἀνακρίσεις, οὐδεὶς εὑρέθη νὰ καταθέση τι εἰς βάρος τῶν Γερμανῶν ἀξιωματικῶν ποὺ ὑπηρέτησαν στὴν Λαμία καὶ οὐδεὶς ἀπὸ αὐτοὺς ἐδικάσθη ὡς ἐγκληματίας πολέμου, στὴν μεγάλη δίκη τῆς Νυρεμβέργης.

* * *

Τὰ φάρμακα καὶ τὸ λοιπὸ ὑλικό, ξεφορτώθηκαν στὴν Κλινική μου ἀπὸ τὰ κρατικὰ αὐτοκίνητα καὶ μετὰ ἀπὸ λίγο ξαναφορτώθηκαν σὲ δύο μεγάλα γερμανικὰ φορτηγὰ καὶ μετεφέρθησαν ἀμέσως, ἕνα Κυριακάτικο πρωϊνό, στὸ χωριὸ Ἀμούρι, 15 χλμ. δυτικῶς τῆς Λαμίας, κοντὰ στὰ Λουτρὰ Ὑπάτης.

Ἐκεῖ, τὰ παρέλαβαν γιὰ λογαριασμὸ τῶν ἀνταρτῶν, ὁ σημερινὸς Συμβολαιογράφος Λαμίας, κ. Νικόλαος Ταξιαρχόπουλος, ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Κοινότητος καὶ ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ Παπαταγκούλης.

Προηγουμένως εἶχα εἰδοποιήσει στὸ χωριό, νὰ ἔχουν κάποια ἑτοιμασία, γιὰ νὰ περιποιηθοῦμε τοὺς Γερμανοὺς στρατιῶτες ποὺ θὰ μετέφεραν μὲ τὰ αὐτοκίνητά τους καὶ θὰ ξεφόρτωναν τὰ κιβώτια μὲ φάρμακα.

Ἔτσι, μὲ λίγο κόκκινο ντόπιο κρασὶ καὶ νόστιμο κοκορέτσι, ἀλλὰ καὶ μὲ πολλὲς φιλοφρονήσεις, περιποιηθήκαμε τοὺς Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι ἀκουσίως ἐβοήθησαν τὴν Ἐθνικὴν Ἀντίστασιν!...

Ἐν συνεχείᾳ, τὸ ὑλικὸ αὐτὸ προωθήθηκε στὶς Κορυσχάδες τοῦ Καρπενησίου μὲ ἄλλο μέσον, ὅπου κατὰ τὴν Κατοχὴ ἦταν ἡ ἕδρα τῶν ἀνταρτῶν καὶ ἔσωσε πολλοὺς ἀρρώστους καὶ τραυματίας ἀπὸ τὸν θάνατο καὶ ἄλλες περιπέτειες.

Ο ΠΑΠΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΧΩΡΙΚΟΙ ΞΑΝΑΘΥΜΟΥΝΤΑΙ

Στὴν τελευταία (19-8-84) ἐπίσκεψί μου στὸ χωριὸ Ἀμούρι, μαζὶ μὲ τὸν ἀνεψιόν μου κ. Κων. Μητσόπουλον, συνηντήσαμε στὴν

πλατεῖα τοῦ χωριοῦ τὸν παπᾶ καὶ ἄλλους χωρικούς, ποὺ ἐγνώριζαν τὸ περιστατικὸν τῆς Κατοχῆς ποὺ προανεφέραμε.

Ὅλοι ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ καφενεῖο τῆς πλατείας ποὺ ἔπιναν τὸν καφέ τους καὶ μὲ ὑπεδέχθησαν μὲ χαρά.

Ὁ λεβεντόπαπας τοῦ χωριοῦ, ὁ Παπαταγκούλης, ἡλικίας σήμερα 70 ἐτῶν, μὲ κατάλευκη γενειάδα καὶ εὐθυτενὲς παράστημα, γέννημα καὶ θρέμμα τῆς λεβεντογέννας Ρούμελης καὶ τοῦ χωριοῦ Ἀμουρίου, παλιὸς ἁμαξᾶς στὰ νιάτα του, θυμήθηκε τὰ δύσκολα καὶ τραγικὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς καὶ ἤρχισε νὰ μᾶς διηγῆται:

— Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ στὴν ζωή μου, τὸ παράτολμο καὶ ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνο γιὰ τὴν ζωή του, κατόρθωμα τοῦ γιατροῦ Τσαγκάρη. Κατάφερε, κυριολεκτικὰ κάτω ἀπὸ τὴν μύτη τῶν Γερμανῶν, νὰ φέρη στὸ χωριό μας, μέρα μεσημέρι, φάρμακα γιὰ τοὺς ἀντάρτες καὶ μάλιστα μὲ γερμανικὰ αὐτοκίνητα καὶ γερμανοὺς στρατιῶτες!

— Ἦταν Κυριακή», συνεχίζει ὁ αἰδεσιμώτατος τὴν ἀφήγησί του, «μόλις ἐτελείωσε ἡ λειτουργία καὶ σχόλαγε ἡ ἐκκλησία. Στὴν πλατεῖα σταμάτησαν δύο μεγάλα φορτηγὰ γερμανικὰ αὐτοκίνητα. Στὸ ἕνα ἀπὸ αὐτὰ κατέβηκε ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης. Οἱ μὴ γνωρίζοντες τὸ ἐπικίνδυνο ἐγχείρημα κάτοικοι τοῦ χωριοῦ μας, «πάγωσαν» μόλις εἶδαν τὰ γερμανικὰ αὐτοκίνητα, μαζὶ μὲ ἐνόπλους Γερμανοὺς στρατιῶτες στὴν πλατεῖα, ἀλλὰ μόλις εἶδαν καὶ τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη μαζί τους, πῆραν θάρρος, διότι κατάλαβαν ὅτι δὲν θὰ συνέβαινε τίποτε κακό. Τὰ φάρμακα καὶ τὸ ἄλλο ὑλικό, τὸ ξεφόρτωσαν Γερμανοὶ στρατιῶται στὴν γωνιὰ τῆς πλατείας, κάτω ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν πλάτανο. Μετά, «εἰς ἀνταπόδοσιν», ἑτοιμάσαμε μεζὲ καὶ κρασὶ γιὰ νὰ κεράσουμε τοὺς στρατιῶτες, ποὺ ἐβοήθησαν —ἐξ ἀγνοίας των, φυσικὰ— τὸν ἀγῶνα τῆς ἀντιστάσεως! Πέρασαν κιόλας 40 χρόνια», ἀναπολεῖ καὶ τελειώνει τὴν ἀφήγησί του ὁ Παπαταγκούλης, ἐκφράζοντας συνάμα καὶ τὸ παράπονό του, γιατὶ δὲν ἐκλήθη μάρτυρας στὴν ὑπόθεσί μου, ποὺ δικάσθηκα, γιὰ τὴν δῆθεν ἐξύβρισι τοῦ Πρωθυπουργοῦ, Ἀνδρέα Παπανδρέου.

Τὸ γεγονὸς τῆς μεταφορᾶς φαρμάκων, θυμήθηκαν καὶ περιέγραψαν καὶ ἄλλοι παριστάμενοι χωρικοί. Ἕνας, μάλιστα, ἀπὸ αὐτούς, θυμήθηκε καὶ τὸ γεγονὸς τῆς συλλήψεως δύο συμπατριωτῶν του ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν των, χάρις στὶς ἐνέργειες τοῦ γιατροῦ Τσαγκάρη καὶ τῆς γυναίκας του Τίλλης.

Πρόκειται γιὰ τοὺς Ἰωάννην Τσαούσην τοῦ Γεωργίου καὶ Κωνσταντῖνον Καραπαναγιώτην τοῦ Νικολάου. Ὁ μὲν πρῶτος εἶχε συλληφθῆ στὴν Λαμία, ὁ δὲ δεύτερος στὸ χωριό του.

170 ΠΡΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΣΤΟΝ ΣΙΔ. ΣΤΑΘΜΟ ΣΤΥΡΦΑΚΑ

Στὰ Λουτρὰ Πλατυστόμου - Φθιώτιδος, ὑπηρετοῦσαν ἑπτὰ ἀνάπηροι καὶ ἡλικιωμένοι γερμανοὶ στρατιῶται. Ὁ ἕνας ἦτο κουτσός, ὁ ἄλλος τυφλὸς ἀπὸ τὸ ἕνα μάτι, ὁ ἄλλος κουλός, κ.λπ.

Στὴν ἁρμοδιότητά τους ἦτο ἡ φύλαξις τῶν δασῶν καὶ τοῦ ἐργοστασίου ξυλείας (πριονιστηρίου) Μακρακώμης.

Αὐτοὶ οἱ ἀνάπηροι στρατιῶται, ἐβοηθοῦσαν καὶ ἐπροστάτευαν τοὺς χωρικούς, ἀπὸ τὶς ἐπιδρομὲς τῶν Ἰταλῶν καὶ τοῦτο χάρις στὶς ἐντολὲς τοῦ Συντ/ρχου Ζιτσενστὸκ καὶ στὴν δική μου συμπαράστασι. Διότι οἱ στρατιῶται αὐτοὶ μὲ ὑπεραγαποῦσαν.

Ἕνα βράδυ τοῦ Μαρτίου τοῦ 1943, τά... παλληκάρια τοῦ «ἡρωϊκοῦ» ΕΛΑΣ, συνέλαβον καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀναπήρους γερμανοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς ὡδήγησαν στὸ χωριὸ Μπρούφλιανη - Φθιώτιδος, ὅπου καὶ τοὺς ἐξετέλεσαν.

Οἱ Γερμανοὶ ἐξεμάνησαν, ὅπως ἦτο φυσικόν, γιὰ τὸ ἔγκλημα τῶν ἀνταρτῶν εἰς βάρος τῶν ἀναπήρων καὶ μὴ μαχίμων στρατιωτῶν τους.

Ἡ Στρατιωτικὴ Διοίκησις Ἀθηνῶν, μόλις ἐπληροφορήθη τὸ γεγονός, ἀπέστειλε τρεῖς Λόχους στρατιωτῶν SS καὶ ἔκαμαν ἐκτεταμένας συλλήψεις πολιτῶν, ἀπὸ ὅλα τὰ γύρω χωριά, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων ὑπερέβη τοὺς 170 ἄνδρας.

Οἱ συλληφθέντες ὡδηγήθησαν τὴν 19ην Μαρτίου 1943, στὸν Σιδηροδρομικὸν Σταθμὸν Στύρφακα (εἰς τὸ 236ον χλμ. τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀθηνῶν - Λαρίσης), καὶ ἀπεμονώθησαν μέσα σὲ φορτηγὰ βαγόνια, τὰ ὁποῖα ἦσαν σταθμευμένα σὲ μιὰ παρακαμπτήριο γραμμή.

«ΑΝΟΙΞΤΕ ΤΟΥΣ ΤΑΦΟΥΣ ΣΑΣ»!...

Προηγουμένως, τοὺς ὑπεχρέωσαν νὰ ἀνοίξουν οἱ ἴδιοι τοὺς τάφους των, διότι τὴν ἑπομένη τὸ πρωΐ, «ἅμα τῇ ἕῳ», θὰ ἐξετελοῦντο.

Οἱ συλληφθέντες καὶ ὁδηγηθέντες πρὸς ἐκτέλεσιν καὶ διασωθέντες —ὅπως θὰ δοῦμε πιὸ κάτω— κατόπιν ἐγκαίρου ἐπεμβάσεώς μου, εἶναι οἱ κάτωθι:

1. Κωνσταντῖνος Ριζάκης	ἐκ Μακρακώμης	Φθιώτιδος
2. Εὐάγγελος Β. Λιάσκας	»	»
3. Δημήτριος Γ. Κατσανὸς	»	»

4. Κων/νος Ν. Ἀργυρόπουλος ἐκ Μακρακώμης Φθιώτιδος
5. Γεώργιος Φ. Καραδήμας » »
6. Ἀλκιβιάδης Μ. Ταπτσῆς » »
7. Δημήτριος Ν. Μυλωνᾶς » »
8. Δημήτριος Ι. Παραπέρας » »
9 Ἰωάννης Κ. Τσατάλας » »
10. Ἀθανάσιος Θ. Σκούρας » »
11. Δημήτριος Ν. Ζαζᾶς » »
12. Δημήτριος Η. Ζαφείρης » »
13. Ἀλέκος Ν. Παπαγρηγορίου » »
14. Δημήτριος Ν. Σοφιανὸς » »
15. Ἰωάν. Η. Κωνσταντόπουλος » »
16. Ταξιάρχης Ι. Λιάσκας » »
17. Θεόδωρος Π. Παπαϊωάννου » »
18. Γεώργιος Ν. Σοφιανὸς » »
19. Ἰωάννης Ν. Θεοδώρου » »
20. Εὐάγγελος Θ. Σκούρας » »
21. Δημ. Σ. Παπατριανταφύλλου » »
22. Σπυρ. Δ. Παπατριανταφύλλου » »
23. Πέτρος Εὐαγγ. Λιάσκας » »
24. Ἀλέξανδρος Εὐαγ. Λιάσκας » »
25. Ξενοφῶν Β. Τσιγκόπουλος » »
26. Χρῆστος Β. Χάκας » »
27. Γεώργιος Δημητρέλιας » »
28. Ἠλίας Δημ. Ζαφείρης » »
29. Βασίλειος Ξεν. Τσιγκόπουλος » »
30. Ἀνδρέας Ι. Ὑφαντῆς » »
31. Ἰωάννης Εὐαγ. Χάκας » »
32. Στυλιανὸς Κατσιγιάννης ἐκ Πλατυστόμου Φθιώτιδος
33. Δημήτριος Κρανιώτης ἐκ Γιαννιτσοῦς Φθιώτιδος
34. Ἰωάννης Βλαχογιάννης » »
35. Κων/νος Ι. Κυρίτσης » »
36. Εὐάγγελος Σκούρας » »
37. Γεώργιος Κ. Σακελλάρης » »
38. Εὐάγγελος Κ. Σακελλάρης » »
39. Νικόλαος Κουμπαράκης » »
40. Ἀθανάσιος Τζώρτζιος ἐκ Γραμμένης Φθιώτιδος
41. Κων/νος Τζώρτζιος » »
42. Γεώργιος Κατσαδοῦρος » »
43. Σπυρίδων Κατσαδοῦρος » »
44. Θεόδωρος Κατσαδοῦρος » »

45. Γεώργιος Καραχάλιος	ἐκ	Γραμμένης	Φθιώτιδος
46. Δημ. Γ. Δασκαλόπουλος		»	»
47. Γεώργιος Νακόπουλος		»	»
48. Ἰωάννης Σειράφος		»	»
49. Κωνσταντῖνος Ντούμας		»	»
50. Νικόλαος Η. Γριβογιάννης		»	»
51. Σωτήριος Κουτσομῆτρος		»	»
52. Κων/νος Γ. Μούσιας	ἐκ	Καστρίου	Φθιώτιδος
53. Νικόλαος Μπαρμπέλης		»	»
54. Γεώργιος Κυτέας		»	»
55. Ἠλίας Γριβογιάννης	ἐκ	Γραμμένης	Φθιώτιδος

καὶ ἄλλοι τοὺς ὁποίους δὲν ἐνθυμοῦμαι.

Η ΕΙΔΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΛΛΗΨΕΩΣ

Τὴν εἴδησιν τῆς συλλήψεως τῶν 170 συμπατριωτῶν μου τὴν ἔλαβα αὐθημερόν, ἀπὸ τὸν διερμηνέα τῶν Γερμανῶν, ὁ ὁποῖος, ὅπως προανέφερα, ἦτο Γερμανὸς γεννηθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἦλθε τρέχοντας στὴν Κλινική μου στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα καὶ μοῦ εἶπε:

— Τρέξε, γιατρέ, οἱ Γερμανοὶ SS συνέλαβαν ὁλόκληρα χωριὰ καὶ πᾶνε νὰ τοὺς ἐκτελέσουν στὰ Στύρφακα...

Εἰδοποίησα ἀμέσως τὸν Συντ/ρχην Ζιτσενστὸκ καὶ τοῦ ἀνέφερα ἐν συντομίᾳ ὅλα τὰ διαδραματισθέντα.

Ἀμέσως, ὁ Γερμανὸς Συντ/ρχης, ἐπῆγε καὶ βρῆκε τὸν Λοχαγὸ τῶν SS ὀνόματι Ντρέαρ, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο καὶ κακὸς ἄνθρωπος, καὶ τὸν ἠρώτησε πῶς συνέλαβε τόσον κόσμον.

Ἐκεῖνος τοῦ ἀπήντησεν, ὅτι ἀναλόγως μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν Γερμανῶν στρατιωτῶν ποὺ ἐδολοφονήθησαν, πολλαπλάσιος θὰ εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων ὁμήρων ποὺ θὰ ἐκτελεσθοῦν.

— Θέλω νὰ τοὺς ἀνακρίνω προηγουμένως», εἶπε κοφτὰ ὁ Γερμανὸς Συνταγματάρχης, χωρὶς νὰ ἐπιδέχεται ἀντιρρήσεις, καὶ διέταξε νὰ σφραγισθοῦν ἀμέσως τὰ βαγόνια μὲ τοὺς ὁμήρους καὶ νὰ ἀνατεθῇ ἡ φρούρησίς των σὲ ἕνα Λοχία.

Τὴν νύκτα ἦλθε στὴν Κλινική μου ὁ Ζιτσενστόκ, γιὰ νὰ ἀνταλλάξουμε γνῶμες καὶ νὰ βροῦμε ἕνα τρόπον, γιὰ τὴν διάσωσι τῶν μελλοθανάτων. Φαινόταν ἐξαιρετικὰ ἀνήσυχος, ἐκνευρισμένος καὶ ἀρκετὰ ἀπαισιόδοξος.

— Γιατρέ, δυστυχῶς, δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τοὺς σώσουμε. Μετὰ ἀπὸ πέντε ὧρες θὰ ἐκτελεσθοῦν, ἤδη ἔχουν ἀνοίξει καὶ τοὺς τάφους των!!...

ΑΝΤΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΣ... ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τότε μοῦ ἦλθε στὸ μυαλὸ μιὰ ἰδέα. Ὅπως ἦσαν κλεισμένοι στὰ βαγόνια οἱ μελλοθάνατοι, νὰ μπορούσαμε νὰ προσκολλήσουμε τὰ βαγόνια αὐτά, σὲ μιὰ διερχομένη ἁμαξοστοιχία ἀπὸ τὸν Σταθμὸ ὅπου ἐκρατοῦντο, τὰ Στύρφακα, καὶ νὰ τοὺς προωθούσαμε στὴν Θεσσαλονίκη ἢ ὅπου ἀλλοῦ. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα, ἔχει ὁ Θεός, γιατὶ θὰ εἴχαμε ὅλον τὸν χρόνο νὰ σκεφθοῦμε καὶ νὰ ἐνεργήσουμε.

Ἔτσι καὶ ἔγινε. Ρώτησα διακριτικὰ τὸν Συντ/ρχην, ἂν ἠμπορούσαμε νὰ ἔχουμε ἐμπιστοσύνην, στὸν Γερμανὸ προϊστάμενο Κινήσεως τῶν Σιδηροδρόμων τῆς περιοχῆς μας. Μοῦ ἀπήντησε καταφατικά. Τότε τοῦ ἐπρότεινα νὰ τὸν καλέσουμε ἐπειγόντως.

Σηκώθηκε βιαστικὰ καὶ ἐπῆγε στὸ τηλέφωνο, ποὺ βρισκόταν στὴν τραπεζαρία μου, ἐσχημάτισε τὸν ἀριθμὸν καὶ ἐκάλεσε τὸν ἁρμόδιο.

Μετὰ ἀπὸ λίγα λεπτὰ βρισκόταν κοντά μας, ὁ Αὐστριακὸς ἀξιωματικὸς Ἄρπιχ, ἕνας καλὸς καὶ γελαστὸς ἄνθρωπος καὶ πολὺ φιλέλλην.

Τοῦ ἀνακοινώσαμε ἀμέσως, χωρὶς προλόγους καὶ περιστροφές, τὰ προβλήματα καὶ τὶς σκέψεις μας. Δὲν εἴχαμε καιρὸ γιὰ χάσιμο.

Δέχθηκε μετὰ χαρᾶς νὰ μᾶς βοηθήση. Μᾶς εἶπε, μάλιστα, ὅτι στὸν Σταθμὸ Λιανοκλαδίου, εἶναι ἤδη ἕτοιμες πρὸς ἀναχώρησιν δύο ἁμαξοστοιχίες μὲ προορισμὸν τὴν Θεσσαλονίκην. Τὴν μία ἀπὸ αὐτὲς μποροῦμε νὰ διατάξουμε νὰ παραλάβῃ τὰ βαγόνια μὲ τοὺς ἐγκλείστους ὁμήρους καὶ νὰ τοὺς ἀποβιβάση τὴν ἑπομένη ἡμέρα στὴν Θεσσαλονίκη.

— Ἐγώ», προσέθεσε ὁ Αὐστριακὸς Ἄρπιχ, «θὰ πιῶ τὸ βράδυ πολὺ κρασὶ καὶ θὰ προσποιηθῶ ὅτι δὲν θυμᾶμαι τίποτε ἀπὸ ὅ,τι διέταξα.

Ἔφυγε ἀμέσως γιὰ τὸν Σταθμὸ Λαμίας, ἀπὸ ὅπου ἔδωσε Σῆμα, «ὅπως ἡ ὑπ' ἀριθ. 90 ἁμαξοστοιχία, ἀφοῦ παραλάβη φορτηγὰ βαγόνια μὲ ὁμήρους ἀπὸ τὸν Σταθμὸ Στύρφακα, νὰ ὁδεύση ἄνευ σταθμοῦ πρὸς Θεσσαλονίκην».

Ἐγώ, ἐκ παραλλήλου, εἰδοποιῶ στὴν Θεσσαλονίκη τὸν ἀείμνηστον ἐξάδελφόν μου Ἠλίαν Τσαγκάρην, καπνέμπορον, νὰ ἔλθη ἀμέσως εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν Γερμανὸν Ὑποστράτηγον Σοῦμπερτ, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζα, διότι ἐνοσηλεύθη στὴν Κλινική μου, ὅταν ἐπέστρεψε ἀσθενὴς ἀπὸ τὴν Μέση Ἀνατολή, ὅπου μετεῖχε στὸ «Ἄφρικα Κόρπς».

Ὁ Γερμανὸς Ὑποστράτηγος, μόλις ἔλαβε τὸ μήνυμά μου, ἔστειλε ἀμέσως ἀξιωματικὸ καὶ φρουρά, γιὰ νὰ παραλάβη τοὺς ὁμήρους ἀπὸ τὸν Σταθμὸ Θεσσαλονίκης.

ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ «ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ»

Τοὺς παρέλαβε καὶ τοὺς ὡδήγησε στὸ Στρατόπεδο «Παῦλος Μελᾶς», ὅπου καὶ ἐκρατήθησαν.

Ἐν τῷ μεταξύ, τὸ πρωῒ τῆς ἑπομένης, οἱ Γερμανοὶ ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ ἐκτελεστικὸν ἀπόσπασμα, ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὴν Λαμία μὲ προορισμὸν τὰ Στύρφακα, προκειμένου νὰ ἐκτελέσουν τὸ ἀπαίσιον καὶ ἐγκληματικὸν ἔργον τους.

Ἀνεζήτησαν τὰ παρ' ὀλίγον θύματά των, ἀλλὰ δὲν τὰ βρῆκαν πουθενά. Ὁ Γερμανὸς Λοχίας, ποὺ ἦτο ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν φρούρησίν των, ἐπληροφόρησε τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀποσπάσματος ἀξιωματικὸν τῶν SS, ὅτι τὰ μεσάνυκτα ἔλαβε ἐντολήν, ὅπως τὰ βαγόνια μὲ τοὺς ὁμήρους προσκολληθοῦν σὲ διερχομένη ἁμαξοστοιχία μὲ προορισμὸ τὴν Θεσσαλονίκη.

Πλήρης ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως γιὰ τὸ «φιάσκο», ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀποσπάσματος Λοχαγός, ἐπέστρεψε μὲ τὴν ὁμάδα τῶν δημίων του στὴν Λαμία καὶ ἐπῆγε ἀμέσως νὰ διαμαρτυρηθῆ στὸν Στρατιωτικὸ Διοικητή.

Ὁ Συντ/ρχης Διοικητής, ὁ ὁποῖος, βάσει τῶν συμφωνηθέντων, προφασίσθηκε ἄγνοιαν τοῦ γεγονότος, διέταξε ἀμέσως νὰ γίνουν αὐστηρὲς ἀνακρίσεις, προκειμένου νὰ ἐντοπισθῆ ὁ ὑπαίτιος τοῦ σοβαροῦ παραπτώματος ἀξιωματικός, ὁ ὁποῖος ἔδωσε τὴν διαταγὴν μετακινήσεως τῶν ὁμήρων πρὸς τὴν Θεσσαλονίκη.

Μετὰ τὴν ἔρευναν ἀνεκαλύφθη, ὅπως ἦτο ἑπόμενον, ὁ «δράστης» καὶ ὑπεύθυνος τῆς... ἀπαγωγῆς τῶν ὁμήρων. Ἦτο ὁ Αὐστριακὸς ἀξιωματικὸς Ἄρπιχ, προϊστάμενος κινήσεως τῶν σιδηροδρόμων, ὁ ὁποῖος ἐδικαιολογήθη ὅτι τελοῦσε ἐν μέθῃ καὶ ἔδωσε τὴν διαταγὴ χωρὶς νὰ ἀντιληφθῆ τὸ τί πράττει, διότι ἐκείνη τὴν στιγμὴ δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐλέγξη τὸν ἑαυτό του.

Ὁ Συντ/ρχης Ζιτσενστὸκ ἔδωσε, δῆθεν, ἐντολὴ νὰ κλεισθῆ στὴν φυλακή, διότι ἐνήργησεν αὐτοβούλως καὶ ἄνευ διαταγῆς καὶ τελοῦσε εἰς κατάστασιν μέθης ἐν ὥρᾳ ὑπηρεσίας.

Ἐν συνεχείᾳ καὶ κατόπιν ἐπιμονῆς τοῦ Λοχαγοῦ τῶν SS, συνετάγη καὶ ἀπεστάλη Σῆμα πρὸς τὸν Στρατιωτικὸν Διοικητὴν Θεσσαλονίκης, Ὑποστράτηγον Σοῦμπερτ, νὰ ἐπιστρέψουν πάραυτα οἱ ὅμηροι, προκειμένου νὰ ἐκτελεσθοῦν.

Ὁ Στρατηγὸς Σοῦμπερτ, μεμυημένος, ὅπως προαναφέραμε,

εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἀπήντησε ἀμέσως, ὅτι λόγῳ καταρρεύσεως τοῦ ὑδατοπύργου τοῦ στρατοπέδου καὶ τοῦ ἐπείγοντος ἀποκαταστάσεως τῆς βλάβης διὰ τὴν ὕδρευσιν αὐτοῦ, εἶναι ἀδύνατος ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἐπιστροφὴ τῶν ὁμήρων, διότι ἀπασχολοῦνται νυχθημερὸν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πύργου ὑδρεύσεως.

* * *

Μετὰ ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες, ὁ Στρατηγὸς Σοῦμπερτ διέταξε νὰ ἀποστέλλωνται τμηματικῶς καὶ σὲ μικρὲς ὁμάδες τῶν 10 ἀτόμων οἱ ὅμηροι, στὸ Στρατόπεδον Συγκεντρώσεως Θηβῶν.

Ἐκεῖ τοὺς παρελάμβανε ἄλλος μεμυημένος Γερμανὸς ἀξιωματικός, ὁ ὁποῖος, προηγουμένως, ὑπηρετοῦσε στὴν Λαμία, καὶ ἀφοῦ τοὺς κρατοῦσε λίγον καιρό, μετὰ τοὺς ἀπέλυε καὶ λίγοι - λίγοι ἐπέστρεφαν στὰ χωριά τους.

Κατ᾽ αὐτὸν τὸν δύσκολον καὶ περιπετειώδη τρόπον, ΟΛΟΙ οἱ συλληφθέντες τὴν 19.3.1943 καὶ παρ᾽ ὀλίγον θύματα τῶν Γερμανῶν, ἀντὶ νὰ διαβοῦν τὶς Πύλες τοῦ Ἅδου, διέβησαν εὐτυχεῖς τὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ τους καὶ ἐπέστρεψαν σῶοι κοντὰ στὶς οἰκογένειές τους.

ΣΤΗΝ ΡΟΔΙΤΣΑ ΛΑΜΙΑΣ, ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΟΝΟ ΕΝΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ

Ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι τῆς Ροδίτσας, φιλήσυχοι καὶ νοικοκυραῖοι, δὲν ἀκολουθοῦσαν τὸ Ε.Α.Μ., ἡ ἐκεῖ τοπικὴ ὀργάνωσις ἀπεφάσισε νὰ δημιουργήση αἱματηρὸν ἐπεισόδιον εἰς βάρος τῶν Γερμανῶν, ὥστε νὰ προκληθοῦν ἀντίποινα μὲ θύματα ἐνδεχομένως καὶ φυγὴ τῶν κατοίκων στὰ βουνὰ πρὸς διάσωσίν των.

Σχεδιάσθηκε, λοιπόν, ἡ σύλληψις καὶ ἡ ἐκτέλεσις Γερμανῶν φρουρῶν, ποὺ φύλαγαν τὶς ὑπαίθριες ἀποθῆκες πυρομαχικῶν στὴν θέσι «Ἄπλα», τῆς Λαμίας.

Πράγματι, τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1944, ἀπεφασίσθη ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐγχειρήματος.

Μία ἔνοπλος ὁμὰς τῆς Τοπικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ε.Α.Μ., μόλις σκοτείνιασε, ἔκανε ἔφοδο στὶς ἀποθῆκες καὶ συνέλαβε δύο ἀπὸ τοὺς φρουροὺς στρατιῶτες.

Τοὺς ἔδεσαν καὶ τοὺς ὡδήγησαν στὴν θέσι «Ποταμάκια» γιὰ νὰ τοὺς ἐκτελέσουν.

Ὁ ἕνας ἐξ αὐτῶν, εἶχε μαζί του ἕνα ξυραφάκι ἢ ἕνα σουγιὰ καὶ καθ᾽ ὁδὸν πρὸς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, κατώρθωσε νὰ ἀ

πελευθερωθῆ ἀπὸ τὰ δεσμά του καὶ νὰ διαφύγη, ἀφοπλίζοντας, συνάμα, καὶ τοὺς δύο φρουροὺς ποὺ τοὺς συνώδευαν.

Ὁ ἄλλος Γερμανὸς στρατιώτης, στὴν προσπάθειά του νὰ διαφύγη καὶ αὐτός, ἐτραυματίσθη σοβαρῶς στὸ πόδι καὶ μὴ μπορώντας πλέον νὰ μετακινηθῆ, εἶχε τραγικὸ τέλος.

Ὁ διαφυγὼν τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐπιζήσας στρατιώτης, ἀφοῦ ἔφθασε πεζῆ στὴν Λαμία, παρουσιάσθηκε ἀμέσως στὸν Ἀντ/ρχην Κίντωρ καὶ τοῦ ἀνέφερε ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰ γεγονότα, καθὼς καὶ τὴν τραγικὴ δολοφονία τοῦ συναδέλφου του.

Τότε ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς διέταξε τὰ SS, νὰ ἀποκλείσουν ἀμέσως τὸ χωριὸ καὶ νὰ συλλάβουν τοὺς ἐνόχους.

Μὲ ἀστραπιαία ταχύτητα, ὁμάδες ἐπιλέκτων SS, ἔζωσαν τὸ χωριὸ Ροδίτσα καὶ τῇ ὑποδείξει τοῦ διαφυγόντος τὴν ἐκτέλεσιν στρατιώτου, συνελήφθησαν ὅλα τὰ μέλη τῆς Τοπικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ε.Α.Μ., ὡς ἐνεχόμενα εἰς τὴν δολοφονίαν τοῦ Γερμανοῦ στρατιώτου καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τοὺς ἐκτελέσουν.

Οἱ συλληφθέντες, μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ε.Α.Μ. Ροδίτσας, ἦσαν οἱ κάτωθι:

1. Εὐάγγελος Μακρῆς
2. Ἀλέξανδρος Βάρσος
3. Παναγιώτης Γκλάβας
4. Ἰωάννης Κραββαρίτης
5. Γεώργιος Πήχας
6. Εὐάγγελος Σακκαλίδης
7. Βασίλειος Σγατζούρης
8. Γεώργιος Τυραδέλης

* * *

Μόλις ἐπληροφορήθηκα τὸ γεγονὸς τῆς συλλήψεως τῶν ὀκτὼ συμπατριωτῶν μου καὶ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐκτελεσθοῦν, ἔσπευσα νὰ συναντήσω τὸν Στρατιωτικὸν Διοικητὴν Ζιτσενστόκ.

Τοῦ ἐζήτησα, παρὰ τὸ αὐταπόδεικτον τῆς κατηγορίας των, νὰ ἀπελευθερωθοῦν ὅλοι οἱ συλληφθέντες μὲ τὸ αἰτιολογικόν, ὅτι οἱ δύο Γερμανοὶ στρατιῶται ἦσαν ὑπαίτιοι τῆς προκλήσεως τοῦ ἐπεισοδίου, διότι ἐγκατέλειψαν τὰς θέσεις των καὶ μετέβησαν τὴν νύκτα εἰς τὸ χωριὸ Ροδίτσα, μὲ πρόθεσιν νὰ κλέψουν κότες καὶ σταφύλια καὶ νὰ βιαιοπραγήσουν εἰς βάρος τῶν κατοίκων.

Τότε ὁ Γερμανὸς Διοικητής, παρὰ τὴν σφοδρὰν ἀντίδρασιν τῶν SS, ἐθεώρησε δικαιολογημένην τὴν πρᾶξιν τῶν χωρικῶν καὶ κατεδίκασε τὴν ἀπόπειραν τῶν Γερμανῶν στρατιωτῶν, ὡς ἐξαιρετικῶς σοβαρὸν παράπτωμα καὶ διέταξε τὴν ἄμεσον ἀπελευθέρωσιν τῶν συλληφθέντων.

Ἔτσι, χωρὶς θύματα καὶ πένθη, ἀλλὰ καὶ χωρὶς κέρδη τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ἔληξε ὁμαλὰ ἡ περιπέτεια τῶν ὀκτὼ

κατοίκων τῆς Ροδίτσας, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ἔγκλημά των εἶχε διαπιστωθῆ ἀπὸ τὶς Ἀρχὲς Κατοχῆς.

ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ «SS» ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΜΩΛΟΥ ΛΟΚΡΙΔΟΣ

Στὴν περιοχὴ τῆς Λοκρίδος ἐφονεύθησαν παρ' ἀγνώστων δύο Γερμανοὶ στρατιῶται καὶ αἱ ἀρχαὶ κατοχῆς, εἰς ἀντεκδίκησιν, ἀπέστειλαν ἕνα Λόχον τῶν SS καὶ συνέλαβον 34 ἄτομα ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἅγιος Κωνσταντῖνος - Λοκρίδος καὶ 6 ἄτομα ἀπὸ τὸ χωριὸ Μῶλος - Λαμίας. Πιθανὸν νὰ συνελήφθησαν καὶ ἄλλοι τοὺς ὁποίους δὲν ἐθυμοῦμαι.

Πρὶν φθάσουν στὴν Λαμία οἱ Γερμανοὶ μὲ τοὺς ὁμήρους, κατέφθασαν πρῶτοι, μὲ ὅ,τι πρόχειρο συγκοινωνιακὸ μέσον βρῆκαν μπροστά τους, οἱ συγγενεῖς τῶν συλληφθέντων. Ἦλθαν στὸ σπίτι μου, στὴν Κλινική μου —καταφύγιο τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὅλων τῶν δεινοπαθούντων καὶ τῶν κατατρεγμένων— καὶ φώναζαν μὲ ὀδύνη καὶ ἀπελπισία: «Γιατρὲ καὶ Τίλλη, σῶσε μας. Δίνουμε 5 καὶ 10 χιλιάδες λίρες στοὺς Γερμανούς, γιὰ νὰ σώσουμε τὰ παιδιά μας, τοὺς ἄνδρες μας, τὰ ἀδέλφια μας»!...

Τοὺς καθησύχασα καὶ τοὺς εἶπα πρῶτα νὰ κρατήσουν τὰ λεπτά τους, διότι ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης δὲν ἔχει οἰκονομικὲς συναλλαγὲς μὲ τοὺς Γερμανοὺς καὶ ὅ,τι μέχρι σήμερα κατώρθωσε νὰ κάνη, τὸ ἔκανε ἀπὸ ἁγνὸ πατριωτισμὸ καὶ ἀγάπη πρὸς τοὺς συμπατριῶτες καὶ τοὺς συνανθρώπους του. Καὶ δεύτερον, τοὺς διεβεβαίωσα ὅτι θὰ κάμω καὶ τώρα ὅ,τι εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατόν, γιὰ νὰ ἀπελευθερώσω καὶ νὰ ξαναστείλω τὰ ἀγαπημένα τους πρόσωπα πάλι κοντά τους καὶ τοὺς παρεκάλεσα νὰ ἐπιστρέψουν στὰ χωριά τους.

Σὲ λίγο καὶ περὶ τὴν 3ην μ.μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας ἔφθασε καὶ ὁ Λόχος τῶν SS ποὺ εἶχε διενεργήσει τὶς συλλήψεις καὶ ἐστρατοπέδευσε εἰς παρακείμενον τῆς Κλινικῆς μου ἐλεύθερον τότε χῶρον, τοὺς δὲ συλληφθέντας τοὺς ἐνέκλεισεν εἰς τὰς φυλακὰς Λαμίας.

Ἀμέσως βγήκαμε ἔξω, ἐγὼ καὶ ἡ γυναίκα μου, προκειμένου να φωνάξουμε τὸν ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικὸ νὰ ἔλθη μέσα νὰ συζητήσουμε, ἐνῷ ἡ γερμανὶς πενθερά μου, ἡ ὁποία κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της τὸν μικρὸ τότε γυιό μου Φράνς, ἔβριζε ἀκατάπαυστα τοὺς γερμανοὺς στρατιῶτες στὴν... γλῶσσα τους: «Γουρουνόσκυλα, τί σᾶς ἔκανε ὁ καλὸς ὁ κόσμος καὶ τὸν συλλάβατε;».

Μετὰ ἀπὸ πολλὲς παρακλήσεις, ὁ Γερμανὸς Λοχαγὸς ἐδέχθη νὰ περάση μέσα στὸ σπίτι μου γιὰ καφέ.

Τότε ἐγὼ τοῦ εἶπα εὐθέως, ὅτι γνωρίζω ὅλους τοὺς συλληφθέντας, οἱ ὁποῖοι εἶναι συμπατριῶται καὶ πελάται μου καὶ δίδω ἐγγύησιν ὅτι εἶναι καλοὶ Ἕλληνες καὶ φιλήσυχοι πολῖται καὶ οἰκογενειάρχαι καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχουν ἀνάμιξιν εἰς τὸν φόνον τῶν Γερμανῶν στρατιωτῶν. Τοῦ ἐτόνισα δέ, μὲ κάποιαν σοβαρότητα, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συλλαμβάνουν καὶ νὰ ἐκτελοῦν ἐν ψυχρῷ ἀθώους πολίτας, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀποδείξεις περὶ τῆς ἐνοχῆς των. Τοῦ ἐγνώρισα ἀκόμη την ρητὴν ἐντολὴν ποὺ εἶχε δώσει ὁ Ἐπιτελάρχης τοῦ Χίτλερ, Δρ Φόλμπερ, στὸν ἐδῶ Στρατιωτικὸν Διοικητήν, γιὰ τὰ θέματα ποὺ ἀφωροῦσαν τὸν ἑλληνικὸ πληθυσμὸ τῆς Ρούμελης καὶ συγχρόνως τοῦ ἐπέδειξα καὶ τὴν σχετικὴν μὲ τὸ θέμα ἐπιστολήν του.

Τότε ὁ Λοχαγὸς «μαλάκωσε» καὶ μοῦ ὑπεσχέθη πὼς θὰ τοὺς ἀπελευθερώση τὴν ἑπομένη, ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε καὶ τὴν σύμφωνη γνώμη τοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ Λαμίας.

Γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσω γιὰ τὴν κατανόησιν ποὺ ἐπέδειξε, τοῦ παρέθεσα τὸ βράδυ δεῖπνον μετὰ μουσικῆς, ἀπὸ τοὺς τρεῖς Λαμιῶτες καλλιτέχνες ἀδελφοὺς Γκόλφη, οἱ ὁποῖοι ἔπαιξαν θαυμάσια διάφορα κομμάτια κλασσικῆς μουσικῆς.

Στὸ δεῖπνο μετεῖχε, χωρὶς βέβαια νὰ γνωρίζουν τὴν ἰδιότητά του οἱ Γερμανοὶ καὶ ὁ ἐν Λαμίᾳ ἀντιπρόσωπος τῶν ἀνταρτῶν, Θ. Φράγκος, ἀδελφὸς τοῦ Καπετάνιου τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. καὶ ὑπευθύνου τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων τῆς Ὄθρυος.

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΟΜΗΡΩΝ

Τὴν ἑπομένην ἡμέραν, σύμφωνα μὲ τὶς διαβεβαιώσεις τοῦ Λοχαγοῦ - Διοικητοῦ τοῦ ἀποσπάσματος τῶν SS, οἱ ὅμηροι ἀπελύθησαν ἀπὸ τὶς φυλακές. Τοὺς ἐπεβίβασαν, μάλιστα, σὲ γερμανικὰ φορτηγὰ αὐτοκίνητα καὶ μὲ τὴν συνοδεία τοῦ Χρήστου Κολοκυθᾶ, τοὺς μετέφεραν στὰ χωριά τους.

Πλὴν ὅμως καθ' ὁδὸν πρὸς Μῶλον καὶ Ἅγιον Κωνσταντῖνον καὶ πρὸ τοῦ χωρίου τῶν Θερμοπυλῶν (πρώην Δρακοσπηλιά), ἄνδρες τοῦ «ἡρωϊκοῦ» ΕΛΑΣ ἐσταμάτησαν τὰ γερμανικὰ αὐτοκίνητα μὲ τοὺς ἀπελευθερωθέντας ὁμήρους, μὲ πρόθεσιν νὰ φονεύσουν τοὺς Γερμανοὺς ὁδηγούς.

Τότε ἐξηγέρθησαν ἀγανακτισμένοι ὅλοι οἱ ἀπελευθερωθέντες καὶ ἐκινήθησαν ἐναντίον τῶν ἀνταρτῶν μὲ πρόθεσιν νὰ τοὺς λυντσάρουν.

«Ἐμᾶς μᾶς ἔσωσε ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης καὶ γλιτώσαμε ἀπὸ τοῦ Χάρου τὰ δόντια καὶ σεῖς προσπαθεῖτε νὰ μᾶς σκοτώσουν ὁπωσδήποτε οἱ Γερμανοί;», ἐφώναζαν ἐν χορῷ διαμαρτυρόμενοι οἱ διασωθέντες.

Οἱ διασωθέντες, ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι, εἶναι οἱ κάτωθι καὶ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσουν, ἂν ὁ χρόνος ποὺ πέρασε καὶ τὸ γεροντικό μου μυαλὸ λησμόνησε κἄποιον ἢ κἄποιους.

Α) Ἀπὸ ΜΩΛΟΝ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

1. Χρῆστος Καραμαζιώτης, Συνταγματάρχης
2. Γεώργιος Κόλιας, Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς
3. Δημήτριος Κιτσικόπουλος, Φαρμακοποιὸς
4. Ἡρακλῆς Δημητρίου, Γεωργὸς
5. Εὐστάθιος Φαφούτης, Γεωργὸς
6. Κων/νος Ἀνατολιώτης, Ἑστιάτωρ

Β) Ἀπὸ ΑΓΙΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ - ΛΟΚΡΙΔΟΣ

1. Λάμπρος Γ. Χρήστου
2. Ἀθανασία Γ. Χρήστου
3. Λουκᾶς Γ. Μαντζαβῖνος
4. Δημήτριος Ι. Μαμπτῆς
5. Δημήτριος Β. Κατσαρὸς
6. Κων/νος Β. Κατσαρὸς
7. Κων/νος Λ. Μάνταλος
8. Κων/νος Γ. Τσιτίνης
9. Δημ. Π. Ἀλεξόπουλος
10. Ἀπόστ. Π. Ἀλεξόπουλος
11. Δημ. Καραμπλάκας
12. Μιχαὴλ Θεοδοσίου
13. Γεώργ. Χ. Βούλγαρης
14. Ἄγγ. Χ. Παπαχρῆστος
15. Παναγ. Ν. Παπαχρῆστος
16. Ἰωάννης Κανάκης
17. Δημοσθ. Κανάκης
18. Ἀθανάσιος Γ. Νίκας
19. Λάμπρος Χ. Ρουμπῆς
20. Εὐάγγ. Λιαμάκης
21. Γεώργιος Β. Λεμονῆς
22. Κων. Ι. Μαμπτῆς
23. Χρῆστος Κ. Μπόντας
24. Γ. Ι. Σταματόπουλος
25. Δημήτριος Μ. Στάγκος
26. Κων. Δ. Ψημογιάννης
27. Κων. Σπ. Συκιώτης
28. Σπυρίδων Β. Συκιώτης
29. Ἰωάννης Β. Νικολάου
30. Κων. Β. Παπαδάκης
31. Χρῆστος Μητσὸς
32. Μάριος Σιέγος
33. Ἰωάννης Ε. Μαῦρος
34. Ἰωάν. Κ. Γεωργίου

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὰ «τάματα» τῶν συγγενῶν, ο ὔ τ ε μ ί α λ ί ρ α δ ὲ ν ἔ δ ω σ α ν π ο υ θ ε ν ά.

Τοὺς εἶπα, μάλιστα, καὶ ἐὰν θέλουν ἂς τὸ ὁμολογήσουν καὶ οἱ ἴδιοι, ὅτι ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης ὅ,τι κάνει, τὸ κάνει γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς συμπατριῶτες του καὶ διὰ τοῦτο ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν ὅ λ ω ν τ ω ν δ ι α σ ω θ έ ν τ ω ν.

Ἂς πληροφορηθοῦν, τοὐλάχιστον ἀπὸ αὐτοὺς (τοὺς διασωθέντας), οἱ διάφοροι θρασύδειλοι ἀνωνυμογράφοι, ποὺ δὲν ἔχουν τὸ θάρρος καὶ τὴν τόλμη νὰ μὲ ἀντιμετωπίσουν κατὰ πρόσωπον, γιὰ νὰ μάθουν, τοὐλάχιστον τὴν ἀλήθειαν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον τὴν ἐπιθυμοῦν.

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΠΑΤΡΙΩΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΥΓΑΡΙΑ—ΛΑΜΙΑΣ

Ἡ Λυγαριὰ εἶναι ἕνα μικρό, ἥσυχο καὶ συμπαθητικὸ χωριὸ τῆς δυτικῆς Φθιώτιδος, ἀμφιθεατρικὰ κτισμένο, ἔτσι ὥστε νὰ ἀντικρύζη τὴν μικρὴ κοιλάδα τοῦ Σπερχειοῦ καὶ τὶς κορυφὲς τῆς Οἴτης.

Ἀπέχει λίγα χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴν Λαμία —προάστιό της μποροῦμε νὰ ποῦμε— καὶ περὶ τὰ 8 χιλιόμετρα ἀπὸ τὸν Σιδ. Σταθμὸ τοῦ Λιανοκλαδίου. Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μὲ τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν Θεσσαλονίκη, διότι ἡ γραμμὴ περνᾶ λίγα μέτρα κάτω ἀπὸ τὸ χωριό.

Στὰ πικρὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς, μιὰ μικρὴ γερμανικὴ φρουρά, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἕνα Λοχία, εἶχε τὴν εὐθύνη τῆς φυλάξεως τοῦ Σιδ. Σταθμοῦ τοῦ χωριοῦ, ἑνὸς μικροῦ σταθμοῦ χωρὶς καμμιὰ κίνησι καὶ καμμιὰ ἰδιαιτερότητα.

Τὴν μικρὴ φρουρά του ἐσκέφθησαν νὰ «ἐξουδετερώσουν» οἱ ἐπιτελεῖς τοῦ «ἡρωϊκοῦ» ΕΛΑΣ, χωρὶς ἐκ παραλλήλου νὰ ὑπολογίσουν τὰ θετικὰ ἢ τὰ ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐγχειρήματός των.

Ἔτσι, τὸ βράδυ τῆς 7ης Ἰανουαρίου 1943, μία ὁμάδα ἀνταρτῶν —ἐπιχειρώντας νὰ κάνη «ἀντίστασιν» κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἀδιαφορώντας τελείως γιὰ τὶς συνέπειες καὶ τὰ ἀντίποινα εἰς βάρος ἀθώων πολιτῶν— ἔκανε ἔφοδο στὸν Σιδ. Σταθμὸ τῆς Λυγαριᾶς καὶ ἐφόνευσε τὸν μοναδικὸν ἐκείνην τὴν βραδυὰ φύλακα τοῦ σταθμοῦ, Γερμανὸν λοχίαν.

Πληροφορηθέντες οἱ Γερμανοὶ τὸ συμβάν, ἀπέστειλαν δύναμιν Στρατοῦ ἀπὸ τὴν Λαμίαν, ἐναντίον τῶν ἀνταρτῶν, τοὺς ὁποίους δὲν βρῆκαν ἐκεῖ. Εἰς ἀντίποινα, καὶ «ἀντιστάσεως μὴ οὔσης», διότι οἱ παλληκαράδες τοῦ ΕΛΑΣ ἄφησαν ἀκάλυπτο τὸ χωριὸ καὶ ἔφυγαν, οἱ Γερμανοὶ συνέλαβον 5 χωρικοὺς καὶ ἕνα Ἱερομόναχον καὶ τοὺς μετέφεραν στὶς φυλακὲς Λαμίας, μὲ σκοπὸν νὰ τοὺς ἐκτελέσουν.

Ἀργὰ τὴν νύκτα, ἔφθασε στὴν Κλινική μου, μὲ πολλοὺς κιν-

δύνους καὶ προφυλάξεις ἕνας συγχωριανός των καὶ μὲ εἰδοποίησε γιὰ τὸν φόνον τοῦ Γερμανοῦ λοχίου καὶ τὴν σύλληψιν τῶν συμπατριωτῶν.

Ἐνήργησα κεραυνοβόλως, φοβούμενος τὴν ἄμεσον ἐκτέλεσιν των συλληφθέντων. Ἐπισκέφθηκα τὸ ἴδιο βράδυ τὸν Γερμανὸ Στρατ. Διοικητὴ καὶ διαμαρτυρήθηκα γιὰ τὴν ἀναίτιον σύλληψιν ἀθώων χωρικῶν. Για να δικαιολογήσω τὴν κατάστασιν «σκάρωσα» ἕνα ἀθῶο ψέμα. Εἶπα, ὅτι ἔχω θετικὲς πληροφορίες, ὅτι ὁ φονευθεὶς Λοχίας διατηροῦσε ἐρωτικὲς σχέσεις μὲ τὴν μνηστὴ ἑνὸς χωρικοῦ, ὁ ὁποῖος μόλις τὸ ἐπληροφορήθη ἐφόνευσε τὸν ἀτιμάσαντα τὴν μνηστή του Λοχίαν καὶ τώρα κατέφυγε στὰ βουνὰ καὶ φυγοδικεῖ.

— Σε τί εὐθύνονται οἱ χωρικοί;», τοῦ εἶπα. «Γιατί ἐφαρμόζετε ἀντίποινα εἰς βάρος τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ δολιοφθορᾶς καὶ ἐνεργείας στρεφομένης κατὰ τῶν ἀρχῶν Κατοχῆς, ἀλλὰ περὶ συνηθισμένου ἐρωτικοῦ δράματος;». Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσω, ὅτι ὁ γερμανικὸς στρατὸς εἶχε αὐστηρὲς ἐντολὲς στὰ θέματα τῆς ἠθικῆς στὶς κατεχόμενες χῶρες.

Ἔτσι, ἀναγκάσθηκε νὰ δώση ἀμέσως ἐντολή, γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῶν φυλακισμένων ὁμήρων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν οἱ κάτωθι:

1. Κων/νος Κ. Ἀποστόλου
2. Κων/νος Σ. Καραγιῶργος
3. Κων/νος Χρ. Καζάνης

6. Κων/νος Φέκας
4. Ἱερομ. Παΐσιος Ρούσκας
5. Κων/νος Καρβούνης

ΟΙ 34 ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΑΝΙ—ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ: «ΑΓΑΛΜΑ ΘΑ ΣΤΗΣΟΥΜΕ ΣΤΟΝ ΤΣΑΓΚΑΡΗ»

Στὶς 6 Ἀπριλίου 1943 πάλι «ξαναχτύπησε» ὁ... ἡρωϊκὸς Ε.Λ.Α.Σ. Αὐτὴν τὴν φορὰ δὲν ἐσκότωσε, ἀλλὰ ἐτραυμάτισε ἕνα Γερμανὸ στρατιώτη τοῦ φυλακίου Καστρίου, ἐπὶ τοῦ 21ου χλμ. τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Λαμίας - Καρπενησίου. Ὡς συνήθως, μετὰ ἀπὸ κάθε... πολεμική τους ἐνέργεια, τὸ ἔβαζαν στὰ πόδια καὶ ἄφηναν ἐκτεθειμένους καὶ ἀνυπεράσπίστους τοὺς κατοίκους τῶν γύρω χωριῶν, εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐκδικητικὴ μανία τῶν κατακτητῶν, νὰ πληρώσουν βαρὺ τίμημα αἵματος.

Αὐτὸ τὸ σχέδιον εἶχε ἐφαρμόσει ἡ ΕΑΜικὴ «Ἐθνικὴ» Ἀντίστασις, γιὰ νὰ αἱματοκυλίση τὸν τόπο καὶ νὰ ἐξαναγκάση τὸν ἀγροτικὸ πληθυσμὸ «νὰ πάρη τὰ βουνά».

Ὅπως ἦτο ἑπόμενον, ἕνα γερμανικὸ ἀπόσπασμα ἐκινήθη ἀ-

μέσως πρὸς τὸ μέρος ὅπου διεδραματίσθη τὸ ἐπεισόδιο καὶ ἀφοῦ δὲν βρῆκε τὴν ἀνταρτικὴ ὁμάδα ποὺ ἐτραυμάτισε τὸν Γερμανὸ στρατιώτη, ἐξέσπασε στὸν ἄμαχο πληθυσμὸ τοῦ ἐκεῖ πλησίον εὑρισκομένου χωρίου 'Αρχάνι καὶ συνέλαβε ὅλους τοὺς ἄνδρες, τοὺς ὁποίους μετέφερε καὶ ἔκλεισε σὲ στρατόπεδο συγκεντρώσεως.

Οἱ συλληφθέντες, ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι, ἦσαν οἱ κάτωθι:

1. Χρῆστος Δ. Κακαβᾶς
2. Γεώργιος Δ. Κακαβᾶς
3. Χρυσόστ. Δ. Κακαβᾶς
4. 'Ιωάννης Δ. Κακαβᾶς
5. 'Ιωάννης Ν. Κακαβᾶς
6. 'Αθανάσιος Ν. Σκρέτας
7. Θεοφ. 'Αντ. Τσάκαλος
8. Τριαντάφ. Δ. Γκούβας
9. 'Αθαν. Δ. Κατσανὸς
10. Γεώργιος Ι. Ζέρβας
11. 'Ιωάννης Σπ. Βλαχᾶς
12. Εὐάγγ. Κ. Γούλιος
13. 'Αθαν. Κ. Χορμόβας
14. Χρῆστος Δ. Σκούρας
15. 'Ηλίας Ι. Χορμόβας
16. Νικ. Γ. Παπαϊωάννου
17. Κων/νος Δ. Γκούβας
18. 'Ιωάννης Μπόμποτας
19. Νικόλ. Κ. Παληκαρᾶς
20. Γεώργ. Ι. Καραχάλιος
21. Κων. Ι. Καραχάλιος
22. 'Αθαν. Ι. Καραχάλιος
23. Θεοφ. Ι. Καραχάλιος
24. 'Αθαν. Ι. Μουστερῆς
25. Χαράλ. Ι. Μουστερῆς
26. Εὐάγγ. Ι. Μουστερῆς
27. Πέτρος Σ. Χορμόβας
28. Βασ. Γ. Καραγκούνης
29. Κων/νος Ν. Δημητρίου
30. Κων. Ε. Μαργαρίτης
31. Τάκης Κ. Χαλτούπης
32. 'Ιωάν. Δ. Γιαννακάκος
33. Δημήτριος Κ. Σκούρας
34. Δημήτριος 'Αλεξίου

Οἱ ὅμηροι παρέμειναν φυλακισμένοι ἐπὶ 20ήμερον. Ὅταν ἀφέθησαν ἐλεύθεροι, κατόπιν ἐνεργειῶν μου πρὸς τὶς Γερμανικὲς 'Αρχές, δὲν μποροῦσαν ἀκόμη νὰ τὸ πιστέψουν πῶς γλίτωσαν. Φώναζαν δακρυσμένοι: «Ἄγαλμα θὰ στήσουμε στὸν γιατρὸ Τσαγκάρη καὶ τὴν γυναῖκα του»!...

Οὔτε αὐτοί, βέβαια, οὔτε ἑκατοντάδες ἄλλοι Ρουμελιῶτες, ποὺ ἔσωσαν τὴν ζωήν των χάρις εἰς τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη καὶ τὴν γυναῖκα του Τίλλη, τοῦ ἔστησαν ἄγαλμα. 'Αλλὰ οὔτε καὶ ἡ Πολιτεία συνεκινήθη ποτέ, μέσα στὰ 40 χρόνια ποὺ πέρασαν, νὰ ἀπονείμη καὶ τὴν ἐλαχίστην ἔστω τιμητικὴν διάκρισιν, εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ὑπηρεσιῶν τους.

Τοὐναντίον, ἡ σημερινὴ κυβέρνησις, τοῦ μὴ ἔχοντος «οὔτε γεῦσιν» 'Εθνικῆς 'Αντιστάσεως, ἀλλὰ καὶ οὔτε τῶν ἄλλων 'Εθνικῶν 'Αγώνων κ. 'Ανδρέα Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος, τότε, «ναυλοχοῦσε» εἰς 'Αμερικήν, ἔσπευσε χάριν κομματικῶν συμφερόντων καὶ ἰδεολογικῆς Μαρξιστικῆς συγγενείας, νὰ ἀναγνωρίση ὡς «ἀντιστασια-

κούς», καὶ νὰ ἀπονείμη ἀφειδῶς εὔσημα καὶ συντάξεις, εἰς τοὺς προκαλέσαντας χιλιάδας θύματα καὶ ὑλικὰς καταστροφὰς ἐγκληματίας τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. καὶ τῶν παραφυάδων του.

ΣΩΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΚΑΘΕ ΠΛΕΥΡΑ

Ὅπως εἶναι σὲ ὅλους γνωστόν, ἡ Φθιῶτις ὑπῆρξε τὸ λίκνον καὶ φωλεὰ τῶν ἀνταρτῶν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἰταλο - Γερμανικῆς κατοχῆς.

Ἀπὸ τὸν νομὸν Φθιώτιδος ἐξεκίνησε τὸ ἀντάρτικο, μὲ πρώτη ἕδρα τὴν Σπερχειάδα Φθιώτιδος καὶ μετέπειτα τὸ Καρπενήσι.

Στὴν πρώτη του ἐμφάνισι, ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὸ χειροκροτήσαμε καὶ σπεύσαμε νὰ τὸ ἐνισχύσουμε, διότι τὸ παρωμοιάσαμε μὲ τὸ ἐθνεγερτήριον σάλπισμα τοῦ 1821 τῶν θρυλικῶν ἁρματωλῶν καὶ κλεφτῶν. Καὶ τοῦτο, διότι στὴν ἀρχὴ ἐνεφανίσθη μὲ γαλάζια χρώματα καὶ διαυγεῖς ἐθνικοαπελευθερωτικὰς ἐπιδιώξεις, ἐνῷ στὴν ἐξέλιξί του, στὶς ἀρχὲς τοῦ '43, ἀπέβαλε τὸ προσωπεῖον καὶ καθαρὰ πλέον ὁ κάθε Ἕλλην εἶδε τοὺς ἀπωτέρους σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις του, ὅτι ἦσαν καταφανῶς διάφοροι τῶν προβαλλομένων.

Ἀντελήφθη ὁ κάθε ἁγνὸς πατριώτης καὶ πραγματικὸς Ἕλλην, κάπως ἀργά, ὅτι βρέθηκε αἰφνιδίως μεταξὺ Σκύλλας καὶ Χάρυβδης καὶ γιὰ νὰ εἴμεθα σαφέστεροι, μεταξὺ Σφυροδρεπάνου καὶ Ἀγκυλωτοῦ Σταυροῦ.

Ἔτσι, οἱ πολλοὶ ποὺ ἔσπευσαν νὰ ἐνταχθοῦν στὶς ἀνταρτικὲς ὁμάδες καὶ νὰ ἀνέβουν στὰ βουνά, ἐμφορούμενοι ἀπὸ πατριωτικὰ αἰσθήματα, εὑρέθησαν ἀργότερον ἐγκλωβισμένοι, χωρὶς νὰ τὸ ἔχουν καταλάβει καὶ χωρὶς νὰ μποροῦν «νὰ κάνουν πίσω», διότι θὰ ἐθεωροῦντο ἀμέσως προδόται καὶ θὰ ἐκινδύνευαν νὰ χάσουν τὴν ζωήν των.

Στὴν σκακιέρα αὐτοῦ τοῦ παιγνιδιοῦ βρέθηκα κι ἐγώ, ἑκὼν - ἄκων, σὰν ἐπιστήμων καὶ Ἕλλην πατριώτης, ἀλλὰ διατηροῦσα πάντοτε ὡρισμένες ἐπιφυλάξεις, ἰδίως ὅταν εἶδα «ἐπὶ σκηνῆς» πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐνέπνεον καμμίαν ἐμπιστοσύνην στὴν κοινὴ προσπάθεια.

Εὐτυχῶς, ἡ διορατικότης μου μὲ διεφύλαξε καὶ μὲ ἐκράτησε κάπως μακρά, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι καθημερινῶς βρισκόμουν στὸ ἐπίκεντρο τῶν γεγονότων.

Ὅποιος δὲν ἔζησε αὐτὴν τὴν περίοδο, ἰδίως στὴν Λαμία, ποὺ ἡ θρυαλλὶς ἦτο πάντοτε ἀνημμένη, δὲν ἠμπορεῖ εὔκολα νὰ ἀντι-

ληφθῆ καὶ νὰ ἐκτιμήση, πῶς τόσος κόσμος βρέθηκε ξαφνικὰ μπλεγμένος σ' αὐτὴν τὴν δίνη.

Ἦτο μία δύσκολη καὶ θολὴ περίοδος, κατὰ τὴν ὁποίαν συγχέετο πολὺ εὔκολα ὁ ἡρωϊσμὸς μὲ τὴν προδοσία καὶ ἡ τιμὴ μὲ τὴν ἀτίμωσιν.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, σὲ ὅλη τὴν διάρκεια τῆς Κατοχῆς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, δὲν ἔλειψαν, δυστυχῶς, οἱ μικρότητες καὶ οἱ ἐμπάθειες, προαιώνια γνωρίσματα τῆς φυλῆς μας.

Γιὰ προσωπικὲς καὶ κτηματικὲς διαφορές, γιὰ ἐκδικήσεις καὶ ἀντεκδικήσεις, κατέδιδαν οἱ μὲν τοὺς δὲ στοὺς ἀντάρτες ὡς προδότες καὶ συνεργάτες τῶν Γερμανῶν, καὶ ἄλλοι, ἀντιθέτως, στὶς Ἀρχὲς Κατοχῆς, ὡς Κομμουνιστές.

Σ' αὐτὴν τὴν θλιβερὴ καὶ ἀπαράδεκτη κατάστασι, «μπῆκα στὴν μέση» σὰν διαιτητής, για να προστατεύσω καὶ τὶς δύο πλευρὲς καὶ τοὺς μὲν ποὺ ἐκινδύνευαν ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς καὶ τοὺς δὲ ποὺ ἐκινδύνευαν ἀπὸ τοὺς ἀντάρτες.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τοὺς πρώτους, ποὺ ἐκινδύνευσαν νὰ ἐκτελεσθοῦν ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, ἀναφέρομαι στὰ προηγούμενα κεφάλαια καὶ περιέγραψα ὅσα περιστατικὰ κατώρθωσα νὰ διατηρήσω εἰς τὴν μνήμην μου.

Στὸ παρὸν κεφάλαιον θὰ ἐξιστορήσω ἐν συντομίᾳ, πῶς καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, τὴν πλευρὰ τῶν ἀνταρτῶν, κατώρθωνα νὰ διασώζω ὅσους ἐκινδύνευαν καὶ τοῦτο χάρις στο κῦρος, τὶς γνωριμίες καὶ τὶς διασυνδέσεις ποὺ εἶχα, π.χ. μὲ τὸν κομματικὸν ὑπεύθυνον τῶν ἀνταρτῶν Ἀλέξην Καρρέρ, δικηγόρον.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ Ε.Λ.Α.Σ. ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Οἱ καταγγελίες κατὰ διαφόρων ἀντιφρονούντων καὶ μὴ προσκειμένων πρὸς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Κρεμλίνου, διεβιβάζοντο ὑπὸ τύπον ἀναφορῶν, τῶν κατὰ τόπους κομματικῶν ὀργανώσεων τοῦ Ε.Α.Μ., πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. στὸ Καρπενήσι. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ μετά, τὴν σχετικὴν «ἐπεξεργασίαν» τῶν πληροφοριῶν ἀπὸ τοὺς «εἰσαγγελεῖς» καὶ τοὺς «δικαστὰς» τοῦ βουνοῦ, ἐπέστρεφον οἱ καταδικαστικὲς ἀποφάσεις μὲ ἐντολὴν πρὸς ἐκτέλεσιν, στὶς τοπικὲς ὀργανώσεις τῶν χωριῶν τῆς Φθιώτιδος, νὰ συλλάβουν ἢ νὰ ἐκτελέσουν ἐπὶ τόπου τοὺς καταγγελθέντας «προδότας».

Χρέη ταχυδρόμου - ἀγγελιαφόρου ἐκτελοῦσε ἕνας ἀγράμματος χωρικός, ὀνόματι Παναγιώτης Κύριας, ποὺ εὑρίσκεται ἐν ζωῇ

καὶ διαμένει στὴν Λαμία. Τὸν ταχυδρόμο αὐτὸν κατώρθωσα νὰ τὸν ἐφοδιάσω μὲ Γερμανικὴ ταυτότητα, γιὰ τὴν ἐλευθέραν καὶ ἀνεμπόδιστον διακίνησίν του καθ' ὅλο τὸ 24ωρον.

Ἔτσι, μετέφερε τὴν ἀλληλογραφία τῶν ἀνταρτῶν, χωρὶς νὰ τὸν ἐρευνοῦν στὰ διάφορα «μπλόκα» τῶν Γερμανο - Ἰταλῶν καὶ νὰ κυκλοφορῆ ἐλεύθερα ἀκόμη καὶ στὶς ἀπηγορευμένες ὧρες κυκλοφορίας, χωρὶς νὰ διατρέχῃ τὸν παραμικρὸ κίνδυνο.

Εἶχε ἐντολὴ ἀπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Ε.Α.Μ., μόλις φθάνει στὴν Λαμία, νὰ μοῦ παραδίδη ἀμέσως τὸν φάκελλο μὲ τὴν ἀλληλογραφία, γιὰ λόγους ἀσφαλείας, πρὶν πάη στὸ σπίτι του νὰ κοιμηθῆ.

Τὴν ἑπομένη τὸ πρωΐ ἐπανήρχετο στὴν Κλινική μου καὶ ἐγὼ πλέον, μὲ δική μου εὐθύνη, τὸν κατηύθυνα στὰ διάφορα χωριὰ γιὰ νὰ μοιράση τὰ γράμματα, ἀφοῦ προηγουμένως ἐλάμβανα τὶς ἀπαραίτητες πληροφορίες, ἂν ἦτο ἐλευθέρα καὶ ἀσφαλὴς ἡ μετακίνησίς του, πρὸς τὶς διάφορες κατευθύνσεις ποὺ ἐπρόκειτο νὰ πάη.

Κατὰ τὸ διάστημα ποὺ ὁ φάκελλος παρέμενε στὸ σπίτι μου «πρὸς φύλαξιν», τὸν ἄνοιγα μὲ τρόπον ὥστε νὰ μὴ φαίνεται παραβιασμένος καὶ διάβαζα μὲ τὴν ἄνεσίν μου ὅλην τὴν ἀλληλογραφία.

Ἐὰν μέσα στὰ ἔγγραφα ὑπῆρχαν ἐντολὲς συλλήψεων ἢ ἐκτελέσεων διαφόρων ἀντιφρονούντων συμπατριωτῶν μας, τότε τοὺς εἰδοποιοῦσα ἀμέσως, τὸ ἴδιο βράδυ ἢ τὸ πρωΐ τῆς ἑπομένης ἡμέρας, μὲ τοὺς ὁδηγοὺς αὐτοκινήτων Νικ. Ἀλεξάνδρου καὶ Κων/νον Περγαντῆν, νὰ φύγουν ἀμέσως ἀπὸ τὰ σπίτια των καὶ νὰ ἐξαφανισθοῦν.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅταν ἔφθαναν τὰ ἔγγραφα στὸν προορισμόν των μὲ τὶς ἐντολὲς συλλήψεων ἢ ἐκτελέσεων καὶ ἀνεζητοῦντο τὰ ὑποψήφια θύματα στὰ σπίτια των, «γιὰ μιὰ ἀνακρισούλα», αὐτὰ εἶχαν καταφύγει ἤδη σὲ ἀσφαλῆ μέρη καὶ εἶχαν γλιτώσει τὸ κεφάλι τους οἱ... φασίστες!...

ΦΥΓΑΔΕΥΣΕΙΣ ΑΓΓΛΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΡΙΩΤΩΝ ΣΤΗΝ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς, αἱ φυγαδεύσεις Ἄγγλων στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν κατώρθωσαν νὰ διαφύγουν μὲ τὰ ὑποχωροῦντα Ἀγγλικὰ στρατεύματα, καθὼς καὶ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν καὶ ἄλλων πατριωτῶν, ποὺ ἤθελαν νὰ συνεχίσουν τὸν ἀγῶνα μὲ τὸν τακτικὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν στὴν Μ. Ἀνατολήν, εἶναι λίγο - πολὺ γνωστές.

Ἄγνωστον, ἀλλὰ πολὺ γνωστὸν στοὺς συμπατριῶτες μου, εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι καὶ σ' αὐτὸν τὸν τομέα, ἐγὼ μαζὶ μὲ τὸν ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρόν μου Κων/νον Τριανταφύλλου, ἔμπορον καὶ κτηματίαν τοῦ χωρίου Ράχες Στυλίδος, εἴχαμε μιὰ σημαντικὴ δράση.

Μὲ μιὰ ὁμάδα ἁγνῶν Ἑλλήνων καὶ ἐμπίστων συμπατριωτῶν, εἴχαμε δημιουργήσει ἕνα Κλιμάκιον Φυγαδεύσεων πρὸς τὴν Μέσην Ἀνατολήν, μὲ κέντρον τὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν τοῦ ἀειμνήστου γαμβροῦ μου, στὴν παραλία Ράχεων Στυλίδος.

Ὁ ἐπαγγελματίας ψαρὰς Χρῆστος Δημ. Βούλγαρης, ἐπίσης κάτοικος Ράχεων, ἦτο τὸ μεμυημένον καὶ ἔμπιστον μέλος τῆς παρανόμου ὀργανώσεώς μας, καὶ ὡς ἰδιοκτήτης καὶ καπετάνιος μιᾶς μεγάλης λέμβου, ἦτο καὶ διαπεραιωτὴς τῶν φυγάδων πρὸς τὴν Εὔβοιαν.

Ἀπὸ ἐκεῖ, ἄλλο Κλιμάκιον τῆς Ὀργανώσεως παρελάμβανε τοὺς Ἄγγλους καὶ Ἕλληνας φυγάδας καὶ τοὺς συνώδευε ἕως τὴν θέσιν Τσακέοι Εὐβοίας, ὅπου μὲ Ἑλληνικὰ ἢ συμμαχικὰ ὑποβρύχια, τὰ ὁποῖα ἔστελνε τὸ Ἀρχηγεῖον Μ. Ἀνατολῆς, κατόπιν ὁδηγιῶν τοῦ ἀειμνήστου Ὁμήρου Γιαβρούμη, Συντ/ρχου Μηχανικοῦ, ἐφυγαδεύοντο εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν.

Εἰς τὸ Τοπικὸν Κλιμάκιόν μας ἐνεργὰ μέλη ἦσαν καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωάννης καὶ Δημήτριος Κ. Λάντζας, κάτοικοι ἐπίσης Παραλίας Ράχεων Στυλίδος.

Ἐν ζωῇ σήμερα εὑρίσκονται ὁ Φραγκῖσκος Κ. Τριανταφύλλου καὶ ὁ Κων/νος Ι. Λάντζας, οἱ ὁποῖοι, μικρὰ παιδιὰ τότε, ἡλικίας 12 - 13 ἐτῶν, ἦσαν φλογεροὶ πατριῶτες καὶ γνήσιοι Ἕλληνες. Τοὺς χρησιμοποιούσαμε σὰν συνδέσμους ἀγγελιαφόρους καὶ «τσιλιαδόρους», κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μυστικῶν συναντήσεών μας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Τριανταφύλλου.

Ἡ μετακίνησίς μου ἀπὸ καὶ πρὸς τὶς Ράχες Στυλίδος, καθὼς καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν φυγάδων, ἐπραγματοποιοῦντο μὲ τὸ αὐτοκίνητο «γκαζοζὲν» (διὰ τοὺς μὴ γνωρίζοντας, τὸ αὐτοκίνητον τὸ κινούμενον μὲ καυσόξυλα) τοῦ Ἰωάννου Τσίγκα.

Ἐδῶ θὰ παραθέσω μίαν ἀφήφησιν ἑνὸς ἢ δύο ἐκ τῶν πολλῶν περιστατικῶν, ὅπως τὰ θυμᾶται ὁ μικρός, τότε, Φραγκῖσκος Κ. Τριανταφύλλου, κάτοικος Παραλίας Ράχεων Στυλίδος, αὐτοκινητιστὴς καὶ τέως Πρόεδρος τοῦ Κ.Τ.Ε.Λ. Φθιώτιδος καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Ἐθνικῶν ἀγώνων μέλος τῆς Ἐθνικιστικῆς Ἀντιστάσεως «Χ», παραμείνας εἰς πεῖσμα ὅλων τῶν ἀντιξοοτήτων τῆς ζωῆς, Ἁγνὸς ΕΛΛΗΝ.

ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΦΡΑΓΚ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

«Ἂν θελήσω νὰ ἐξιστορήσω αὐτὰ ποὺ μοῦ εἶπε ὁ πατέρας μου γιὰ τὴν ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ δρᾶσι τοῦ γιατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, θὰ χρειασθοῦν ἴσως τόμοι ὁλόκληροι καὶ συγγραφικὸ ταλέντο, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς δὲν διαθέτω.

Θὰ ἀναφερθῶ ἐν συντομίᾳ μόνον στὸ γεγονὸς τῶν φυγαδεύσεων Ἄγγλων καὶ Ἑλλήνων πατριωτῶν πρὸς τὴν Μέσην Ἀνατολήν, οἱ ὁποῖοι ξεκινοῦσαν ἀπὸ τὸ σπίτι μου.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ τοῦ 1942, ὁ θεῖος μου Λουκᾶς Τσαγκάρης, ἔφερε μὲ τὸν Μπάρμπα Γιάννη τὸν Τσίγκα 5 ἀνθρώπους, 3 Ἄγγλους καὶ 2 Ἕλληνες ἀξιωματικούς. Τοὺς παρέδωσε στὸν πατέρα μου καὶ στὸν Χρῆστο τὸν Βούλγαρη.

Θυμᾶμαι ὅτι ὁ Τσίγκας φοβόταν, ὅλο γκρίνιαζε καὶ βιαζόταν νὰ φύγη. Τότε ὁ μπάρμπας μου, ὁ Λουκᾶς, θύμωσε καὶ τὸν μάλλωσε, τὸν εἶπε δειλὸ καὶ γύφτο, ἀλλὰ σὲ λίγο τὸν ἀγκάλιασε. Ἤπιαν ὅλοι μαζὶ ἕνα μπουκάλι μὲ κονιὰκ ποὺ τοὺς ἔφερε ἡ μάνα μου· ἦταν χειμώνας καὶ ἤθελαν νὰ ζεσταθοῦν.

Ἕνας Ἐγγλέζος ἔδωσε στὸν πατέρα μου, πρὶν φύγη μὲ τὸν Χρῆστο τὸν Βούλγαρη γιὰ τὴν Εὔβοια, ἕνα ἀστέρι ἀπὸ τὴν ἐπωμίδα του γιὰ σουβενίρ. Τὸ ἀστέρι τὸ ἔχω, τὸ φυλάω σὰν κάτι ἱερό, τὸ κοιτάζω καὶ νοιώθω ὑπερηφάνεια, γιατὶ πρέπει ἐμεῖς ποὺ προσφέραμε καὶ πολεμήσαμε γιὰ τὴν πατρίδα, σὲ κεῖνες τὶς ἄγριες ἡμέρες νὰ νοιώθουμε ὑπερήφανοι.

Κοντὰ στὸν πατέρα μου, στὸν μπάρμπα μου τὸν Λουκᾶ, κοντὰ στὰ παλληκάρια τὸν Χρῆστο τὸν Βούλγαρη, τὸν Γιάννη καὶ τὸν Μῆτσο τὸν Λάντζα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω, ἔγινα μεγάλος, ἀλλὰ μήπως πρόλαβα νὰ μείνω μικρός; Οἱ σκοτεινὲς ἐκεῖνες ἡμέρες ἅρπαξαν τὸ παιδὶ καὶ θέλοντας καὶ μὴ τὸ ἔκαναν ἄνδρα.

Φαντασθῆτε, πὼς ἀπὸ μένα, ἕνα μικρὸ παιδί, ἐξηρτᾶτο ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου, ἡ διακίνησις τῶν φυγάδων.

Ὁ μπάρμπας μου ὁ Λουκᾶς τοὺς ἔφερνε στὸν πατέρα μου, ἐγὼ εἰδοποιοῦσα τὸν Χρῆστο τὸν Βούλγαρη γιὰ νὰ τοὺς περάση ἀπέναντι στὴν Εὔβοια.

Δυὸ φορὲς τοὺς περάσαμε μαζὶ μὲ τὸν Χρῆστο στὴν Βασιλίνα. Πόσο φοβήθηκα τὴν δεύτερη φορά, ἀλήθεια. Παρ' ὀλίγο νὰ μᾶς ἔπιανε ἕνα περιπολικό.

Ὅταν διηγήθηκα μετὰ τὴν ἐπιστροφή μας τὸ περιστατικό, ὁ μπάρμπας μου μὲ χαστούκισε, γιατὶ εἶπα ὅτι φοβήθηκα. Μετά, ὅμως, μέ φίλησε καὶ μοῦ εἶπε ὅτι δικαιολογημένα φοβήθηκα.

Θυμᾶμαι ἀκόμη, ὅτι ἡ συνεννόησις μὲ τὸ Κάϊρο γινόταν μὲ ἀσύρματο καὶ ἐκεῖ ὑπῆρχε ἕνας φίλος καὶ συμπολεμιστὴς τοῦ θείου μου τοῦ Λουκᾶ, λεγόταν Ὅμηρος Γιαβρούμης, ἂν δὲν κάνω λάθος. Ἦτο Συντ/ρχης τοῦ Μηχανικοῦ, αὐτὸν εἰδοποιοῦσαν μὲ κώδικα καὶ ἐρχόταν τὸ ὑποβρύχιο στὸ συνηθισμένο μέρος τῆς Εὐβοίας, γιὰ τὴν παραλαβὴ τῶν φυγάδων.

Θυμᾶμαι, ὅμως, ὅτι σιγὰ - σιγά, ὅλη αὐτὴ ἡ διακίνησις ἔπεσε στὴν ἀντίληψι τῶν Γερμανο - Ἰταλῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κομμουνιστῶν. Ἔτσι ἔλεγαν στὴν συνάντησί τους ὁ πατέρας μου μὲ τὸν μπάρμπα μου, ὅτι «κἄτι δὲν πάει καλά».

Ἀπότομα σταμάτησε τὸ «σύρε κι ἔλα» τοῦ γιατροῦ Τσαγκάρη μὲ τὸ «γκαζοζὲν» καὶ τοὺς Ἕλληνες ἀξιωματικοὺς καὶ Ἐγγλέζους ποὺ κουβαλοῦσε.

Λίγο ἀργότερα μάθαμε ἀπὸ κἄτι Ζαγοριανούς, ὅτι στὴν Σκιάθο οἱ Ἰταλοὶ βούλιαξαν ἕνα Ἐγγλέζικο ὑποβρύχιο. Λέγανε χαρακτηριστικά, ὅτι μία Ἰταλικὴ ἀκταιωρός, καιροφυλακτοῦσε πότε θὰ ἔλθη τὸ ὑποβρύχιο, λὲς καὶ τὸ περίμενε.

Καὶ ὅμως, εἶναι ἀλήθεια, τὸ περίμενε. Ὁ προδότης καὶ ἐδῶ ἔκανε τό... ψυχικό του.

Ποιός εἶναι ὁ προδότης; Κομμουνισταὶ ὁπωσδήποτε.

Γιατί; Διότι τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1944 ποὺ ἔπιασαν τὸν πατέρα μου καὶ τὸν λιάνισαν στὰ μαρτύρια, ἕνα πρᾶγμα τὸν ρωτοῦσαν συνεχῶς, ὅπως μοῦ ἔλεγε, ὅταν γύρισε σωστὸ ράκος στὸ σπίτι, γιὰ τὸν ἀσύρματο, γιὰ τοὺς Ἐγγλέζους καὶ γιὰ τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη.

Ἄρα ἔχω δίκιο ὅταν λέγω τὸν Τσαγκάρη φαινόμενο. Αὐτὸς ὁ μεγάλος πατριώτης ἦτο ἡ κινητήριος δύναμις, σὲ ὅλους τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνες τῆς Ρούμελης στὰ δύσκολα χρόνια τῆς Κατοχῆς.

Εἶναι ἡ πρώτη φορά, μετὰ ἀπὸ τόσα χρόνια, ποὺ λέγω αὐτὰ ποὺ ξέρω. Ὅρκος βαρὺς μὲ ἔδενε ἀπὸ τότε ὅτι ποτέ, μὰ ποτέ, δὲν θὰ πῶ τίποτε.

Τώρα, ὅμως, θεωρῶ χρέος τιμῆς νὰ μιλήσω. Ἴσως εἶναι κἄτι ἐλάχιστο, ἴσως εἶναι λίγος φόρος τιμῆς σ᾿ αὐτοὺς τοὺς ἥρωες, ποὺ ἔπαιξαν τὴν ζωή τους κορώνα - γράμματα, γιὰ τὸ μεγαλεῖο, τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια, γιὰ τὴν Ἑ λ λ ά δ α.

Ὅταν κἄτι ἄλλοι σπουδαῖοι καὶ τρανοί, δραπέτευαν τότε ἀπὸ τὴν καταματωμένη πατρίδα μας, αὐτὸς ὁ ἀπροσκύνητος γιατρὸς Τσαγκάρης ἔμενε κοντά της. Τῆς ἔδωσε ὅ,τι εἶχαν αὐτὸς καὶ ἡ γυναίκα του Τίλλη, π ο ὺ ἦ τ α ν Γ ε ρ μ α ν ί δ α σ τ ὴ ν

καταγωγή, μὲ ψυχὴ ὅμως μεγάλης Ἑλληνίδας.

Τὰ χρόνια πέρασαν, ἡ κλαγγὴ τῶν ὅπλων ἐσίγασε, καὶ ὁ ἥρωας σιωπηλά, χωρὶς φανφάρες, ξανάρχισε τὸ εἰρηνικὸ καὶ ἀνθρωπιστικό του ἔργο. Ξεγένναγε στὴν Κλινική του τὶς Ἑλληνίδες κι ἂν τύχαινε τὸ παιδὶ ποὺ ἐρχόταν στὸν κόσμο νὰ εἶναι ἀρσενικό, ὁ γιατρὸς χοροπήδαγε ἀπὸ χαρὰ ἀνείπωτη.

Κάθε νέος, σκεπτόταν, καὶ ἕνας μαχητής, ἕνας τσολιάς, ἕνας φουστανελλάς, ποὺ πάλι μὲ χρόνια καὶ καιροὺς θὰ εἶναι αὐτὸς ποὺ θὰ χτυπήση τὰ σήμαντρα τῆς Ἁγιᾶς Σοφιᾶς, ἐκεῖ στὴν Βασιλεύουσα, γιὰ νὰ ξυπνήση ὁ μαρμαρωμένος βασιληᾶς. Γιὰ νὰ ἐκπληρωθοῦν οἱ πόθοι μας, νὰ μεγαλουργήση ἡ φυλή μας.

Αὐτὸ ἦταν καὶ εἶναι τὸ μεγάλο πιστεύω τοῦ Μεγάλου Παπποῦ.

Τὰ χρόνια πέρασαν καὶ ὁ παπποῦς Λουκᾶς Τσαγκάρης, 86 ἐτῶν σήμερα, καίτοι παρέδωσε τὴν σκυτάλη στοὺς δύο ἀξίους γυιούς του, τὸν Χρῆστο καὶ τὸν Φρὰνς (γιατροὶ γυναικολόγοι καὶ αὐτοί), συνεχίζει τὸν ἀγῶνα του μέχρι τὴν τελευταία του πνοή, γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν θανάσιμο ἐναγκαλισμό της μὲ τὸν Μαρξισμό».

Η «ΑΜΟΙΒΗ» ΕΝΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΟΥ

Ὁ ἐκ τῶν στενῶν συνεργατῶν μου καὶ στενὸς συγγενής μου, Κων/νος Τριανταφύλλου, διὰ τὴν προσφοράν του αὐτὴν ποὺ προανέφερα εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα, συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἐαμοσλαύων Κομμουνιστῶν, μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι κατεῖχε ἀσύρματον καὶ ὡς ἀγγλομαθής, μὲ τὴν συνεργασίαν μου· μετέδιδε πληροφορίας στὸ Στρατηγεῖον Μέσης Ἀνατολῆς.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ '44 οἱ κομμουνισταὶ τὸν ὡδήγησαν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μύλων Πελασγίας, ὅπου μαζὶ μὲ τοὺς κατωτέρω ἀναφερομένους πατριώτας, ἐβασανίσθη ἀπανθρώπως καὶ ἔκτοτε, συνεπείᾳ τῶν τραυμάτων του καὶ τοῦ ψυχικοῦ κλονισμοῦ ποὺ ὑπέστη, παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του ἀνήμπορος καὶ τυφλός.

Μαζί του —ὅπως προανέφερα— ἐβασανίσθησαν καὶ κατακρεουργήθησαν μὲ τὴν... κατηγορίαν τοῦ «φασίστα», οἱ... «καπιταλίστες» καὶ οἱ... «ἐκμεταλλευτὲς τοῦ Λαοῦ», εἰς τὴν πραγματικότητα, ὅμως, πάμπτωχοι ἀγρόται, οἰκογενειάρχαι, ἀλλὰ Μεγάλοι καὶ

Ἁγνοὶ Ἕλληνες, μάρτυρες τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀνεξαρτησίας:

1. Δημήτριος Καρβελᾶς τοῦ Ἰωάννου
2. Γεώργιος Καρβελᾶς τοῦ Δημητρίου
3. Εὐθύμιος Καραΐσκος τοῦ Χρήστου ("Εβασανίσθη ἐπὶ ἡμέρας καί, τελικῶς, τὸν ἔψησαν ζωντανὸν εἰς τὸν φοῦρνον. Εἶναι πατέρας τοῦ δικηγόρου Λαμίας Χρήστου Καραΐσκου).
4. Ἐλευθέριος Καραγιῶργος τοῦ Ἀθανασίου
5. Χαράλαμπος Παπαποστόλου τοῦ Ἰωάννου
6. Ἀθανάσιος Παπαποστόλου τοῦ Ἰωάννου
7. Ἀθανάσιος Παπαποστόλου τοῦ Κων/νου (Πέθανε ἀπὸ τὰ φρικτὰ βασανιστήρια καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Μοναστηρίου ποὺ ἐκρατεῖτο).

Ἀναφέροντας καὶ ὑπενθυμίζοντας τὰ τραγικὰ θύματα τῶν ἐγκληματικῶν καὶ ἀπανθρώπων ἐνεργειῶν τῶν σημερινῶν, δῆθεν «εἰρηνοφίλων μὲ τὶς λευκὲς καὶ ἀθῶες περιστερές», δὲν ἀναξέουμε παλαιὲς πληγές, οὔτε ἀναθερμαίνουμε τὰ πάθη τοῦ παρελθόντος, τὰ ὁποῖα ἐμεῖς, τοὐλάχιστον, εἴχαμε λησμονήσει. Καὶ τοῦτο χάριν τῆς λήθης, τῆς ὁμοψυχίας καὶ τῆς ἑνότητος τοῦ λαοῦ μας. Κλείσαμε ἀκόμη καὶ τὰ στόματά μας, λησμονήσαμε τὶς περιπέτειές μας καὶ ἐμποδίσαμε καὶ τοὺς ἄλλους νὰ μιλήσουν.

Ὅταν βλέπουμε ὅμως τοὺς θύτας, ὅτι δὲν ἐλησμόνησαν τὰ ἐγκλήματά των, παρεγνώρισαν τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Λαοῦ μας, δὲν ἐσεβάσθησαν οὔτε τὰ δάκρυα οὔτε τὸν πόνον τῶν συγγενῶν τῶν θυμάτων των καὶ μὲ θράσος χιλίων πιθήκων ἀναρτοῦν σήμερα στοὺς δρόμους «πανὼ» μὲ κόκκινες αἱματοβαμμένες ἐπιγραφές:

«Ο ΛΑΟΣ ΔΕΝ ΞΕΧΝΑ ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΔΕΞΙΑ»

τότε, ὄχι μόνον δὲν βοηθοῦν τὴν «ΛΗΘΗ», ἀλλὰ ξαναζωντανεύουν τὴν «ΜΝΗΜΗ» τῶν συγγενῶν τῶν ἀδικοσκοτωμένων καὶ ἐπιβάλλουν εἰς τὴν ΓΑΛΑΖΙΑ ΠΑΡΑΤΑΞΙ νὰ θυμηθῆ τοὺς ἥρωάς της, ποὺ ποτὲ δὲν ξέχασε καὶ νὰ φωνάξῃ:

«ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΣΑΣ ΒΟΑ

ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»

ΟΜΗΡΟΣ ΤΩΝ ΕΛΑΣΙΤΩΝ ΓΙΑ 5... ΚΛΥΣΜΑΤΑ!... Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΥ ΛΑΜΙΑΣ ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ Ι. ΠΙΠΙΛΙΓΚΑ

Ὁ Φαρμακοποιὸς Ἀνάργυρος Γ. Πιπιλίγκας, εἶναι ἕνας ἐκλεκτὸς ἐπιστήμων καὶ ἐξαίρετος ἄνθρωπος. Πάντοτε φιλομειδὴς καὶ καλοπροαίρετος, γόνος δὲ παλαιᾶς καὶ ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας τῆς Φθιωτικῆς πρωτευούσης.

Ὁ ἐπίσης καλωσυνᾶτος πατέρας του, ἀείμνηστος Γεώργιος Πιπιλίγκας, διατηροῦσε μέχρι τοῦ θανάτου του ἕνα ἀπὸ τὰ παλαιότερα φαρμακεῖα στὴν Πλατεῖα Σιταραγορᾶς τῆς Λαμίας, ποὺ κοσμεῖ σήμερα τὸ ἄγαλμα τοῦ θρυλικοῦ Τσολιᾶ, προσωποποίησις τῆς ἀνδρείας καὶ τῶν ἀγώνων τοῦ Ἔθνους, ἀλλὰ καὶ ἔμβλημα τῆς Λεβεντογέννας Ρούμελης.

Ὁ Ἀνάργυρος Πιπιλίγκας διεδέχθη τὸν πατέρα του στὸ φαρμακεῖο, τὸ ὁποῖον διατηρεῖ μέχρι σήμερα στὴν ἴδια θέσι ποὺ ἦτο καὶ τὸ παλαιόν.

Εἶναι γνωστή, ἰδίως στοὺς παλαιοτέρους, ἡ ἐπιστημονική, ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ δρᾶσις τῶν Φαρμακοποιῶν Πιπιλίγκα (πατρὸς καὶ υἱοῦ), ὥστε νὰ μὴ χρειάζεται νὰ κάνουμε ἰδιαιτέραν μνείαν.

Ἴσως ἡ ἐθνικὴ τοποθέτησις, τὸ ἦθος καὶ ἡ κοινωνικὴ παράστασις τοῦ Ἀναργύρου Πιπιλίγκα, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐγενὴς καταγωγή του, νὰ ἠνώχλησαν «τὰ παιδιὰ τοῦ Λαοῦ», τὰ ὁποῖα, λόγῳ τῆς μηδαμινῆς μορφώσεως, ἀλλὰ καὶ τοῦ χαμηλοῦ δείκτου νοημοσύνης, νόμισαν ὅτι βρῆκαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἐξουδετερώσουν ἕνα ἀπὸ τοὺς «ἐκπροσώπους τοῦ κατεστημένου» τῆς Ρούμελης.

Μὲ τήν... κατηγορίαν «ὅτι ἐπρομήθευσε ἀπὸ τὸ Φαρμακεῖον του τοὺς Ἰταλοὺς κατακτητὲς πέντε... κλύσματα καὶ δέκα "πάπιες"», ἕνα φθινοπωρινὸ ἀπόγευμα μόλις σουρούπωνε καὶ ἐνῷ ἔμπαινε στὸ σπίτι του, δύο ἀντάρται τῶν πόλεων τοῦ «ἡρωϊκοῦ» καὶ «ἀξέχαστου» ΕΛΑΣ, τὸν συνέλαβαν καὶ μὲ τὴν ἀπειλὴν τῶν στιλέττων τους, τὸν ὡδήγησαν «γιὰ μιὰ ἀνακρισούλα» σ' ἕνα σπίτι τῆς Λαμίας.

ΕΠΙ ΤΑ ΙΧΝΗ ΤΟΥ ΑΠΑΧΘΕΝΤΟΣ

Τὴν ἑπομένην τῆς συλλήψεώς του, μὲ πῆρε στὸ τηλέφωνο ἡ γυναίκα τοῦ Πιπιλίγκα καὶ μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ φόβο καὶ

συγκίνησι μοῦ εἶπε, πὼς χθὲς τὴν νύκτα οἱ ἀντάρται ἔπιασαν τὸν Ἀνάργυρο καὶ δὲν ξέρουμε ποῦ τὸν πῆγαν καὶ ἂν ζῆ.

Τὴν καθησύχασα, τῆς εἶπα νὰ ἠρεμήση καὶ τὴν διεβεβαίωσα ὅτι θὰ φροντίσω καὶ θὰ μάθω ποῦ βρίσκεται. Τῆς πρότεινα, μάλιστα, ἂν ἤθελε νὰ πᾶμε μαζὶ στὴν Σπερχειάδα, ὅπου ὁ κομματικὸς ὑπεύθυνος τῆς Δυτικῆς Φθιώτιδος ἦτο γνωστός μου.

Εἶχα τὴν ἀφελῆ ἐντύπωσιν, ὅτι θὰ μᾶς φανῆ χρήσιμος, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ κἄποτε τὸν ἐξυπηρέτησα, ὅταν ἀδιόριστος ἀκόμη καὶ χωρὶς πόρους, ξεγέννησα δύο φορὲς τὴν γυναῖκα του στὴν Κλινική μου, χωρὶς νὰ εἰσπράξω ὄχι μόνον ἀμοιβή, ἀλλὰ οὔτε τὰ νοσήλια, οὔτε κἂν τὰ τροφεῖα, ἐντελῶς δωρεάν.

Φθάσαμε στὴν Σπερχειάδα μὲ τὰ τότε πενιχρὰ καὶ σχεδὸν ἀνύπαρκτα μέσα συγκοινωνίας καὶ ἀναζητήσαμε τὸν «σύντροφο» Λιάσκα, καθηγητὴν ἐκ Μακρακώμης Φθιώτιδος.

Μετὰ ἀπὸ πολύωρη ἀναζήτησι ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι καὶ ἀπὸ γιάφκα σὲ γιάφκα, τὸν ἀνακαλύψαμε τελικὰ στὴν ταβέρνα τοῦ Χρόνη, χωμένον σὲ μιὰ γωνιὰ μόνο του, νὰ καταβροχθίζη μὲ βουλιμία μέσα ἀπὸ μιὰ γαβάθα τηγανητὰ ἐντόσθια.

Φανερὰ ἐνοχλημένος ἀπὸ τὴν παρουσία μας, διότι τὸν εἴχαμε διακόψει ἀπὸ τήν... λουκούλλειον ἀπασχόλησίν του, οὔτε κἂν μᾶς καλωσώρισε, οὔτε καὶ προσεφέρθη νὰ μᾶς δώση ἕνα μεζέ.

Ὅταν τοῦ ἀνακοινώσαμε τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς μας, αὐτὸς μὲ ψυχρότητα καὶ χωρὶς νὰ διακόψη τὴν γαστρονομικὴν ἀπασχόλησίν του μᾶς εἶπε ξερὰ «ὅτι δὲν ἔχει ἰδέαν ποῦ βρίσκεται ὁ Πιπιλίγκας».

Στὴν πραγματικότητα ὅμως ἐγνώριζε, λόγῳ τοῦ «πόστου» ποὺ κατεῖχε στὴν κομματικὴ ἱεραρχία.

Αὐτὸς ὁ ψυχρὸς καὶ χωρὶς αἰσθήματα ἄνθρωπος, μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ συμμοριτοπολέμου (Ἐμφύλιον τὸν ὀνομάζουν σήμερα οἱ πάσης φύσεως γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι «δημοκράτες»), γιὰ νὰ γλιτώση ἀπὸ τὶς περιπέτειες ποὺ τὸν περίμεναν, ἀπεκάλυψε ὅλους τοὺς συναγωνιστάς του καὶ τοὺς συντρόφους του, στὸν τότε Ὑπουργὸν Ἀσφαλείας καὶ συμπατριώτην μας ἀείμνηστον Εὐάγγελον Καλατζῆν.

Ἐπιστρέψαμε στὴν Λαμία ἄπρακτοι καὶ πολὺ στενοχωρημένοι, διότι δὲν μάθαμε τίποτα γιὰ τὴν τύχη τοῦ ἀγαπητοῦ μας Ἀνάργυρου.

ΣΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ ΣΤΗΝ ΦΩΛΙΑ ΤΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΤΟΥ Ε.Λ.Α.Σ.

Περνοῦσαν οἱ ὧρες, περνοῦσαν οἱ μέρες μὲ ἀφάνταστη ἀγωνία, χωρὶς νὰ ἔχουμε κανένα νέο, καμμιὰ πληροφορία ἂν ὁ Ἀνάργυρος βρίσκεται στὴν ζωὴ ἢ ὄχι.

Ἐκεῖ ποὺ καθόμουν ἐντελῶς ἀπελπισμένος καὶ ἀνήσυχος, μοῦ ἦρθε μιὰ ἰδέα στὸ μυαλό. Νὰ ξεκινήσω μόνος μου γιὰ τὸ Καρπενήσι, ὅπου, ὡς γνωστόν, ἐπὶ Κατοχῆς εἶχε τὴν ἕδρα του τὸ Ἑλληνικό... Κρεμλῖνο, μὲ «Τσάρο» του τὸν παλαιὸ καὶ ἔμπιστο φίλο φίλο μου Ἀλέξη Καρέρ, τὸν ὁποῖον, ὅπως προανέφερα σὲ ἄλλο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου, τὸν εἶχα Λοχία ὑπὸ τὰς διαταγάς μου στὸ Φρουραρχεῖο Κορυτσᾶς.

Ξεκίνησα «ὁλοταχῶς» μὲ ἕνα παλαιὸ αὐτοκίνητο καὶ μὲ χίλια βάσανα καθ' ὁδόν, διότι ἦτο πρόωρος ὁ χειμώνας ἐκείνη τὴν χρονιά, κατώρθωσα νὰ φθάσω μέχρι τὸ Κάψη (νῦν Τυμφρηστός), κάπου 60 χιλιόμετρα μακριὰ ἀπὸ τὴν Λαμία.

Ἐκεῖ τὸ αὐτοκίνητο «ἔμεινε», διότι οἱ «ἵπποι» τῆς γριᾶς καὶ κουρασμένης μηχανῆς του, δὲν ἄντεξαν στὶς τόσες στροφὲς καὶ ἀνηφόρες τοῦ ὀρεινοῦ τοπίου καὶ ἀπὸ ὅ,τι πρόχειρα «γνωμάτευσε» ὁ καθ' ὅλα ἔμπειρος ὁδηγός του, δὲν ὑπῆρχε περίπτωσις ἀποκαταστάσεως τῆς βλάβης.

Ἄλλο μεταφορικὸ μέσον δὲν ὑπῆρχε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, μέσα στὴν νύκτα καὶ τὴν ἐρημιὰ τοῦ μικροῦ ὀρεινοῦ χωριοῦ.

Μία λύσις ἀπέμενε, ἡ... δι' ἰδίων μέσων μετάβασίς μου στὸ Καρπενήσι.

Ὡπλίσθηκα μὲ θάρρος καὶ ὑπομονὴ καὶ ξεκίνησα μέσα στὴν νύκτα καὶ τὴν ἀγριότητα τῆς φύσεως, ποὺ τὴν ἔκανε ἀκόμη πιὸ ἄγρια τὸ χειμωνιάτικο σκηνικό της.

Κάποτε, μετὰ ἀπὸ πορεία δύο ὡρῶν, μὲ συνεχὲς χιονόνερο καὶ τσουχτερὸ κρύο, ἀφοῦ πέρασα τὴν Ράχη τοῦ Καρπενησίου σὲ ὑψόμετρο 1.300 μέτρων, ποὺ τὸν χειμῶνα «κλείνει» μὲ τὰ πρῶτα χιόνια, ἤρχισα νὰ κατηφορίζω πρὸς τὸ χωριὸ Λάσπη Εὐρυτανίας (νῦν Ἅγ. Νικόλαος), ὅπου ἔφθασα σχεδὸν τὰ μεσάνυκτα.

Ὡς «ἀπὸ μηχανῆς θεός», βρέθηκε στὴν πορεία μου ἕνα παλαιὸ φορτηγὸν αὐτοκίνητο, σταθμευμένο στὶς παρυφὲς τοῦ χωριοῦ καὶ ἕτοιμο νὰ ξεκινήση μὲ κατεύθυνσι τὸ Καρπενήσι. Τοῦ εἶπα τὸ ὄνομά μου καὶ τὴν ἰδιότητά μου καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μὲ πάρη μαζί του.

Ἔτσι σὲ 20 λεπτὰ ἔφθασα στὸν προορισμό μου.

᾿Εκεῖ καὶ παρὰ τὸ προκεχωρημένον τῆς ὥρας, μὲ περίμενε ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ κόμματος, ᾿Αλέξης Καρέρ, ὁ ὁποῖος μὲ ὑποδέχθηκε μὲ ἀγάπη καὶ συγκίνησι καὶ μὲ συμβούλευσε νὰ μὴν πῶ τίποτα σὲ κανέναν γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μου, οὔτε ἀκόμη καὶ γιὰ τὴν συνάντησί μας. Μοῦ συνέστησε, ἰδιαιτέρως, νὰ ἀποφύγω κάθε ἐνημέρωσιν, ἀκόμη καὶ στὸν σύντροφό του καὶ στενό μου συγγενὴ Σεραφεὶμ Τσαγκάρην, Συμβολαιογράφον Μακρακώμης καὶ ἐν... ὅπλοις Καπετὰν ᾿Ιωαννίδην καὶ Α΄ Γραμματέα τοῦ Κ.Κ.Ε. τῆς Περιοχῆς, διότι δὲν εἶχε ἐμπιστοσύνη σὲ κανέναν.

ΣΤΗΝ ΦΥΛΑΚΗ ΤΟΥ ΑΠΑΧΘΕΝΤΟΣ

«Τὴν ὑπόθεσι τοῦ Πιπιλίγκα τὴν τακτοποίησα, μόλις ἔλαβα τὸ μήνυμά σου καὶ αὔριο τὸ πρωῒ μπορεῖς νὰ πᾶς νὰ τὸν παραλάβης ἀπὸ τὸ Γαρδίκι ῾Ομηλαίων», μοῦ εἶπε ὁ Καρὲρ καὶ προσέθεσε: «῎Εχω ἤδη εἰδοποιήσει τὸν ὑπεύθυνο, σοῦ δίνω καὶ στὸ χέρι τὴν διαταγὴ τῆς ἀπολύσεώς του».

Τὸν εὐχαρίστησα θερμὰ γιὰ τὸ ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἐπέδειξε γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ στενοῦ μου φίλου.

Τὸ βράδυ μὲ φιλοξένησε στὸ σπίτι ποὺ ἔμενε καὶ μὲ περιποιήθηκε πάρα πολύ.

Τὴν ἑπομένη ἡμέρα ξεκίνησα ἀπὸ τὸ Καρπενήσι μὲ προορισμὸ τὸ Γαρδίκι ῾Ομηλαίων, ἕνα ὀρεινὸ χωριὸ σκαρφαλωμένο στὴν βορεινὴ καὶ ἐλατόφυτη πλαγιὰ τῶν Βαρδουσίων.

῾Ο καιρὸς ἦταν ψυχρὸς καὶ ἀκατάστατος, ἕνα συνεχὲς καὶ ἐκνευριστικὸ χιονόνερο σοῦ πάγωνε τὸ πρόσωπο, σοῦ δυσκόλευε τὴν ἀνάσα καὶ σοῦ περόνιαζε τὰ κόκκαλα.

῎Επρεπε, ὅμως, νὰ φθάσω τὸ ταχύτερο στὸν προορισμό μου, ὁ σκοπὸς ἦταν γιὰ μένα ἱερός. ᾿Απὸ τὶς ἐνέργειές μου ἐξηρτᾶτο ἡ σωτηρία ἑνὸς προσφιλοῦς μου προσώπου, ἑνὸς ἀγαπητοῦ μου φίλου καὶ ἔπρεπε νὰ τὸν παραδώσω γρήγορα σῶον καὶ ἀσφαλῆ στὴν οἰκογένειά του, ποὺ ἀγωνιοῦσε γιὰ τὴν τύχη του.

Κἄποτε, καὶ μόλις εἶχε ἀρχίσει νὰ νυχτώνη, μετὰ ἀπὸ πορεία μιᾶς ὁλόκληρης ἡμέρας ἔφθασα, ἐπὶ τέλους, στὸ Γαρδίκι.

Χωρὶς νὰ χάσω καθόλου καιρό, ἐπῆγα ἀμέσως καὶ βρῆκα τὸν Κομματικὸ ῾Υπεύθυνο τῆς περιοχῆς, ἕνα ᾿Εμποροράπτην, Λεβεντογιάννη ἀπὸ τὴν Λαμία, καλὸν ἄνθρωπο καὶ πολὺ γνωστόν μου.

Τοῦ εἶπα τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς μου ἢ καλύτερα τῆς ἐκστρατείας μου, διότι περὶ ἐκστρατείας ἐπρόκειτο, καὶ μοῦ ἀπήντησε ὅτι γνωρίζει τὴν ὑπόθεσι καὶ τὸν ἔχουν ἁρμοδίως εἰδοποιήσει ἀπὸ τὸ ᾿Αρχηγεῖον. Τὸν παρεκάλεσα νὰ μὲ ὁδηγήση ἀμέσως

στὸν τόπο ὅπου ἦτο φυλακισμένος ὁ Πιπιλίγκας καὶ αὐτὸς ἀνέθεσε νὰ μὲ ὁδηγήση ὁ 'Εμμανουὴλ Παππῆς, πρώην Δικαστικὸς Ὑπάλληλος καὶ τώρα... 'Αρχιδικαστὴς τοῦ βουνοῦ!...

Ἡ συνάντησίς μας ἦτο συγκινητικὴ καὶ τοῦ ἀνεκοίνωσα ἀμέσως τὸ εὐχάριστον γεγονὸς τῆς ἀπελευθερώσεώς του καὶ τὸ δυσάρεστον γεγονὸς τοῦ θανάτου τοῦ πατέρα του, ὁ ὁποῖος πέθανε κατὰ τὸ διάστημα ποὺ ἦτο κρατούμενος.

Τὸν συλλυπήθηκα γιὰ τὸν πατέρα του καὶ σεβαστό μου φίλο καὶ προστάτη καὶ τοῦ εἶπα ἀμέσως: «Σήκω νὰ φύγουμε, εἶσαι ἐλεύθερος. Σήκω ἀμέσως νὰ πᾶμε στὸ σπίτι τοῦ φίλου καὶ συναδέλφου μου ἰατροῦ Ἠλιοπούλου, θὰ μᾶς φιλοξενήση ἕνα βράδυ».

Ὁ 'Ανάργυρος ἀρνήθηκε νὰ ἐγκαταλείψη τὴν φυλακή του!... «Ποῦ νὰ πάω Λουκᾶ σὲ ξένο σπίτι; Ἔχω ἕνα ἑκατομμύριο ψεῖρες»!!!

Πρὸ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ φίλου μου, τοῦ... ἑκατομμυριούχου, ἀναγκάσθηκα νὰ πάω στὸ σπίτι τοῦ γιατροῦ μόνος μου.

Στὸ τραπέζι ποὺ ἀκολούθησε, ἦταν παρακαθήμενός μου ὁ δημοσιογράφος Μπάμπης Κλάρας, ἀδελφὸς τοῦ αἱμοσταγοῦς «ἥρωος» Ἄρη Βελουχιώτη καὶ κατὰ κόσμον 'Αθανασίου Κλάρα.

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Τὴν ἑπομένη τὸ πρωΐ ξεκινήσαμε μὲ τὰ πόδια γιὰ τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Ἤμουν ἐξαιρετικὰ εὐδιάθετος καὶ χαρούμενος, διότι οἱ προσπάθειές μου ἐστέφθησαν ἀπὸ ἐπιτυχία καὶ οἱ κόποι μου δὲν πῆγαν χαμένοι.

Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ κατώρθωσα μὲ τὶς γνωριμίες μου καὶ τὸ κῦρος μου νὰ σώσω ἕναν ἀκόμη ἄνθρωπο, τὸν ἀγαπητόν μου καὶ οἰκογενειακὸ φίλο 'Ανάργυρο Πιπιλίγκα.

Τώρα περπατοῦσα πιὸ ἀνάλαφρα, δὲν ἤμουν μόνος καὶ ἡ ἀτέλειωτη πορεία μοῦ φαινόταν σὰν ἁπλὸς Κυριακάτικος περίπατος. Οὔτε τὸ κατάλαβα πότε φθάσαμε στὴν Φτέρη, ἐνῶ ἦταν κιόλας μεσημέρι.

Εἴχαμε πεινάσει καὶ ἔπρεπε να ξεκουρασθοῦμε λιγάκι. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ βρέθηκε τὸ φιλόξενο σπίτι τῆς θείας μου τῆς Κύρκου, ποὺ μᾶς ἑτοίμασε ἀμέσως μιὰ τεράστια ὀμελέτα μὲ ἁγνὸ γίδινο βούτυρο καὶ μιὰ κούπα μαῦρο κρασὶ τῆς Παλαιοβράχας.

Ὁ 'Ανάργυρος, ποὺ ἦταν μέρες νηστικὸς καὶ ταλαιπωρημένος, ἔφαγε τὴν μερίδα τοῦ λέοντος καὶ ἀφοῦ χόρτασε καὶ ξεκουράσθηκε ἔβγαλε ἕναν ἀναστεναγμὸ ἀνακουφίσεως: «Καιρὸ εἶχα νὰ φάω τόσο νόστιμο γεῦμα».

῞Οταν διηγηθήκαμε στὴν θεία μου τὴν περιπέτειά μας, ἀναστέναξε κι αὐτὴ μὲ τὴν σειρά της: «῎Αχ παιδιά μου, τί ἔχουμε νὰ πάθουμε ἀκόμη ἀπ᾿ αὐτὰ τὰ τέρατα».

᾿Αφοῦ τὴν εὐχαριστήσαμε γιὰ τὴν περιποίησι καὶ τὴν ἀγάπη της, φύγαμε πεζῆ γιὰ τὴν Σπερχειάδα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μὲ ἕνα αὐτοκίνητο «γκαζοζὲν» τοῦ Γ. Τσαρούχα, φθάσαμε τὸ βράδυ στὴν Λαμία. Ἡ περιπέτειά μας εἶχε τελειώσει.

Μὲ «τελετουργικὸ πρόγραμμα» παρέδωσα τὸν ᾿Ανάργυρο στοὺς δικούς του, ἐλεύθερο πλέον, πρὸς χαρὰν τῶν συγγενῶν του καὶ πρὸς λύπην τῶν ἀσπόνδων φίλων του.

῞Οπως πληροφορήθηκα ἀπὸ τὸν Καρέρ, ἡ κατηγορία ποὺ «ἐϐάρυνε» τὸν ᾿Ανάργυρο Πιπιλίγκα, τότε Πρόεδρο τοῦ Φαρμακευτικοῦ Συλλόγου Λαμίας, ἦταν ὅτι παρέδωσε στοὺς ᾿Ιταλοὺς 40 κλύσματα!!!

᾿Ακόμη καὶ σήμερα, ἔπειτα ἀπὸ 40 ὁλόκληρα χρόνια, δύο πράγματα δὲν μπόρεσα νὰ ἑρμηνεύσω. Τὴν «σοϐαρότητα» τῆς κατηγορίας τῶν ᾿Εαμιτῶν εἰς βάρος τοῦ Πιπιλίγκα καὶ τήν... δυσκοιλιότητα τῶν ᾿Ιταλῶν!!!

Ο ΧΑΡΟΣ... ΔΕΝ ΤΟΝ ΘΕΛΗΣΕ!...

Τὸ ἔτος 1980 δὲν ὑπῆρξε «οὔτε αἴσιον, οὔτε εὐτυχὲς» γιὰ τὸν Παῦλο Διαμαντῆ, ἀλλὰ στάθηκε μοιραῖο, γιατὶ τὴν χρονιὰ αὐτὴ ὁ Χάρος τὸν ξαναθυμήθηκε καὶ αὐτὴν τὴν φορὰ ἔκοψε ὁριστικὰ τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του. Τὰ παλαιὰ θανάσιμα τότε τραύματά του, τὸν εἶχαν κατεϐάσει γιὰ πρώτη φορὰ στὸν ῞Αδη, κατὰ τὴν περίοδο τῆς Κατοχῆς, ὅταν μαζὶ μὲ τὰ δύο ἄλλα ἀδέλφια του, δέχθηκε τὶς σφαῖρες τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος καὶ τὴν «χαριστικὴ βολὴ» τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς Γερμανοῦ ἀξιωματικοῦ.

Τὸ τραγικό, παράδοξο, ὅσο καὶ ἀνατριχιαστικὸ αὐτὸ γεγονός, μᾶς τὸ ἀφηγήθηκε ὁ ἐπ᾿ ἀδελφῇ ἀνεψιός του, Δημήτριος Ζ. Καλέτζος, ὅπως τὸ ἄκουσε ἀπὸ τὴν μητέρα του, Μερόπη Ζάχου Καλέτζου - Διαμαντῆ, λίγο πρὶν πεθάνη.

῾Ο Παῦλος Διαμαντῆς ἦταν τὸ ἔνατο παιδὶ τῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας Διαμαντῆ, ἀπὸ τὸ χωριὸ Κόμμα - Λαμίας. Τὰ ἄλλα ἀδέλφια του ἦσαν κατὰ σειράν, ὁ Χρῆστος, ἡ Μερόπη, ὁ Θεόδωρος, ὁ ᾿Αθανάσιος, ἡ Μαρία σύζυγος Εὐστρατίου Χαδούλη, ἡ Αἰκατερίνη, ἡ ὁποία ἀπεϐίωσε τὸ 1944, ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Εὐθύμιος.

Μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν τῆς ῾Ελλάδος ἀπὸ τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα, ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας Διαμαντῆ, ἐμφορούμενα ἀπὸ ἁγνὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα, ἔλαϐαν μέρος στὴν καλῶς νο-

ουμένη Ἐθνικὴ Ἀντίστασι κατὰ τῶν Γερμανο - Ἰταλῶν καταχτητῶν.

Οἱ ἀδελφοὶ Εὐθύμιος, Θεόδωρος καὶ Παῦλος, ἡλικίας τότε 17 ἐτῶν καὶ μαθητὴς Γυμνασίου, κἄποια μέρα συνελήφθησαν ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, ὡς ὕποπτοι ἑνὸς σαμποτὰζ στὸν Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ Λιανοκλαδίου καὶ προεφυλακίσθησαν στὶς φυλακὲς Λαμίας, μέχρι πέρατος τῶν ἀνακρίσεων καὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἡμέρας τῆς δίκης.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς προφυλακίσεώς των εἶχαν τὴν ἀτυχία νὰ ἐκτελεσθῆ ἀπὸ ὁμάδα ἀντιστασιακῆς ὀργανώσεως, εἰς τὴν Πλατεῖαν Λαοῦ Λαμίας, ἕνας γερμανοντυμένος προδότης, ὀνόματι Βαφειάδης.

ΤΡΙΑ ΑΔΕΛΦΙΑ ΣΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Εἰς ἀντίποινα —ἦτο μοιραῖον κι αὐτὸ νὰ συμβῆ— οἱ Γερμανοί, τὰ ξημερώματα τῆς ἐπομένης, ὡδήγησαν τοὺς τρεῖς ἀδελφοὺς Διαμαντῆ καὶ τρεῖς ἄλλους ἀκόμη πατριῶτες εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν ἐκτελέσεων, παρὰ τὴν θέσιν «Νταμάρια», πλησίον τοῦ Νεκροταφείου Λαμίας.

Τὸ παρατεταγμένο ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα, ἔστειλε τὸν θάνατο μέσα ἀπὸ τὶς κάννες τῶν πυροβόλων του, δημιουργώντας νέους ἥρωες τῆς Ἐλευθερίας.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀποσπάσματος Γερμανὸς ἀξιωματικὸς ἔρριψε τὴν λεγομένη «χαριστικὴ βολὴ» στὶς κεφαλὲς τῶν ἐκτελεσθέντων, γιὰ νὰ τοὺς ἀπαλλάξη τὸ ταχύτερον ἀπὸ τὴν ἐπιθανάτιον ἀγωνία καὶ τὸν πόνον τῶν τραυμάτων.

Μετὰ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκτελέσεως, τὸ ἀπόσπασμα ἀπεχώρησε, ἀφήνοντας τὰ νωπὰ πτώματα εἰς τὸν τόπον τῆς θυσίας, γιὰ νὰ ποτίσουν μὲ τὸ αἷμα τους τὸ χῶμα τῆς γῆς τῶν προγόνων τους.

Η «ΧΑΡΙΣΤΙΚΗ» ΤΟΥ... ΧΑΡΙΣΕ ΤΗΝ ΖΩΗ

Ὁ ἐκ τῶν τριῶν ἐκτελεσθέντων ἀδελφῶν Διαμαντῆ, Παῦλος, δεχθεὶς δύο βλήματα εἰς τὴν κεφαλήν, ἕνα βλῆμα ἀπὸ τὸ ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον εἰσῆλθε ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του καὶ ἐξῆλθε εἰς τὴν αὐχενικὴν χώραν καὶ ἕνα βλῆμα τῆς χαριστικῆς βολῆς εἰς τὸν κρόταφον ἀπὸ τὸ περίστροφον τοῦ ἀξιωματικοῦ, κατώρθωσε νὰ ἐπιζήση.

Μετὰ τὸ πρῶτο καὶ δεύτερο σὸκ ποὺ δέχθηκε ἀπὸ τοὺς πυρο-

ϐολισμούς, αἱμόφυρτος καὶ μὴ ἔχοντας αἴσθησιν τόπου καὶ χρόνου, σφαδάζοντας ἀπὸ τοὺς ἀφορήτους πόνους τῶν τραυμάτων του καὶ αἰσθανόμενος ἔντονον τὸ αἴσθημα τῆς δίψας, λόγῳ τῆς ἀπωλείας μεγάλης ποσότητος αἵματος, σύρθηκε μέχρι τὴν βρύση τοῦ Νεκροταφείου, τῆς ὁποίας τὴν ὕπαρξιν ἐγνώριζε, γιὰ νὰ δροσίση λίγο τὰ χείλη του, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ τὸ κατορθώση.

Εἶχε πλέον ξημερώσει καλὰ καὶ ἡ ἀγωνιώδης «πορεία» πρὸς τὴν βρύση συνεχιζόταν, ὅταν ἕνας περαστικὸς χωρικός, ὀνόματι Βάϊος, κάτοικος Μεγάλης Βρύσης Λαμίας, ἄκουσε τὰ μουγκρίσματα καὶ τὶς οἰμωγὲς τοῦ βαρειὰ τραυματισμένου παλληκαριοῦ.

Χωρὶς νὰ χάση καιρό, πλησίασε πρὸς τὸ μέρος ποὺ ἄκουσε τὶς οἰμωγὲς καὶ βρῆκε τὸν θανάσιμα τραυματισμένο κοντὰ σὲ ἕναν μικρὸ βράχο, τὸν ὁποῖον, ὡς φαίνεται, προσπαθοῦσε νὰ περάση, χωρὶς νὰ μπορῆ νὰ τὰ καταφέρη.

Ὁ ψύχραιμος ἀγρότης καὶ Καλὸς Σαμαρείτης, ἀφοῦ προχείρως ἔκρυψε τὸν ἤδη «διαπλεύσαντα τὸν Ἀχέροντα» νεαρὸν Παῦλον, ἔφυγε τάχιστα καὶ ἐπέστρεψε πάλι μὲ τὸ κάρρο του γεμάτο ἄχυρα, τὸν ἔκρυψε μέσα σ' αὐτὰ καὶ τὸν μετέφερε μὲ χίλιες προφυλάξεις στὰ Ἁλώνια τοῦ χωριοῦ του, ὅπου καὶ πάλι τὸν ἔκρυψε μέσα στὶς θημωνιές.

Ο ΠΑΥΛΟΣ ΖΗ!!!

Τὴν ἑπομένη ἡμέρα, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κηδείας τῶν δύο ἐκτελεσθέντων ἀδελφῶν, Εὐθυμίου καὶ Θεοδώρου, στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ των, Κόμμα Λαμίας, ἐνεφανίσθη ἐκεῖ ἕνας ἄγνωστος χωρικός, ὁ ὁποῖος ἀνεζήτησε, ἐν μέσῳ τῶν βαρυπενθούντων καὶ ὀλοφυρομένων συγγενῶν, τὸν πατέρα τῶν θυμάτων ἢ κάποιον ἐκ τῶν στενῶν συγγενῶν.

Ἦταν ὁ ἀγρότης Βάϊος, ὁ καλὸς ἄγγελος, ὁ ὁποῖος μὲ κάθε προφύλαξι καὶ μυστικότητα πληροφόρησε τὸν δύστυχο πατέρα καὶ τὴν τραγικὴ ἀδελφὴ τῶν ἡρώων, Μερόπη, γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ νεαροῦ Παύλου, τὴν τύχη καὶ τὴν δραματικὴ περιπέτεια τοῦ ὁποίου μέχρι στιγμῆς παντελῶς ἀγνοοῦσαν.

Ἀμέσως, ἡ Μερόπη Ζ. Καλέτζου - Διαμαντῆ, ἔγκυος, τότε, στὸ πέμπτο της παιδί, ἐγκατέλειψε μὲ τρόπο τὴν κηδεία, χωρὶς κἂν νὰ γίνη ἀντιληπτὴ ἀπὸ τὸ ἐκκλησίασμα, ἔδωσε νοερὰ τὸν ὕστατο χαιρετισμό της πρὸς τὰ ἀδικοχαμένα ἀδέλφια της, τὴν ὥρα ποὺ ὁ παπᾶς ἔψαλλε «τὸ δεῦτε τελευταῖον ἀσπασμόν», σκούπισε τὰ δάκρυά της, ἔσφιξε τὴν καρδιά της, ὡπλίσθηκε μὲ θάρρος καὶ ἔσπευσε γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ μικροῦ ἀδελφοῦ της.

Θὰ τὸν πρόφθανε, ἆρά γε, ζωντανόν;

Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΤΣΑΓΚΑΡΑΙΝΑ

Πεζῆ καὶ τρέχοντας πρὸς τὴν Λαμία γιὰ νὰ προφθάση καὶ νὰ προσφέρη τὴν βοήθειά της, στὸν δρόμο στριφογύριζε στὸ μυαλό της ποιά πόρτα νὰ κτυπήση, ποιόν νὰ παρακαλέση γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀδελφοῦ της, ποιός μποροῦσε νὰ τῆς προσφέρη τὴν βοήθειά του στὴν τραγικὴ αὐτὴ στιγμή, τῶν ἐξαιρετικὰ δυσκόλων ἡμερῶν ποὺ περνούσαμε;

Σκέφθηκε ἀμέσως τὴν κουμπάρα της τὴν Τσαγκάραινα, ἔχει σώσει ἑκατοντάδες ἀνθρώπους ποὺ κινδύνευαν καὶ τὸ σπίτι της εἶχε γίνει τὸ προσκύνημα τῶν κατατρεγμένων.

Αὐτὴν τὴν πόρτα ἔπρεπε νὰ κτυπήση!

Ἔβαλε φτερὰ στὰ πόδια καὶ σὲ λίγη ὥρα καὶ μὲ τὴν ψυχὴ στὰ δόντια, ἔφθασε στὴν Κλινικὴ Τσαγκάρη, βρῆκε τὴν κουμπάρα της καὶ τῆς διηγήθηκε τὰ τραγικὰ γεγονότα.

Ἡ ἀείμνηστη Τίλλη, πρόθυμη καὶ συμπονετικὴ πάντοτε, ἄφησε κάθε δουλειά, φόρεσε κἄτι πρόχειρο ἐπάνω της καὶ μαζὶ μὲ τὴν βαρυπενθοῦσα καὶ πονεμένη ἀδελφὴ τῶν θυμάτων, «γραμμὴ» γιὰ τὸ σπίτι ποὺ ἔμενε ὁ Γερμανὸς Στρατιωτικὸς Διοικητὴς Λαμίας.

Ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς τὶς ἐδέχθη ἀμέσως καὶ ἡ ἀεικίνητη καὶ θαρραλέα αὐτὴ γυναίκα, ἡ μάνα ὅλων τῶν τότε παιδιῶν τῆς Λαμίας, ἡ Τίλλη Τσαγκάρη, βρῆκε μιὰ λύσι γιὰ τὴν περίπτωσι. Ἔθεσε στὸν συνομιλητή της ἀξιωματικὸ ἕνα νέο Οἰδιπόδειο αἴνιγμα: «Κύριε Διοικητά», τοῦ εἶπε, «ἐὰν ἕνας ἐκτελεσθεὶς ἐπιζήση καὶ αὐτῆς τῆς "χαριστικῆς βολῆς", τί κατὰ τὴν γνώμη σας πρέπει νὰ γίνη; Νὰ ζήση ἢ νὰ πεθάνη, ὑφιστάμενος διὰ δευτέραν φορὰν τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν;».

Ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς τὰ ἔχασε, προσπαθοῦσε νὰ διερευνήση καὶ νὰ ἑρμηνεύση τὸ δύσκολον ἐρώτημα ποὺ τοῦ ἐτέθη καὶ ὡς ὁ Οἰδίπους πρὸ τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός, ἀπήντησε: «Ἐφ' ὅσον δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ τὸν σκοτώσουμε, πρέπει νὰ σταθοῦμε ἱκανοί, ἀλλὰ καὶ τυχεροί, νὰ τὸν θεραπεύσουμε»!...

Ἀμέσως, ἔδωσε ἔγγραφον ἐντολὴν νὰ μεταφερθῆ ὁ βαρύτατα τραυματισμένος εἰς τὸ πρόχειρον Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον τῶν Γερμανῶν τῆς Λαμίας.

Τότε ἡ ἀδελφὴ τῶν θυμάτων Μερόπη, πῆγε μαζὶ μὲ τὸν ἰατρὸν Μυρεσιώτην Εὐάγγελον στὰ Ἁλώνια τοῦ χωριοῦ Μεγάλη Βρύση, βρῆκαν τὸν τραγικὸ Παῦλον σχεδὸν ἡμιθανῆ καὶ τὸν μετέφεραν στὸ ὑποδειχθὲν Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον.

Κατεπειγόντως εἰσήχθη στὸ Χειρουργεῖον καὶ τοῦ ἔγινε ἀμέ-

σως ἐπέμβασις ἀπὸ τὸν ἰατρὸν Παπασιόπουλον καὶ Γερμανοὺς ἰατρούς, ἡ ὁποία, παρὰ τὴν σοβαρότητα τῶν τραυμάτων καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ἐγχειρήσεως, ἐπέτυχε καὶ ὁ τραυματίας διεσώθη.

ΔΙΑΠΛΕΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΧΕΡΟΥΣΙΑΝ

Ἀποσπώντας τὸν ὀβολὸν —σφαῖρα— ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ βαρκάρη τῆς Ἀχερουσίας Λίμνης, παρὰ τὶς λυσσώδεις ὑλακὲς τοῦ Κερβέρου, οἱ θεράποντες τοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἕλληνες καὶ Γερμανοὶ ἰατροὶ ξαναγύρισαν τὸν νέον Ὀρφέα στὴν γῆ. Γιὰ νὰ ἀντικρύση καὶ πάλι, μετὰ μακρὰ παραμονὴ καὶ ἐπίπονη θεραπεία στὸ Νοσοκομεῖον Λαμίας, τὸν γαλάζιο οὐρανὸ τῆς πατρίδος μας καὶ τὰ ἀγαπημένα του πρόσωπα.

Ὁ Παῦλος Διαμαντῆς, μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του ἀπὸ τὸν Ἅδη, διωρίσθηκε στὸ ὑποκατάστημα Λαμίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος καὶ σταδιοδρόμησε ἐκεῖ. Ἐκ παραλλήλου, ἀπέκτησε οἰκογένεια καὶ μία κόρη.

Πάντοτε μετριόφρων, συμπαθὴς καὶ ἀγαπητὸς στοὺς συναδέλφους του καὶ σ' ὅλους τοὺς Λαμιῶτες, ἔζησε ὅλη του τὴν ζωὴ περιβαλλόμενος ἀπὸ τὴν ἀγάπην των.

Οἱ βαθειὲς οὐλὲς στὸ πρόσωπό του, θύμιζαν σ' αὐτοὺς ποὺ ἐγνώριζαν τὴν τραγωδία του καὶ τοὺς γέμιζαν μὲ αἰσθήματα ὑπερηφανείας.

Σὲ μερικούς, ὅμως, ξύπναγαν τὴν ἔνοχη συνείδησή τους καὶ τὴν ντροπή, γιατὶ λέγονται Ἕλληνες καὶ εἶναι ἀκόμη ζωντανοί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΑΠΟΧΩΡΟΥΝ

Ὅλα ἔχουν μιὰ ἀρχὴ καὶ ἕνα τέλος, ἀνατέλλουν, μεσουρανοῦν καὶ δύουν. Και ἂν κατὰ τὴν διαδρομή τους στὸ στερέωμα ἀφήσουν ἴχνη καλά, τότε ἡ ἀνάμνησις εἶναι ζωηρὰ καὶ παραμένει στοὺς αἰῶνες, ἂν ὅμως τὰ ἴχνη ποὺ ἄφησαν εἶναι μελανὰ καὶ ἀνεξίτηλα, τότε μένουν στὴν μνήμη μας ἐφιαλτικὲς καὶ φρικιαστικὲς ἀναμνήσεις.

Τὸ Γ΄ Ράϊχ, μὲ ἔμβλημά του τὸν ἀγκυλωτὸ σταυρό, γεννήθηκε τὴν δεύτερη δεκαετία τοῦ αἰῶνος μας ἀπὸ τὸν φιλόδοξον καὶ ἡμιπαράφρονα Ἀδόλφον Χίτλερ, ἐπεβλήθη στὴν χώρα του μὲ τὴν βία καὶ τὸ αἷμα, ἀλλὰ καὶ μὲ κάποιες «νομότυπες» κοινοβουλευτικὲς διαδικασίες, ἐδέσποσε καὶ ἐπεκράτησε μὲ τὴν φωτιὰ καὶ τὸ σίδερο σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη καὶ τέλος, ἀφοῦ γέμισε μὲ πτώματα καὶ ἐρείπια τὴν γηραιὰ ἤπειρό μας, συνετρίβη μετὰ πατάγου, συμπαρασύροντας πρὸς τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν γενέτειραν χώραν του.

Ἦταν ἀρχὲς Ὀκτωβρίου τοῦ 1944 καὶ ὅλα ἔδειχναν ὅτι ἡ ἀντίστροφος μέτρησις εἶχε πρὸ πολλοῦ ἀρχίσει. Οἱ Γερμανοὶ ἔκαναν τὶς ἀναγκαῖες προετοιμασίες γιὰ τὴν ἀποχώρησίν τους ἀπὸ τὰ κατεχόμενα ἐδάφη καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τους στὴν κατερειπωμένη πατρίδα τους.

Ἡ σκιὰ τῆς χιτλερικῆς σβάστικας ἔσβηνε σιγὰ - σιγὰ κάτω ἀπὸ τὸν γαλάζιο φθινοπωρινὸ οὐρανὸ τῆς Ἑλλάδος.

Στὶς 12 Ὀκτωβρίου, ἡ ἐρυθρᾶ σημαία τοῦ ἀγκυλωτοῦ σταυροῦ, ποὺ ἐπὶ τέσσερα ὁλόκληρα χρόνια ἐμόλυνε τὸν Ἱερὸν Βράχον τῆς Ἀκροπόλεως, ὑπεστέλετο ἀπὸ τὸν γιγαντιαῖον ἱστόν της, γιὰ νὰ πάρῃ τὴν θέσι της ἡ γαλανόλευκος καὶ νὰ κυματίσῃ καὶ πάλι στὸν ἐλεύθερο καὶ καταγάλανο Ἀττικὸ οὐρανό.

Ἐνῷ στὴν Ἀθήνα ὁ κόσμος εἶχε ξεχυθῆ στοὺς δρόμους γιὰ νὰ πανηγυρίσῃ τὴν ἀπελευθέρωσή του ἀπὸ τὸν Γερμανικὸ ζυγό,

ἕνα μικρὸ τμῆμα τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων προήλαυνε πρὸς βορρᾶν ἀνενοχλήτως, ἀσχολούμενον κυρίως μὲ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ναρκοπεδίων καὶ τὴν πρόχειρον ἀποκατάστασιν τῶν ὁδικῶν βλαβῶν.

Πρὸ τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν ἀπὸ τὴν Λαμία, οἱ βαθμοφόροι, Ταγματάρχης Πρὲλ καὶ Λοχίας Χὰνς Μόρπερ, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ ἀποχωρήσαντος τὴν 14.10.1944 Γερμανοῦ Συνταγματάρχου - Διοικητοῦ Ζιτσενστόκ, ὁ ὁποῖος, ὅπως ἀνέφερα σὲ προηγούμενο κεφάλαιο, εἶχε ρητὲς διαταγὲς ἀπὸ τὸν 'Επιτελῆ τοῦ Χίτλερ, Καθηγητὴν Δρα Φόλμπερ (διασωθέντα πρὸ τοῦ πολέμου ἐκ τύφου εἰς τὴν Κλινικήν μου), πρὸ πάσης ἐνεργείας του νὰ συμβουλεύεται τὸν ἰατρὸν Τσαγκάρην, μὲ ἐπεσκέφθησαν στὴν Κλινικήν μου τὴν 10ην νυκτερινὴν τῆς 16ης 'Οκτωβρίου 1944.

Οἱ ἐν λόγῳ Γερμανοὶ ἀξιωματικοὶ μὲ ἐπληροφόρησαν, ὅτι εἶχαν διαταγὲς νὰ ἀνατινάξουν:

1. Τὴν ὁδικὴν γέφυραν τοῦ Σπερχειοῦ, ἐπὶ τῆς σημερινῆς παλαιᾶς ἐθνικῆς ὁδοῦ 'Αθηνῶν - Λαμίας, πλησίον τοῦ χωρίου Κόμμα Λαμίας.
2. Τὸ τοπικὸν ἐργοστάσιον ἠλεκτροπαραγωγῆς Λαμίας τῶν 'Αφῶν Μουζέλη.
3. Τὸν Σιδηροδρομικὸν Σταθμὸν Λαμίας.
4. Τὶς Γερμανικὲς 'Αποθῆκες ὑλικοῦ καὶ τροφίμων.
5. Τὶς ἀποθῆκες πυρομαχικῶν μὲ τεράστιες ποσότητες πολεμικοῦ ὑλικοῦ, ποὺ ἦσαν ἐγκατεστημένες στὸν χῶρο τοῦ νῦν Στρατοπέδου Τσαλτάκη.

Διὰ νὰ ἀποφευχθοῦν οἱ καταστροφὲς αὐτὲς (ἐκτὸς βεβαίως τοῦ πολεμικοῦ ὑλικοῦ), μοῦ συνέστησαν οἱ προαναφερθέντες ἀξιωματικοί, νὰ ἔλθω τὸ ταχύτερον δυνατὸν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἀνταρτῶν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., προκειμένου τὶς βραδινὲς ὧρες τῆς ἑπομένης ἡμέρας (17.10.1944) ποὺ εἶχαν προγραμματισθῆ νὰ γίνουν οἱ ἀνατινάξεις, νὰ ρίξουν στὸν ἀέρα μερικὲς τουφεκιές, ὥστε νὰ βροῦν οἱ Γερμανοὶ μιὰ δικαιολογία πρὸς τοὺς ἀνωτέρους των, ὅτι ὑπέστησαν δῆθεν ἐπίθεσιν καὶ ματαιώσουν τὸ ἐγχείρημά των.

Κατόπιν αὐτοῦ καὶ προκειμένου νὰ ἀποφύγουμε τὶς καταστροφές, ἔσπευσα τὸ ἴδιο βράδυ νὰ εἰδοποιήσω τὸν Θεόδωρον Φράγκον, γιὰ νὰ ἐνημερώση ἀμέσως τὸν ἀδελφόν του Γεώργιον, 'Αρχηγὸν τοῦ Συγκροτήματος τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. ῎Οθρυος, γιὰ νὰ προβῆ ἀμέσως στὸν ἀντιπερισπασμὸν αὐτόν, διότι τὴν 12ην νυκτερινὴν οἱ Γερμανοὶ θὰ ἤρχιζαν τὶς ἀνατινάξεις.

Δυστυχῶς, ὅμως, δὲν ἐρρίφθη οὔτε ἕνας πυροβολισμὸς γιὰ τὴν «τιμὴν τῶν ὅπλων» καὶ τοῦτο διότι καὶ τὸ ἕνα φυσίγγιο εἶχε τὴν

ἀξία του, ἀφοῦ τὰ πυρομαχικὰ ἐξοικονομοῦντο γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944 στὴν φονικὴ «Μάχη τῶν Ἀθηνῶν», ποὺ σκοπὸν εἶχε τὴν βιαίαν κατάληψιν τῆς Ἐξουσίας καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν Κομμουνιστικοῦ Κράτους.

Εἶχε δίκαιον ὁ Γεώργιος Παπανδρέου, ὅταν στὸν Λίβανο, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γνωστοῦ Συνεδρίου τῆς 17ης Μαΐου τοῦ 1944 ἔλεγε: «Η ΕΥΘΥΝΗ τοῦ Ε.Α.Μ. εἶναι ὅτι δὲν ἀπέβλεψε μόνον εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ προετοιμάση τὴν μεταπολεμικὴν δυναμικήν του ἐπικράτησιν».

Κατόπιν τούτου, οἱ καταστροφὲς συνετελέσθησαν, πλὴν τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ Λαμίας (ἐκτὸς ἑνὸς γερανοῦ), τοῦ ἐργοστασίου Ἠλεκτροπαραγωγῆς καὶ τῶν Ἀποθηκῶν τροφίμων, ποὺ διεσώθησαν τῆς καταστροφῆς, κατόπιν μεγάλων πιέσεων ἐκ μέρους μου πρὸς τοὺς Γερμανούς.

Διὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν ἀναφερομένων καὶ ἐπειδὴ τὸν τελευταῖο καιρὸ ἐπιχειρεῖται ἡ πλαστογράφησις τῆς ἱστορίας μὲ ἀναληθῆ, παραποιημένα καὶ ἄσχετα γεγονότα, ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τῶν κατωτέρω συνδημοτῶν μου, οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν ὁποίων εὑρίσκονται ἐν ζωῇ:

Περικλῆ ΝΕΣΣΗ, Θωμᾶ ΠΑΠΑΣΜΥΡΗ, Κων/νου ΕΥΘΥΜΙΟΥ, Κων/νου ΤΑΞΙΑΡΧΟΥ, Βασιλείου ΚΟΤΣΙΚΗ, Χριστοφόρου ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, Θεοδώρου ΦΡΑΓΚΟΥ, καὶ Γεωργίου ΦΡΑΓΚΟΥ (πρ. Ἀρχηγοῦ Συγκροτήματος Ὄθρυος τοῦ Ε.Λ.Α.Σ.).

ΟΙ ΑΝΑΤΙΝΑΞΕΙΣ ΑΡΧΙΖΟΥΝ
ΟΙ ΕΛΑΣΙΤΕΣ ΑΔΙΑΦΟΡΟΥΝ

Ἐν ὄψει τῶν ἀνατινάξεων, ὁ πληθυσμὸς τῆς Λαμίας εἶχε εἰδοποιηθῆ ἀπὸ ἐμένα, νὰ ἐγκαταλείψη ἐγκαίρως τὴν πόλι καὶ νὰ καταφύγη στοὺς γύρω λόφους, προκειμένου νὰ ἀποφύγη τὶς ὀδυνηρὲς συνέπειες τῶν φοβερῶν ἐκρήξεων ποὺ θὰ ἀκολουθοῦσαν.

Ἐγὼ παρέμεινα στὴν Κλινική μου μὲ τὴν συντροφιὰ τῶν γειτόνων μου Σπυροπούλου, Παπασμύρη, Νέσση, Εὐθυμίου, Ταξιάρχου καὶ Κοτσίκη, ἀφοῦ προηγουμένως εἴχαμε διώξει ὅλοι τὶς οἰκογένειές μας ἐκτὸς πόλεως καὶ περιμέναμε ἐναγωνίως μέχρι τὴν 12ην νυκτερινήν, μήπως πραγματοποιηθῆ ὁ ἀντιπερισπασμὸς τῶν Ἐλασιτῶν, ὁ ὁποῖος τελικῶς δὲν ἔγινε ποτέ. Καὶ τοῦτο, διότι (ἐκτὸς τῶν ἄλλων) ὑπῆρχε μυστικὴ συμφωνία μὴ Ἐπιθέσεως Ἀρχῶν Κατοχῆς - Ἐλασιτῶν.

1) Τῆς ΛΑΜΙΑΣ τῆς 17.7.1944 μεταξύ: α) Τοῦ Γερμανοῦ Συντ/ρχου ΒΙΛΛΥ ΦΡΟΣΤ, Ἐπιτελάρχου τῶν ἐν Ἑλλάδι Γερμανικῶν Δυνάμεων καὶ β) Τοῦ Γραμματέως τοῦ Κ.Κ.Ε. Στερεᾶς Ἑλλάδος ΑΡΙΣΤΟΥ, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Γεν. Στρατηγείου τοῦ Ε.Λ.Α.Σ.

2) Τοῦ ΛΙΒΑΔΙΟΥ - Βασιλικῶν Χαλκιδικῆς τῆς 1.9.1944, μεταξύ: α) Τοῦ Γερμανοῦ Ταγματάρχου ΕΡΙΧ ΦΕΝΣΚΕ, ὡς ἐκπροσώπου τῶν Γερμανικῶν Δυνάμεων Στρατιᾶς Αἰγαίου καὶ β) Τοῦ Καπετὰν ΚΙΤΣΟΥ, Δ/τοῦ ΙΙ Τάγματος, ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ο.Μ.Μ.

(Ἴδε ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ 1940 - 49, βιβλίον Στρατηγοῦ Χρυσοχόου, τόμος Α΄. Βιβλίον Δημ. Χονδροκούκη «ΓΚΡΕΜΙΖΩ ΤΟΝ ΘΡΥΛΟ ΤΟΥ ΑΡΗ ΒΕΛΟΥΧΙΩΤΗ, σελ. 95).

Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ... καταδίωξις τῶν Γερμανῶν καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Ἑλλάδος ἔγινε μὲ τὰ τιμημένα ὅπλα τῶν «Ἐλευθερωτῶν» τοῦ Ε.Λ.Α.Σ.!!!

* * *

Στὶς 12 ἀκριβῶς, τὸ βράδυ τῆς 17ης Ὀκτωβρίου 1944, ἄρχισαν —ἀντιστάσεως μὴ οὔσης— ταὐτοχρόνως οἱ ἀνατινάξεις τῆς γεφύρας τοῦ Σπερχειοῦ καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῆς Λαμίας μὲ τὰ πυρομαχικά.

Ἡ Λαμία συνεταράσσετο συθέμελα ἀπὸ τὶς φοβερὲς ἐκρήξεις καὶ οἱ λάμψεις των ξέσχιζαν τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Ἡ Κλινική μου —ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα σπίτια— μετεβλήθη γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ σὲ ἐρείπιον· παράθυρα, πόρτες, τοῖχοι, ταβάνια καὶ σοβάδες ἐσωτερικοὶ ἔπεφταν συνεχῶς, διότι ἡ Κλινική μου εὑρίσκετο εἰς πολὺ μικρὰν ἀπόστασιν —ἴσως 400 μέτρα— ἀπὸ τὶς ἀποθῆκες τῶν πυρομαχικῶν.

Ξαφνικά, ὁ φεγγίτης ἑνὸς παραθύρου ἐκσφενδονίζεται καὶ μὲ τραυματίζει στὴν κεφαλὴ καὶ τὸ αἷμα πλημμύρισε τὸ πρόσωπό μου. Ἔκανα μιὰ πρόχειρη ἐπίδεσι μὲ ὅ,τι βρέθηκε μπροστά μου καὶ κατὰ τὶς 5 τὸ πρωΐ, μόλις ἐκόπασαν οἱ ἐκρήξεις ἀπὸ τὶς ἀνατινάξεις, κατέφυγα στὸν ἀείμνηστον συνάδελφό μου Χειρουργὸν Ἰωάννην Παπασιόπουλον καὶ μετέπειτα Δήμαρχον Λαμιέων καὶ μοῦ ἔρραψε τὸ ἐκτεταμένον τραῦμα.

Τὰ τελευταίως ἀναφερόμενα «περὶ ἡρωϊκῶν ἀλλοδαπῶν», οἱ ὁποῖοι δῆθεν «ἔκοψαν τὰ καλώδια μὲ τὰ ὁποῖα εἶχαν παγιδεύσει τὴν πόλι οἱ Γερμανοὶ καὶ ἔτσι ἐξουδετέρωσαν τὶς καταστροφὲς μέσα στὴν πόλι τῆς Λαμίας», ποὺ εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, ἀποτελοῦν φαντασιώσεις τῶν τότε νηπίων, ποὺ λόγῳ τῆς μικρᾶς ἡλικίας των δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχουν γνῶσιν τῶν πραγματικῶν

γεγονότων καὶ πολὺ περισσότερον τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς μαύρης ἀλλὰ καὶ ἡρωϊκῆς ἐκείνης ἐποχῆς.

Ἀλλοῦ θὰ πρέπει νὰ ἀναζητηθῆ ὁ πραγματικὸς ΣΩΤΗΡΑΣ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Λαμίας καὶ τῆς Ρούμελης γενικώτερα, ἴσως σὲ ἕνα ἀπέριττο μνῆμα στὸ κοιμητήριο ἑνὸς ἐξωκκλησιοῦ, κοντινοῦ χωριοῦ τῆς δυτικῆς Φθιώτιδος.

18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1944- Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

Ξημέρωσε ἡ 18η Ὀκτωβρίου 1944, ἡ μνήμη τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, οἱ ἐκρήξεις τῶν πυρομαχικῶν σταμάτησαν καὶ παρέμεινε μόνον ὁ ἀπόηχος τῆς ἐφιαλτικῆς ἐκείνης νύχτας.

Ὁ κόσμος κατέβαινε δειλὰ - δειλὰ ἀπὸ τοὺς γύρω λόφους, ποὺ εἶχε ἀναγκαστικὰ διανυκτερεύσει γιὰ νὰ ἀποφύγη τυχὸν δυσάρεστα ἀποτελέσματα.

Οἱ ἐκκλησίες, μὲ πρώτη τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ἄρχισαν ἀπὸ ἐνωρὶς τὶς πανηγυρικὲς κωδωνοκρουσίες, γιὰ νὰ ἀναγγείλουν τὴν εὐχάριστη εἴδησι τῆς ἀποχωρήσεως τῶν κατακτητῶν ἀπὸ τὴν πόλι μας.

Μετὰ ἀκούσθηκαν καὶ χωνιὰ τῶν Ἐαμιτῶν, ποὺ ρύπαναν τὴν χαρμόσυνη ἀτμόσφαιρα καὶ προεκάλεσαν τοὺς γέλωτας καὶ τὰ εἰρωνικὰ σχόλια τῶν ἀκροατῶν ἀπὸ τὰ συνθήματα ποὺ ἐκφωνοῦσαν: «Κατόπιν ἡρωϊκοῦ ἀγώνα ἐνάντια στὸν καταχτητή, εἰσέρχεται στὴν πόλη μας τὸ ἡρωϊκὸ ΕΛΑΝ»!...

Πράγματι, βγήκαμε ὅλοι στὸν δρόμο γιὰ νά... ὑποδεχθοῦμε τοὺς «Ἐλευθερωτές» μας, τοῦ θρυλικοῦ καὶ νικηφόρου ναυτικοῦ τῶν κομμουνιστῶν, ποὺ «κατεναυμάχησε» τὸν στόλο τῶν Γερμανοϊταλῶν στά... ἀνοιχτὰ τῶν Καμένων Βούρλων!...

Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πομπῆς ὁ «Ναύαρχος» Καπετὰν Μπεγνῆς, ἕνας ἀγράμματος καρβουνιάρης ἀπὸ τὴν Σαλαμῖνα, πρώην ὑπηρέτης τῶν Μπλουναίων (σήμερα εὐκατάστατος ἔμπορος τῶν Ἀθηνῶν!...) καὶ πίσω του ἔσερνε ἕνα τσοῦρμο ἀπὸ μπαρουτοκαπνισμένους «θαλασσόλυκους» τῶν γλυκέων ὑδάτων!

Παρὰ τὴν φαιδρότητα καὶ τὴν ἱλαρότητα τοῦ... θεάματος, ὁ κόσμος ξεχύθηκε στοὺς δρόμους γιὰ νὰ χαρῆ καὶ νὰ πανηγυρίση τὴν λευτεριά του.

ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ... ΞΑΝΑΡΧΟΝΤΑΙ!

Ἀπὸ τοὺς πανηγυρισμοὺς δὲν ἔλειψαν καὶ τὰ ἄλλα φαιδρά, ποὺ ὑποβάθμισαν καὶ ἐσκίασαν τὴν λαμπερὴ καὶ χαρμόσυνη ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως.

Ἐνῷ οἱ πανηγυρισμοὶ εἶχαν κορυφωθῆ καὶ τὰ τμήματα τῶν «ἐλευθερωτῶν» τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. εὑρίσκοντο εἰς τάξιν παρελάσεως, ξάφνου ἀκούσθηκε μία φωνὴ καὶ ἡ εἴδησις μετεδόθη ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον: «Οἱ Γερμανοὶ ἐπιστρέφουν»!...

Ὡς διὰ μαγείας καὶ ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, τά... παλληκάρια τοῦ ΕΛΑΣ - ΕΛΑΝ - ΕΑΜ καὶ τῶν ἄλλων συμπαρομαρτούντων ἀδελφῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων, ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν πρὸς τὰ χωριὰ Ἀνθήλη καὶ Κόμμα, χωρὶς νὰ μπορέση νὰ τοὺς σταματήση κανένας. Σχετικὴ εἶναι καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ἀλεξ. Λιανοπούλου, Ταξιάρχου ἐ.ἀ.:

Πρὸς τὴν ἐφημερίδα «Ἐθνικὸς Ἀγὼν» Λαμίας

Ἀθῆναι, 6.12.1984

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντά,

Εἰς τὸ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15.11.1984 φύλλον τῆς ἐγκρίτου ὑμῶν Ἐφημερίδος, ἐδημοσιεύθη τὸ ἱστορικὸν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως Λαμίας, τὴν 18.10.1944.

Ἡ ἀφήγησις τοῦ σταυραετοῦ τῆς Ρούμελης καὶ ἀνθρωπιστοῦ κ. Λουκᾶ Τσαγκάρη εἶναι ἀπολύτως ἀκριβὴς καὶ παραστατικοτάτη.

Ἐνθυμοῦμαι καὶ ἐγώ, μικρὸς 13ετὴς τότε, τὴν ἑξῆς κωμικοτραγικὴν σκηνήν: Εὐθὺς ὡς οἱ Γερμανοὶ ἐγκατέλειψαν τὴν πόλιν ἀ ν ε ν ό χ λ η τ ο ι, καίτοι ἐλάχιστοι, ὁ κόσμος ἐξεχύθη εἰς τοὺς δρόμους, ὡς λέγει καὶ ὁ κ. Τσαγκάρης καὶ μὲ δάκρυα χαρᾶς ἐπανηγύριζε τὴν ἀπελευθέρωσίν του. Ἐκείνας τὰς στιγμάς, εἰς τὴν Πλατεῖαν Ἐλευθερίας, ἐνεφανίσθη εἷς ψοφοδεὴς ΕΛΑΣίτης μὲ κόκκινον μανδήλιον εἰς τὸν λαιμὸν καὶ ἐφώναξε πρὸς τὸ πλῆθος: «Ἐμπρὸς νὰ πᾶμε νὰ καταδιώξουμε τοὺς Γερμανούς». Δὲν εἶχε προλάβει καλὰ - καλὰ νὰ τελειώση τὴν φράσιν του καὶ φήμη διέτρεξε μὲ ἀστραπιαίαν ταχύτητα τὴν πλατεῖαν, καθ' ἣν ἐπέστρεφον οἱ Γερμανοί. Ὁ ΕΛΑΣίτης, μὴ δυνάμενος νὰ καθυποτάξη τὸν τρόμον του, ἐτράπη εἰς ἄτακτον φυγὴν ὑπὸ τοὺς ἀκρατήτους γέλωτας τῶν γυναικοπαίδων.

Βεβαίως, δὲν ἄργησε ν' ἀποδειχθῆ ἡ ἀνακρίβεια τῆς εἰδήσεως καὶ οὕτω ἐπανέκαμψεν ὁ «λεβέντης» μετ' ἄλλων ὁμοίων του, ὁπότε καὶ ἤρχισαν νὰ πυροβολοῦν εἰς τὸν ἀέρα μετὰ περισσῆς γενναιότητος...

Αὐτὰ καὶ εὐχαριστῶ διὰ τὴν φιλοξενίαν.

Μετὰ τιμῆς
ΑΛΕΞΗΣ ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Ταξίαρχος ἐ.ἀ.
Μελητέως 24, Βύρων, Ἀθῆναι

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ

κ. Λουκᾶν Τσαγκάρην
Λαμίαν

Εἰς μάτην οἱ προσπάθειές μου καὶ οἱ κραυγές μου νὰ τοὺς σταματήσω καὶ νὰ τοὺς διαβεβαιώσω, ὅτι «οἱ Γερμανοὶ ἔφυγαν ἀ ν ε π ι σ τ ρ ε π τ ί»!...

Αὐτὸ τὸ φιάσκο ποὺ ἔπαθαν οἱ... ἀπελευθερωτές, θὰ τὸ θυμοῦνται καὶ ὅλοι οἱ γκριζομάλληδες τῆς Λαμίας, καὶ θὰ κάνουν καλὰ ἂν ἐνημερώσουν τοὺς νέους ποὺ δὲν γνωρίζουν τὴν πραγματικότητα.

Κἄποτε, ἐπὶ τέλους, θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

ΤΑ... ΠΤΑΜΕΝΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ Ο... ΠΡΟΣΓΕΙΩΜΕΝΟΣ ΟΛΛΑΝΔΟΣ

Στὸ προηγούμενο κεφάλαιο σᾶς εἶχα ἀφηγηθῆ γιὰ τὶς Ἀποθῆκες Τροφίμων τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ, τὶς ὁποῖες ὁ Ταγματάρχης Πρὲλ εἶχε διαταγὴ νὰ ἀνατινάξη καὶ πὼς διεσώθησαν ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τὴν ὑστάτην στιγμήν, κατόπιν παρεμβάσεώς μου.

Αὐτὲς οἱ ἀποθῆκες τροφίμων καὶ διαφόρων ἐφοδίων, μικρὲς καὶ μεγάλες, ἑξῆντα τὸν ἀριθμόν, ἦσαν ἐγκατεσπαρμένες σὲ διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εὑρίσκετο στὴν Λαμία, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ὁ Ὁλλανδὸς Λίντερ, ὁ ὁποῖος, πρὸ τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν εἶχε καὶ αὐτὸς ἐνδιαφερθῆ διὰ τὴν τύχην τῶν ἀποθηκῶν αὐτῶν. Παρὰ τὶς ἀντιρρήσεις καὶ τοὺς φόβους τοῦ Γερμανοῦ Ταγματάρχου Πρέλ, «περὶ ἁρπαγῆς τῶν τροφίμων ἀπὸ τοὺς ἀντάρτες», ὁ Ὁλλανδὸς Λίντερ τὸν ἔπεισε τελικά, ὅτι μποροῦσαν νὰ διασφαλισθοῦν μέχρι τῆς διανομῆς των στοὺς κατοίκους, ἐὰν σὲ κάθε ἀποθήκη ἐτίθετο ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Καί, βέβαια, τὸ σῆμα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἦταν σεβαστὸ καὶ ἀπαραβίαστο ἀπὸ οἱονδήποτε καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου.

Ὁ ἀθῶος καὶ ἀφελὴς Ὁλλανδός, ἀφοῦ ἐτοποθέτησε τὰ σήματα τοῦ Δ.Ε.Σ. στὶς ἀποθῆκες μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, ἡσύχασε ὅτι τὸ περιεχόμενό τους εἶναι ἐξησφαλισμένον.

Καὶ οἱ μὲν Γερμανοί, πράγματι, σὲ λίγες ἡμέρες ἀνεχώρησαν πρὸς βορρᾶν ἐπιστρέφοντες στὶς ἑστίες των, τὰ δὲ τρόφιμα —ὡς λέγεται— «μεταδημοτεύσαντα» διὰ χειρὸς ὡρισμένων ἐπιτηδείων, ἠκολούθησαν τὴν ἀντίθετη κατεύθυνσι, γιὰ νὰ πλημμυρίσουν τὶς

κενὲς ἀγορὲς τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ γεμίσουν τὰ ἄδεια στομάχια τῶν λιμοκτονούντων Ἀθηναίων.

Καὶ ὁ Λίντερ; Ὁ ἀγαθὸς αὐτὸς καὶ καθόλου προσγειωμένος Ὁλλανδός, παρέμεινε νὰ κοιτᾶ μὲ δέος τὶς κενές, ἀλλά... διακοσμημένες μὲ τὸ «ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον» σῆμα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἀποθῆκες του καὶ ἴσως νὰ διερωτᾶται ἀκόμη ποῖοι ἦσαν αὐτοὶ οἱ «βέβηλοι» ποὺ δὲν ἐσεβάσθησαν τὸ σῆμα τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Οἱ ἀετονύχηδες, κ. Λίντερ, ποὺ δόξα τῷ Θεῷ, ἀφθονοῦν καὶ εὐδοκιμοῦν στὴν Ἑλλάδα.

Καὶ ὁ Λαός; Αὐτὸς ἔμεινε, κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον μὲ τὴν χαρά. Ἔκανε τὴν πεῖνα του κέφι καὶ τὸ παράπονό του τραγούδι καὶ τὴν ἑπομένη βγῆκε στοὺς δρόμους τῆς Λαμίας νὰ τὸ τραγουδήση:

«Ἔβγα Λίντερ στὸ μπαλκόνι
ὁ Λαὸς πεινᾶ κρυώνει...»

Καὶ ἄλλοι αὐτοσχέδιοι ποιηταί, ποὺ δὲν ἐγνώριζαν καλὴ ποιητικὴ ρίμα, φώναζαν:

«Ποῦν' τα βούτυρα, τυριὰ καὶ μαρμελάδα
ποὺ ἀφῆσαν οἱ Γερμαναράδες στὴν Ἑλλάδα».

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΡΗ ΒΕΛΟΥΧΙΩΤΗ ΣΤΗΝ ΛΑΜΙΑ Ο... ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΣ: «ΣΦΑΞΑΜΕ ΚΑΙ ΘΑ ΞΑΝΑΣΦΑΞΟΥΜΕ»!

Στὶς 20 Ὀκτωβρίου 1944, δύο ἡμέρες μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Λαμίας καὶ ἐνῷ οἱ ὀπισθοχωροῦντες Γερμανοὶ εἶχαν ἐξέλθει τῶν Ἑλληνικῶν συνόρων, ἔκανε τὴν ἐμφάνισίν της καὶ ἡ «Βουνίσια Λεβεντιά», ζωσμένη μὲ ἅρματα καὶ φυσεκλίκια, ποὺ ἐπὶ τέσσερα χρόνια «πολεμοῦσε» τὸν κατακτητή, ἐνῷ στὴν πραγματικότητα ἐξώντωνε τὶς ἐθνικὲς ἀνταρτικὲς ὁμάδες τοῦ Ψαρροῦ, τοῦ Ζέρβα, τοῦ ἀεροπόρου Κωστορίζου ἀπὸ τὸν Τυμφρηστό, καὶ ἄλλων ἐθνικῶν ἀγωνιστῶν καὶ μαρτύρων τῆς ἐλευθερίας.

Πρῶτος εἰσῆλθε στὴν πόλι μας ὡς... ἐλευθερωτής, ὁ ἀλήστου μνήμης Λαμιώτης ἀρχισφαγεὺς «Ἄρης Βελουχιώτης», ἢ Μιζέριας, ἢ Δηλωσίας καὶ κατά... Ληξιαρχεῖον Ἀθανάσιος Κλάρας τοῦ Δημητρίου, γόνος ἀρίστης οἰκογενείας, υἱὸς Δικηγόρου καὶ ἄλλοτε Προέδρου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Λαμίας, ἐπιφανοῦς ἀν-

θρώπου, ἐκλεκτοῦ οἰκογενειάρχου καὶ πολιτικῶς τοποθετημένου εἰς τὴν Ἐθνικὴν καὶ Βασιλόφρονα παράταξιν.

Δυστυχῶς, ἡ ἀρίστη αὐτὴ οἰκογένεια, εἶχε τὴν ἀτυχία νὰ κληροδοτήση εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν, ἕνα αἱμοσταγῆ κακοποιὸν καὶ δολοφόνον.

Ὁ Ἀθαν. Κλάρας καὶ μετέπειτα «Βελουχιώτης», δὲν μπόρεσε νὰ τελειώση τὸ Γυμνάσιον Λαμίας εἰς τὸ ὁποῖον φοιτοῦσε, διότι ἀπεβλήθη διὰ παντὸς ἀπὸ ὅλα τὰ Γυμνάσια τῆς χώρας, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναγκάσθηκε νὰ γραφῆ σὲ Γεωργικὴ Σχολὴ τῆς Λαρίσης.

Ἔγινε ἀπὸ νέος Κομμουνιστής, διότι «εἴθισται» οἱ ἀποτυχημένοι υἱοὶ σοβαρῶν καὶ ἐπιτυχημένων πατεράδων, νὰ γίνωνται κομμουνισταί, γιὰ νά... διορθώσουν τὴν κοινωνία!...

Ἡ εἴσοδός του στὴν Λαμία ὑπῆρξε «θριαμβευτικὴ» καὶ τοῦ ἐπεφυλάχθη ὑποδοχὴ «ἥρωος»!... Συνωδεύετο —ὡς συνήθως— ἀπὸ σωματοφυλακὴν ἐμπίστων μαυροσκούφηδων, καὶ διὰ τοὺς μὴ γνωρίζοντας, οἱ «μαυροσκούφηδες» ἦσαν ἡ προσωπικὴ φρουρά του διά... πᾶσαν χρῆσιν, διότι ὅπως δημοσίως ἔχει καταγγελθῆ, ὁ σύγχρονος «Θεὸς τοῦ Πολέμου» εἶχε καὶ κάποιο «κουσούρι», ἔπασχε λέγεται ἀπὸ «λειτουργικὴ ἀνεπάρκεια» (Ἐφημ. «Ἐλευθεροτυπία» τῆς 11.1.82 καὶ «Ἐλεύθερος Κόσμος» 15.1.82).

Ἄλλοι συνοδοὶ τοῦ «Βελουχιώτη» κατὰ τὴν μετάβασίν του στὴν Μητρόπολι τῆς Λαμίας, ὅπου ἐτελέσθη δοξολογία ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς πόλεως, ἦσαν ὁ Τάκης Φίτσιος δικηγόρος, ὁ Καθηγητὴς Σιμίτης, ὁ νῦν ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἀγάθωνος Ὑπάτης κ. Γερμανὸς καὶ ἄλλοι ἀξιωματοῦχοι τῆς Ἐαμοκρατίας.

Τὴν ἴδια ἡμέρα ἐξεφώνησε ἀπὸ τὸν ἐξώστη τοῦ ἄλλοτε ξενοδοχείου τῆς Λαμίας Ἀφῶν Βούλγαρη, ἐπὶ τῆς Κεντρικῆς Πλατείας Ἐλευθερίας, τὸν «ἱστορικόν» του λόγον, ἀσθμαίνοντας καὶ καπνίζοντας συγχρόνως, καὶ ἔρριψε τοὺς πυρίνους κεραυνούς του στὶς κεφαλὲς τῶν ἐκπλήκτων ἀκροατῶν του. Ἱστορικές, πράγματι, καὶ ἀλησμόνητες θὰ μείνουν οἱ φράσεις τοῦ «μνημειώδους» λόγου του: ...«Σφάξαμε καὶ θὰ ξανασφάξουμε...»!! (Ἴδε βιβλίον Γιάννη Χατζηπαναγιώτου «Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΡΗ ΒΕΛΟΥΧΙΩΤΗ», σελὶς 501).

Δὲν μπόρεσε ὅμως νὰ ἐκπληρώση τὴν ἐπιθυμία του καὶ νὰ πραγματοποιήση τὶς ἀπειλές του, διότι ἡ Θεία Νέμεσις ἔπληξε τὶς κεφαλὲς τῶν αἱμοβόρων θηρίων καὶ τοὺς πλήρωσε μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα. Μετὰ τὸ τραγικὸ τέλος του, ἡ κεφαλὴ τοῦ αἱμοσταγοῦς Βελουχιώτη, βρέθηκε κρεμασμένη μὲ ἕνα τσιγκέλι στὸν φανοστάτη ἑνὸς κεντρικοῦ δρόμου τῶν Τρικάλων, ὅπου καὶ παρέμεινε εἰς κοινὴν θέαν ἐπὶ τριήμερον.

«ΕΚΛΟΓΗ» ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΔΙΑ ΒΟΗΣ

Εὐκαιρίας δοθείσης, μιὰ καὶ ὁ «κυρίαρχος Λαὸς» ἦταν συγκεντρωμένος, ἑκὼν - ἄκων, στὴν Πλατεῖα γιὰ τὸν λόγο τοῦ Βελουχιώτη, ἂς γινόταν καὶ ἡ «ἐκλογὴ» τοῦ Δημάρχου τῆς πόλεως, ὄχι βέβαια μὲ ψηφοδέλτια, ὅπως εἴθισται νὰ γίνεται στὶς καθυστερημένες καπιταλιστικὲς χῶρες, ἀλλὰ διὰ βοῆς.

Ἐπροτάθη, λοιπόν, ἀπὸ τοὺς μουσοτραφεῖς Καπετανέους τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. στὸ πλῆθος, γιὰ Δήμαρχος Λαμιέων ὁ ἰατρὸς Νικόλαος Βέλλιος, ἄνθρωπος σοβαρός, συντηρητικῶν ἀρχῶν καὶ ὄχι κομμουνιστής, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ τὸν ἐκθέσουν.

Ὅπως ὁ ἴδιος χαρακτηριστικῶς λέγει γιὰ τὴν «ἐκλογή» του, ὅταν τὸ πλῆθος ἐρωτήθηκε ἀπὸ τοὺς Καπετανέους, ἐὰν θέλη τὸν Βέλλιο γιὰ Δήμαρχο, ὁ μόνος ποὺ τὸν κατεψήφισε καὶ φώναξε «Ὄχι», ἦταν ὁ ἴδιος. Ποῖος ἄλλος μποροῦσε νὰ εἶχε ἀντίρρησι;

Ἦταν ἡ πρώτη καθολικὴ ψηφοφορία γιὰ τὴν «ἐκλογὴ» Δημοτικοῦ Ἄρχοντος καί, μάλιστα, μὲ ποσοστὸν ἐπιτυχίας 99,99% !...

Ἦταν ἴσως μιὰ πρώτη γεῦσις τῆς «λαοκρατικῆς» ἐκλογῆς, διότι ἀπὸ τὶς πρῶτες κιόλας ἡμέρες τῆς «ἀπελευθέρωσής» μας ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, καὶ τὴν ὑποδούλωσί μας στὸν Σλαυοκίνητο Ε.Λ.Α.Σ., ἔπεσε τὸ πολυποίκιλο προσωπεῖο τῶν... Ἀπελευθερωτῶν τοῦ ΕΑΜ - ΕΛΑΣ - ΕΠΟΝ - ΕΛΑΝ - ΟΠΛΑ - ΕΤΑ - ΚΚΕ - ΠΕΕΑ κ.λ.π. καὶ πίσω του ἐμφανίσθηκε τὸ πραγματικό του πρόσωπο καὶ οἱ πραγματικὲς ἐπιδιώξεις τῆς Διεθνοῦς Κομμουνιστικῆς Ὀργανώσεως «Κομιντέρν», ποὺ σκοπὸ ἔχει νὰ χρηματοδοτῆ καὶ νὰ ἐνισχύη τὰ Κομμουνιστικὰ κινήματα σὲ παγκόσμια κλίμακα.

Η ΣΥΛΛΗΨΙΣ ΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΛΑ

Μὲ τὶς κραυγὲς ἀπὸ τὰ χωνιὰ τῶν Ἐαμιτῶν, ποὺ ἔρριχναν τὰ συνθήματα: «ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟ ΦΑΣΙΣΜΟ - ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟ ΛΑΟ» - «ΛΑΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΒΑΣΙΛΙΑ», κ.ἄ., ἄρχισαν ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀστυνομία τῶν ἀνταρτῶν ΟΠΛΑ, οἱ ἐκκαθαρίσεις τῶν «συνεργατῶν» τοῦ ἐχθροῦ, ἐνῷ εἰς τὴν πραγματικότητα ἤρχιζε ἕνας ἀπηνὴς διωγμὸς καὶ μιὰ αἱματηρὰ ἐκστρατεία κατὰ τῶν πολιτικῶν τους ἀντιπάλων (Δημοκρατῶν - Βασιλοφρόνων - Φιλελευθέρων κ.ἄ.).

Τὸ σύνθημα «Θάνατος στὸ Φασισμό», ποὺ κυριαρχοῦσε παντοῦ, δὲν ἀπευθυνόταν, βέβαια, πρὸς τὸν πνέοντα τὰ λοίσθια Γερμανο - Ἰταλο - Βουλγαρικὸν φασισμόν, ἀλλὰ στὸν δῆθεν «ντό-

πιο», ὁ ὁποῖος τοὐλάχιστον στὴν Ἑλλάδα συνειδητὰ δὲν ὑπῆρξε ποτέ.

Τότε ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς τῶν χωριῶν καὶ ὁ ἀστικὸς τῶν πόλεων, ὁ μὴ γνωρίζων μέχρι τὴν στιγμὴ ἐκείνη τοὺς πραγματικοὺς σκοποὺς τῶν ἐκλεκτῶν τῆς Μόσχας, ἀφυπνίσθηκε ἀπὸ τὸν λήθαργο, ἔμεινε ἐνεὸς καὶ ἤρχισε νὰ προβληματίζεται καὶ νὰ διερωτᾶται: Ποῦ πᾶμε; Ποῦ μᾶς ὁδηγοῦν οἱ κόκκινοι ἰνστρούχτορες; Μήπως ἡ μία κατοχὴ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσι, διαδέχθηκε κάποιαν ἄλλη κατοχή;

Πράγματι, καθημερινῶς διεγράφοντο, ὅλο καὶ πιὸ εὐκρινεῖς οἱ σκοποί καὶ οἱ ἐπιδιώξεις, τῶν κατ' εὐφημισμὸν ἀπελευθερωτῶν, οἱ ὁποῖοι οὐδένα ἄλλον στόχον εἶχαν παρὰ μόνον τὴν βιαίαν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ Ἐρυθροῦ Φασισμοῦ.

* * *

Στὶς 9 τὸ βράδυ τῆς 23.10.44 ἦλθε στὴν Κλινική μου ἕνας νεαρὸς ἔνοπλος ἀντάρτης καὶ μοῦ εἶπε νὰ πάω μαζί του, διότι μὲ ζητοῦσε κατεπειγόντως, ὁ ἐξ Εὐβοίας καταγόμενος Ἀρχηγὸς τῆς ΟΠΛΑ Λαμίας, σύντροφος Ράπτης.

Ἐπειδὴ τὴν προηγουμένη ἡμέρα εἶχα πραγματοποιήσει μιὰ μικρὴ γυναικολογικὴ ἐπέμβασι στὴν γυναῖκα του, ὑπέθεσα ὅτι ἡ κατεπείγουσα πρόσκλησίς του ὠφείλετο σὲ κάποιο μετεγχειρητικὸ πρόβλημα τῆς συζύγου του.

Πῆρα τὴν τσάντα μὲ τὰ ἐργαλεῖα μου καὶ ἀκολούθησα τὸν ἀντάρτη, ὁ ὁποῖος, ἀντὶ νὰ μὲ ὁδηγήση στὸ σπίτι τοῦ Ράπτη, μὲ ὡδήγησε στὴν οἰκίαν τοῦ Μπούκα, ὅπου ἐστεγάζοντο τὰ γραφεῖα τῆς Ο.Π.Λ.Α.

Μὲ κατάπληξιν ὡδηγήθηκα σὲ ἕνα δωμάτιο ὅπου ἦσαν καὶ ἄλλοι γνωστοί μου Λαμιῶτες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ὑπερήλικας δικηγόρος Νικόλαος Κοκκαλάκης, ὁ κτηματίας Ἰωάννης Ἀλεξίου καὶ ἄλλοι.

Ὁ ἀείμνηστος Κοκκαλάκης μὲ ἐπλησίασε καὶ μοῦ εἶπε ψιθυριστά: «Ποιόν ζητᾶς, γιατρέ μου; Ἐδῶ, κρατούμενος εἶσαι κι ἐσὺ ὅπως κι ἐμεῖς. Μᾶς ἔχουν γιὰ τὸ Παλαιόκαστρον Φθιώτιδος γιὰ νὰ μᾶς "δικάσουν" καὶ νὰ μᾶς σφάξουν».

Στὸ ἄκουσμα τῆς φράσεως αὐτῆς, ἐγὼ ἐξαγριώθηκα, βούτηξα ἀπ' τὸν γιακὰ τὸν δεσμοφύλακά μου, ἐπιλοχίαν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. καὶ γνωστόν μου ἀπὸ τὴν Ὀμβριακὴ καὶ τοῦ ἄστραψα δυὸ ἠχηρὰ χαστούκια, τὰ ὁποῖα ἐλπίζω νὰ θυμᾶται σὲ ὅλη του τὴν ζωή.

— Γουρούνια, ἐμένα βρήκατε νὰ πιάσετε;», τοὺς εἶπα εὑρισκόμενος ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

Σημειωτέον, ὅτι τὴν περίοδο ἐκείνη, οἱ μάχιμες μονάδες τῶν σκληρῶν Ἐλασιτῶν, ὥδευαν πρὸς Ἀθήνας, διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀντικειμενικοῦ των σκοποῦ, ποὺ ἦτο ἡ βιαία κατάληψις τῆς ἐξουσίας καὶ στὴν Λαμία παρέμειναν μικρὰ τμήματα τοῦ Ἐφεδρικοῦ Ε.Λ.Α.Σ.

Οἱ ἄνδρες τῶν τμημάτων αὐτῶν, γνωστοί μου κατὰ τὸ πλεῖστον, οἱ ὁποῖοι ἐγνώριζαν καλὰ τί εἶχα προσφέρει στὸν πληθυσμὸ τῆς Λαμίας καὶ στὸν «κοινὸν ἀγῶνα», ἤρχισαν νὰ πυροβολοῦν στὸν ἀέρα καὶ νὰ φωνάζουν: «Ἐλευθερῶστε τὸν γιατρὸ ἢ σᾶς καῖμε ὅλους»!...

Μετὰ ἀπὸ λίγο καταφθάνει ἡ γυναίκα μου μὲ τὸν Συμβολαιογράφο Λαμίας, κ. Θεοφανόπουλο, τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος εἶχε γεννήσει τὴν ἴδια μέρα στὴν Κλινική μου καὶ μοῦ ἔφερε μιὰ κουβέρτα καὶ λίγη πίττα.

«ΧΤΥΠΑΤΕ ΤΙΣ ΚΑΜΠΑΝΕΣ ΕΠΙΑΣΑΝ ΤΟΝ ΓΙΑΤΡΟ...»

Ἡ γυναίκα μου, ἡ ὁποία εἶχε πληροφορηθῆ μετὰ τὴν σύλληψίν μου, ποιά τύχη μὲ περίμενε, ἔκλαιγε σπαρακτικὰ καὶ χωρὶς σταματημό.

Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς τραγικῆς καταστάσεως, ποὺ δὲν μποροῦσε πλέον νὰ μὲ συγκρατήση κανείς, ἤρχισα νὰ φωνάζω δυνατὰ γιὰ νὰ μὲ ἀκούσουν ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότεροι:

— Τίλλη, χτυπᾶτε τὶς καμπάνες νὰ μαζευτῆ ὁ κόσμος, γιὰ νὰ μάθη ὅτι οἱ Σλαῦοι πιάσανε τὸν ἄνδρα σου καὶ θέλουν νὰ τὸν σκοτώσουν. Δὲν μὲ ξαναβλέπεις γυναίκα, αὐτοὶ δὲν εἶναι Ἕλληνες, εἶναι Βούλγαροι.

Τότε παρενέβη τρέμοντας ὁ ἀγαθὸς καὶ σεβαστὸς πρεσβύτης Κοκκαλάκης, ὁ ὁποῖος μὲ συνεβούλευσε: «Μὴ φωνάζεις γιατρέ, ἠρέμησε, γιατὶ θὰ μᾶς σκοτώσουν ὅλους».

Ἐγὼ τοῦ ἀπήντησα σὲ ἔντονον ὕφος: «Ἔτσι κι ἀλλοιῶς θὰ μᾶς σκοτώσουν. Δὲν πᾶμε στὸ Παληόκαστρο, οὔτε πουθενά, ἂς μᾶς σκοτώσουν ἐδῶ μέσα, γιὰ νὰ δῆ ὁ κόσμος ποιούς σκοτώνουν».

Παραδόξως καὶ ἐνῶ συνέβαιναν αὐτά, «καταπλέει» ὁ συναγωνιστὴς Δερματᾶς, Λοχαγὸς τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. καί... συντετριμμένος, δῆθεν, γιὰ τὴν ταλαιπωρία μου, μοῦ λέει... φιλικά: «Γιατρέ μου συγγνώμην, ἔγινε ἕνα βαρύτατο λάθος καὶ σᾶς ἐκφράζουμε τὴν λύπη μας»!...

Ἡ ἀπάντησίς μου ἦταν βίαιη καὶ ἐπιτιμητική: «Δὲν ντρέπεσθε, ἐμένα πιάσατε, τί λάθος κάνατε; Δὲν γνωρίζετε ὅλοι σας τί προσέφερα στὴν Ρούμελη καὶ τὸν "κοινὸν ἀγῶνα";».

Τότε, ὁ κύριος αὐτὸς προσεφέρθη εὐγενέστατα, νὰ μὲ συνοδεύση στὸ σπίτι μου γιὰ «λόγους ἀσφαλείας».

Ἀποποιήθηκα τὴν προσφορά του καὶ ψυχρὰ τοῦ ἀπήντησα: «Δὲν εἶναι δυνατὸν οἱ Βούλγαροι νὰ συνοδεύουν τοὺς Ἕλληνες».

Ἐπέστρεψα μόνος στὸ σπίτι μου καὶ βρῆκα τὴν οἰκογένειά μου κυριολεκτικὰ ἀναστατωμένη.

«ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΔΕΝ ΔΕΧΕΤΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ»...

Κατὰ τὸ μικρὸ διάστημα τῆς κρατήσεώς μου, ἡ γυναίκα μου δὲν ἔμεινε ἀδρανής. Ἐπεστράτευσε τὸν καλό μας φίλο Θεοφανόπουλο καὶ πῆγε κατ' ἀρχὴν μαζί του στὸ σπίτι τοῦ Γιώργου Τσακνιᾶ, φίλου μου καὶ κουνιάδου τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Συγκροτήματος Ὄθρυος τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Γεωργίου Φράγκου καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ μεσολαβήση γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μου.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ φίλου μου, κάθε ἄλλο παρά... φιλικὴ ἦταν: «Φύγε, φύγε Τίλλη, δὲν γίνεται τίποτα, τὸ κόμμα δὲν δέχεται παρεμβάσεις»!...

Τότε ἡ γυναίκα μου, ἀπογοητευμένη καὶ κλαίουσα, κατέφυγε στὰ πρῶτα ἐξαδέλφια μου, Σεραφεὶμ Τσαγκάρην Συμβολαιογράφον, καὶ Γεώργιον Καπάλαν Δικηγόρον, ἀμφοτέρων ἀξιωματούχων τῆς τότε καταστάσεως καὶ ὑποψηφίων διὰ κυβερνητικὰς θέσεις, τοῦ μὲν πρώτου διὰ τὴν θέσιν τοῦ Νομάρχου Μαγνησίας, τοῦ δὲ δευτέρου διὰ τὸν θῶκον τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης, ἐὰν βεβαίως ἐπικρατοῦσε τὸ κομμουνιστικὸν καθεστώς. Τοὺς παρεκάλεσε νὰ παρέμβουν διὰ τὴν σωτηρίαν μου, διότι διέτρεχα τὸν κίνδυνον νὰ μὲ σκοτώσουν.

Οἱ δύο ἐκλεκτοὶ τοῦ Ἐρυθροῦ Παραδείσου, οὐδόλως συνεκινήθησαν ἀπὸ τὸ παιζόμενον δρᾶμα καὶ οὐδεμίαν τοὐλάχιστον παρήγορον λέξιν ἐξέφρασαν πρὸς τὴν ὀλοφυρομένην σύζυγόν μου, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀμφότεροι εὐεργετήθησαν πολλαπλῶς ἀπὸ ἐμένα, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἐν... ὅπλοις συναγωνισταί των.

Μιὰ ζωὴ ὁλόκληρη ἔτρεχε ἡ γυναίκα μου γιὰ νὰ κάνη καλωσύνες καὶ νὰ σώζη ζωές, ἀδιαφορώντας γιὰ τὴν δρᾶσι τους καὶ τὰ πολιτικά τους πιστεύω. Συνήθως, εὕρισκε ἀνθρώπινη κατανόησι ἀκόμη καὶ ἀπὸ ξένους καὶ ἀπὸ βαρβάρους κατακτητάς.

Διὰ τοῦτο, ἡ πικρία της ἦτο μεγάλη, ἀντικρύζοντας τὴν ψυ-

χρότητα καὶ παντελῆ ἀδιαφορίαν ἀπὸ στενοὺς συγγενεῖς τοῦ συζύγου της, οἱ ὁποῖοι σὲ μιὰ ἐξαιρετικὰ δύσκολη στιγμή, ἔμειναν ἀσυγκίνητοι σὰν κολῶνες πάγου.

* * *

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσί μου ἀπὸ τὸν θανάσιμον ἐναγκαλισμὸν τῆς Ο.Π.Λ.Α., βρέθηκα κάποια μέρα στὴν πλατεῖα, ὅπου πάλι εἶχε συγκεντρωθῆ κόσμος, γιὰ νὰ ἀκούση τὸν δεύτερον κατὰ σειράν, σὲ διάστημα μιᾶς ἑβδομάδος, «αἱρετὸν» δήμαρχον Λαμιέων, Ἠλίαν Κατσόγιαννον, γνωστὸν καὶ ὡς Σαράφην, ὁ ὁποῖος ἀντικατέστησε τὸν μόλις πρὸ ἡμερῶν «ἐκλεγέντα» δήμαρχον, Ν. Βέλλιον.

Μόλις οἱ συμπολῖται μου μὲ εἶδαν, ἔσπευσαν νὰ μὲ ὑποδεχθοῦν καὶ νὰ μὲ χαιρετήσουν, διότι ὅλοι εἶχαν πληροφορηθῆ τὰ τῆς συλλήψεώς μου ἀπὸ τὴν Ο.Π.Λ.Α. καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ διέτρεξα. Τότε ἐγώ, ἐν μέσῳ τῆς συγκεντρώσεως, ἀπεκάλεσα Βουλγάρους, τὸν συρφετὸ «ποὺ ἀνέβαζε καὶ κατέβαζε Δημάρχους δυὸ φορὲς τὴν ἑβδομάδα. Ἔγινε πανδαιμόνιο καὶ παρ' ὀλίγον ὁ λόγος τοῦ συναγωνιστῆ «Δημάρχου» νὰ διακοπῆ. Τοῦτο ἔγινε ἀντιληπτὸ καὶ ἀπὸ τὸν παριστάμενο Ἀλέξη Καρέρ, ἀνώτατο στέλεχος τοῦ Κ.Κ.Ε. καὶ συναρχηγὸν τοῦ Ἠλία Μανιάτη, ὁ ὁποῖος μὲ πλησίασε καὶ μὲ πῆρε μὲ τρόπο ἀπὸ τὸν χῶρον τῆς συγκεντρώσεως καὶ μὲ ὡδήγησε σὲ ἕνα παρακείμενο καφενεῖο «γιὰ καφέ».

Ἐκεῖ μοῦ εἶπε: «Γιατί ἀντιδικεῖς γιατρέ, σοῦ ἔχω πῆ χίλιες φορὲς καὶ σὲ ἔχω ἐνημερώσει, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ σοβαρῶν ἀνθρώπων».

ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Γιὰ δύο περίπου μῆνες ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεως, συνέχισα ἀνενόχλητος τὴν ἐργασία μου στὴν ἡμικατεστραμμένην Κλινική μου, παρέχοντας τὶς ἐπιστημονικές μου ὑπηρεσίες σὲ ὅλους τοὺς συνανθρώπους ἀφιλοκερδῶς, διότι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, μετὰ ἀπὸ μιὰ τετράχρονη κατοχὴ καὶ μιὰ ληστρικὴ Ἐαμοκρατία, ὁ κόσμος δυστυχοῦσε καὶ ἐστερεῖτο τῶν πάντων.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οὐδέποτε ἔπαυσα νὰ κατακρίνω τὴν ἀντεθνικὴ δρᾶσι τῶν Κομμουνιστῶν καὶ τῶν παραφυάδων του, ἐν τούτοις, οὐδεὶς μὲ ἐνώχλησε καὶ τοῦτο ὠφείλετο —ὅπως τοὐλάχιστον πληροφορήθηκα ἐκ τῶν ὑστέρων— στὶς ἐντολὲς ποὺ εἶχαν

δώσει γιὰ μένα οἱ κορυφαῖοι τοῦ Κόμματος 'Αλέξης Καρὲρ καὶ Τάκης Σαρρῆς (Καπετὰν Θησέας).

Δὲν ἔλειψαν, ὅμως, καὶ οἱ ἀπειλὲς περὶ δολοφονίας μου καὶ ἡ ἐπωδὸς «Βουλῶστε τὸ σκ...τόστομα τοῦ Τσαγκάρη».

Τὸν 'Ιανουάριον τοῦ 1945, μετὰ τὴν καταστολὴν τοῦ αἱματηροῦ Κομμουνιστικοῦ Κινήματος καὶ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ἀνεχώρησα γιὰ τὴν 'Αθήνα, προκειμένου νὰ ἐξετάσω τὸν μικρὸν υἱόν μου Φρὰνς ἀπὸ εἰδικὸν ἰατρόν.

Τὸ φορτηγὸ αὐτοκίνητο ποὺ μᾶς μετέφερε, τὸ σταμάτησαν οἱ 'Εθνικὲς Δυνάμεις στὴν θέσι Κάζα, τῆς παλαιᾶς ἐθνικῆς ὁδοῦ 'Αθηνῶν - Λαμίας, διότι προέβαιναν σὲ ἔλεγχον ὅλων τῶν ὀχημάτων ποὺ εἶχαν κατεύθυνσιν τὴν 'Αθήνα.

Κατὰ τὴν ἔρευναν ποὺ διενηργήθη, εὑρέθησαν στὶς ἀποσκευές μου μερικὰ φύλλα κομμουνιστικῶν ἐφημερίδων τῆς Ρούμελης, ποὺ ἔγραφαν κἄτι εἰς βάρος μου.

Τότε μὲ «ἐνοχοποίησαν» καὶ ἤθελαν νὰ μὲ κρατήσουν, ἀλλὰ τοὺς ἐξήγησα ὅτι τὰ δημοσιεύματα αὐτὰ θέλω νὰ τὰ παραδώσω σὲ συγγενῆ μου ἀνώτερον 'Αξιωματικὸν τῆς Χωροφυλακῆς, μὲ τὸν ὁποῖον μποροῦσαν νὰ ἐπικοινωνήσουν, ἐὰν ἤθελαν νὰ διαπιστώσουν τὴν ἀλήθειαν τῶν ἀναφερομένων.

ΑΘΗΝΑ: ΣΩΡΟΙ ΕΡΕΙΠΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΑΜΟΙ ΑΙΜΑΤΟΣ

Οἱ 'Εθνοφύλακες, ἀφοῦ ἐρεύνησαν καὶ διεπίστωσαν καὶ τὴν ταυτότητά μου, μοῦ ἐπέτρεψαν νὰ συνεχίσω τὸ ταξίδι.

Ὅταν ἔφθασα κοντὰ στὸ κέντρο τῶν 'Αθηνῶν, ἀντίκρυσα μὲ δάκρυα στὰ μάτια μιὰ πόλι βομβαρδισμένη. Τίποτα δὲν εἶχε μείνει ὄρθιο, καὶ ξαφνιάσθηκα, ἀλήθεια, ποὺ ἄφησαν τοὐλάχιστον τὴν 'Ακρόπολι ὄρθια.

Οἱ ἀνατιναγμένες πολυκατοικίες εἶχαν μεταβληθῆ σὲ σωροὺς ἐρειπίων καὶ παλαιὰ πράσινα τρὰμ ἀναποδογυρισμένα στὴν μέση τοῦ δρόμου, εἶχαν χρησιμεύσει γιὰ ὁδοφράγματα στὴν «Μάχη τῶν 'Αθηνῶν». Ἂν ξανάβλεπαν τὸ ἀγαπημένο τους «ἰοστεφὲς Ἄστυ» οἱ ἀρχαῖοι 'Αθηναῖοι, θὰ ἐπανελάμβαναν ἀσφαλῶς τὴν φράσι: «Λίθοι, πλίνθοι καὶ κέραμοι ἀτάκτως ἐρριμμένοι».

Ὅ,τι ἐσεβάσθησαν οἱ ἐκ καταγωγῆς βάρβαροι, τὸ κατέστρεψαν οἱ ἐντόπιοι καὶ σύγχρονοι 'Αττίλες, οἱ ὁποῖοι, ἀπὸ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944, δηλαδὴ δύο χρόνια ἐνωρίτερον, εἶχαν μελετήσει καὶ ἐπιμελῶς προπαρασκευάσει τὸ αἱματηρὸν κίνημά τους.

Καὶ εἰς ἐπίρρωσιν αὐτοῦ, ἄς δοῦμε τί ἀναφέρει ἡ ἀπόφασις

τῆς Β΄ Συνδιασκέψεως τοῦ Κ.Κ.Ε., ποὺ πραγματοποιήθηκε τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1942:

«Ἡ πραγματοποίηση τοῦ ἀμέσου πολιτικοῦ σκοποῦ τοῦ Κόμματός μας —ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση καὶ Λαοκρατικὴ λύση τοῦ ἐσωτερικοῦ προβλήματος— ἀποτελεῖ στὴ συγκεκριμένη στιγμὴ τὴ μοναδικὴ ἐπαναστατικὴ θέση. Μόνον αὐτὴ ἀνοίγει πλατιὰ τὸ δρόμο γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν παραπέρα στρατηγικῶν σκοπῶν τοῦ κόμματος, τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ».

Ἀλλὰ καὶ ὁ τότε Γραμματεὺς τῆς Κ.Ο.Α., Βασ. Μπαρτζώκας, σὲ ἄρθρο του, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ τεῦχος 9/1950 τοῦ περιοδικοῦ «Νέος Κόσμος», ἀναφέρει μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Στὴν Κομματικὴ Ὀργάνωση Ἀθήνας, μπῆκε ἀπὸ τὶς ἀρχὲς Αὐγούστου 1944 πραχτικὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐξουσίας, δώσαμε ὅλα τὰ στελέχη τοῦ Κόμματος στὸν Ε.Λ.Α.Σ. Ἡ Ἐπιτροπὴ Πόλης τῆς Κ.Ο.Α. ἀπεφάσισε σὲ δυὸ συνεδριάσεις της στὶς ἀρχὲς Σεπτέμβρη 1944 τὴν ἔνοπλη ἐξέγερση».

ΦΡΙΚΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Δὲν ἦσαν μόνον οἱ ὑλικὲς ζημίες εἰς βάρος τῆς ἱερᾶς καὶ ἱστορικῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ ἐσεβάσθησαν ἀκόμη καὶ οἱ κατακτηταί, ἀλλὰ καὶ ὁ βαρὺς φόρος αἵματος ποὺ ἐπλήρωσαν μαζὶ μὲ τὴν ζωή τους χιλιάδες ἄτυχοι μικροαστοὶ Ἀθηναῖοι, κατὰ τὸν πλέον εἰδεχθῆ καὶ ἀπάνθρωπον τρόπον, ἀπὸ τοὺς αἱμοσταγεῖς καννιβάλους τῆς κομμουνιστικῆς ἀνταρσίας τοῦ «Κόκκινου Δεκέμβρη».

Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ στὴν ζωή μου, τὸ θέαμα ποὺ ἀντίκρυσα, ὅταν βρέθηκα στὶς ψυχρὲς αἴθουσες τοῦ Νεκροτομείου Ἀθηνῶν, ὅπου μὲ εἶχε συνοδεύσει ὁ φίλος καὶ συμπατριώτης μου Φαρμακοποιός, κ. Ἀνάργυρος Πιπιλίγκας.

Πολλὰ πτώματα γνωστῶν καὶ ἀγνώστων Ἀθηναίων, οἰκτρῶς κατακρεουργημένα καὶ παραμορφωμένα, μὲ ἐμφανῆ ἴχνη βασανιστηρίων ποὺ εἶχαν ὑποστῆ πρὶν παραδώσουν τὴν τελευταία τους πνοή.

Ὁ τότε Καθηγητὴς τῆς Ἰατροδικαστικῆς Γεωργιάδης καὶ παλαιός μου διδάσκαλος, ὅταν μὲ ἀνεγνώρισε μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Νεκροτομείου ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ βροῦν τὰ χαμένα προσφιλῆ των πρόσωπα, μὲ ἀγκάλιασε καὶ μὲ ραγισμένη φωνὴ ἀ-

πὸ τὴν συγκίνησι, μοῦ εἶπε: «Λουκᾶ, παιδί μου, ἔχεις ξαναδῆ τέτοια ἀγριότητα; Ἔλα μαζί μου νὰ δῆς καὶ κἄτι ἄλλο φοβερὸ καὶ νὰ μὴν τὸ ξεχάσης ποτὲ στὴν ζωή σου».

Μᾶς ὡδήγησε σὲ μιὰ διπλανὴ αἴθουσα τοῦ Νεκροταμείου, ὅπου μεταξὺ τῶν ἄλλων κατακρεουργημένων πτωμάτων, μᾶς ἔδειξε καὶ μιὰ γυναίκα, ποὺ τῆς εἶχαν ἀνοίξει τὴν κοιλιά, τῆς εἶχαν ἀφαιρέσει τὸ ἔμβρυο ἀπὸ τὴν μήτρα, τὸ ὁποῖον εἶχαν τοποθετήσει δίπλα της καὶ τὴν ἄφησαν μὲ ἀνοικτὴ τὴν κοιλιὰ νὰ πεθάνη ἀπὸ αἱμορραγίαν.

Ἦταν μιὰ πραγματικὴ ἡρωϊκὴ πρᾶξις!...

* * *

Γιὰ νὰ ὁλοκληρώσω τὶς «ἐντυπώσεις» μου καὶ νὰ πλουτίσω τὴν τραγική μου ἐμπειρία, ὁ φίλος μου κ. Πιπιλίγκας θεώρησε χρήσιμο νὰ μὲ «ξεναγήση» στὸ Ἑλληνικὸ «Δάσος τοῦ Κατίν», τῶν Διυλιστηρίων τῆς Οὔλεν στὸ Γαλάτσι καὶ τῶν Χωματερῶν τοῦ Περιστερίου καὶ τῆς Καισαριανῆς, ὅπου ἑκατοντάδες πτωμάτων εἶχαν ἐκταφῆ, φοβερὰ παραμορφωμένα ἀπὸ τὰ φρικτὰ βασανιστήρια καὶ περίμεναν τὴν ἀναγνώρισι καὶ παραλαβή τους ἀπὸ τοὺς τραγικοὺς συγγενεῖς των.

Εἴδαμε πτώματα μὲ ἀφαιρεθέντας τοὺς ὀφθαλμούς, γυναῖκες μὲ κομμένα τὰ στήθη, ἄνδρες μὲ κομμένα τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ τοποθετημένα στὸ στόμα τους, συρμάτινα «βραχιόλια» περασμένα στὶς σάρκες τῶν χεριῶν τους. Κεφάλια ἀνοιγμένα μὲ βαθειὰ θλαστικὰ τραύματα, ποὺ εἶχαν προκληθῆ ἀπὸ αἰχμηρὰ ὄργανα, κυρίως μὲ τσεκούρια τῶν στυγερῶν δολοφόνων τους.

Μεταξὺ τῶν θυμάτων, εἶδα καὶ τὸ πτῶμα τῆς ἀλησμόνητης τραγωδοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου, Ἑλένης Παπαδάκη, ποὺ ἔπαιξε τὸν τελευταῖο, τὸν πιὸ τραγικὸ καὶ πιὸ ἡρωϊκὸ ρόλο τῆς ζωῆς της.

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΣΙΤΡΙΝ

Ὅλα αὐτὰ τὰ τραγικὰ περιστατικὰ ἔχουν περιγραφῆ, ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ, ἀπὸ τὸν Ἄγγλο Ἐργατικὸ Σιτρίν, στὴν γνωστὴ ἔκθεσί του, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων τῆς σφαγῆς ἐκείνης, ποὺ κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμούς, ὑπολογίζονται ἄνω τῶν πενῆντα χιλιάδων. Ἐνῷ, ἐκ παραλλήλου, 47.000 εἶναι καὶ οἱ ὅμηροι τῆς θλιβερῆς ἐκείνης περιόδου, ποὺ ἀνηρπάγησαν ἀπὸ τὴν ΟΠΛΑ βιαίως ἀπὸ τὰ σπίτια τους καὶ ὑπεχρεώθησαν

γυμνοί, νηστικοὶ καὶ ἀνυπόδητοι νὰ ὁδοιπορήσουν δεκάδες χιλιόμετρα μέσα ἀπὸ τὶς δύσβατες καὶ χιονισμένες ὀρεινὲς διαβάσεις, τὸν Δεκέμβριον τοῦ '44 καὶ τὸν 'Ιανουάριον τοῦ '45.

Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἄντεξαν ἀπὸ τὶς κακουχίες καὶ τὴν κακομεταχείρισι τῶν συνοδῶν του καὶ πέθαναν ἢ ἐξετελέσθησαν καθ' ὁδὸν πρὸς τὴν μαρτυρική τους πορεία.

Αὐτὰ ἦσαν τὰ ἔργα τοῦ συγχρόνου Κάϊν, τῶν ἀπαισίων δολοφόνων τῆς ἐρυθρᾶς λαίλαπος, ποὺ σήμερα ἐμφανίζονται ὡς θύματα καὶ μᾶς προβάλλουν τό: «Ὁ Λαὸς δὲν ξεχνᾶ τί σημαίνει Δεξιά»!!!

Εἶναι αὐτοί, ποὺ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παντοδυναμίας των, ἤθελαν νὰ μᾶς... χαρίσουν διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου τὴν «Λευτεριά, τὴν 'Ισότητα καὶ τὴν Κοινωνικὴ Δικαιοσύνη»!!

Εἶναι οἱ ἴδιοι, οἱ ὁποῖοι κρατοῦν στὰ αἱματοβαμμένα χέρια τους, τὰ «λευκὰ περιστέρια τῆς εἰρήνης» καὶ ἐπαγγέλλονται τοὺς ἀθώους καὶ φανατικοὺς εἰρηνιστάς, εὐαγγελίζονται «γαλήνιους παραδείσους», μακριὰ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον τοῦ πυρηνικοῦ πολέμου καὶ τούς... κακοὺς πυραύλους τῶν 'Αμερικανῶν ἰμπεριαλιστῶν.

ΛΗΘΗ ΚΑΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ

Τὶς δικές μας «μνῆμες» ἀπὸ τὶς μαρτυρικὲς θυσίες τῶν χιλιάδων θυμάτων τῆς κομμουνιστικῆς θηριωδίας, αἱ σοσιαλίζουσαι καὶ οὐχὶ ἁμαρτάνουσαι «δεξιαὶ» κυβερνήσεις τῆς μεταπολιτεύσεως, ἐζήτησαν ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς τῶν ἀγρίως ἐκτελεσθέντων, τοὺς φίλους των καὶ ὅλους τοὺς ὑγιῶς σκεπτομένους Ἕλληνας, ν ὰ τ ὶ ς λ η σ μ ο ν ή σ ο υ ν.

Νὰ γκρεμίσουν ἀκόμη καὶ τὰ μνημεῖα των, εἰς τοὺς τόπους ποὺ ἐμαρτύρησαν καὶ ἐσφαγιάσθησαν καὶ νὰ ἐξαφανίσουν πᾶν ἴχνος ποὺ νὰ θυμίζη τὴν θυσία των.

Νὰ καταργήσουν ἢ νὰ ὑποβαθμίσουν τὰ ἐκ θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς παραδόσεως τελούμενα μνημόσυνα, μήπως παρεξηγηθοῦν ἀπὸ τὴν ἀριστερὰ καὶ χαρακτηρισθοῦν ὡς «Ἑορτὲς Μίσους» καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀναθερμάνουμε τὰ πολιτικὰ πάθη(!!) καὶ χαλάσουμε τήν... συνταγὴ τῆς «πλουραλιστικῆς καὶ πολυδιάστατης» πολιτικῆς τοῦ «ἠπίου κλίματος» καὶ τῆς Ραλλείου φιλοσοφίας!...

Νὰ καταργήσουμε, δηλαδή, τὴν «Γιορτὴ τοῦ Μακρυγιάννη», ποὺ ἐὰν εἶχαν ἐθνικὴν εὐαισθησίαν οἱ κυβερνήσαντες, θὰ ἔπρεπε

νὰ τὴν εἶχαν ἀπὸ τότε καθιερώσει ὡς Ἐθνικὴν Ἑορτήν. Διότι τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, ὑπῆρξε τὸ Κάστρο καὶ ὁ Προμαχὼν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δημοκρατίας.

Νὰ καταργήσουμε ἀκόμη καὶ τὸ Μνημόσυνον τῆς Πηγάδας τοῦ Μελιγαλᾶ, τοῦ Φενεοῦ τῆς ὀρεινῆς Κορινθίας καὶ τῶν ἄλλων ἱστορικῶν περιοχῶν, ποὺ χιλιάδες ἀθῶοι Ἕλληνες ἔχυσαν τὸ αἷμα τους καὶ νὰ ἀπαγορεύσουμε στὶς χῆρες καὶ τὰ ὀρφανὰ νὰ τελέσουν τὰ θρησκευτικά των καθήκοντα καὶ νὰ κλάψουν τοὺς δικούς των, μαζὶ μὲ ὅσους Ἕλληνας τιμοῦν τὴν μνήμην των. Καὶ τοῦτο, γιὰ νὰ μὴ ἐκθέσουμε τὴν ἄκρα ἀριστερὰ καὶ ὑπενθυμίσουμε τὶς ὠμότητες ποὺ διέπραξε.

Ἔτσι, ἐνῷ ἐμεῖς, «τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι», λησμονήσαμε τὴν σφαγὴ τῶν δικῶν μας, πνίξαμε μέσα μας τὸν πόνο μας, ἤπιαμε γουλιὰ - γουλιὰ τὸ «Νερὸ τῆς Λήθης» ἀπὸ τὴν πηγὴ τοῦ Ἔρκυνα τοῦ Μαντείου τοῦ Τροφωνίου, ἡ ἀντίθετος πλευρά, οἱ Κομμουνισταί, ἤπιαν τὸ Νερὸ τῆς Μνημοσύνης καὶ ξαναθυμήθηκαν τά... ἡρωϊκὰ κατορθώματα καὶ τὰ θύματά τους. Καθημερινῶς ξεφυτρώνουν «ἱστορικὲς ἡμερομηνίες», γίνονται λαϊκὲς κινητοποιήσεις μὲ ἑκατοντάδες στέφανα καὶ λυπητερὰ ἄσματα τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐαμοκρατίας, «Πέσατε θύματα ἀδέλφια ἐσεῖς...» καὶ προβάλλονται καταλλήλως ἀπὸ τὰ φερέφωνα μαζικὰ μέσα ἐνημερώσεως.

Αὐτὲς δὲν εἶναι οὔτε «Γιορτὲς μίσους», οὔτε ἀναθερμαίνουν τὰ πολιτικὰ πάθη τῶν πολιτῶν, εἶναι ἁπλῶς γιορτές... ἀντιστασιακὲς τῶν λαϊκῶν ἀγώνων καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὶς τιμοῦμε!!...

Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΝΗΜΗ

Τώρα, ἐπὶ τέλους, ἡ ἡγεσία τῆς Ν.Δ. ἀφυπνίσθηκε, ὅταν βρέθηκε ἐκτὸς κυβερνήσεως εἰς τὰ ἑδώλια τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Τώρα θυμήθηκε ὅτι ἔχει κάποια ὑποχρέωσι στὴν μνήμην αὐτῶν ποὺ ἀγωνίσθηκαν καὶ ἔδωσαν τὴν ζωή τους, γιὰ νὰ μείνη ἡ Ἑλλὰς ἐλευθέρα καὶ δημοκρατικὴ καὶ ὄχι Σοβιετικὴ ἐπαρχία, ὅπως τὸ ἐπιθυμοῦσαν οἱ Κομμουνισταὶ καὶ οἱ συνοδοιπόροι των.

Τώρα, κάπως ἀργά, ἀπεφάσισε ἡ Ν.Δ. —πιεζομένη ἀπὸ τὴν λαϊκὴ βάσι της— νὰ ὀργανώση Μνημόσυνα καὶ πορεῖες καὶ νὰ χύση «κροκοδείλια δάκρυα», στοὺς ἱεροὺς τόπους, ποὺ ποτὲ εἰλικρινὰ δὲν ἐτίμησε καὶ στὶς γιορτὲς ποὺ ἐμμέσως προσπαθοῦσε νὰ καταργήση ἢ νὰ ὑποβαθμίση. Διότι, ὅταν ἦτο Κυβέρνησις, ἀπαξιοῦσε νὰ προσέλθη, μήπως προκαλέση καὶ παρεξηγηθῆ, ὅτι... ἀνα-

ξέει παλαιὲς πληγὲς καὶ διὰ τοῦτο ἀρκεῖτο σὲ μιὰ τυπικὴ τελετὴ μὲ τὴν ἐκπροσώπησί της, μόνον ἀπὸ τὸν ἁρμόδιο ὑπουργὸ καὶ ἐλαχίστους συνειδητοὺς βουλευτάς. Ἐνῷ θὰ ἔπρεπε νὰ προσέρχεται ὅλη ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς χώρας, ἀ π ὸ τ ο ῦ Ἀ ν ω τ ά τ ο υ Ἄ ρ χ ο ν τ ο ς κ α ὶ τ ο ῦ Π ρ ω θ υ π ο υ ρ γ ο ῦ, μ έ χ ρ ι κ α ὶ τ ο ῦ τ ε λ ε υ τ α ί ο υ δ η μ ο κ ρ α τ ι κ ο ῦ β ο υ λ ε τ ο ῦ, εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς θυσίας τῶν ἡρωϊκῶν Μαχητῶν τῆς Ἐλευθερίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄

ΜΕΤΑ ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ Ο Β΄ ΓΥΡΟΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ

Τὸ 1946 ἔγινε τὸ Δημοψήφισμα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Κων/νου Τσαλδάρη καὶ ἐπανῆλθε θριαμβευτικῶς ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β΄ στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀποκατεστάθη τὸ πολίτευμα τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας.

Ἐν τῷ μεταξύ, οἱ Κομμουνισταὶ καὶ οἱ «δημοκράτες» συνοδοιπόροι των, διέταξαν ἀποχὴν ἀπὸ τὶς ἐκλογὲς ποὺ εἶχαν προκηρυχθῆ, ἀρνούμενοι πεισμόνως νὰ μετάσχουν σὲ κάθε κοινοβουλευτικὴ διαδικασία, διότι διακαῶς ἐπιθυμοῦσαν ἡ ἐξουσία νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας των, μόνον διὰ τῆς βίας.

Μὲ τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Λιτοχώρου, στὶς ὑπωρεῖες τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὴν σφαγὴν τῶν ὀλίγων ὑπερασπιστῶν του, ἤρχισε ὁ δεύτερος γῦρος τῶν Κομμουνιστῶν.

Μία ἔνοπλος ἀνταρσία, καθοδηγουμένη ἀπὸ τὴν Μόσχα καὶ ἐνισχυομένη ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴ «Κομιντέρν», τοῦ συντρόφου Δημητρώφ, σκόρπισε τὸν θάνατο σὲ χιλιάδες Ἕλληνες καὶ γέμισε τὴν Ἑλλάδα ἐρείπια στὰ τέσσερα χρόνια τῆς διάρκειάς της.

Ἡ σημερινὴ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς χώρας μετωνόμασε τὴν ἐρυθρᾶ ἀνταρσία —ἔτσι ἁπλᾶ καὶ χωρὶς ἴχνος ντροπῆς καὶ αἰσθήματος εὐθύνης— σὲ «ἐμφύλιο πόλεμο» καὶ χορήγησε ἀφειδῶς καὶ μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, ἰσοβίους συντάξεις εἰς τοὺς ἐγείραντας τὰ ὅπλα κατὰ τῆς πατρίδος των καὶ βεβαρημένους μὲ σωρείαν εἰδεχθῶν ἐγκλημάτων.

Κρῖμα τὸ αἷμα ποὺ χύθηκε. Κρῖμα τὰ παλληκάρια ποὺ χάθηκαν στὸν Γράμμο καὶ τὸ Βίτσι καὶ στοὺς ἄλλους τόπους τῆς θυσίας των. Τὰ κόκκαλά τους θὰ τρίζουν ἀπὸ ἀγανάκτησιν.

Κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Συμμοριτοπολέμου 1946 - 49, δὲν ἔμεινα οὔτε ἀδρανής, οὔτε ἀπαθὴς ἐνώπιον τοῦ νέου δράματος καὶ αἰ-

ματοκυλίσματος τῆς χώρας. Ἀνέλαβα ὡς ἀρχηγὸς τῶν Μονάδων Ἀμύνης Ὑπαίθρου (Μ.Α.Υ.) τῆς περιοχῆς μου καὶ ὑπῆρξαν ὁ πολύτιμος συνεργάτης καὶ συμπαραστάτης τῶν ἑκάστοτε Διοικητῶν τοῦ τότε Στρατηγείου Κεντρικῆς Ἑλλάδος (Σ.Κ.Ε.), τῶν Στρατηγῶν Θ. Πεζοπούλου, Γ. Ἀγόρου, Θ. Κετσέα, τοῦ Ταξιάρχου Βασιλοπούλου, Σωτ. Ἀναγνωστοπούλου καὶ τοῦ ἀειμνήστου φίλου καὶ συγγενοῦς μου Συντ/ρχου Γ. Τολιοπούλου, Διοικητοῦ τότε τοῦ Δημοσυντηρήτου Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς Λαμίας.

Ἡ Κλινική μου ἀπὸ Μαιευτικὴ - Γυναικολογική, μετεβλήθη χάριν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος εἰς Νοσοκομεῖον καὶ Ἀναρρωτήριον τῶν τραυματιῶν μας.

Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἔγραψα καὶ ἐξέδωσα εἰς φέϊγ - βολάν, πλῆθος πατριωτικῶν ποιημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἕνα —«Ἡ Κατάρα»— ἐρρίφθη ἀπὸ πολεμικὸν ἀεροσκάφος εἰς τὴν ἀνταρτοκρατουμένην περιοχήν, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑποστρατήγου Χατζηγεωργίου.

4 - 12 - 1944

Μὲ συνέλαβαν οἱ Ἐαμοσλαῦοι.
Μὲ ἐνέκλεισαν ὅπως καὶ τώρα σὲ ὑπόγειον τῆς οἰκίας Μπούκα, Λαμία.

Η ΚΑΤΑΡΑ

Τὰ μάτια μας δὲν σταματᾶν εἶναι γεμάτα κλάμα.
Γιὰ Σένα Μάνα μας γλυκειὰ κ' ἀδέλφια μας ἀντάμα
Σένα σὲ ξεσχίσανε ἡμᾶς κουρέλια μᾶς τραβᾶνε...
Νηστικοὺς ξυπόλητους στὰ βουνὰ μᾶς πᾶνε...
Βοήθα Χριστὲ καὶ Παναγιὰ καὶ σεῖς Ἅγιοι ὅλοι,
Γρήγορα ἀπ' τὴν Ἑλλάδα μας νὰ φύγουν οἱ Διαβόλοι.
Αὐτοὶ μᾶς κυνηγήσανε σὰν λύκοι λυσσασμένοι,
Τῆς Μόσχας τ' ἄγρια Σκυλιὰ νᾶναι καταραμένοι,
Τὴν ΜΑΝΑ μας τὴν Ἔνδοξη τὴν πονεμέν' Ἑλλάδα
Νὰ πᾶνε στὸ ΑΝΑΘΕΜΑ.
Σι' ἀγύριστη ΚΑΤΑΡΑ! ! !

ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
Ἰατρὸς
Ἔφ. Λοχαγὸς Μηχανικοῦ
Φρούραρχος Κορυτσᾶς

Κάθε στιγμή, ὅταν μοῦ ἐδίδετο ἡ εὐκαιρία, ἔβγαζα πυρίνους πατριωτικοὺς λόγους ἐναντίον τῶν Σλαυοκινουμένων Κομμουνιστῶν.

Διὰ τὴν ὅλην πατριωτική μου δρᾶσιν κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην, ἐτιμήθην ἀπὸ τὴν Πολιτεία μὲ τὸ παράσημον τοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Φοίνικος μετὰ ξιφῶν.

Παρασημοφορία τοῦ ἰατροῦ Λ. Τσαγκάρη ἀπὸ τὸν Στρατηγὸν Γ. Ἀγόρον, τότε Διοικητὴν Στρατηγείου Κεντρικῆς Ἑλλάδος (Σ.Κ.Ε.).

'Εκ παραλλήλου, ἡ σύζυγός μου Τίλλη, ἀκούραστη καὶ αὐτὴ συμπαραστάτις μου, συμμετεῖχεν ἐνεργῶς εἰς τὴν ὑπὸ τὴν Αἰγίδα τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλίσσης «Φανέλλαν τοῦ Στρατιώτου», καθὼς καὶ τὴν περιποίησιν τῶν τραυματιῶν καὶ ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς ἀειμνήστου Βασιλίσσης Φρειδερίκης διὰ δύο 'Αναμνηστικῶν καὶ Τιμητικῶν Διπλωμάτων.

ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ

της κυρίας Τίλη Τσαγκάρη..........

ΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΝ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΛΗΣ της ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΙΕΝΕΡΓΗΘΕΝΤΑ ΕΡΑΝΟΝ ΤΗΣ 2ας ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1948 ΔΙΑ ΤΗΝ 'ΦΑΝΕΛΛΑΝ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ.

Φρειδερίκη Β

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

Τῇ κ. Τίλῃ Τσαγκάρη

ἀπονέμεται τό παρόν δίπλωμα εἰς ἀναγνώρισιν τῆς συμβολῆς κατά τούς διενεργηθέντας ἐράνους τῆς Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου

Φρειδερίκη Β

Η ΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΛΑΒΑΤΖΑ ΟΜΗΡΟΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΤΩΝ

Ἡ ἐθνική, κοινωνικὴ καὶ ἀντικομμουνιστική μας δρᾶσις (τῆς γυναικός μου καὶ ἐμοῦ), εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐξάψουν τὸ μῖσος τῶν Συμμοριτῶν, ἐναντίον ἐμοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας μου.

Ἄλλοτε μὲ ἀπειλὲς κατὰ τῆς ζωῆς μας καὶ τῆς περιουσίας μου καὶ ἄλλοτε μὲ τρομοκρατικὲς ἐνέργειες, προσεπάθησαν νὰ μὲ ἐκφοβίσουν καὶ νὰ κάμψουν τὴν ἀγωνιστικήν μου διάθεσιν.

Ἐπιθυμοῦσαν, βεβαίως, τὴν ἐξόντωσίν μου, ἀλλὰ δὲν τὸ ἀποτολμοῦσαν. Ἔπρεπε νὰ βροῦν ἕνα τρόπο νὰ μὲ ἐκβιάσουν, νὰ μὲ κάνουν νὰ πονέσω καὶ δὲν ἄργησαν νὰ τὸν βροῦν.

Στὸ χωριὸ Λιανοκλάδι, λίγα χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴν Λαμία, κατοικοῦσε ἡ ἀδελφή μου Γεωργία, σύζυγος τοῦ Παθολόγου Ἰατροῦ Πέτρου Παρλαβάτζα, μὲ τὶς δύο ἀνήλικες τότε θυγατέρες της, τὴν Βασιλικὴ καὶ τὴ Ντίνα.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1948 ὁ συμμοριτοπόλεμος εὑρίσκετο εἰς τὸ ζενὶθ καὶ οἱ κομμουνιστικὲς ὀργανώσεις μαζὶ μὲ τὸν Ε.Λ.Α.Σ. ἐπετίθεντο κάθε νύκτα εἰς τὰ χωριὰ τῆς Φθιώτιδος, στρατολογοῦσαν βιαίως τοὺς ἄνδρες, λεηλατοῦσαν τὰ χωριὰ καὶ ἔπαιρναν ὁμήρους.

Ἀπὸ τὸ χωριὸ Λιανοκλάδι, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰ γύρω χωριά, οἱ ἄνδρες ἔφευγαν κάθε βράδυ γιὰ νὰ διανυκτερεύσουν στὴν γειτονικὴ Λαμία καὶ ἐπέστρεφαν τὴν ἑπομένη τὸ πρωΐ, γιὰ νὰ ἀσχοληθοῦν καὶ πάλι μὲ τὶς γεωργικές τους ἐργασίες.

Μιὰ νύκτα τῆς 26ης πρὸς τὴν 27ην Ἰουλίου 1948, εἰσῆλθε βιαίως στὸ σπίτι ποὺ διέμενε ἡ ἀδελφή μου (οἰκία ἰδιοκτησίας Κων/νου Χριστοπούλου), ἕνας νεαρὸς Λιανοκλαδίτης ἀντάρτης, ὀνόματι Σπῦρος Γαλατᾶς καὶ τῆς ἐζήτησε νὰ τὸν ἀκολουθήση, γιὰ τὴν γνωστὴ πλέον σὲ ὅλους «ἀνακρισούλα».

Ἡ ἀδελφή μου φοβήθηκε πάρα πολύ, ὅταν ἀντίκρυσε τὰ μεσάνυχτα, μέσ' τὸ σκοτάδι στὸ δωμάτιό της ἕνα ἄγνωστον ἄνδρα. Ἀνελύθη ἀμέσως σὲ λυγμοὺς καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὴν ἀφήση.

Ἔπεσε κυριολεκτικὰ στὰ πόδια τοῦ νεαροῦ ἀντάρτη, ἀλλ' αὐτὸς στάθηκε ἀνάλγητος καὶ ἀνελέητος, ἀκόμη καὶ στοὺς θρήνους τῶν μικρῶν κοριτσιῶν της ποὺ εἶχαν ξυπνήσει τρομαγμένα.

Σὲ κάποια στιγμή, μάλιστα, ἔβγαλε ἕνα ἀστραφτερὸ μαχαίρι καὶ τὸ ἀκούμπησε ἀπειλητικὰ στὸν λαιμό της.

— Ἢ σηκώνεσαι καὶ μὲ ἀκολουθεῖς, ἢ σὲ σφάζω μέσ' τὸ σπίτι σου.

Ἡ ἀδελφή μου τότε σηκώθηκε, πῆρε θάρρος καὶ τοῦ ἀπήντησε:

— Ἐσύ, Σπῦρο, θὰ σφάξης ἐμένα;», καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν ἔφτυσε στὰ μοῦτρα.

Μετά, ὅπως ἦταν μὲ τὸ νυχτικό της —ἡ σπιτονοικοκυρά της κ. Χριστοπούλου πρόφθασε καὶ τῆς ἔρριξε μιὰ ζακέτα στὸν ὦμο της— ξυπόλητη μὲ τὶς παντοῦφλες, ἀναγκάσθηκε νὰ ἀκολουθήση τὸν παλληκαρὰ συμμορίτη ἀπαγωγέα της, πειθήνιον ὄργανον τῶν ἐντολοδόχων τοῦ «ἐνδόξου Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ».

Γιὰ τὴν ἱστορία καὶ μόνον θὰ ἀναφέρω, ὅτι ὁ θρυλικὸς ἥρως τῆς ἀπαγωγῆς, Σπῦρος Γαλατᾶς, ἦταν τὸ παιδὶ μιᾶς γυναίκας, ποὺ εἶχαν στὴ δούλεψί τους οἱ Τσαγκαραῖοι στὴν Μάκρη - Φθιώτιδος, ὅταν ἀκόμη ἦταν ἐλεύθερη καὶ ἔτυχε πολλῶν εὐεργετημάτων, τόσον ἀπὸ τοὺς Τσαγκαραίους, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν γιατρὸ Πέτρο Παρλαβάτζα, μετὰ τὸν γάμο της μὲ ἕνα Λιανοκλαδίτη.

Ὅπως μοῦ διηγήθηκε ἀργότερα ἡ ἀδελφή μου, μετὰ τὴν περιπέτειά της, οἱ ἀνήλικες κόρες της κατατρομοκρατημένες ἔκλαιγαν σπαρακτικά, τόσον ὥστε νὰ ξυπνήσουν οἱ γειτόνισσες ἀπὸ τὰ γύρω σπίτια καὶ νὰ βγοῦν στὸν δρόμο, γιὰ νὰ παρακολουθήσουν βουβὲς ἀπὸ φόβο τὴν σκηνή, νὰ σέρνη τὴν «γιατρίνα» ἀπὸ τὴν νυχτικιὰ μέσα στὴ νύχτα, ὁ...Δερβίσης ὑπάνθρωπος ἀπαγωγέας.

Τὴν ἴδια νύχτα συνέλαβαν ἐπίσης καὶ τοὺς Νικόλαον Διαμαντήν, Σπυρίδωνα Κελεμάνην, Λέλα Γεωργοσοπούλου, νῦν Κεχαγιᾶ, τὴν Τσαούση ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἀμούρι Φθιώτιδος, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν σύζυγον τοῦ Θεοδώρου Διαμαντῆ.

Ἀρχηγὸς τοῦ ἐγχειρήματος ἦταν ὁ περιβόητος Καπετὰν «Παλαιολόγος» (Νὰ εἶχε, ἆρά γε, κάποια συγγένεια μὲ τὸν τελευταῖον Βυζαντινὸν Αὐτοκράτορα;...).

Ὑπαρχηγὸς ὁ Ἠλίας Ξυροτύρης, ἀπὸ τὴν Καστανιὰ Φθιώτιδος —μακρινός μας συγγενὴς— Εὔελπις τότε καὶ σήμερα Μηχανικὸς στὴν Ἀθήνα.

ΟΜΗΡΟΣ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

Μετὰ ἀπὸ τὴν σύλληψίν της, ἤρχισε μία περιπετειώδης πορεία στὰ βουνὰ τῆς Φθιώτιδος (γύρω ἀπὸ τὸ Τρίλοφον /Κούρνοβο/ τῆς Ὄθρυος), διαρκείας 8 - 9 ἡμερῶν.

Ἡ ἀδελφή μου ρωτοῦσε καὶ ξαναρωτοῦσε, τί εἶχε κάνει καὶ γιατί τὴν συνέλαβαν, χωρὶς νὰ λαμβάνη ποτὲ ἀπάντησιν.

Ὁ... Μεγάλος Καπετάνιος καὶ συνώνυμος τῶν... Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, συνήθως σύνοφρυς καὶ ἀμίλητος, κἄποτε ἔλυσε τὴν σιωπήν του καὶ τῆς εἶπε «ὅτι συνελήφθη καὶ θὰ ἐκτελεσθῆ ἐπειδὴ ἦταν ἀδελφὴ τοῦ "φασίστα" γιατροῦ Τσαγκάρη»!...

Μέχρις ἐκείνην τὴν στιγμὴ δὲν εἶχε κάνει τὴν ἐμφάνισίν του ὁ Ὑπαρχηγὸς καὶ συγγενής μας Ξυροτύρης, παρὰ μόνον μιὰ νύχτα, ὅταν ξύπνησε, τὸν εἶδε καὶ τῆς ψιθύρισε νὰ μὴ φοβᾶται καὶ πὼς θὰ προσπαθήση νὰ τὴν σώση.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ ἄνδρας της καὶ γαμβρός μου, ἀλλόφρων ἀπὸ τὴν ἀγωνία του, τριγύριζε στὴν Λαμία, στὸ Λιανοκλάδι καὶ στὰ γύρω χωριά, προσπαθώντας νὰ μάθη κἄτι γιὰ τὴν γυναῖκα του. Στὸ τέλος τὰ ἔβαλε καὶ μαζί μου: «Ἐσὺ τὴν πῆρες στὸ λαιμό σου, μὲ τὴν στάσι σου ἔναντι αὐτῶν τῶν ἀλητῶν».

Οἱ φῆμες, ὡς συνήθως, ὠργίαζαν, ἀκούσθηκε μάλιστα ὅτι οἱ Κατσαπλιάδες ζητοῦσαν ἀπὸ 400 χρυσὲς λίρες, ραδιόφωνα, μπόττες, φάρμακα κλπ., τὰ ὁποῖα πολλοὶ κατέβαλλαν ὡς λύτρα, γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῶν συγγενῶν τους, ἡ ὁποία, τελικῶς, ἔγινε στὶς 6 Αὐγούστου τοῦ 1948, ἡμέραν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος.

Ἐγώ, παρὰ τὶς πιέσεις γιὰ τὴν καταβολὴ λύτρων, δὲν ἔδωσα οὔτε μιὰ ἀσπιρίνη καὶ τοῦτο ὄχι γιατὶ δὲν ἀγαποῦσα τὴν μονάκριβη ἀδελφή μου καὶ δὲν ἐνδιαφερόμουν γιὰ τὴν σωτηρίαν της, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν εἰσφέρω, ἔστω καὶ τὸ ἐλάχιστον, εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν Συμμοριτῶν.

Ἐνήργησα, ὅμως, διαφορετικά. Κάλεσα μιὰ μέρα στὴν Κλινική μου, τοὺς στενοὺς συγγενεῖς τῶν Κατσαπλιάδων ποὺ ἔμεναν στὴν Λαμία, καὶ τοὺς εἶπα χωρὶς περιστροφές: «Δὲν εἶμαι διατεθειμένος νὰ δώσω οὔτε μιὰ δραχμὴ γιὰ λύτρα καὶ ἂν τολμήσουν νὰ πειράξουν ἔστω καὶ μιὰ τρίχα τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τὴν ἀδελφή μου, τότε θὰ σᾶς ἐξοντώσω ὅλους».

Αὐτὸς ἴσως ἦταν τὸ «καλύτερο φάρμακο» γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῶν ὁμήρων, διότι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἔπρεπε νὰ ἐφαρμόσης τὸ «πάσσαλος πασσάλῳ...» γιὰ νὰ ἐπιβληθῆς καὶ νὰ ἐπιτύχης τοῦ σκοποῦ σου.

Ὅταν ἡ ἀείμνηστη ἀδελφή μου γύρισε ἀπὸ τὴν ὁμηρία, τὰ πλούσια μαῦρα μαλλιά της εἶχαν τελείως ἀσπρίσει.

Ἡ ὑπερήφανη αὐτὴ Ρουμελιώτισσα, μὲ τὴν ἀθώα ψυχὴ καὶ τὴν μεγάλη καλωσύνη, ὅταν ἀργότερα συνελήφθη ὁ ἀπαγωγέας της συμμορίτης Γαλατᾶς καὶ τῆς ὑπέδειξαν νὰ ὑποβάλη μήνυσιν ἐναντίον του, ἀπήντησε μὲ τὴν φράσιν τοῦ Χριστοῦ εὑρισκομένου ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ: «Ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι...».

Καὶ ἐμεῖς μαζί της προσπαθήσαμε νὰ ξεχάσουμε καὶ ἂς μᾶς ἀποκαλοῦν «παρελθοντολόγους» οἱ δῆθεν φιλειρηνισταὶ καὶ προοδευτικοί.

Αὐτοί, ὅμως, μᾶς ἀναγκάζουν σήμερα νὰ ξεθάψουμε τὶς πικρὲς ἀναμνήσεις μας καὶ νὰ σκεφθοῦμε σοβαρὰ πλέον, ἂν ἡ μεγαλοψυχία μας ἦταν ἄτοπη καὶ ἀνόητη, γιατὶ ἄσκοπη —ὅπως ἀποδεικνύεται— ἦταν ὁπωσδήποτε.

* * *

Τὴν 29ην Αὐγούστου 1949 ὁ Κομμουνισμὸς συνετρίβη διὰ δευτέραν φορὰν εἰς τὸν Γράμμον καὶ τὸ Βίτσι καὶ τὰ ὑπολείμματα τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» ἐτράπησαν εἰς φυγὴν πρὸς τὰ κράτη τοῦ Σοβιετικοῦ «παραδείσου».

Ἡ Ἑλλὰς καὶ ὁ καθημαγμένος λαός της, εἶχαν γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη σωθῆ ἀπὸ τὸν θανάσιμον ἐναγκαλισμὸν τοῦ ἐρυθροῦ ὁλοκληρωτισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΛΑΜΙΑΣ

Ἐμφορούμενος πάντοτε ἀπὸ ἁγνὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα καὶ ἀπὸ ἄσβεστον ἐπιθυμίαν νὰ προσφέρω στὴν πατρίδα μου καὶ στὸ κοινωνικὸν σύνολον, ἀπεφάσισα νὰ ἀναμιχθῶ ἐνεργῶς εἰς τὰ κοινὰ τοῦ τόπου μου.

Στὶς Δημοτικὲς ἐκλογὲς τῆς 5ης Ἀπριλίου 1959, ἔθεσα ὑποψηφιότητα Δημοτικοῦ Συμβούλου εἰς τὸν «Ἀνεξάρτητον Συνδυασμὸν Ι. Παπασιοπούλου» καὶ ἐξελέγην πρῶτος Δημοτικὸς Σύμβουλος τοῦ πλειοψηφήσαντος συνδυασμοῦ.

Ἀνεκηρύχθημεν δημοτικοὶ σύμβουλοι μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 545/15.4.1959 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοδικείου Λαμίας.

Ἐπὶ Δημοτικῆς Ἀρχῆς Ἰωάννου Παπασιοπούλου, ἐκτὸς τῶν διαφόρων ἄλλων δημοτικῶν ἔργων, δημιουργήσαμε τὸ Δημοτικὸν Θέατρον Λαμίας, συστήσαμε τὴν Δημοτικὴν Χορωδίαν Λαμίας ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Αἰνειάν, καὶ ἡ ὁποία ἔλαβε τὸ Β΄ Βραβεῖον Χορωδιῶν εἰς τὴν Ἰταλία.

Ἐπίσης δημιουργήσαμε Δημοτικὴν Ὀρχήστραν πνευστῶν ὀργάνων. Ἀδελφοποιήσαμε τὴν πόλιν τῆς Λαμίας μὲ τὴν Ἀμερικανικὴν πόλιν Ντόβερ καὶ ἀνταλλάξαμε φοιτητάς.

Ἐπὶ ἡμερῶν μας, ἡ Λαμία ἦτο μία ἐκ τῶν πλέον καθαρῶν

Ὁ κ. Λουκᾶς Τσαγκάρης ὡς Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Λαμίας, ἐνῷ καταθέτει στέφανον.

πόλεων τῆς Ἑλλάδος, χάρις εἰς τὴν καθημερινὴν φροντίδα τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς.

Στὴν περίοδο αὐτὴ εἴχαμε καὶ τὴν εὐτυχία νὰ γνωρισθοῦμε μὲ τὸν τότε Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ νῦν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, κ. Κων/νον Καραμανλῆν, ὁ ὁποῖος πάντοτε μὲ ἐτίμησε μὲ τὴν φιλίαν καὶ ἐμπιστοσύνην του. Ἐγὼ δὲ ὑπῆρξα πάντο-

Ὁ τότε Πρωθυπουργός, Κ. Καραμανλῆς, τῆς ἐνδόξου 8ετίας μαζὶ μὲ τὸν τότε Ὑπουργὸν Ε. Καλαντζῆν, τὸν Δήμαρχον Λαμιέων Ι. Παπασιόπουλον καὶ τὸν τότε Πρόεδρον Δημοτ. Συμβουλίου, ἰατρὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην.

τε πιστὸς φίλος του, ὀπαδὸς καὶ θαυμαστής του, διότι κατὰ τὴν ἔνδοξον ἐκείνην 8ετία ὑπῆρξε ὁ πραγματικὸς ἀναμορφωτὴς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Τοὺς θερινοὺς μῆνες ποὺ παραθέριζε ὁ Καραμανλῆς στὰ Καμένα Βοῦρλα, καθημερινὲς σχεδὸν ἦσαν οἱ ἐπισκέψεις μας, μαζὶ

μὲ τὸν Δήμαρχον κ. Παπασιόπουλον, στὸ ξενοδοχεῖον «Γαλήνη», ὅπου διέμενε μὲ τὴν σύζυγόν του.

Πολὺ συχνὰ μᾶς κρατοῦσε νὰ φᾶμε μαζὶ καὶ περνούσαμε μιὰ εὐχάριστη βραδυά, μὲ τὰ ὡραῖα καὶ πνευματώδη ἀνέκδοτα καὶ τὶς ἱστορίες ποὺ μᾶς διηγεῖτο.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶχα ἐκλεγῆ καὶ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν Λαμίας, ἐνῷ συνεχεῖς ἦσαν οἱ πολιτικὲς ἀρθρογραφίες μου στὸν Τοπικὸ Τύπο τῆς Λαμίας.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΛΑΜΙ
ΠΕΜΠ
19
ΟΚΤΩΒΡΙ
1961

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΛΑΜΙΑ

ΕΤΟΣ (14ον) 12ον — ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ'
Ἀριθμὸς φύλλου (1.491) 1.321

Ἱδρυτὴς - Ἰδιοκτήτης - Διευθυντὴς
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ Γ. ΣΚΟΥΡΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ καὶ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ : Ε. Βενιζέλο[υ]
Πλατεία Βασ. Κωνστ)νου (Πάρκου) — Τηλ. 5-

Ὁ λαοπρόβλητος τῆς Ρούμελης

ΛΑΜΠΡΟΣ Ι. ΕΥΤΑΞΙΑΣ

Ὁ ἀκατάβλητος ἐργάτης καὶ ὑποστηρικτὴς τῶν συμφερόντων τῶν λαϊκῶν καὶ παραγωγικῶν τάξεων.

Ἡγετικὸν πολιτικὸν στέλεχος, μεταξὺ τῶν πρώτων προσωπικῶν φίλων καὶ συνεργατῶν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς ΕΡΕ κ. Κ. Καραμανλῆ, ὁ ὁποῖος, ὅπως πάντοτε, καὶ τὴν ... Νοεμβρίου θὰ δώσῃ τὴν πρωτοπορίαν εἰς τὸν ἐκλογικὸν θρίαμβον τῆς νίκης τῶν Ἐθνικοφρόνων τῆς Φθιώτιδος.

ΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ κ. ΛΟΥΚΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ

Δημοσιεύομεν κατωτέρω ἔκκλησιν τοῦ καλοῦ ἐθνικόφρονος ἀγωνιστοῦ ἰατροῦ κ. Λουκᾶ Τσαγκάρη πρὸς τοὺς πρόσφυγες συμπολίτας μας :

Ἀδέλφια Πρόσφυγες,

Τὰ μαῦρα κοράκια τῆς Ε.Κ. καὶ τῆς Ε.Δ.Α. μὲ τὰ γαμψὰ καὶ φαρμακερὰ νύχια τους ζητᾶν ἀπὸ σᾶς τὴν ψῆφο να κυβερνήσουν τὴν Ἑλλάδα μας !

Γυρίσατε πίσω 42 χρόνια πρὶν ἀποφασίσητε καὶ θὰ ΔΗΤΕ μιὰ Ἑλλάδα ΜΕΓΑΛΗ. Δύο Ἠπείρων καὶ Πέντε θαλασσῶν, ποὺ τὰ μαῦρα κοράκια σὰν λυσασμένοι λύκοι, ὅταν βρίσκωνται ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀρχὴ (ἐξουσία) κατεσπάραξαν καὶ κατέστρεψαν μέσα σὲ 24 ὧρες.

Ἀπὸ τῆς διαβολὲς καὶ τὰ ἀντιπατριωτικά τους συνθήματα ξεριζώθησαν καὶ χάθηκαν, τότε ἡ πεντάμορφη νυφοῦλα τῆς Ἰωνίας, ἡ χιλιοτραγουδισμένη ἀπὸ μᾶς τα φανταράκια ΣΜΥΡΝΗ μας.

Ποῦναι κόρακες τῆς φιλῆς μας ἡ Μαγνησιά μας; τὸ Ἀϊδίνι; Μπουρνόβα, Κορδελιό, Φιλαδέλφεια, Σαλιχλῆ ἡ Πανέμορφή μας Προῦσσα, Ἀϊβαλὶ μὲ τοὺς λεβέντες του ποὺ ἦταν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῆς Τουρκιᾶς. Βουρλὰ Πάνορμος—Μουδανιά — Πέργαμος — Παραδεισιο Καζαμίρι κλπ. χωριὰ ὄμορφα, πλούσια κατωκοιμένα μόνον ἀπὸ Ἕλληνας, πλουσίους καὶ πατριώτας ποὺ κράτησαν ἐπὶ 500 χρόνια Θρησκεία Ἑλληνισμὸ καὶ μὲ πόθο στὴν καρδιά, να ἑνωθοῦν μὲ τὴ Μητέρα ΕΛΛΑΔΑ !

Ὁ ἐναπομεινας νεκροθάφτης τῆς μεγάλης μας Ἑλλάδος γερο—Παπανδρέου, θλιβερὸς καὶ μόνος κληρονόμος τῶν κοράκων, αὐτὸς ποὺ εἶναι τὸ δδεινος καὶ ἡ ΚΑΤΑΡΑ γιὰ τὸ χαμὸ τῶν προαιωνίων πόθων τῆς φυλῆς μας. ΖΗΤΑ να μᾶ. Κυβερνήσῃ! Αὐτὸς ποὺ δὲν πίστεψε ποτὲ στο «Πάλι μὲ χρόνους μὲ καιροὺς πάλι δικα μας θάναι» Οὔτε στὸ Μαρμαρωμένο Βασιλῆᾶ — οὔτε στὴν Ἁγιὰ Σοφιὰ μὲ τὰ 300 σήμαντρα καὶ 62 καμπάνες.

Ζητᾶνε ψῆφο μὲ τῆς πιὸ ἀπατηλὲς ὑποσχέσεις, ποιοί; Αὐτοὶ ποὺ ξερίζωσαν τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς Μ. Ἀσίας. Αὐτοὶ ποὺ τίποτα δὲν ἐδημιούργησαν τόσα χρόνια κυβερνῶντες καὶ μόνον συμφορὲς στὴν Ἑλλάδα μας σεσώρευσαν. ΚΑΤΑΡΑ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΜΑ τοὺς ἀξίζει ἀπὸ ὅλους ποὺ σκέπτονται Ἑλληνικὰ (σὰν Ἕλληνες).

Ἀδέλφια Πρόσφυγες ἐγὼ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς συμ-

(Συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελίδα)

Ο ΜΕΓΑΣ ΗΓΕΤΗΣ

Ὁ ἀναμορφωτὴς τῆς Νέας Ἑλλ[άδος]
Ἀρχηγὸς τῆς Ε.Ρ.Ε.

ΚΩΝ. ΚΑΡΑΜΑΝΛ[ΗΣ]

Τὸν ὁποῖον μὲ εἰλικρινῆ αἰσθήματα ἐνθουσι[ασμοῦ καὶ] ἀγάπης ἀναμένει νὰ ὑποδεχθῇ σύσσωμος ὁ [λαὸς τῆς] Φθ)δος τὸ Σάββατον, ὅπου θὰ ἐκφωνήσῃ [...] λόγον εἰς τὴν πλατεῖαν Ἐλευθερίας καὶ ὥρα[ν ...]

Φωτοτυπία δημοσιεύματος τοῦ Λ. Τσαγκάρη.

Η ΛΑΜΙΑ ΥΠΟΔΕΧΕΤΑΙ ΜΕΘΑΥΡΙΟΝ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟΝ ΤΗΣ Ε.Ρ.Ε.
κ. ΚΩΝ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΝ ΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΛΑΜΙΑ

ΛΑΜΙΑ ΠΕΜΠΤΗ 19 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1961

ΕΤΟΣ (11ον) 12ον — ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' Αριθμός φύλλου (1.491) 1.321 * Ἱδρυτής - Ἰδιοκτήτης - Διευθυντής ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ Γ. ΣΚΟΥΡΑΣ * ΓΡΑΦΕΙΑ καὶ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ: Ε. Βενιζέλου 7 Πλατεία Βασ. Κωνστ)νου (Πάρκον) — Τηλ. 5-88

ΜΗΝ ΑΝΟΙΓΗΤΕ ΤΑΣ ΠΥΛΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΜΑΣ ΜΟΝΟΙ ΣΑΣ ΕΙΣ ΑΠΑΙΣΙΟΥΣ ΒΟΥΛΓΑΡΟΥΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΡΙΑΝΗΝ ΨΗΦΟΝ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΑ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΟΥ

Μία ὡραιοτάτη ἔκκλησις τοῦ συμπολίτου μας ἰατροῦ κ. ΛΟΥΚΑ ΧΡ. ΤΣΑΓΚΑΡΗ

Ἀδέλφια Ρουμελιῶται καὶ Ρουμελιώτισαι,

Στὰς 29 Ὀκτωβρίου 1961 θὰ δώσητε τὴν ψῆφον σας, ἡ ὁποία θὰ κανονίση τὸ μέλλον σας ὡς ἐλευθέρων ἀνθρώπων, τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν σας καὶ τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος μας ΑΘΑΝΑΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὶν φθάσητε στὴν κάλπη ἀκούσατε τὴν φωνὴν καὶ τὴν γνώμην ἑνὸς Ἀνθρώπου, τοὺς Ἐαμοβουλγάρους, πρὶν ρίψητε τὴν ψῆφον σας νὰ ἐνθυμηθῆτε ποῦ ἦσαν καὶ τί ἔκαναν οἱ λαοπλάνοι αὐτοὶ κόκκινοι φασισταὶ κατὰ τὰ χρόνια ἀπὸ τὸ 1941 μέχρι τοῦ 1949:

Ποιὸς ἀπὸ αὐτοὺς στάθηκε δίπλα σας καὶ ποιὸς ἔβαλε τὸ κεφάλι του ἐνέχυρο ὅταν σᾶς ὡδηγοῦσαν οἱ ἐχθροὶ στὸ θάνατο;

Ποιὸς ἀπὸ αὐτοὺς ἔκλαψε ... ἡρωϊκῶν μας νεκρῶν, νὰ γιατί!!!

Μαρκεζίνης μετὰ τὸν τορπιλισμὸν τῆς διασκέψεως κορυφῆς σπεύδει εἰς Μόσχαν συναντᾶ τὸν ΣΑΤΑΝΑΝ Κρούτσεφ, μισὴ ὥρα συνέντευξις καὶ ἐπιστρέφων δηλώνει «διεπίστωσα ὅτι ἐμπνέεται ἀπὸ φιλειρηνικὰς ἀρχάς.» Ποιός; Ὁ κανίβαλος ὁ θέλων νὰ κονιορτοποιήση τὴν Ἀκρόπολιν καὶ νὰ καύση τοὺς ἐλαιῶ...

ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΕΙΣ ΛΑΜΙΑΝ Ο κ. Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΘΑ ΟΜΙΛΗΣΗ ΤΗΝ 4ΗΝ Μ.Μ. ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Προερχόμενος ἐκ τῆς ἀρχομένης περιοδείας του εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Στερεὰν ὁ ἀρχηγὸς κ. Κων)νος Καραμανλῆς, ἔνθα θὰ ὁμιλήση προηγουμένως εἰς Θήβας, Λεβάδειαν κλπ., θὰ ἀφιχθῆ εἰς τὴν πόλιν μας μεθαύριον Σάββατον καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινήν, ἔνθα θὰ ἐκφωνήσῃ μεγάλης σημασίας προεκλογικὸν λόγον, εἰς τὴν Πλατεῖαν Ἐλευθερίας καὶ ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ ξενοδοχείου «Ἀχίλλειον».

Πρὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν πόλιν μας ὁ κ. Κ. Καραμανλῆς θὰ ἀναπαυθῇ ἐπ' ὀλίγον εἰς Καμμένα Βοῦρλα, ὅπου θὰ τὸν συναντήση ὁ κ. Λ. Εὐταξίας καὶ οἱ λοιποὶ ὑποψήφιοι τοῦ συνδυασμοῦ τῆς ΕΡΕ Φθιώτιδος καὶ οἵτινες θὰ τὸν συνοδεύσουν εἰς Λαμίαν.

Καθὼς πληροφορούμεθα προβλέπεται νὰ γίνη μεγάλη καὶ ἄνευ προηγουμένου ὑποδοχὴ εἰς τὸν κ. Καραμανλῆν ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως καὶ τῆς ὑπαίθρου τοῦ νομοῦ μας.

...ειδησή σας.

ΘΑ ΑΚΟΥΣΗΤΕ ΝΑ ΣΑΣ ΛΕΓΗ **ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ:**

Θὰ πῆ ΕΛΛΑΔΑ. Θρησκεία. Ἐλευθερία. Δικαιοσύνη. Ἰσονομία. Ἀσφάλεια. Πατριωτισμός. Ἔργα!!

ΠΑΜΕ. Προσάρτησις τῆς Ἑλλάδος στοὺς Σλαύους καὶ...

Φωτοτυπία ἀπὸ τοπικὴν ἐφημερίδα ἐκκλήσεως τοῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη.

ΑΠΟ ΤΟ ΖΕΝΙΘ ΣΤΟ ΝΑΔΙΡ

Τὰ πρῶτα νέφη τῆς ἐπερχομένης ἀνωμάλου πολιτικῆς καταστάσεως, ἐνεφανίσθησαν τὸ 1961 εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ ὀργασμὸς τῆς προόδου, ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας αἰφνιδίως διεκόπη. Ἕνας νέος σύγχρονος δημαγωγός, τύπου Δεληγιάννη, ἐνεφανίσθη στὸ πολιτικὸ στερέωμα τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὸς ἦταν ὁ λαοπλάνος καὶ κενόδοξος Γεώργιος Παπανδρέου, ὁ σήμερον ἐπωνομαζόμενος «Γέρος τῆς Δημοκρατίας», ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ὑπέστη ἐκλογικὴν ἧτταν τὸ 1961, τὴν ἀπέδωσε στὴν «Βίαν» καὶ τὴν «Νοθείαν», ἤνοιξε τοὺς «ἀσκοὺς τοῦ Αἰόλου» καὶ ἐκήρυξε τὸν γνωστὸν «ἀνένδοτον ἀγῶνα» του, ἐν ὀνόματι καὶ πρὸς σωτηρίαν, δῆθεν, τῆς Δημοκρατίας ποὺ ἐκινδύνευε!

Μὲ ἐμπρηστικὰ συνθήματα κατὰ τῶν πολιτειακῶν θεσμῶν, κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, τῆς Δικαστικῆς Ἐξουσίας, τοῦ Στρατοῦ, τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας καὶ μὲ τὴν ἀνάπτυξιν ἢ μᾶλλον τὴν ὑποκίνησιν ὀχλοκρατικῶν πεζοδρομιακῶν ἐκδηλώσεων, ἀπὸ τοὺς κατ' εὐφημισμὸν «Εὐγενεῖς νέους» καὶ τοὺς «Λαμπράκηδες», καὶ μὲ τὴν ἐνθάρρυνσιν ἀπεργιῶν κλπ., κατώρθωσε νὰ ἀποσταθεροποιήση τὸ πολίτευμα, νὰ ὑπονομεύση τὴν κυβέρνησιν καὶ νὰ φθείρη τοὺς κοινοβουλευτικοὺς θεσμούς.

Ἡ ἱστορία εἶναι γνωστὴ καὶ πρόσφατη.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1963 κατώρθωσε, ἐπὶ τέλους, νὰ ἀνέλθη εἰς τὸν πρωθυπουργικὸν θῶκον καὶ νὰ ἐκπληρωθῆ τὸ «ὄνειρο» τῆς ζωῆς του, ἔστω καὶ ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ τόπου.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου τῆς Κυβερνήσεως Γ. Παπανδρέου εἶναι γνωστά, ὡς ὀδυνηρὰ καὶ ὀλέθρια, διότι τὶς συνέπειες τῆς ἄφρονος πολιτικῆς του τὶς πλήρωσε ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς καὶ ἡ Δημοκρατία καὶ δὲν θὰ τὶς ξεχάση ποτέ. Ὅπως δὲν θὰ ξεχάση καὶ τὴν θλιβερὰν περίοδον τῆς διακυβερνήσεως τοῦ τόπου μας ἀπὸ τὸν ἐξ Ἀμερικῆς υἱόν του, Μαρξιστὴν Ἀνδρέαν, καὶ τὴν μουσοτραφῆ παρέα του.

Μία ἀπὸ τὶς πρῶτες ἐνέργειες τοῦ ἄφρονος «γέροντος τῆς Δημοκρατίας», μόλις ἀνέλαβε τὸ πηδάλιον τῆς χώρας, ἦτο καὶ ὁ «ἐκδημοκρατισμὸς» τῆς δημοσίας διοικήσεως ἀπὸ τὰ διάφορα «ἀντιδημοκρατικὰ καὶ φασιστικὰ» στοιχεῖα καὶ ἡ ἐπιβολὴ μονοκομματικοῦ κράτους, τὸ ὁποῖον, διὰ λόγους ἐγχωρίου καταναλώσεως καὶ ἐντυπωσιασμοῦ, ὠνόμαζε «Κράτος δικαίου καὶ ἀρετῆς»!...

Κεραυνοβόλος ἐνέργεια τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῆς Κυβερνήσεως τῆς «Ἑνώσεως Κέντρου», Στυλιανοῦ Χούτα, μόλις κάθησε στὸν θῶ-

κον τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, ἦτο ἡ τηλεφωνικὴ ἀπόλυσις τοῦ «φασίστα» ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, ἀπὸ τὸ Ι.Κ.Α. Λαμίας.

Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσω ὅτι, ὄχι μόνον «φασίστας» δὲν ὑπῆρξα ποτέ, ἀλλὰ τοὐναντίον μιὰ ζωὴ ὁλόκληρη ὑπῆρξα δημοκρατικός, φιλελεύθερος καὶ θερμὸς θιασώτης καὶ ὀπαδὸς τοῦ μεγάλου Ἐθνάρχου Ἐλευθερίου Βενιζέλου.

Ἀργότερα καὶ μετὰ τὴν αἰφνιδίαν πτῶσιν τῆς Κυβερνήσεως Γ. Παπανδρέου, μοῦ κοινοποιήθηκε ἡ ἀπόλυσίς μου ἀπὸ τὴν τιμητικὴν θέσιν τοῦ Μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοσοκομείου Λαμίας, μὲ Ὑπουργικὴν Ἀπόφασιν, ἡ ὁποία ἔφερε μεταγενεστέραν ἡμερομηνίαν (24.12.1963), ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς παραιτήσεως τῆς Κυβερνήσεως (23.12.1963).

Ἰδοὺ τὸ κείμενον τῆς παραδόξου καὶ παρανόμου αὐτῆς ἀποφάσεως, τὴν ὁποίαν ὑπέγραψε ὁ Στυλιανὸς Χούτας, ἐνῷ εὑρίσκετο ἐ κ τ ὸ ς Κ υ β ε ρ ν ή σ ε ω ς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

——

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24.12.63

ΥΠΟΥΡΓ. ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΣΙΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
Δ/ΣΙΣ ΚΟΙΝ. ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΥΠΗΡ. ΑΝΤΙΦ. ΑΓΩΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ 2ον

Πληροφ.: Φ. ΤΣΑΟΥΣΗΝ

Τηλ. 530.825

Ἀριθ. Πρωτ. Ε2α/5546

Θέμα: Ἀνανέωσις μελῶν Δ. Συμβουλίου Ν/μείου - Σανατορίου Λαμίας

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ Ν.Δ. 3895/58 ὡς καὶ τὴν ἀνάγκην ἀνανεώσεως τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοσοκομείου - Σανατορίου Λαμίας,

Ἀ π ο φ α σ ί ζ ο μ ε ν

Ἀνανεοῦντες τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοσοκομείου - Σανατορίου Λαμίας διορίζομεν:

1) Τὸν κ. Σερ. Ἰωσὴφ ὡς Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου, ἀντὶ τοῦ κ. Εὐαγ. Μυρεσιώτου.

2) Τὸν Ἰατρὸν κ. Κ. Φαλίδαν ὡς μέλος τοῦ Διοικητικοῦ καὶ Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου ἀντὶ τοῦ μέχρι τοῦδε Ἰατροῦ κ. Λουκᾶ Τσαγκάρη.

Ὁ Ὑπουργὸς
ΣΤ. ΧΟΥΤΑΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ
Τ. Σ.
Ο ΤΜΗΜ/ΡΧΗΣ ΔΙΕΚ/ΣΕΩΣ
Ὑπογραφὴ δυσανάγνωστος

Ἀκριβὲς Ἀντίγραφον
Ἐν Σανατορίῳ τῇ 3.1.1964
Ὁ Γραμ. Νοσοκ. Σανατ. Λαμίας
Α. ΚΟΥΤΣΙΚΟΣ

ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ... ΝΑΔΙΡ ΣΤΗΝ ΧΟΥΝΤΑ!...

Ἡ κατάληξις τοῦ λαοπλάνου γέροντος Παπανδρέου, ἦτο νὰ ὁδηγήση τὴν χώρα εἰς ἕνα πολιτικὸν ἀδιέξοδον καὶ ἐξ αὐτοῦ νὰ μᾶς κληροδοτήση τὴν ἑπταετῆ δικτατορίαν τῶν Συνταγματαρχῶν.

Καὶ δὲν εἶναι ψεῦδος αὐτό, διότι καὶ ὁ Κων/νος Καραμανλῆς τὸ εἶχε δηλώσει κάποτε, «πὼς τὴν Δημοκρατία τὴν δολοφονήσαμε ἐμεῖς μὲ τὶς πράξεις μας καὶ οἱ Συνταγματάρχαι ἔρριψαν ἁπλῶς τὴν χαριστικὴν βολήν...»!

Τὰ «ἀγαθὰ» τῆς δικτατορίας τὰ ἐγεύθην καὶ ἐγώ, ὁ... φασίστας, ὅπως καὶ ὁ περισσότερος κόσμος:

1) Κατόπιν ἐνεργειῶν πέντε «συναδέλφων» μου, τοὺς ὁποίους δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κατονομάσω, πιστῶν τότε ὀπαδῶν τῆς Χούντας καὶ νῦν τοῦ πρασίνου κινήματος καὶ «τῶν ἄλλων δημοκρατικῶν δυνάμεων», ἀλλὰ εἰς τὴν πραγματικότητα ζηλωτῶν τοῦ Μαμωνᾶ, ἐσφραγίσθη ἡ Κλινική μου καὶ μοῦ ἀφηρέθη ἡ ἄδεια λειτουργίας της.

2) Ὡδηγήθη ὁ υἱός μου Φρὰνς εἰς τὸ ἑδώλιον τοῦ κατηγορουμένου, μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἠρνήθη νὰ ὑπηρετήση ὡς Διευθυντὴς τοῦ Νοσοκομείου Φιλιατῶν Ἠπείρου, πρὸς ἐκπλήρωσιν ὑποχρεώσεως ὑπηρεσίας ὑπαίθρου καὶ τοῦτο κατὰ παράβασιν τοῦ Νόμου ὁ ὁποῖος ὁρίζει ὅτι, οἱ ὕπανδροι καὶ γονεῖς ἀνηλίκων τέκνων νὰ μὴ ἀπομακρύνωνται πέραν τῶν 100 χλμ. ἀπὸ τὸν τόπον τῆς κατοικίας των.

Τελικὸν ἀποτέλεσμα —διότι ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ δίκαιον θριαμβεύουν παντοῦ— ἡ Κλινική μου ἐπανελειτούργησε καὶ ὁ υἱός μου

ἔκανε τὸ καθῆκον του ἔναντι τῆς πολιτείας, ἐκεῖ ποὺ ἔπρεπε καὶ ὄχι ἐκεῖ ποὺ ἤθελαν οἱ ἄσπονδοι φίλοι καὶ συνάδελφοι.

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΕΞΟΡΙΣΤΟΥ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

Εἶχε προηγηθῆ συνεννόησις μὲ ἐπιστολή μου μέσῳ Γερμανίας, μὲ τὸν ἀπὸ 7ετίας αὐτοεξόριστον εἰς τὴν Γαλλικὴν πρωτεύουσαν Κων/νον Καραμανλῆν καὶ ἡ συνάντησις εἶχε ὁρισθῆ διὰ τὴν 26.6.1974.

Ἡ ἐπιθυμία μου νὰ τὸν συναντήσω ἦτο μεγάλη, διότι ἤθελα νὰ τὸν παρακαλέσω καὶ νὰ κάνω ἔκκλησιν στὰ πατριωτικά του αἰσθήματα, νὰ ἐπιστρέψη τὸ ταχύτερον δυνατὸν στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἀναλάβη πρωτοβουλία διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς χώρας.

Τὸ Στρατιωτικὸν Καθεστώς, ποὺ ἐπὶ μίαν ἑπταετίαν κυβερνοῦσε τὸν τόπο, συνεπείᾳ ἀλλεπαλλήλων σφαλμάτων καὶ ἀδεξίων χειρισμῶν, εἶχε φέρει τὴν Ἑλλάδα πρὸ ἀδιεξόδου καὶ διάχυτος ἦτο πλέον ἡ ἀγανάκτησις καὶ ἡ ἀνησυχία τοῦ κόσμου.

Διότι εἶναι πλέον κανὼν στὰ πολιτικὰ πράγματα, ὅτι πάρα πολὺ συχνὰ μιὰ στρατιωτικὴ δικτατορία, τὴν διαδέχεται ὁ ἐρυθρὸς ὁλοκληρωτισμός.

Ἐνώπιον τῆς ἀπειλῆς νὰ βρεθῆ ἡ χώρα καὶ πάλι πρὸ ἑνὸς «Κόκκινου Δεκέμβρη», μὲ γνωστὲς καὶ ἄγνωστες συνέπειες καὶ συμφορὲς γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ Λαό, ἔπρεπε σ ύ ν τ ο μ α νὰ δοθῆ πολιτικὴ λύσις ἀπὸ προσωπικότητα ἐγνωσμένου κύρους καὶ ἱκανότητος.

Γιὰ τὴν περίπτωσιν αὐτήν, δὲν ὑπῆρχε ἄλλος πιὸ κατάλληλος ἀπὸ τὸν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΝ.

Ὅλος ὁ κόσμος τῆς Φθιώτιδος μὲ ἐπίεζε καθημερινῶς νὰ κινηθῶ καὶ ἐγὼ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, διότι ἐγνώριζε ὅτι διατηροῦσα φιλικὲς σχέσεις μὲ τὸν Καραμανλῆ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ εἶχα ἐκλεγῆ Πρόεδρος Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Λαμιέων. Τότε, καθημερινῶς σχεδόν, μεσημέρι ἢ βράδυ τὰ καλοκαίρια, βρισκόμουν στὸ ξενοδοχεῖο «Γαλήνη» τῶν Καμένων Βούρλων, ὅπου παραθέριζε ὁ τότε Πρωθυπουργὸς Καραμανλῆς μὲ τὴν πρώην σύζυγόν του Ἀμαλία.

Γευματίζαμε μαζὶ καὶ πολλὲς φορὲς μὲ τὴν συντροφιὰ τοῦ ἄλλοτε Δημάρχου Λαμιέων, ἀειμνήστου ἰατροῦ Παπασιοπούλου. Στὸ γεῦμα μας ὑπῆρχε καὶ τὸ ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τοῦ «με-

νοῦ», μιὰ Ρουμελιώτικη κολοκυθόπιττα —ἔργον τῶν χειρῶν τῆς ἀειμνήστου συζύγου μου Τίλλης— ποὺ ἄρεσε πάρα πολὺ στὸν Πρόεδρο.

Παλιὲς καὶ ἀλησμόνητες καλὲς ἐποχές.

ΠΕΤΩΝΤΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Μὲ τὴν πίεσιν, ὅπως προανέφερα, τῶν συμπατριωτῶν μου, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν δική μου ἔντονη ἐπιθυμία νὰ συναντηθῶ μὲ τὸν παλιὸ καλό μου φίλο, βρέθηκα ἕνα καλοκαιριάτικο πρωϊνὸ στὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ, μὲ ἕνα εἰσιτήριο στὸ χέρι ποὺ ἔγραφε: «Ἀθῆναι - Παρίσι - Ἀθῆναι».

Ἕνα καινούργιο τζὲτ τῆς «Ὀλυμπιακῆς» μὲ μετέφερε μὲ τὰ φτερά του μέσα σὲ 3½ ὧρες, ἀπὸ τὴν πόλι τοῦ πνεύματος στὴν πόλι τοῦ φωτός, κοντὰ στὸν ἀγαπητόν μας Καραμανλῆ, ποὺ οἱ ἀνώμαλες πολιτικὲς συνθῆκες, μᾶς ἐπέβαλαν νὰ τὸν ἀποχωρισθοῦμε ἑπτὰ ὁλόκληρα χρόνια.

Μόλις πάτησα τὸ πόδι μου στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Ὀρλύ, ἔτρεξα στὸν πρῶτο τηλεφωνικὸ θάλαμο νὰ ἐπικοινωνήσω ἀμέσως μὲ τὸν Καραμανλῆ, ἀδημονοῦσα νὰ ἀκούσω ἔστω καὶ τὴν φωνή του.

Στὸ τηλέφωνο ἀπήντησε ἡ μικρή του ἀνεψιά, ἡ Βαγγελίτσα, ἡ ὁποία μοῦ εἶπε «ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος ἀπουσιάζει ἀπ' τὸ Παρίσι».

ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: «ΚΑΛΩΣ ΗΡΘΕΣ ΓΙΑΤΡΕ»

Μόλις ὅμως ὁ Καραμανλῆς ἄκουσε τὸ ὄνομά μου, ἅρπαξε τὸ ἀκουστικὸ τοῦ τηλεφώνου ἀπὸ τὸ χέρι τῆς μικρῆς ἀνεψιᾶς του καὶ μοῦ εἶπε: «Ἐδῶ εἶμαι γιατρέ, καλῶς ἦλθες».

— Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ σὲ δῶ ἀμέσως, δὲν θὰ μείνω μέρες στὸ Παρίσι, ἔκλεισα τὴν Κλινική μου πρὸς χάριν σου.

— Δυστυχῶς, δὲν μπορῶ νὰ σὲ δεχθῶ αὐτὴν τὴν στιγμή, διότι φεύγω ἀπὸ τὸ σπίτι. Εἶμαι προσκεκλημένος σὲ γεῦμα ἀπὸ μιὰ πολιτικὴ προσωπικότητα τῆς Γαλλίας καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὴν ματαιώσω», μοῦ ἀπήντησε ὁ Καραμανλῆς.

— Ἔχω ἕνα σωρὸ πράγματα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, προϊόντα τοῦ τόπου μας, καθὼς καὶ φρέσκια κολοκυθόπιττα ποὺ ἔφτιαξε ἡ γυναίκα μου καὶ φοβοῦμαι ὅτι θὰ χαλάσουν ἕως αὔριο. Τώρα θὰ ἔλθω», ἐπέμεινα ἐγώ.

Ἐνώπιον τῆς ἐπιμονῆς μου, ὁ Πρόεδρος συγκατένευσε καὶ χαμογελαστὸς μοῦ ἀπήντησε:

— Γιατρέ, μπορεῖς νὰ ἔλθης ὅποτε θέλεις. Τὸ σπίτι μου εἶναι ἀνοικτὸ γιὰ σένα, ἀλλὰ ἐγώ, δυστυχῶς, ὅπως σοῦ εἶπα, θὰ ἀπουσιάζω. Θὰ εἶναι ἐδῶ καὶ θὰ σὲ ὑποδεχθῆ ἡ ἀνεψιά μου. Ἐγὼ θὰ σὲ δῶ αὔριο τὸ πρωΐ, ὅ,τι ὥρα θέλεις.

Πῆρα ἕνα ταξὶ ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο, ἔδωσα στὸν ὁδηγὸ ἕνα χαρτάκι μὲ τὴν διεύθυνσι τοῦ Προέδρου (Boulevard de Montmorency No 21 - Bois de Boulogne), καὶ κατ' εὐθεῖαν γιὰ τὸ σπίτι του.

Σὲ λίγη ὥρα τὸ ταξὶ σταμάτησε ἐμπρὸς ἀπὸ μιὰ μικρὴ πολυκατοικία, στὴν νοτίαν πλευρὰν τῶν Παρισίων, δίπλα ἀπὸ τὸ δάσος τῆς Βουλώνης καὶ περὶ τὰ 800 μέτρα μακριὰ ἀπὸ τὸ «Τροκαντερὸ» καὶ τὸν πασίγνωστο Πύργο τοῦ Ἄϊφελ.

Μπῆκα στὸν ἀνελκυστῆρα καὶ ἀνέβηκα στὸ τελευταῖο πάτωμα, κτύπησα τὸ κουδούνι ποὺ ἔγραφε γαλλικὰ τὸ ὄνομα τοῦ Προέδρου καὶ μοῦ ἄνοιξε καὶ μὲ καλωσώρισε ἡ μικρὴ ἀνεψιά του.

Μὲ πολλὴ συγκίνησι μπῆκα στὸ μικρὸ διαμέρισμα τοῦ ἄλλοτε ἰσχυροῦ πολιτικοῦ ἀνδρός, ποὺ ὡς διὰ μαγείας ἀνεμόρφωσε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐνέταξε μεταξὺ τῶν μεγάλων καὶ ἀνεπτυγμένων Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν τῆς Δύσεως καὶ οἱ Ἕλληνες, εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ὑπηρεσιῶν του, τὸν ἀνάγκασαν νὰ αὐτοεξορισθῆ σ' αὐτὸ τὸ ἐρημητήριον.

Πῆγα μόνος μου κατ' εὐθεῖαν στὴν μικρὴ κουζίνα τοῦ διαμερίσματος, διαστάσεων 2Χ2, προκειμένου να τοποθετήσω τὰ λίγα, μικρὰ καὶ εὐπαθῆ δῶρα —προϊόντα τοῦ τόπου μας— στὸ ἠλεκτρικὸ ψυγεῖο. Μόλις ἄνοιξα τὴν πόρτα, εὑρέθηκα ἐνώπιον μιᾶς... παγερῆς κενότητας!! Ἕνα μικρὸ κεσεδάκι γιαούρτι καὶ ἕνα πακετάκι βούτυρο, ἦσαν ὅλα καὶ ὅλα τὰ ἐφόδια τοῦ λιτοδιαίτου Προέδρου.

«ΘΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΩ ΑΝ ΜΕ ΘΕΛΗ Ο ΛΑΟΣ»

Τὸ πρωΐ τῆς ἑπομένης ξαναβρέθηκα στὸ διαμέρισμα τοῦ Καραμανλῆ. Μοῦ ἄνοιξε ὁ ἴδιος τὴν πόρτα καὶ ὅταν μὲ εἶδε δάκρυσε. Ἡ συνάντησίς μας ἦτο συγκινητική.

Ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια ποὺ εἴχαμε νὰ ἀνταμώσουμε, ἀγκαλιασθήκαμε καὶ φιληθήκαμε σὰν ἀδέλφια. Μετά, μὲ ὡδήγησε στὸ μικρὸ ἀπέριττο σαλονάκι του καὶ παρήγγειλε νὰ μᾶς φτειάξουν ἑλληνικὸ καφεδάκι.

Ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, κ. Κων/νος Καραμανλῆς, τὴν ἐποχὴν ποὺ ἦταν ἐξόριστος στὸ Παρίσι, μὲ ἰδιόχειρον ἀφιέρωσιν.

῾Ο Καραμανλῆς φοροῦσε ἕνα γκρὶ καλοκαιρινὸ παντελόνι κι ἕνα ἀνοιχτόχρωμο μπὲζ πουκάμισο, ἦταν πολὺ ἀδύνατος καὶ ἐλαφρὰ γηρασμένος. ῾Ο χρόνος, οἱ ταλαιπωρίες, ἡ μοναξιὰ καὶ ἡ νοσταλγία γιὰ τὴν πατρίδα, τοῦ εἶχαν ἀφήσει ἀνεξίτηλα σημάδια στὸ πρόσωπο καὶ τὰ μαλλιά του εἶχαν ἀρκετὰ ἀσπρίσει καὶ ἀραιώσει, ἀλλὰ διατηροῦσε πάντοτε τὸ εὐθυτενὲς καὶ λυγερόκορμο παράστημά του.

Καλωσυνᾶτος καὶ χαμογελαστὸς ἄνοιξε τὴν συζήτηση μὲ πολὺ φιλικὴ διάθεσι:

— Τί νέα γιατρὲ ἀπ' τὴν ῾Ελλάδα;». Μετὰ μὲ ρώτησε γιὰ τὴν γυναῖκα μου καὶ μοῦ εἶπε νὰ τῆς διαβιβάσω τὶς εὐχαριστίες του γιὰ τὴν ὡραία πίττα ποὺ τοῦ ἔστειλε.

— Δὲν ἄντεξα στὸν πειρασμό», προσέθεσε χαμογελώντας, «παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι γύρισα ἀργὰ τὸ βράδυ ἀπὸ ἕνα λουκούλλειο γεῦμα, μὲ "φιλὲ μινιόν", γαλλικὴ "μπουγιαμπέσα" καὶ ἄφθονον καμπανίτην, ὑπῆρχε φαίνεται λίγο περιθώριο καὶ δοκίμασα καὶ ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴν εὔγευστη πίττα σου. Θυμήθηκα τὸν παλιὸ καλὸ καιρὸ στὰ Καμένα Βοῦρλα καὶ τὴν ὡραία συντροφιά μας.

᾽Αφοῦ εἴπαμε πολλὰ ἀκόμη γιὰ τὰ περασμένα καὶ τὶς ἀναμνήσεις μας ἀπὸ τὴν εὐτυχισμένη ἐκείνη ἐποχή, ἡ συζήτησις περιεστράφη καὶ στὴν πολιτικὴν κατάστασιν ποὺ ἐπικρατοῦσε στὴν ῾Ελλάδα μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Στρατιωτικοῦ καθεστῶτος.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων τοῦ ἐτόνισα, ὅτι ἡ πολιτικὴ κατάστασις τῆς ῾Ελλάδος γίνεται καθημερινῶς καὶ πιὸ τραγική. ῾Ο κόσμος ἔχει ἀρχίσει ἀπὸ καιρὸ νὰ τὴν διαισθάνεται καὶ νὰ ἀνησυχῆ σοβαρῶς.

— Στὰ χείλη τοῦ λαοῦ ἕνα ὄνομα ψιθυρίζεται: ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ. Σὲ ζητάει ὅλος ὁ λαός, ἀκόμη καὶ οἱ κομμουνισταὶ καὶ ἂν δὲν μοῦ ὑποσχεθῆς ὅτι θὰ ἐπιστρέψης γρήγορα στὴν ῾Ελλάδα, δὲν πρόκειται νὰ φύγω ἀπὸ ἐδῶ!...», εἶπα στὸν Καραμανλῆ τερματίζοντας τὴν συζήτησί μας.

Τότε μὲ διεβεβαίωσε, ὅτι σύμφωνα μὲ τὶς προβλέψεις του, σύντομα θὰ ἐπιστρέψη στὴν Πατρίδα καὶ εἰς ἐπίρρωσιν τῆς ὑποσχέσεώς του αὐτῆς, μοῦ χάρισε μιὰ φωτογραφία του μὲ ἰδιόχειρον ἀφιέρωσιν: «Εἰς τὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην, μὲ θερμοὺς φιλικοὺς χαιρετισμούς. 26.6.74. ῾Υπογρ. Κ. Καραμανλῆς».

ΠΡΟΜΗΝΥΜΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Μόλις ἐπέστρεψα στὴν ῾Ελλάδα, ἀνατύπωσα τὴν φωτογραφία του σὲ ἑκατοντάδες ἀντίτυπα καὶ τὴν μοίρασα στους συμπατριῶ-

τες μου, σὰν ἕνα προφητικὸ προμήνυμα τῆς θριαμβευτικῆς του ἐπιστροφῆς στὴν Ἑλλάδα μέσα σὲ τρεῖς ἑβδομάδες.

Τὰ μεσάνυκτα τῆς 24ης Ἰουλίου 1974, ἕνα πλῆθος ἀπὸ χιλιάδες Ἀθηναίους, μὲ δάκρυα χαρᾶς στὰ μάτια, τοῦ ἐπεφύλαξαν ἀποθεωτικὴν ὑποδοχὴν ὅταν πατοῦσε καὶ πάλι τὸ χῶμα τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Καραμανλῆς, μέσα στὴν θύελλα τῶν παθῶν καὶ τῶν συγκρούσεων, πῆρε στὸ στιβαρό του χέρι τὸ πηδάλιον τοῦ κλυδωνιζομένου σκάφους.

Η ΕΛΛΑΣ ΕΙΧΕ ΣΩΘΗ.

Η ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΙΣ

Ὁ σχολιασμὸς τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τῆς χώρας, ἐκφεύγει ἴσως τῶν στενῶν πλαισίων μιᾶς αὐτοβιογραφίας ἑνὸς ἰατροῦ. Παρὰ ταῦτα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ σχολιάση κανεὶς —ἔστω καὶ ἐπιτροχάδην— μερικὰ ἀπὸ τὰ πλέον σημαντικὰ γεγονότα τῆς πατρίδος του, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ζωήν του ὡς ἀτόμου, ὡς ἐπαγγελματίου, ὡς ἐπιστήμονος.

Ἡ πτῶσις τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστῶτος —τὴν χρησιμότητα ἢ τὴν ἐπιζημιότητα τοῦ ὁποίου θὰ κρίνουν οἱ ἱστορικοὶ τοῦ μέλλοντος— καὶ ἡ ἐπάνοδος τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ, ἐσήμανε «μιὰ ἄλλη ἐποχή», ἡ ἐξέλιξις τῆς ὁποίας θὰ κριθῆ ἀσφαλῶς τὰ ἑπόμενα ἔτη.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες περίμεναν ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸν ἄνδρα τῆς τότε ἐποχῆς, νὰ νοικοκυρέψη τὸ κράτος, νὰ ἐνισχύση τὴν οἰκονομικήν, πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος. Νὰ πραγματοποιήση τὴν ἔνταξιν τῆς χώρας εἰς τὴν ὁμάδα τῶν προηγμένων οἰκονομικῶς κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας.

Ὅλοι τὸ ἐπιθυμούσαμε —ἐξαιρέσει, βεβαίως, τῶν Κομμουνιστῶν— νὰ γίνουμε μιὰ μέρα Εὐρωπαῖοι καὶ νὰ πάψουμε νὰ εἴμαστε κάτοικοι τῆς ὑπαναπτύκτου καὶ πτωχῆς «Ψωροκώσταινας» τῆς μετεπαναστατικῆς ἐποχῆς τοῦ προηγουμένου αἰῶνος.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΝΕΦΗ

Ὁ πρῶτος χρόνος ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Δημοκρατίας κύλησε ὁμαλά, μέσα σὲ κλῖμα πανηγυρισμῶν καὶ ἐλπίδων, ἀλλὰ καὶ ἐντόνου «ἀντιχουντικοῦ μένους»!...

Τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἐθνικῆς Ἑνότητος τῶν 50 ἡμερῶν διεδέχθη, μετὰ ἀπὸ ἐκλογικὸν θρίαμβον, ἡ Κυβέρνησις τῆς Ν.Δ. τοῦ κ. Κ. Καραμανλῆ.

Ὅλοι οἱ ὑγιῶς σκεπτόμενοι Ἕλληνες, ἀνεξαρτήτως ἐπαγγέλματος, κοινωνικῆς στάθμης καὶ κομματικῆς τοποθετήσεως, ἐλπίζαμε ὅτι τὸ Κράτος στὸ στιβαρὸ χέρι τοῦ ἐμπείρου καὶ ἐπιτυχημένου κυβερνήτου, θὰ εἶχε ὁμαλὴ πορεία καὶ θὰ ὡδηγεῖτο σὲ ἀσφαλῆ λιμένα.

Ἐλπίζαμε ἀκόμη, ὅτι ἡ παρασχεθεῖσα ἐλευθερία θὰ ἦτο τόση, ὥστε νὰ μὴ ἐνοχλῆ καὶ παρεμποδίζη τὴν ἐλευθερία τοῦ ἄλλου.

Δυστυχῶς, ἐπλανήθημεν.

Τὰ ἁλυσιδωτὰ σφάλματα τῆς Ν.Δ., οἱ διαρκεῖς ὑποχωρήσεις ἐνώπιον τῶν παραλόγων ἀπαιτήσεων τῆς ἐνορχηστρωμένης ἀριστερᾶς, ποὺ πάντοτε μὲ τὸ πρόσχημα τοῦ «ἐκδημοκρατισμοῦ», ἔφεραν ταχύτατα στὴν ἀρχὴ τὸ μαρξιστικὸν κόμμα τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., μὲ τὴν σθεναρὰν ὑποστήριξιν τοῦ νομιμοποιηθέντος Κ.Κ.Ε.

Ὅλος ὁ κόσμος ἔχει μείνει ἐνεός, πρὸ τῶν σατανικῶν συστημάτων καὶ τῶν ὁλοκληρωτικῶν μεθόδων ποὺ ἀκολουθεῖ τὸ ΠΑ. ΣΟ.Κ.

Ὅλος ὁ κόσμος τὸ διαισθάνεται πλέον καθαρά, ὅτι εἶναι δέσμιος τοῦ Μαρξισμοῦ καὶ εὑρίσκεται ἤδη καὶ μάλιστα ἀ ν ε π ι σ τ ρ ε π τ ί, στὸν προθάλαμο τοῦ Κρεμλίνου. Ἄλλως τε, ὁ πρωθυπουργὸς Ἀνδρέας Παπανδρέου πολλὲς φορὲς μᾶς τὸ ἔχει διαβεβαιώσει, «ὅτι δὲν ὑπάρχουν πισωγυρίσματα» καὶ ὅτι «τὸ ποτάμι δὲν γυρίζει πίσω».

Τί σημαίνει αὐτό; Σημαίνει ἴσως, ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου δὲν πρόκειται νὰ σεβασθῆ τὴν λαϊκὴν ἐτυμηγορίαν, ἂν τὸ ἀποτέλεσμα —ὅπως δείχνουν τὰ πράγματα— εἶναι ἐναντίον αὐτοῦ καὶ τοῦ κινήματός του. Ἢ μήπως σημαίνει ὅτι μοιραίως, ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ὡδηγήθη εἰς μίαν νέαν ἐποχὴν Κερένσκυ, ἢ τοῦ Εὐγενίου Σταμπολίσκυ τῆς γείτονος χώρας, ὅπου δὲν ὑπάρχει πλέον δυνατότης ἐπιστροφῆς στὴν Δημοκρατία, διότι ἔχουν διολισθήσει ὁριστικῶς στὸν ἐρυθρὸν ὁλοκληρωτισμόν;

ΑΝΟΙΚΤΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΩΤ. ΑΡΧΟΝΤΑ

Μιὰ σοφὴ λαϊκὴ παροιμία λέγει: «Ὁ καλὸς ὁ φίλος σὲ κάνει καὶ κλαῖς». Καὶ ἐπειδὴ πάντοτε ὑπῆρξα ὁ καλὸς καὶ ἄδολος φίλος τοῦ Κων/νου Καραμανλῆ, θεώρησα ἑαυτὸν ὑποχρεωμένον νὰ

τοῦ διερμηνεύσω τὶς ἀνησυχίες ἐμοῦ καὶ τῶν συμπατριωτῶν μου, διὰ τὴν κακὴν καὶ λίαν ἐπικίνδυνον πορείαν τοῦ Ἔθνους. Νὰ ἀπευθύνω δύο ἀνοικτὲς ἐπιστολὲς στὸν ἐπίγειο «Θεὸ» καὶ νὰ τὸν προειδοποιήσω: «QUO VANTIS DOMINE»;

Ἡ πρώτη μου ἐπιστολὴ ἀφορᾶ εἰς τὴν παρασημοφορίαν τῶν πρώην καὶ νῦν πρωθυπουργῶν, κ.κ. Γ. Ράλλη καὶ Α. Παπανδρέου, καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρὸς

Τὴν Α.Ε. τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας

κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΝ

ΑΘΗΝΑΣ

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Μὲ τὸ θάρρος τῆς πολυετοῦς φιλίας μας, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ Ἕλληνος Πολίτου τοῦ ἀναλώσαντος τὴν ζωήν του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας (Συμμετοχή μου εἰς τοὺς πολέμους 1922, 1940 - 41 καὶ τῆς περιόδου τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς κ.λπ.) καὶ μὲ αἴσθημα βαθυτάτης εὐθύνης Σᾶς ἀπευθύνω τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν μου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἴσως εἰσακουσθοῦν οἱ εἰλικρινεῖς καὶ φιλικαί μου συμβουλαί, σχετικῶς μὲ τὴν διαμορφωθεῖσαν ἐσχάτως πολιτικὴν κατάστασιν καὶ τὰ σήμερον διαδραματιζόμενα εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον.

Κατ' ἀρχὴν θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω τὸ γεγονὸς τῆς ἀπονομῆς ἀνωτάτης τιμητικῆς διακρίσεως τῆς Πολιτείας πρὸς τοὺς τέως καὶ νῦν Πρωθυπουργοὺς κ.κ. Ράλλην καὶ Παπανδρέου, τὸ ὁποῖον ἐπληροφορήθη ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς μὲ αἴσθημα πικρίας καὶ ἀγανακτήσεως.

Εἶναι, πράγματι, μεγάλη ἡ ἀπορία καὶ κοινὸν τὸ ἐρώτημα μεγάλης μερίδος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἀπὸ ἐκείνης ἀκριβῶς ποὺ ἔχει προσφέρει ἐθνικὰς ὑπηρεσίας, τόσον εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ὅσον καὶ εἰς ἄλλους τομεῖς τῆς κοινωνίας καὶ τῆς δημοσίας ζωῆς καὶ οὐχὶ εἰς τὰ πεζοδρόμια τῆς ὀχλοκρατίας.

Καὶ διὰ τοῦτο διερωτώμεθα: Διὰ ποίας ἐθνικὰς ὑπηρεσίας ἐτιμήθησαν ἀπὸ τὴν Πολιτείαν οἱ προαναφερθέντες Πρωθυπουργοί;

Ἐξ ἀντιθέτου: Εὐθύνονται ἢ ὄχι διὰ τὴν κατάστασιν ποὺ ἔχει περιέλθει σήμερον ἡ χώρα μας;

Α. Ὁ μὲν τέως Πρωθυπουργὸς κ. Ράλλης εὐθύνεται διότι ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ ἐντεῦθεν, μὲ τὴν ἀτυχῆ καὶ ἀπερίσκεπτον πολιτικήν του:

— Κατήργησε τὴν ἐθνικήν μας γλῶσσαν, διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῆς ὁποίας χρόνια ἀγωνίζεται τὸ ΚΚΕ καὶ οἱ συνοδοιπόροι του.

— Διέλυσε τὴν Ἐθνικήν μας Παιδεία καὶ τὴν παρέδωσεν εἰς τὸν Κομμουνισμόν, τὴν Ἀναρχίαν καὶ τὴν Ἀθεΐαν.

— Διέλυσε τὴν Δημοσίαν Διοίκησιν καὶ παρέδωσε τὴν Τοπικὴν Αὐτοδιοίκησιν, τοὺς Δημοσίους Ὀργανισμούς, τὰ Ἐπαγγελματικὰ Σωματεῖα κλπ. εἰς τὸν Μαρξισμόν.

— Ἀποπροσανατόλισε τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν καὶ ἰδίως τὴν Ἑλληνικὴν Νεολαίαν καὶ συνετέλεσε εἰς τὴν διολίσθησιν αὐτῶν πρὸς τὰ ἀριστερά. Τὴν στροφήν του πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀνενδοιάστως παραδέχεται καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὸ προσφάτως ἐκδοθὲν ἀνιαρόν, ἀνούσιον καὶ ἀψυχολόγητον βιβλίον του.

— Ἀπεπειράθη, τέλος, νὰ διαλύση τὸ δικό του κόμμα, τὴν ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ καὶ νὰ θέση βόμβα εἰς τὰ θεμέλια τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἐθνικοῦ Ἀστικοῦ κόμματος μὲ τὸ βιβλίον του «ΩΡΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ».

Διὰ τὶς πράξεις αὐτὲς ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς μὲ τὸ ἀλάνθαστο αἰσθητήριό του, τὸν ἀποδοκίμασε ΔΙΣ, μίαν ὡς ὑπουργὸν καὶ μίαν ὡς Πρωθυπουργὸν καὶ Ἀρχηγὸν κόμματος.

Διὰ τοῦτο εἶναι τοὐλάχιστον ἀτυχές, ὁ ὑπεύθυνος νὰ γίνεται τιμητὴς τῶν ἄλλων, ἡ δὲ πολιτεία νὰ τὸν τιμᾷ διὰ τὸ ἀνύπαρκτον καὶ λίαν ἐπιζήμιον ἔργον του.

Β. Ὁ δὲ νῦν Πρωθυπουργός, κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου, διότι:

— Δὲν ἐξεπλήρωσε οὔτε ὁ ἴδιος, οὔτε τὰ παιδιά του τὶς στρατολογικές των ὑποχρεώσεις ἔναντι τῆς πατρίδος, ὅπως ὅλοι οἱ Ἕλληνες.

— Δὲν μετέσχε εἰς οὐδένα πόλεμον κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος, ὡς ἐθελοντὴς τοὐλάχιστον, ὅπως πολλοὶ ὁμογενεῖς, οὔτε καὶ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἀντίστασιν κατὰ τῶν κατακτητῶν, ὑπὲρ τῆς ὁποίας λίαν ὀψίμως κόπτεται.

— Δὲν ἦτο παραδεκτὸς λόγῳ τῶν ἰδεῶν του καὶ τοῦ χαρακτῆρος του, διὰ τὴν ἄσκησιν δημοσίου λειτουργήματος, οὔτε ἀπὸ αὐτόν, τὸν πατέρα του.

— Παρέδωσε τὸ Κράτος εἰς τὸν ὄχλον τῶν πρασινοφρουρῶν καὶ κομματικῶν κομισσαρίων, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν διάλυσιν τοῦ Κράτους, τὴν αὔξησιν τῆς τρομοκρατίας κατὰ τῶν κομματικῶν τους ἀντιπάλων, τὶς ἄνευ προηγουμένου διώξεις ἐντίμων καὶ ἱκανῶν ὑπαλλήλων, ὥστε νὰ ἐπανέλθουμε χρόνια πίσω εἰς τὴν ἀλήστου μνήμης ἐποχὴν τοῦ Θ. Δεληγιάννη.

— Ὡδήγησε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν προθάλαμον τοῦ Κρεμλίνου καὶ ἐκλόνισε τὶς συμμαχίες μας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ διερωτώμεθα μὲ δέος, ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξέλθουμε πλέον ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατάστασιν.

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Σᾶς ἐρωτῶμεν εὐθέως, διὰ ποίας ἐθνικὰς ὑπηρεσίας ἐτιμήσατε τοὺς προαναφερθέντας;

Μὲ τὴν ἐλπίδα ἐπανορθώσεως τῶν σφαλμάτων τοῦ παρελθόντος, μὲ τὴν

γενναιότητα καὶ πολιτικὸν θάρρος τὸ ὁποῖον σᾶς διακρίνει, καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς πατρίδος μας εἰς τὸν δρόμον τῶν πεπρωμένων τῆς φυλῆς, Σᾶς εὔχομαι Καλὸ Πάσχα καὶ καλὴν Ἀνάστασιν τῆς προσφιλοῦς μας πατρίδος ὑπὲρ τῆς ὁποίας τόσον ἐμοχθήσατε.

Σᾶς ἀπευθύνω θερμὴν ἔκκλησιν, παρομοίαν μὲ ἐκείνην ποὺ σᾶς ἔκανα στὸ Παρίσι τὴν ἐποχὴν τῆς δικτατορίας, καὶ σᾶς ἱκετεύω: Σῶστε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ τῶν παραφυάδων του καὶ ἀναλογισθεῖτε πόσον φόρον αἵματος ἔχουμε πληρώσει.

Ἀναλογισθεῖτε ἐπίσης πόσα κράτη ἔχουν ἀκουσίως διολισθήσει πρὸς τὸν ἐρυθρὸν ὁλοκληρωτισμὸν καὶ οἱ λαοί των στενάζουν ὑπὸ τὸ πέλμα τῆς πλέον ἀπάνθρωπης τυραννίας.

Ἐλαμπρύνατε μὲ τὴν παρουσία σας τὴν νεώτερη Ἑλληνικὴ Ἱστορία, ἀλλὰ μὴν λησμονεῖτε ὅτι, οἱ πράξεις τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐκ τοῦ τελευταίου συμβάντος κρίνονται.

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 29 Ἀπριλίου 1983

Μετὰ πάσης τιμῆς

ΛΟΥΚΑΣ ΧΡ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ

Ἰατρὸς

Θερμοπυλῶν 37 - Λαμία

Ἡ ἐπιστολή μου αὐτή, ἀνατυπωθεῖσα εἰς 3.000 ἀντίτυπα, διενεμήθη μεταξὺ προσωπικοτήτων τῆς πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, ὡς καὶ εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς συμπατριῶτες μου καὶ εἶχε μεγάλην ἀπήχησιν.

Ἡ ἐπιστολὴ ἐδημοσιεύθη τὴν 20.5.1983 εἰς τὴν ἀπογευματινὴν ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν «Ἑστία», ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀκατανόητος Παρασημοφορία».

* * *

Ἡ Δευτέρα ἐπιστολή μου, ἡ ὁποία ἀπεστάλη πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, κ. Κων/νον Καραμανλῆν καὶ ἐδημοσιεύθη ὁλόκληρη εἰς τὴν ἑβδομαδιαίαν ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν «Νέοι Ἄνθρωποι», τῆς 26ης Μαΐου 1984 (ἀριθ. φύλλου 432, σελὶς 10 καὶ 11) ἔχει ὡς ἑξῆς:

Πρὸς

Τὴν Α.Ε. τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας

κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΝ

ΑΘΗΝΑΣ

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Εἶχα τὸ θάρρος ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποχρέωσιν ὡς Ἕλλην πολίτης ἀναλώ-

σας τὴν ζωήν του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος καὶ τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ πραγματικοῦ καὶ εἰλικρινοῦς σας φίλου, νὰ σᾶς ἀπευθύνω πρὸ ἔτους (29.4.1983) ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν καὶ νὰ σᾶς ἐκφράσω δημοσίως τὴν ζωηρὰν ἀνησυχίαν τῶν συμπολιτῶν μου καὶ ἐμοῦ, διὰ τὴν πορείαν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τῆς χώρας ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. καὶ ἐντεῦθεν.

Εἶχα ἀναφερθῆ τότε διεξοδικώτερον ἐπὶ τῆς προηγηθείσης τοῦ κ. Παπανδρέου πολιτικῆς καταστάσεως καὶ τῶν πολιτικῶν σφαλμάτων τῶν Κυβερνήσεων τῆς Ν.Δ. μὲ τὰ πρὸς «ἀριστερὰ ἀνοίγματα», τὰ ὁποῖα ὡδήγησαν ἀσφαλῶς εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ Σοσιαλμαρξισμοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν — ἐσεῖς, ὡς ἔμπειρος πολιτικός, γνωρίζετε καλύτερα— πόσον ἐξαιρετικὰ δύσκολος, ἂν μὴ ἀδύνατος εἶναι ἡ ἔξοδος τῆς χώρας ἄνευ σοβαρῶν περιπετειῶν ἀπὸ καθεστῶτα τῆς μορφῆς αὐτῆς, εἰς τὰ ὁποῖα, ὡς γνωστόν, ἐπικρατοῦν οἱ ὠργανωμένες τρομοκρατικὲς μειοψηφίες.

Καὶ τώρα ἀτυχῶς παρὰ τὰ αἰσιόδοξα μηνύματα τὰ προερχόμενα ἀπὸ τὴν λαϊκὴν βάσιν τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία ἐμφανῶς πλέον ἔχει διαφοροποιηθῆ ὑπὲρ τῆς ἀληθοῦς Δημοκρατίας, δὲν διαφαίνεται ἐπὶ τοῦ παρόντος ΦΩΣ εἰς τὸ βάθος τῆς σήραγγος.

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Εὑρίσκομαι εἰς βαθύτατον γῆρας, μὲ σοβαρὰ κλονισμένην τὴν ὑγείαν μου, ἀλλὰ μὲ ἀκμαίαν τὴν διανοητικήν μου κατάστασιν καὶ διὰ τοῦτο ἐθεώρησα καὶ πάλιν ὑποχρέωσιν, ἀλλὰ καὶ καθῆκον μου, νὰ σᾶς ἀπευθύνω τὴν τελευταίαν ἐπιστολὴν τῆς ζωῆς μου ἐν εἴδει πολιτικῆς μου ὑποθήκης.

Ποτὲ δὲν ἐπίστευε κανεὶς ὅτι ἡ Ἑλλάς, μετὰ ἀπὸ τόσους ἐνδόξους ἀγῶνας ἐναντίον τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ τῶν συνοδοιπόρων του, μετὰ ἀπὸ τόσες χιλιάδες θύματα καὶ τεράστιες ὑλικὲς ζημίες, θὰ κατέληγε σήμερα νὰ εἶναι δέσμια τοῦ Σοσιαλμαρξισμοῦ.

Οὐδέποτε ἐπίστευε κανείς, ὅτι σήμερα, ἡ ζωή, ἡ τιμή, ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια, ἡ ἐπαγγελματικὴ σταδιοδρομία, ἡ περιουσία τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν θὰ ἐγίνετο ἕρμαιον εἰς χεῖρας ἀνευθύνων μουσοτροφῶν τοῦ ἐρυθροπρασίνου καθεστῶτος.

Τὸ ἐρώτημα ποὺ φθάνει σήμερα στὰ χείλη τῶν ἐθνικῶς σκεπτομένων καὶ ἀγωνιώντων Ἑλλήνων εἶναι ἕνα καὶ μόνον.

Πῶς ὁ Καραμανλῆς, ὁ μέχρι χθὲς ἀρχηγὸς τῆς μεγάλης ἐθνικῆς δημοκρατικῆς παρατάξεως, ὁ δημιουργὸς τῆς ἐνδόξου καὶ ἱστορικῆς ὀκταετίας, ὁ πεφωτισμένος ἡγέτης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἰδέας, ἄφησε νὰ διολισθήση ἡ χώρα πρὸς τὰ ἀριστερὰ κατὰ τὴν δευτέραν ἑπταετίαν τῆς κυβερνήσεώς του;

Πῶς καὶ σήμερα ἀκόμη ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος, δὲν ἀσκεῖ τὰ δικαιώματα ποὺ τοῦ παρέχει τὸ Σύνταγμα, ὥστε νὰ σταματήση ὁ

ὀλισθηρὸς κατήφορος ποὺ ὁδηγεῖ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν «Αὐλὴν» τοῦ Κρεμλίνου;

Ἡ ἀπάντησις ὅπως τὴν διαισθανόμεθα, μπορεῖ νὰ εἶναι ὅτι ὁ Καραμανλῆς ἄφησε νὰ δοκιμάση ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς —ἀφοῦ, ἄλλως τε, τόσον διακαῶς τὸ ἐπιθυμοῦσε— τί ἐστὶ Σοσιαλμαρξισμός, ὥστε νὰ τοῦ προκαλῆ εἰς τὸ μέλλον ἀηδίαν καὶ ἀποστροφήν.

Ἄλλη πιθανὴ ἀπάντησις μπορεῖ νὰ εἶναι ὅτι, ὁ δημοκρατικὸς λαὸς τῆς Ἑλλάδος μετὰ ἀπὸ 7ετῆ δικτατορίαν, ἔπρεπε νὰ ἐκτονωθῆ διὰ νὰ ἐπανέλθη καὶ πάλιν εἰς τὴν παλαιάν του θέσιν.

Ἴσως ὑπάρξουν καὶ ἄλλες παρόμοιες ἀπαντήσεις, τὸ γεγονὸς ὅμως εἶναι ἕνα, ὅτι τὸ Ἀστικὸν Καθεστὼς τείνει νὰ διαλυθῆ καὶ εἰς τὴν θέσιν του τὸ διαδέχεται βαθμηδὸν τὸ Σοσιαλμαρξιστικὸν καθεστώς, μὲ τὴν δική μας δυστυχῶς βοήθειαν ἢ ἀνοχήν, μὲ τὰ δικά μας σφάλματα καὶ μὲ τὶς δικές μας γενναῖες παραχωρήσεις, ὥστε νὰ διαψευσθῆ καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Μάρξ, ποὺ ἰσχυρίζεται πὼς ὁ Κομμουνισμὸς θὰ ἐπικρατήση διεθνῶς μόνον δι' ἐπαναστάσεως.

Αὐτὰ τὰ σφάλματα καὶ τὶς ἀδυναμίες, χάριν τῆς ἱστορίας, θὰ προσπαθήσω νὰ ἀπαριθμήσω.

1. Νομιμοποίησις τοῦ Κ.Κ.Ε.: Ἀποτελεῖ κατὰ τὴν γνώμην μου, βαρύτατον ἢ μᾶλλον ὀλέθριον πολιτικὸν σφάλμα, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ὁποίου ἀρχίζουν ἤδη νὰ διαφαίνωνται καὶ νὰ γίνωνται αἰσθητά.

Ἴσως διατυπωθῆ ἡ ἄποψις, ὅτι τοῦτο ὑπῆρξε ἀναγκαία προϋπόθεσις διὰ τὴν «ὁλοκλήρωσιν» ἢ μᾶλλον «γιὰ τὸ βάθεμα καὶ τὸ πλάτεμα» τῆς Δημοκρατίας, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ λίγο τὴν γλῶσσαν τοῦ κ. Ράλλη!

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐξ ἴσου γνωστὸν ὅτι ὁ Κομμουνισμὸς εἶναι ὁ πλέον ἄσπονδος ἐχθρὸς τῆς Δημοκρατίας καὶ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀτόμου καὶ ὅτι ἐκεῖ ὅπου ἐπεκράτησε ὁ Κομμουνισμὸς ἐχάθη ὁριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως ἡ Δημοκρατία καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν πολιτῶν;

Ἴσως λεχθῆ ἐπίσης ὅτι ἡ νομιμοποίησις τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος ἦτο ἀπαίτησις τῶν ἑταίρων τῆς Ε.Ο.Κ. προκειμένου νὰ γίνη δεκτὴ ἡ αἴτησις τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἔνταξίν της εἰς τὴν Κοινότητα. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονῆται τὸ γεγονός, ὅτι τὸ Κ.Κ.Ε. οὐδεμίαν σχέσιν καὶ συνάφειαν ἔχει μὲ τὰ Κ.Κ. τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ., διότι αὐτὰ καὶ τὴν ἀμυντικὴν συμμαχίαν ἐγκρίνουν καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἰδέαν ἐπικροτοῦν καὶ διαδίδουν.

Ἐξ ἀντιθέτου, τὸ Κ.Κ.Ε. εἶναι σαφῶς δεδηλωμένο κατὰ τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ τῆς Δυτικῆς Συμμαχίας καὶ ὑπὲρ τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας καὶ τῆς ΚΟΜΕΚΟΝ.

Πρὸς τί, λοιπόν, ἡ ἀπαίτησις τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ., ἐὰν ὑπῆρξε τοιαύτη;

Δὲν πρέπει ἐπίσης νὰ λησμονῆται ὅτι τὸ Κ.Κ.Ε. ὑπῆρξε Κόμμα ἐγκλή-

ματος, τὰ δὲ μέλη του εὐθύνονται καὶ ἀμέσως καὶ ἐμμέσως δι᾽ ἐγκληματικὰς ἐνεργείας εἰς βάρος τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Καὶ τοῦτο, διότι ἔκαμε τρεῖς ἐνόπλους γύρους καὶ ὕψωσε τὰ ὅπλα κατὰ τῆς Πατρίδος καὶ τῆς νομίμου Κυβερνήσεως τῆς Χώρας, ἐπιχειρώντας βιαίαν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας, μὲ χιλιάδες ἀθῶα θύματα, μὲ ποταμοὺς αἵματος καὶ μὲ τεραστίας εἰς ἔκτασιν ὑλικὰς ζημίας.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ἀκόμη, ὅτι εὐθύνεται διὰ τὴν ἁρπαγὴν 28.000 Ἑλληνοπαίδων μὲ σκοπὸν νὰ τὰ μεταβάλη σὲ Σλαύους Γενιτσάρους.

Σφάλμα, λοιπόν, καὶ μάλιστα ἀσυγχώρητον ἡ νομιμοποίησις ἑνὸς Κόμματος ποὺ ἔθεσε ἑαυτὸ εἰς τὴν παρανομίαν καὶ θέλει νὰ κινῆται εἰς τὰ πλαίσια αὐτῆς καὶ εὐθύνεται μὲ ἐγκληματικήν, κακοποιὸν καὶ προδοτικὴν δρᾶσιν κατὰ τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

2. Ἡ ἐπιστροφὴ τῶν Συμμοριτῶν: Ἕτερον σφάλμα τὸ ὁποῖον ἄρχισε ἐπὶ Ν.Δ. μὲ «ἐλεγχομένην καὶ διακριτικὴν» ἐπιστροφὴν τῶν συμμοριτῶν ἀπὸ τὶς χῶρες τοῦ παραπετάσματος καὶ ὡλοκληρώθηκε ἐπὶ ΠΑ.ΣΟ.Κ. μὲ τὴν ἀθρόαν ἐπιστροφὴν καὶ τῶν ἐκπαιδευμένων στελεχῶν τῆς Τασκνέδης, μὲ γενναιόφρονας μάλιστα παροχὰς καὶ προνομιακὴν μεταχείρισιν ἔναντι τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων (π.χ. παροχὴ στέγης κατὰ προτεραιότητα ἀπὸ τὸν Ο.Ε.Κ., ἔναντι τῶν λοιπῶν ἀστέγων δικαιούχων ποὺ ἔχουν πληρώσει εἰσφορά, παροχὴ συντάξεων ἄνευ ἀσφαλίστρου ἀπὸ τὸν Κρατικὸν προϋπολογισμόν, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν δυσβάστακτον φορολογίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, εἰσαγωγὴ τῶν παιδιῶν τους εἰς τὰ Α.Ε.Ι. καὶ τὶς Στρατιωτικὲς Σχολὲς (!) καὶ μάλιστα κατὰ προτεραιότητα ἔναντι τῶν λοιπῶν νομιμοφρόνων Ἑλλήνων, παροχὴ κλήρου ἐκ τῶν δημοσίων κτημάτων, κ.λπ.).

Τοιουτοτρόπως, ἀποκαταστήσαμε τοὺς συμμορίτας «δόξῃ καὶ τιμῇ» καὶ τοὺς καταστήσαμε νοικοκυραίους στὴν γῆ ποὺ ἐπρόδωσαν, στὴν γῆ ποὺ κατέκαυσαν, στὴν γῆ ποὺ ἐλεηλάτησαν καὶ ἐπότισαν μὲ αἷμα ἀθώων καὶ δὲν ἄφησαν λίθον ἐπὶ λίθου.

Ἀναθέσαμε εἰς τὴν Πολιτείαν νὰ προκαλῇ καὶ νὰ εἰρωνεύεται ὅλους τοὺς ὑπολοίπους Ἕλληνας τοὺς ἀγωνισθέντας ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν.

Ἀκόμη εἰς ἀναγνώρισιν ὅλων τῶν ἐγκλημάτων τοὺς μετωνομάσαμε ἐπὶ Ν.Δ. τὸν συμμοριτοπόλεμον εἰς ἐμφύλιον (!) πόλεμον διὰ νὰ μὴν αἰσθάνωνται ἄσχημα οἱ Μοσχαναθρεμμένοι συμμορίτες.

Διέφυγε ἐπίσης ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας, ὅτι μὲ τὴν ἐγκληματικήν τους αὐτὴν ἀπόφασιν τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ, ἐδημιούργησαν Μακεδονικὸν θέμα μειονότητος (ὅρα δηλώσεις Γιουγκοσλάβας πρωθυπουργοῦ), διότι οἱ ἐπανακάμψαντες εἶναι οἱ ἐλάχιστοι Σλαυομακεδόνες.

Διέπραξαν δὲ οἱ ἰθύνοντες τὸ αὐτὸ σφάλμα μὲ ἐκεῖνο τοῦ 1950, ὁπότε οἱ τότε κρατοῦντες ἐπέτρεψαν τὴ ἐπάνοδον τῶν 50.000 Τούρκων τῆς Δυτικῆς

Θράκης πού εἶχαν φύγει λόγῳ τοῦ συμμοριτοπολέμου, δημιουργήσαντες οὕτω φλέγον θέμα μὲ τὴν Τουρκία.

Ἐπίσης, ὑποβαθμίσαμε ἢ καταργήσαμε τὶς Ἐθνικὲς Μνῆμες τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, τοῦ Γράμμου, τοῦ Βίτσι, τοῦ Μακρυγιάννη, τοῦ Μελιγαλᾶ, τοῦ Κλίματος Δωρίδος καὶ ἄλλων τόπων ἡρωϊκῆς θυσίας καὶ μαρτυρίου ἀγωνιστῶν ἢ ἀθώων θυμάτων πεσόντων ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος καὶ τοῦτο χάριν τῆς Λήθης (!) καὶ τῆς ἐθνικῆς ὁμοψυχίας!!

Ἐνῷ, ἐξ ἀντιθέτου, ἀναβιώνουν οἱ ἑορτὲς τῶν θυμάτων κομμουνιστῶν.

3. Σ τ ρ α τ ὸ ς - Σ ώ μ α τ α Ἀ σ φ α λ ε ί α ς: Ἔχει λεχθῆ κατ' ἐπανάληψιν, ὅτι ὁ Στρατὸς εἶναι ἡ Ἀσπὶς τοῦ Ἔθνους καὶ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας οἱ ἄγρυπνοι φρουροὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν καὶ τῆς ἐννόμου τάξεως καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀποστολῆς των, θὰ πρέπει νὰ παραμένουν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ νὰ μὴ ἐπηρεάζουν, οὔτε νὰ ἐπηρεάζωνται ἀπὸ αὐτήν.

Ὁ ὅρος αὐτὸς ὁμολογουμένως εἶναι θαυμάσιος καὶ θὰ πρέπει νὰ τηρῆται μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας, διότι οἱ νομοταγεῖς πολῖται ἐκεῖ ἀποβλέπουμε καὶ εἰς αὐτοὺς ἐλπίζουμε ὅταν ἡ Πατρὶς ἀπειληθῆ ἀπὸ κινδύνους.

Ἔχουν ὅμως παραμείνει ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ τὶς πολιτικὲς ἐπιδράσεις ὁ Στρατὸς καὶ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας μετὰ ἀπὸ τόσες μεταβολὲς πού ὑπέστησαν; Ἡ ἀπάντησις θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀρνητική, διότι καθημερινῶς διαβάζουμε στὶς ἐφημερίδες γιὰ ἀποστρατεῖες ἱκανῶν στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας χάριν πολιτικῶν σκοπιμοτήτων καὶ ἐπιδιώξεων.

Ἀκούσαμε καὶ διαβάσαμε ἐπίσης κατὰ τὸ παρελθὸν —ἂν ἐνθυμοῦμαι καλῶς— ὅτι ἐπὶ Κυβερνήσεων τῆς Ν.Δ. εἶχε καταργηθῆ ὁ ἐθνικὸς φρονηματισμὸς τοῦ Στρατοῦ καὶ τὰ βιογραφικὰ σημειώματα τῶν στρατιωτῶν, διότι ἦσαν κατάλοιπα τῆς Χούντας!!

Καὶ διερωτώμεθα τώρα ὅλοι ἐμεῖς οἱ ἁπλοῖ Ἕλληνες:

Στρατὸς χωρὶς ἐθνικὸ πιστεύω, χωρὶς ἀκμαῖο ἐθνικὸ φρόνημα μπορεῖ νὰ ἐπιβιώση καὶ νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν ἐθνικήν του ἀποστολήν;

Μὲ τί ἰδανικὰ καὶ μὲ τί πιστεύω θὰ πολεμήση ὁ Στρατὸς αὐτὸς ὅταν καὶ ἐὰν παραστῆ ἀνάγκη;

Τελευταίως μάλιστα ἀκούεται μετ' ἐπιτάσεως καὶ τὸ «περὶ ἐκδημοκρατισμοῦ τοῦ Στρατοῦ» καὶ «περὶ συνδικαλισμοῦ» τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας.

Ἐπίσης παρατηρήσαμε μὲ λύπην, ἔκπληξιν καὶ ἀνησυχίαν καὶ τὴν ἐμφάνισιν στρατιωτῶν ἐν στολῇ εἰς πολιτικὰς καὶ δὴ κομμουνιστικὰς διαδηλώσεις. Τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο φαινόμενον κλονίζει σοβαρὰ τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατεύματος καὶ τὰ θεμέλια αὐτοῦ τοῦ Ἔθνους.

4. Π α ι δ ε ί α: Ἐπιγραμματικῶς θὰ τὴν χαρακτηρίσουμε ὡς τὸν μεγάλο ἀσθενῆ. Διότι εἰς τὸν χῶρον αὐτὸν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰ Α.Ε.Ι., ἡ κατάστασις

ἂν δὲν εἶναι τραγική, εἶναι τοὐλάχιστον ἀπελπιστικὴ διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους.

Ἀφ' ὅτου ἡ Κυβέρνησις τῆς Ν.Δ. εἶχε τὴν ἀτυχῆ ἔμπνευσιν νὰ καταργήση τὴν 1010 Ἐγκύκλιον τοῦ Γ. Παπανδρέου, ὁ κομματισμὸς καὶ ὁ ἀναρχισμὸς εἰσέβαλε κατὰ κυριολεξίαν εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ τὰ Α.Ε.Ι. μὲ τὰ γνωστὰ εἰς ὅλους μας θλιβερὰ ἀποτελέσματα.

Ἀντὶ τὰ σχολεῖα νὰ εἶναι φυτώρια μαθήσεως, παιδείας καὶ ἐθνικοῦ φρονηματισμοῦ καὶ κοινωνικῆς εὐπρεπείας, ἔγιναν κομμουνιστικὲς γιάφκες ἀντικοινωνικῶν ὄντων καὶ ἀθέων μηδενιστῶν, τὰ δὲ ποσοστὰ αὐτῶν ἀνέρχονται εἰς 75 - 80%, πρᾶγμα ἐξαιρετικὰ ἀνησυχητικὸν γιὰ τὸ μέλλον τοῦ τόπου καὶ τὴν ὕπαρξιν τῆς φυλῆς.

Πρόσφατα παραδείγματα τῆς ἐπικρατούσης καταστάσεως, ἡ ἀποβολὴ τῆς ἡρωϊκῆς μικρῆς μαθήτριας τοῦ Ναυπλίου ποὺ ἐ τ ό λ μ η σ ε νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν ἐπιχειρουμένην πλαστογράφησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καὶ ἀπὸ τὴν ἀντίθετον πλευρὰν ἡ διαφήμισις ἀπὸ μαθητικὸν ἔντυπον τῶν ναρκωτικῶν, μὲ συντάκτην μαθητὴν καὶ μάλιστα τῆς Προτύπου Βαρβακείου Σχολῆς Ἀθηνῶν. Ἀλήθεια, τί κατάντια.

Ἕνα ἄλλο θλιβερὸ φαινόμενο εἶναι καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν... θυμάτων τοῦ Πολυτεχνείου καὶ ἡ κομματικὴ ἐκμετάλλευσις κατὰ φεστιβαλικὸν τρόπον τῆς ἐπετείου.

Μία ἔντεχνος καὶ ἀνίερος κομμουνιστικὴ προπαγάνδα, στηριζομένη εἰς τὸ ἀναίσχυτον ψεῦδος, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς υἱοθέτησε καὶ καλλιέργησε ἡ κυβέρνησις τῆς Ν.Δ., χάριν τοῦ ἀντιχουντικοῦ της μένους καὶ τῆς κομματικῆς σκοπιμότητος.

Ἔτσι ἔφθασε τὸ ἐπίσημον κράτος νὰ τιμᾷ διὰ τῶν ἐκπροσώπων του τὶς κομματικὲς φιέστες καὶ νὰ «λύῃ» δακρυρροώντας τὶς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς (προεδρεύοντος τοῦ κ. Παπασπύρου) ἐνώπιον τῆς «φαλακρῆς κεφάλας» τοῦ κομμουνιστοῦ καθηγητοῦ Σβορώνου, συμβολιζούσης ἀτυχῶς τὰ ἀνύπαρκτα «θύματα» τῆς κομμουνιστικῆς φαντασίας, εἰς τὸν περίβολον τοῦ Πολυτεχνείου.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἐπέτειον, ἐκπρόσωπος τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος καὶ ἀνώτ. ἀξιωματικὸς τῆς ἀεροπορίας, εἰς στάσιν προσοχῆς πρὸ τοῦ ἐν λόγῳ «μνημείου», ἀπέδωσε τὰς κεκανονισμένας τιμάς.

5. Δ η μ ο σ ί α Δ ι ο ί κ η σ ι ς: Καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἡ κατάστασις δὲν εἶναι καθόλου ἐνθαρρυντική. Οἱ κυβερνήσεις τῆς Ν.Δ., προεξάρχοντος τοῦ κ. Ράλλη, χάριν τῆς «ἀποχουντοποίησης» καὶ τῆς «ἑδραίωσης» τῆς Δημοκρατίας, ἐθυσίασαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς κομματικῆς σκοπιμότητος περὶ τοὺς 100.000 δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ὑπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ. κλπ., μετέπειτα δὲ καὶ ἄπειρον ἀριθμὸν ἄλλων καὶ εἰς τὰς κενωθείσας θέσεις διώρισαν —ὅπως καὶ οἱ ἴδιοι τὸ ὁμολογοῦν δημοσίως— «δημοκράτες» καὶ γιὰ νὰ κυριολεκτοῦμε Μαρξιστάς.

Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ μὲ τὶς Διοικήσεις τῶν Τραπεζῶν καὶ μεγάλων Ὀργανισμῶν Κοινῆς Ὠφελείας, Δήμων, Κοινοτήτων κλπ.

6. Ἐ θ ν ι κ ὴ Γ λ ῶ σ σ α: Ἂς ἔλθουμε καὶ εἰς τὸ ἐπίμαχον θέμα τῆς καταργήσεως τῆς Ἐθνικῆς μας γλώσσης, τὴν ὁποίαν μὲ ἄφθονον κομπασμὸν καὶ ἀμέριστον ἱκανοποίησιν «ἐνταφίασε» ὁ κ. Γ. Ράλλης, συλλειτουργοῦντος καὶ τοῦ γνωστοῦ δημοτικιστοῦ Παπανούτσου.

Καὶ μᾶς ἐπέβαλαν χάριν τῆς «προοδευτικότητας», ἀλλὰ πρὸ παντὸς τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ Μαρξιστικοῦ μετώπου, μίαν μιξοβάρβαρον γλῶσσαν (κράμα Τουρκαλβανικῶν καὶ Σλαυικῶν λέξεων), ποὺ μόνον ὁ «Ριζοσπάστης» ἀποτολμοῦσε τότε νὰ χρησιμοποιήσῃ.

Βεβαίως, σήμερα ὁ κ. Ράλλης θὰ ἔχῃ πικρὰ μετανοήσει γιὰ τὸ ἀνοσιούργημα αὐτὸ (ὅπως καὶ γιὰ πολλὰ ἄλλα), ἂν ἀκούῃ καὶ βλέπει μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως.

Ἐφαντάσθη ὁ ἀτυχήσας αὐτὸς πολιτικός, ὅτι γίνεται συμπαθὴς εἰς τὴν ἀριστερὰν καὶ πραγματοποιεῖ κατ᾿ αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ ὅρος ἐξέλιξις, δὲν σημαίνει ἁπλῶς τὴν μετάβασιν εἰς μίαν νεωτέραν γλῶσσαν, ἀλλὰ εἰς μίαν τελειοτέραν μορφὴν γλώσσης, ἡ ὁποία νὰ ἔχῃ τὴν ἔννοιαν τῆς π ο ι ό τ η τ ο ς.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν «ἐξειλίχθη», ἀλλὰ ὀ π ι σ θ ο δ ρ ό μ η σ ε εἰς τὴν προαλφαβητικὴν ἐποχήν.

Πρέπει ἐπίσης νὰ μὴ λησμονοῦμε, ὅτι μία γλῶσσα διὰ νὰ εἶναι ἐθνική, πρέπει νὰ συνδέεται μὲ τ ὸ ἐ θ ν ι κ ὸ π α ρ ε λ θ ό ν, διότι ἂν ἀποκοπῇ —καὶ τοῦτο ἐπιδιώκουν οἱ μαρξισταὶ— π α ύ ε ι ν ὰ ε ἶ ν α ι ἐ θ ν ι κ ὴ γ λ ῶ σ σ α.

7. Μ α ζ ι κ ὰ Μ έ σ α Ἐ ν η μ ε ρ ώ σ ε ω ς: Εἶναι εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας γνωστὴ ἡ λειτουργία, ἡ ἐμφάνισις καὶ πρὸς παντὸς ἡ «προσφορὰ» τῆς Ραδιοφωνίας καὶ τῆς Τηλεοράσεως εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν νέαν γενεάν, ὥστε νὰ μὴ ἀπαιτῆται εἰδικὴ παρουσίασις.

Ε ἰ ς τ ὸ ν τ ο μ έ α τ ῆ ς Ἐ ν η μ ε ρ ώ σ ε ω ς: Ἐλλιπὴς καὶ μονόπλευρος ἡ ἐνημέρωσις τοῦ κοινοῦ, ἔχει ὑπερβῆ καὶ αὐτὰ τοῦ ἀνατολικοῦ τύπου μέσα ἐνημερώσεως ἢ ἄλλως πλύσεως ἐγκεφάλου, καὶ τοῦτο κατὰ παράβασιν τοῦ ἄρθρου 15 παράγρ. 2 τοῦ Συντάγματος ποὺ ρητῶς ἀναφέρει ὅτι: «Ἡ Ραδιοφωνία καὶ ἡ Τηλεόρασις τελοῦν ὑπὸ τὸν ἄμεσον ἔλεγχον τοῦ Κράτους, σκοποῦν δὲ ε ἰ ς τ ὴ ν ἀ ν τ ι κ ε ι μ ε ν ι κ ὴ ν κ α ὶ ἐ π ὶ ἴ σ ο ι ς ὅ ρ ο ι ς μετάδοσιν τῶν εἰδήσεων...».

Ε ἰ ς τ ὸ ν τ ο μ έ α τ ῆ ς Ψ υ χ α γ ω γ ί α ς: Χαμηλῆς ποιότητος καὶ ἀνυπάρκτου πνεύματος καὶ χιοῦμορ προγράμματα, ἐνίοτε δὲ καὶ προγράμματα ἀρρωστημένης φαντασίας καὶ χυδαίας ἐκφράσεως, ὡς τὸ προσφάτως προβληθὲν φίλμ τοῦ «σκηνοθέτου» καὶ «ἠθοποιοῦ» Ν. Ἀλευρᾶ ὡς καὶ

πολλῶν ἄλλων, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. Καὶ τοῦτο, κατὰ παράβασιν τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον ἐπιτάσσει: «...ὡς καὶ τῶν προϊόντων τοῦ λόγου καὶ τῆς τέχνης, διασφαλιζομένης πάντως τῆς ἐκ τῆς κοινωνικῆς ἀποστολῆς αὐτῶν καὶ τῆς πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας ἐπιβαλλομένης ποιοτικῆς στάθμης τῶν ἐκπομπῶν».

Εἰς τὰ πολιτιστικὰ καὶ πνευματικὰ θέματα: Ἀνύπαρκτα, ὑποβαθμισμένα, κουλτουριάρικα, ἀθεϊστικὰ καὶ ἐν γένει ἀντικοινωνικά, ἀνθελληνικὰ καὶ παντελῶς ἀπαράδεκτα θέματα, χορηγοῦνται ἀφειδῶς «ὡς πνευματικὴ τροφὴ» εἰς τὸν ἀτυχῆ Ἕλληνα τηλεθεατὴ ἢ ἀκροατή.

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Δὲν θὰ σᾶς ταλαιπωρήσω ἄλλο σεβόμενος τὸν πολύτιμον χρόνον σας καὶ τὰ ὑψηλῆς στάθμης καθήκοντά σας, ἐνῷ ὑπάρχουν ἑκατοντάδες ἀκόμη ἐπικαίρων καὶ σοβαρῶν θεμάτων ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπισημανθοῦν καὶ νὰ ἀναπτυχθοῦν.

Κύριε Πρόεδρε,

Συνδέσατε τὸ ὄνομά σας μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας, μὲ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Λαοῦ μας, μὲ τὴν παγίωσιν τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐνομίας, μὲ τὴν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., μὲ τὴν προβολὴν τῆς Χώρας μας διεθνῶς.

Μὴν ἀφήσετε εἰς τὴν παροῦσαν φάσιν νὰ καταστραφῆ τὸ ἔργον σας, καὶ νὰ χαθοῦν οἱ προσπάθειες καὶ ὁ μόχθος μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς, χάριν τῶν σοσιαλιστικῶν πειραματισμῶν ἀδαῶν καὶ ἐμπαθῶν ἀνθρώπων, ἐρασιτεχνῶν τῆς πολιτικῆς.

Φράξατέ τους τὸν δρόμον καὶ τὸν κατήφορον ποὺ ἔχουν πάρει, διότι μαζὶ μὲ αὐτοὺς θὰ καταστραφῆ καὶ ὁ τόπος.

Συνετίσατέ τους καὶ συμβουλεύσατε αὐτούς, ὡς παλαιὸς ἔμπειρος καὶ παγκοσμίου ἀκτινοβολίας πολιτικός, νὰ ἀναθεωρήσουν τὴν πολιτικήν τους, νὰ προσαρμοσθοῦν στὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα καὶ τὸ συμφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἢ νὰ παραιτηθοῦν καὶ νὰ παραδώσουν τὴν ἐξουσίαν εἰς ἄλλους πιὸ ἱκανούς.

Μόνον ἕνας πολιτικὸς τοῦ ἰδικοῦ σας ἀναστήματος καὶ κύρους μπορεῖ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ὁμαλότητα, τὴν γαλήνη καὶ τὴν ἐθνικὴ ὁμοψυχία σ' αὐτὸν τὸν τόπο.

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 5 Μαΐου 1984

Μετ' ἐξόχου τιμῆς

ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ

Ἰατρὸς

Πρώην Πρόεδρος Δημοτ. Συμβουλίου Λαμίας

Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΛΑΥΙΚΗ ΕΠΑΡΧΙΑ

Ἐν ὄψει τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 25ης Μαρτίου, ἀπέστειλα στὶς 8 Μαρτίου 1984 Ἀνοικτὴν Ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς συμπατριώτας μου, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ἐπαρχιακὸν Τύπον καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Δρ ΛΟΥΚΑΣ ΧΡ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΛΑΜΙΑ, ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ 35
ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 22.246

ΠΡΟΣ
ΤΟΥΣ ΦΛΟΓΕΡΟΥΣ
ΕΛΛΗΝΑΣ ΠΑΤΡΙΩΤΑΣ ΜΟΥ

Σὲ λίγες ἡμέρες τὸ Πανελλήνιον θὰ κληθῆ νὰ ἑορτάση μιὰ ἀπὸ τὶς πλέον σημαντικὲς Ἐθνικὲς Ἐπετείους, τὴν 25ην Μαρτίου 1821.

Θὰ κληθῆ ὁ λαὸς καὶ ἡ μαθητιῶσα νεολαία νὰ τιμήση μὲ τὶς σημαῖες καὶ τὰ λάβαρά της τὴν μνήμην τῶν χιλιάδων ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων ἀγωνιστῶν καὶ ἡρώων τῆς Ἐθνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τῆς πρωτευούσης μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου ὀρεινοῦ χωρίου τῆς ἐπικρατείας θὰ ντυθοῦν στὰ γαλάζια γιὰ τὸν μεγάλο ἑορτασμό. Οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν θὰ ἠχήσουν χαρμόσυνα καὶ οἱ φιλαρμονικὲς τῶν μεγάλων πόλεων θὰ παιανίζουν θούρια καὶ ἐθνικὰ ἐμβατήρια.

Θὰ γίνη ὅμως ἔτσι;

Τὰ τελευταῖα χρόνια, μὲ τὴν ἀνοχὴν δυστυχῶς τῆς Ν.Δ., εἴτε εὑρισκομένης εἰς τὴν Κυβέρνησιν, εἴτε εἰς τὰ ἕδρανα τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἐπιχειρεῖται μία ὑποβάθμισις τῶν ἐθνικῶν ἐπετείων, ἀποπροσανατολισμὸς ἀπὸ τὸν σκοπὸν τοῦ ἑορτασμοῦ καὶ μία φοβερὰ καὶ ἀνέντιμος παραποίησις τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ χλευασμοῦ τῶν ἐθνικῶν μορφῶν καὶ συμβόλων.

Ἡ ἐθνική μας σημαία ὑποστέλλεται καὶ στὴν θέσι της γίνεται ἡ ἔπαρσις ξένων ἐρυθροπρασίνων συμβόλων.

Τὰ ἐθνικὰ θούρια καὶ ἐμβατήρια καὶ τὰ τραγούδια τῆς Ἑλληνικῆς λεβεντιᾶς, παρεχώρησαν τὴν θέσι τους στὰ μπουζουκοτράγουδα τοῦ γνωστοῦ Θεοδωράκη καὶ τῶν ἄλλων μαέστρων τῆς ἐρυθρᾶς κουλτούρας καὶ τῶν γνωστῶν Ἐλασίτικων ἀσμάτων.

Στοὺς χώρους τῶν παρελάσεων ἐμφανίσθηκαν οἱ ὀρδὲς τοῦ αἱμοσταγοῦς καὶ «ἡρωϊκοῦ» ΕΛΑΣ ποὺ μονοπωλιακῶς «ἀντιπροσωπεύει» τὴν ἐθνικὴ ἀντίστασι.

Στοὺς πανηγυρικοὺς λόγους τῶν ἐθνικῶν ἐπετείων ὑμνεῖται σήμερα ὁ Βελουχιώτης ἀντὶ τοῦ Ἀθανασίου Διάκου, ὁ Καπετὰν Γιώτης ἀντὶ τοῦ Καραϊ-

σκάκη καὶ ὁ τέως ἀρχηγὸς τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» Βαφειάδης, ὑπεύθυνος γιὰ τὸν θάνατο χιλιάδων Ἑλλήνων στρατιωτῶν καὶ πολιτῶν, τὴν ἁρπαγὴ 28.000 Ἑλληνοπαίδων τοῦ ἀπαισίου παιδομαζώματος, καὶ τὴν πυρπόλησιν τῶν ἑκατοντάδων ἑλληνικῶν χωριῶν, ἀντὶ τοῦ θρυλικοῦ Γέρου τοῦ Μωριᾶ, ἐνῷ ἐκ παραλλήλου καὶ κατὰ βάρβαρον τρόπον παραποιεῖται ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία.

Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς καταστάσεως ποὺ τείνει νὰ ἐξαφανίσῃ κάθε τὶ τὸ Ἑλληνικόν, τί κάνουν οἱ ἁρμόδιοι;

Τί κάνει ἡ πολιτική μας ἡγεσία;

Τί κάνουν οἱ Ἐκκλησιαστικές μας Ἀρχές;

Τί κάνουν τὰ Ἀνώτατα πνευματικά μας ἱδρύματα;

Τί κάνει ὁ Ἐθνικόφρων Τύπος;

Τί κάνει τέλος ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων;

Τί κάνουμε ΟΛΟΙ ΕΜΕΙΣ, οἱ εἰς Θεὸν καὶ εἰς τὸ Ἔθνος πιστεύοντες;

ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΤΙΠΟΤΕ!!

Ἡ Πολιτική μας Ἡγεσία χάριν προσκαίρων πολιτικῶν σκοπιμοτήτων, ἔχασε δυστυχῶς τὸν Ἐθνικό της προσανατολισμὸ καὶ τὸ πολιτικό της πιστεύω καὶ πλανᾶται μεταξύ... ριζοσπαστικῶν φιλελευθερισμῶν, εὐρέων φασμάτων, πλουραλισμῶν καὶ ἄλλων ἀνοησιῶν.

Ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησία «αἰνεῖ καὶ εὐλογεῖ» τὸν ὕψιστον, ἐνῷ ὑπὸ τοὺς πόδας της κατεδαφίζεται καὶ χλευάζεται ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἀπὸ τοὺς πάσης φύσεως ἐρυθροὺς κουλτουριάρηδες, ποὺ ἔχουν εἰσχωρήσει στὰ μαζικὰ μέσα ἐνημερώσεως καὶ ἀνενοχλήτως πραγματοποιοῦν τὸ φθοροποιόν τους ἔργον. Καὶ δικαίως ἀκούγεται ἡ φωνὴ καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Λαοῦ: Ποῦ εἶσθε Διάκοι καὶ Παπαφλέσσηδες, ποῦ εἶσαι Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανέ, ποὺ ἀγωνισθήκατε καὶ πέσατε «γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἁγία...», δὲν θὰ τρίζουν σήμερα ἀπὸ ἀγανάκτησι τὰ κόκκαλά σας;

Τὰ Ἀνώτατα Πνευματικά μας Ἱδρύματα, τὸ Ἱερὸν Τέμενος τῶν Ἀθανάτων, τί κάνουν ἐνώπιον τῆς ἀνιέρου προσπαθείας τοῦ ἀφελληνισμοῦ; Τί κάνουν ὅταν οἱ «προοδευτικοὶ» διαλύουν τὴν Ἐθνική μας γλῶσσα; Τί κάνουν ὅταν οἱ ἀνθέλληνες καὶ ἀνιστόρητοι παραποιοῦν καὶ παραγράφουν τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν; Περὶ ποίων ἄλλων μεριμνοῦν καὶ τυρβάζουν;

Ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων τί κάνει μετὰ τὴν μεταστέγασίν του εἰς τὸ πολυτελὲς γραφεῖον τῶν Βασιλικῶν Ἀνακτόρων; Δὲν ἀνησυχεῖ ὡς Ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους ἀπὸ τὰ καθημερινῶς διαδραματιζόμενα καὶ ἀπὸ τὴν πορεία τῶν πολιτικῶν πραγμάτων; Ποῦ εἶναι ὁ Καραμανλῆς τῆς ἐνδόξου ὀκταετίας;

Καὶ φθάνω ἀπὸ τὴν Κορυφὴν εἰς τὴν Βάσιν, διότι αὐτὴ ἔμεινε πλέον ἡ ἀγωνιστικὴ ἔπαλξις, ἡ ΕΛΠΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ καὶ διὰ τοῦτο ἀπευθύνομαι σὲ ΣΑΣ καὶ κάνω ἔκκλησιν στὰ πατριωτικά σας αἰσθήματα.

᾿Αγωνισθεῖτε μὲ ὅλες σας τις δυνάμεις γιὰ νὰ μείνη ἡ Ἑλλάδα Ἑ λ λ η ν ι κ ὴ καὶ ὄχι Σλαυικὴ ἐπαρχία.

᾿Αγωνισθεῖτε γιὰ νὰ ἔχη ἡ Ἑλλάδα τὸ γαλάζιο σύμβολό της.

᾿Αντιδράσατε σωστὰ καὶ δυναμικὰ στὶς προσπάθειες τῶν ἀνθελλήνων νὰ ἀλλοιώσουν τὶς ἐθνικές μας ἑορτὲς καὶ κάθε τὶ ποὺ ἔχει ἑλληνικὸ χρῶμα καὶ ἑλληνικὴ ρίζα.

Εἶμαι γέρος 85 ἐτῶν καὶ ἄρρωστος, γνωστὸς στὴν ἐπαρχία μου γιὰ τὴν ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ δρᾶσι μου, καὶ μαζί σας εἶμαι πρόθυμος νὰ ἀγωνισθῶ γιὰ τὴν ΕΛΛΑΔΑ ΜΑΣ μέχρι καὶ τῆς τελευταίας μου πνοῆς.

Λαμία 8 Μαρτίου 1984

Μὲ ἀγωνιστικοὺς χαιρετισμοὺς

ΛΟΥΚΑΣ ΧΡ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ

᾿Ιατρὸς

Ὁδὸς Θερμοπυλῶν 35 Τ.Κ. 351.00 Λ Α Μ Ι Α

«ΤΙ ΚΑΝΟΥΝ ΤΑ ΑΝΩΤ. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ;»

Πρὸς τοὺς διακεκριμένους πολιτικοὺς καὶ πνευματικοὺς ἀνθρώπους τῆς χώρας, ἀπευθύνεται ἡ ἀπὸ 22.5.1984 ἐπιστολή μου, ἡ ὁποία καὶ τοὺς καλεῖ νὰ ἀναλογισθοῦν τὶς εὐθῦνες των καὶ νὰ ἀντιδράσουν σθεναρῶς κατὰ τοῦ ᾿Ερυθροπρασίνου ὁλοκληρωτισμοῦ.

Τὸ πλῆρες κείμενον τῆς ἐπιστολῆς μου ἔχει ὡς ἑξῆς:

᾿Εν Λαμίᾳ τῇ 22.5.1984

Πρὸς τοὺς ᾿Αξιοτίμους κ.κ.:

1) Μιχαὴλ Στασινόπουλον, τέως Πρόεδρον Δημοκρατίας, ᾿Ακαδημαϊκὸν
2) Παναγιώτην Κανελλόπουλον, πρώην Πρωθυπουργὸν
3) Σπῦρον Μαρκεζίνην, πρώην Πρωθυπουργὸν
4) Κων/νον Παπακωνσταντίνου, πρώην Πρόεδρον Βουλῆς, Βουλευτὴν ᾿Επικρατείας
5) Δημήτριον Παπασπύρου, πρώην Πρόεδρον Βουλῆς
6) Λάμπρον Εὐταξίαν, τέως Ὑπουργὸν
7) ᾿Ιωάννην Τούμπαν, ᾿Αντιναύαρχον ἐ.ἀ., τ. Ὑπουργὸν - ᾿Ακαδημαϊκὸν
8) Νικόλαον Λοῦρον, Καθηγητὴν Πανεπιστημίου - ᾿Ακαδημαϊκὸν

Εὑρισκόμενος ἤδη εἰς τὰς Δυσμὰς τοῦ βίου μου (85 ἐτῶν) —ἀναρρώσας ἐκ προσφάτου πνευμονικοῦ οἰδήματος συνεπείᾳ καρδιακῆς ἀνεπαρκείας— καὶ «τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενος» ὅπως καὶ ἐσεῖς ἔξοχοι Ἕλληνες, ποιῶ ἔκκλησιν —ἴσως τὴν τελευταίαν τῆς ζωῆς μου— εἰς τὰ πατριωτικά σας αἰσθήματα, ὅπως συναισθανόμενοι τὸ βάρος τῶν ΕΥΘΥΝΩΝ ΣΑΣ ἀπέναντι τοῦ παρελθόντος —παρόντος καὶ μέλλοντος τοῦ Ἔθνους μας— ἀποφασίσατε καὶ ΕΣΕΙΣ διὰ παντὸς μέσου καὶ τρόπου νὰ ἀ ν τ ι δ ρ ά σ ε τ ε σ θ ε ν α ρ ῶ ς —ὅπως κάνω κι ἐγώ— ὥστε νὰ μὴν καταστραφῇ ἡ Πατρίδα μας ἀπὸ

τὸν πρασινοκόκκινον ὁλοκληρωτισμὸν τῶν Μαρξιστοκινουμένων ἀνθρωποειδῶν τύπου Παπανδρέου καὶ συνοδοιπορίας του Φλωράκη καὶ Μάρκου Βαφειάδη.

Τὰ τελευταῖα χρόνια μὲ τὴν ἀνοχὴν δυστυχῶς ὅλων μας ἐπιχειρεῖται μεθοδικῶς μία ὑποβάθμισις τῶν ἐθνικῶν ἐπετείων, ἀποπροσανατολισμὸς ἀπὸ τὸν σκοπὸν τοῦ ἑορτασμοῦ καὶ μία φοβερὰ καὶ ἀνέντιμος παραποίησις τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ χλευασμοῦ τῶν ἐθνικῶν μορφῶν καὶ Συμβόλων.

Ἡ Ἐθνική μας Σημαία ὑποστέλλεται καὶ εἰς τὴν θέσιν γίνεται ἡ ἔπαρσις ξένων Ἐρυθροπρασίνων Συμβόλων. Τὰ Ἐθνικὰ θούρια καὶ ἐμβατήρια τῆς Ἑλληνικῆς Λεβεντιᾶς παρεχώρησαν τὴν θέσιν των εἰς τὰ μπουζουκοτράγουδα τοῦ γνωστοῦ Θεοδωράκη καὶ εἰς Ἐλασίτικα ᾄσματα.

Εἰς τοὺς χώρους τῶν παρελάσεων ἐνεφανίσθησαν οἱ ὀρδὲς τοῦ αἱμοσταγοῦς καὶ «ἡρωϊκοῦ» ΕΛΑΣ, ὅστις ἀντιπροσωπεύει μονοπωλιακῶς καὶ τὴν Ἐθνικὴν Ἀντίστασιν.

Ὑμνοῦνται οἱ κόκκινοι προδότες Βελουχιώτης, Μᾶρκος Βαφειάδης καὶ Καπετὰν Γιώτης, ἀντὶ τῶν ἡρώων τοῦ '21 καὶ τῶν νεωτέρων ἀγώνων τοῦ Ἔθνους, ἐκ παραλλήλου δέ, παραποιεῖται κατὰ βάρβαρον τρόπον ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ Ὀρθοδοξία.

Τὸ Ἔθνος χάνεται, τὸ Κράτος διαλύεται, ἡ καταστροφικὴ καὶ προδοτικὴ μανία τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. καὶ τοῦ Κ.Κ.Ε. δὲν θ ὰ ἀ φ ή σ ο υ ν τ ί π ο τ α ὄ ρ θ ι ο ν.

Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς Καταστάσεως, τί κάνουν οἱ ἁρμόδιοι, ἡ Πολιτικὴ Ἡγεσία, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας, τὰ Ἀνώτατα Πνευματικὰ Ἱδρύματα, ὁ Ἐθνικόφρων Τύπος καὶ ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων; Ἀλλὰ καὶ ἐσεῖς ὅλοι μὲ τὴν πεῖραν καὶ τὴν πλουσίαν εἰς δρᾶσιν καὶ πατριωτισμὸν ἱστορίαν σας, τί κάνετε;

Ἀπολύτως τίποτα.

Μὴ ξεχνᾶτε, ἀγαπητοί μου, ὅτι «μιὰ εἶναι ἡ φυλὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν» καὶ ἔχετε τὴν τιμὴν νὰ ἀνήκετε καὶ ἐσεῖς εἰς αὐτήν. Μὴ τὴν προδίδετε εἰς τὰς δυσμὰς τοῦ βίου σας, διότι οἱ δάφνες τῆς ἐπιτυχίας σας εἰς τὴν ζωὴν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπαναπαύεσθε θὰ μαρανθοῦν κι αὐτὲς καὶ ὅτι ἡ Ἱστορία σας ἐ κ τ ῶ ν τ ε λ ε υ τ α ί ω ν π ρ ά ξ ε ώ ν σ α ς θ ὰ κ ρ ι θ ῆ, ὅσα καὶ ἂν προσεφέρατε εἰς τὸ παρελθόν.

Ἂς προσπαθήσουμε ἀκόμη μιὰ φορὰ νὰ ἀσφαλίσουμε τὴν Κ ε ρ κ ό π ο ρ τ α.

Ἡ τελευταία μάχη «ἡ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν» νὰ μείνῃ στὴν μνήμην ἐλευθέρων ζωντανῶν, μὲ χρυσῆ ματιά, μὲ ὑπερήφανο μέτωπο καὶ βλέμμα γεμάτο σιγουριά, χαμόγελο καὶ καλωσύνη, Ἑλλήνων ἀπογόνων.

Μὲ πατριωτικὰ αἰσθήματα
ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
Ἰατρὸς

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ:
«ΕΥΧΟΜΑΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΞΟΥΝ ΤΗΝ ΦΩΝΗΝ ΣΑΣ...»

Ἡ ἀπήχησις, τὴν ὁποίαν εἶχε ἡ ἐπιστολή μου πρὸς τὴν πνευματικὴν ἡγεσίαν τοῦ τόπου, εὗρε ἀνταπόκρισιν καὶ ἀπὸ τὸν ἀνώτατον πνευματικόν μας Ἡγέτην, τὸν Προκαθήμενον τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς, Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ.κ. Ἰάκωβον.

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου ἔχει ὡς ἑξῆς:

GREEK ORTHODOX ARCHDIOCESE OF NORTH AND SOUTH AMERICA

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

10 EAST 79th STREET, NEW YORK, N.Y. 10021 • TEL.:(212) 570-3500 • CABLE: ARCHGREEK, NEW YORK

Τῆ 4η Ἰουνίου 1984

Ἀξιότιμον Κύριον
Λ. Τσαγκάρην, Ἰατρόν
Λαμία

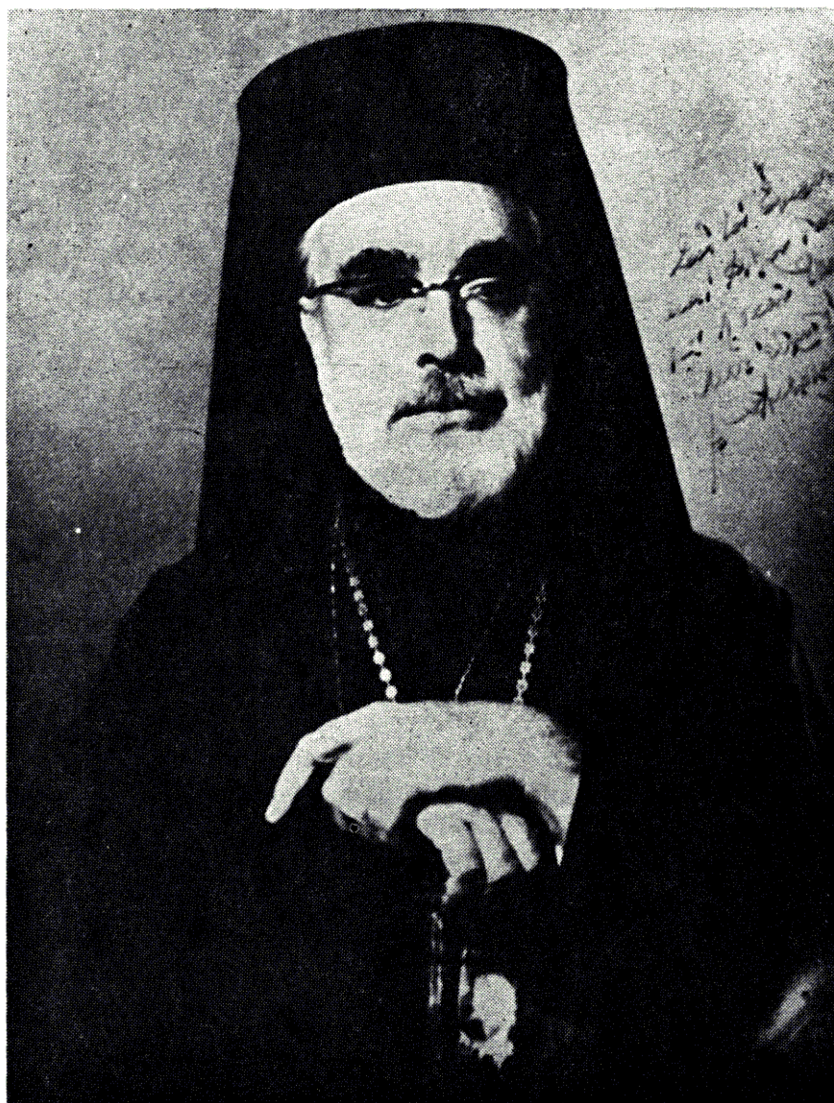
Ἀγαπητέ κ. Τσαγκάρη,

Εὐχαριστῶ διά τό ἀντίγραφον τῆς ἀνοικτῆς ἐπιστολῆς σας πρός τούς πλέον διακεκριμένους πολιτικούς καί πνευματικούς ἀνθρώπους μας.

Εὔχομαι νά προσέξουν τήν φωνήν σας καί νά μήν ἀφίσουν τήν Κερκόπορτα ἀφρούρητον. Ἡ ἐντολή μας νά φυλᾶμε Κερκόπορτες καί Θερμοπῦλες εἶναι ἐπιτακτική περισσότερον ἀπό κάθε ἄλλην φοράν.

Μετ' εὐχῶν θερμῶν
Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ο ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

Ὁ φλογερὸς πατριώτης Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Βορ. καὶ Νοτ. Ἀμερικῆς κ.κ. Ἰάκωβος, θερμὸς συμπαραστάτης καὶ ἱκανώτατος Ποιμενάρχης τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς, μὲ ἰδιόχειρον ἀφιέρωσιν πρὸς τὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΚΕΣ ΣΤΟ "ΠΡΑΣΙΝΟ" ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Μοῦ ἔτυχε καὶ αὐτὸ στὴν ζωή μου καὶ μάλιστα εἰς τὰς δυσμάς τοῦ βίου μου νὰ συρθῶ εἰς τὰ κρατητήρια τῆς Ἀστυνομίας καὶ στὶς αἴθουσες τῶν δικαστηρίων. Νὰ δικασθῶ πρωτοδίκως εἰς 7μηνον φυλάκισιν καὶ νὰ ἀθωωθῶ πανηγυρικῶς εἰς τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν, μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι «ἐξύβρισα τὸν Πρωθυπουργόν, κ. Α. Παπανδρέου», ἐνῷ στὴν πραγματικότητα ἤσκησα ὀξεῖαν κριτικὴν κατὰ τῆς Κυβερνήσεώς του, γιὰ τὰ φορολογικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα πλήττουν ὅλες τὶς τάξεις τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν ἐπαγγελματιῶν.

Καὶ τοῦτο ἴσως νὰ ἀποτελῆ θανάσιμον ἁμάρτημα στίς... Σοσιαλιστικὲς χῶρες, ἡ ἄσκησις δηλαδὴ οἰασδήποτε κριτικῆς ἐπὶ τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου καὶ οἱ ἀποπειρόμενοι νὰ τὴν ἀσκήσουν νὰ ὑφίστανται τὶς συνέπειες. Ταλαιπωρίες στὰ Ἀστυνομικὰ Τμήματα, στὶς Ἀνακριτικὲς καὶ Εἰσαγγελικὲς Ἀρχὲς καί, τέλος, στὶς αἴθουσες των δικαστηρίων, μὲ πιθανὴν κατάληξιν τὸν Κορυδαλλόν.

Ἀναγκαία ἐδῶ μία διευκρίνησις, πρὸς ἄρσιν τυχὸν παρεξηγήσεων καὶ παρερμηνειῶν.

Ὅταν ἀναφερόμεθα σὲ «Σοσιαλιστικὲς χῶρες», δὲν ἐννοοῦμε, βέβαια, τὴν Δυτικὴ Γερμανία τοῦ Καγκελλαρίου Κόλ, ἢ τὴν Σουηδία τοῦ Ὄλαφ Πάλμε ἢ τὴν Ἱσπανία τοῦ Φελίππε Γκονζάλες, ἀλλὰ τοὺς «Σοσιαλισμοὺς» τῶν τρίτων καὶ ἀνατολικῶν χωρῶν, π.χ. τὴν Λιβύη τοῦ Συντ/ρχου Καντάφι, τὴν Κούβα τοῦ Κάστρο, τὴν Πολωνία τοῦ Γιαρουζέλσκυ καὶ τὴν Ἑλλάδα τοῦ Ἀνδρέα.

Ὅλες αὐτὲς οἱ Σοσιαλιστικές... Δημοκρατίες τῆς δευτέρας σειρᾶς ἢ τοῦ τρίτου κόσμου, ἔχουν βέβαια σοσιαλιστικὴν ψευδεπίγραφον ἐτικέττα, ἀλλὰ ἡ πεμπτουσία τους δὲν εἶναι σοσιαλιστική, ἀλλὰ σαφῶς μαρξιστικὴ καὶ ἑπομένως ὁλοκληρωτική.

Πολὺ ὀρθῶς ὁ Λαός μας, μὲ τὴν σοφία ποὺ τὸν διακρίνει, χαρακτηρίζει τὸ καθεστὼς τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. καὶ τὴν πράσινη ἀμφίεσί του, σὰν τὸ καρπούζι, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια εἶναι πράσινη, ἀλλὰ ἡ ἐσωτερική του ὄψις καὶ ἡ καρδιά του εἶναι κατακόκκινη.

* * *

Ὅπου ἐπεκράτησαν αὐτὰ τὰ χρώματα, αὐτὰ τὰ καθεστῶτα καὶ αὐτὲς οἱ ἰδεολογίες, ἡ ἐλευθερία ἀπέδρασε καὶ παρέμειναν ἡ ὀδύνη καὶ ὁ στεναγμὸς γιὰ τὸν δυστυχῆ Λαό.

Διότι ἐρυθροπράσινη ἰδεολογία σημαίνει: Ἔλλειψις ἐλευθερίας, κατάργησις τῆς προσωπικότητος, κατάργησις τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, κατάργησις τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἀσταθὴς οἰκονομία καὶ καλπάζων πληθωρισμός, ἀνεργία ἢ ὑποαπασχόλησις, οἰκογενειοκρατία καὶ κομματισμός, ἀναξιοκρατία καὶ πρασινοφρουρισμὸς εἰς τὴν δημοσίαν ζωήν.

Ὅταν ἐπεκράτησε τὸ Κόμμα ἢ μᾶλλον τὸ Κίνημα τοῦ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου... ἀνέβηκε «ὁ Λαὸς στὴν Ἐξουσία». Καὶ στὴν περίπτωσι αὐτή, ὅταν λέμε Λαός, δὲν ἐννοοῦμε βέβαια τὸν ἐργάτη ἢ τὸν ἀγρότη μὲ τὸ ἡλιοκαμένο πρόσωπο καὶ τὰ ροζιασμένα χέρια, ποὺ ἔχει ποτίσει τὸ χωράφι ἢ τὸ ἐργοστάσιο μὲ τὸν τίμιο ἱδρῶτα του. Οὔτε ἐννοοῦμε τὸν ἐπιστήμονα ποὺ ξημεροβραδιάζεται στὸ ἐργαστήριό του ἢ στὸ χειρουργικὸ τραπέζι, βοηθώντας τὸν συνάνθρωπό του καὶ τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Οὔτε τὸν νοικοκύρη ἀστό, ἀλλὰ τὸν πρασινοκηφῆνα τῶν πεζοδρομίων καὶ τῶν σφαιριστηρίων, τὸν ἀργόσχολο, τὸν μαλλιὰ καὶ τὸν ρυπαρὸ μουσοτραφῆ καὶ φθειροπώγωνα, ποὺ δὲν ἔχει ἐργασθῆ ποτὲ στὴν ζωή του καὶ δὲν ἔχει προσφέρει τίποτε οὔτε στὸν ἑαυτό του, οὔτε στὴν κοινωνία, ἀλλὰ ζῆ παρασιτικῶς εἰς βάρος τῶν ἄλλων.

Καὶ οἱ «ἄλλοι» μπορεῖ νὰ εἶναι οἱ γονεῖς του, οἱ συγγενεῖς του, οἱ φίλοι του καὶ σήμερα οἱ «ἄλλοι» εἶναι τὸ κοινωνικὸ σύνολο καὶ διὰ νὰ εἴμεθα πιὸ σαφεῖς, ὁ Κρατικὸς Προϋπολογισμός, ὁ ὁποῖος στηρίζεται καὶ τροφοδοτεῖται ἀπὸ τὸ πορτοφόλι καὶ τὸν μόχθον τῶν Ἑλλήνων Φορολογουμένων.

Αὐτοί, λοιπόν, οἱ «τύποι», ποὺ ὁ Λαός μας μὲ τὴν θυμοσοφία του τοὺς ἔχει «βαφτίσει» λίαν ἐπιτυχῶς Πρασινοφρουρούς, ὡς ἔργον τους ἔχουν τὴν περιφρούρησιν καὶ τὴν στήριξιν τοῦ Ἐρυθροπρασίνου καθεστῶτος. «Ὁ λαὸς στηρίζει τὴν Ἀλλαγή».

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἄνοδον τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. στὴν ἐξουσία, ἐνεδύθη-

σαν τήν... δικαστικὴν τήβεννον καὶ ἀνέλαβαν «εἰσαγγελικὰ» καθήκοντα.

Τοὺς εἴδαμε στὶς Δημόσιες Ὑπηρεσίες καὶ τοὺς Ὀργανισμοὺς τοῦ Δημοσίου, νὰ προβαίνουν σὲ ἐκτεταμένες προγραφές, «πογκρὸμ» καὶ καρατομήσεις συναδέλφων τους (π.χ. στὴν Δ.Ε.Η. τὸ μνημόνιον τοῦ διαβοήτου πρασινοφρουροῦ Ἀλέξη Τσώλη - Ἴδε Ἀθηναϊκὸν Τύπον τῆς 30.4.1982).

Τοὺς εἴδαμε στὰ Σώματα Ἀσφαλείας μὲ τὴν στολὴν τοῦ ἀστυνομικοῦ, νὰ διώκουν συναδέλφους των ἀστυνομικούς, ἐπειδὴ δι' ἐπαγγελματικοὺς καὶ μόνον λόγους ἀντέδρασαν στὴν συγχώνευσιν τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, τῶν δύο ἐνδόξων καὶ μαρτυρικῶν σωμάτων, τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, στὸ καινούργιο Σῶμα, ποὺ θὰ φέρη τὴν ἐπωνυμίαν «ΕΛΑΣ».

Ἴσως ἡ ἐπωνυμία αὐτὴ νὰ θυμίζη «ἄλλες ἐποχές», κατὰ τὶς ὁποῖες, ἕνας «ἡρωϊκὸς στρατός», μὲ τὸν ἴδιο τίτλο, γέμισε μὲ πτώματα Ἀστυνομικῶν τὰ Διυλιστήρια τῆς Οὗλεν καὶ τὶς χωματερὲς τοῦ Περιστερίου.

Τί ἄλλο θὰ μποροῦσε νὰ περιμένη κανεὶς ἀπὸ μίαν Μαρξιστικὴν Κυβέρνησιν καὶ ἕναν ἁρμόδιον ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος ἐκ νεότητός του ἀνήκει εἰς τὴν ΕΑΜικὴν παράταξιν;

ΕΝΑΣ ΠΡΑΣΙΝΟΦΡΟΥΡΟΣ ΕΝΕΔΡΕΕΙ...

Σὰν παράδειγμα τῆς προκλητικότητος καὶ τῆς θρασύτητος τῶν πιστῶν μεντόρων τοῦ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου, εἰς τὴν ἀστυνόμευσιν τῶν πολιτῶν, θὰ σᾶς περιγράψω ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ σχετικῶς πρόσφατον ἐπεισόδιον, μὲ ἥρωα ἕναν ἄσημον πρασινοφρουρόν, ἀλλὰ «γνήσιο παιδὶ τοῦ λαοῦ» καὶ θῦμα τὸν ὑπογράφοντα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 4ης Μαΐου 1982, πῆγα εἰς παρακείμενον τῆς οἰκίας μου ψητοπωλεῖον τοῦ κ. Γκούρλια, ὡς συνήθως πράττω, γιὰ νὰ συναντήσω μερικοὺς φίλους μου καὶ νὰ περάσω τὴν ὥρα μου.

Ἐκεῖ συνήντησα μόνον τὸν φίλον μου κ. Ἀθανάσιον Ἀναγνωστόπουλον, στρατηγὸν ἐ.ἀ. Παραγγείλαμε ἀπὸ μία λεμονάδα καὶ συζητούσαμε διάφορα οἰκογενειακά μας θέματα.

Ἐκείνη τὴν στιγμὴ ἦλθε καὶ ὁ γνωστός μου κ. Καυκᾶς, μὲ ἕνα χαρτὶ στὰ χέρια. Ἀφοῦ μὲ καλησπέρισε, κάθησε κοντά μου καὶ μοῦ εἶπε:

— Γιατρέ, μοῦ ἦλθε ἕνα χαρτὶ ἀπὸ τὴν Ἐφορία γιὰ νὰ πλη-

ρώσω 32.000 δρχ. Εἶναι ἐξοργιστικό, διότι τὸν προηγούμενο χρόνο, μὲ τὰ ἴδια σχεδὸν ἔσοδα, εἶχα πληρώσει τὰ μισά. Πῶς γίνεται αὐτό; Πές μου, σὲ παρακαλῶ, ἐσὺ σὰν ἐγγράμματος, τί μπορῶ νὰ κάνω γιὰ νὰ διορθωθῆ ἡ ἀδικία αὐτή.

Τοῦ ἀπήντησα, ὅτι τὸ μόνον ποὺ μπορεῖ νὰ κάνη, εἶναι νὰ πάη νὰ πληρώση χωρὶς καθυστέρησι, διότι δὲν γίνεται τίποτε.

— Καὶ σὲ μένα», προσέθεσα, «ἡ 'Εφορία μοῦ ἔστειλε ἐφέτος τριπλάσιον ποσὸν 2.800.000 δρχ., ἐνῷ πέρυσι εἶχα πληρώσει μόνον 800.000 δρχ. καὶ ἔστειλα ἤδη καὶ πλήρωσα 360.000 δρχ. ὡς πρώτη δόσι.

Νέοι χρόνοι, νέα ἤθη!...

Μετά, ἀφορμῆς δοθείσης, συζητούσαμε καὶ οἱ τρεῖς μας γιὰ τὰ νέα φορολογικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως Παπανδρέου, ὅτι εἶναι ἐξαιρετικῶς ἐπαχθῆ καὶ ὅτι θὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα, ὅλες οἱ 'Επιχειρήσεις νὰ «βάλουν λουκέτο» καὶ νὰ δημιουργηθοῦν στρατιὲς ἀνέργων.

Τότε, ὅλως αἰφνιδίως καὶ χωρὶς νὰ τὸν προκαλέση κανείς, σηκώθηκε ἀπὸ τὸ διπλανὸ τραπέζι ποὺ ἔπινε κρασί, ἕνας «τύπος» ἰσχνός, κακομούτσουνος, μὲ ἀφυδατωμένο ρυτιδιασμένο πρόσωπο, καὶ ἀπευθυνόμενος σὲ μένα, μοῦ λέει μὲ θρασὺ καὶ προκλητικὸ τόνο:

— Εἴτε τὸ θέλετε, εἴτε ὄχι, ἐμεῖς θὰ σᾶς κυβερνήσουμε 20 χρόνια!!! Νὰ σκάσετε!!!

Τότε, ἐξοργισθεὶς γιὰ τὴν ἀδικαιολόγητη καὶ προκλητικὴ παρέμβασίν του, τοῦ εἶπα:

— Ποῖος εἶσαι ἐσύ, βρὲ παληάνθρωπε, ποὺ θὰ μᾶς κυβερνήσης 20 χρόνια; Ποῖος σοῦ ἔδωσε τὸ δικαίωμα νὰ παρεμβαίνης στὴν συζήτησί μας;

'Αμέσως, κατέρυθρος ἀπὸ ὀργὴ καὶ μῖσος, σηκώθηκε ἀπὸ τὸ κάθισμά του ὁ Τσάμης (ἔτσι τὸν ἔλεγαν), καὶ μὲ τὸ μπουκάλι ποὺ εἶχε στὸ τραπέζι του καὶ ἔπινε κρασί, ἐκινήθη ἐναντίον μου γιὰ νὰ μὲ κτυπήση.

Εὐτυχῶς, ἐκείνη τὴν στιγμὴ παρενέβη ὁ στρατηγὸς 'Αναγνωστόπουλος καὶ τοῦ πῆρε τὸ μπουκάλι ἀπὸ τὸ χέρι, διότι ἀσφαλῶς μὲ τὴν κακότητα ποὺ τὸν διακρίνει, θὰ μοῦ εἶχε καταφέρει στὸ κεφάλι θανάσιμον πλῆγμα.

Μετὰ τὴν πρώτην ἀπόπειρα, ἀντὶ νὰ συνετισθῆ καὶ νὰ ἠρεμήση, ἔγινε ἐπιθετικώτερος. Ἅρπαξε μιὰ καρέκλα καὶ μοῦ ἐπετέθη γιὰ δεύτερη φορά, πλὴν ὅμως ὁ καταστηματάρχης τοῦ πῆρε τὴν καρέκλα καὶ τὸν πέταξε ἔξω ἀπὸ τὸ κατάστημά του, διότι εἶχε

δημιουργήσει καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν παρόμοια ἐπεισόδια, ἐπειδὴ ἦταν τύπος ἐριστικὸς καὶ αὐθάδης.

Τὸ ἐπεισόδιον ἔληξε μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Τσάμη —ἔτσι τοὐλάχιστον πιστέψαμε ὅλοι— τὰ πνεύματα ἠρέμησαν, παρέμεινα κι ἐγὼ δέκα λεπτὰ ἀκόμη γιὰ νὰ ἠρεμήσω καὶ μετὰ σηκώθηκα γιὰ νὰ πάω στὸ σπίτι μου νὰ ξαπλώσω.

Εἶμαι ἡλικιωμένος ἄνθρωπος καὶ ἀσθενὴς καὶ γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡσυχάζω νωρὶς τὸ βράδυ.

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΣ ΣΤΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Κατὰ τὶς 10 τὸ βράδυ, μόλις εἶχα βάλει τὶς πυζάμες μου καὶ ἑτοιμαζόμουν νὰ πλαγιάσω, ἀκούω συνεχῆ κτυπήματα στὴν ἐξώθυρα τοῦ σπιτιοῦ μου. Σηκώθηκα νὰ δῶ ποιός εἶναι.

Μέσα στὴν νύκτα διέκρινα ἕναν ἀξιωματικὸ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἕνα χωροφύλακα.

— Τί συμβαίνει παιδιά, τέτοια ὥρα;», τοὺς ρώτησα ἀνήσυχος.

— Ντύσου, γιατρέ, σὲ παρακαλῶ γρήγορα, καὶ ἔλα μαζί μας στὸ Τμῆμα», μὲ πρόσταξε ὁ ἀξιωματικός.

— Τί νὰ κάνω τέτοια ὥρα στὸ Τμῆμα;», ρώτησα ἀπορημένος. «Πέστε μου τί συμβαίνει;

— Πρέπει νὰ ἔλθης τώρα νὰ δώσης μιὰ κατάθεσι. Κατηγορεῖσαι ὅτι ἐξύβρισες τὸν Πρωθυπουργὸ καὶ πρέπει νὰ σὲ κρατήσουμε ἀπόψε στὸ Τμῆμα, διότι αὔριο τὸ πρωῒ θὰ σὲ πᾶμε στὸν Εἰσαγγελέα!...

Δὲν κατάλαβα τί ἀκριβῶς ἔλεγαν καὶ γιὰ ποιά ὑπόθεσι μὲ κατηγοροῦσαν. Ἐγὼ δὲν εἶχα βρίσει κανέναν πρωθυπουργό, μόνον αὐτὸν ποὺ μοῦ ἐπετέθη εἶχα βρίσει.

Τοὺς παρεκάλεσε νὰ μὴ μὲ ταλαιπωρήσουν βραδιάτικα, διότι εἶμαι γέρος 83 ἐτῶν καὶ ἄρρωστος ἀπὸ σοβαρὸ καρδιακὸ νόσημα καὶ τυχὸν καταταλαιπώρησίς μου εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποβῆ μοιραία.

Τοὺς ἐξήγησα ἀκόμη, ὅτι εἶμαι νομιμόφρων πολίτης, εὐυπόληπτος καὶ φερέγγυος ἄνθρωπος, γνωστὸς στὴν κοινωνία καὶ θὰ παρουσιαζόμουν ἀμέσως τὴν ἑπομένη τὸ πρωΐ, ὅπου οἱ Ἀρχὲς μὲ καλοῦσαν.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐπέμεινε νὰ τὸν ἀκολουθήσω, διότι εἶναι δύσκολοι καιροὶ καὶ ἐκινδύνευε ἡ θέσις του, ὅπως μοῦ ἐξήγησε καὶ μοῦ ἐνεπιστεύθη.

Ἐνώπιον τῆς ἐμμονῆς του καὶ γιὰ νὰ μὴ τὸν φέρω σὲ δύσκολη

θέσι, ντύθηκα ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦσα καὶ τὸν ἀκολούθησα. Μὲ ἐπεβίβασαν σὲ ἕνα περιπολικὸ ποὺ περίμενε στὸν δρόμο καὶ μὲ μετέφεραν στὸ Ἀστυνομικὸ Τμῆμα τῆς περιφερείας μου.

ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΣΑΙ ΟΤΙ...

Κατὰ τὶς 11 τὸ βράδυ, μὲ κάλεσε στὸ γραφεῖο του ὁ Μοίραρχος κ. Κυριακόπουλος καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς Ἐνωμοτάρχου, μοῦ ἀνεκοίνωσε ἐπισήμως, ὅτι κατηγοροῦμαι διὰ «περιΰβρισιν Ἀρχῆς» καὶ συγκεκριμένως δι' ἐξύβρισιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου καὶ παράβασιν τοῦ ἄρθρου 181 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος.

Τότε ἐπληροφορήθην ὅτι, ὁ φρουρὸς τοῦ πρασίνου καθεστῶτος Τσάμης Κων/νος τοῦ Γεωργίου καὶ τῆς Εὐαγγελίας, ἐκ Μικρολίβαδου Δομοκοῦ καταγόμενος κλπ., μὲ κατηγοροῦσε ὅτι: «ἐξύβρισα τὸν Πρωθυπουργὸ Ἀνδρέα Παπανδρέου τὴν 8ην μ.μ. σήμερον (4.5.84), εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θερμοπυλῶν Ψητοπωλεῖον τοῦ κ. Γκούρλια καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ 20 θαμώνων κλπ.».

Κατὰ τὴν ἐξέτασίν μου, εἰς τοὺς ἐνεργοῦντας τὴν προανάκρισιν ἀξιωματικούς, ἀπήντησα ὅτι ἡ κατηγορία εἶναι ψευδὴς καὶ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΑΣ

Ἑλλάδα μάνα μας γλυκειὰ Ἑλλὰς λεβεντογέννα
Γιὰ Σένα θὰ πεθάνουμε πιστοὶ στὰ πεπρωμένα...
Μὴ σὲ φοβίζουν Μάνα μας λύπες καὶ φοβέρες
Γιὰ Σένα πάλι φθάσανε μέρες δοξασμένες.
Γιὰ Σένα ἦλθε ὁ καιρὸς θὰ λάμψης θὰ φωτίσης·
Μόνη σὺ νίκησες τὴ βία νὰ τοὺς δείξης.
Ἔχεις παιδιὰ Ἀθάνατα, ξέρουνε νὰ πεθαίνουν·
Ὅπου κι ἂν πολεμήσανε Ἁψῖδες πάντα στένουν.
Ἁψῖδες θριαμβευτικὲς γεμάτες Σημασία,
Ποὺ συμβολίζουν Λευτεριά, Ἑλλάδα καὶ Θρησκεία.

ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
Ἰατρὸς
ἐκ Λαμίας

ἀνυπόστατος καὶ ὅτι μόνον τὸν μηνυτὴν ὕβρισα καὶ τοῦτο, διότι παρενέβη στὴν συζήτησίν μας αὐτοβούλως καὶ χωρὶς κἂν νὰ προκληθῇ. Προσέτι δέ, ἐπειδὴ μὲ προεκάλεσε μὲ τὴν ἀναιδῆ καὶ θρασυτάτην φράσιν του: «Ἐμεῖς θὰ σᾶς κυβερνήσουμε 20 χρόνια, εἴ-

τε τὸ θέλετε εἴτε ὄχι» καὶ ἐν συνεχείᾳ σήκωσε τὸ μπουκάλι καὶ μετὰ τὴν καρέκλα γιὰ νὰ μὲ κτυπήσῃ.

Τὴν νύκτα παρέμεινα ἄγρυπνος, καθισμένος σὲ μιὰ καρέκλα καὶ ἔγραφα ποιήματα (τὸ ἀνωτέρω). Δὲν μποροῦσα νὰ συνειδητοποιήσω, πῶς ἀπὸ τὴν μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη βρέθηκα κατηγορούμενος, μὲ ἀνύπαρκτη κατηγορία ἑνὸς τυχαίου καὶ ἐμπαθοῦς προσώπου καὶ πῶς οἱ Ἀρχὲς ἐδέχθησαν σὰν ἀληθινὴ τὴν καταγγελία του, ἐνῷ ἐξ ἀποστάσεως μύριζε οἰνόπνευμα, διότι ἦτο «γλεύκους μεμεστωμένος».

Παρὰ τὴν σύστασιν τῶν δικηγόρων μου, δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν μηνύσω «ἐπὶ ἀδίκῳ ἐπιθέσει καὶ ψευδῆ καταμηνύσει», διότι δὲν ἤθελα οὔτε νὰ κατέβω στὸ ἐπίπεδο τὸ δικό του, οὔτε νὰ τὸν ὑποβάλω σὲ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα πιθανὸν νὰ μὴ μποροῦσε νὰ πληρώσῃ.

...«ΕΦΘΑΣΕ Η ΛΑΜΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΗ ΕΝΑΝ ΤΣΑΓΚΑΡΗ»!...

Τὴν ἑπομένη τὸ πρωῒ μὲ ὡδήγησαν ὡς κοινὸν κακοποιόν, ἐνώπιον τοῦ Εἰσαγγελέως Λαμίας προκειμένου νὰ ἀπολογηθῶ.

Μετὰ τὴν ἀπολογίαν μου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀρνήθηκα καὶ ἀπέκρουσα τὴν κατηγορίαν ὡς ψευδῆ, ἀνυπόστατον καὶ κακόβουλον, καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὅλοι οἱ αὐτόπται μάρτυρες δὲν ἐπιβεβαίωσαν τὴν καταγγελίαν, ἐν τούτοις, ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς μοῦ ἀπήγγειλε κατηγορίαν «τῆς περιυβρίσεως Ἀρχῆς».

Δὲν μὲ παρέπεμψε στὴν αὐτόφωρον διαδικασίαν, ἀλλὰ ὥρισε τακτικὴν δικάσιμον, τὴν 18ην Μαΐου 1982, διὰ νὰ δικασθῶ ἐνώπιον τοῦ Τριμελοῦς Πλημμελειοδικείου Λαμίας.

Ἐν τῷ μεταξύ, συγγενεῖς καὶ φίλοι καὶ παλαιοὶ συνάδελφοι, πληροφορηθέντες τὸ γεγονὸς τῆς συλλήψεως καὶ προσαγωγῆς μου ἐνώπιον τοῦ Εἰσαγγελέως, ἔσπευσαν νὰ μὲ βοηθήσουν καὶ νὰ μοῦ συμπαρασταθοῦν.

Οἱ ἐκδηλώσεις των καὶ ἡ ἀγάπη μὲ τὴν ὁποίαν μὲ περιέβαλαν, ἦσαν πράγματι συγκινητικὲς καὶ δὲν θὰ τὶς λησμονήσω ποτὲ στὴν ζωή μου.

— Γιατρέ, ἐσένα βρῆκαν νὰ δικάσουν;», ἔλεγε ὁ ἕνας.

— Τὸν σωτῆρα τῆς Ρούμελης τόλμησαν νὰ συλλάβουν!...

Μεταξὺ τῶν προστρεξάντων φίλων μου, ἦταν καὶ ὁ βουλευτὴς Φθιώτιδος, κ. Ἀθανάσιος Ξαρχᾶς. Ἐκλεκτὸς ἄνθρωπος, δυναμικὸς πολιτικός, εὐγενικὸς καὶ εὐπροσήγορος, τιμᾶ ἐπαξίως τὸν τόπο μας καὶ μάχεται γιὰ τὰ προβλήματα τῶν συμπολιτῶν μας.

῾Ο ἴδιος μοῦ διηγεῖτο κατόπιν ἕνα γεγονός, τὸ ὁποῖον καὶ κατέθεσε ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὅπου ἐξητάσθη ὡς μάρτυς, ὅτι ἐρχόμενος στὸν Εἰσαγγελέα γιὰ νὰ μοῦ συμπαρασταθῆ, συνήντησε συνάδελφόν του μὲ ἀντίθετες πολιτικὲς πεποιθήσεις καὶ ὅταν τοῦ ἐξέθεσε τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς του στὴν Εἰσαγγελία, τοῦ εἶπε: «Ἔ φ θ α σ ε ἡ Λ α μ ί α ν ὰ δ ι κ ά σ η τ ὸ ν Λ ο υ κ ᾶ Τ σ α γ κ ά ρ η κ α ὶ ν ὰ τ ὸ ν κ ρ α τ ή σ η σ τ ὸ κ ρ α τ η τ ή ρ ι ο;».

Η ΔΙΚΗ ΣΤΟ ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Μὲ ἀριθμὸν 34 στὸ πινάκιον τοῦ Τριμελοῦς Πλημμελειοδικείου Λαμίας καὶ μὲ ἡμερομηνίαν δικασίμου ἡ 18η Μαΐου 1982, ἄρχισε στὶς 9 τὸ βράδυ ἡ πολύκροτος δίκη, ποὺ συνεκλόνισε ὁλόκληρη τὴν Φθιώτιδα καὶ τὴν ὁποίαν χαρακτήρισαν οἱ ἐφημερίδες ὡς δίκη «μαμμοὺθ» καὶ δίκη «συνταρακτική».

᾿Απὸ ἐνωρὶς τὸ πρωῒ εἶχαν συρρεύσει ἑκατοντάδες συμπολῖται μου ἀπὸ ὅλην τὴν Φθιώτιδα καὶ τοὺς γύρω Νομούς, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν ᾿Αθήνα καὶ τὴν Θεσσαλονίκη.

Ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας καὶ τάξεως, ἔτρεξαν νὰ μοῦ συμπαρασταθοῦν καὶ νὰ μὲ ἐνθαρρύνουν στὴν δοκιμασία ποὺ θὰ περνοῦσα.

Ἦσαν συγκινητικὲς οἱ ἐκδηλώσεις των καὶ δὲν θὰ τὶς ξεχάσω ποτέ.

Ἴσως θὰ πρέπει κάθε ἄνθρωπος, νὰ περνάη στὴ ζωή του μιὰ δοκιμασία, νὰ ἀντιμετωπίζη στὸν βίο του κάποιον κίνδυνο, διότι μόνον τότε θὰ μπορέση νὰ διακρίνη πόσοι ἄνθρωποι τὸν ἀγαποῦν ἀληθινὰ καὶ τοῦ συμπαρίστανται.

— Γιατρέ, μὴν φοβᾶσαι, θὰ νικήσουμε!

— Λουκᾶ, εἴμαστε κοντά σου!

— Σωτῆρα μας, ἐσὺ μᾶς ἔσωσες τὴν ζωή, θὰ πέσουμε καὶ στὴ φωτιὰ γιὰ σένα

Αὐτὰ τὰ λόγια καὶ αὐτὲς τὶς συγκινητικὲς ἐκδηλώσεις, ἄκουγα ὧρες ὁλόκληρες μέχρι ποὺ νὰ ἀρχίση ἡ δίκη, ἀπὸ τὶς 8 τὸ πρωΐ, ἄλλοτε καθισμένος στὸ καφενεδάκι τῶν Δικαστηρίων καὶ ἄλλοτε περιπλανώμενος στοὺς διαδρόμους τοῦ κτιρίου.

Μάρτυς μου ὁ ἀνεψιός μου κ. Κων/νος Μητσόπουλος, ᾿Ανώτερος ῾Υπάλληλος τῆς Δ.Ε.Η., τότε, ὁ ὁποῖος εἶχε ἔλθει ἀπὸ τὴν ᾿Αθήνα γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ παρέμεινε κοντά μου ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ μέχρι πέρατος τῆς δίκης.

Πολλὲς προσωπικότητες τῆς Κοινωνίας μας ἀπὸ τὴν Πρωτεύουσα, ἐξεδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθουν στὴν Λαμία καὶ νὰ ἐξετασθοῦν ὡς μάρτυρες ὑπερασπίσεως, πλὴν ὅμως τοὺς ἀπέτρεψα καὶ τοὺς παρεκάλεσα νὰ μὴ ὑποβληθοῦν σὲ μιὰ τόσο μεγάλη ταλαιπωρία.

Μεταξὺ αὐτῶν ποὺ μοῦ ἐδήλωσαν ὅτι θὰ παραστοῦν ὁπωσδήποτε, ἦτο καὶ ἐκλεκτός μου φίλος, δημοσιογράφος καὶ νομικός, ὁ πρύτανις τῶν δικαστικῶν ρεπόρτερς καὶ συνεργάτης μεγάλης Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος, ἀλλὰ λόγοι ἀνεξάρτητοι τῆς θελήσεώς του, τὸν ἠμπόδισαν τὴν τελευταίαν στιγμήν.

* * *

Μίαν ὥρα πρὶν τὴν ἔναρξιν τῆς δίκης μου, τόσον ἡ αἴθουσα τοῦ Τριμελοῦς, ὅσον καὶ οἱ διάδρομοι καὶ ὁ ἔξωθι τοῦ Δικαστηρίου χῶρος, εἶχε καταληφθῆ ἀπὸ πλῆθος κόσμου, ποὺ ὑπομονετικὰ περίμεναν ἀπὸ τὸ πρωῒ γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν δίκη.

Τόσος ἦτο ὁ συνωστισμός, ὥστε ἐκλήθη ἰσχυρὰ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς, γιὰ νὰ ἐπιβάλη τὴν τάξιν, ἐνῷ δύναμις τῆς Τροχαίας προσπαθοῦσε νὰ ρυθμίση τὴν κυκλοφορίαν εἰς τὸν πρὸ τοῦ Δικαστηρίου χῶρον, διότι εἶχαν καταληφθῆ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πεζοδρόμια καὶ τὸ κατάστρωμα τῆς ὁδοῦ.

«Στὴν αἴθουσα ποὺ συνεδρίαζε τὸ Τριμελὲς ἡ ἀτμόσφαιρα ἦταν ἐξαιρετικὰ ἀποπνικτική. Καρφίτσα νὰ ἔρριχνε κανεὶς δὲν θὰ καταστάλαζε στὸ πάτωμα. Ἦταν ἕνα θέαμα σπάνιο γιὰ τὰ δικαστικὰ χρονικὰ τῆς Λαμίας». Αὐτὰ δημοσίευσε τὴν μεθεπομένη (20.5.82), ἡ ἐφημερὶς «Ἐθνικὸς Ἀγὼν» Λαμίας.

ΑΡΧΕΤΑΙ Η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ... ΚΑΤΑΘΕΤΕΙ Ο «ΠΡΑΣΙΝΟΣ» ΜΗΝΥΤΗΣ

Στὶς 9 περίπου τὸ βράδυ, ἀκούγεται τὸ κουδούνι τοῦ κ. Προέδρου καὶ ἡ φράσις: «Ἄρχεται ἡ συνεδρίασις...».

Τὴν σύνθεσιν τοῦ Δικαστηρίου ἀποτελοῦν οἱ κ.κ. Φώτιος Πετρουτσέας - Πρόεδρος, Βασίλειος Φούκας καὶ Δημήτριος Τζιούβας - Σύνεδροι.

Τὴν Εἰσαγγελικὴν ἕδραν κατέχει ὁ Ἀντεισαγγελεὺς κ. Ἀπόστολος Κοκολέτσος. Γραμματεὺς εἶναι ἡ Δικαστικὴ ὑπάλληλος κ. Αἰκατερίνη Μπαλάφα.

Ἐκφωνεῖται ἡ ὑπόθεσις καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων. Ἀκο-

λούθως καλεῖται νὰ ἐξετασθῆ, ὡς πρῶτος μάρτυς κατηγορίας, ὁ μηνυτὴς Κων/νος Τσάμης.

Ἡ ἐμφάνισίς του προκαλεῖ γέλωτες καὶ θυμηδίαν στὴν αἴθουσα τοῦ Δικαστηρίου, τόσον ἔντονα, ὥστε νὰ προκαλέσουν τὴν ἐπέμβασιν τοῦ κ. Προέδρου.

— Ἡσυχία, παρακαλῶ!...

Τὰ γέλια συνεχίζονταν, «πνιχτὰ» αὐτὴν τὴν φορὰ καὶ ἡ αἰτία ἦτο ἡ ἀμφίεσις τοῦ μηνυτοῦ.

Πράσινο κοστούμι, πράσινο πουκάμισο, πράσινη γραβάτα, πράσινες κάλτσες, ποὺ ὅλα μαζὶ ὑποδηλοῦσαν σαφῶς τὸ πράσινο φρόνημα τοῦ μηνυτοῦ.

— Μήπως φοράει καὶ πράσινο σώβρακο;...», μουρμούρισε κἄποιος ἀπὸ τὸ ἀκροατήριο.

Ξανὰ γέλια καὶ χειροκροτήματα διακόπτουν τὴν συνεδρίασιν καὶ προκαλοῦν καὶ πάλιν τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Προέδρου.

— Ἡσυχία, παρακαλῶ. Θὰ διατάξω τὴν ἐκκένωσιν τῆς αἰθούσης!...

Ἡ κατάθεσις τοῦ μηνυτοῦ Τσάμη, πλήρης ἀσυναρτησιῶν καὶ εὐφυολογημάτων, θὰ μποροῦσε ἴσως νὰ ἀποτελέση θέμα δικαστικοῦ χιουμοριστικοῦ χρονογραφήματος γιὰ τὸν μακαρίτη τὸν Ψαθᾶ, ἢ γιὰ τὸν γλαφυρὸν συγγραφέα καὶ δικαστικὸν ρεπόρτερ τῆς «Βραδυνῆς», Τηλέμαχον Γάριον.

Σὲ μιὰ στιγμή, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξετάσεώς του, ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς τοῦ ἀπευθύνει τὴν ἐρώτησιν:

— Τί εἶσθε ἐσεῖς, κύριε, ποὺ μᾶς διαβεβαιώνετε ὅτι «θὰ μᾶς κυβερνήσετε 20 χρόνια, εἴτε τὸ θέλουμε, εἴτε ὄχι;»...

— Εἶσθε ὑπουργός, βουλευτής, νομάρχης;», συνέχισε ὁ κ. Εἰσαγγελεύς.

— Εἶναι «Ο ΛΑΟΣ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ!...», φώναξε κἄποιος σκωπτικὰ ἀπὸ τὸ ἀκροατήριο, γιὰ νὰ συμπληρώση, προφανῶς, τὴν ἀπάντησιν τοῦ μηνυτοῦ, ποὺ βρέθηκε ἐκείνη τὴν στιγμὴ σὲ κἄποια ἀμηχανία.

Γέλια καὶ χειροκροτήματα ξέσπασαν καὶ πάλι στὴν αἴθουσα τοῦ Δικαστηρίου καὶ στοὺς διαδρόμους ποὺ ἦσαν ἀσφυκτικὰ γεμᾶτοι.

Ποῦ νὰ ἐγνώριζε, ὅμως, ὁ κ. Εἰσγγελεύς, ὅτι ὁ «πράσινος» μηνυτὴς ποὺ βρισκόταν ἐνώπιόν του, εἶχε χρηματίσει «εἰσαγγελέας» καὶ Λαϊκὸς Δικαστὴς τοῦ βουνοῦ!... Καὶ ὅτι ἡ ΑΛΛΑΓΗ τὸν ξανάφερε στὴν «ἐξουσία» καὶ τοῦ... ξαναφόρεσε τὴν δικαστικὴν «τήβεννον», γιὰ νὰ ἀπαγγέλλη κατηγορίες καὶ νὰ δικάζη τὸν κόσμο!...

Η ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

● Δεύτερος μάρτυς κατηγορίας ἐξετάσθηκε ὁ κ. Ἀθανάσιος Γκούρλιας, εἰς τὸ κατάστημα τοῦ ὁποίου ἔλαβε χώραν τὸ ἐπεισόδιον.

Ὁ μάρτυς, ἀφοῦ ἀνεφέρθη στὸ γεγονὸς τοῦ ἐπεισοδίου καὶ τοὺς λόγους ποὺ τὸ προεκάλεσαν, ἐτόνισεν ὅτι: «Ὁ Γιατρὸς Τσαγκάρης δὲν ἐξύβρισε τὸν Πρωθυπουργὸ καὶ ὅτι ὁ Τσάμης εἶχε δημιουργήσει καὶ ἄλλες φορὲς ἐπεισόδιο στὸ μαγαζί του».

● Τρίτος αὐτόπτης μάρτυς κατηγορίας, ἐξετάσθηκε ὁ κ. Ἀθανάσιος Ἀναγνωστόπουλος, Στρατιωτικὸς συνταξιοῦχος, ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη στὸ ἐπεισόδιον καὶ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ μηνυτοῦ, ἡ ὁποία τὸ προεκάλεσε, ἐπίσης τὸ ἐριστικὸν καὶ ἐπιθετικὸν τοῦ χαρακτῆρος του καὶ διεβεβαίωσε τὸ Δικαστήριον, «ὅτι ὁ κατηγορούμενος δὲν ἐξύβρισε τὸν Πρωθυπουργόν».

● Ἐν συνεχείᾳ ἐξετάσθηκε ὁ ἐπίσης αὐτόπτης μάρτυς κ. Γεώργιος Τομαρᾶς, μάγειρος, ὁ ὁποῖος, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἐτόνισεν, «ὅτι ὁ κατηγορούμενος Λουκᾶς Τσαγκάρης δὲν ἐξύβρισε τὸν Πρωθυπουργό».

● Τελευταῖος μάρτυς κατηγορίας ἐξητάσθη ὁ κ. Γεώργιος Καυκᾶς, Μηχανικὸς συντ., ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη εἰς τὰ τοῦ ἐπεισοδίου ἐντὸς τοῦ καταστήματος Γκούρλια, καὶ ἐτόνισε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἤμουν μὲ τὸν κ. Τσαγκάρη καὶ τὸν Στρατηγὸ στὴν ταβέρνα τοῦ Γκούρλια καὶ εἶπα στὸν γιατρὸ ὅτι μοῦ ἔχει ἔλθει χαρτὶ ἀπὸ τὴν Ἐφορία γιὰ νὰ πληρώσω 32 χιλιάδες δραχμὲς καὶ τί μπορῶ νὰ κάνω. Ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης μοῦ εἶπε, ὅτι δὲν γίνεται τίποτα, νὰ πᾷς νὰ τὰ πληρώσῃς. Ἐκείνη τὴν στιγμὴ πετάχθηκε ὁ Τσάμης καὶ λέει: «Εἴτε θέλετε εἴτε ὄχι, ἐμεῖς θὰ κυβερνήσουμε 20 χρόνια», καὶ πῆρε ἕνα μπουκάλι ποὺ ἔπινε κρασὶ καὶ πῆγε νὰ κτυπήσῃ τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε: «Μὲ ποιό δικαίωμα, παληάνθρωπε, ἀνακατεύεσαι στὴν δική μας τὴν συζήτηση;». Ὁ Τσάμης, τότε, ἅρπαξε μιὰ καρέκλα καὶ πῆγε νὰ ἐπιτεθῇ στὸν γιατρό, καὶ ὁ καταστηματάρχης τὸν ἔβγαλε ἔξω ἀπὸ τὴν ταβέρνα».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων κατηγορίας, ἄρχισε ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων ὑπερασπίσεως.

Πρῶτος ἐξητάσθη ὁ Βουλευτὴς Φθιώτιδος τῆς Νέας Δημοκρα-

τίας, κ. Ἀθανάσιος Ξαρχᾶς, ὁ ὁποῖος ἐν ἀρχῇ ἀνεφέρθη εἰς τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν Ἐθνικὴν καὶ Κοινωνικὴν δρᾶσιν τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη.

Προκειμένου ὁ μάρτυς κ. Ξαρχᾶς νὰ τονίσῃ, ὅτι ὁ κατηγορούμενος Λουκᾶς Τσαγκάρης ἔχαιρε γενικῆς ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν του, ἀκόμη καὶ αὐτῶν ποὺ εὑρίσκοντο εἰς τὴν ἀντίθετον πολιτικὴν πλευράν, ἀνεφέρθη εἰς τὸ ἑξῆς γεγονός:

«Τὴν ἡμέρα ποὺ ὡδηγεῖτο ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης στὸν Εἰσαγγελέα, τυχαίως βρέθηκα στὴν Λαμία καὶ πῆγα νὰ τοῦ συμπαρασταθῶ. Ἐρχόμενος στὴν Εἰσαγγελέα, συνήντησα συνάδελφό μου μὲ ἀντίθετες πολιτικὲς πεποιθήσεις, ὁ ὁποῖος, ὅταν τοῦ εἶπα τὸν σκοπό τῆς ἐπισκέψεώς μου στὴν Εἰσαγγελία, μοῦ εἶπε: «Ἔφθασε ἡ Λαμία νὰ καταδικάσῃ τὸν Λουκᾶ Τσαγκάρη καὶ νὰ τὸν κρατήσῃ στὸ κρατητήριο»!

— Διότι ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης», συνέχισε ὁ κ. Ξαρχᾶς, «ἔχει κάνει πάρα πολλὰ γιὰ τὴν Λαμία. Εἶναι ὁ Εὐεργέτης της.

● Ἐν συνεχείᾳ, ἐκλήθη νὰ καταθέσῃ ὁ Πολιτικὸς Μηχανικὸς κ. Δημήτριος Πενταγιώτης, Ὑποψήφιος Δήμαρχος Λαμιέων καὶ νῦν ἀρχηγὸς τῆς μειοψηφίας στὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο Λαμίας.

Ἀναφερόμενος στὴν προσωπικότητα τοῦ κατηγορουμένου, ὁ μάρτυς κ. Πενταγιώτης, εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Τὸν Λουκᾶ Τσαγκάρη τὸν γνωρίζω ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἦλθα στὴν ζωή, διότι ἦλθα ἀπὸ τὰ δικά του χέρια. Ἔχει προσφέρει πολλὰ στὴν Λαμία κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Κατοχῆς καὶ ἔσωσε πολλοὺς ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα. Ξεγέννησε πολλὲς γυναῖκες πάνω σὲ χωριὰ ἀφιλοκερδῶς καὶ γενικὰ εἶναι μιὰ ἐνισχυμένη προσωπικότης, εἶναι ἕνας εὐεργέτης. Ἑπομένως, δὲν πρέπει νὰ ἀποσυνδέσουμε τὸν χαρακτῆρα του ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ σὰν εὐεργέτης καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ σὰν ὑβριστής. Διότι ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης εἶναι εὐερέθιστος καὶ ὅταν λέῃ αὐτὲς τὶς κουβέντες, δὲν τὶς συνδέει μὲ τὸν ἄνθρωπο πρὸς τὸν ὁποῖον τὶς λέγει».

● Ἀκολούθως ἐξητάσθη ὁ μάρτυς ὑπερασπίσεως, κ. Ἀνάργυρος Πιπιλίγκας, Φαρμακοποιός, ὁ ὁποῖος, μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶπε:

«Ἡ δίκη αὐτὴ ἔχει συγκινήσει ὁλόκληρη τὴν Λαμία καὶ εἶναι συγκινητικό, ὅτι ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης κάθεται σήμερα στὸ ἑδώλιον τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης στὴν Κατοχὴ ἔσωσε πολλοὺς ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν Γερμανῶν».

«ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΚΛΕΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΦΥΛΑΚΗ ΤΟΝ ΣΩΤΗΡΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ...»

Αἴσθησι στὸ ἀκροατήριο προεκάλεσε ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος κ. Κων/νου Μπριάνη, πολιτευτοῦ τῆς Ν.Δ. τοῦ Νομοῦ Φθιώτιδος, ὁ ὁποῖος, μεταξὺ τῶν ἄλλων, εἶπε:

«Δὲν ἤμουν παρὼν στὸ ἐπεισόδιο, ἀλλὰ ἔμαθα ὅτι ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης ὡδηγήθη στὸ αὐτόφωρο καὶ θεώρησα ὑποχρέωσίν μου νὰ ἔλθω νὰ τὸν ὑπερασπισθῶ, διότι εἶμαι ἕνας ἀπὸ τοὺς εὐεργετηθέντας ἀπὸ τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη. Καὶ ἐγὼ προσωπικῶς μὲ τὴν πατρικήν μου οἰκογένειαν (ἀπὸ τὴν Μεσοκώμη Εὐρυτανίας), χρωστᾶμε τὴν ζωή μας στὸν παπποῦ Τσαγκάρη».

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ κ. Μπριάνης, κατήγγειλε τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., ὅτι «χρησιμοποιεῖ τρομοκρατικὲς μεθόδους εἰς βάρος Ἐθνικοφρόνων πολιτῶν καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου, νὰ κλείνη στὴν φυλακὴ τὸν ἀλτρουιστὴ καὶ σωτῆρα τοῦ τόπου μας, τὸν Λουκᾶ Τσαγκάρη, διακεκριμένο μαιευτῆρα, στὰ 85 του χρόνια».

● Ὁ κ. Ἀνάργυρος Παν. Μεγαλιός, συνταξιοῦχος Τραπεζικός, εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἑκατοντάδες ἐπιζῶντες ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν Γερμανῶν, χάρις στὴν ἔγκαιρη καὶ ἀποτελεσματικὴ παρέμβασι τοῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη.

Καταθέτων ὡς μάρτυς ὑπερασπίσεως εἰς τὴν δίκην ἐτόνισε:

«Ἐγὼ δὲν γνωρίζω γιὰ τὸ ἐπεισόδιο, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ σᾶς πῶ εἶναι τὸ ἑξῆς: Τὸ 1944 μὲ εἶχαν πιάσει οἱ Γερμανοὶ καὶ μὲ ἔσωσε ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης, ὅπως καὶ πολλοὺς ἄλλους».

● Προτελευταῖος μάρτυς ὑπερασπίσεως ἐξητάσθη ὁ κ. Γεώργιος Δασκαλάκης, τέως Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Λιανοκλαδίου - Λαμίας, ὁ ὁποῖος, μεταξὺ τῶν ἄλλων, εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἐγὼ τὸν Λουκᾶ Τσαγκάρη τὸν γνώρισα πρὶν ἀπὸ 50 χρόνια, τὸν ξέρω γιὰ καλὸν ἄνθρωπο, καλὸν στρατιώτη στὴν Ἀλβανία καὶ τὴν Μικρὰ Ἀσία. Ἔχει σώσει πλέον τῶν 500 ἀνθρώπων ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν Ἰταλογερμανῶν καὶ ἔχει προσφέρει μεγάλες ὑπηρεσίες στὸν τόπο μας».

● Τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ὑπερασπίσεως ἔκλεισε ὁ κ. Φράγκος Τριανταφύλλου, αὐτοκινητιστής, ἀπὸ τὶς Ράχες Στυλίδος.

Στὴν κάπως «ζωηρὴ» καὶ «νευρώδη» κατάθεσί του, ἐτόνισε τὰ ἑξῆς:

«Στὸ ἐπεισόδιο δὲν ἤμουν παρών. Ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὸ γεγονὸς ὅτι, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1943, ἀργὰ τὴν νύχτα, ἦλθε στὸ σπίτι μας, στὴν Παραλία Ράχεων Στυλίδος, ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης μὲ ἄλλα πέντε ἄτομα, τὰ ὁποῖα μὲ ὑποβρύχιο πέρασε ἀπέναντι καὶ τοὺς φυγάδευσε, σώζοντάς τους ἀπὸ τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα. Ὁ Τσαγκάρης εἶναι πρόσωπο ἱστορικό, καὶ ἂν ἐλέχθησαν οἱ κουβέντες αὐτὲς ποὺ ἀναφέρει τὸ κατηγορητήριο, δὲν ἐλέχθησαν ἀπὸ κακοβουλία. Διότι ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης δὲν ἔχει βλάψει κανέναν, τοὐναντίον ἔχει ὠφελήσει πολλούς», ὑπεγράμμισε ὁ μάρτυς στὴν κατάθεσί του.

Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΜΟΥ

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ὑπερασπίσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου μὲ ἐκάλεσε νὰ ἀπολογηθῶ. Ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι, ἡ ἀπολογία μου ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Δικασταί,

»Εἰς αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν χῶρον, εἰς αὐτὸ τὸ ἱερὸν Τέμενος τῆς Δικαιοσύνης, ὑπηρέτησα καὶ ἐγὼ τὴν Θέμιδα ἐπὶ 40 ὁλόκληρα χρόνια, ἄλλοτε ὡς ἔνορκος, μετέχων εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ Μικτοῦ Ὁρκωτοῦ Δικαστηρίου, καὶ ἄλλοτε ὡς πραγματογνώμων Ἰατροδικαστής. Πάντοτε ἔπραξα τὸ καθῆκον μου ἐν πλήρει συνειδήσει, διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς δικαιοσύνης.

»Μὲ αἴσθημα ἐμπιστοσύνης καὶ μὲ ἥρεμον τὴν συνείδησιν εὑρίσκομαι σήμερον ἐνώπιόν σας, ἤδη γέρων 83 ἐτῶν καὶ ἀσθενὴς ἀπὸ σοβαρὸ καρδιακὸν νόσημα, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι, μετὰ τὰ ὅσα σᾶς ἀνέφεραν ἀξιόπιστοι μάρτυρες καὶ ὑγιᾶ στελέχη τῆς κοινωνίας μας, κατὰ τὴν ἀκροαματικὴν διαδικασίαν, θὰ ἐπείσθητε πλέον περὶ τῆς ἀθωότητός μου καὶ θὰ μὲ ἀποδώσετε, μὲ τὴν δικαίαν ἐτυμηγορίαν σας, λευκὸν εἰς τὴν οἰκογένειάν μου καὶ τὴν κοινωνίαν, ὅπως λευκὸς ὑπῆρξα μέχρι σήμερα.

»Ἀρνοῦμαι τὴν ἀποδιδομένην εἰς ἐμὲ κατηγορίαν, τῆς ἐξυβρίσεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἀπεδείχθη περιτράνως κατὰ τὴν ἀποδεικτικὴν διαδικασίαν, διότι ο ὐ δ ε ὶ ς ἐκ τῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων ἐπεβεβαίωσε τοιοῦτόν τι, πλὴν βεβαίως τοῦ καταγγείλαντος τὸ γεγονὸς κ. Τσιάμη, ἡ καταγγελία τοῦ ὁποίου, πέραν τῶν ἄλλων, οὐδὲ κἂν ἔπρεπε νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, κατὰ τὴν ἐμὴν ταπεινὴν γνώμην, διότι, ὡς ἀνεφέρθη ὑπὸ ἀξιοπίστων μαρτύρων, τὴν ὥραν τοῦ ἐπεισοδίου, δὲν ἦτο κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ εἶχε θολωμένην τὴν διάνοιαν, ἐπειδὴ εἶχε καταναλώσει

μ ό ν ο ς του δύο φιάλας οἴνου καὶ κατὰ τὴν γνωστὴν φράσιν τῶν προγόνων μας, "ἦτο γλεύκους μεμεστωμένος".

»Κύριε Πρόεδρε,

»Πιστεύσατε ὅτι σᾶς λέγω ὅλη τὴν ἀλήθεια, διότι διαθέτω τὸ ἀνάλογον ψυχικὸν θάρρος, αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν τὴν ὁποίαν ἔχω πῆ πάντοτε στὴν ζωήν μου, ἀκόμα καὶ ὅταν βρέθηκα σὲ δυσκολώτερες στιγμὲς ἀπὸ τὴν παροῦσα.

»Ἔζησα καὶ σπούδασα μὲ μεγάλη φτώχεια, στερούμενος πολλάκις καὶ τοῦ ἐπιουσίου, χωρὶς νὰ ἔχω οὔτε τὰ ἀπαραίτητα βιβλία διὰ τὴν Ἰατρικὴν τὰ ὁποῖα ἐδανειζόμουν. Ἀπὸ 18 χρονῶν παιδὶ ἐπιστρατευθεὶς γύρισα ὅλη τὴν Μικρὰ Ἀσίαν καὶ ἔφθασα μέχρι τὸ Ἐσκῆ - Σεχὶρ καὶ τὸ Κάλε - Γκρότο. Ἐν συνεχείᾳ, στὸν πόλεμο τοῦ 1940 - 41, μετεῖχα τοῦ Ἑλληνο - Ἰταλικοῦ πολέμου ὡς Ὑπολ/γὸς Μηχανικοῦ καὶ διετέλεσα Φρούραρχος Κορυτσᾶς. Κατὰ τὴν Κατοχὴν προσέφερα πολλὲς ὑπηρεσίες στὸν «κοινὸν ἀγῶνα» καὶ ἔσωσα ἑκατοντάδες συμπατριῶτες μου, ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν Γερμανο - Ἰταλῶν.

»Γενικῶς, ἔχω προσφέρει ἄπειρον κοινωνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ὑπηρεσίαν σὲ ὅλην τὴν Ρούμελη καὶ μάλιστα ἀφιλοκερδῶς.

»Τὴν ἡμέραν τοῦ ἐπεισοδίου, εἴμασταν μὲ τὸν Καυκᾶ καὶ τὸν Στρατηγὸ Ἀναγνωστόπουλο στὴν ταβέρνα τοῦ Γκούρλια καὶ πίναμε ἀπὸ μία λεμονάδα. Συζητούσαμε οἰκογενειακά μας θέματα, γύρω ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει μιὰ οἰκογένεια σήμερα μὲ τὴν ἀκρίβεια καὶ τὶς συνεχεῖς ἀνατιμήσεις τῶν ΟΤΕ καὶ ΔΕΗ. Ἐγώ, φὲρ' εἰπεῖν, ἀπὸ 18.000 δρχ. ποὺ πλήρωνα ρεῦμα στὴν ΔΕΗ, ἐπλήρωσα τὸν Ἀπρίλιο 63.000 δραχμές.

»Ὁ Καυκᾶς μοῦ ἔδειξε ἕνα χαρτὶ ποὺ τοῦ ἦλθε ἀπὸ τὴν Ἐφορία, μὲ διπλάσιον ποσὸν ἀπὸ τὰ περσινά, χωρὶς νὰ ἔχῃ αὐξήσει ἐκ παραλλήλου καὶ τὸ εἰσόδημά του. Μὲ ἐρώτησε τί μπορεῖ νὰ κάνῃ μήπως γλυτώσῃ τίποτα, κι ἐγὼ τοῦ ἀπήντησα πὼς δὲν γίνεται τίποτα. Ἐν συνεχείᾳ τοῦ εἶπα νὰ πάῃ νὰ πληρώσῃ, ὅπως πῆγα καὶ πλήρωσα καὶ ἐγὼ τὴν πρώτη δόσι. Ἀπὸ 800.000 ποὺ πλήρωσα πέρυσι στὴν Ἐφορία, ἐφέτος μοῦ ἦλθε τὸ τριπλάσιον ποσόν, δηλαδὴ 2.800.000.

»Τὴν ὥρα ποὺ συζητούσαμε αὐτά, πετάχθηκε κάποιος ἄγνωστος ἀπὸ ἕνα ἄλλο τραπέζι (ὁ Τσιάμης) καὶ ἀπευθυνόμενος σὲ μένα, μοῦ λέει: «Εἴτε τὸ θέλετε, εἴτε δὲν τὸ θέλετε, θὰ σᾶς κυβερνήσουμε 20 χρόνια. Νὰ σκάσετε»!!! Ἐγὼ τότε προκληθείς, τὸν ἔβρισα, τὸν εἶπα παληάνθρωπο, κερατᾶ, πῶς παρεμβαίνεις στὴν συζήτησί μας; Νομίζω ὅτι παρενέβη ὅταν ἄκουσε ὅτι συζητούσαμε καὶ σχολιάζαμε τὰ οἰκονομικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως.

»Φρονῶ κ. Πρόεδρε, ὅτι σὰν ἐλεύθεροι πολῖτες, σὲ ὅλες τὶς Δημοκρατίες τοῦ κόσμου, ἐκτὸς βεβαίως ἐκείνων τῶν κατ' εὐφημισμὸν «Δημοκρατιῶν» τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν, ὅτι ἔχουμε ἀναφαίρετο δικαίωμα νὰ ἐπιδοκιμάζουμε ἢ νὰ ἀποδοκιμάζουμε μιὰ κυβέρνησι, τὴν ὁποίαν ἐμεῖς ἀναδείξαμε διὰ τῆς ψήφου μας, ἐφ' ὅσον ἡ πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθεῖ εἶναι ἐσφαλμένη καὶ δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ δημόσιον αἴσθημα καὶ τὶς προσδοκίες τοῦ Λαοῦ. Καὶ τοῦτο νομίζω κ. Πρόεδρε, εἶναι νόμιμον καὶ ἀναφαίρετον συνταγματικὸν δικαίωμα τοῦ πολίτου καὶ κατ' οὐδένα τρόπον συνιστᾶ ἀδίκημα τῆς περιυβρίσεως 'Αρχῆς.

»Εἶναι φυσικὸν οἱ Κυβερνήσεις καὶ οἱ πολιτικοὶ ἐν γένει, νὰ δέχωνται τὴν αὐστηρὰν κριτικὴν τῶν πολιτῶν καί, μάλιστα, ἀπὸ ἕνα μεσογειακὸν λαὸν ὅπως οἱ Ἕλληνες, ποὺ διακρίνεται γιὰ τὴν ζωηρότητά του.

»'Αλλοίμονον, ἐὰν ὁ πέλεκυς τῆς δικαιοσύνης πίπτει ἀμείλικτος εἰς τὰς κεφαλάς των, κάθε φορὰ διὰ τὴν αἰτίαν αὐτήν. Τότε θὰ εἶχε «καρατομηθῆ» ὁ μισὸς πληθυσμὸς τῆς χώρας, ἢ ὅλη ἡ Ἑλλὰς θὰ εἶχε γεμίσει ἀπὸ φυλακές.

»Φρονῶ ὅτι ὁ Κυβερνήτης πρέπει νὰ ἵσταται μακρὰν τῶν παθῶν τοῦ Λαοῦ, νὰ εἶναι μακρόθυμος καὶ νὰ μὴ ἐκδικῆται. Σὰν παράδειγμα σᾶς ἀναφέρω τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Δικτατορίας, ποὺ εἶχα ἐπισκεφθῆ τὸν Καραμανλῆ στὸ Παρίσι ποὺ ζοῦσε ἐξόριστος, τὴν ὥρα ποὺ συζητούσαμε στὸ διαμέρισμά του, μισοσόβαρα καὶ μισοαστεῖα τὸν ἀπεκάλεσα «λωποδύτη», χωρὶς κἂν νὰ θυμώση ἢ νὰ ἐνοχληθῆ τοὐλάχιστον, παρὰ τὸ εὐέξαπτον τοῦ χαρακτῆρος του.

»'Ενθυμηθεῖτε ἀκόμη τὴν περίοδον τοῦ «ἀνενδότου ἀγῶνος» τοῦ Γ. Παπανδρέου, ὅταν ἀπὸ πολλοὺς πολῖτες καὶ ἀπὸ ἐπίσημα μάλιστα χείλη, ἀπεκαλεῖτο δημοσίως ὁ τότε Πρωθυπουργὸς τῆς Χώρας καὶ νῦν Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Κων. Καραμανλῆς, «δολοφόνος», «κλέφτης» καὶ ἄλλες βαρειὲς καὶ ἄδικες ὕβρεις, γιὰ ἕνα πολιτικὸ παγκοσμίου κύρους καὶ μὲ τεράστιον ἠθικὸν ἀνάστημα, οὐδεὶς καὶ παρ' οὐδενὸς ἐμηνύθη, ἔστω καὶ ἕνας πολίτης.

»Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, φρονῶ, ὅτι οὐδεμίαν ποινικὴν παράβασιν διέπραξα καὶ παρακαλῶ ὅπως μὲ κρίνετε ἀθῶον».

Μετὰ ταῦτα, ὁ λόγος ἐδόθη εἰς τὸν κ. Εἰσαγγελέα, ὁ ὁποῖος διὰ διαφόρων ἐπιχειρημάτων ὑπεστήριξε τὴν κατηγορίαν καὶ ἐπρότεινε τὴν ἐνοχήν μου.

Οἱ συνήγοροί μου, κ.κ. 'Ιωάννης Λιανὸς καὶ Κων/νος Καλατζῆς μὲ ἐμπεριστατωμένην ἐπιχειρηματολογίαν ἀνέπτυξαν τὴν ὑ-

περάσπισιν καὶ ἐζήτησαν τὴν ἀθώωσίν μου, ἢ ἄλλως νὰ μοῦ ἐπιβληθῇ ἐφέσιμος ποινή.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου ἐκήρυξε περατωθεῖσαν τὴν συζήτησιν.

ΕΠΤΑΜΗΝΟΣ ΦΥΛΑΚΙΣΙΣ!...

Περὶ τὴν 2αν πρωϊνὴν ὥραν, περατωθείσης τῆς συζητήσεως, τὸ Δικαστήριον ἀπεσύρθη, προκειμένου νὰ συσκεφθῇ καὶ νὰ ἐκδώση τὴν ἀπόφασίν του.

Παρὰ τὸ προκεχωρημένον τῆς ὥρας, ἡ αἴθουσα τοῦ Τριμελοῦς Πλημμελειοδικείου ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι ὑπερπλήρης, καθὼς καὶ οἱ διάδρομοι καὶ ὁ ἔξωθεν τοῦ δικαστηρίου χῶρος.

Κανεὶς δὲν ἐκινεῖτο ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ ὅλοι περίμεναν καὶ ἀδημονοῦσαν νὰ ἀκούσουν τὴν ἀπόφασιν.

Ἐν τῷ μεταξύ, τὰ προγνωστικὰ καὶ οἱ πρόωρες ἐκτιμήσεις ἔδιναν καὶ ἔπαιρναν, κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον.

— Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν δικάσουν, ἀφοῦ δὲν ἀπεδείχθη καμμία εἰς βάρος του κατηγορία», ἔλεγε ὁ ἕνας.

— Ἐγὼ νομίζω, ὅτι τὸ δικαστήριον θὰ δεχθῇ τὴν πρότασι τοῦ Εἰσαγγελέως», συμπλήρωνε ὁ ἄλλος μὲ ἀπαισιοδοξία.

— Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δικάσουν ἕναν Λουκᾶ Τσαγκάρη, ἔχει προσφέρει πολλά, εἶναι ὁ Σωτήρας καὶ Εὐεργέτης τοῦ τόπου», ἐτόνιζε μὲ βεβαιότητα κάποιος τρίτος.

Ἄλλοι πάλι, ἐσχολίαζαν τὴν στάσι καὶ τὴν συμπεριφορὰ τοῦ μηνυτοῦ, ὁ ὁποῖος ἐν ὀνόματι τοῦ κομματικῆς του ἐμπαθείας, δὲν ἐσεβάσθη κανέναν.

— Βαλτὸς ἦταν νὰ κάψη τὸν Τσαγκάρη.

— Οἱ πρασινοφρουροὶ θέλουν νὰ μᾶς βουλώσουν τὸ στόμα, ποῦ εἶναι ἡ Δημοκρατία ποὺ μᾶς ἔλεγαν;

— Χούντα εἶναι, θὰ περάση, κάντε λίγο ὑπομονή!

Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα ποὺ δὲν μποροῦν νὰ γραφοῦν διότι... ἐνεδρεύει ὁ Ποινικὸς Νόμος, ἄκουγες ψιθυριστὰ ἢ μεγαλόφωνα, ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως.

Κατὰ τὶς 3 τὸ πρωΐ, ἀνοίγει ἐπὶ τέλους ἡ θύρα τῆς Αἰθούσης Διασκέψεων καὶ οἱ Δικασταὶ καταλαμβάνουν τὶς θέσεις των ἐπὶ τῆς ἕδρας. Ὁ Πρόεδρος ἐν μέσῳ νεκρικῆς σιγῆς, ποὺ νόμιζες ὅτι δὲν ἀνέπνεε κανείς, ἀνέγνωσε μὲ βαρειὰ καὶ σοβαρὴ φωνὴ τὴν Ἀπόφασιν τοῦ Δικαστηρίου.

«Τὸ δικαστήριον κηρύσσει ἔνοχον τὸν κατηγορούμενον καὶ τοῦ ἐπιβάλλει τὴν ποινὴν τῆς ἑπταμήνου φυλακίσεως... κλπ.».

Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΝ ΛΑΜΙΑΣ
Ἀριθ. 1164

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣ

ΔΙΚΑΣΤΑΙ κλπ.

Φώτιος Περουτσέας - Πρόεδρος

Βασίλειος Φούκας - Πλημ/κης

Δημ. Τζιούβας - Ἔμμισθος πάρεδρος κωλυομένων τῶν Πλημμελειοδικῶν

Ἀπόστολος Κουκολέτσος - Ἀντεισαγγελεὺς
Κατίνα Μπαλάφα - Γραμματεὺς

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ

Λουκᾶς Χρ. Τσαγκάρης, κάτοικος Λαμίας, Θερμοπυλῶν 35

ΠΡΑΞΙΣ

Περιΰβρισις Ἀρχῆς.

....

Μεθ' ὃ τὸ Δικαστήριον ἐν μυστικῇ διασκέψει, παρούσης καὶ τῆς Γραμματέως κατήρτισε καὶ διὰ τοῦ Προέδρου ἐδημοσίευσε ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1164 ἐ.ἔ. ἀπόφασίν του, ἔχουσα οὕτω:

Σκεφθὲν κατὰ Νόμον

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐν γένει περὶ τὴν ἀπόδειξιν κυρίας διαδικασίας τῶν νομίμως ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων, τῶν ἐνόρκως ἐπ' ἀκροατηρίῳ ἐξετασθέντων μαρτύρων τῆς κατηγορίας καὶ ὑπερασπίσεως, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς λοιπῆς ἐν γένει συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως, ἀπεδείχθη καὶ τὸ Δικαστήριον ἐπείσθη, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐξετέλεσε τὴν ἀποδιδομένην αὐτῷ πρᾶξιν.

Εἰδικώτερον, ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἀποδεικτικῶν μέσων καὶ ἰδίᾳ τῆς σαφοῦς καὶ συγκεκριμένης καταθέσεως τοῦ ἐκ τῶν μαρτύρων κατηγορίας Γεωργίου Τσιάμη, συνδυαζομένης πρὸς τὴν τοιαύτην τοῦ μάρτυρος Γεωργίου Τομαρᾶ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου, παραδεχομένου τὸ εὐερέθιστον τοῦ χαρακτῆρος του,

ἀπεδείχθη πράγματι ὅτι οὗτος τὴν 20ὴν ὥραν τῆς 4ης Μαΐου 1982 εὑρισκόμενος εἰς τὸ ἐνταῦθα κατάστημα (ταβέρνα) καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θερμοπυλῶν, τοῦ ἐκ τῶν μαρτύρων Ἀθαν. Γκούρλια, μετὰ τοῦ ἐπίσης ὡς μάρτυρος ἐξετασθέντος Ἀθανασίου Ἀναγνωστοπούλου καὶ δύο εἰσέτι ἀτόμων (φίλων του), κατὰ γενομένην ὑπ' αὐτῶν συζήτησιν σχετικὴν μὲ τὰ ἐξαγγελθέντα φορολογικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως, ἔχει λόγους νὰ μὴν εἶναι εὐχαριστημένος, ἀφοῦ ὡς ὁ ἴδιος παρεδέχθη στὴν ἀπολογία του, τοῦ ἐπεβλήθη ἐν σχέσει μὲ τὸ προηγούμενον οἰκονομικὸν ἔτος (1980) πρόσθετος φόρος δύο ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἐξετράπη εἰς ὕβρεις κατὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, χαρακτηρίσας αὐτὸν δημοσίᾳ καὶ εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν παρευρισκομένων, «πούστην, κερατᾶ, λωποδύτη, τέρας».

Αἱ ἀνωτέρω φράσεις καὶ αἱ περιστάσεις ὑφ' ἃς αὗται ἐλέχθησαν, δέον νὰ κριθῇ ὅτι εἶναι μειωτικαὶ τοῦ κύρους τοῦ θεσμοῦ τοῦ πρωθυπουργοῦ κείμεναι ἔξω τοῦ ἐλέγχου καὶ ἐντόνου ἔστω καὶ δριμείας κριτικῆς, πλήττουσα εὐθέως κατ' ἀντικειμένου καὶ κατὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ δράστου (κατηγορουμένου) τὴν ἀρχὴν (Πρωθυπουργὸν) ὡς πολιτειακὸν θεσμόν.

Τὸ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου προβαλλόμενον, ὅτι εἰς τὴν ἐκστόμισιν τῶν ἀνωτέρω φράσεων (ἀπευθυνομένων κατ' αὐτὸν εἰς βάρος τοῦ ὡς ἄνω μάρτυρος Γεωργίου Τσιάμη) προέβη οὗτος (κατηγορούμενος) συνεπείᾳ ἀπροκλήτου παρεμβάσεως τοῦ τελευταίου, εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ φίλου του γενομένην συζήτησιν καὶ ἀληθὲς ὑποτιθεμένου δὲν ἀλλοιοῖ, ἐν ὄψει τοῦ βαθμοῦ τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ κατηγορουμένου, τὴν περὶ ἐνοχῆς κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δικάζον παρόντος τοῦ κατηγορουμένου Λουκᾶ Χρήστου Τσαγκάρη, κατοίκου Λαμίας.

Κηρύσσει αὐτὸν ἔνοχον τοῦ ὅτι ἐν Λαμίᾳ τὴν 4ην Μαΐου 1982 καὶ ὥραν 22.00', δημοσίᾳ περιύβρισεν Ἀρχὴν Δημοσίαν, ἤτοι ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θερμοπυλῶν κειμένου καταστήματος (ταβέρνας) τοῦ Ἀθαν. Νικ. Γκούρλια, παρουσίᾳ πολλῶν θαμώνων ἐν οἷς καὶ οἱ Ἀναγνωστόπουλος Ἀθανάσιος τοῦ Ἀντωνίου, Τομαρᾶς Γεώργιος τοῦ Ἠλία, καὶ Κων/νος Γεωργίου Τσιάμης, περιύβρισε τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος, Ἀνδρέαν Γεωργίου Παπανδρέου, διὰ τῶν φράσεων «ὁ πούστης, ὁ κερατᾶς, ὁ λωποδύτης, ὁ λοῦστρος, τὸ τέρας κλπ.». Αἱ φράσεις δὲ αὗται ἀναφερόμεναι εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελοῦν σαφεῖς ἐκδηλώσεις

καταφρονήσεως, ὀνειδισμοῦ καὶ διασυρμοῦ αὐτοῦ καὶ μειώνουν τὸ κῦρος του, ἐλέχθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου τούτου, ἐν γνώσει τελοῦντος, ὅτι δι' αὐτοῦ πλήττεται εὐθέως ὁ προειρημένος πολιτειακὸς θεσμός.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη παραχρῆμα ἐπ' ἀκροατηρίῳ.

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 18ῃ Μαΐου 1982

Ὁ Πρόεδρος — Ἡ Γραμματεὺς

Φ. ΠΕΡΟΥΤΣΕΑΣ — ΚΑΤ. ΜΠΑΛΑΦΑ

ΑΠΟΘΕΩΣΙΣ ΚΑΙ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΜΟΙ

Τὸ τί ἐπηκολούθησε μετὰ τὴν λύσιν τῆς συνεδριάσεως δὲν περιγράφεται. Ἕνας κόσμος ὁλόκληρος, πλέον τῶν 2.000 ἀτόμων, ποὺ καρτερικὰ περίμεναν τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως ἀπὸ τὸ πρωΐ, ξέσπασαν σὲ χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγὲς κατὰ τὴν ἔξοδόν μου ἀπὸ τὸ Δικαστήριον.

Ἄλλοι μὲ φιλοῦσαν, ἄλλοι προσπαθοῦσαν νὰ μοῦ σφίξουν τὸ χέρι καὶ ἄλλοι οἱ πλέον τολμηροὶ προσπαθοῦσαν νὰ μὲ σηκώσουν στὰ χέρια. Ἦταν μιὰ ἀποθέωσις!

Οἱ ἀστυνομικοὶ —ὅλη ἡ δύναμις τῆς Χωρ/κῆς Λαμίας— προσπαθοῦσαν μὲ πολὺ κόπο νὰ ἀνοίξουν διάδρομο καὶ νὰ τηρήσουν τὴν τάξι.

Γιὰ νὰ κατέβω τὶς σκάλες τοῦ Δικαστηρίου, νὰ διασχίσω τὸ ὁδόστρωμα καὶ νὰ πάω στὸ ἀπέναντι πεζοδρόμιο, ἔκανα τοὐλάχιστον μισὴ ὥρα.

Οἱ ἐκδηλώσεις τῶν συμπολιτῶν μου ἦσαν τόσο θερμὲς καὶ ἡ συμπαράστασίς των τόσο μεγάλη, ὥστε μπορῶ νὰ πῶ ὅτι δὲν γνώρισα μεγαλύτερη συγκίνησι στὴν ζωή μου.

Ἀπὸ τὴν θέσι αὐτὴ τοὺς εὐχαριστῶ καὶ τοὺς εὐγνωμονῶ.

Ἆρά γε, τί ἤθελε ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος; Μήπως βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ μοῦ ἐκφράση τὴν χαράν του καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην του γιὰ ὅ,τι, μιὰ ζωὴ ὁλόκληρη, τοῦ εἶχα προσφέρει, ἢ ἦταν ἕνα ξέσπασμα ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως καὶ ἀποδοκιμασίας πρὸς τὸ πράσινο καθεστὼς τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου, ποὺ ἀπετόλμησε νὰ σύρη στὰ δικαστήρια ἕνα γέροντα 83 ἐτῶν, ποὺ εἶχε ἀφιερώσει ὅλη του τὴν ζωὴ γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς συμπατριῶτες του, ἀδιακρίτως πολιτικῶν φρονημάτων.

Ἤ, μήπως, στὸ πρόσωπό μου ἔβλεπαν οἱ Ρουμελιῶτες, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, διότι μηνύματα συμπαραστάσεως ἦλθαν ἀ-

πὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴν μακρινὴ Αὐστραλία ἀκόμη, τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἐτόλμησε νὰ ὀρθώση πρῶτος τὸ γέρικο ἔστω, ἀλλὰ λεβέντικο ἀνάστημά του καὶ νὰ φράξη τὸν δρόμο στὴν πράσινη λαίλαπα ποὺ ὁδηγεῖ τὴν Ἑλλάδα στὴν καταστροφὴ καὶ στὸν ἐρυθρὸ ὁλοκληρωτισμὸ καὶ νὰ ξεσηκώση καὶ νὰ ἐνθαρρύνη τοὺς καταπτοημένους;

* * *

Οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι μου θέλησαν νὰ μὲ ἐπιβιβάσουν σὲ αὐτοκίνητο, διότι ἡ ὥρα ἦταν περασμένη, κόντευε νὰ ξημερώση καὶ ἡ κόπωσίς μου, μετὰ ἀπὸ τόσα ἔντονα γεγονότα τῆς ἡμέρας ἦταν ἀσφαλῶς μεγάλη. Ἡ συμπαράστασις, ὅμως, ὅλου αὐτοῦ τοῦ κόσμου ποὺ ξενυχτοῦσε γιὰ μένα, μοῦ ἔδωσαν δύναμι καὶ κουράγιο, ὥστε νὰ αἰσθάνωμαι σὰν παιδὶ 18 χρονῶν.

Πῆγα πεζῇ στὸ σπίτι μου, ἐνῷ μὲ ἀκολουθοῦσαν πάνω ἀπὸ 100 ἄτομα. Μόλις φθάσαμε, τοὺς κάλεσα νὰ ἔλθουν μέσα νὰ κερασθοῦμε. Ἀνοίξαμε μπύρες καὶ ἀναψυκτικὰ καὶ μείναμε μέχρι πρωΐας.

Τέτοιες στιγμὲς δὲν ξεχνιοῦνται εὔκολα.

Η ΒΡΑΔΥΝΗ: «ΑΠΟΘΕΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ»...

Ἡ μεγάλη ἀπογευματινὴ ἐφημερὶς τῶν Ἀθηνῶν «Ἡ Βραδυνή», τῆς 19.5.1982, ἔγραψε στὴν τελευταία εἰδησεογραφική της σελίδα τὴν κατωτέρω ἀνταπόκρισίν της ἀπὸ τὴν Λαμία καὶ ὑπὸ τὸν τίτλο:

«7 ΜΗΝΕΣ ΦΥΛΑΚΗ ΣΕ ΓΙΑΤΡΟ ΕΠΕΙΔΗ ΕΒΡΙΣΕ ΤΗΝ «ΑΛΛΑΓΗ» καὶ μὲ ὑπότιτλο: «ΑΠΟΘΕΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ», γράφει:

«Σὲ 7μηνη φυλάκισι καταδικάσθηκε ἀπὸ τὸ Τριμελὲς Πλημμελειοδικεῖο Λαμίας ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης, ἐτῶν 83, μαιευτήρας ἰατρὸς τῆς πόλεως, μὲ τὴν κατηγορία ὅτι ἐξύβρισε τὸν Πρωθυπουργό.

»Ὅπως ἔγινε γνωστό, στὶς 4 Μαΐου, ὁ Τσαγκάρης βρισκόταν μὲ τὴν παρέα του σὲ κάποια ταβέρνα καὶ ἔκαναν κριτικὴ τῶν μέτρων τῆς Κυβερνήσεως. Ξαφνικά, κάποιος θαμώνας, ὁ Ἰωάννης Τσιάμης, μικροπωλητής, πετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε: "Θέλετε δὲν θέλετε, θὰ κυβερνήσουμε 20 χρόνια». Ἐπηκολούθησε λογομαχία καὶ στὴν συνέχεια ὁ Τσιάμης μήνυσε τὸν γιατρό.

»Ἀξίζει νὰ σημειωθῆ, ὅτι πολὺς κόσμος παρακολούθησε τὴν δίκη καὶ χειροκρότησε τὸν καταδικασθέντα, ἐνῷ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ δικαστήριο.

»Ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης χαίρει μεγάλης ἐκτιμήσεως στοὺς νομοὺς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, τόσον γιὰ τὸν πατριωτισμό του, γιατὶ ἔσωσε δεκάδες ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα κατὰ τὴν Γερμανο - Ἰταλικὴ κατοχή, ὅσον καὶ γιὰ τὸν ἀνθρωπισμό του, διότι προσέφερε τὶς ὑπηρεσίες του σὲ ἐγκύους σὲ ὀρεινὲς περιοχές, χωρὶς καμμία ἀμοιβή.

»Ὁ κατηγορούμενος ἤσκησε ἔφεση καὶ ἀφέθη ἐλεύθερος».

Η ΑΥΡΙΑΝΗ: «Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕ ΠΟΛΥ ΘΟΡΥΒΟ»...

Ἡ ἀπογευματινὴ ἐφημερὶς τῶν Ἀθηνῶν «Η ΑΥΡΙΑΝΗ», τῆς 19ης Μαΐου 1982 καὶ ὑπὸ τὸν τίλον:

«7 ΜΗΝΕΣ ΣΕ ΓΙΑΤΡΟ ΠΟΥ ΕΞΥΒΡΙΣΕ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ» καὶ μὲ ὑπότιτλο: «Ο ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΕΙΣ ΓΝΩΣΤΟΣ ΔΕΞΙΟΣ», γράφει:

«Ἡ Λαμία ἀναστατώθηκε χθὲς τὸ βράδυ, μὲ ἀφορμὴ τὴν δίκη ποὺ ἔγινε στὸ τοπικὸ Τριμελὲς Πλημμελειοδικεῖο, τὸ ὁποῖον δίκασε κατὰ τὴν αὐτόφωρη διαδικασία, τὸν γνωστὸ δεξιὸ παράγοντα 80χρονο γιατρὸ γυναικολόγο Τσαγκάρη.

»Ὁ Τσαγκάρης ἔβρισε τὸν Πρωθυπουργὸ κ. Α. Παπανδρέου καὶ τὴν Κυβέρνηση, σὲ ταβέρνα πλάϊ στὴν Κλινική του, παρουσίᾳ θαμώνων καὶ ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι τὸν συνέλαβαν καὶ τὸν ὡδήγησαν στὸν Εἰσαγελέα.

»Ἡ δίκη του προκάλεσε πολὺ θόρυβο στὴν Λαμία, δεδομένου ὅτι ἔτρεξαν νὰ τοῦ συμπαρασταθοῦν ἀρκετοὶ δεξιοὶ καὶ ἀκροδεξιοὶ ποὺ μαζὶ μὲ τὸ ὑπόλοιπο ἀκροατήριο γέμισαν ὄχι μόνον τὴν αἴθουσα καὶ τοὺς διαδρόμους τοῦ Πλημμελειοδικείου, ἀλλὰ καὶ τὸν γύρω ἐξωτερικὸ χῶρο.

»Γιὰ τὴν τήρηση τῆς τάξεως, κινητοποιήθηκε ἡ Ἀστυνομικὴ δύναμη Λαμίας, ἦταν δὲ παρὼν στὸ δικαστήριο καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἀνώτερος Διοικητὴς Διοικήσεως.

»Τὸν ὑβριστὴ τῆς Κυβέρνησης καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, εὐρύτατα γνωστὸ στὴν περιοχὴ «βαμένο δεξιὸ» Τσαγκάρη, ὑποστήριξε σὰν συνήγορος ὁ βουλευτὴς τῆς Ν.Δ., κ. Ξαρχᾶς.

»Τὶς πρῶτες πρωϊνὲς ὧρες, τὸ δικαστήριο κατεδίκασε τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη σὲ 7 μῆνες φυλακή».

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ—ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΒΗΜΑ: Η «ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΘΥΜΙΖΕΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ»...

Ἡ Ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς «Πολιτικὸν - Οἰκονομικὸν Βῆμα», σὲ πρωτοσέλιδο ἄρθρον της ὑπὸ τὸν τίτλον «ΣΕ ΔΙΚΗ Ο ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΓΙΑΤΡΟΣ Λ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ» καὶ μὲ ὑπότιτλον: «ΟΤΑΝ Ο ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ ΚΥΡΙΑΡΧΕΙ», γράφει:

«Ὁ κόσμος τῆς Ρούμελης εἶναι ἀνάστατος ἀπὸ τὴν παραπομπὴν σὲ δίκη τοῦ πολεμιστοῦ ὅλων τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων καὶ διακεκριμένου ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη. Ὁ ἀνθρωπιστὴς καὶ πατριώτης γιατρὸς παραπέμπεται νὰ δικασθῆ γιὰ ἐξύβριση τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Α. Παπανδρέου.

»Ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι μιὰ τέτοια κατηγορία θυμίζει ὁλοκληρωτικὰ καθεστῶτα, ὡστόσο ἡ ὅλη ὑπόθεσι χαλκευθεῖσα ἀπὸ κἄποιον πρασινοφρουρό, ἀποδεικνύει ὅτι μερικοὶ κύκλοι τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. νοιώθουν ἀπέχθεια πρὸς τὴν ἐλεύθερη κριτικὴ τῶν πράξεων τῆς Κυβερνήσεως.

»Εἰδικώτερα, ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης εἶναι μιὰ προσωπικότητα κύρους στὴν περιοχὴ Φθιώτιδος. Ἡ ἐθνικὴ προσφορά του στὴν περίοδο τῆς Κατοχῆς ἦταν τεράστια. Ἑκατοντάδες πατριῶτες ποὺ εἶχαν καταδικασθῆ σὲ θάνατο ἢ εἶχαν συλληφθῆ ὡς ὅμηροι καὶ ἐνῷ μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα βάδιζαν πρὸς τὸν θάνατο, ἐπέστρεφαν κυριολεκτικὰ ἀπὸ τὸν Ἅδη, χάρι στὴ βοήθεια τοῦ γιατροῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε θεραπεύσει ἀπὸ βέβαιο θάνατο τὸν Ἐρνέστο Φόλμπερ, ἐπιτελῆ τοῦ Χίτλερ, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν λησμόνησε τὴν ἀνθρωπιστικὴ προσφορὰ τοῦ Τσαγκάρη, ὁ ὁποῖος πάντοτε ἐπέμενε γιὰ νὰ διασώση τοὺς συμπατριῶτες τοῦ γιατροῦ.

»Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, λοιπόν, ἡλικίας σήμερα 84 ἐτῶν, σύρουν στὰ ἑδώλια οἱ φανατικοὶ τῆς Ἀλλαγῆς.

»Δὲν ξέρει, ἄραγε, ὁ κ. Πρωθυπουργός, τί ζημιὰ κάνουν στὸν ἴδιο καὶ τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. οἱ ἄνθρωποι αὐτοί;».

Η ΒΡΑΔΥΝΗ: «Ο ΛΕΒΕΝΤΗΣ ΠΑΠΠΟΥΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΔΙΚΗ»

Μὲ τὸν ἀνωτέρω τίτλο «Ἡ Βραδυνὴ» τῆς 20ῆς Μαΐου 1982 σὲ πρωτοσέλιδο δημοσίευμά της, πλαισιωμένο ἀπὸ φωτογραφία τοῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, γράφει:

«Ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης δὲν εἶναι τυχαῖος στὰ 83 χρόνια του.

Ὁ "λεβέντης παπποῦς", ὅπως ξέρουν τὸν γιατρὸ - μαιευτῆρα ὅλοι οἱ Λαμιῶτες, ἦρθε ξαφνικὰ στὴν ἐπικαιρότητα ὅταν τὸ Τριμελὲς Πλημμελειοδικεῖο τῆς Λαμίας τὸν κατεδίκασε χθὲς τὰ ξημερώματα σὲ 7 μῆνες φυλάκισι "για ἐξύβρισι τοῦ Πρωθυπουργοῦ".

»Μιὰ κουβέντα γιὰ τὰ φορολογικὰ καὶ τοὺς φουσκωμένους λογαριασμοὺς τῆς ΔΕΗ, ΟΤΕ κλπ. στὸ καφενεῖο, μιὰ παρεξήγησι μ' ἕνα ἄνθρωπο ποὺ οὔτε γνώριζε πρίν, μιὰ μήνυσι ποὺ ἦρθε τὸ ἴδιο ξαφνικά, λίγη ὥρα πρὶν πάη γιὰ ὕπνο, τὸν ἔφερε στὸ κρατητήριο. Κι ἐκεῖ πέρασε μιὰ νύχτα γράφοντας ποιήματα...

»Ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης δὲν εἶναι τυχαῖος. Πενῆντα δύο χρόνια προσφορᾶς στὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ καὶ στὸν τόπο. Ἔσωσε πάνω ἀπὸ 200 ἄτομα ἀπὸ τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα τῶν Γερμανῶν. Βοήθησε ἑκατοντάδες ἄπορες γυναῖκες νὰ φέρουν στὸν κόσμο τὰ παιδιά τους. Μοίρασε φάρμακα, τσιγάρα, ἀκόμη καὶ τὸ ἴδιο του τὸ φαγητὸ σὲ ὅσους εἶχαν ἀνάγκη, χωρὶς νὰ ἐξετάση ποιός ἦταν καὶ γιατί.

»Ἡ ἰατρικὴ δὲν εἶναι ἐπάγγελμα. Εἶναι ἕνας τρόπος νὰ ἐκφράσης τὴν ἀπέραντη ἀγάπη σου στὸν συνάνθρωπο, εἶπε χθὲς στὴν "Β", ποὺ μίλησε μαζί του ἀμέσως μετὰ τὴν καταδίκη του».

* * *

Μιὰ ὁλόκληρη σχεδὸν σελίδα ἀφιέρωσε «Ἡ Βραδυνὴ» τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας (20.5.1982) γιὰ νὰ δημοσιεύση ρεπορτὰζ τῆς συνεργάτιδός της Μπέλλας Μηλοπούλου, ἀναφερόμενο στὴ ζωὴ καὶ τὴν δρᾶσι τοῦ «Λεβέντη παπποῦ τῆς Λαμίας», Λουκᾶ Τσαγκάρη, μετὰ τὴν καταδίκη του.

Μὲ τὸν τίτλο: «ΠΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΗΚΕ Ο "ΛΕΒΕΝΤΗΣ ΠΑΠΠΟΥΣ" ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ», γράφει:

«Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ Λ. ΤΣΑΓΚΑΡΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΠΟΝΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ».

»Λαμία, Πέμπτη.

»Περισσότερο ἀπὸ μισὸν αἰῶνα προσφέρω καὶ βοηθάω —χωρὶς καμμιὰ διάκρισι— τοὺς συνανθρώπους μου. Καὶ μὲ τί νόμισμα πληρώθηκα; Μὲ μιὰ νύχτα στὴν φυλακὴ γράφοντας ποιήματα καὶ ἀναπολώντας τὰ περασμένα σὰν σὲ κινηματογραφικὴ ταινία. Κι ἀκόμη, μὲ μιὰ δίκη καὶ μιὰ καταδίκη ἑπτὰ μηνῶν, γιατὶ —ὅπως κατέθεσε ὁ μηνυτής μου— ἔβρισα τὸν Παπανδρέου. Ποτὲ στὴν ζωή μου δὲν ἔκανα κἄτι γιὰ τὰ παράσημα —δὲν τἄθελα, ἄλλωστε. Ὅμως, ὄχι κι αυτό!...».

»Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΠΟΥ ΜΗΝΥΕΤΑΙ ΓΙΑΤΙ ΣΧΟΛΙΑΣΕ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

»Λαμία, 19 Μαΐου 1982, ὥρα 12 τὸ μεσημέρι. Λίγες ὧρες μετὰ τὴν ἔκδοσι τῆς ἀποφάσεως τοῦ Τριμελοῦς Πλημμελειοδικείου Λαμίας γιὰ 7μηνη φυλάκισι στὸν μαιευτῆρα κ. Λουκᾶ Τσαγκάρη, κατηγορούμενο γιὰ ἐξύβρισι τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ἡ ἀπόφασις βγῆκε λίγο πρὶν τὶς 2 τὸ πρωΐ. Ἔμεινε ξάγρυπνος ὅλη τὴν νύχτα. Καὶ μᾶς ὑποδέχεται στὴν πόρτα τῆς Κλινικῆς του κομψός, χαμογελαστός, φρέσκος, μὲ τὰ 83 χρόνια του σὰν νὰ μὴν βαραίνουν καθόλου στοὺς ὤμους του.

»● Ἐπὶ 52 χρόνια ξενυχτάω, λέει. Τί πειράζει ἕνα ἀκόμη;

Εἶναι μιὰ ὁλόκληρη ἱστορία αὐτὸς ὁ λεβεντάνθρωπος τῶν 83 χρονῶν. Οἱ περγαμηνές του φθάνουν καὶ περισσεύουν γιὰ νὰ γεμίσουν σελίδες ἐφημερίδας. Ν ὰ γ ί ν ο υ ν β ι β λ ί ο κ α ὶ ἀ κ ό μ η ν ὰ μ ὴ ν ἔ χ ο υ ν ἐ ξ α ν τ λ η θ ῆ.

»Ὅλοι στὴν Λαμία τὸν ξέρουν καὶ τὸν ἀγαποῦν. Μέχρι τὴν Κορυτσὰ ἔχει ἀφήσει τὸ ὄνομά του. Καὶ πάνω καὶ περισσότερο ἀπὸ ὅλους θὰ τὸν θυμοῦνται ἐκεῖνοι ποὺ χάρις στὴν δική του ἐπέμβασι γλίτωσαν κυριολεκτικὰ τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα τῶν Γερμανῶν, λίγη ὥρα πρὶν ἀκουσθῆ τὸ «πῦρ». Καὶ οἱ χιλιάδες γυναῖκες ποὺ τοὺς παραστάθηκε, ἔδωσε ζωὴ στὰ παιδιά τους καὶ φάρμακα γιὰ νὰ ξεπεράσουν τὶς δυσκολίες τοῦ τοκετοῦ ἢ μιᾶς ἀσθένειας, χωρὶς ποτὲ νὰ τοὺς ζητήση δραχμή. Θὰ τὸν θυμοῦνται ἀκόμη καὶ οἱ ἀντάρτες στὰ βουνὰ τῆς περιοχῆς ὅταν ἐκεῖνος τοὺς πῆγε τὰ καμιόνια μὲ τὰ φάρμακα γιατὶ τοὺς "θέριζαν" ἀρρώστειες κολλητικές. Πολλοὶ θὰ τὸν θυμοῦνται.

»● Γιὰ μένα, βλέπετε, ὁ ἀγώνας ἦταν κοινός. Κι ἐγὼ ἔνοιωθα μονάχα ἔντονη τὴν ἀνάγκη νὰ προσφέρω. Τίποτε ἄλλο...

»ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

»Θυμᾶται τὸ περιστατικὸ ποὺ τὸν ἔφερε στὸ δικαστήριο.

»● Θἆταν 7 τὸ βράδυ τὴν Τρίτη 4 Μαΐου καὶ καθόμασταν παρέα σ' ἕνα καφενεῖο ἐδῶ κοντά. Ἦρθε ἡ συζήτησι στὰ φορολογικά, στοὺς φουσκωμένους λογαριασμούς, στὴν ἀκρίβεια. Ἐπενέβη κἄποιος ἀπὸ ἕνα ἄλλο τραπέζι —ὁ μηνυτής. Δὲν τὸν ἤξερα καθόλου. Λογοφέραμε. Μοὖπε, μάλιστα, σὲ κάποια στιγμὴ νὰ βγῶ ἔξω νὰ λογαριαστοῦμε. Τέλος πάντων, τὸ θέμα —νόμιζα— πὼς τελείωσε ἐκεῖ. Γύρισα στὴν Κλινικὴ καὶ ἑτοιμαζόμουν νὰ πλαγιάσω, ὅταν ἦλθαν ἀπὸ τὴν Χωροφυλακή. Πῆγα μαζί τους καὶ πέρασα τὴν

νύχτα μου στὸ κρατητήριο. Δὲν ἤθελα μὲ μιὰ ἄρνησί μου νὰ δημιουργήσω προβλήματα. Μοῦ ἔδωσαν κουβέρτα νὰ κοιμηθῶ. Ἐγώ, ὅμως, εἶχα τὸ μπλοκάκι μου μαζὶ καὶ καθόμουν ἐκεῖ ὅλο τὸ βράδυ καὶ ἔγραφα ποιήματα. Καὶ θυμόμουν τὰ παλιά. Τὴν ζωὴ ποὺ πέρασε.

»Κοντά του καὶ οἱ δυὸ γιοί του ὁ Χρῆστος καὶ ὁ Φράνς. Γιατροὶ καὶ αὐτοὶ στὴν Κλινικὴ τοῦ πατέρα. Καὶ τὰ ἐγγόνια, ὅλη ἡ οἰκογένεια "δεμένη". Ὁ ἕνας συμπληρώνει τὸν ἄλλο σὲ λεπτομέρειες καὶ σὲ ἀναμνήσεις. Κι ὁ "παπποῦς" νὰ "ζωγραφίζη" μόνος του τὴν ζωή του. Ἄλλοτε νὰ γελάη, ἄλλοτε νὰ χαμογελάη, ἄλλοτε νὰ συννεφιάζη καὶ στιγμὲς - στιγμὲς νὰ δακρύζη. Ἡ Τίλλη, ἡ γυναίκα ἀπὸ τὴν χρωματιστὴ φωτογραφία στὸν τοῖχο χαμογελάει, σύντροφος στὴ ζωή, σύντροφος καὶ στὸν ἀγῶνα καὶ στὶς δυσκολίες. Τώρα μιὰ μαύρη κορδέλλα στὸ μανίκι τοῦ γκρίζου κοστουμιοῦ καὶ ἡ μαύρη γραβάτα μαρτυροῦν πὼς ἔχει φύγει.

»● Μὲ τὴν Τίλλη εἰδικὰ στὸν καιρὸ τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς εἴχαμε γλιτώσει πολλοὺς συνανθρώπους. Ἦταν Γερμανίδα βλέπετε καὶ μὲ βοηθοῦσε. Καὶ αὐτή, ἀλλὰ καὶ ἡ γιαγιά, ἡ μητέρα της.

»ΠΟΣΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

»Μπορεῖ νὰ μιλάη ὧρες γι' αὐτὰ τὰ περασμένα. Γιὰ τὴν ζωή του. Γιὰ τὸ πῶς —Φρούραρχος— στὴν Κορυτσὰ ἔσβησε ἀπὸ τὴν πόλι κάθε ξένη λέξη, κάθε σύνθημα στοὺς τοίχους καὶ τὰ ἀντικατέστησε μὲ «Ζήτω ἡ Ἑλλὰς» - «Ὁδὸς Λαμίας» - «Ὁδὸς Εὐρυτανίας» κ.λπ.

»Θυμᾶται ποὺ κατέβηκε στὴν Ἀθήνα, στὸ Ὑπουργεῖο τῆς Ὑγιεινῆς γιὰ νὰ τοὺς πῆ ὅτι τὰ «παιδιὰ ποὺ εἶναι ἐκεῖ πάνω στὰ βουνά, ποὺ εἶναι στὸ ἀντάρτικο χρειάζονται φάρμακα», καὶ ἔφερε πίσω δυὸ καμιόνια μὲ ἀντισηπτικά, μὲ χειρουργικὰ ἐργαλεῖα κι ἕνα χειρουργικὸ τραπέζι. Τώρα, ὕστερα ἀπὸ 40 χρόνια, εἶναι ὁ πρῶτος Ἕλληνας ποὺ καταδικάζεται γιατὶ ἐπέκρινε τὴν κυβερνητικὴ πολιτικὴ —ὅπως ὁ ἴδιος λέει.

»● Εἶπαν πὼς καταφέρθηκα ὑβριστικὰ στὸν Πρωθυπουργό, λέγοντας μιὰ συγκεκριμένη λέξι. Μπορεῖ νὰ ἀκούσθηκε ἡ λέξι αὐτὴ στὸ καφενεῖο, ἀλλὰ τὴν εἶπα στὸν μηνυτή, ποὺ εἶχε σηκώσει ἕνα μπουκάκι κρασὶ καὶ ὕστερα μιὰ καρέκλα γιὰ νὰ χτυπηθοῦμε. Μιλούσαμε γιὰ τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ΔΕΗ, τοῦ νεροῦ καὶ τοὺς φόρους καὶ εἶπα πὼς εἶναι μεγάλο τὸ βάρος γιὰ τὴν Κλινικὴ καὶ πὼς ἔτσι ὅπως πᾶνε τὰ πράγματα θὰ τὴν κλείσουμε.

»— Θέλετε δὲν θέλετε θὰ σᾶς διοικήσουμε 20 χρόνια κι ἐσεῖς

θὰ πεθάνετε», εἶπε ἐκεῖνος ποὺ ἀκόμη οὔτε τὸ ὄνομά του δὲν ξέρω. Ξαναγυρνᾶμε στὰ παλιά. Εἶναι ἐκεῖνες οἱ ἐπιστολὲς σ᾽ ἕνα μπλεγμένο ἀρχεῖο ποὺ μιλοῦν γιὰ πάνω ἀπὸ 200 ἄτομα, τὰ ὁποῖα γλίτωσαν τὴν τελευταία στιγμὴ ἀπὸ τὸ ἀπόσπασμα.

Μὲ τὶς γνωριμίες του, τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ γυναίκα του ἦταν Γερμανίδα καὶ τὴν ἐπιρροὴ ποὺ εἶχε σὰν «γιατρὸς τῆς ἀγάπης» στὴν περιοχή, κατάφερε αὐτό. Ἔτρεχαν σ᾽ ἐκεῖνον οἱ γονεῖς, οἱ ἀδελφές, οἱ γυναῖκες. «Σῶστε τους γιατρέ, θὰ τοὺς ἐκτελέσουν».

»Δὲν εἶπε ποτὲ ὄχι. Δὲν ἔφερε ἀντίρρησι.

»● Στὶς 27 Μαΐου 1944 στὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο Λοκρίδος συνελήφθησαν ἀπὸ τὰ SS 34 ἄτομα καὶ θὰ τὰ ἐκτελοῦσαν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμή. Μπόρεσε νὰ τὰ σώση.

»● Ἕξι ἄτομα συνελήφθησαν στὶς 10.10.1944 στὸν Μῶλο καὶ παρέμειναν 10 ἡμέρες στὶς φυλακὲς Λαμίας. Γλίτωσαν χάρις στὴν ἐπέμβασι τοῦ γιατροῦ Τσαγκάρη.

»● Στὴν περιφέρεια Κλωνίου Σπερχειάδος 32 ἄτομα συλλαμβάνονται ἀπὸ τὰ SS στὶς 12 Αὐγούστου τοῦ 1944. Τὰ κατέφερε κι ἐδῶ.

»● Ὅταν ἀποκλείστηκε τὴν 1.9.1944 τὸ χωριὸ Ροδίτσα Λαμίας ὀκτὼ ἄτομα συνελήφθησαν. Γλίτωσαν κι αὐτοί.

»● Στὶς 7 Ἰανουαρίου 1943 συλλαμβάνονται ἕξι ἄτομα. Ἐπεμβαίνει ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης καὶ μὲ τὶς συμβουλὲς ποὺ δίνει γιὰ νὰ χειρισθοῦν τὸ θέμα, κατορθώνει νὰ ἀφεθοῦν ἐλεύθεροι.

»● Ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσι ἑπτὰ ἀναπήρων βοηθητικῶν Γερμανῶν στρατιωτῶν, ποὺ ὑπηρετοῦσαν σὰν φύλακες ξυλείας στὰ Λουτρὰ Πλατυστόμου, συλλαμβάνονται ἀπὸ τὰ SS 55 ἄτομα ποὺ μεταφέρθηκαν σὲ δυὸ βαγόνια ἄδειανὰ στὸ Σταθμὸ Στύρφακα. Κατάφερε νὰ τοὺς γλιτώση στέλνοντας μάλιστα τὴν ἁμαξοστοιχία μὲ τὰ δυὸ βαγόνια στὴν Θεσσαλονίκη πρὶν τὸ πάρη εἴδησι κανείς.

»● Κι ἀκόμη στὶς 6 Ἀπριλίου στὸ Ἀρχάνιο Μακρακώμης συλλαμβάνονται 34 ἄτομα. Τοὺς κλείνουν ἐπὶ 20 ἡμέρες στὸ στρατόπεδο. Εὐτυχῶς καὶ ἐδῶ ἐπενέβη —μὲ τὸν δικό του τρόπο, ποὺ δὲν ἦταν κραυγαλέος— ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης. Κι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι γλίτωσαν τὸ ἀπόσπασμα.

»Ο ΛΕΒΕΝΤΗΣ ΠΑΠΠΟΥΣ

»Στὴ Λαμία —κι ἂς εἶναι μιὰ μεγάλη πόλι— δὲν θὰ βρῆς ἄνθρωπο νὰ μὴν ξέρη τὸν γιατρὸ Λουκᾶ Τσαγκάρη. Ἂν ρωτήσης τοὺς Λαμιῶτες θὰ σὲ κοιτάξουν σὰν νὰ μιλᾶς γιὰ κάποιον πολὺ

δικό τους καὶ θὰ ποῦν: «Γιὰ τὸν λεβέντη τὸν παπποῦ μιλᾶς;». Σοῦ δείχνουν πρόθυμα τὴν Κλινική, τὸ σπίτι του, σὲ πᾶνε μέχρι ἐκεῖ. «Εὐκαιρία νὰ τοῦ ποῦμε μιὰ καλημέρα». Μπαίνουν στὴν συζήτηση: «Θυμᾶσαι παπποῦ, κι ἐμένα μ' ἔχεις βοηθήσει. Καὶ τὸν πατέρα τοῦ τάδε δὲν τὸν εἶχες σώσει; Καὶ τὸν ἀνηψιὸ τῆς δεῖνα ἐσὺ δὲν τὸν ξεγέννησες, τότε ποὺ δὲν εἶχαν ψωμὶ νὰ φᾶνε;».

»Ἐκεῖνος γράφει ποιήματα καὶ τὰ κυκλοφορεῖ σὲ φέϊγ - βολάν.

Ἑλλάδα μάνα μας γλυκειὰ
Ἑλλὰς λεβεντογέννα
Γιὰ σένα θὰ πεθάνουμε
πιστοὶ στὰ πεπρωμένα.

»Θυμᾶται τὰ πάντα. Μὲ κάθε λεπτομέρεια. Χωρὶς νὰ ξεχάση οὔτε ἕνα ὄνομα.

»● Ἡ ἰατρικὴ δὲν εἶναι δουλειά, εἶναι μεράκι, εἶναι μιὰ βαθύτερη ἀνάγκη νὰ ἐκφράσης προσφέροντάς την, μὲ μεγάλη ἀγάπη ποὺ νοιώθεις γιὰ τὸν συνάνθρωπό σου.

»Πρὶν κλείση ἡ πόρτα ἕνας ἀκόμη χαιρετισμός:

»● Ἂν ξαναπεράσετε ἀπὸ δῶ, μὴν ξεχάσετε νὰ πῆτε μιὰ καλημέρα στὸν παπποῦ. Σύμφωνοι;».

ΜΠΕΛΛΑ ΜΗΛΟΠΟΥΛΟΥ

«ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ» ΛΑΜΙΑΣ: «ΘΕΑΜΑ ΣΠΑΝΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ»

Μὲ τὸν ἐντυπωσιακὸ τίτλο: «ΜΙΑ ΔΙΚΗ ΜΑΜΜΟΥΘ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ», ἡ τοπικὴ ἐφημερὶς «Ἐθνικὸς Ἀγὼν» Λαμίας τῆς 20ῆς - 5 - 1982, περιγράφει σὲ ἐκτενὲς ρεπορτὰζ τῶν συνεργατῶν της Ε.Γ.Σ. καὶ Περαστικοῦ, τὴν συνταρακτικὴ δίκη τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, κατηγορουμένου γιὰ ἐξύβρισι τοῦ Πρωθυπουργοῦ Α. Παπανδρέου, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων τονίζει:

«Ἡ ἐν λόγω ὑπόθεσι εἶχε ἀριθμὸ 34 στὸ πινάκιο. Ἐν τούτοις, ἀπὸ τὸ πρωΐ, τόσο ἡ αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου, ὅσο καὶ οἱ διάδρομοι καὶ οἱ ἄλλοι ἐσωτερικοὶ καὶ ἐξωτερικοὶ χῶροι εἶχαν κατακλυσθῆ ἀπὸ περιέργους συμπολίτας μας, δοθέντος ὅτι εἶχε προηγηθῆ θόρυβος ἐκ τῆς συλλήψεως καὶ προσωρινῆς κρατήσεως τοῦ κατηγορουμένου ἰατροῦ Λ. Τσαγκάρη, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀναγγελίαν τοῦ ἀδικήματος ἐνώπιον τῶν Ἀστυνομικῶν καὶ Εἰσαγγελικῶν Ἀρχῶν».

'Εν συνεχείᾳ, ἡ ἐφημερὶς ἀναφέρεται εἰς τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, τὸν ὁποῖον καὶ ἀποκαλεῖ «σωτῆρα τῆς Λαμίας καὶ τόσων ψυχῶν, ἀλλὰ καὶ γενναῖο πολεμιστὴ ἀξιωματικὸ τῆς Μικρᾶς 'Ασίας καὶ τοῦ 'Αλβανικοῦ μετώπου 40 - 41».

Καὶ προσθέτει: «"Ετσι δικαιολογεῖται ἡ προσέλευσις ἑκατοντάδων λαοῦ στὴν δίκη του, κάθε μορφωτικῆς στάθμης, κάθε πολιτικῆς ἰδεολογίας καὶ κάθε κομματικῆς τοποθετήσεως».

Καὶ ἀκολούθως, ἀφοῦ ἀναφέρεται σὲ θέματα ἀκροαματικῆς διαδικασίας, καταλήγει:

«Ἡ ὅλη ὑπόθεσις εἶχε καὶ τὶς συγκινητικές της στιγμές. 'Εκδηλώθηκαν μὲ κάθε τρόπο, πρὸ καὶ μετὰ τὴν δίκη, μέσα στὰ βαθειὰ μεσάνυχτα, μέγας ὄγκος τῶν ἀκροατῶν χειροκρότησε τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη στὴν ἔξοδο τοῦ Δικ. Μεγάρου καὶ πολλοὶ τὸν συνώδευσαν μέχρι τὸ σπίτι του...».

* * *

Σὲ πρωτοσέλιδο ἄρθρον της, ἡ αὐτὴ ὡς ἄνω ἐφημερίς «'Εθνικὸς 'Αγών» Λαμίας, τῆς 23ης Μαΐου 1982 καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον: Π α ρ α λ ε ι π ό μ ε ν α

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΡΑΚΤΙΚΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ
«ΠΑΠΠΟΥ ΛΟΥΚΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ»

γράφει:

«Στὸ προηγούμενο φύλλο μας, ἀναφερθήκαμε στὴν δίκη τοῦ συμπολίτη μας μαιευτῆρα γιατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη ποὺ ἔγινε τὴν παρελθοῦσα Τρίτη 18.5.1982 στὸ ἐνταῦθα Τριμελὲς Πλημμελειοδικεῖο.

»'Επειδὴ ἡ δίκη αὐτὴ δημιούργησε ζωηρὲς ἐντυπώσεις καὶ προκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κοινῆς γνώμης, κρίνουμε σκόπιμον νὰ συμπληρώσουμε σήμερα πᾶν ὅ,τι παραλείψαμε, ἐλλείψει χώρου, χάριν τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου».

'Εν συνεχείᾳ, ἡ ἐφημερὶς ἀναφέρεται ἀναλυτικὰ στὰ πρακτικὰ τῆς δίκης καὶ τὶς καταθέσεις τῶν μαρτύρων κατηγορίας καὶ ὑπερασπίσεως καὶ καταλήγει μὲ τὴν φράσιν, ὅτι οἱ μάρτυρες «ἀναφέρθηκαν μὲ ἔμφαση καὶ πειστικότητα στὴν ἀναμφισβήτητη κοινωνικὴ καὶ ἐθνικὴ προσφορὰ καὶ ἀνθρωπιστικὰ χαρίσματα τοῦ κατηγορουμένου μὲ συγκεκριμένα γεγονότα».

'Επίσης, ἡ ἐφημερὶς ἀναφέρεται στὸ ὁλοσέλιδο ρεπορτὰζ τῆς «Βραδυνῆς» τῆς 20.5.1982, ὑπὸ τὸν τίτλο: «Ἡ ἱστορία τοῦ γιατροῦ

Λ. Τσαγκάρη, μέσα ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινο πόνο καὶ τοὺς Ἐθνικοὺς ἀγῶνες του», καὶ ἀναδημοσιεύει τὶς κυριώτερες περικοπὲς τῆς συνεντεύξεως καὶ τοῦ κειμένου τοῦ ρεπορτάζ.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΒΗΜΑ: «ΕΜΑΘΕΣ ΤΙ ΕΠΑΘΕ ΕΝΑΣ ΓΙΑΤΡΟΣ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ;»

Ἡ ἐφημερὶς «Ἀνεξάρτητο Πολιτικὸ Βῆμα», τῆς 5.6.1982 καὶ στὴν χιουμοριστικὴ στήλη τοῦ Χρονογραφήματος «Εὔθυμα καὶ Σοβαρά», μὲ τὸν τίτλο «Ἡ Ἀλλαγή» καὶ ὑπὸ μορφὴν διαλόγου δύο φίλων, γράφει, μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«— Λοιπόν, ἄκου Κώστα, ἀπὸ τὴν 1.1.1982 ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΥΛΕΝ πῆγαν 100% ἐπάνω, τώρα θὰ φορολογηθοῦν καὶ τὰ κτίσματα, φόρος ἀκινήτου περιουσίας, δηλαδή, δὲν φθάνουν τὰ τόσα ποὺ πληρώνουμε.

»— Νίκο, γι' αὐτὰ μὴ μιλᾶς, γιατὶ θὰ σὲ ἁρπάξει ὁ Εἰσαγγελέας, δὲν ἔμαθες τί ἔπαθε ἕνας γιατρὸς στὴν Λαμία 83 ἐτῶν, ποὺ τόλμησε δημοσίως νὰ καυτηριάση τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Ἀλλαγῆς;... 7 μῆνες φυλακὴ ἅρπαξε ἀπὸ τὸ αὐτόματο Τριμελὲς τῆς Λαμίας. Γι' αὐτὸ Νίκο πρόσεχε, μὴ μιλᾶς, διότι ἂν σὲ ἀκούση κανένας «πρασινοφρουρός», θὰ σὲ ἁρπάξει καὶ θὰ σὲ πάη στὸν Εἰσαγγελέα!...

»— Καλέ, ρὲ Κώστα, τί δημοκρατία ἔχουμε;».

Τὴν ἀπάντησι βρέστε την μόνοι σας!...

ΑΙΣΘΗΣΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Ἡ καταδίκη μου εἰς ἑπτὰ μῆνες φυλάκισι καὶ ἡ καταταλαιπώρησίς μου εἰς τὰ κρατητήρια τῆς Χωροφυλακῆς καὶ εἰς τὰ ἑδώλια τῶν δικαστηρίων —συρόμενος ὡς κοινὸς κακοποιὸς— ὡς ὑπαίτιος μιᾶς ἀνυπάρκτου κατηγορίας, προερχομένης ἐκ τοῦ στόματος κωφοῦ καὶ μεθυσμένου γέροντος, ἀπὸ ἄφθονον ἄκρατον οἶνον καὶ «πράσινη δόξα», ὅτι ἐξύβρισα τὸν πρωθυπουργόν, παρ' οὐδενὸς τῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων ἐπεβεβαιώθη καὶ μάλιστα ἀπεδείχθη τελικῶς ἀνύπαρκτος εἰς τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν.

Ἡ θερμὴ καὶ αὐθόρμητος συμπαράστασις τῶν συμπατριωτῶν μου, τῶν Ἀθηναϊκῶν καὶ τοπικῶν ἐφημερίδων, οἱ ὁποῖες ἐπρόβα-

λαν τὸ γεγονός, εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργήσουν αἴσθησιν στὴν κοινὴ γνώμη καὶ νὰ κάνουν γνωστὴ τὴν περιπέτειάν μου, ὄχι μόνον στὸ Πανελλήνιον, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλον τὸν Ἑλληνισμὸν τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἀμέσως ἄρχισαν νὰ καταφθάνουν ἀπὸ κάθε γωνιὰ τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅπου ὑπῆρχε ἀπόδημος Ἑλληνισμός, ἑκατοντάδες ἐπιστολὲς ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων συμπατριωτῶν μας, καθὼς καὶ ἄπειρα τηλεγραφήματα καὶ μοῦ συνιστοῦσαν θάρρος καὶ ὑπομονὴ καὶ ἐξέφραζαν τὸν ἀποτροπιασμόν των καὶ τὴν ἀπορίαν των, «πῶς εἶναι δυνατὸν σὲ μιὰ δημοκρατικὴ χώρα ὅπως ἡ Ἑλλάς, νὰ σύρεται στὰ δικαστήρια ἕνας ἡλικιωμένος ἄνθρωπος, ἐπειδὴ ἐτόλμησε νὰ σχολιάση τὴν πολιτικὴν τῆς κυβερνήσεώς του».

Ἄλλοι ἐξεδήλωναν τὴν ἀπέχθειάν των, πρὸς τὸ κατ' εὐφημισμόν... δημοκρατικὸν καθεστὼς τῆς χώρας μας.

Διαπρεπὴς καὶ γνωστότατος ἀνὰ τὸ πανελλήνιον Ἕλλην τοῦ ἐξωτερικοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπίσημος ἰδιότης δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἀποκαλύψω τὸ ὄνομά του, μοῦ ἔστειλε μίαν ἐξαιρετικὰ θερμὴν καὶ πατριωτικὴν ἐπιστολήν, στὴν ὁποία, μεταξὺ τῶν ἄλλων, μοῦ γράφει καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἀγαπητὲ φίλε Δρα Τσαγκάρη,

»Λυποῦμαι γιὰ τὴν περιπέτειά σας, ποὺ ἀποτελεῖ τίτλον τιμῆς γιὰ Σᾶς.

»Δὲν γνωρίζω τί ἀπέγινε μὲ τὴν ἔφεσί σας. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἐντρέπεται ἐκεῖνος, ποὺ δῆθεν ἐξυβρίσατε. Αὐτὴ εἶναι ἡ «ἀλλαγή»; Ὁ φόβος τοῦ ἐλέγχου; Ποῦ θὰ σταθῆ τότε ἡ Δημοκρατία; Ἡ ἐλευθερία ἐλέγχου ἀπὸ πότε ἔπαυσε νὰ ἀποτελῆ τὴν ψυχὴν τῆς Δημοκρατίας; Ἢ μήπως τὴν παραδώσαμε στὸν σοσιαλισμὸ γιὰ στραγγαλισμό;

»Σταθεῖτε πάντα Λεβέντης, ὅπως σᾶς θέλει ὁ Λαός. Ἔτσι ποὺ νὰ τρέμουν στὸν ἀντικρυσμόν σας οἱ μηνυταὶ καὶ οἱ θρασύδειλοι.

»Περήφανος γιὰ σᾶς καὶ εὐγνώμων γιὰ ὅσα καλὰ ἐκάνατε γιὰ τὴν πατρίδα καὶ κάνετε ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας.

Σᾶς ἐναγκαλίζομαι

Ὑπογραφὴ

Ἀναλόγου περιεχομένου καὶ οἱ ἄλλες ἐπιστολὲς ἀνωνύμων καὶ ἐπωνύμων, ποὺ δυστυχῶς ὁ χῶρος, ἀλλὰ καὶ ὁ σκοπὸς ἑνὸς μικροῦ βιβλίου δὲν ἐπιτρέπουν τὴν δημοσίευσιν.

Θὰ ἤθελα νὰ τοὺς γνωρίσω ὅτι ὅλες οἱ ἐπιστολές των, ἀλλὰ

καὶ οἱ προφορικὲς ἐκδηλώσεις των ἀγάπης, συμπαραστάσεως καὶ ἀγωνιστικότητος, μὲ συνεκίνησαν βαθύτατα καὶ μοῦ δίνουν θάρρος. Τοὺς εὐχαριστῶ ὅλους καὶ τοὺς ὑπόσχομαι ὅτι, παρὰ τὴν σοβαρὰν ἀσθένειάν μου καὶ τὴν μεγάλη ἡλικίαν μου, θὰ ἀγωνισθῶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου καὶ μέχρι τῆς τελευταίας μου πνοῆς, ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀ π α λ λ α γ ῆ ς της, ἀπὸ τὸν ἐπικίνδυνον ἐναγκαλισμόν της ἀπὸ τὸν ἀνελεύθερον Μαρξισμόν.

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: «ΚΑΘΕ ΠΟΛΙΤΗΣ ΕΧΕΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΜΕ ΚΑΤΑΚΡΙΝΕΙ...»

Κἄπως ἀργὰ καὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τὶς συνεχιζόμενες καταδίκες πολιτῶν, ποὺ δὲν ἄντεξαν τὸν Μαρξιστικὸν βραχνᾶν, ἀλλὰ καὶ τῶν αὐστηρῶν ἐπερωτήσεων τῶν βουλευτῶν τῆς ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως, ὑπεχρεώθη ὁ κ. Πρωθυπουργὸς νὰ δηλώσῃ εἰς τὴν προσκειμένην στὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ἐφημερίδα «Τὸ Βῆμα», ὅτι «κάθε πολίτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ἐπικρίνῃ».

Συγκεκριμένως, ἡ ἐφημερὶς ἀναφέρει, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι: «Ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου ἀποδοκίμασε —τὰ ἐλάχιστα εὐτυχῶς— κρούσματα συλλήψεως πολιτῶν —καὶ μάλιστα ἀπὸ ἄλλους πολῖτες— ὕστερα ἀπὸ καταγγελίες ὅτι ἀποδοκίμαζαν τὸν Πρωθυπουργό».

Σὲ ἀποκλειστικὴ δήλωσι πρὸς «Τὸ Βῆμα» τῆς 19.9.1982, ὁ Πρωθυπουργός, κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου, ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀθωωθοῦν ἀπὸ τὰ δικαστήρια οἱ πολῖτες ποὺ κατηγορήθηκαν ὅτι τὸν ἐξύβρισαν καὶ ἐπέκρινε τὶς πρόσφατες δραστηριότητες ὡρισμένων προσώπων, ποὺ θεωροῦν ἑαυτὰ ἁρμόδια νὰ καταγγέλλουν ἀντιφρονοῦντες στὶς ἀστυνομικὲς ἀρχὲς «ἐπὶ ἐξυβρίσει τοῦ πρωθυπουργοῦ», μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὑφίστανται οἱ κατηγορούμενοι τὴν σχετικὴ ταλαιπωρία.

«Ἐλπίζω —ὑπεγράμμισε ὁ κ. Πρωθυπουργὸς στὸ «Βῆμα»— ὅτι θὰ ἀθωωθοῦν ἀπὸ τὰ δικαστήρια, οἱ πολῖτες ποὺ καταγγέλθηκαν ὅτι μὲ ἐξύβρισαν.

»Κάθε δημόσιο πρόσωπο —καὶ φυσικὰ καὶ ἐγὼ— μπορεῖ νὰ εἶναι ἀντικείμενον κριτικῆς, ὅσο σκληρὴ αὐτὴ καὶ ἂν εἶναι.

»Ἀλλὰ ἡ κριτικὴ δὲν μπορεῖ μὲ κανέναν τρόπο νὰ θεωρηθῇ ἀδίκημα. Κάθε Ἕλληνας πολίτης ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ νὰ ἐπιδοκιμάζει καὶ νὰ ἐπικρίνει τὸν πρωθυπουργὸ τῆς χώρας».

ΞΕΣΗΚΩΝΕΤΑΙ Ο ΛΑΟΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ

Ἐπειδὴ οἱ «καταπραϋντικὲς» δηλώσεις τοῦ κ. Παπανδρέου ὑπέκρυπταν κἄποιον φαρισαϊσμόν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Λαὸς τῆς Ρούμελης μὲ ἐπὶ κεφαλῆς μίαν ἄτυπον Ἐπιτροπὴν Ρουμελιωτῶν Ἐπιστημόνων καὶ οἱ στρατιὲς τῶν εὐεργετηθέντων ἀπὸ τὸν Λουκᾶ Τσαγκάρη, δὲν ἐφησύχασαν, ἀλλά, τοὐναντίον, ἀνησύχησαν ἀκόμη περισσότερον.

Ἀμέσως συνέταξαν καὶ ἐκυκλοφόρησαν σὲ ὅλη τὴν Ρούμελη, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλον τὸν πολιτικὸν καὶ πνευματικὸν κόσμον τῆς χώρας, δωδεκασέλιδον ἔντυπον ΕΚΚΛΗΣΙΝ, ἀπευθυνομένην: «Πρὸς πάντα τίμιον Ἕλληνα καὶ πραγματικὸν πατριώτην, διὰ τὴν συμπαράστασιν πρὸς τὸν δικαζόμενον συμπολίτην μας, ἰατρὸν ΛΟΥΚΑΝ ΤΣΑΓΚΑΡΗΝ», ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ο ΑΕΤΟΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ
Ο ΛΕΒΕΝΤΗΣ ΙΑΤΡΟΣ ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
Δ Ι Κ Α Ζ Ε Τ Α Ι
ΤΗΝ 14ην ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ἐ.ἔ. ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΕΞΥΒΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ κ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ — ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΣ ΕΙΧΕ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΗ ΕΙΣ ΕΠΤΑΜΗΝΟΝ ΦΥΛΑΚΙΣΙΝ

Ἀφοῦ παρατίθενται οἱ φωτογραφίες τοῦ ἰατροῦ Τσαγκάρη καὶ τῆς ἀειμνήστου συζύγου του Τίλλης, ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΣ συνεχίζει:

— Δικάζεται ὁ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ ὅλων τῶν Ἐθνικῶν Ἀγώνων, διότι δῆθεν ἔϐρισε τὸν ΑΠΟΝΤΑ ἀπὸ τοὺς Ἐθνικοὺς Ἀγῶνες.
— Δικάζεται ὁ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΗΣ ποὺ στάθηκε κοντὰ στὴν ἀνθρώπινη δυστυχία, διότι δῆθεν ἔϐρισε τὸν ΑΠΟΝΤΑ ἀπὸ τὴν κάθε δοκιμασία τοῦ Λαοῦ μας.
— Δικάζεται ὁ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ποὺ ἀφιλοκερδῶς προσέφερε τὶς ὑπηρεσίες του πρὸς τὸν πάσχοντα συνάνθρωπό μας, διότι δῆθεν ἔϐρισε τὸν ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΝ, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν ἄφρονα οἰκονομική του πολιτικὴ καὶ τὴν δυσϐάστακτη φορολογία, ἐξαθλίωσε καὶ ἐξουθένωσε τὸν Ἑλληνικὸ Λαό.
— Δικάζεται ὁ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ, ὁ ὁποῖος στὰ μαῦρα χρόνια τῆς Κατοχῆς, ἀγωνιζόταν νύχτα - μέρα γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς πατριῶτες ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν Γερμανοϊταλῶν, διότι δῆθεν ἔϐρισε τὸν ΑΠΟΝΤΑ ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Ἀντίστασι.

Ἐν συνεχείᾳ στὸ φυλλάδιο ἀναφέρεται ἡ βιογραφία καὶ ἡ

σταδιοδρομία τοῦ ἰατροῦ Τσαγκάρη καὶ ἡ προσφορά του κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κατοχῆς καὶ καταλήγει:

«Μὲ τέτοιες λαμπρές, παράτολμες καὶ ἡρωϊκὲς πράξεις εἶναι γεμάτη ἡ ζωὴ τοῦ παπποῦ σήμερα Λουκᾶ Τσαγκάρη στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς. Καὶ ἐνῷ ὅλοι ἔχουν ἀναγνωρίσει τὸ ἔργον του καὶ λυπήθηκαν γιὰ τὴν πρόσφατη περιπέτειά του, μόνον ὁ "Ριζοσπάστης" θριαμβολόγησε μὲ τὶς φράσεις: "Καταδικάστηκε ὁ... μαῦρος φασίστας"!...

»Τώρα ποῖοι εἶναι οἱ φασίστες, αὐτὸ εἶναι μιὰ ἄλλη κουβέντα».

Καὶ τὸ ἔντυπο καταλήγει μὲ τὴν ἑξῆς ἔκκλησιν:

ΣΥΝΔΗΜΟΤΕΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ
ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ

«Σᾶς ζητοῦμε νὰ ἑνώσετε τὴν φωνή σας καὶ νὰ συμπαρασταθῆτε γιὰ τὴν ἀθώωσι τοῦ γιατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη.

»— Εἶναι καθῆκον ὅλων μας, σὰν ἔνδειξη εὐγνωμοσύνης γιὰ ὅ,τι ἔκανε γιὰ μᾶς καὶ τὸν τόπο μας.

»— Εἶναι ὑποχρέωσίς μας, γιὰ νὰ λάμψη ἡ ἀλήθεια καὶ νὰ ἀποδοθῆ σωστὰ ἡ δικαιοσύνη.

»— Εἶναι ἀπαίτησις τῶν συμπατριωτῶν μας, γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἐτίμησε τὸν τόπο μας, γιὰ τὸν πατριώτη ποὺ μᾶς συμπαραστάθηκε στὶς δύσκολες μέρες στὸν πόνο μας, γιὰ τὸν γιατρὸ ποὺ ἔτρεξε ἀφιλοκερδῶς ὅπου ζητήσαμε τὴν βοήθειά του.

»— Πιστεύουμε ὅτι ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ἔσφαλε καὶ τὸ Ἐφετεῖον θὰ τὸν δικαιώση.

»— Ἂν —παρ' ἐλπίδα— ὑπάρξη πολιτικὴ σκοπιμότης νὰ δικασθῆ, τότε πιστεύουμε ὅτι θὰ ὑπάρξουν δικασταὶ σὰν τὸν ΤΕΡΤΣΕΤΗ καὶ τὸν ΠΟΛΥΖΩΪΔΗ στὴν δίκη τοῦ Κολοκοτρώνη, ποὺ δὲν θὰ συναινέσουν στὴν καταδίκη του.

»— Τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη τὸν θέλουμε ΛΕΥΚΟ, ὅπως ΛΕΥΚΟΣ ἔζησε μέχρι σήμερα στὰ 84 χρόνια του».

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΔΙΚΑΖΟΜΕΝΟ ΙΑΤΡΟ ΛΟΥΚΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ

Τὴν ἔκκλησιν αὐτὴν τῶν Ρουμελιωτῶν Ἐπιστημόνων τὴν ἀνεδημοσίευσαν ὁλόκληρον ἡ ἐφημερὶς «Ἐλεύθερη Ὥρα» στὶς 3.10. 1983 καὶ οἱ τοπικὲς ἐφημερίδες «Ἐθνικὸς Ἀγὼν» Λαμίας στὶς 23. 10.1983 καὶ τὸ «Ἀνεξάρτητον Πολιτικὸν Βῆμα», κ.ἄ.

Η ΔΙΚΗ ΣΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Μὲ ἐντυπωσιακὴν παρουσίαν πολλῶν προσωπικοτήτων τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, μὲ πλῆθος συμπατριωτῶν καὶ φίλων μου, ποὺ εἶχαν ἔλθει εἰδικῶς ἀπὸ τὴν Λαμία γιὰ νὰ μοῦ συμπαρασταθοῦν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἐκπροσώπων τοῦ Τύπου, λόγῳ τοῦ πολιτικοῦ ἐνδιαφέροντος ποὺ εἶχε ἡ ὑπόθεσις, ἄρχισε στὶς 12 τὸ μεσημέρι ἡ ἐκδίκασις τῆς ἐφέσεώς μου, ἐνώπιον τοῦ Γ΄ Τριμελοῦς Ἐφετείου Ἀθηνῶν, κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1164/18.5.82 ἀποφάσεως τοῦ Τριμελοῦς Πλημμελειοδικείου Λαμίας, βάσει τῆς ὁποίας εἶχα καταδικασθῆ εἰς 7μηνον φυλάκισιν δι' ἐξύβρυσιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου.

Μεταξὺ τῶν προσελθόντων ἦσαν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Νέας Δημοκρατίας, κ. Κων/νος Μητσοτάκης, καὶ ὁ Βουλευτὴς Φθιώτιδος, κ. Ἀθανάσιος Ξαρχᾶς, οἱ ὁποῖοι περιελαμβάνοντο εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων ὑπερασπίσεως.

Ἐπίσης, παρίσταντο, οἱ πρώην Ὑπουργοὶ Πανουργιᾶς καὶ Τριανταφύλλου, ὁ δικηγόρος κ. Κων/νος Λιάπης, ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸς τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, κ. Κων/νου Καραμανλῆ, ἡ κ. Φωκᾶ - Μεταξᾶ, θυγατέρα τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου καὶ δημιουργοῦ τοῦ «ΟΧΙ» καὶ τοῦ ἐνδόξου Ἀλβανικοῦ Ἔπους, ἡ κ. Νία Στράτου, σύζυγος τοῦ ἀειμνήστου Ὑπουργοῦ Ἀνδρέα Στράτου, ὁ κ. Εὐάγγελος Ἀγγελάκας, ἐπίτιμος Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως, ὁ ἐξάδελφός μου κ. Γεώργιος Αὐγῖκος, τ. Διευθυντὴς Δασῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, οἱ ἀνεψιοί μου, κ. Κων/νος Μητσόπουλος, Ἀνώτ. Ὑπάλληλος Δ.Ε.Η. καὶ κ. Κων. Παπαϊωάννου, Ἰατρὸς - Χειρουργός, οἱ Δικηγόροι κ.κ. Εὐάγγελος Κοτζιᾶς καὶ Βασιλάκος, καθὼς καὶ πλῆθος Ἀνωτέρων Ἀξιωματικῶν ἐ.ἀ.

Ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις τοῦ Πλημμελειοδικείου Λαμίας, εἶχε προκαλέσει τεράστιον ἐνδιαφέρον, λόγῳ τῆς πολιτικῆς ὑφῆς τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ εἶχε ἀφήσει καὶ πολλὰ ἐρωτηματικὰ ὡς δίκη πολιτικῆς σκοπιμότητος. Διότι καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν, εἰς τὴν κατ' ἔφεσιν δίκην μου, ἀμφισβήτησε τὴν κατάθεσιν τοῦ μηνυτοῦ καὶ ἐτόνισε ὅτι, ἡ κατηγορία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ στηριχθῇ μόνον στὴν κατάθεσι τοῦ μηνυτοῦ, δηλαδή, εἰς τὴν κατάθεσιν ἑνὸς μάρτυρος καὶ αὐτοῦ —ὡς ἀπεδείχθη— βαρηκόου. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη, συνέχισε στὴν ἀγόρευσίν του ὁ κ. Εἰσαγγελεύς, ὁ κατηγο-

ρούμενος ἔβρισε τὸν Πρωθυπουργό, δὲν μπορεῖ νὰ διαπιστωθῆ ἂν αὐτὸ ποὺ εἶπε, ἐστρέφετο ἐναντίον του ὡς θεσμοῦ καὶ ὄχι ὡς προσώπου.

Ἐπίσης καὶ τὸ γεγονός, ὅτι διὰ πρώτην φορὰν κατεδικάζετο ἕνας ὑπερῆλιξ καὶ γνωστὸς ἐπιστήμων τῆς Λαμίας, μὲ τεραστίαν Ἐθνικὴν καὶ Κοινωνικὴν δρᾶσιν, ἐπειδὴ ἐτόλμησε νὰ ὑψώση τὴν φωνήν του καὶ νὰ ἀσκήση ὀξεῖαν κριτικὴν κατὰ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τοῦ Ἀνδρέα.

Ἴσως γιὰ τὸν Λαό, ἡ πρᾶξις μου αὐτὴ νὰ ἦταν ἕνα αἰσιόδοξον μήνυμα, ἕνα ἐγερτήριον σάλπισμα πρὸς τὸν ἐργαζόμενο κόσμο, πρὸς τὸν ἀγρότη, πρὸς τὸν νοικοκύρη, ποὺ ὑφίστανται τὶς οἰκονομικὲς συνέπειες μιᾶς ἄφρονος οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ποὺ φαλκιδεύει τὸ εἰσόδημα, ποὺ αὐξάνει τὸν πληθωρισμό, ποὺ χρεωκοπεῖ τὶς ἄλλοτε εὔρωστες ἐπιχειρήσεις καὶ δημιουργεῖ στρατιὲς ἀνέργων.

Ἴσως ἀκόμη νὰ ἦταν ἕνα ράπισμα πρὸς τὸ ἄναρχο καὶ πιεστικὸ καθεστὼς τῶν πρασινοφρουρῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐκλεκτῶν ἀστέρων τῆς πράσινης νομενκλατούρας.

Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω, χωρὶς κἂν νὰ τὸ ἐπιδιώξω, ἀπὸ ἕνα τυχαῖο γεγονός, εἶχα μπῆ στὸ προσκήνιο τῆς δημοσιότητος καὶ εἶχα γίνει γνωστὸς ὄχι μόνον στὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλη τὴν ὁμογένεια τοῦ ἐξωτερικοῦ. Καὶ τοῦτο τὸ διεπίστωσα ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ κόσμου, σὲ ὅποιο γεωγραφικὸ διαμέρισμα τῆς χώρας καὶ ἂν βρέθηκα καὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν τηλεγραφημάτων καὶ τῶν ἐπιστολῶν ποὺ ἔλαβα ἀπὸ γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐνεθάρρυναν καὶ μοῦ συμπαρίσταντο στὴν περιπέτειά μου.

Ὅλους αὐτούς, τοὺς γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους φίλους μου, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τοὺς εὐχαριστῶ γιὰ τὸ συγκινητικό τους ἐν διαφέρον.

ΣΤΟ ΕΔΩΛΙΟΝ ΤΟΥ... «AMBASSADEUR»

Γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ κάθησα στὸ ἑδώλιον τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως σὲ θέσι... Ambassadeur! (ἔτσι ὀνομάζονται οἱ πολυτελεῖς θέσεις τῶν ἀεροπορικῶν ταξιδίων), ἐφ' ὅσον τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν στεγάζεται στὸ πρώην πολυτελὲς ξενοδοχεῖον «Ambassadeur», τῆς ὁδοῦ Σωκράτους.

Τὴν σύνθεσιν τοῦ Γ' Τριμελοῦς Ἐφετείου ποὺ θὰ ἐξεδίκαζε

τὴν ὑπόθεσί μου, ἀποτελοῦσαν οἱ Ἐφέται κ.κ. Γεώργιος Σταθέας - Πρόεδρος, καὶ οἱ Ἐμμανουὴλ Ἀντωνίου καὶ Χαράλαμπος Παπαδάκης - Μέλη.

Τὴν Εἰσαγγελικὴν ἕδραν κατεῖχε ὁ Ἀντεισαγγελεὺς Ἐφετῶν κ. Γεώργιος Λαμπίρης καὶ χρέη Γραμματέως τοῦ Δικαστηρίου ἐκτελοῦσε ἡ κ. Μαρία Ἀργυριάδου.

Συνήγοροι ὑπερασπίσεώς μου ἦσαν οἱ κ.κ. Κων/νος Σταματάκης - Δικηγόρος Ἀθηνῶν καὶ Ἰωάννης Λιανὸς - Δικηγόρος Λαμίας.

Ἐν ἀρχῇ τῆς συνεδριάσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου ἐξεφώνησε τὸ ὄνομα τοῦ κατηγορουμένου καὶ μὲ ἐρώτησε τὰ στοιχεῖα τῆς ταυτότητός μου καὶ μετὰ ὁ Εἰσαγγελεύς, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν λόγο, ἀνέπτυξε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐφέσεώς μου καὶ ἐνεχείρισε εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τὸν κατάλογον τῶν κληθέντων μαρτύρων, τὰ ὁποῖα καὶ ἐξεφωνήθησαν.

Ἀκολούθως διετάχθη ἡ ἔναρξις τῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας.

Πρῶτος ἐκ τῶν κληθέντων μαρτύρων κατηγορίας, ἐξητάσθη ὁ κ. Ἀθανάσιος Γκούρλιας - Ἑστιάτωρ ἀπὸ τὴν Λαμία, ὁ ὁποῖος ἐν περιλήψει κατέθεσε τὰ ἑξῆς:

«Στὶς 4.5.1982 ἦταν στὴν ταβέρνα μου ὁ Τσιάμης καὶ ἔτρωγε. Σὲ λίγο ἦλθε ὁ κατηγορούμενος, ὁ Καυκᾶς καὶ ὁ Στρατηγὸς Ἀναγνωστόπουλος. Ὁ Καυκᾶς ἔβγαλε καὶ ἔδειξε στὸν γιατρὸ ἕνα χαρτὶ ποὺ τοῦ εἶχε ἔλθει ἀπὸ τὴν Ἐφορία καὶ τὸν ἐρώτησε τί μποροῦσε νὰ κάνῃ. Ὁ γιατρὸς τοῦ ἀπήντησε ὅτι δὲν γίνεται τίποτα καὶ νὰ πάῃ ἀμέσως νὰ πληρώσῃ ὅπως ἔκαμε καὶ ὁ ἴδιος.

»Τότε σηκώθηκε ἐπάνω ὁ Τσιάμης καὶ τοὺς λέει: "Εἴτε θέλετε, εἴτε ὄχι, ἐμεῖς θὰ κυβερνήσουμε 20 χρόνια. Πληρώναμε ἐμεῖς, νὰ πληρώσετε καὶ σεῖς τώρα".

»Τότε ὁ κατηγορούμενος σηκώθηκε καὶ εἶπε στὸν Τσιάμη: "Πούστη, κερατᾶ, τί θέλεις στὸ τραπέζι μου;".

»Ἔγινε φασαρία καὶ ἐγὼ ἔβγαλα τὸν Τσιάμη ἔξω. Εἶχε πιῆ βέβαια, ἀλλὰ δὲν ἦταν μεθυσμένος. Ἐρχόταν στὸ μαγαζί μου ὁ Τσιάμης καὶ ὅταν ἔπινε κάτι παραπάνω ἄρχιζε τὴν πολιτικὴ συζήτησι. Ἐγὼ τοῦ ἔλεγα ὅτι δὲν θέλω πολιτικὲς συζητήσεις στὸ μαγαζί μου. Δὲν νομίζω ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἔβρισε τὸν Πρωθυπουργό».

Εἰσαγγελεύς: Κύριε Μάρτυς, ὁ κατηγορούμενος προκάλεσε τὸ ἐπεισόδιον;

Μάρτυς: Ὄχι.

Ὑ π ε ρ ά σ π ι σ ι ς (Κ. Σταματάκης): Ὁ Τσιάμης ἔκανε συχνὰ πολιτικὲς συζητήσεις στὴν ταβέρνα;

Μ ά ρ τ υ ς: Μερικὲς φορές.

Δεύτερος κατὰ σειρὰν μάρτυς κατηγορίας ἐξητάσθη ὁ κ. Ἀθανάσιος Ἀναγνωστόπουλος, Ἀνώτ. Ἀξιωματικὸς ἐ.ἀ., ὁ ὁποῖος κατέθεσε τὰ ἑξῆς:

«Στὶς 4/5 περνοῦσα ἔξω ἀπὸ τὴν ταβέρνα τοῦ Γκούρλια καὶ μὲ φώναξε ὁ κατηγορούμενος. Ἦταν καὶ ὁ Καυκᾶς μαζὶ καὶ συζητοῦσαν γιὰ φορολογικὰ θέματα.

»Παραπλεύρως, καθόταν ὁ Τσιάμης, ὁ ὁποῖος αἰφνιδίως σηκώθηκε καὶ χωρὶς νὰ τὸν προκαλέση κανεὶς μᾶς εἶπε: "Θέλετε δὲν θέλετε θὰ σᾶς κυβερνήσουμε 20 χρόνια".

»Δὲν ξέρω τὸ ποιὸν τοῦ Τσιάμη, πάντως εἶναι παλιὸς Ἐαμίτης, ἰταμὸς καὶ θρασύς, ἴδιον τῶν Ἐαμιτῶν. "Σώπα παληάνθρωπε", εἶπε ὁ κατηγορούμενος στὸν πιωμένο Τσιάμη, ἀπαντώντας στὴν προκλητικὴ στάσι του. Τότε ὁ Τσιάμης πῆρε ἕνα μπουκάλι ποὺ ἔπινε κρασὶ καὶ ἐπετέθη στὸν γιατρὸ γιὰ νὰ τὸν κτυπήση. Ἐγὼ σηκώθηκα καὶ πρόφθασα νὰ τοῦ πάρω τὸ μπουκάλι ἀπὸ τὸ χέρι. Τότε αὐτὸς ἅρπαξε μιὰ καρέκλα γιὰ νὰ κτυπήση τὸν γιατρό.

»Γιὰ νὰ ἀποσοβηθῆ σοβαρὸ ἐπεισόδιο, παρενέβη ὁ καταστηματάρχης καὶ ἔβγαλε ἔξω τὸν Τσιάμη.

»Ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔβρισε τὸν Πρωθυπουργό, φέρτε μου 18 Εὐαγγέλια νὰ ὁρκισθῶ...».

Τρίτος κατὰ σειρὰν ἐξητάσθη ὁ μάρτυς κατηγορίας, Κων. Τσιάμης (Μηνυτής), ὁ ὁποῖος κατέθεσε τὰ ἑξῆς:

«Πήγαινα στὴν ταβέρνα τοῦ Γκούρλια γιὰ κανένα κρασί. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ μένα καθόταν ὁ Τσαγκάρης μὲ τὴν παρέα του καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ φορολογικά: Ὁ κατηγορούμενος ἔβριζε τὸν πρωθυπουργό, λέγοντας: «Τὸν πούστη, τὸν κερατᾶ, τὸν λοῦστρο, ποὺ τὸν βγάλαμε νὰ μᾶς κυβερνήση καὶ αὐτὸς διέλυσε τὸ Κράτος». Ἐγὼ τοῦ εἶπα: «Εἴτε θέλετε, εἴτε ὄχι, θὰ σᾶς κυβερνήση». Δὲν τοῦ εἶπα «θὰ κυβερνήσουμε». Τὸν κατηγορούμενο τὸν ξέρω, ἔχει κάνει μὲ τοὺς Γερμανούς. Ψέματα εἶπε ὁ Τομαρᾶς ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἔβρισε ἐμένα καὶ ὄχι τὸν Πρωθυπουργό, διότι ἐμένα μὲ εἶπε παληάνθρωπε καὶ τέρας.

»Δὲν ἤμουν πιωμένος, ὅπως ἀνέφεραν οἱ μάρτυρες, ἕνα καραφάκι εἶχα παραγγείλει».

Π ρ ό ε δ ρ ο ς: Πέστε μας τί ἀκριβῶς ἀκούσατε ἀπὸ τὴν συζήτησι τοῦ κατηγορουμένου μὲ τὴν παρέα του;

Μ ά ρ τ υ ς: Ὁρίστε;

Π ρ ό ε δ ρ ο ς: Τί ἀκριβῶς ἀκούσατε, σᾶς ἐρώτησα.

Μ ά ρ τ υ ς: Ὁρίστε; (Βάζοντας τὸ χέρι στὸ αὐτί του). Ὁρίστε; Ναί... Καλά!...

Π ρ ό ε δ ρ ο ς: Μοῦ φαίνεται ὅτι βαριακοῦτε... Τότε πῶς ἀκούσατε τὴν συζήτησι;

Μά ρ τ υ ς: !...

Ὑ π ε ρ ά σ π ι σ ι ς (Κ. Σταματάκης): Κύριε Μάρτυς, τὸ ξέρατε ὅτι δὲν ἀνήκετε εἰς τὸν ἴδιο ἰδεολογικὸ χῶρο μὲ τὸν κατηγορούμενο;

Μ ά ρ τ υ ς: Βεβαίως, αὐτὸς ἦταν μὲ τοὺς Γερμανούς.

Στὸ σημεῖον αὐτὸ ἐκδηλώνεται ἔντονος διαμαρτυρία ἐκ μέρους τοῦ ἀκροατηρίου.

Ὑπ ε ρ ά π ι σ ι ς (Κ. Σταματάκης): Μήπως μπορεῖς νὰ μᾶς πῆς κ. Μάρτυς, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ λεγομένου ἐμφυλίου πολέμου ἤσουν «δικαστὴς» τοῦ βουνοῦ;

Αἴσθησις καὶ εἰρωνικοὶ γέλωτες ἀπὸ τὸ ἀκροατήριον.

Ὑ π ε ρ ά σ π ι σ ι ς (Κ. Σταματάκης): Ἀπὸ τὴν δικογραφία προκύπτει ὅτι τὸ ἐπεισόδιον ἔγινε στὶς 8 ἡ ὥρα τὸ βράδυ, ἡ δὲ καταγγελία ποὺ ἔκανες στὸ Ἀστυνομικὸ Τμῆμα τῆς περιοχῆς, ἔγινε μετὰ δύο ὧρες περίπου. Μπορεῖς νὰ μᾶς πῆς, κ. Μάρτυς, τί ἔκανες δύο ὁλόκληρες ὧρες, πρὶν καταγγείλης τὴν πρᾶξιν τοῦ κατηγορουμένου στὸ Τμῆμα, τὸ ὁποῖον ἀπέχει μόλις 400 μέτρα ἀπὸ τὸ κατάστημα ποὺ ἔγινε τὸ ἐπεισόδιον; Μπορεῖς νὰ μᾶς πῆς ποῖοι σὲ συμβούλευσαν νὰ κάνης τὴν καταγγελία; Ποῖοι, τέλος πάντων σὲ ἔβαλαν;

Μ ά ρ τ υ ς: ....

Κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: «Ο Λ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ ΠΡΟΣΕΦΕΡΕ ΠΟΛΛΑ ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ...»

Περατωθείσης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων κατηγορίας, ἤρχισε ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων ὑπερασπίσεως, μὲ πρῶτον μάρτυρα τὸν κ. Κων/νον Μητσοτάκην, Πρόεδρον τῆς Νέας Δημοκρατίας καὶ Ἀρχηγὸν τῆς ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως.

Ὁ κ. Μητσοτάκης, μεταξὺ ἄλλων, εἶπε:

«Γιὰ τὸ ἐπεισόδιον δὲν γνωρίζω, διότι δὲν ἤμουν παρών. Ἔχω ὅμως νὰ πῶ γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ κατηγορουμένου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐξαίρετος ἄνθρωπος καὶ ἐπιστήμων, συμπαθὴς καὶ κα-

Στον αγωνιστή ιατρό
Λουκά Τσαγκάρη.
Αθήνα 16.6.1982. Με πολλή εκτίμηση. Κ.Κ. Μητσ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ν.Δ., κ. Κων/νος Μητσοτάκης, μὲ ἰδιόχειρη ἀφιέρωσι «Στὸν Ἀγωνιστὴ Ἰατρὸ Λουκᾶ Τσαγκάρη».

λὸς μὲ ὅλους καὶ προσέφερε πολλὰ στοὺς Ἐθνικοὺς ἀγῶνες. Καὶ διὰ τοῦτο μὲ ἐξέπληξε τὸ γεγονός, ὅταν εἶδα τὸν κ. Τσαγκάρη νὰ κάθεται στὸ ἑδώλιον τοῦ κατηγορουμένου, διότι δὲν τὸν θεωρῶ ὅτι μπορεῖ νὰ ὕβρισε τὸν Πρωθυπουργό. Πιθανὸν νὰ ἄσκησε ὀξεῖαν κριτικὴν πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἀλλὰ ὄχι καὶ νὰ τὸν ὕβρισε.

»Αλλως τε, τὸ ἀδίκημα τῆς περιϋβρίσεως —συνέχισε ὁ κ. Μητσοτάκης— θὰ πάψη νὰ ὑφίσταται, ὅπως ἐδήλωσε ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης».

Ἐν συνεχείᾳ κατέθεσε ὁ δεύτερος μάρτυς ὑπερασπίσεως, κ. Γεώργιος Καυκᾶς, κάτοικος Λαμίας.

«Ὁ Τσιάμης εἶχε πιῆ καὶ ὅπως συζητούσαμε γιὰ τὰ φορολογικὰ μὲ τὸν κατηγορούμενο καὶ τὸν κ. Ἀναγνωστόπουλο εἰς τὸ τί μπορῶ νὰ κάνω μὲ τὴν Ἐφορία, πετάχθηκε καὶ εἶπε: "Εἴτε τὸ θέλετε, εἴτε ὄχι θὰ κυβερνήσουμε 20 χρόνια".

»Τότε ἔγινε φασαρία καὶ ὁ Τσιάμης πῆρε ἕνα μπουκάλι γιὰ νὰ κτυπήση τὸν κατηγορούμενο. Τοῦ τὸ πήραμε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ αὐτὸς ἅρπαξε μιὰ καρέκλα. Ὁ καταστηματάρχης τὸν πέταξε ἔξω».

Ἀκολούθως, ἐξητάσθη ὁ μάρτυς ὑπερασπίσεως κ. Φράγκος Τριανταφύλλου - Αὐτοκινητιστής, κάτοικος Ράχεων Στυλίδος, ὁ ὁποῖος κατέθεσε ὅτι «δὲν ἦταν παρὼν στὸ ἐπεισόδιο, ἀλλὰ γνωρίζει ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἀφιέρωσε τὴν ζωή του γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἔσωσε πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν Ναζὶ καὶ δὲν πιστεύει ὁ κατηγορούμενος νὰ εἶπε αὐτὲς τὶς κουβέντες γιὰ τὸν Πρωθυπουργό».

Ὁ κ. Γεώργιος Δασκαλάκης, τ. Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Λιανοκλαδίου Φθιώτιδος, κατέθεσε ὅτι: «Δὲν ἦταν παρὼν στὸ ἐπεισόδιον, ἀλλὰ τὸ ἐπληροφορήθη ἐκ τῶν ὑστέρων. Εἶπε ἐπίσης, ὅτι γνωρίζει τὸν κατηγορούμενο ἀπὸ 50ετίας, εἶναι πολὺ καλὸς ἄνθρωπος καὶ ἔχει προσφέρει μεγάλες ὑπηρεσίες στὸν τόπο μας».

Τελευταῖος ἐξητάσθη ὡς μάρτυς ὑπερασπίσεως, ὁ βουλευτὴς Φθιώτιδος, κ. Ἀθανάσιος Ξαρχᾶς, ὁ ὁποῖος κατέθεσε τὰ ἑξῆς:

«Εἶμαι βουλευτὴς τῆς περιοχῆς τοῦ κατηγορουμένου. Δὲν ἤμουν παρὼν στὸ ἐπεισόδιον, ἀλλὰ τὴν ἑπομένην ὅταν βρέθηκα γιὰ κάποια δουλειὰ στὴν Εἰσαγγελία, ἔμαθα ὅτι προσήχθη ἐκεῖ ὡς κατηγορούμενος ὁ κ. Λουκᾶς Τσαγκάρης.

»Ὅταν μὲ συνήντησε κἄποιος Εἰσαγγελέας γνωστός μου, μὲ ἐρώτησε τί ἤθελα ἐκεῖ καὶ ὅταν τοῦ ἀνέφερα γιὰ τὸ γεγονὸς τοῦ Τσαγκάρη, ἐκεῖνος μοῦ εἶπε: "Ἐκεῖ ἔφθασε ἡ Λαμία γιὰ τὸν Εὐεργέτη της;".

»Ὁ Τσιάμης γιὰ ἄλλους λόγους ἔκανε τὴν μήνυση, τὸν ἔβαλαν καὶ τὴν ἔκανε».

Περατωθείσης καὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ὑπερασπίσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου μὲ ἐκάλεσε νὰ ἀπολογηθῶ.

Ἀπὸ τὴν συγκίνησι γιὰ ὅσα καλὰ κατέθεσαν γιὰ μένα οἱ μάρτυρες, ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις τῶν παρισταμένων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ὁλοήμερη ταλαιπωρία, δὲν μποροῦσα νὰ σταθῶ ὄρθιος.

Ἐκτιμώντας τὴν κατάστασί μου ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου, μοῦ ἐπέτρεψε νὰ ἀπολογηθῶ καθήμενος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν δέχθηκα, σεβόμενος τοὺς δικαστάς.

Στὴν ἀπολογία μου ἀρνήθηκα τὴν ἀποδιδομένην εἰς ἐμὲ κατηγορίαν, ὅτι ἔβρισα τὸν Πρωθυπουργὸ καὶ εἶπα ὅτι μόνον μὲ τὸν μηνυτὴ λογοφέραμε.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ: «ΠΡΟΤΕΙΝΩ ΤΗΝ ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ... ΕΝΑΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ ΚΙ ΑΥΤΟΣ ΒΑΡΗΚΟΟΣ!»

Ἔπειτα ὁ Εἰσαγγελεύς, λαβὼν τὸν λόγον, ἀνέπτυξε τὴν κατηγορία του καὶ ἐπρότεινε τὴν ἀπαλλαγή μου, διότι ἠμφεσβήτησε τὴν κατάθεση τοῦ μηνυτοῦ καὶ ὡς εἶπε: «Εἶναι ἕνας μάρτυρας καὶ ὅπως ἀπεδείχθη, κι αὐτὸς βαριακούει καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ κατηγορία νὰ στηριχθῆ μόνον στὴν κατάθεσι τοῦ μηνυτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἔβρισε τὸν Πρωθυπουργό, συνέχισε στὴν ἀγόρευσί του ὁ κ. Εἰσαγγελεύς, δὲν μπορεῖ νὰ διαπιστωθῆ, ἂν αὐτὸ ποὺ εἶπε ἐστρέφετο ἐναντίον του ὡς θεσμοῦ καὶ ὄχι ὡς προσώπου».

Ἐν συνεχείᾳ, τὸν λόγον ἔλαβαν οἱ συνήγοροί μου, κ.κ. Ι. Λιανὸς καὶ Κ. Σταματάκης, οἱ ὁποῖοι ἀνέπτυξαν τὴν ὑπεράσπισιν καὶ ἐζήτησαν τὴν ἀθώωσίν μου.

Εἰδικώτερον, ὁ διαπρεπὴς συνήγορός μου, κ. Κων/νος Σταματάκης, στὴν ἀσυνήθη ἀγόρευσίν του, εἶπε, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ἄψογος ἀκροαματικὴ διαδικασία, ἐκονιορτοποίησε τὴν κατηγορία. Ὁ ἔχων τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῆ, πιστεύει ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ ἀπευθυνθῆ πρὸς ὑμᾶς κ. Δικασταί.

»Εὐχερῶς διακρίνει, ὅτι ἡ δικαστική σας συνείδησις παραμένει ἀνεξάρτητος καὶ ἐλευθέρα. Κρίνει ὅμως ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον νὰ ἀπευθυνθῆ εἰς ὅλους τοὺς παράγοντας τῆς δίκης αὐτῆς Δηλαδή, στὸν Μηνυτὴ καὶ τοὺς ὁμοίους του, στὸν πράγματι διακε-

κριμένον κατηγορούμενον καὶ εἰς τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἐν σμικρογραφίᾳ τὴν ζωντανὴν ἐκπροσώπησιν τοῦ καὶ σήμερον δοκιμαζομένου καὶ πληττομένου Λαοῦ μας.

Θὰ στρέψη ἀκόμα τὸν λόγον ὁ ὁμιλῶν καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἀπόντων ἠθικῶν αὐτουργῶν τῆς τραγικῆς αὐτῆς δίκης.

»Κύριε Μηνυτά, ἔσφαλες πολλαπλῶς στὴν ἄχαρι ζωή σου.

»Ἡ διὰ τῆς φασιστικῆς μεθοδολογίας πλύσις ἐγκεφάλου ποὺ σοῦ ἔγινε, τόσον εἰς τὰ χρόνια τῆς νεότητός σου, ὅσον καὶ τώρα στὰ γηρατειά σου, ἀπὸ τοὺς διαστρεβλωτὰς τῆς ἀληθείας ἰνστρούχτορας, προεκάλεσε σύγχυσιν καὶ ἄμβλυνσιν εἰς τὴν συνείδησίν σου.

»Ἀπέβαλαν οἱ ἄθλιοι ἀπὸ τὴν ψυχήν σου, ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἑλληνικῆς λεβεντιᾶς καὶ παλληκαρωσύνης.

»Εἶπες εἰς τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπεισοδίου: "Θὰ κυβερνήσουμε 20 χρόνια, θέλετε δὲν θέλετε"!... Ποὺ σημαίνει πὼς πίστεψες δυστυχῆ, ὅτι καὶ ἐσὺ ἀσκεῖς ἐξουσία. Καὶ ἀκόμη, νομίζοντας κάτι τέτοιο, ὑποδουλώθηκες στὰ ἀπατηλὰ συνθήματα τῆς κομματικῆς προπαγάνδας.

»Μάθε ἐσὺ καὶ οἱ ὅμοιοί σου, ὅτι τὸ σύνθημα τῆς 20ετοῦς καί... βάλε διακυβερνήσεως ἀπὸ ἕνα κόμμα, ὑποκρύπτει καὶ ὑποδηλώνει φασιστικὴν ὁλοκληρωτικὴν νοοτροπίαν.

»Προερχόμενος ἀπὸ ἁπλοῦς ἀγρότες τῆς Κρήτης, νοιώθω βαθὺ οἶκτο γιὰ σένα, εἰλικρινῶς σὲ λυποῦμαι...

»Κύριε Λουκᾶ Τσαγκάρη, ἀσφαλῶς τὸ ἑδώλιον τοῦ κατηγορουμένου, εἰς τὸ ὁποῖον σᾶς τοποθέτησε ἡ τραγικὴ σημερινὴ συγκυρία, σᾶς προκαλεῖ πικρίαν.

»Σᾶς συνιστῶ νὰ θυμηθῆτε, πὼς μεγάλοι ἄνθρωποι προγενέστεροί σας, βρέθηκαν καὶ αὐτοὶ κάποτε στὴν ἴδια θέσι. Σωκράτης, Κολοκοτρώνης, Μακρυγιάννης καὶ τόσοι ἄλλοι, διότι εἶναι ἡ μοῖρα τῶν ἱκανῶν καὶ γενναίων νὰ λοιδοροῦνται.

»Καὶ αὐτὸς ἀκόμη, ὁ ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τῶν σημερινῶν κριτῶν σας εἰκονιζόμενος Θεάνθρωπος, κατέστη κατηγορούμενος καὶ κατάδικος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ποντίου Πιλάτου.

»Διακρίνουμε ὅλοι ποὺ σᾶς παρακολουθοῦμε αὐτὴν τὴν ὥρα, ὅτι πονεῖ ἡ ψυχή σας, ἀναπολώντας τὸ ἀνηφορικὸ ὁδοιπορικό σας καὶ τὴν προσφοράν σας στὸν συνάνθρωπο.

»Μὴν λυπεῖσθε γιατρέ μου καὶ μὴν ὀργίζεσθε. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐκλεκτοὶ πολῖτες οἱ ὁποῖοι σᾶς συμπαρίστανται εἰς τὴν σημερινήν σας δοκιμασίαν, ἐπιβεβαιώνουν τὴν καταξίωσίν σας στὴν ζωή.

»'Αναγνωρίζουν ἀκόμη ὅτι δὲν φοβᾶσθε τίποτα, γι' αὐτὸ καὶ εἶσθε ἐλεύθερος. 'Ενώσατε μαζί μου τὸν οἶκτον σας γιὰ τὸν κατήγορόν σας. Εἶναι καὶ αὐτὸς θῦμα τῆς διαπραχθείσης καὶ διαπραττομένης ἀπάτης.

»"Αλλοι εὐθύνονται διὰ τὴν ἀφύπνισιν καὶ ἐνεργοποίησιν τῶν ταπεινῶν καὶ ἀρνητικῶν στοιχείων καὶ ἰδιοτήτων τῆς ψυχῆς του.

»Δὲν εἴδατε, τὸν ἔπεισαν οἱ θρασεῖς καὶ ἀδίστακτοι, ὅτι ἐπὶ δεκαετίες θὰ εἶναι... συγκυβερνήτης!...

»Καὶ ἐσεῖς, κυρίες καὶ κύριοι ἀκροαταί. "Ηλθατε ἐδῶ ὡς ἐκπρόσωποι τῆς κοινωνίας καὶ εἶναι πρὸς τιμήν σας, ὄχι μόνον νὰ συμβάλετε μὲ τὴν παρουσίαν σας εἰς δικαίωσιν τῆς ἀκροαματικότητος καὶ τῆς ἀμεσότητος τῆς διαδικασίας, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν πεμπτουσίαν τῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ δώσετε ἀπάντησιν εἰς τοὺς διαφθορεῖς τῆς ἀληθείας.

»'Ακούω τὴν ἀπάντησιν ποὺ λέτε "μὲ τῆς σιγαλιᾶς τὴν γλῶσσα τὴν περήφανη", ὅπως ὁρίζει ὁ ποιητής.

»Λέτε μὲ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς σας: Ἡ ἀπάτη καὶ τὸ ψεῦδος δὲν θὰ περάσουν.

»Τελειώνοντας, ἀξιότιμοι κύριοι, στρέφω τὸν λόγον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν ἀπόντων ἠθικῶν αὐτουργῶν αὐτῆς τῆς δικαστικῆς δοκιμασίας, τοὺς ὁποίους ὅλοι ἐμεῖς γνωρίζουμε καὶ τοὺς λέγω: 'Εσφαλμένοι χειρισμοὶ καὶ ἀτυχεῖς συγκυρίες, ἔφεραν πολλοὺς ἀπὸ σᾶς στὸ προσκήνιον. Δυστυχῶς, δὲν ἐλειτούργησε μὲ ἐπιτυχία ὁ νόμος τῆς Δημοκρατίας, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖον τὰ κόμματα πρέπει νὰ ἐναλλάσσονται εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς ἐξουσίας, ἐφ' ὅσον σέβονται τοὺς κανόνες της.

»Σεῖς ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀφυπνίζετε καὶ ἐνεργοποιεῖτε τὶς ἀρνητικὲς ψυχικὲς ἰδιότητες τῶν ἀνθρώπων, σὰν τὸν σημερινὸν μηνυτήν.

»Κατασκευάζετε θρασεῖς συκοφάντες καὶ χρησιμοποιεῖτε τὴν ψυχολογικὴν ὑποδούλωσιν, γιὰ νὰ στιγματίσετε κάθε ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ἐπέτυχε μὲ τὸν μόχθο καὶ τὸν ἀγῶνα του, ὅπως ὁ γιατρός, ὁ σημερινὸς κατηγορούμενος.

»"Ετσι, ὅμως, διαπράττετε πελώριον καὶ ἀσυγχώρητον ἠθικὸν ἔγκλημα, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ λογοδοτήσετε.

»Τροφοδοτώντας τοὺς ἐκ τῶν ὀπαδῶν σας ἀνεγκεφάλους, μὲ τὴν προσδοκίαν ὅτι θὰ παραμείνετε ἐπὶ δεκαετίες εἰς τὴν ἐξουσίαν, φασιστοποιεῖτε, ἀποδεκατίζετε καὶ ὑποδουλώνετε τὴν βούλησίν τους.

»Καὶ ἄλλοι, ἄλλοτε, παρόμοια ἔλεγαν καὶ τώρα παραχειμάζουν εἰς τὸν Κορυδαλλόν.

»Προσέξατε, διότι ἡ ἱστορία κάποτε ἐσφαλμένως δίδει... ραντεβοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐνδίδει!...

»Κύριε Πρωθυπουργέ... ὅλων τῶν Ἑλλήνων!

»Ἔχετε συστήσει —δὲν κρίνω αὐτὴν τὴν ὥρα τὴν εἰλικρίνειάν σας— εἰς τοὺς ὀπαδούς σας, νὰ μὴν καταδιώκουν τὸν "ἀνθρωπάκο" τοῦ ἄλλου πολιτικοῦ χώρου.

»Σᾶς παρακαλῶ, ἀπὸ αὐτὴν ἐδῶ τὴν θέσιν, συστήσατε εἰς τοὺς ἰδίους ἐξουσιαστὰς τῆς... ἀλλαγῆς, νὰ μὴν πυροβολοῦν τὸ ἦθος καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ "ἀνθρωπάκου" τοῦ ἰδικοῦ σας χώρου, ὅπως ὁ δύστυχος σημερινὸς μηνυτής.

»Αὐτὸ πραγματικῶς θὰ εἶναι προσφορά, ἔστω ἐξ ἀντιδιαστολῆς...».

Περατωθείσης καὶ τῆς ἀγορεύσεως τῶν συνηγόρων ὑπερασπίσεως, ὁ κ. Πρόεδρος μὲ ἐρώτησε ἐὰν ἔχω νὰ προσθέσω τίποτα.

Τότε φώναξα, «ὅτι οἱ δικασταὶ καὶ οἱ χωροφύλακες ἔσωσαν τὴν Ἑλλάδα» καὶ χειροκροτήθηκα ἀπὸ τὸ ἀκροατήριον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: «ΑΘΩΟΣ ΠΑΣΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ»

Μετὰ ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε περαιωμένην τὴν συζήτησιν καὶ τὸ Δικαστήριον σκεφθὲν μυστικῶς ἐπὶ τῆς ἕδρας, ἐξέδωσε τὴν ὑπ' ἀριθ. 8512/14.11.83 Ἀθωωτικὴν Ἀπόφασίν του, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 181 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος "μὲ φυλάκισιν μέχρι 3 ἐτῶν τιμωρεῖται ὅστις δημοσίως περιϋβρίζει ἀρχὴν δημοσίαν, δημοτικὴν ἢ κοινοτικὴν ἢ ἀνεγνωρισμένον κατὰ τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς ἀρχηγὸν κόμματος ἐν τῇ χώρᾳ".

»Ἐκ τῆς ἄνω διατάξεως προκύπτει ὅτι, διὰ τὴν ἀντικειμενικὴν ὑπόστασιν τοῦ ἀδικήματος προσαπαιτοῦνται σαφεῖς καὶ συγκεκριμέναι ἐκδηλώσεις, οἵτινες περιέχουν δεδηλωμένας ἐκφράσεις ἐπιμειώσεως, καταφρονήσεως καὶ ὀνειδισμοῦ διὰ τῶν ὁποίων πλήττεται εὐθέως καὶ ἀμέσως ὁ φορεὺς τῆς πολιτειακῆς ἐξουσίας, δι' ἧς ἀσκεῖται ἡ βούλησις τῆς κρατικῆς αὐθεντίας.

»Τὸ φυσικὸν πρόσωπον, ὅπερ ἐνσαρκώνει τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, τὸν πολιτειακὸν θεσμὸν καὶ τὴν ἄσκησιν τῆς κρατικῆς βουλήσεως, ἀδιαφόρως ὅτι αἱ ἐξουσίαι ἐνσαρκώνονται εἰς φυσικὸν πρόσωπον, δι' οὗ ἐκφράζεται προσωπικῶς ἢ ἐμμέσως διὰ τῶν ἁρμοδίων πολιτειακῶν ὀργάνων.

»Οὐχὶ πᾶσα ἐκδήλωσις προσώπου τινὸς θεωρεῖται ὡς περιύ-

ϐρισις ἀρχῆς, ἀλλὰ μόνον ἐκείνη, ἡ ὁποία ἐνέχει περιφρόνησιν, μειωμένην ἔκφρασιν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐκπροσώπου τῆς πολιτειακῆς αὐθεντίας, δι' ὧν εἰδικῶς καὶ συγκεκριμένως ἐπέρχεται τῷ ὄντι σοϐαρὰ ἀντικειμενικῶς ὡρισμένη καταφρόνησις ἔναντι τοῦ πολιτειακοῦ ὀργάνου, δι' οὗ ἐκφράζεται ἡ βούλησις τῆς κρατικῆς ἐξουσίας εἰς οἱονδήποτε τομέα καὶ δὴ δημοσίᾳ, ἤτοι εἰς χῶρον προσιτὸν εἰς πάντας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ προκαλῆται μειωτικὴ κατάστασις, δι' ἐκδηλώσεως ὀνειδισμοῦ καὶ περιφρονήσεως εἰς τοὺς πολίτας, εἰς τοὺς ὁποίους δημιουργεῖται ἡ πεποίθησις ὅτι τὰ λεχθέντα ἢ διατυπωθέντα ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν ἀλήθειαν, οὗ ἕνεκεν ἐξοϐελίζεται ὁ σεϐασμὸς πρὸς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους καὶ περιαιρεῖται ἡ ἐπιϐεϐλημένη συμμόρφωσις πρὸς τὰς διατάξεις τῆς νόμῳ συγκεκροτημένης πολιτείας.

»Ἡ πολιτειακὴ βούλησις σκοπεῖ εἰς τὸν συντονισμὸν τῶν ἐπὶ μέρους ἐνεργειῶν, δι' ὧν ἡ πολιτεία λειτουργεῖ καὶ συντονίζονται αἱ ἐπὶ μέρους ἐκφάνσεις (Α.Π. 782/1979 Π. Χρ. ΚΘ/883, Α.Π. 94/1963 Ὁλομ. Π. Χρ. 1963, σελ. 227, Γ. Α. Μαγκάκη «Περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐγκλήματος τῆς περιϋϐρίσεως ἀρχῆς Π. Χρ. 1962 σελ. 321 Π. Ζήση «Ἐλευθεροτυπία» καὶ περιΰϐρισις ἀρχῆς Ν.Δ. 1962, σελ. 618).

»Ἐν προκειμένῳ ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν ἐνόρκως ἐπ' ἀκροατηρίου ἐξετασθέντων μαρτύρων, τῶν ἀναγνωσθέντων κατὰ ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἐγγράφων, ἀπεδείχθησαν τὰ ἑξῆς πραγματικὰ περιστατικά:

»Τὴν 4.5.1982 περὶ ὥραν 22.00' ὁ κατηγορούμενος κάτοικος Λαμίας τυγχάνων, εὑρίσκετο μεθ' ἑτέρων προσώπων εἰς τὸ ταϐερνεῖον τοῦ Ἀθανασίου Γκούρλια, ἔνθα συνεζήτουν διάφορα θέματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ φορολογικόν, δεδομένου ὅτι ὁ ἐκ τῶν θαμώνων Καυκᾶς, ὅστις ἐπέδειξε μίαν πρόσκλησιν τῆς ἐφοριακῆς ἀρχῆς, ἵνα καταϐάλῃ ὡρισμένον ποσὸν ὡς φορολογία.

»Ἐπὶ τῶν ἐκφρασθεισῶν γνωμῶν καὶ γενομένης συζητήσεως ὁ μηνυτὴς Τσιάμης ἐκάθητο μόνος εἰς παρακειμένην τράπεζαν ἐθεώρησε ἑαυτὸν προσϐεϐλημένον σχετικῶς πρὸς τὰ ἐκφρασθέντα διὰ τὸ ὕψος τῆς φορολογίας καὶ ἐγερθεὶς ἐπλησίασε τὴν ὁμήγυριν τοῦ κατηγορουμένου καὶ εἰς ἔντονον ὕφος ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι ἔδει νὰ καταϐληθοῦν οἱ βεϐαιωμένοι φόροι καὶ ὅτι τὸ ἤδη κυϐερνῶν κόμμα θὰ παραμείνῃ στὴν ἐξουσίαν ἐπὶ ἔτη καὶ ἤρξατο νὰ ὑϐρίζῃ τοὺς αὐτόθι συγκεντρωθέντας εἰς ἐπήκοον καὶ ἑτέρων προσώπων.

»Ὁ κατηγορούμενος ἀποταθεὶς πρὸς τὸν μηνυτήν, ἐζήτησεν

ξηγήσεις διὰ τίνα λόγον ἐπεμβαίνει εἰς τὴν συζήτησίν του καὶ τὸν ἀπεκάλεσε λωποδύτη, λοῦστρο.

»Ἐξ οὐδενὸς στοιχείου ἀπεδείχθη ὅτι αἱ ἐκστομισθεῖσαι ὡς ἄνω λέξεις, ἀφεώρων τὸ πρόσωπον τοῦ Πρωθυπουργοῦ ὡς ἐκπροσώπου τοῦ πολιτειακοῦ θεσμοῦ.

»Τὸ ὅλον ἐπεισόδιον ἐξειλίχθη μεταξὺ πολιτῶν εὐερεθίστων καὶ τῇ ἐπεμβάσει τοῦ ἀγνώστου μηνυτοῦ εἰς τὴν ὁμήγυριν τοῦ κατηγορουμένου.

»Ἐν ὄψει τῶν ἐκτεθέντων, δέον ὅπως κηρυχθῇ ἀθῶος ὁ κατηγορούμενος.

Διὰ ταῦτα

»Δικάζον κατ' ἀντιμωλίαν τοῦ κατηγορουμένου Λουκᾶ Χρήστου Τσαγκάρη, κατοίκου Λαμίας,

»Δέχεται τύποις τὴν ἀπὸ 19.5.1982 καὶ ὑπ' ἀριθ. 951 ἔφεσίν του κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1164 Ἀποφάσεως τοῦ Τριμελοῦς Πλημμελειοδικείου Λαμίας,

»ΚΗΡΥΣΣΕΙ αὐτὸν ΑΘΩΟΝ τοῦ ὅτι ἐν Λαμίᾳ τὴν 4.5.1982 καὶ ὥραν 22.00' δημοσίᾳ περιύβρισεν ἀρχὴν δημοσίαν, ἤτοι ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θερμοπυλῶν κειμένου καταστήματος (ταβέρνας) τοῦ Ἀθανασίου Νικολάου Γκούρλια, παρουσίᾳ πολλῶν θαμώνων, ἐν οἷς καὶ οἱ Ἀναγνωστόπουλος Ἀθανάσιος τοῦ Ἀντωνίου, Τομαρᾶς Γεώργιος τοῦ Ἠλία καὶ Κων/νος Γεωργίου Τσιάμης, περιύβρισε τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος, Ἀνδρέαν Γ. Παπανδρέου διὰ τῶν φράσεων «ὁ πούστης, ὁ κερατᾶς, ὁ λωποδύτης, ὁ λοῦστρος, τὸ τέρας κλπ.», αἱ φράσεις δὲ αὐταὶ ἀναφερόμεναι εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος ἀποτελοῦν σαφεῖς ἐκδηλώσεις καταφρονήσεως, ὀνειδισμοῦ καὶ διασυρμοῦ αὐτοῦ καὶ μειώνουν τὸ κῦρος του, ἐλέχθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου τούτου, ἐν γνώσει τελοῦντος, ὅτι δι' αὐτοῦ πλήττεται εὐθέως ὁ προειρημένος πολιτειακὸς θεσμός.

»Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη παρὰ χρῆμα ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ του».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Νοεμβρίου 1982

Ὁ Προεδρεύων Ἡ Γραμματεὺς

ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

«Ἐσείσθη στὴν κυριολεξία ἡ αἴθουσα τοῦ Ἐφετείου, ὅταν ὁ Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ἐξεφώνησε τὴν ἀθωωτικὴ ἀπόφασι», ἔγραψαν τὴν ἑπομένη ὅλες σχεδὸν οἱ Ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες καὶ

τοῦτο εἶναι πραγματικὸν γεγονός, διότι ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου ἱκανοποίησε τὸ περὶ δικαίου αἴσθημα.

Γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι φίλοι μου, δακρυσμένοι ἀπὸ συγκίνησι μὲ ἀγκαλιαζαν, μὲ φιλοῦσαν καὶ μοῦ ἔσφιγγαν τὸ χέρι γιὰ νὰ μὲ συγχαροῦν.

Τὶς ἐκδηλώσεις αὐτὲς δὲν θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ ξεχάσω, ἔνοιωσα τόση συγκίνησι ἀπὸ τὴν συμπαράστασι τῶν φίλων, τῶν συμπολιτῶν μου, τῶν συγγενῶν μου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνωνύμων ποὺ κατέκλυσαν τὴν αἴθουσα καὶ τοὺς διαδρόμους τοῦ δικαστηρίου γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν δίκη.

Ἦταν, ἆρά γε, μιὰ ἐπιδοκιμασία γιὰ τὸ πρόσωπό μου ἢ μιὰ ἀποδοκιμασία κατὰ τοῦ πρασινοφρουρισμοῦ γιὰ τὰ Χιτλερικὰ συστήματα καὶ τὶς Σταλινικὲς μεθόδους ποὺ ἀκολουθεῖ;

Ἢ μήπως ἦταν ἀκόμη καὶ μιὰ ἀποδοκιμασία κατὰ τοῦ γνωστοῦ πράσινου δασκαλάκου τῆς Ἀγιᾶς, ποὺ ἐπελέγη «ἀξιοκρατικῶς» Νομάρχης Φθιώτιδος καὶ ὅπως λέγεται εἶχε κι αὐτὸς «χώσει τὴν οὐρά του» σ' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσι, ὅπως πρόσφατα εἰς παρομοίαν περίπτωσιν τῆς ποινικῆς διώξεως τῆς μικρᾶς μαθητρίας τῆς Λαμίας Γρίβα;

ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑ·Ι.ΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Τὴν ἄλλη μέρα εἶχα γίνει «τὸ πρόσωπο τῆς ἡμέρας».

Ὅλες οἱ Ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες εἶχαν ἀφιερώσει πολλὲς στῆλες, ἀκόμη καὶ ὁλοσέλιδα ρεπορτὰζ μὲ πολλὲς φωτογραφίες ἀπὸ τὴν δίκην μου.

Κατωτέρω παραθέτω τὸ πλῆρες κείμενο τῶν δημοσιευμάτων τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων:

«ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» 15 Μαρτίου 1983

Ὑπὸ τὸν τίτλον «ΤΑ... ΠΕΡΗΦΑΝΑ ΑΥΤΙΑ ΤΟΥ ΜΗΝΥΤΗ ΑΘΩΩΣΑΝΕ ΤΟΝ ΚΑΤΗΓΟΥΜΕΝΟ...»,
ἡ μεγάλη Ἀθηναϊκὴ πρωϊνὴ ἐφημερίς, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναφέρει καὶ τὰ ἑξῆς:

«...Μηνυτὴς τοῦ γιατροῦ ὁ συνταξιοῦχος μπακάλης καὶ «Δικαστὴς τοῦ βουνοῦ»...

«Ὁ Μηνυτὴς συνελήφθη ἀπὸ τὸν Εἰσαγγελέα τῆς ἕδρας ἐπί... βαρηκοΐᾳ»....

«...Πέντε πούλμαν μὲ Λαμιῶτες θαυμαστὲς τοῦ φιλανθρώπου γιατροῦ εἶχαν κα-

τακλύσει ἀσφυκτικὰ τὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου».

Τὸ πλῆρες κείμενον τοῦ ρεπορτὰζ τῆς ἐφημερίδος «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ», τὸ ὁποῖον συνωδεύετο ἀπὸ φωτογραφίες τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ μηνυτοῦ καὶ τοῦ μάρτυρος ὑπερασπίσεως κ. Κων/ νου Μητσοτάκη, ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἀθωώθηκε χθὲς ἀπὸ τὸ Τριμελὲς Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν ὁ γνωστὸς Λαμιώτης γιατρός, κ. Λουκᾶς Τσαγκάρης, ποὺ βαρυνόταν μὲ τὴν κατηγορία τῆς ἐξυβρίσεως τοῦ Πρωθυπουργοῦ, κ. Α. Παπανδρέου.

»Μηνυτὴς τοῦ γιατροῦ ὁ συνταξιοῦχος μπακάλης —καὶ «δικαστὴς τοῦ βουνοῦ», ὅπως ἐλέχθη στὸ δικαστήριο— Κώστας Τσιάμης, ὁ ὁποῖος κατέθεσε στὸ δικαστήριο ὅτι: «Ὁ κατηγορούμενος ἐξύβρισε τὸν Πρωθυπουργό, κ. Α. Παπανδρέου. Καὶ τί δεν τοῦ εἶπε...».

»Ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, κ. Γ. Σταθέας, ἐζήτησε ἀπὸ τὸν μάρτυρα νὰ πῆ μεγαλοφώνως μιὰ - μιὰ τὶς ὕβρεις. Κι ἐκεῖνος τὶς εἶπε μὲ στόμφο. Ἀλλὰ στὶς τρεῖς ἑπόμενες ἐρωτήσεις τοῦ κ. Σταθέα, ἀποδείχθηκε ὁ μηνυτὴς λίαν βαρήκοος, ἀφοῦ δὲν ἔπιαναν καλὰ τὰ ραντάρ του!

»Καὶ τὸ εὔλογον ἐρώτημα τοῦ κ. προέδρου: «Φαίνεται πὼς δὲν ἀκοῦτε καλά;».

»Ὁ μάρτυρας ἐνωχλήθηκε κάπως, ἀλλὰ στὴν συνέχεια τῆς καταθέσεώς του πιάσθηκε ἀπὸ τὸν Εἰσαγελέα τῆς ἕδρας ἐπί... βαρηκοΐᾳ!

»Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα δὲν ὑπῆρχε σχεδὸν καμμιὰ δυσκολία γιὰ τὴν ὑπεράσπισι τοῦ κατηγορουμένου. Ἐξ ἄλλου, ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ρώτησε πρὸς στιγμὴν τὸν μάρτυρα:

»— Μήπως ἔβρισε ἐσᾶς καὶ ὄχι τὸν πρωθυπουργό;

»Πέντε μάρτυρες ποὺ ἔζησαν τὸ ἐπεισόδιο —ποὺ ἔγινε στὶς 4 Μαΐου τοῦ 1982 στὴν ταβέρνα τοῦ κ. Γκούρλια— κατέθεσαν μὲ ἕνα στόμα στὸ δικαστήριο, ὅτι: "Κατηγορούμενος ἔπρεπε νὰ ἦταν ὁ μηνυτὴς καὶ ὄχι ὁ γιατρός. Γιατὶ αὐτὸς σήκωσε τὴν καρέκλα νὰ χτυπήση τὸν γιατρό".

»Μάρτυρες ὑπερασπίσεως τοῦ γιατροῦ οἱ βουλευτὲς κ.κ. Κ. Μητσοτάκης καὶ Α. Ξαρχᾶς, κατέθεσαν στὸ δικαστήριο ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἕνας ἄνθρωπος μὲ ἐξαίρετη κοινωνικὴ δρᾶσι.

»— Δὲν τὸν θεωρῶ ἱκανὸ νὰ ἐξυβρίση τὸν πρωθυπουργό.

»Λακωνικὸς ὑπῆρξε στὴν ἀπολογία του ὁ γιατρὸς κ. Λουκᾶς Τσαγκάρης. Εἶπε: «Δὲν θέλω νὰ σᾶς κουράσω. Οἱ μάρτυρες τὰ

εἶπαν ὅλα».

»Ὁ Εἰσαγελέας, κ. Γ. Λαμπίρης, ἀφοῦ ἐπεσήμανε τὴν βαρηκοΐαν τοῦ μηνυτοῦ ἐζήτησε τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ γιατροῦ, γιατὶ ἡ κατηγορία στηριζόταν μόνο στὴν κατάθεσι τοῦ μηνυτοῦ!

»Τελικά, οἱ δικαστὲς ἀποφάνθηκαν πὼς ὁ γιατρὸς δὲν ἐξύβρισε τὸν πρωθυπουργό, ἀλλὰ τὸν μηνυτή. Καὶ τὸν ἀθώωσαν.

»Τὴν ἔκδοσι τῆς ἀποφάσεως ἐκάλυψαν παρατεταμένα χειροκροτήματα, ἀφοῦ πέντε πούλμαν μὲ Λαμιῶτες θαυμαστὲς τοῦ φιλανθρώπου γιατροῦ εἶχαν κατακλύσει ἀσφυκτικὰ τὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου».

* * *

«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» τῆς 15ης Μαρτίου 1983

Ὑπὸ τὸν τίτλον: «ΑΘΩΟΣ Ο κ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ "ΕΞΥΒΡΙΣΗ" ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ»,
ἡ ἐφημερὶς «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» ἀναφέρει τὰ ἑξῆς:

«Τὸ Τριμελὲς Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν ἀθώωσε χθὲς τὸν Λουκᾶ Τσαγκάρη, 85 ἐτῶν, γιατρὸ ἀπὸ τὴν Λαμία, ποὺ κατηγορεῖτο γιὰ περιύβρισι ἀρχῆς καὶ συγκεκριμένα τοῦ πρωθυπουργοῦ.

»Κατὰ τὴν κατηγορία, τὸ περιστατικὸ εἶχε συμβῆ στὶς 4 Μαρτίου 1982. Ὁ γιατρὸς εἶχε πάει μὲ φίλους του σὲ ταβέρνα τῆς Λαμίας. Ἀλλὰ κάποιος που καθόταν σὲ διπλανὸ τραπέζι, ὁ κ. Κων. Τσιάμης, συνταξιοῦχος παντοπώλης, κατήγγειλε πὼς ὁ γιατρὸς πάνω στὴ συζήτησι εἶχε ἐξυβρίσει τὸν πρωθυπουργό, κ. Α. Παπανδρέου.

»Ἀποτέλεσμα τῆς καταγγελίας ἐκείνης ἦταν νὰ παραπεμφθῆ ὁ κ. Λ. Τσαγκάρης σὲ δίκη στὸ Πλημμελειοδικεῖο, τὸ ὁποῖο καὶ τοῦ ἐπέβαλε σὲ πρῶτο βαθμό, φυλάκισι ἑπτὰ μηνῶν.

»Στὴν χθεσινὴ ἀκροαματικὴ διαδικασία, ὅμως, ὅταν ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, κ. Γεώργ. Σταθέας, ὑπέβαλε στὸν μάρτυρα κατηγορίας ἐρωτήσεις, διαπιστώθηκε ὅτι δὲν ἄκουγε καλά...

»Τέσσερις ἄλλοι μάρτυρες εἶπαν ὅτι ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔβρισε τὸν πρωθυπουργό.

»Ὡς μάρτυρες ὑπερασπίσεως κατέθεσαν οἱ βουλευτὲς τῆς Νέας Δημοκρατίας, κ. Κων. Μητσοτάκης καὶ Ἀθαν. Ξαρχᾶς. Ὁ κ. Κων. Μητσοτάκης εἶπε ὅτι ὁ κ. Λ. Τσαγκάρης εἶναι ἔντιμος πολίτης, μὲ ἐξαιρετικὴ κοινωνικὴ δρᾶσι, ποὺ προσέφερε σπουδαῖες ὑπηρεσίες στὴν πατρίδα. Καταλήγοντας, ἀπέκλεισε τὸ ἐνδεχόμενο νὰ ἔβρισε τὸν πρωθυπουργό.

»Στὴν ἀπολογία του ὁ κ. Λ. Τσαγκάρης ἀρνήθηκε τὴν κατηγορία. «Δὲν ἔβρισα κανέναν», εἶπε.

»Στὴν ἀγόρευσί του ὁ εἰσαγγελέας κ. Γ. Λαμπίρης πρότεινε τὴν ἀθώωσι τοῦ κ. Τσαγκάρη, πρᾶγμα ποὺ δέχθηκε τελικὰ τὸ δικαστήριο.

»Φίλοι τοῦ γιατροῦ ποὺ βρίσκονταν στὴν αἴθουσα, χειροκρότησαν τὴν ἀπόφασι».

* * *

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» τῆς 15ης Μαρτίου 1983

Ὑπὸ τὸν τίτλον: «ΜΑΡΤΥΡΑΣ ΒΑΡΗΚΟΟΣ... Ο ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ ΑΘΩΟΣ»,
ἡ ἐφημερὶς «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» ἀναφέρει τὰ ἑξῆς:

»Τὸν κατηγοροῦσαν ὅτι ἐξύβρισε τὸν πρωθυπουργό, ἀλλὰ ἀθωώθηκε, γιατὶ ὁ μοναδικὸς μάρτυς ἀποδείχθηκε κατὰ τὴν ἀκροαματικὴ διαδικασία κάπως... βαρήκοος.

»Μόλις ἔγινε αὐτὸ ἀντιληπτό, ὁ εἰσαγγελέας, Γ. Λαμπίρης, πρότεινε τὴν ἀθώωσι τοῦ κατηγορουμένου, ποὺ πρωτοδίκως εἶχε καταδικασθῆ σὲ 7 μηνῶν φυλάκισι.

»Ἡ ὑπόθεσι ἔλαβε χώρα σὲ ἑστιατόριο τῆς Λαμίας τὸν Μάϊο τοῦ 1982. Ἕνας θαμώνας, ὁ συνταξιοῦχος Κώστας Τσιάμης, κατήγγειλε ὅτι ἄκουσε τὸν κλινικάρχη Λουκᾶ Τσαγκάρη, ποὺ καθόταν σὲ διπλανὸ τραπέζι νὰ σχολιάζη τὰ οἰκονομικὰ μέτρα τῆς κυβέρνησης καὶ νὰ ἐξυβρίζη τὸν πρωθυπουργό.

»Μάρτυρες ὑπεράσπισης στὴ χθεσινὴ δίκη, κατέθεσαν ἕνας βουλευτὴς τῆς "Νέας Δημοκρατίας" καὶ ὁ κ. Μητσοτάκης, ποὺ ἀναφέρθηκαν "στὴν ἐξαίρετη κοινωνικὴ δρᾶσι τοῦ κατηγορουμένου"».

* * *

«ΒΡΑΔΥΝΗ» τῆς 15ης Μαρτίου 1983

Ὑπὸ τὸν τίτλον: «ΑΘΩΩΘΗΚΕ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ».
«Τὸ Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν δὲν δέχθηκε ὅτι ἐξύβρισε τὸν Πρωθυπουργό», ἡ ἀπογευματινὴ Ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς «ΒΡΑΔΥΝΗ» ἀναγράφει μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

— Εἶναι γνωστὸς γιὰ τὴν συμμετοχή

του σὲ ὅλους τοὺς ἀγῶνες τῆς πατρίδος.

— Εἶναι μιὰ ἡρωϊκὴ φυσιογνωμία.

— Φτωχόπαιδο ποὺ σπούδασε γιατρὸς καὶ ἐξελίχθη σὲ ἐξέχουσα ἐπιστημονικὴ μορφὴ τῆς Λαμίας.

Τὸ πλῆρες κείμενον τοῦ ρεπορτὰζ τῶν δικαστικῶν ρεπόρτερ τῆς «ΒΡΑΔΥΝΗΣ», Τηλεμ. Γάριου καὶ Ἔννυς Μαγιάση, συνοδευόμενο ἀπὸ φωτογραφίες τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ κ. Κων/νου Μητσοτάκη, τοῦ βουλευτοῦ τῆς Ν.Δ., κ. Ἀθαν. Ξαρχᾶ καὶ τοῦ μηνυτοῦ Κων. Τσιάμη, ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Μὲ θύελλα χειροκροτημάτων ὑποδέχθηκε τὸ πυκνὸ ἀκροατήριο τοῦ Γ' Τριμελοῦς Ἐφετείου Ἀθηνῶν τὴν ἀπόφασι ποὺ ἀθώωσε παμψηφεὶ τὸν γνωστὸ γιατρὸ τῆς Λαμίας κ. Λουκᾶ Τσαγκάρη, 85 χρονῶν, ὁ ὁποῖος εἶχε καταδικασθῆ σὲ φυλάκισι ἑπτὰ μηνῶν ἀπὸ τὸ Τριμελὲς Πλημμελειοδικεῖο Λαμίας γιὰ περιὕβρισι ἀρχῆς.

»Τὸν γιατρὸ τῆς Λαμίας ποὺ εἶναι γνωστὸς γιὰ τὴν συμμετοχή του σὲ ὅλους τοὺς ἀγῶνες τῆς πατρίδος μὲ ἰδιαιτέρα ἡρωϊκὴ δρᾶσι στὴν Κατοχή, μήνυσε ὁ ἀγρότης Κων. Τσιάμης, γιατὶ ὅπως ἰσχυρίσθηκε, ἄκουσε τὸν κ. Τσαγκάρη νὰ βρίζη τὸν Πρωθυπουργό, Ἀνλρέα Παπανδρέου, μέσα σὲ ταβέρνα.

»Δακρυσμένος καὶ πολὺ συγκινημένος ὁ γιατρὸς κ. Τσαγκάρης ἄκουσε τὸν εἰσαγγελέα, κ. Γ. Λαμπίρη, νὰ προτείνη τὴν ἀθώωσί του, βάζοντας τέλος σὲ μιὰ πρωτοφανῆ γιὰ τὸ ἦθος του, τὸ κῦρος του, τοὺς ἀγῶνες μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς, περιπέτεια.

»Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ἦταν ὁ κ. Γ. Σταθέας καὶ σύνεδροι οἱ Ἐφέτες κ.κ. Χαρ. Ἀντωνίου καὶ Ἐμμ. Παπαδάκης.

»Συνήγοροι οἱ κ.κ. Κ. Σταματάκης καὶ Ι. Λιανός.

»Μάρτυρες ὑπερασπίσεως, μεταξὺ ἄλλων, ὁ κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Νέας Δημοκρατίας καὶ πρώην ὑπουργός, κ. Κ. Μητσοτάκης, καὶ ὁ βουλευτὴς τῆς Ν.Δ., κ. Ἀθαν. Ξαρχᾶς.

»Πρῶτος μάρτυρας κατέθεσε ὁ Ἀθανάσιος Γκούρλιας, ἑστιάτορας.

»Μάρτυς: Ὁ κατηγορούμενος τὸ βράδυ τῆς 14ης Μαΐου 1982 καθόταν μὲ μιὰ παρέα σ' ἕνα τραπέζι τοῦ καταστήματός μου. Ξαφνικὰ σηκώθηκε ἀπὸ τὴν καρέκλα του ἕνας ἄλλος πελάτης, ὁ Κων. Τσιάμης. Ἔσπασε μιὰ μπουκάλα καὶ φώναζε χωρὶς λόγο:

"Εἴκοσι χρόνια θὰ κυβερνᾶμε", ἀποτεινόμενος στὸν γιατρό. Ἐκεῖνος τοῦ ἀπήντησε: "Τί ἔχεις καὶ φωνάζεις;".

»Εἰσαγγελεύς: Ὁ κατηγορούμενος προκάλεσε τὸ ἐπεισόδιο;

»Μάρτυς: Ὄχι.

»Ὑπεράσπ.: Ὁ Τσιάμης ἔκανε πολιτικὲς συζητήσεις στὴν ταβέρνα;

»Μάρτυς: Μερικὲς φορές.

»Ὁ μάρτυς κ. Ἀθαν. Ἀναγνωστόπουλος, συνταγματάρχης ἐ.τ.δ., κατέθεσε:

»Μάρτυς: Ἐκεῖνο τὸ βράδυ βρισκόμαστε στὴν ταβέρνα καὶ συζητούσαμε μὲ τὸν γιατρὸ καὶ τὴν παρέα μας γιὰ τὰ φορολογικὰ μέτρα τῆς κυβερνήσεως. Ὁ γιατρὸς δὲν ἔβρισε ἀπολύτως κανένα. Ἀντίθετα, ὁ μηνυτὴς χωρὶς λόγο ἅρπαξε καὶ σήκωσε μιὰ καρέκλα.

»Ἡρωϊκὴ δρᾶσι.

»Ἀντίθετα, ὁ μηνυτὴς κ. Τσιάμης, ἐπέμενε πὼς ὁ κατηγορούμενος ἔβριζε μὲ βαρειὲς λέξεις τὸν Πρωθυπουργό.

»Πρόεδρος: Ἀκοῦτε καλά;

»Μάρτυς (βάζοντας τὸ χέρι στὸ αὐτί του): Ὁρίστε; Ὁρίστε... Ναί, καλά.

»Πρόεδρος: Τί συζήτησι ἔκανε ὁ κατηγορούμενος μὲ τὴν παρέα του;

»Μάρτυς: Δὲν ἄκουσα.

»Πρόεδρος: Τότε πῶς ἄκουσες τὶς βρισιές;

»Μάρτυς: Αὐτὲς τὶς ἄκουσα.

»Τὴν προσωπικότητα τοῦ κατηγορουμένου παρουσίασαν μὲ ἁδρὲς πινελιὲς οἱ μάρτυρες ὑπερασπίσεως, κ.κ. Ἀθ. Ξαρχᾶς, βουλευτὴς τῆς Ν.Δ., Γ. Καυκᾶς, Φρ. Τριανταφύλλου καὶ Γ. Δασκαλάκης. Ὅλοι τόνισαν πὼς εἶναι μιὰ ἡρωϊκὴ φυσιογνωμία. Φτωχόπαιδο ποὺ σπούδασε γιατρὸς καὶ ἐξειλίχθη σὲ ἐξέχουσα ἐπιστημονικὴ μορφὴ τῆς Λαμίας. Πρόσθεσαν ἐπίσης πὼς ἔλαβε μέρος σ' ὅλους τοὺς ἀγῶνες τοῦ ἔθνους. Τόνισαν ἀκόμη τὴν συγκινητική του ἀνιδιοτέλεια καὶ πὼς στὰ μαῦρα κατοχικὰ χρόνια μὲ τὴν μακαρίτισσα γυναῖκα του, Γερμανίδα τὴν καταγωγή, ἀλλὰ Ἑλληνίδα στὴν ψυχή, ἔσωσε δεκάδες συμπατριωτῶν του ἀπὸ τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα καὶ τὶς φυλακὲς τῶν Ναζί.

»Ὁ κ. Κων. Μητσοτάκης.

»Μὲ θαυμασμὸ γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ γιατροῦ, κατέθε-

σε καὶ ὁ τελευταῖος μάρτυς ὑπερασπίσεως. Ὁ κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ν.Δ. καὶ πρώην ὑπουργός, κ. Κων. Μητσοτάκης.

»Μάρτυς: Γνωρίζω καλὰ τὸν γιατρό. Εἶναι ἐξαίρετος ἐπιστήμων. Ἔλαβε μέρος σὲ πολλοὺς ἀγῶνες τῆς πατρίδος μας. Μὲ ἐκπλήσσει τὸ γεγονὸς ποὺ τὸν βλέπω κατηγορούμενο. Δὲν τὸν θεωρῶ ἱκανὸ νὰ ἐξυβρίση. Ἴσως νὰ ἔκανε καμμιὰ πολιτικὴ κριτική. Ἄδικα, κ. Δικασταί, δημιουργήθηκε τόσος θόρυβος.

»Ὁ εἰσαγγελεύς, κ. Γ. Λαμπίρης, προτείνει τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου.

»Οἱ συνήγοροι ὑπερασπίσεως, κ.κ. Κ. Σταματάκης καὶ Ι. Λιανός, τόνισαν πὼς ὁ μηνυτὴς ἔχει ἀκραία ἀριστερὴ τοποθέτησι καὶ πὼς ἔκανε μήνυσι γιὰ ἐκτόνωσι».

* * *

«ΕΣΤΙΑ» τῆς 15ης Μαρτίου 1983

Ὑπὸ τὸν τίτλον: «ΗΘΩΩΘΗ Ο ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΕΙΣ ΔΙ' ΕΞΥΒΡΙΣΙΝ ΤΟΥ κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ»,

ἡ ἀπογευματινὴ ἐφημερὶς τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ» γράφει:

«Τὸ Τριμελὲς Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν ἠθώωσε, χθές, τὸν ἐκ Λαμίας Λουκᾶν Τσαγκάρην, 85 ἐτῶν, ἰατρόν, ὁ ὁποῖος κατηγορεῖτο διὰ περιΰβρισιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Συμφώνως πρὸς τὴν καταγγελίαν, τὴν 4ην Μαΐου 1982, εἰς ταβέρναν τῆς Λαμίας, κατὰ τὴν διάρκειαν συζητήσεως, ἐξύβρισε τὸν πρωθυπουργόν.

»Πρωτοδίκως, εἶχε καταδικασθῆ εἰς φυλάκισιν ἑπτὰ μηνῶν, χθές, ὅμως, τὸ Ἐφετεῖον ἀπεδέχθη ὅτι ὁ συνταξιοῦχος παντοπώλης Κ. Τσιάμης, ὁ ὁποῖος εἶχε προβῆ εἰς τὴν σχετικὴν καταγγελίαν, δὲν ἤκουε καλῶς καὶ ἠθώωσε τὸν κατηγορούμενον».

* * *

«ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ» τῆς 15ης Μαρτίου 1983

Ὑπὸ τὸν τίτλον: «ΗΘΩΩΘΗ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΩΣ "Ο ΑΕΤΟΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ"»,

ἡ ἐφημερὶς «ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ» γράφει τὰ ἑξῆς:

«Ἠθωώθη χθὲς πανηγυρικῶς ἀπὸ τὸ Γ' Τριμελὲς Ἐφετεῖον ὁ "Ἀετὸς τῆς Ρούμελης" Λουκᾶς Τσαγκάρης, ἰατρός, ποὺ ἐκατηγορεῖτο ὅτι ἐξύβρισε τὸν κ. Πρωθυ-

πουργό. Τὸ δικαστήριο τὸν ἀθώωσε, διότι δὲν ἐπείσθη ὅτι εἶπε ὅσα κατηγοροῦν ὅτι ἐξεστόμισε. (Πρωτοδίκως εἶχε καταδικατασθῆ σὲ 7μηνη φυλάκισι).

»Σύμφωνα μὲ τὸ κατηγορητήριο, ὁ κ. Τσαγκάρης στὶς 4 Μαΐου 1982, εὑρισκόμενος σὲ ἑστιατόριο τῆς Λαμίας ἀνεφέρθη ἀπρεπῶς γιὰ τὸν κ. Πρωθυπουργό.

»Ἡ ἀκροαματικὴ διαδικασία, ὅμως, ἀπέδειξε ὅτι ὁ «Ἀετὸς τῆς Ρούμελης» δὲν ἐξύβρισε τὸν κ. Παπανδρέου, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ μόνον ἐσχολίασε τὰ τότε ἐξαγγελθέντα οἰκονομικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως.

»Μοῦ προκαλεῖ ἔκπληξι —εἶπε ὁ κ. Κων. Μητσοτάκης, ποὺ κατέθεσε ὡς μάρτυς ὑπερασπίσεως— ὅτι ὁ κ. Τσαγκάρης κάθεται στὸ ἑδώλιον τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης δὲν ἔχει δώσει ποτὲ τὸ δικαίωμα σὲ κανέναν γιὰ νὰ τὸν κατηγορήση.

»Ὁ βουλευτὴς τῆς Ν.Δ., κ. Α. Ξαρχᾶς, ἐξῆρε τὴν προσωπικότητα τοῦ «ἀετοῦ τῆς Ρούμελης», ὅταν ὁ Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ἐξεφώνησε τὴν ἀθωωτικὴ ἀπόφασι».

* * *

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ» τῆς 15ης Μαρτίου 1983

Ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ο ΓΙΑΤΡΟΣ "ΕΒΡΙΣΕ" ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ, ΑΛΛΑ ΑΥΤΟΣ ΠΟΥ Τ' ΑΚΟΥΣΕ ΔΕΝ... ΑΚΟΥΓΕ», ἡ ἐφημερὶς «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ» γράφει:

«Τὸ Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν ἀθώωσε τὸν ἡλικιωμένο γιατρὸ τῆς Λαμίας, κ. Λ. Τσαγκάρη, ποὺ εἶχε καταδικασθῆ πρωτοδίκως σὲ φυλάκισι 7 μηνῶν γιὰ περιΰβρισι Ἀρχῆς (τοῦ πρωθυπουργοῦ).

»Σύμφωνα μὲ τὸ κατηγορητήριο, στὶς 4 Μαΐου πέρσι, ὁ γιατρὸς μὲ φίλους του βρισκόταν σὲ ταβέρνα τῆς Λαμίας. Καὶ κἄποιος που καθόταν σὲ πλαϊνὸ τραπέζι (ὁ συνταξιοῦχος παντοπώλης, κ. Κων. Τσιάμης), κατήγγειλε πὼς ὁ γιατρὸς ἐξύβρισε τὸν Πρωθυπουργό.

»Χθές, ὅμως, ὅταν ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐφετείου, κ. Γ. Σταθέας, ὑπέβαλε ἐρωτήσεις στὸν μοναδικὸν μάρτυρα κατηγορίας, διαπιστώθηκε πὼς ἦταν βαρήκοος. Καὶ ἀμέσως τέθηκε τὸ ἐρώτημα:

»Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἄκουσε, βρισκόμενος μάλιστα σὲ ἄλλο τραπέζι τῆς ταβέρνας, τί ἀκριβῶς εἶπε τότε ὁ κατηγορούμενος;

»Ὡς μάρτυρες ὑπερασπίσεως κατέθεσαν (ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς αὐ-

τόπτες), οἱ βουλευτὲς τῆς Ν.Δ., κ.κ. Κων. Μητσοτάκης καὶ 'Αθαν. Ξαρχᾶς, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρθηκαν στὴν κοινωνικὴ δρᾶσι τοῦ κατηγορουμένου. 'Ο ἴδιος ὑπεστήριξε ὅτι "δὲν ἔβρισε κανένα".

»'Ο εἰσαγγελέας, κ. Γ. Λαμπίρης, πρότεινε τὴν ἀθώωσί του, διότι —ὅπως τόνισε— "ὑπάρχει μόνον ἕνας μάρτυρας κατηγορίας καὶ αὐτὸς βαρήκοος".

»Φίλοι τοῦ γιατροῦ (κἄποιος εἶπε γιὰ πέντε πούλμαν ποὺ ἦρθαν ἀπὸ τὴν Λαμία), χειροκρότησαν τὴν ἀθώωσί του».

* * *

«ΕΘΝΟΣ» τῆς 15η Μαρτίου 1983

'Υπὸ τὸν τίτλον: «ΔΥΟ 80ΧΡΟΝΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟΙ ΣΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΞΑΝΑΖΗΣΑΝ ΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ»,

ἡ 'Αθηναϊκὴ ἀπογευματινὴ ἐφημερὶς γράφει, μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς:

— Ἔλαβε μέρος, ὅπως εἶπε, σὲ ὅλους τοὺς 'Εθνικοὺς ἀγῶνες.

— Πιστεύει ὅτι οἱ Δικαστὲς καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ἔσωσαν τὴν 'Ελλάδα.

— Κινδύνεψα τὴ ζωή μου γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος.

Τὸ πλῆρες κείμενον τοῦ ρεπορτὰζ τοῦ «ΕΘΝΟΥΣ», ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Οἱ βρυκόλακες τῆς «'Εθνικοφροσύνης» ἀναβίωσαν χθὲς στὴν αἴθουσα τοῦ Γ' Τριμελοῦς 'Εφετείου στὰ πλαίσια μιᾶς πολιτικῆς δίκης, μὲ κεντρικοὺς ἥρωες δυὸ ὀγδοντάχρονους, ποὺ τὸ μόνο κοινό τους ἦταν ἡ ἡλικία.

»Διέφεραν στὴν τάξι, στὴ μόρφωσι καὶ τὸ κυριώτερο στὴν ἰδεολογία.

»'Ο κατηγορούμενος, ποὺ τελικὰ ἀθωώθηκε ἀπὸ τὴν κατηγορία τῆς περιύβρισης τοῦ πρωθυπουργοῦ, εἶναι ὁ γιατρὸς τῆς Λαμίας, κ. Λουκᾶς Τσαγκάρης —εἶχε καταδικαστῆ πρωτόδικα στὴν Λαμία σὲ φυλάκισι 7 μηνῶν— ποὺ ἔλαβε μέρος, ὅπως εἶπε σὲ ὅλους τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνες καὶ πιστεύει ὅτι οἱ δικαστὲς καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ἔσωσαν τὴν 'Ελλάδα.

»Μάρτυρας ὑπεράσπισής του ὁ κ. Κων. Μητσοτάκης. 'Επίσης πολλοὶ «ὑπερεθνικόφρονες» Λαμιῶτες. 'Ανάμεσά τους καὶ ἕνας ἀπόστρατος συνταγματάρχης, ποὺ ὅπως παραδέχθηκε, τὸν ἀποκαλοῦν "σταγονίδιο".

»Μηνυτὴς ἕνας συνταξιοῦχος μπακάλης ἐαμίτης. Τὸν ἄκουσε νὰ βρίζει τὸν Ἕλληνα Πρωθυπουργὸ μὲ χυδαῖα λόγια σὲ μιὰ συζήτησι γιὰ τὰ φορολογικά, ποὺ εἶχε μὲ φίλους του σὲ ταβέρνα τῆς Λαμίας, στὶς 4 Μαΐου τοῦ '82.

»Ὁ Κων. Τσιάμης ἀγανάκτησε. "Τοῦ εἶπα: ὅ,τι καὶ νὰ λέτε θὰ σᾶς κυβερνήση 20 χρόνια. Γιατὶ τὸν θέλει ὁ λαός...".

»Αὐτὸ προκάλεσε τὴν ἀντίδρασι τοῦ κατηγορουμένου γιατροῦ καὶ τῆς παρέας του. Προκλήθηκε ἐπεισόδιο καὶ μετὰ ἀπὸ μήνυσι τοῦ Τσιάμη ἡ Ἀστυνομία συνέλαβε τὸν Τσαγκάρη.

»Ὑπεράσπ.: Τὸ ξέρετε ὅτι δὲν ἀνήκετε στὸν ἴδιο ἰδεολογικὸ χῶρο;

»Μάρτυς: Βέβαια. Αὐτὸς ἦταν μὲ τοὺς Γερμανούς...

»Τὸ "ἀκραιφνὲς ἐθνικόφρον" ἀκροατήριο ξεσπάει σὲ κραυγὲς ἀποδοκιμασίας, ὥστε ὁ πρόεδρος ἀναγκάζεται νὰ ἀποβάλη κάποιον καὶ νὰ ἀπειλήση ὅτι θὰ διακόψη τὴν δίκη ἂν δὲν σταματήσουν.

»18 Εὐαγγέλια.

»Ὁ ἀπόστρατος συνταγματάρχης Ἀθαν. Ἀντ. Ἀναγνωστόπουλος "κατ' ἄλλους ἀποστρατεύθηκα γιατὶ εἶμαι σταγονίδιο, κατ' ἄλλους βασιλόφρων", εἶπε στὸ δικαστήριο. Καὶ συνέχισε: ""Αναλύαμε στὴν ταβέρνα τὰ φορολογικὰ μέτρα. Δὲν ἔβρισε τὸν Παπανδρέου. Φέρτε μου 18 Εὐαγγέλια νὰ ὁρκισθῶ. Ἄλλωστε, ὁ Τσιάμης εἶναι παλιὸς ἐαμίτης. Εἶναι ἰταμός, θρασύς, ἴδιον τῶν ἐαμιτῶν". Ὁ πρόεδρος διακόπτει...

»Ὑπέρασπ.: Εἶχε βγῆ στὸ βουνὸ στὸ λεγόμενο ἐμφύλιο ὁ μηνυτής;

»Πρόεδρος: Ἀφῆστε τα αὐτά. Παρακαλῶ οἱ συνήγοροι νὰ ἔχουν ἤπιο τόνο.

»Ὁ κ. Μητσοτάκης μίλησε γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ κατηγορουμένου. Ναί, πολιτικὰ εἶναι τοποθετημένος, εἶπε, καὶ αὐτὸ τὸ διατυπώνει ἀνοικτά. Πιθανὸν νὰ ἄσκησε ὀξεῖα κριτική. Ἄλλωστε, τὸ ἀδίκημα τῆς περιΰβρισης εἶπε ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὅτι θὰ πάψη νὰ ὑφίσταται...

»Κινδύνεψα τὴ ζωή μου γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος. Δὲν ἔβρισα τὸν κ. Παπανδρέου, ἀλλὰ τὸν Τσιάμη, εἶπε ὁ κατηγορούμενος.

»Ἀγκαλιές.

»Ὁ εἰσαγγελέας κ. Γ. Λαμπίρης ζήτησε τὴν ἀπαλλαγή του, ἀμφισβήτησε τὴν κατάθεσι τοῦ μηνυτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἔβριζε τὸν πρωθυπουργό, δὲν μπορεῖ νὰ διαπιστωθῆ ἂν αὐτὸ ποὺ εἶπε στρεφόταν ἐναντίον του σὰν θεσμοῦ καὶ ὄχι σὰν προσώπου.

»Ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασι ἔγινε δεκτὴ μὲ ἐναγκαλισμοὺς καὶ φιλιὰ ἀπὸ τὸ ἀκροατήριο».

* * *

«ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῆς 15ης Μαρτίου 1983

Ὑπὸ τὸν τίτλον: «ΑΡΠΑΧΤΗΚΑΝ ΔΥΟ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ»,

ἡ «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ», μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἀναφέρει καὶ τὰ ἑξῆς:

— Ἀθῶος ὁ γιατρὸς γιὰ ἐξύβρισι τοῦ Ἀνδρέα.

— «Ὁ Ἀνδρέας ἦλθε νὰ κυβερνήση τὸ Κράτος καὶ μᾶς διέλυσε...».

— «Ὁ πρασινοφρουρὸς μηνυτὴς εἶχε διατελέσει δικαστὴς στὸ βουνό».

— Μητσοτάκης: «Ἐξαίρετος ἄνθρωπος καὶ ἐπιστήμων, προσέφερε πολλὰ στοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνες».

— Ξαρχᾶς: «...ἄλλοι ἔβαλαν τὸν Τσιάμη νὰ κάνη τὴν μήνυση».

Τὸ πλῆρες κείμενον τοῦ δημοσιεύματος ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀθωώθηκε χθὲς ἀπὸ τὸ Γ΄ Τριμελὲς Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν ὁ 85χρονος Λαμιώτης μαιευτήρας-γιατρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης, ποὺ εἶχε κατηγορηθῆ ὅτι ἐξύβρισε τὸν πρωθυπουργὸ Ἀνδρέα Παπανδρέου.

«Ὁ γερο - Τσαγκάρης, ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσαν πάνω ἀπὸ 60 Λαμιῶτες ποὺ εἶχαν ἔρθει γιὰ συμπαράστασι, κάθισε στὸ ἑδώλιο μετὰ ἀπὸ μήνυσι τοῦ 80χρονου συμπατριώτη του Κώστα Τσιάμη, συνταξιούχου μπακάλη.

»Καὶ πῶς δὲν εἶχε ὀνομάσει τὸν Πρωθυπουργὸ ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα, κ. Πρόεδρε, εἶπε στὴ δίκη ὁ μηνυτής.

»Ἦταν στὶς 4 Μαΐου 1983. Ὁ κατηγορούμενος μαζὶ μὲ τοὺς κ.κ. Ἀθανάσιο Ἀναγνωστόπουλο, 61 χρονῶν, συνταγματάρχη ἐ.ἀ. καὶ τὸν 45χρονο Γεώργιο Καυκᾶ, θερμαστή, "τά 'πιναν" στὴν ταβέρνα τοῦ Ἀθαν. Γκούρλια.

»Ἐγὼ ἔτρωγα στὸ διπλανὸ τραπέζι, εἶπε ὁ μηνυτής. Καὶ συνέχισε:

»"Εβριζε τὸν κ. Παπανδρέου μὲ ὅλα τὰ "κοσμητικὰ" ἐπίθετα, ἐνῷ φώναζε: "Ἦλθε νὰ κυβερνήσει τὸ κράτος καὶ μᾶς διέλυσε...".

»Πρόεδρος: Ἀκοῦτε καλά; Μήπως ἔλεγε τίποτε ἄλλο;

»Μ ά ρ τ υ ς: Πῶς;

»Π ρ ό εδ ρ ο ς: Ἀκοῦτε καλά;

»Μ ά ρ τ υ ς: Πῶς;... Δὲν ἀκούω καὶ καλά.

»Ὁ Τσιάμης θυμωμένος —ὅπως εἶπε— σηκώθηκε ὄρθιος. Τότε ὥρμησε νὰ τὸν κτυπήση ὁ Τσαγκάρης καὶ γιὰ νὰ ἀμυνθῆ ἅρπαξε μιὰ καρέκλα.

»Οἱ δύο γέροι ἦρθαν στὰ χέρια καὶ ἀναγκάσθηκε ὁ ταβερνιάρης νὰ τοὺς χωρίση.

»Οἱ δύο αὐτόπτες μάρτυρες κατέθεσαν στὴ δίκη ὅτι ὁ γιατρὸς δὲν ἔβρισε τὸν πρωθυπουργό.

»Μιλούσαμε γιὰ φορολογικὰ —τόνισε ὁ Ἀναγνωστόπουλος. Κάποια στιγμὴ σηκώθηκε ὁ... "πρασινοφρουρός", ὁ ὁποῖος εἶχε διατελέσει δικαστὴς στὸ βουνὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ ἐμφυλίου καὶ ἀπευθυνόμενος στὸ γερο-Τσαγκάρη, εἶπε: "Θέλετε δὲν θέλετε, θὰ κυβερνήσουμε 20 χρόνια". Ὁ γιατρὸς ἐξεμάνη: "Πάψε παλιάνθρωπε", τοῦ εἶπε. Τότε ὁ μηνυτὴς ἅρπαξε καρέκλα. Καί...

»Ἐξαίρετο ἄνθρωπο καὶ ἐπιστήμονα, ποὺ προσέφερε πολλὰ στοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνες, χαρακτήρισε τὸν γιατρὸ ὁ βουλευτὴς τῆς Νέας Δημοκρατίας, κ. Κ. Μητσοτάκης.

»Θεωρῶ —τόνισε— ὅτι ἔκανε ὀξεῖα κριτική, ὄχι ὅμως ὅτι ἔβρισε τὸν κ. Πρωθυπουργό.

»Ὁ κ. Ἀθανάσιος Ξαρχᾶς, βουλευτὴς Φθιώτιδος τῆς Ν.Δ., ἐπεσήμανε ὅτι: "...ἄλλοι ἔβαλαν τὸν Τσιάμη νὰ καταθέση μήνυσι κατὰ τοῦ γιατροῦ, γιά... ἄλλους λόγους".

»Ὁ Ε ἰ σ α γ γ ε λ έ α ς.

»Ὁ Εἰσαγγελέας κ. Γεώργ. Λαμπίρης στὴν ἀγόρευσί του ζήτησε νὰ ἀθωωθῆ ὁ γιατρός, γιατὶ ὁ μηνυτὴς —ὅπως ἀποδείχθηκε καὶ στὴ δίκη— βαριακούει!...

»Ὁ γιατρός, στὴν ἀπολογία του, κατασυγκινημένος, ἀρνήθηκε τὴν κατηγορία.

»Τελικά, τὸ δικαστήριο δέχθηκε ὅτι "δὲν ἐλέχθη ὕβρις κατὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ" καὶ τὸν ἀθώωσε».

* * *

«ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ» τῆς 15ης Μαρτίου 1983

Ὑπὸ τὸν τίτλον: «ΑΘΩΟΣ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΠΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΤΑΙ ΑΠΟ... ΒΑΡΗΚΟΟ ΟΤΙ ΕΒΡΙΣΕ ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ»,

ἡ ἐφημερὶς τῶν Ἀθηνῶν «ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ» γράφει, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς:

«— Ἀνάμεσα σὲ χειροκροτήματα ἐκφωνήθηκε ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασι.

»— Τὴν αἴθουσα εἶχαν κατακλύσει πολλοὶ συμπολῖτες τοῦ γιατροῦ ποὺ εἶχαν ἔλθει νὰ τοῦ συμπαρασταθοῦν.

»— Κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Ὁ κ. Τσαγκάρης εἶναι ἕνας ὑπέροχος ἄνθρωπος καὶ ἀγωνιστής».

Τὸ πλῆρες κείμενον τοῦ δημοσιεύματος ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἀνάμεσα σὲ χειροκροτήματα ἐκφωνήθηκε χθὲς τὸ μεσημέρι ἀπὸ τὸν πρόεδρο τοῦ Γ΄ Τριμελοῦς Ἐφετείου Ἀθηνῶν ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασι γιὰ τὸν 84χρονο γιατρὸ - κλινικάρχη Λουκᾶ Τσαγκάρη, ἀπὸ τὴν Λαμία, ποὺ κατηγορεῖτο γιὰ ἐξύβρισι τοῦ πρωθυπουργοῦ.

»Τὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου εἶχαν κατακλύσει ἀπὸ νωρὶς πολλοὶ συμπολῖτες τοῦ γιατροῦ ποὺ εἶχαν ἔλθει γιὰ νὰ τοῦ συμπαρασταθοῦν καὶ νὰ καταθέσουν γιὰ τὴν προσωπικότητα καὶ τὸν ἀκέραιο χαρακτῆρα του.

»Χειροκροτήματα ἐπίσης ξέσπασαν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀγόρευση τοῦ εἰσαγγελέα κ. Λαμπίρη, ποὺ ζήτησε τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ κατηγορουμένου, τονίζοντας ὅτι τὸ ἦθος του δὲν θὰ τοῦ ἐπέτρεπε ποτὲ νὰ ἐξυβρίση ὁποιονδήποτε. Σημειώνεται ὅτι πρωτοδίκως ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης εἶχε καταδικασθῆ σὲ 7 μηνῶν φυλάκισι.

»Τὸ περιστατικὸ εἶχε γίνει στὶς 4 Μαΐου 1982 ὅταν ὁ γιατρὸς μαζὶ μὲ τὴν συντροφιά του σχολίαζε τὰ ἐξαγγελθέντα οἰκονομικὰ μέτρα τῆς κυβερνήσεως.

»Τὴν συζήτησι ἄκουσε ὁ Κων. Τσιάμης, παντοπώλης, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὀξυνθοῦν τὰ πνεύματα. Καὶ τελικὰ ὁ ἴδιος νὰ καταγγείλη τὸ ἐπεισόδιο στὴν Χωροφυλακή.

»— Στὶς 4.5.1982 βρισκόμουν στὴν ταβέρνα, ὅπως καὶ ὁ κατηγορούμενος —κατέθεσε ὁ μηνυτής. Εἶχα πάει γιὰ κανένα ποτό. Ἐκεῖ καθόμουν ἀμέριμνος, ἀκούω τὸν κατηγορούμενο νὰ σχολιάζη ἔντονα τὴν οἰκονομικὴ πορεία τῆς κυβέρνησης τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. Δὲν ἔδωσα μεγάλη σημασία, μὰ ὅταν ἄκουσα νὰ βρίζη μὲ ἀκατονόμαστες φράσεις τὸν πρωθυπουργό, δὲν βάσταξα...

»Πρόεδρος: Τί ἀκριβῶς ἀκούσατε;

»Μάρτυς: Ὁρίστε;

»Πρόεδρος: Τί ἀκριβῶς ἀκούσατε, σᾶς ἐρώτησα.

»Μάρτυς: Ὁρίστε;

»Πρόεδρος: Μοῦ φαίνεται ὅτι βαριακοῦτε... Τότε πῶς ἀκούσατε τὴν συζήτησι;

»Μάρτυς: Τὸ ἐπεισόδιο ἔγινε γύρω στὶς 7 μ.μ. καὶ ἐγὼ τὸ κατήγγειλα γύρω στὶς 9.30′ μ.μ. —ἀπήντησε πρὸς γενικὴν θυμηδίαν ὁ μηνυτής!...

»Στὴν συνέχεια κατέθεσε ὁ κ. Γεώργ. Καυκᾶς, ποὺ εἶπε:

»— Ὁ μηνυτὴς εἶχε πιῆ ἴσως παραπάνω ἀπὸ τὸ κανονικό. Ἐγὼ μὲ τὸν γιατρὸ σχολιάζαμε τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως Παπανδρέου, καθὼς καὶ τὸ μεγάλο ποσὸ ποὺ εἶχα πληρώσει ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες στὴν Ἐφορία. Τότε πετάχθηκε ὁ Τσιάμης, κρατώντας μιὰ καρέκλα καὶ κινούμενος ἐναντίον μας ἀπειλητικά. Εὐτυχῶς ποὺ τὸν πρόλαβα, γιατὶ δὲν ξέρω κι ἐγὼ τί θὰ παθαίναμε. Ὁ κατηγορούμενος, πάντως, δὲν ἔβρισε κανένα.

»Στὸ δικαστήριο κατέθεσε καὶ ὁ κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ν.Δ., κ. Κων. Μητσοτάκης, ποὺ εἶπε:

»— Ὁ κ. Τσαγκάρης εἶναι ἕνας ὑπέροχος ἄνθρωπος καὶ ἀγωνιστής. Ἰδιαίτερα συμπαθὴς καὶ καλὸς μὲ ὅλους. Στὴν διάρκεια τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς προσέφερε πολλὲς ὑπηρεσίες στὴν πατρίδα. Εἶναι ἀδύνατον ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νὰ ἐξύβρισε τὸν πρωθυπουργό. Νομίζω ὅτι ἔγινε μεγαλύτερος θόρυβος ἀπὸ ὅτι ἔπρεπε.

»Οἱ κ.κ. Φραγκ. Τριανταφύλλου καὶ Ἀθαν. Ξαρχᾶς, βουλευτὴς τῆς Ν.Δ., ἀναφέρθηκαν ἐπίσης στὸν "ἀδαμάντινον χαρακτῆρα τοῦ ἀγωνιστῆ Τσαγκάρη".

»Ἀπολογούμενος ὁ γιατρός, εἶπε, μεταξὺ τῶν ἄλλων:

»— Σέβομαι τὸ δικαστήριο, καθὼς καὶ τὴν ἀπόφασι ποὺ θὰ βγάλετε, ὅποια κι ἂν εἶναι. Ἄλλωστε οἱ δικαστὲς καὶ οἱ χωροφύλακες ἔσωσαν τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Θεὸς καὶ ἡ Παναγία μόνον γνωρίζουν τί ἔκανα ἐγὼ γι' αὐτὸν τὸν τόπο! Δὲν ἐξύβρισα οὔτε τὴν Κυβέρνησι, οὔτε τὸν Πρωθυπουργό. Οὔτε κἂν θὰ μποροῦσα ποτὲ νὰ διανοηθῶ τέτοιο πρᾶγμα».

* * *

Παραθέτουμε Ἀνοικτὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Δικηγόρου Ἀθηνῶν, Γ. Κατσίκα:

ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ ΤΣΑΓΚΑΡΗ

Σεβαστὲ σὲ ὅλους παπποῦ, Γιατρὲ Λουκᾶ Τσαγκάρη,

Ἐπίτρεψέ μου νὰ σοῦ ἐκφράσω μέσα στὶς λίγες γραμμὲς ποὺ ἀκολουθοῦν τὴ χαρά, συγκίνηση καὶ ὑπερηφάνειά μου γιὰ τὴν πανηγυρική σου ἀθώωση χθὲς στὸ Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν.

Ἑφτὰ χρόνια Δικηγόρος δὲν μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ἔχω πολλὲς ἐμπειρίες,

πλὴν ὅμως δὲν ἔνοιωσα ποτέ μου πιὸ μεγάλη συγκίνηση ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ σὲ ἔβλεπα νὰ κάθεσαι —ΕΣΥ— στὸ ἑδώλιο καὶ νὰ περιμένεις καρτερικὰ τὴν ἀπόφαση τῆς Δικαιοσύνης. Πίστεψέ με, πὼς ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ κίνησαν ἐναντίον σου ποινικὴ δίωξη γιὰ τὸ γνωστὸ ἀδίκημα καὶ κατὰ τὸν γνωστὸ ἐπαίσχυντο τρόπο, ὅλοι ἀναρωτηθήκαμε ἂν ἐξέλιπαν πλέον οἱ ἔννοιες τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, τοῦ σεβασμοῦ καὶ πρὸ πάντων ἡ λεβεντιά, χαρακτηριστικὸ κατ' ἐξοχὴν γνώρισμα τῶν κατοίκων τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας μας, ἂν ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ γκρεμίσματος καὶ τῆς ἐξαχρειώσεως. Τόλμησαν νὰ σύρουν ΕΣΕΝΑ στὰ Δικαστήρια, ποὺ μιὰ ζωὴ ἀγωνίζεσαι γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου μας, ποὺ μιὰ ζωή, προσφέρεις κι εὐεργετεῖς.

'Αλλά, ὑπάρχουν στὴν Ἑλλάδα Δικαστές! Τώρα, ποὺ πανηγυρικὰ ἀθωώθηκες, νὰ εἶσαι σίγουρος παπποῦ Τσαγκάρη, ὅτι τὴν παράδοσή σου συνεχίζουν ἄξιοι ἀγωνιστές, ἀντλώντας διδάγματα λεβεντιᾶς καὶ ἤθους ἀπὸ ρουμελιώτικα πλατάνια σὰν καὶ Σένα.

Ἄλλοι προτιμᾶνε νὰ ἔχουν γιὰ παραδείγματα σφαγεῖς ἀθώων κι ἀνύπαρκτους νεκρούς. Ἄλλοι αἰσθάνονται «βαθειὰ συγκινημένοι» ὅταν φιλιοῦνται σταυρωτὰ μὲ στυγνοὺς δικτάτορες καὶ πρόσκαιρα εἴδωλα.

'Εμεῖς εἴδωλα σὰν καὶ ΣΕΝΑ θέλουμε νὰ θαυμάζουμε, γιατὶ ἀντλώντας τὰ ἀνάλογα διδάγματα, γινόμαστε συνεχιστὲς τῶν παραδόσεων, μιμητὲς τῶν προτύπων μας, ἄξιοι ἀγωνιστὲς τῆς ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ, ὅπως ἐμεῖς τὴν ἐννοοῦμε κι ὅπως οἱ πατεράδες μας τὴν κληροδότησαν.

Νὰ εἶσαι σίγουρος, παπποῦ Τσαγκάρη, πὼς μὲ παραδείγματα σὰν καὶ ΕΣΕΝΑ ἡ Ἑλλάδα θὰ συνεχίσει τὴν πορεία της, ὅπως τὴν θέλεις ΕΣΥ καὶ οἱ πατεράδες μας.

Γι' αὐτό, παπποῦ Τσαγκάρη, εἶμαι περήφανος. Περήφανος γιὰ Σένα, περήφανος γιὰ τοὺς συμπατριῶτες μας, ποὺ ζέσταναν μὲ τὴν παρουσία τους καὶ τὸν παλμό τους τὶς κρύες αἴθουσες τοῦ Δικαστηρίου τῆς 'Αθήνας, περήφανος καὶ γιὰ τὴ Δικαιοσύνη μας, ποὺ ὅσο κι ἂν χτυπιέται δὲν πρόκειται νὰ ἁλωθεῖ.

ΓΙΩΡΓΟΣ Δ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ

'Αθήνα 15/11/1983 Δικηγόρος 'Αθηνῶν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄

Η ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΕΤΕΙΩΝ

Η ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Συνέβη καὶ αὐτὸ τὸ παράδοξον —τὸ ὁποῖον θὰ δοῦμε ἐν συνεχείᾳ σὲ ἄλλο κεφάλαιον— κατὰ τὴν ἐπίσημη δοξολογία στὴν Μητρόπολι τῆς Λαμίας, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940. Πρωτοεμφανίζεται εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον, κατὰ τὴν περίοδον ποὺ ἀτυχῶς κυβερνοῦν τὸν τόπον, οἱ ξένοι πρὸς τὰ ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ τὶς ἑλληνικὲς παραδόσεις, πράσινοι δικτατορίσκοι.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀποδεικνύουν μὲ τὴν στάσιν των καὶ τὶς ἐνέργειές των, ὅτι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀγνοοῦν παντελῶς καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ πεζοδρομιακὸς ὄχλος τῶν μουσοτραφῶν Δερβίσιδων «ἀνῆλθε στὴν ἐξουσία», ἄρχισε μία ἀπροκάλυπτη καὶ συστηματικὴ σπίλωσις τῶν ἱστορικῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐξ αἰτίας τῶν τεραστίων ὑπηρεσιῶν ποὺ εἶχαν προσφέρει στὸ Ἔθνος, εἶχαν γίνει Ἐθνικὰ σύμβολα. Ἐκ παραλλήλου, παρατηρεῖται καὶ μιὰ προσπάθεια ὑποβαθμίσεως τῶν δύο μεγάλων Ἐθνικῶν Ἐπετείων, τῆς 25ης Μαρτίου καὶ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου καὶ πλαστογραφήσεως τῆς ἱστορίας των.

Παρατηροῦμε βουβοὶ ἀπὸ θλῖψι καὶ πικραμένοι ἀπὸ ἀγανάκτησι, τὰ τρία τελευταῖα χρόνια, τόσον στοὺς ἐπισήμους πανηγυρικοὺς λόγους, ὅσον καὶ εἰς τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως, μιὰ ἐντατικὴ προσπάθεια τῶν κυβερνώντων νὰ σβήσουν ἀπὸ τὴν μνήμη τοῦ Λαοῦ μας ἱστορικὰ γεγονότα, νὰ γκρεμίσουν τὰ ἐθνικὰ σύμβολά του καὶ νὰ διαστρεβλώσουν τὴν ἀλήθεια.

Βλέπουμε, ἐπὶ παραδείγματι, στὴν ἐπέτειο τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας νὰ τιμᾶται «ὁ ταξικὸς ἀγώνας» τῶν ραγιάδων —ὄχι

κατὰ τῶν Τούρκων δυναστῶν— ἀλλὰ κατὰ τῶν... Κοτσαμπάσηδων(!!) καὶ νὰ ὑμνῆται ἡ δόξα τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη, ὡς ἐθνικοῦ ἀγωνιστοῦ καὶ ἰσαξίου μὲ τὸν Γεώργιον Καραϊσκάκην!!!

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἐπέτειον τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940.

Ἐξαφανίζουν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν τοὺς Ἐθνικοὺς Ἡγέτας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸν Βασιλέα Γεώργιον Β', τὸν Πρωθυπουργὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν, τὸν Ἀρχιστράτηγον Ἀλέξανδρον Παπάγον καὶ διαγράφουν μὲ μιὰ μονοκονδυλιὰ τὸ ἔργον τους, ἐνῷ εἶναι εἰς ὅλους γνωστόν, ὅτι αὐτοὶ προητοίμασαν ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς τὸ Ἔθνος καὶ ἐπέτυχαν εἰς τὴν πρᾶξιν τὴν ἐθνικὴν ὁμοψυχίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν γαλήνην, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίση ἐπιτυχῶς δύο ἀτσάλινες αὐτοκρατορίες, τοῦ Χίτλερ καὶ τοῦ Μουσσολίνι, στὴν Τιτανομαχία τοῦ 1940 - 41.

Ἐμφανίζουν τώρα εἰς τὸ προσκήνιον τὸν «Λαὸ ποὺ εἶπε τό... ΟΧΙ», τὰ ξημερώματα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 στήν... Πλατεῖα τοῦ Συντάγματος(!!!), ὅταν ὁ Λαὸς αὐτὸς ποὺ ἐκοιμᾶτο ἥσυχος, ξύπνησε μὲ τοὺς ἤχους τῶν σειρήνων καὶ τῶν κωδωνοκρουσιῶν, γιὰ νὰ πληροφορηθῆ ἀπὸ τὰ ραδιόφωνα καὶ τὰ ἔκτακτα παραρτήματα τῶν ἐφημερίδων, ὅτι οἱ Ἰταλοὶ μᾶς ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον.

Καὶ εἶναι εὐτυχῶς γνωστόν, ποῖος καὶ ὑπὸ ποίας συνθήκας εἶπε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο «ΟΧΙ», ἐντελῶς μόνος, στὶς 3 τὸ πρωῒ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, μέσα στὸ σπίτι του, στὴν Κηφισιά, πρὸς τὸν νυκτερινὸ ἐπισκέπτη του, Ἰταλὸ Πρεσβευτὴ Γκράτσι.

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ

Ἔτυχε πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια νὰ βρεθῶ στὸ σπίτι τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Μεταξᾶ, μαζὶ μὲ τὸν ἀνεψιό μου, κ. Κ. Μητσόπουλον.

Μία μαρμάρινη ἐντοιχισμένη πλάκα στὴν πρόσοψι τῆς παλαιᾶς διωρόφου βίλλας τῆς ὁδοῦ Κεφαλληνίας καὶ Δαγκλῆ, στὴν Κηφισιά, ὑπενθυμίζει στὸν ἐπισκέπτη ὅτι: «ΕΔΩ Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ ΕΙΠΕ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΟΧΙ».

Ἀνεβήκαμε τὰ λίγα μαρμάρινα σκαλοπάτια καὶ κτυπήσαμε τὸ κουδούνι τῆς μεγάλης ξύλινης ἐξώθυρας τοῦ σπιτιοῦ.

Μᾶς ἄνοιξε ἡ κόρη τοῦ Μεταξᾶ, κ. Νανὰ Φωκᾶ - Μεταξᾶ, παλαιὰ γνωστή μου καὶ μᾶς ὡδήγησε στὸ μικρὸ σαλόνι, ἐκεῖ ἀκριβῶς ποὺ πρὶν ἀπὸ σαράντα τόσα χρόνια εἶπε ὁ Μεταξᾶς τὸ μεγάλο καὶ ἱστορικὸ «ΟΧΙ».

Πῆγα νὰ καθήσω σὲ μιὰ παλαιὰ πολυθρόνα, ἀλλὰ μὲ σταμάτησε ἀπότομα ἡ κ. Φωκᾶ:

— Μὴ γιατρέ, μὴν κάθεσαι ἐκεῖ, εἶναι ἡ πολυθρόνα ποὺ κάθησε τὸ βράδυ ἐκεῖνο ὁ Γκράτσι!

Αἰφνιδίως ἔνοιωσα μιὰ συγκίνησι κι ἕνα ρῖγος νὰ ἀγκαλιάζη τὸ κορμί μου. Βρισκόμουν στὸν ἴδιο χῶρο ποὺ διεδραματίσθησαν τὰ ἱστορικώτερα γεγονότα τῆς τελευταίας 50ετίας, ποὺ ἐδόξασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἔκαναν σύμβολο σὲ ὅλον τὸν ἐλεύθερον κόσμον.

Θὰ παραθέσω μιὰ παράγραφο ἀπὸ τὸ βιβλίο τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ τότε Πρεσβευτοῦ τῆς Ἰταλίας στὴν Ἑλλάδα, Ἐμμανουέλε Γκράτσι, ποὺ ἐπιγράφεται «Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ», καὶ περιγράφει τὴν ἐπιχείρησιν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, γιὰ νὰ δοῦμε τί λέει καὶ «ἡ ἀντίπερα ὄχθη», ἀπὸ ἐπίσημα χείλη.

Στὴν σελίδα 286 τοῦ ἐν λόγῳ βιβλίου, ὁ συγγραφεὺς Γκράτσι ἀναφέρεται εἰς τὰ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ Ἰταλικοῦ τελεσιγράφου πρὸς τὸν Ἕλληνα Πρωθυπουργόν, Ἰωάννην Μεταξᾶ, τὸ βράδυ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940:

«...Μοῦ φάνηκε σταυρὸς ὄχι μόνον θλιβερός, ἀλλὰ καὶ ταπεινωτικός, ἡ στιγμὴ αὐτὴ ὅταν ἄκουσα τὰ ἀποκαρδιωμένα λόγια (τὸ «Ὄχι») ποὺ πρόφερε ὁ πρεσβύτης ἐκεῖνος (ὁ Ἰωάν. Μεταξᾶς), ποὺ εἶχε καταναλώσει ὁλόκληρη τὴν ζωήν του ἀγωνιζόμενος γιὰ τὴν Χώρα του καὶ τοὺς Βασιλεῖς του καὶ πού, κατὰ τὴν ὑπερτάτη ἐκείνη στιγμή, προτιμοῦσε νὰ διαλέξη γιὰ τὴν πατρίδα του τὸν δρόμο τῆς θυσίας καὶ ὄχι τὸν δρόμο τῆς ἀτιμώσεως».

Καὶ συνεχίζει ὁ Ἐμμανουέλε Γκράτσι:

«Ὑποκλίθηκα μπροστά του μὲ τὸν βαθύτερο σεβασμὸ καὶ βγῆκα ἀπὸ τὸ σπίτι του».

Πουθενά, ὅπως εἴδατε, δὲν ἀναφέρεται, ὅτι ἡ ἐπίδοσις τοῦ τελεσιγράφου ἔγινε στήν... Πλατεῖα τοῦ Συντάγματος πρὸς τὸν Λαό, καὶ αὐτὸς ἀπήντησε μὲ τό... ὑπερήφανο ΟΧΙ!!

Καὶ γιὰ νὰ σοβαρευτοῦμε λίγο, ἄλλο συνέβη. Τὸ ΟΧΙ τοῦ Μεταξᾶ ἀπηχοῦσε τὸν πόθο τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, νὰ τιμωρήση τὸν ἰταμὸ ἐπιδρομέα, εἶχε ἐμπιστοσύνη στὴν τότε ἡγεσίαν του καὶ πῆρε τὸ «ΟΧΙ» καὶ τὸ ἔκανε σύμβολό του, τὸ ἔκανε πιστεύω του, τὸ πῆγε στὰ Βορειοηπειρωτικὰ βουνὰ καὶ τὸ ἔκανε ὀχυρὸ καὶ φραγμὸ στὰ κατακτητικὰ σχέδια τῶν Ἰταλῶν ἐπιδρομέων.

Στὸν νεκρὸν Ι. Μεταξᾶ ἀφιέρωσα τὸ κάτωθι ποίημά μου:

1940 - 1941 «28 'Οκτωβρίου»

ΗΜΕΡΑΙ ΔΟΞΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΟΥ

Οἱ Ἕλληνες ἡνωμένοι δημιουργοῦν

τὸ ΝΕΟ ΟΧΙ...

τὸ θαῦμα τῆς 'Αλβανίας

Ὁ συμπολίτης μας 'Ιατρός, κ. ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ, Ἔφ. λοχαγὸς τοῦ Μηχανικοῦ καὶ Δ/τὴς Ὄρχου Σ2 Γεφυροσκευῆς στὴ ΜΕΡΤΖΑΝΗ τῆς 'Αλβανίας δημοσίευσε εἰς τὴν τότε ἐκδιδομένην εἰς 'Ιωάννινα ἐφημερίδα «Η ΚΡΑΥΓΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ», τὸ ἀκόλουθο ποίημα:

«ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΑΣ ΝΕΚΡΟ ΜΕΤΑΞΑ

Τετιμημένε μας ΝΕΚΡΕ μεγάλε μας ΠΑΤΕΡΑ
Σὲ κάθε νεῦμα Σου οἱ Ἕλληνες φώναζαν 'Αέρα...
Φούσκωστον!! 'Ετρόμαζαν τὰ στίφη τῶν τυράννων.
Κ' ἐτρέποντο σὲ φυγὴ στὴν ἀνδρεία τῶν ΤΙΤΑΝΩΝ.
Σὺ ΜΕΓΑΛΕ ΜΕΤΑΞΑ τώρα μᾶς ἀφίνεις;;!!!
Πέθανες!! μὰ μὲ τὸ θάνατο Δύναμι μᾶς δίνεις.
Τὸ τίμιο τὸ ΕΡΓΟ μας θὰ φέρουμε εἰς ΠΕΡΑΣ
'Αφοῦ σ' αὐτὸ μᾶς ἔταξε ὁ ΜΕΓΑΣ μας ΠΑΤΕΡΑΣ
Καὶ σὰν θὰ μποῦμε νικηταὶ μέσα εἰς τὴν ΡΩΜΗ
Ὅλοι θὰ φωνάζουμε, ὁ ΠΑΤΕΡΑΣ ζῇ ΑΚΟΜΗ!!!
Θὰ στήσωμε τὸ τίμιο τὸ ΜΕΓΑ λάβαρό μας.
Ψάλλοντες τὴ λευτεριὰ κάνοντας γιὰ σένα τὸ ΣΤΑΥΡΟ μας.

ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
'Ιατρὸς
ἐκ Λαμίας»

«ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ "ΟΧΙ" Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΦΡΟΥΡΑΧΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ»

Τὸ πρωῒ τῆς 28ης 'Οκτωβρίου 1984 ξημέρωσε γιὰ μένα καὶ γιὰ ὅλους τοὺς Ἕλληνες ποὺ τιμοῦν τὴν Ἑλλάδα καὶ πιστεύουν στὶς ἐθνικὲς παραδόσεις, μιὰ μεγάλη ἡμέρα, μιὰ μεγάλη ἐθνικὴ ἐπέτειος τῆς νεωτέρας μας ἱστορίας, τῆς ὁποίας πρωταγωνισταὶ ἦσαν οἱ πολεμισταὶ τοῦ '40, ἡ δική μου γενιά. Διότι ἐμεῖς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἴχαμε γράψει μὲ τὸ αἷμα μας, στὰ χιονισμένα βουνὰ τῆς Βορείου Ἠπείρου, τὸ 'Αλβανικὸν Ἔπος καὶ μὲ τὶς νίκες μας καταστήσαμε τὴν Ἑλλάδα ἔνδοξη, τιμημένη καὶ σεβαστὴ τόσον

στοὺς συμμάχους της, ὅσον καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸν ἐλεύθερον κόσμον.

Αὐτὴν τὴν ἐπέτειον πῆγα νὰ τιμήσω στὴν Μητρόπολι τῆς Λαμίας, σὰν Ἕλληνας, σὰν Χριστιανός, σὰν Πολεμιστής, καὶ σὰν Ἔφεδρος ἀξιωματικὸς καὶ τελευταῖος φρούραρχος τῆς μαρτυρικῆς Κορυτσᾶς.

Παρὰ τὰ 85 χρόνια ποὺ βαρύνουν τὴν πλάτη μου καὶ τὴν σοβαρὰν ἀσθένειαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν πάσχω, φόρεσα ἕνα καλὸ κοστούμι, ἔβαλα τὰ παράσημα μὲ μὲ τὰ ὁποῖα μὲ ἐτίμησε ἡ Πατρίδα, γιὰ τοὺς ἀγῶνες μου στὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ στὴν Ἀλβανία καὶ πῆγα στὴν Μητρόπολι νὰ ἐκκλησιασθῶ καὶ νὰ παρακολουθήσω τὴν Δοξολογίαν ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ ἱστορικοῦ ΟΧΙ, τῆς ὁποίας κατ' ἐλάχιστον συνδημιουργὸς ὑπῆρξα καὶ ἐγώ.

Τὴν τελευταίαν πενταετίαν, λόγῳ γήρατος καὶ τῆς ἐξαιρετικὰ κλονισμένης ὑγείας μου (καρδιακὴ ἀνεπάρκεια καὶ ἀλλεπάλληλοι κρίσεις πνευμονικοῦ οἰδήματος), κάθομαι σὲ ἕνα κενὸ στασίδι τοῦ ἀριστεροῦ ψάλτου, ὥστε νὰ στηρίζωμαι εἰς περίπτωσιν κοπώσεως.

Ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτὴν παρηκολούθησα τὴν Θείαν Λειτουργίαν καὶ ἐδέχθην τὸ ἀντίδωρον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φθιώτιδος, κ. Δαμασκηνοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ μοῦ ηὐχήθη μακροζωΐαν καὶ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν παρέμεινα γιὰ νὰ παρακολουθήσω καὶ τὸν Δοξολογίαν.

Σὲ κάποια στιγμὴ ἦλθε ὁ Τελετάρχης, κ. Κουκούμπας καὶ μοῦ εἶπε:

— Γιατρέ μου, ξέρεις πόσο σὲ ἀγαπῶ, ἀλλὰ ἔχω ἐντολὴ νὰ φύγης ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἶσαι.

— Ποιός σοῦ ἔδωσε αὐτὴ τὴν ἐντολὴ παιδί μου;», τοῦ ἀπήντησα ἐγώ. «Χρόνια τώρα κάθομαι σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν θέσι καὶ κανένα δὲν ἐνώχλησα, οὔτε ποτὲ μοῦ εἶπε κανεὶς νὰ φύγω». Καὶ συμπλήρωσα: «Νὰ πῆς σ' αὐτὸν ποὺ σοῦ ἔδωσε τὴν ἐντολή, νὰ ἔλθη ὁ ἴδιος νὰ μὲ διώξη.

Πρὸ τῆς ἐπιμόνου ἀρνήσεώς μου, ὁ Τελετάρχης ἀναγκάσθηκε νὰ φύγη.

Μετὰ ἀπὸ λίγη ὥρα, μὲ ἐπλησίασε ὁ Διοικητὴς τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Λαμίας, Ταγματάρχης Γ. Ἀναγνωστόπουλος, μὲ ἕνα χωροφύλακα, καὶ μοῦ εἶπε ψιθυριστά:

— Σὲ παρακαλῶ, γιατρέ μου, νὰ φύγης, ἔχουμε ἐντολὲς νὰ φύγης, νὰ τὸ κάνης γιὰ μᾶς, γιὰ τὴν Χωροφυλακὴ ποὺ τόσο ἀγαπᾶς. Θὰ ἔχουμε ἐπιπτώσεις ἂν δημιουργήσης φασαρία.

«ΑΙΣΧΟΣ... ΝΤΡΟΠΗ ΣΑΣ»!!...

Πρὸ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ 'Αξιωματικοῦ τῆς Χωροφυλακῆς, ἀναγκάσθηκα νὰ ἀποχωρήσω. Τὰ δάκρυα ἀνέβηκαν στὰ μάτια μου, πρώτη φορὰ μὲ ἔδιωχναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία.

Κατευθύνθηκα πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ ναοῦ μὲ τρεμάμενα πόδια, διὰ μέσου τῆς παρατάξεως τῶν ἐπισήμων, οἱ ὁποῖοι, ἀσφαλῶς, θὰ εἶχαν ἀντιληφθῆ τὰ διατρέξαντα.

Δὲν κρατήθηκα ἄλλο καὶ μὲ φωνὴ βροντερή, ὅσο μοῦ ἐπέτρεπαν τὰ γηρατειά μου, φώναξα μέσα στὴν ἐκκλησία:

— Αἶσχος!... Αἶσχος!... Ποιόν διώχνετε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Αὐτὴν τὴν γιορτὴ τὴν φτιάξαμε ἐμεῖς μὲ τὸ αἷμα μας. Διώχνετε τὸν τελευταῖο Φρούραρχο τῆς Κορυτσᾶς. Ντροπή σας!...

Ἔγινε σάλος. Τὸ ἐκκλησίασμα, ὅπως ἦταν ἑπόμενο, ἀναταράχθηκε. 'Ακούσθηκαν φωνές: «Ντροπή... Αἶσχος»!...

Ὅπως ἔμαθα ἀργότερα, πολλοὶ καί, κυρίως, γυναῖκες, ἐγκατέλειψαν τὴν ἐκκλησία εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας. Ἔμειναν, ὅμως, οἱ ἐπίσημοι, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν ἄκαπνο δασκαλάκο τῆς 'Αγιᾶς καί... ἀξιοκρατικῶς Νομάρχην Φθιώτιδος καὶ ὄχι νὰ συμπαρασταθοῦν στὸν Γέρο 'Αγωνιστὴ ὅλων τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων, στὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου, ὡς πολεμιστοῦ τῆς 'Αλβανίας καὶ Φρουράρχου τῆς Κορυτσᾶς, ἀπαραδέκτως ἐξυβρίσθη ἡ ἐπέτειος τοῦ «ΟΧΙ». Καὶ ἐμειώθη ὡς ἄτομον ὁ ἀγωνιστὴς ἐνώπιον ἑκατοντάδων συμπατριωτῶν του ἀπὸ τὴν πράσινη νομενκλατούρα, τ ὴ ν ἡ μ έ ρ α ἀ κ ρ ι β ῶ ς π ο ὺ ἔ π ρ ε π ε ν α τ ι μ η θ ῆ.

Στὴν ἔξοδον τοῦ ναοῦ οἱ συμπολῖται μου μὲ φιλοῦσαν, μοῦ ἔσφιγγαν τὸ χέρι, αὐτοὶ μὲ ἐπεβίβασαν σὲ ἕνα «ταξί», τὸ ὁποῖον μὲ ἔφερε στὸ σπίτι μου εἰς κακὴν κατάστασιν.

Μέχρις ὅτου νὰ καταφθάσουν οἱ γιατροὶ υἱοί μου, οἱ ὁποῖοι ἀπουσίαζαν στὶς Ράχες Στυλίδος, εἰδοποιήθη ἐπειγόντως ὁ γιατρὸς κ. Γ. Νερουλῆς, ὁ ὁποῖος μοῦ προσέφερε ἀμέσως τὶς πρῶτες βοήθειες, στὸ ἤδη εὑρισκόμενον ἐν ἐξελίξει πνευμονικὸν οἴδημα.

ΟΥΤΕ Ο ΠΡΟΔΟΤΗΣ ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ ΕΞΕΔΙΩΧΘΗ ΕΚ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

'Αποκατασταθείσης τῆς ὑγείας μου, ἐπανῆλθαν στὴν μνήμη μου ὅλα τὰ ἀπαράδεκτα συμβάντα τῆς 28ης 'Οκτωβρίου.

Ὁ ἐκπροσωπῶν τὴν Κυβέρνησιν «ὅ λ ω ν τῶν Ἑλλήνων»

Νομάρχης Φθιώτιδος, κ. Νικόλαος Σχοινᾶς, «τιμώντας» τὴν μνήμη ὅσων ἐπολέμησαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ἰδιαιτέρως μάλιστα τὸν ἐπιζῶντα καὶ παραστάντα εἰς τὴν Δοξολογίαν, τελευταῖον Φρούραρχον τῆς Κορυτσᾶς, ἰατρὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην, ὁ ὁποῖος, παρ' ὅλα τὰ γηρατειὰ καὶ τὴν ἀσθένειά του, προσῆλθε στὴν Μητρόπολι, γιὰ νὰ τιμήση τὴν ἐπέτειο καὶ τοὺς συναδέλφους του ποὺ ἔπεσαν στὴν 'Αλβανία, τὸν ἐξεδίωξε ἐκ τοῦ ναοῦ κακὴν - κακῶς «ὡς ἀποδιοπομπαῖον τράγον», ἀπὸ χῶρον ἱ ε ρ ό ν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, κατὰ τὴν παράδοσιν, ο ὐ δ ε ὶ ς δύναται νὰ ἐκδιωχθῆ.

'Αναφέρομαι εἰς τὸ γεγονὸς τοῦ Σπαρτιάτου στρατηγοῦ καὶ ναυάρχου Παυσανία, τοῦ Ε΄ π.Χ. αἰῶνος, ὁ ὁποῖος, μετὰ τὶς νίκες του στὶς Πλαταιὲς (τὸ 479 π.Χ.), στὸ Βυζάντιο καὶ στὴν Κύπρο, ἐπιθυμήσας «νὰ ἄρξη προσωπικῶς» τῆς 'Ελλάδος, ἔχασε τὴν Ναυαρχίαν καὶ κατηγορήθη ὡς προδότης, διότι εἶχε ἔλθει εἰς συνεννόησιν μὲ τοὺς Πέρσας.

῞Οταν κατέφυγε εἰς τὸν ναὸν τῆς Χαλκηοίκου 'Αθηνᾶς, διὰ νὰ διασωθῆ, δ ὲ ν ἐ ξ ε β λ ή θ η τοῦ ναοῦ, ἀλλ' ἀπεκλείσθη ἐντὸς αὐτοῦ γιὰ νὰ πεθάνη ἐκεῖ ἐξ ἀσιτίας.

Γνωρίζει, ἆρά γε, τὴν 'Ελληνικὴν 'Ιστορίαν ὁ ἐξ 'Αγιᾶς διδάσκαλος καὶ νῦν, ἐλέῳ «πρασίνου ἡλίου», Νομάρχης Φθιώτιδος;

Τί ἐδίδασκε ἐν προκειμένῳ τοὺς ἀτυχεῖς μαθητάς του, ἐκτός, βεβαίως, τῶν ἄθλων καὶ τῶν κοινωνικῶν θεωριῶν τοῦ Μὰρξ καὶ τοῦ ῎Εγκελς;

Η ΜΗΝΥΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΟΥ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ κ. ΝΙΚ. ΣΧΟΙΝΑ

Ἡ ὅπως περιεγράφη πρᾶξις τοῦ ἀσεβήσαντος ἐντὸς τοῦ ναοῦ Νομάρχου Φθιώτιδος, δὲν ἔπρεπε νὰ παραμείνη ἀτιμώρητος καὶ γιὰ τὸν κολασμὸ τοῦ ὑπευθύνου καὶ τῶν συνεργατῶν του, ὑπέβαλα τὴν κατωτέρω ἀπὸ 31.10.1984 μήνυσιν πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Λαμίᾳ Πλημμελειοδικῶν, προκειμένου ἡ δικαιοσύνη τῆς Πατρίδος μας νὰ τὸν συνετίση καὶ νὰ τὸν κάνη περισσότερον ὑπεύθυνον καὶ προσεκτικόν.

Κατὰ τὴν διαδικασίαν ἂς μὴν ἐπικαλεσθῆ, ὅτι τὸ γεγονὸς ὠφείλετο «στὴν κακιὰ ὥρα», ἢ ὅτι ἔγινε «κακὴ ἐκτίμησις», ἢ ὅτι ἦταν «ἕνα ἀτυχὲς γεγονός», διότι δὲν θὰ τὸ δεχθῶ.

Ἡ ἄποψίς μου εἶναι, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ κ. Νομάρχου ἦτο ἐσκεμμένη καὶ ἀποσκοποῦσε εἰς τὴν μείωσιν τοῦ γοήτρου μου, τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε ὑψηλὸν καὶ ἀκμαῖον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκδίκη-

σιν, διότι πρὸ τριῶν ἡμερῶν (15.10.1984), εἶχα δημοσιεύσει εἰς τὸν τοπικὸν Τύπον ἐνυπόγραφον ἄρθρον, σχετικὸν μὲ τὸ χρονικὸν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Λαμίας καὶ ἀποκαθιστοῦσα τὴν ἀλήθεια, στὶς διάφορες ψευδολογίες ποὺ εἶχε ἀναφέρει στὸν λόγο του ὁ πράσινος Δήμαρχος Λαμιέων.

Ἐξ ὅλων αὐτῶν συνάγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ πράξεις τοῦ κ. Νομάρχου δὲν εἶναι οἱ ἁρμόζουσες ὡς ἐκπροσώπου τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ οὔτε καὶ τὸ ὄνομά του ἔχει καλὴν «ἀκουστικὴν» εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος. Διότι Σχοινᾶς ἦτο ὁ ξενοκίνητος πράκτωρ, ὁ ὁποῖος ἐδολοφόνησε τὸν Βασιλέα Γεώργιον Α΄ στὴν Θεσσαλονίκη, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πόλεως. Σχοινᾶς ἦταν καὶ ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης τῆς μετεπαναστατικῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος διέταξε τὴν παραπομπὴν εἰς δίκην καὶ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ θρυλικοῦ Γέρου τοῦ Μωριᾶ.

Ἂς ἐλπίσουμε καὶ τὸ εὔχομαι ὁλοψύχως, ὅτι τὸ ὄνομα ΣΧΟΙΝΑΣ δὲν θὰ καταστῆ συνώνυμον παρανόμως δρώντων.

Μ ή ν υ σ ι ς

Λουκᾶ Χρήστου Τσαγκάρη, συνταξιούχου ἰατροῦ, κατοίκου Λαμίας
(ὁδὸς Θερμοπυλῶν, ἀριθ. 35)

Κ α τ ὰ

Νικολάου Σχοινᾶ, Νομάρχου Φθιώτιδος, κατοίκου Λαμίας
Ἐν Λαμίᾳ τῇ 31ῃ Ὀκτωβρίου 1984

Π ρ ὸ ς

Τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Λαμίᾳ Πλημμελειοδικῶν

Ἐ ν τ α ῦ θ α

Κε Εἰσαγγελεῦ,

Τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1984 ἔτους, ἡμέραν Ἐθνικῆς Ἑορτῆς, ὁ ἄνω μηνυόμενος καὶ περὶ ὥραν 10.45΄ π.μ., εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Λαμίας καὶ ἐνῷ ἐκαθήμην εἰς τὸ ἕδρανον παραπλεύρως τοῦ ἀριστεροῦ ψάλτου, ἄνευ οὐδενὸς λόγου καὶ αἰτίας ἔδωσε προφορικὴν ἐντολὴν εἰς τὸν ἐντεταλμένον ὑπάλληλον τοῦ Δήμου Λαμιέων ἐπὶ τῆς τελετῆς Εὐθύμιον Κουκούμπαν καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν Διοικητὴν τοῦ ἐνταῦθα Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Γεώργιον Ἀναγνωστόπουλον, τοὺς ὁποίους προτείνω καὶ ὡς μάρτυρας, καὶ μὲ ἐξέβαλον ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ κατὰ τρόπον ἀπαράδεκτον καὶ συνάμα προσβάλλοντα τὸ θρησκευτικόν μου συναίσθημα καὶ τὴν ἀξιοπρέπειάν μου ὡς ἀτόμου, καθ' ἣν ὥραν ἐκκλησιαζόμουν, παρουσίᾳ μάλιστα σοβαροῦ ἐκκλησιάσματος, καὶ ἐνῷ ἀκόμη δὲν εἶχεν ἀρχίσει ἡ καθιερωμένη τελετὴ τῆς δοξολογίας.

Ἀπὸ τῆς 8ης πρωϊνῆς τῆς ἰδίας ἡμέρας εἶχον προσέλθει καὶ παρηκολούθησα τὴν θείαν λειτουργίαν. Εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἔχω ἀπὸ τριετίας καὶ πλέον

πού κάθομαι ἀνελλιπῶς, χωρίς νά μοῦ γίνῃ ποτέ ἀπό οἱονδήποτε ἤ παραμικρά ἔστω παρατήρησις.

Ἐπειδή αἱ ἀνωτέρω πράξεις τοῦ ἄνω μηνυομένου εἶναι ποινικῶς κολάσιμοι, ἀποτελοῦν δέ ἔργῳ ἐξύβρισιν καί προσβολήν ἐν τῷ προσώπῳ μου ὡς πιστοῦ καί ὡς ἀτόμου,

Διά ταῦτα

καί μέ τήν ρητήν ἐπιφύλαξιν παντός ἐν γένει νομίμου δικαιώματός μου, ἐξαιτοῦμαι Κε Εἰσαγγελεῦ τήν κατά Νόμον τιμωρίαν του, μάρτυρας δέ προτείνω τούς: 1) Εὐθύμιον Κουκούμπαν τοῦ Ἀθανασίου, ὑπάλληλον Δήμου Λαμιέων, κάτοικον Λαμίας (ὁδός Σπ. Ματσούκα, ἀριθ. 10) καί 2) Γεώργιον Ἀναγνωστόπουλον τοῦ Δημητρίου, ταγματάρχην, Διοικητήν τοῦ ἐν Λαμίᾳ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, κάτοικον Λαμίας. Δηλῶ δέ, ὅτι θέλω παραστῇ καί ὡς πολιτικός ἐνάγων διά χρηματικήν ἱκανοποίησιν, λόγῳ ἠθικῆς βλάβης καί διά τό ποσόν τῶν δέκα πέντε χιλιάδων (15.000) δραχμῶν. Ἀντίκλητόν μου καί πληρεξούσιον διορίζω τόν κ. Δημήτριον Γ. Γρίβαν, δικηγόρον, κάτοικον Λαμίας (Καποδιστρίου 23).

Ὁ Μηνυτής
ΛΟΥΚΑΣ ΧΡ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
Ἰατρός - Λαμία

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Ἡ παλαιά ἀπογευματινή ἐφημερίς τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ», εἰς τό φύλλον τῆς 30.10.1984 ἐδημοσίευσε εἴδησιν, ὑπό τόν τίτλον: «ΕΞΕΔΙΩΧΘΗ ΣΚΑΙΩΣ ΕΚ ΤΗΣ ΔΟΞΟΛΟΓΙΑΣ Ο ΦΡΟΥΡΑΡΧΟΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ».

Τό κείμενον τοῦ δημοσιεύματος ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Σοβαρόν ἐπεισόδιον ἔλαβε χώραν τήν 28ην Ὀκτωβρίου εἰς τόν μητροπολιτικόν ναόν Λαμίας, ὅτε κατ' ἐντολήν τοῦ Νομάρχου Φθιώτιδος ἐξεδιώχθη τοῦ ναοῦ, κατά τήν ἐπίσημον δοξολογίαν, ὁ ἰατρός κ. Λουκᾶς Τσαγκάρης, τέως Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Λαμίας, πού εἶχε διατελέσει Φρούραρχος Κορυτσᾶς κατά τήν περίοδον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Βορειοηπειρωτικῆς αὐτῆς πόλεως καί μέχρι τῆς καταρρεύσεως τοῦ Μετώπου, μετά τήν Χιτλερικήν εἰσβολήν.

»Τό γεγονός προεκάλεσε συγκίνησιν εἰς τόν Λαμιακόν Λαόν, διότι ὁ ἰατρός κ. Τσαγκάρης ἔχει προσφέρει σημαντικάς ὑπηρεσίας εἰς ὁλόκληρον τήν Φθιώτιδα.

»Διά τήν ἀπαράδεκτον ἐνέργειαν τοῦ κ. Νομάρχου, οὐδεμία

ἐξήγησις ἐδόθη. Σημειωτέον, ὅτι ἕνεκα τοῦ ἐπεισοδίου, ὁ κ. Τσαγκάρης ὑπέστη ἐλαφρὸν καρδιακὸν ἐπεισόδιον».

Ἐπίσης, ἡ ἀπογευματινὴ ἐφημερὶς τῶν Ἀθηνῶν «ΒΡΑΔΥΝΗ», ἐδημοσίευσε τὴν κάτωθι εἴδησιν εἰς τὸ φύλλον τῆς 30.10.1984:

«Λαμία, Τρίτη.

»Ἥρωα τοῦ 1940 καὶ τῆς ἀντιστάσεως, τὸν γιατρὸ κ. Λουκᾶ Τσαγκάρη, 85 ἐτῶν, ἀπεμάκρυνε ἀπὸ τὸν Μητροπολιτικὸ Ναό, ὁ ἀξιωματικὸς Χωροφυλακῆς - Τελετάρχης κατὰ τὴν προχθεσινὴ δοξολογία γιὰ τὴν 28η Ὀκτωβρίου».

Ἐξ ἄλλου, ἡ τοπικὴ ἐφημερὶς «ΤΟ ΦΩΣ» τῆς Λαμίας, σὲ σχετικὸ σχόλιό της, ὑπὸ τὸν τίτλο: «ΤΟΥΣ ΕΦΤΑΙΓΑΝ ΤΑ ΠΑΡΑΣΗΜΑ Ἢ Ο ΗΡΩΑΣ ΤΗΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ;», ἀναφέρει τὰ ἑξῆς:

«Ἀγανάκτησι προκάλεσε στοὺς Λαμιῶτες καὶ στὸ κοινὸ ποὺ ἦταν μέσα στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ λίγο πρὶν ἀρχίση ἡ δοξολογία γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἐπέτειο, ὅταν ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς, κατόπιν ἐντολῆς, βέβαια, ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὴν θέσι ποὺ εἶχε καταλάβει ὁ διακεκριμένος γιατρὸς τῆς πόλης μας καὶ ἥρωας τῆς Κορυτσᾶς, Λουκᾶς Τσαγκάρης, ποὺ ἦταν στολισμένος μὲ τὰ παράσημά του καὶ ποὺ ἀπὸ 40 χρόνια συνεχῶς καταλαμβάνει αὐτὴ τὴ θέσι.

»Τέλος, ὁ κ. Τσαγκάρης ἔφυγε ἀπὸ τὴν δοξολογία σεβόμενος τὸν ἀξιωματικὸ τῆς Χωροφυλακῆς, ἐνῷ τὸ ἐκκλησίασμα φώναζε "ΑΙΣΧΟΣ"».

Ἐπίσης, ἡ τοπικὴ ἐφημερὶς «ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ» Λαμίας, εἰς τὸ φύλλον τῆς 1.11.1984 καὶ εἰς τὴν στήλην «Ο ΦΑΚΟΣ ΜΑΣ», ἀναφέρει τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Ἐπέτειος τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 γιορτάσθηκε μὲ λαμπρότητα ἀπ' ὅλον τὸν Ἑλληνισμό.

»Παρατράγουδα καὶ μελανὰ σημεῖα ἔγιναν παντοῦ, μὲ πρώτη καὶ καλύτερη τήν... τηλετύφλωση τῶν δύο Ε.Ρ.Τ., ποὺ προσπάθησαν τεχνηέντως νὰ κομματικοποιήσουν τὸ Ἔπος τοῦ '40.

»Στὸ Νομό μας εἴχαμε, ὅπως πάντα, παρόμοιες ἐνέργειες, αὐτὴ τὴ φορὰ ὄχι κυρίως ἀπὸ τοὺς ὁμιλητές, ἀλλὰ ἀπὸ ἄλλες κυριαρχικές, περιστασιακὲς δυνάμεις.

»Καὶ ἐξηγούμαστε:

»Στὸ Μητροπολιτικὸ ναὸ λίγο πρὶν ἀπὸ τὴ δοξολογία, διατάχθηκε ἡ ἀπομάκρυνσι ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ ψαλτήρι, στὸ ὁποῖο χ ρ ό ν ι α τώρα κάθεται, τοῦ συμπολίτη μας ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη.

»Ρωτᾶμε, ὅμως, ποιόν καὶ σὲ τί πείραξε ἡ παραμονή του στὸ ψαλτήρι;

»Στὸ ἀπέναντι ψαλτήρι, τὸ δεξιό, ἦταν πέντε - ἕξι ἄτομα καὶ ὅμως δὲν διατάχθηκε ἡ ἀπομάκρυνσις κανενός.

»Τί πείραξε, ὅμως, ἡ παραμονὴ τοῦ κ. Τσαγκάρη;

»Μήπως ἐνώχλησαν κάποιους τὰ ἀπαστράπτοντα παράσημα ἡρωϊσμοῦ, ἀνδρείας καὶ πατριωτισμοῦ, ποὺ κρεμόνταν στὸ στῆθος τοῦ γενναίου αὐτοῦ γέροντα;».

Ἐκ παραλλήλου, στὴν ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΒΗΜΑ», τῆς 15ης Νοεμβρίου 1984 καὶ σὲ πρωτοσέλιδο δίστηλο, δημοσιεύεται Ἀνοικτὴ Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Νομάρχην Φθιώτιδος, τοῦ υἱοῦ μου, ἰατροῦ Φρὰνς Λ. Τσαγκάρη, καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΑΡΧΗΝ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

ΤΟΥ ΦΡΑΝΣ ΛΟΥΚΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ, ΙΑΤΡΟΥ
ΚΑΤΟΙΚΟΥ ΛΑΜΙΑΣ - ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ 35

ΘΕΜΑ: Ἀποπομπή, κατόπιν ἐντολῆς Νομάρχου, Ἥρωος Ἀξιωματικοῦ τοῦ 1940 ἐκ τελετῆς Ἐπετείου τῆς ὁποίας εἶναι συνδημιουργός.

Κύριε Νομάρχα,

Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ εἰσηγηθῆτε εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ προστάτου σας, κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος σᾶς ἐπέλεξε ἀξιοκρατικῶς διὰ Νομάρχην Φθιώτιδος, τὴν κατάργησιν τῶν παρασήμων καὶ μεταλλίων, διότι ὡς γνωστόν, τὸ σύνθημά σας εἶναι «ὅλοι οἱ ἥρωες εἶναι προδότες» (ἀναγεγραμμένον ἐκτὸς τῶν τοίχων τῆς πόλεώς μας καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀθανασίου Διάκου κατὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον 1981 ἀπὸ τὸ Π.Α.ΣΟ.Κ. καὶ Συντροφία).

Μόνον προδότες ἔχουν παράσημα, μόνον προδότες ἔχουν ἕνα πόδι, ἕνα χέρι, εἶναι τυφλοί, ἀναπνέουν μὲ μισὸν πνεύμονα καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς τὰ παράσημα (βλήματα) τὰ φοροῦν ὅλη τους τὴ ζωὴ κατάσαρκα.

Σὲ σᾶς καὶ στὴν ἰδεολογία σας, ἐὰν ἔχετε, ἰσχύει ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἴσοι μὲ μερικοὺς ποὺ εἶναι πιὸ ἴσοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Σὲ μᾶς ἰσχύει, καὶ θὰ ἰσχύη παντοτεινὰ —διότι εἶναι φυσικὸς Νόμος ἡ Ἀξία καὶ ὅτι ὑπάρχουν ἀξιώτεροι.

Ἦταν ἀνίερη ἡ ἐνέργειά σας νὰ διώξετε ὅλως ἀναιτίως καὶ ἀνεξηγήτως ἀπὸ τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Λαμίας τὸν ὑπερήλικα πατέρα μου Λουκᾶν Τσαγκάρην, Ἰατρόν, Λοχαγόν, Φρούραρχον Κορυτσᾶς —ΣΩΤΗΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙ ΚΑΤΟΧΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΧΡΩΜΑΤΟΣ— τέως πρόεδρον Δημοτικοῦ Συμβουλίου Λαμίας, τέως πρόεδρον Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν καὶ παντοτεινὸν Ἕλληνα Ἐθνικὸν Ἀγωνιστήν.

Διεδόθη εὐρέως ὅτι εὑρίσκετο δῆθεν εἰς τὰς θέσεις τῶν ἐπισήμων· τοῦτο εἶναι ψευδές, διότι ὁ πατήρ μου, λόγῳ ἀσθενείας καὶ γήρατος, ἀπὸ 3ετίας

καὶ πλέον, κάθεται στὴν ἰδίαν ἀκριβῶς θέσιν (παρὰ τῷ ἀριστερῷ ψάλτῃ τῆς ἐκκλησίας).

Δὲν ἐσεβασθήκατε τὴν ἡλικίαν του, δὲν ἐσεβασθήκατε τὸν Ἱερὸν χῶρον (ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν οὔτε δολοφόνους διώχνουν) καὶ δώσατε ἐντολὴν νὰ τηρηθοῦν οἱ ἐντολές σας.

Σᾶς κατηγορῶ διὰ τὴν πρᾶξιν σας αὐτήν.

Ἐγὼ δὲν ἔχω «εὔσημα» ἐκτὸς τῆς ἐργατικότητός μου καὶ λυποῦμαι γι' αὐτό, ἀλλὰ εἶμαι κληρονομικὸς θεματοφύλακας τῆς ἡρωϊκῆς γενιᾶς τοῦ 1922, τοῦ 1940 - 41 καὶ τοῦ 1946 - 49.

Ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα αὐτὴν μὲ τὶς λίγες αὐτὲς γραμμὲς σᾶς ἀνακοινώνω δημοσίως ὅτι δι' ἐμὲ ἡ ἐνέργειά σας αὐτὴ ὑπῆρξεν ἄσκοπος ὡς μὴ συμβιβασμένη μὲ τὴν ἰδιότητά σας.

Ἐνεργήσατε ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς κομματικῆς σας ἐμπαθείας.

ΦΡΑΝΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ

Ἰατρὸς

Τὴν ἰδίαν ἐπιστολὴν ἐδημοσίευσε ἡ ἐφημερὶς «ΒΡΑΔΥΝΗ» τῆς 13.11.1984, ὑπὸ τὸν ττλον: «ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΗΡΩΕΣ;».

ΕΥΑΓΓ. Α. ΚΟΤΖΙΑΣ: «ΑΝΕΠΙΤΡΕΠΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΣΤΡΕΦΕΤΑΙ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ»

Ὅταν ἡ εἴδησις τῆς ἀποπομπῆς μου ἀπὸ τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Λαμίας ἔφθασε στὴν Ἀθήνα, ἔντονες ὑπῆρξαν οἱ ἀντιδράσεις μεταξὺ τῶν διακεκριμένων πολιτῶν τῆς πρωτευούσης.

Μεταξὺ τῶν ἐπιστολῶν ποὺ ἔλαβα εἶναι καὶ ἡ ἀξιόλογος ἐπιστολὴ τοῦ πατριώτου Δικηγόρου Ἀθηνῶν, κ. Εὐαγγέλου Α. Κοτζιᾶ, τὴν ὁποίαν παραθέτω ὡς ἔχει, χωρὶς καμμιὰ περικοπὴ καὶ χωρὶς κανένα σχόλιον:

Ἀθῆναι 2ᾳ Δεκεμβρίου 1984

Ἀγαπητέ μας καὶ Σεβαστέ μου δόκτωρ, ζητῶ συγγνώμη ποὺ ἄργησα νὰ Σᾶς γράψω λόγῳ ἀπουσίας μου.

Πιστεύω ὅτι ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἔχω χρέος νὰ διαδηλώσω τὴν ἀγανάκτησι ποὺ μᾶς κατέχει ἀφ' ὅτου ἐδιαβάσαμε στὶς ἐφημερίδες ὅτι: τὴν 28 Ὀκτωβρίου 1984 ἐνώπιον τοῦ ἐκκλησιάσματος τῆς Μητροπόλεως Λαμίας ἔγινε ἐκ μέρους ἀξιωματικοῦ τῆς Χωροφυλακῆς ἀνεπίτρεπτος ἐνέργεια εἰς βάρος τοῦ ἥρωος τοῦ πολέμου 1940 - 1941, ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, μὲ ἀποτέλεσμα ὑπὸ ψυχολογικὴν βίαν νὰ ἐξαναγκασθῆ νὰ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὸν ἱερὸ τελετικὸ χῶρο, ὅπου ὅπως ἐπὶ 40 καὶ πλέον χρόνια ἵστατο στολισμένος μὲ τὰ

πολεμικὰ τοῦ 1940 - 1941 μετάλλια καὶ παράσημά του ὁ ἥρως πολεμιστὴς ἀξιωματικός, λίγα μόλις λεπτὰ πρὶν ἀρχίση ἡ ἐπίσημος δοξολογία γιὰ τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1940, τῆς ὁποίας ἡ ἐπέτειος ἐπρόκειτο, ὅπως κάθε χρόνο, νὰ δοξολογηθῆ ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἀποδοθῆ ἀπὸ τὸ ἔθνος ὁ ἐλάχιστος ἀπὸ τὸν ὀφειλόμενον φόρος τιμῆς πρὸς τοὺς ἡρωϊκοὺς προμάχους τοῦ ἐπικοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ πολέμου τοῦ 1940 - 1941, ἕνας ἐκ τῶν ὁποίων —ἔφεδρος Λοχαγὸς τοῦ προκινδυνεύοντος Μηχανικοῦ καὶ Φρούραρχος τότε τῆς Κορυτσᾶς— ἐξαίρετος ἐπιστήμων, διακεκριμένος κοινωνικὸς παράγων, φιλάνθρωπος καὶ εὐεργέτης, ὄχι μόνον τῶν Λαμιέων σήμερον, ὁ ἰατρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης ἔπρεπε ἀντὶ οἱουδήποτε ἄλλου νὰ παρίσταται ἐντὸς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ καὶ μάλιστα εἰς θέσιν διακεκριμένην καὶ ὅλως περίοπτον.

Οἱ ἐπιζῶντες τῆς γενεᾶς τοῦ ἐνδόξου πολέμου 1940 - 1941 κατέχονται ἀπὸ εὔλογη πικρία βλέποντες, παρὰ τὶς ἀπερίγραπτες θυσίες των, ἀκόμη δούλους τοὺς Βορειοηπειρώτας ἀδελφοὺς ὅπως καὶ πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ δὲν ἔζησαν τὸν ἐθνικὸ παλμὸ τῆς θρυλικῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 μεταξὺ τῶν ὁποίων τοὺς τὰ πρῶτα φέροντας νὰ εἶναι δοῦλοι τοῦ ὑλισμοῦ καὶ νὰ μὴ θέλουν νὰ κατανοήσουν τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως καὶ τοῦ ἤθους τῶν πολεμιστῶν τοῦ 1940 - 41 ὅπως ὁ ἰατρὸς Λ. Τσαγκάρης (ποὺ μποροῦσε νὰ ἐξοφλήση τὸ χρέος πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρετώντας σὲ κάποιο Στρατιωτικὸ Νοσοκομεῖο), οἱ ὁποῖοι ἐπεδίωξαν καὶ ἐπέτυχαν νὰ μεταβληθοῦν σὲ Σταυραετοὺς τῶν χιονοσκεπῶν βουνοκορφῶν τῆς Βορείου Ἠπείρου καὶ προμαχοῦντες ὅλων τῶν Ἑλλήνων, μόνων καὶ τότε, ἐν μέσῳ μιᾶς Εὐρώπης ἡττοπαθοῦς καὶ καταπτοημένης νὰ ὑψώσουν καὶ πάλι μέχρις ἑβδόμου οὐρανοῦ ὁλόλαμπρη καὶ ἀστραφτερὴ τὴν ἄσβεστη ἱερὴ φλόγα τῆς ἀθάνατης Ἑλληνικῆς δόξης. Καὶ δὲν μποροῦν νὰ συγχωρήσουν τὴν ἀχαρακτήριστη κρατικὴ ἐνέργεια ποὺ ἐκδηλώθηκε μὲ περισσὴ ἀσέβεια μέσα στὸν ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Λαμίας. Ἀντιθέτως, ἔχουν ὅπως καὶ εἶχαν τὴν δίκαιη ἀπαίτησι ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους νὰ ἐσέβοντο τὸν ἡρωϊκὸ πολεμιστὴ ἰατρὸ Λουκᾶ Τσαγκάρη, τὸν ἀειθαλῆ πρεσβύτη, ποὺ ἐσεβάσθησαν τὰ βόλια τῶν ἐχθρῶν καὶ μάλιστα εἰδικώτερα τὴν ἡμέρα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1984, τῆς ἡμέρας ἀκριβῶς ἐκείνης κατὰ τὴν ὁποία μὲ ἱερὴ συγκίνηση στολισμένος μὲ τὰ ἀναγνωριστικὰ τῶν πρὸς τὴν πατρίδα θυσιῶν του πολεμικὰ τοῦ 1940 - 1941 μετάλλια καὶ παράσημά του ἐπερίμενε νὰ ζήσῃ καὶ ἐφέτος, ὅπως ἐπὶ σαράντα τόσα χρόνια, τὴν ἱερὴ στιγμὴ ποὺ θὰ ἔβλεπε τὸ Δεσπότη νὰ ὑψώνῃ τὰ ἄχραντα ἅγια μέσα στὴν ἱερὴ Μητρόπολι τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας του καὶ θὰ τὸν ἄκουγε μὲ θρησκευτικὴ κατάνυξι νὰ καλῆ τὸ ἔθνος σὲ μυστικὴ δέησι ὑπὲρ ὑγείας δαφνοστεφῶν ἐπιζώντων καὶ αἰωνίας μνήμης πεσόντων ἡρωϊκῶν πολεμιστῶν, ἀφήνοντας τὶς μακρινὲς ἀναμνήσεις του νὰ πλανηθοῦν στὶς βουνοκορφὲς τῶν Βορειοηπειρωτικῶν Ἄλπεων, τὶς ποτισμένες μὲ τόσο πολύτιμο τόσων καὶ τόσων ἁγνῶν Ἑλλήνων αἷμα, ποὺ ἐχύθηκε γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς ἐλευθερίας, τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀξιοπρέπειας τῶν ἀνθρώπων ὅπου γῆς.

Ὅμως ἀγαπητέ μας καὶ Σεβαστέ μου δόκτωρ Λουκᾶ Τσαγκάρη, ἡ ἀνεπίτρεπτος μέσα στὸν ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Λαμίας κατὰ τὴν 28η Ὀκτωβρίου 1984 ἐνέργεια, στὴν οὐσία στρέφεται εἰς βάρος ὅλων τῶν Ἑλλήνων ποὺ ἀγαποῦν τὴν Ἑλληνικὴ πατρίδα καὶ σέβονται τοὺς ἥρωες τῆς ἱστορίας της. Καὶ οἱ ὁποῖοι ἀναγνωρίζουν ὅτι ἡ κατὰ τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1984 ἀποχώρησί Σου ἀπὸ τὸν τελετικὸ χῶρο τοῦ ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Λαμίας λίγα λεπτὰ πρὶν τὴν δοξολογία, ἡ ὁποία θὰ ἐγίνετο καὶ πρὸς τιμήν Σου, ἀποτελεῖ σαφέστατα προσφορὰ ἐκ μέρους Σου μιᾶς ἀκόμη μεγάλης ἀγωνιστικῆς ὑπηρεσίας πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Πατρίδα καὶ τὸ Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων.

Περαίνων εὔχομαι καὶ ἐκ μέρους καὶ συγγενῶν καὶ φίλων εἰς Σέ, τοὺς ἀγαπητούς μας υἱούς Σου καὶ ὅλα τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν Σας ὑγεία χαλύβδινη.

Μὲ ἀπέραντη ἀγάπη
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΤΖΙΑΣ

Ο ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ ἐ.ἀ. κ. ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐξ ἄλλου, ὁ Λαμιεὺς Ταξίαρχος ἐ.ἀ., κ. Ἀλ. Λιανόπουλος, ἀπέστειλε ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, καὶ μήνυμα πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Φθιώτιδος, σχετικῶς μὲ τὸ ἐπεισόδιον εἰς βάρος τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

Τόσον ἡ ἐπιστολή, ὅσον καὶ τὸ μήνυμα δημοσιεύθηκαν εἰς τὴν ἐφημερίδα «ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ» Λαμίας τῆς 17ης Φεβρουαρίου 1985 καὶ εἰς τὴν ἐφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ» τῆς 12ης Φεβρουαρίου 1985.

Τὸ κείμενον τοῦ πρώτου δημοσιεύματος ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΓΗΡΑΙΟΥ ΙΑΤΡΟΥ κ. ΛΟΥΚΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸ κ. Α. Παπανδρέου ἐστάλη ἡ παρακάτω ἐπιστολὴ τοῦ Ταξιάρχου ἐ.ἀ. κ. Ἀλεξ. Χ. Λιανοπούλου, διπλωμ. Νομικῆς, Πολ. Ἐπιστημῶν καὶ συγγραφέως, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀθῆναι, 8 Φεβρουαρίου 1985

Ἐξοχώτατε κ. Πρωθυπουργέ,

Ὁ εἰς Λαμίαν ἐγκατεστημένος κομματικός Σας Νομάρχης, ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ διακριθῆ καὶ ἐπιβραβευθῆ ὡς ἀποδοτικὸς

καὶ ὠφέλιμος, ὑπέπεσεν εἰς βαρὺ διὰ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ Λαμιακοῦ κόσμου παράπτωμα. Κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς δοξολογίας εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Λαμίας, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ ΟΧΙ, διέταξε δι' ὀργάνων του τὴν ἀποβολὴν ἐκ τοῦ Ναοῦ, τοῦ ἐγκρίτου ἰατροῦ τῆς πόλεώς μας, Λουκᾶ Τσαγκάρη.

Ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης, ἄγων τὸ 85ον ἔτος, γνωστὸς Ἰταλομάχος καὶ τελευταῖος φρούραρχος τῆς Κορυτσᾶς, γνωστότερος, ὅμως, διὰ τὴν δρᾶσιν του κατὰ τὴν Γερμανοϊταλικὴν κατοχήν, δρᾶσιν συνοδευομένην ἀπὸ ἀλτρουιστικὸν ἔργον, παρὼν εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ καθήκοντος ὁσάκις ἐσάλπισεν ἡ Πατρίς, π α ρ ὢ ν ὅ σ ο ν ο ὐ δ ε ί ς, χαίρει λατρείας καὶ βαθυτάτου σεβασμοῦ ὑφ' ἁπάντων τῶν συμπολιτῶν του, ἀνεξαρτήτως φρονήματος καὶ πολιτικοῦ πιστεύω.

Ἡ χειρονομία τοῦ Νομάρχου κρατεῖ ἀνάστατον τὴν Λαμιακὴν κοινωνίαν καὶ τὸν Νομὸν ὁλόκληρον.

Σεῖς θ' ἀποφασίσετε ἂν πρέπει νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν καρέκλαν του ἢ ν' ἀπέλθῃ. Θὰ πρέπει ὅμως νὰ γνωρίζετε, ὅτι τὸ ἐπεισόδιον Τσαγκάρη θὰ γίνῃ ὁ τάφος τοῦ κόμματός Σας κατὰ τὰς ἐπικειμένας ἐκλογάς, διότι σύμπαντες οἱ κάτοικοι τοῦ Νομοῦ ἔθεσαν ὡς στόχον των νὰ ἑορτάσουν τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἀλλαγῆς μὲ δοξολογίαν εἰς τὴν Μητρόπολιν καὶ προφανῶς ἀντιλαμβάνεσθε ποῖον θὰ εἶναι τὸ τιμώμενον πρόσωπον.

Μετὰ πάσης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως
ΑΛΕΞΗΣ ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Ταξίαρχος ἐ.ἀ.

Ε Ν Α Μ Η Ν Υ Μ Α

Ἐξ ἄλλου, μὲ ἀφορμὴ τὴν παραπάνω ἐνέργεια εἰς βάρος τοῦ ἐγκρίτου ἰατροῦ, κ. Λ. Τσαγκάρη, ὁ κ. Ἀλέξ. Λιανόπουλος ἀπευθύνει τὸ παρακάτω μήνυμα πρὸς τὸν Λαὸ τῆς Φθιώτιδος:

Πρὸς τοὺς κατοίκους Φθιώτιδος,

Κατὰ τὴν δοξολογίαν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Λαμίας, ἐπὶ τῇ ἱστορικῇ ἐπετείῳ τοῦ ΟΧΙ, ἐξεβλήθη τοῦ Ναοῦ, μὲ ἐντολὴν τοῦ Νομάρχου, ὁ σεβάσμιος ἰατρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης, γνωστὸς ὡς σταυραϊτὸς τῆς Ρούμελης.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Νομάρχου, ἀψυχολόγητος καὶ μεστὴ κομματικῆς ἐμπαθείας, μᾶς δίδει τὸ μέτρον τοῦ σεβασμοῦ ποὺ τρέφει τὸ μαρξιστικὸν κόμμα (ποὺ κακῇ τῇ μοίρᾳ κυβερνᾷ) πρὸς τοὺς ἥρωας τοὺς ἔπους τῆς Ἀλβανίας.

Νὰ βγάλωμεν, λοιπόν, κ. Νομάρχα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τὸν

Λουκᾶν Τσαγκάρην καὶ εἰς τὴν θέσιν του νὰ ἐγκαταστήσωμεν τὸν δολοφόνον Βαφειάδην; Ποῖος ἄλλος ἀπὸ τὴν παράταξίν σας εἰς τὴν Λαμίαν ἔχει τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν δόξαν τοῦ εὐγενοῦς ἀνθρωπιστοῦ ἰατροῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁλόκληρος ἡ Φθιῶτις ὀφείλει τόσα πολλά; Ποῖος νοσηρὸς ἐγκέφαλος σᾶς εἰσηγήθη καὶ σᾶς ἐπέβαλε νὰ λάβετε αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἀπόφασιν; Δὲν ἐσκέφθητε τὰς συνεπείας; Δὲν ἀντελήφθητε ὅτι ἡ χειρονομία σας προκαλεῖ ἀκόμη ἀποτροπιασμὸν καὶ ἀηδίαν καὶ ἐμβάλλει εἰς ἀνησυχίαν διὰ τὸ τί πρόκειται νὰ πράξητε εἰς περίπτωσιν ἐπανεκλογῆς τοῦ ἀπόντος ἀπὸ ὅλας τὰς ἐθνικὰς προσπαθείας αὐθέντου σας;

Ἡ βιαία ἀπομάκρυνσις τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν, ἀξιότιμε κ. Νομάρχα, νὰ τὸ ξέρης, θὰ γίνη σχοινὶ τοῦ Πατριάρχου, θὰ γίνη σύνθημα καὶ ὅρκος διὰ τοὺς ἁπανταχοῦ Ρουμελιώτας:

«Συμπατριῶται: Μὴ λησμονεῖτε τὴν προκλητικὴν συμπεριφορὰν τοῦ Νομάρχου Λαμίας πρὸς τὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην. Ἐμπρὸς ὅλοι νὰ τιμωρήσωμεν τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. διὰ τὴν γενομένην πρὸς τὸν ἥρωα ἰατρὸν προσβολὴν καὶ νὰ ὁρκισθῶμεν ὅτι τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1985, ὁ νέος Νομάρχης, θὰ διατάξη τοὺς ἰδίους Ἀξιωματικοὺς Χωροφυλακῆς νὰ προσέλθουν καὶ ἐγκαταστήσουν τὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην εἰς τὴν θέσιν του, εἰς τὴν Μητρόπολιν. Ἐμπρός, λοιπόν».

ΑΛΕΞΗΣ ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος τοῦ κόμματος «ΠΑΤΡΙΣ»

(Φωτοτυπίαι τῶν σχετικῶν δημοσιευμάτων καταχωρεῖται εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου).

ΚΑΙ Ο ΜΙΜΗΣ ΤΡΑΪΦΟΡΟΣ

Ἐπίσης, ὁ γνωστὸς θεατρικὸς συγγραφεύς, Μίμης Τραϊφόρος, σύζυγος τῆς ἀλησμόνητης Σοφίας Βέμπο, μὲ ἰδιόχειρον ἐπιστολήν του, συγχαίρει τὸν ἰατρὸν Τσαγκάρην γιὰ τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνες του καὶ καταλήγει ὡς ἑξῆς:

«...Ἰδιαίτερα χαίρομαι τὰ 86 θαρραλέα σου χρόνια, ποὺ γιομάτα θαλερὴ ἄνοιξη, ἐγκαρδιώνουν καὶ τούς... γέροντες Τραϊφόρους, ποὺ συμπλέουν γεμάτοι ζωντάνια καὶ Ἑλληνικὴ πίστη, στὶς γαλάζιες θάλασσες τῆς γαλάζιας γενιᾶς, ποὺ γρήγορα θὰ ἐλευθερωθοῦμε ἀπὸ τοὺς ἐπήλυδες κι ἀπ' τοὺς ἐπιδρομεῖς ἀποδήμους, ποὺ ὅπως προσφυῶς ἀναφέρεις, πᾶνε νὰ μεταβάλουν σὲ τριτοκοσμικὴ μαρξιστικὴ «στρούγκα», αὐτὴ τὴ γῆ, ποὺ ὅπως λέω σὲ κάποιο στίχο μου,

«"Οπου καὶ νὰ τὴν σκάψεις
ποτάμια αἷμα Ἑλληνικὸ
καὶ δάκρυα θὰ ξεθάψεις!".

Σὲ φιλῶ καὶ σὲ θυμᾶμαι
Μὲ πολλὴ ἀγάπη
Ὑπογρ. ΜΙΜΗΣ ΤΡΑΪΦΟΡΟΣ

Τέλος, ἡ ἐφημερὶς «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ τῆς Κυριακῆς», τῆς 3.2.85, καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΔΙΕΤΑΞΕ ΓΙΑΤΡΕ ΝΑ ΣΕ ΒΓΑΛΩ ΕΞΩ» καὶ μὲ ὑπότιτλον: «Ἡ περιπέτεια τοῦ 85χρονου ἥρωα τοῦ ΣΑΡΑΝΤΑ, ποὺ ἦταν ὁ τελευταῖος Φρούραρχος στὴν Κορυτσά», εἰς ἐκτενὲς πεντάστηλον ἄρθρον τῆς συνεργάτιδος τῆς ἐφημερίδος ΜΑΡΙΑΣ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπεισόδιον ποὺ προεκάλεσε ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος, κατὰ τὴν Δοξολογίαν ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ «ΟΧΙ» εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Λαμίας καὶ ἀπέπεμψε σκαιῶς ἐκ τοῦ Ναοῦ τὸν ἥρωα τοῦ 1940 καὶ τελευταῖον Φρούραρχον τῆς Κορυτσᾶς, ἰατρὸν ΛΟΥΚΑΝ ΤΣΑΓΚΑΡΗΝ.

Τὸ πλῆρες κείμενον τοῦ δημοσιεύματος ἔχει ὡς ἑξῆς:

Φόρεσε τὰ παράσημα στὸ στῆθος του. Ἐκείνη ἡ μέρα σήμαινε πολλὰ γι' αὐτόν. Σὰν ἀστραπὴ πέρασαν μπροστὰ ἀπὸ τὰ γέρικα μάτια του οἱ ἐποχὲς ἐκεῖνες. Μισοχαμογέλασε. «Κἄτι κάναμε καὶ μεῖς», σκέφτηκε μὲ ὑπερηφάνεια, καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι του. Πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἔφτασε νωρίς. Ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ὅπως τόσα χρόνια τώρα. Ἄναψε ἕνα κερί, κάθησε στὴ συνηθισμένη θέση του —ἀριστερά ἀπὸ τὸν ψάλτη— γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ σηκώνεται χωρὶς νὰ ἐνοχλεῖ. Ἴσως χρειαζόταν νὰ βγεῖ ἔξω κάποια στιγμή. Βλέπεις, τώρα τελευταῖα ἡ καρδιά του δὲν ἀστειεύεται, πέρασαν καὶ τὰ χρόνια...

Ἡ λειτουργία τέλειωσε, γύρω στὶς 10.00. Μιὰ μικρὴ ἀναταραχὴ στὴν ἐκκλησία μέχρι νὰ μποῦν οἱ «ἐπίσημοι», γιὰ ν' ἀρχίσει καὶ ἡ δοξολογία. Ὁ 85χρονος γιατρός, ὁ τελευταῖος φρούραρχος τῆς Κορυτσᾶς, ὁ ἥρωας τοῦ Ἀλβανικοῦ Ἔπους ποὺ παρασημοφορήθηκε τέσσερις φορές, περίμενε ἥσυχα στὸ στασίδι του, νὰ μποῦν ἐπιτέλους οἱ «ἐπίσημοι» καὶ ν' ἀρχίσει ἡ δοξολογία. Οὔτε εἶδε τὸν τελετάρχη ποὺ τὸν πλησίασε. «Γιατρέ, μοῦπε ὁ Νομάρχης νὰ φύγεις. Ἔχω διαταγὴ νὰ σὲ βγάλω ἔξω...», τοῦ ψιθύρισε στ' αὐτί.

«Ἐξασκῶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γιατροῦ πάνω ἀπὸ 62 χρόνια. Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐδῶ γύρω στὴν περιοχὴ ποὺ νὰ μὴν μὲ ξέρει. Ἔχω ξεγεννήσει σχεδὸν ὅλες τὶς γυναῖκες τῆς Λαμίας καὶ τῶν

γύρω χωριῶν. Καὶ τὶς περισσότερες χωρὶς νὰ πάρω δραχμή. Αὐτὸ εἶναι γνωστὸ σ' ὅλους: ὅποιος ἔχει λεφτὰ πληρώνει. Ὅποιος δὲν ἔχει δὲν πληρώνει...».

Ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης μιλάει καὶ τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ ὀργή. Διάχυτη ἡ πίκρα στὴ φωνή του, θὰ ξεσπάσει πολλὲς φορὲς σὲ κλάμα καὶ παράπονο, «πῶς νὰ μὴ στενοχωριέμαι; Νὰ μοῦ φερθοῦν ἐμένα ἔτσι; Ὅλοι αὐτοὶ οἱ... "ἀνεπίσημοι"».

Μὲ μιὰ τεράστια κοινωνικὴ προσφορὰ στὴ Φθιώτιδα, μὲ ξενύχτια γιὰ τὸ συνάνθρωπο ποὺ ποτὲ δὲν τὸν ἀντιμετώπιζε κοιτάζοντάς τον στὴν τσέπη του. Καὶ ὄχι μόνο σὰν γιατρός. Στὴν περίοδο τῆς Κατοχῆς τὰ θύματα τῶν Γερμανῶν θὰ ἦταν πολὺ περισσότερα ἂν δὲν ὑπῆρχε ὁ «γιατρός», νὰ τοὺς σώσει, νὰ τρέξει.

Οἱ ἁπλοὶ ἀγρότες ἀπὸ τὰ γύρω χωριά, πίνουν νερὸ στὸ ὄνομά του. Κι οἱ συντοπίτες του τὸν ἀντιμετωπίζουν μὲ σεβασμό. Ὅταν, πρὶν ἀπὸ λίγο καιρό, τὸν πῆγαν —κι αὐτὸν— στὰ δικαστήρια γιατὶ «ἐξύβρισε τὸν πρωθυπουργό», δημιουργήθηκε ἐπιτροπὴ συμπαράστασης καὶ τὴν ἡμέρα ποὺ γινόταν ἡ δίκη, χιλιάδες Λαμιῶτες γέμισαν τὶς αἴθουσες τοῦ δικαστηρίου.

Ο ΤΕΛΕΤΑΡΧΗΣ

«Ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια», λέει ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης, «κάθομαι πάντα στὸ στασίδι ποὺ βρίσκεται δίπλα στὸν ἀριστερὸ ψάλτη. Ὑποφέρω ἀπὸ τὴν καρδιά μου κι ἐκεῖνο τὸ στασίδι μοῦ δίνει τὴν εὐχέρεια νὰ μετακινοῦμαι χωρὶς νὰ ἐνοχλῶ κανένα. Καὶ ἀκόμα, γιατὶ "δὲν φαίνομαι", δὲν μοῦ ἀρέσει ἡ ἐπίδειξη... Φέτος εἶχα πάει ἀπὸ νωρὶς στὴν ἐκκλησία. Ἔπιασα τὴ θέση ποὺ κάθομαι πάντα καὶ ὅταν τελείωσε ἡ λειτουργία, περιμέναμε νὰ πάρουμε ἀντίδωρο.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μὲ πλησίασε κάποιος Κουκούμπας ὑπάλληλος τοῦ δήμου, ποὺ ἐκτελοῦσε χρέη τελετάρχη καὶ μοῦ λέει νὰ φύγω, γιατὶ ἔτσι διέταξε ὁ Νομάρχης. Τά 'χασα... Νὰ πᾶς νὰ πεῖς τοῦ Νομάρχη, ὅτι δὲν ἔχω νὰ πάω πουθενά, κι ἂν θέλει νά 'ρθει ἐκεῖνος νὰ μὲ διώξει, τοῦ ἀπάντησα.

ΑΔΙΑΝΤΡΟΠΟΙ

Φαντάστηκα πὼς δὲν θὰ δινόταν συνέχεια στὸ ἐπεισόδιο γι' αὐτὸ καὶ δὲν εἶπα τίποτα περισσότερο —συνεχίζει ὁ κ. Τσαγκάρης. Ὅμως δὲν πέρασαν οὔτε τρία λεπτὰ καὶ νά 'σου ἔρχονται δύο ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς. Εὐγενέστατοι, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, μοῦ λένε: Γιατρέ, πρέπει νὰ βγεῖς ὁπωσδήποτε. Ἔχουμε ἐντολή, ἂν ἀρνηθεῖς νὰ σὲ βγάλουμε ἔξω...».

Ἡ φωνὴ τοῦ γέροντα τσακίζει. Τὰ μάτια του γεμίζουν δάκρυα καθὼς προσπαθεῖ νὰ συνεχίσει, τὸν παίρνουν οἱ λυγμοί.

«Δὲν ἤθελα νὰ δημιουργήσω ἐπεισόδια. Οὔτε προβλήματα σ' αὐτοὺς ποὺ ἔστελνε ὁ Νομάρχης νὰ μὲ βγάλουν ἔξω. Γι' αὐτὸ καὶ σηκώθηκα νὰ φύγω.

Ὁ κόσμος ποὺ εἶχε πάρει εἴδηση τί γινόταν ἀναστατώθηκε. Μερικοὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν καὶ βγῆκαν μαζί μου. Ἄλλοι μοῦ 'λεγαν: Πέστα τους γιατρέ. Γιατί δὲν μιλᾶς; Τί νά 'λεγα;... Μέρα ποὺ ἦταν... Ἀφοῦ δὲν ντρέπονται. Στὴν ἐπέτειο τοῦ "ΟΧΙ" πέταξαν ἐμένα ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Τοὺς ἐνοχλοῦσαν φαίνεται τὰ παράσημα...».

Ὁ γέροντας βγῆκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ πῆρε μόνος του τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι.

«Σ' ὅλο τὸ δρόμο ἔκλαιγα, λέει. Δέ μποροῦσε νὰ τὸ χωρέσει τὸ μυαλό μου. Σὲ μένα ποὺ πολέμησα νὰ τὸ κάνουν αὐτό; Στὸν τελευταῖο φρούραρχο τῆς Κορυτσᾶς; Τότε γιατί πολεμήσαμε καὶ δώσαμε τὸ αἷμα μας; Ὅταν δὲν μᾶς ἀναγνωρίζουν οὔτε τὸ στοιχειῶδες δικαίωμα νὰ εἴμαστε μέσα στὴν ἐκκλησία μιὰ μέρα σὰν τὴν 28η Ὀκτωβρίου...».

ΜΗΝΥΣΗ

Ἡ φωνή του τρέμει. Ξεσπάει πάλι σὲ λυγμούς. «Ἂς βρεθεῖ κάποιος νὰ μοῦ ἐξηγήσει γιατί», μονολογεῖ. Δίπλα του ὁ γιός του Φρὰνς —ποὺ συνεχίζει τὴν παράδοση τοῦ πατέρα του, γιατρὸς κι αὐτὸς— θὰ πεῖ μιὰ στιγμὴ θυμωμένος: «ὁ παπποῦς ἀρρώστησε ἀπὸ 'κείνη τὴν ἡμέρα καὶ δὲν ἔχει ἀκόμη συνέλθει».

«Ἐμεῖς λείπαμε σὲ κάποιο γειτονικὸ χωριό. Μᾶς πήρανε τηλέφωνο καὶ μᾶς εἶπαν τί εἶχε συμβεῖ. Ξεκινήσαμε ἀμέσως νὰ ἔρθουμε στὴν Λαμία. Ὅταν φτάσαμε στὸ σπίτι, βρήκαμε τὸν γιατρὸ ἐδῶ. Ὁ πατέρας μου —ποὺ ὑποφέρει ἀπὸ τὴν καρδιά του— εἶχε πάθει πνευμονικὸ οἴδημα, καὶ τὸν εἴχανε μὲ ὀξυγόνο».

«Σὲ λίγο φωνάξανε καὶ τὸν καρδιολόγο ποὺ τοῦ σύστησε νὰ μὴν στενοχωριέται καὶ νὰ ξεκουραστεῖ γιὰ ἀρκετὸ καιρό. Ἔγινα ἔξω φρενῶν. Θεωρῶ τὴν ἐνέργεια τοῦ Νομάρχη ἀχαρακτήριστη, γι' αὐτὸ καὶ κατέθεσα μήνυση ἐναντίον του γιὰ μείωση ἀξιοπρέπειας τοῦ πατέρα μου».

«ΑΝΤΑΜΟΙΒΗ»

Τιμημένος μὲ τὸν Ἀργυροῦν Σταυρὸ τοῦ Τάγματος τῶν Φοινίκων, μὲ τὸ ἀναμνηστικὸ παράσημο τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Ἀλβανικοῦ Ἔπους 1940 - 1941 καὶ σὰν ὁ τελευταῖος φρούραρχος τῆς

Κορυτσᾶς, ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης ἀκριβῶς τὴν ἡμέρα ποὺ πρὶν ἀπὸ 44 χρόνια ξεκίναγε γιὰ τὸ μέτωπο, διώχθηκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία....

Μιὰ ζωὴ ὁλόκληρη ἀγῶνες. Ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ ἔφεδρος ἀπὸ τὸν πόλεμο τῆς Μικρασίας ἀκόμα, ὁ γέροντας σήμερα γιατρός, ἔκανε ὅ,τι καλύτερο περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι του γιὰ τοὺς συνανθρώπους του. Πολέμησε στὸ μέτωπο, ἔσωζε ζωὲς μὲ τὶς γνώσεις του χωρὶς νὰ παίρνει δεκάρα, βοήθησε Ἕλληνες νὰ γλιτώσουν τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα στὰ χρόνια τῆς γερμανικῆς σκλαβιᾶς.

Ἡ ἀνταμοιβή του; «Βγάλτε τον ἔξω», εἶπε ὁ νομάρχης καὶ κάθισε στὶς θέσεις τῶν ἐπισήμων νὰ παρακολουθήσει τὴν δοξολογία...

(Φωτοτυπία τοῦ σχετικοῦ δημοσιεύματος καταχωρεῖται εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄

ΖΩΝΤΑΝΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

Τὸ κεφάλαιον αὐτό, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ τελευταῖον τῆς αὐτοβιογραφίας μου, τὸ παραχωρῶ καὶ τὸ ἀφιερώνω ἐξ ὁλοκλήρου πρὸς τοὺς συμπατριῶτες μου, οἱ ὁποῖοι σήμερα εὑρίσκονται ἐν ζωῇ, χάρις στοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς προσπάθειές μου, στὰ μαῦρα χρόνια τῆς κατοχῆς, νὰ τοὺς διασώσω ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα τῶν Γερμανοϊταλῶν, τὶς ὁμηρίες καὶ τὶς φυλακίσεις.

Στὸ κεφάλαιον αὐτό, οἱ ἐπιζῶντες φίλοι καὶ συμπατριῶτες μου, ἀφηγοῦνται οἱ ἴδιοι διάφορα περιστατικὰ τῆς μαρτυρικῆς περιπετείας των καὶ ζωγραφίζουν μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα τὶς ἀγωνίες ποὺ πέρασαν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς συλλήψεώς των ἀπὸ τὰ στρατεύματα κατοχῆς καὶ τὴν χαρὰν ποὺ δοκίμασαν, ὅταν ἀπὸ τὴν πορείαν των πρὸς τὸν θάνατον, εὑρέθησαν αἰφνιδίως ἐν ζωῇ καὶ οἰκογενειακῇ, γαλήνῃ, γιατὶ εἶχαν γλιτώσει κυριολεκτικὰ ἀπὸ τοῦ χάρου τὰ δόντια.

Οἱ ζωντανὲς αὐτὲς μαρτυρίες, εἶναι ἴσως ἕνα μικρὸ δεῖγμα καὶ μιὰ μικρὴ ἀναγνώρισις τῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ προσέφερα στοὺς συνανθρώπους μου κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Κατοχῆς, ὅταν ἀγωνιζόμουν μὲ ὅλα τὰ μέσα, μὲ παρακάλια, μὲ τεχνάσματα, μὲ ἀπειλὲς καὶ μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς μου, γιὰ νὰ σώσω ὅσους μποροῦσα ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα καὶ τὶς φυλακίσεις, ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὸ πολιτικὸ πιστεύω τοῦ καθενὸς καὶ τὴν κοινωνικήν του θέσιν.

ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΙΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΥ, ΚΑΤΟΙΚΟΥ ΜΩΛΟΥ—ΛΟΚΡΙΔΟΣ

Ὁ κ. Δημήτριος Κιτσικόπουλος εἶναι συνταξιοῦχος Φαρμακοποιὸς καὶ διαμένει μονίμως εἰς Μῶλον - Λοκρίδος.

Κατὰ τὴν Κατοχὴν εἶχε συλληφθῆ ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, μαζὶ

μὲ ἄλλους συμπολῖτες του, λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό του καὶ ἐκρατήθη ὡς ὅμηρος στὶς φυλακὲς Λαμίας.

᾿Απεδέχθη προθύμως τὴν παράκλησίν μου, νὰ ἀφηγηθῆ τὴν περιπέτειά του, τὴν ὁποίαν καὶ ἐξιστόρησε πρόσφατα εἰς τὸν υἱόν μου Φράνς.

῾Η ἀφήγησις τοῦ κ. Κιτσικοπούλου ἔχει ὡς ἑξῆς:

῾Ο γιατρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης καὶ ἡ γυναίκα του Τίλλη, εἶναι γιὰ μένα κἄτι παραπάνω ἀπὸ στενοὶ συγγενεῖς.

᾿Αφηγοῦμαι τὸ κάτωθι περιστατικό, μετὰ ἀπὸ τόσα χρόνια, ἐπ᾿ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκδόσεως τῆς αὐτοβιογραφίας του, σὰν ἐλάχιστο φόρο τιμῆς στὸν ἀγωνιστὴ πατριώτη ῞Ελληνα, τὸν «ΑΕΤΟ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ», Λουκᾶ Τσαγκάρη, καὶ τὴν Γερμανίδα γυναῖκα του Τίλλη, ἡ ὁποία, στὶς δύσκολες περιστάσεις ποὺ πέρασε ὁ τόπος μας, στάθηκε περισσότερο ῾Ελληνίδα ἀπὸ πολλὲς ῾Ελληνίδες.

Τὴν 10.9.1944 ἦλθε ἡ πληροφορία στὸν Μῶλο, ὅτι Γερμανικὸ τμῆμα κατηυθύνετο πρὸς τὸ χωριό μας, γιὰ ἐκκαθαριστικὲς ἐπιχειρήσεις.

Πολλοὶ χωριανοί, μαζί τους κι ἐγώ, πρὸ τῆς ἀπειλῆς συλλήψεώς μας ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, καταφύγαμε στὸ χωριὸ Λιαπάτα (῞Αγιος Χαράλαμπος) Λοκρίδος, ὑπὸ καταρρακτώδη βροχὴ καὶ γιὰ νὰ προφυλαχθοῦμε καταφύγαμε σὲ μιὰ καλύβα πρὸ τοῦ χωριοῦ, 25 περίπου ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

᾿Εκεῖ, ἕνα Γερμανικὸ τμῆμα μᾶς αἰφνιδίασε. Μᾶς συνέλαβαν ὅλους καὶ μᾶς ὡδήγησαν σὲ ἕνα Μύλο, στὴν θέσι Πλατανιά, δίπλα στὸν ποταμὸν Βοάγρην. Μᾶς ἀνέκριναν γιατί φύγαμε ἀπὸ τὸν Μῶλο. Τοὺς ἀπαντήσαμε ὅτι πήγαμε στὴν Λιαπάτα, γιὰ νὰ παραστοῦμε στὴν κηδεία μιᾶς νέας κοπέλλας, ὀνόματι Βλαχογιάννη, ποὺ πράγματι ἐκηδεύετο ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

Οἱ Γερμανοὶ μᾶς εἶπαν νὰ παραμείνουμε στὸν Μύλο μέχρι νὰ ἐπιστρέψουν, ἀφοῦ μᾶς προειδοποίησαν προηγουμένως, ὅτι ἐὰν κανεὶς ἀποτολμήση νὰ δραπετεύση, θὰ ληφθοῦν σκληρὰ μέτρα. Κατόπιν τῆς ἀπειλῆς αὐτῆς, οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ φύγη, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὅλη τὴν νύχτα παραμείναμε ἀφρούρητοι.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, μᾶς μετέφεραν σὲ ἕνα σπίτι τῆς παραλίας Μώλου, ὅπου ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς ἐρώτησε ἐὰν κἄποιος ἐξ ἡμῶν ὁμιλῆ τὴν Γαλλικήν. Τότε παρουσιάσθηκα ἐγὼ καὶ μὲ διέταξαν νὰ κάνω τὸν διερμηνέα.

Οἱ Γερμανοὶ ἤθελαν νὰ πληροφορηθοῦν, πόσοι ᾿Ιταλοὶ πέρα-

σαν ἀπὸ τὴν Εὔβοια στὴν Στερεά, ἐὰν εἶχαν ὁπλισμὸ μαζί τους, ἐὰν ἦσαν ὑπὸ συνοδεῖαν ἀνταρτῶν καὶ πόσων κ.λπ.

Σημειωτέον, ὅτι οἱ Ἰταλοὶ εἶχαν συνθηκολογήσει στὶς 6.9.43.

Ἀπὸ τοὺς 25 συλληφθέντας κράτησαν μόνον 6, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐγώ, ἤτοι τούς: Χρῆστον Καραμαζιώτην, Γεώργιον Κόλιαν, Ἡρακλῆν Δημητρίου, Εὐστάθιον Φαφούτην, Κων/νον Ἀνατολιώτην καὶ ἐμένα.

Μᾶς ἐπεβίβασαν σὲ ἕνα φορτηγὸ αὐτοκίνητο μὲ προορισμὸ τὴν Λαμία.

Ἐμεῖς σκεφθήκαμε ὅτι θὰ μᾶς ὁδηγήσουν ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ γιὰ ἐκτέλεσι, ἀλλ' αὐτοὶ μᾶς μετέφεραν στὴν Λαμία.

Ἀνεβαίνοντας τὴν ὁδὸν Θερμοπυλῶν, ὑποπέσαμε στὴν ἀντίληψι τοῦ γιατροῦ Τσαγκάρη, ὁ ὁποῖος ἐκείνη τὴν στιγμὴ εὑρίσκετο τυχαίως ἔξω ἀπὸ τὴν Κλινική του. Ἀπὸ τὴν καρότσα τοῦ φορτηγοῦ τοῦ κάναμε νοήματα, ὅτι εἴμαστε κρατούμενοι.

Ὡδηγηθήκαμε κατ' εὐθεῖαν στὸ κτίριο ποὺ στεγάζεται σήμερα ἡ Νομαρχία Φθιώτιδος, στὴν Πλατεῖα Ἐλευθερίας. Ἐκεῖ κατέφθασε, πρὶν ἀκόμη ἐμεῖς κατεβοῦμε ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἡ ἀείμνηστη Τίλλη Τσαγκάρη. Πῆγε ἀμέσως σὲ ἕνα γραφεῖο καὶ ἐμεῖς ἀπὸ κἄποιο διπλανό, ἀκούγαμε φωνὲς εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ εἰς ὑψηλὸν τόνον καὶ κτυπήματα χειρὸς ἐπὶ τραπέζης.

Ἀνοίγοντας ἡ πόρτα τοῦ γραφείου παρουσιάσθηκε ἐμπρός μας ἡ Τίλλη μας, ἡ ὁποία μᾶς καθησύχασε. Ἐμβρόντητοι εἴδαμε τὸν Γερμανὸ ἀξιωματικὸ νὰ κάθεται στὸ γραφεῖο του, ὠχρὸς καὶ μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα, χωρὶς νὰ ἀντιδρᾶ καθόλου.

Μετὰ οἱ Γερμανοὶ μᾶς ὡδήγησαν στὶς φυλακὲς Λαμίας.

Τὴν ἴδια μέρα τὸ ἀπόγευμα, ἦλθε ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης μὲ ἕνα ἀποφυλακιστήριο στὰ χέρια καὶ πῆρε τὸν ἐξ ἀγχιστείας συγγενῆ του καὶ συγκρατούμενόν μας Χρῆστον Καραμαζιώτην καὶ μᾶς διεβεβαίωσε, ὅτι θὰ ἀκολουθήση ἐντὸς τῶν ἡμερῶν καὶ ἡ δική μας ἀπελευθέρωσις.

Μετὰ τριήμερον, οἱ Γερμανοὶ ἀπηγχόνισαν εἰς τὸ προαύλιον τῶν φυλακῶν καὶ ἐνώπιον ὅλων τῶν κρατουμένων, 10 ἄτομα. Τότε, φοβερὸς πανικὸς ἐπεκράτησε, διότι ὅλοι φοβούμεθα πλέον, ὅτι οἱ ἔξαλλοι Γερμανοί, βλέποντας τὸ Γ' Ράϊχ νὰ καταρρέη, θὰ ἐκτελοῦσαν ὅσους ὁμήρους εὕρισκαν μπροστά τους, χάριν ἀντιποίνων.

Τί ἔκανε, ἐπὶ τέλους, ὁ Τσαγκάρης; Ὅλοι περιμέναμε νέα του ἐναγωνίως.

Τέλος, τὴν 7ην ἡμέραν ἀπολυθήκαμε ὅλοι, χάρις στὶς ἄοκνες προσπάθειες τῆς Τίλλης καὶ τοῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη.

Ἂς εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα τῆς Φθιωτικῆς γῆς, ποὺ σκέπασε τὴν ἡρωΐδα αὐτὴ καὶ ὁ Θεὸς νὰ χαρίζη μέρες στὸν «Ἀετό» μας.

ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ Γ. ΠΙΠΙΛΙΓΚΑ, ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΥ, ΚΑΤΟΙΚΟΥ ΛΑΜΙΑΣ

Ὁ Ἀνάργυρος Πιπιλίγκας, υἱὸς τοῦ Γεωργίου Πιπιλίγκα, παλαιοῦ Φαρμακοποιοῦ τῆς Λαμίας καὶ κουμπάρου μου, συνελήφθη κατὰ τὴν Κατοχήν, ὄχι ἀπὸ τοὺς Γερμανοϊταλούς, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν «Ἐθνικὴ Ἀντίσταση» τοῦ Ε.Λ.Α.Σ.

Μὲ φαιδρὲς καὶ ἀστήρικτες κατηγορίες, ὅτι δῆθεν ἐφωδίαζε τοὺς Ἰταλοὺς μὲ φαρμακευτικὸ ὑλικό, συνελήφθη τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1943 ἀπὸ τοὺς «ἀντάρτες τῶν πόλεων» καὶ ὡδηγήθη «γιὰ μιὰ ἀνακρισούλα», σὲ μιὰ «γιάφκα» τῆς Λαμίας.

Ἀπὸ ἐκεῖ βρέθηκε φυλακισμένος σὲ ἕνα χωριὸ τῆς ὀρεινῆς Εὐρυτανίας.

Μὲ πολλὲς προσπάθειες καὶ ἀγῶνες, ἀλλὰ καὶ γνωριμίες μὲ τὴν Ἐαμικὴ «ἀντίσταση», κατώρθωσα νὰ τὸν ἀπελευθερώσω.

Ἡ ἀφήγησις τοῦ φίλου καὶ κουμπάρου μου, κ. Ἀναργ. Πιπιλίγκα, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μὲ τὸν γιατρὸ Λουκᾶ Τσαγκάρη καὶ τὴν οἰκογένειά του, μᾶς συνδέει μιὰ παλαιὰ στενὴ φιλία καὶ κουμπαριά. Ἀπὸ τὰ χρόνια ἀκόμη τοῦ πατέρα μου Γεωργίου Πιπιλίγκα, Φαρμακοποιοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸν Λουκᾶ, ἀκόμη πιὸ καλύτερον καὶ ἀγαπητὸν καὶ ἀπὸ ἐμᾶς, τὰ παιδιά του.

Ὁ πατέρας μου ἦτο παλαιῶν ἀρχῶν ἄνθρωπος. Ἔβλεπε στὸν Λουκᾶ Τσαγκάρη, τὸν ἐνεργητικόν, τὸν δυναμικόν, τὸν ζωηρὸν μαχητὴν τῆς ζωῆς, ποὺ ὀρφανὸς πατρὸς διεκδικοῦσε καὶ αὐτὸς «μιὰ θέσι στὸν ἥλιο».

Τὴν βοήθειαν καὶ ὑποστήριξιν ἐκ μέρους τῆς οἰκογενείας μου, ποτὲ δὲν ἐλησμόνησε. Αὐτὰ ποὺ θὰ ἀναφέρω στὴν παροῦσαν ἀφήγησίν μου, δὲν εἶναι φιλικὴ ἐξυπηρέτησις, ἀλλὰ ἡ ὠμὴ ἀλήθεια καὶ ἡ παράθεσις πραγματικῶν γεγονότων.

Τὴν 11ην Ὀκτωβρίου 1943, ἀφοῦ ἔκλεισα τὸ βράδυ τὸ Φαρμακεῖον μου, ἐπὶ τῆς Πλατείας Βασ. Κωνσταντίνου, στὴν Λαμία, πήγαινα εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βύρωνος, μετὰ τοῦ Εὐθυ-

μίου Τσαμάκου, Λογιστοῦ τοῦ καταστήματος τῶν 'Αφῶν 'Ανδρώνου.

Πρὸ τῆς οἰκίας μου, μὲ ἐπλησίασε μία ὁμὰς νεαρῶν ἀτόμων καὶ μοῦ ἐδήλωσαν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὴν «ἀντίστασιν» καὶ μὲ διέταξαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσω γιὰ «μιὰ ἀνακρισούλα».

Σίγουρος καὶ μὲ καθαρὰ συνείδησιν τοὺς ἀκολούθησα, διότι δὲν εἶχα τίποτα νὰ φοϐηθῶ. Περνώντας μὲ τὴν συνοδεία τους ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ Κέντρον Διασκεδάσεως (Boite) τοῦ 'Αθανασίου Τσακνιᾶ, τὸ ὁποῖον ἔϐριθε Γερμανῶν ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου, θὰ μοῦ ἦτο πάρα πολὺ εὔκολον —ἐὰν πράγματι ἤμουν ἔνοχος— νὰ κάνω μίαν κίνησιν ἢ νὰ φωνάξω γερμανιστὶ «βοήθεια» καὶ νὰ ἀπαλλαγῶ τῶν ἀπαγωγέων μου.

Μὲ πῆγαν εἰς τὴν συνοικίαν τῶν 'Αγίων Θεοδώρων, στὴν οἰκίαν τοῦ Καπετὰν Ψωμᾶ, ὅπου καὶ ἄκουσα ὅτι εἶμαι κατηγορούμενος.

Τὸ «κατηγορητήριον» ἀπετελεῖτο ἀπὸ 30 - 40 κατηγορίες καὶ περιελάμϐανεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων φαιδρῶν καὶ δύο «κατηγορίες», τὶς ὁποῖες καὶ ἔχω συγκρατήσει.

Ἡ πρώτη κατηγορία ἦτο, ὅτι εἰς τὴν οἰκίαν μου συνεδρίαζε ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν μου, εἰς τὴν ὁποίαν μετεῖχαν 4 Γερμανοὶ καὶ 3 'Ιταλοὶ Στρατηγοί, εἰς τοὺς ὁποίους κατέδιδα τὰ μυστικὰ τῶν ἀνταρτῶν καὶ συντόνιζα τὶς κινήσεις ἐναντίον των!... Γιὰ φαντασθεῖτε, ἑπτὰ ὁλόκληροι καί... ἀπαστράπτοντες Στρατηγοὶ στὸ σπίτι μου στὴν Λαμία!!! Μά, σὲ ὅλην τὴν 'Ελλάδα, δὲν ὑπῆρχαν ἑπτὰ Στρατηγοί!...

'Εὰν ἔκανα ὅλα αὐτὰ ποὺ μοῦ καταμαρτυρεῖτε, τοὺς εἶπα, τότε θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχα δέκα φρουροὺς στρατιῶτες, γιὰ νὰ μὲ φυλᾶνε.

Ἡ δευτέρα κατηγορία καὶ ἡ πλέον φαιδρὰ ἦταν, ὅτι ἐξηνάγκασα, δῆθεν, τοὺς τότε Φαρμακοποιοὺς τῆς Λαμίας, νὰ μοῦ παραδίδουν ὑλικὰ καὶ φάρμακα γιὰ τὶς 'Ιταλικὲς ἀρχὲς κατοχῆς.

Τὸ περιστατικὸν ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Φαρμακευτικὸς Σύλλογος Λαμίας μοῦ ἀνέθεσε τὴν προεδρίαν του, παρὰ τὸ νεαρὸν τότε τῆς ἡλικίας μου καὶ τὶς ἀντιρρήσεις ποὺ εἶχα.

Μία ἡμέρα μὲ κάλεσε στὸ γραφεῖο του ὁ 'Ιταλὸς Στρατιωτικὸς Διοικητὴς Λαμίας, Συντ/ρχης Salvo Salvoni, καὶ μοῦ εἶπε ὅτι θέλει 10 δοχεῖα ὑποκλυσμοῦ (κλύσματα), 10 σκωραμίδες (πάπιες), 10 θερμόμετρα κ.λπ.

Εἰς ἀπάντησιν, τοῦ εἶπα, ὅτι ἐγὼ ὡς πρόεδρος τοῦ Φαρμακευτικοῦ Συλλόγου, μπορεῖ νὰ εἶμαι ἁρμόδιος γιὰ τὶς ὧρες λειτουρ-

γίας τῶν Φαρμακείων καὶ τὶς ἄλλες ἐκ τοῦ Νόμου ἁρμοδιότητες, ἀλλὰ δὲν ἔχω κανένα δικαίωμα νὰ ζητήσω ἀπὸ τοὺς Φαρμακοποιοὺς τὰ προναφερθέντα εἴδη καὶ ὅτι ἡ διαταγή του δὲν εὐσταθεῖ.

Ὅταν ἐπέστρεψα στὸ Φαρμακεῖον μου, ὅλοι οἱ συνάδελφοι, οἱ ὁποῖοι περίμεναν ἐκεῖ, μὲ ἐρώτησαν γιὰ τὸν σκοπὸν τῆς προσκλήσεως. Τοὺς ἐξήγησα τὰ καθέκαστα, χωρὶς νὰ τοὺς ζητήσω νὰ φέρουν τίποτε γιὰ τοὺς Ἰταλούς.

Μετὰ δύο - τρεῖς ἡμέρες μὲ ξανακαλεῖ ὁ Ἰταλὸς Διοικητὴς καὶ μὲ ἠπείλησε, ὅτι ἐὰν δὲν τοῦ βρῶ αὐτὰ ποὺ θέλει, θὰ μὲ κλείση στὴν φυλακή.

Οἱ συνάδελφοί μου, ὅταν τοὺς εἶπα τὰ νεώτερα, ἔσπευσαν νὰ μοῦ φέρουν ἀπὸ ἕνα τεμάχιον ἐκ τῶν ζητηθέντων εἰδῶν.

Πρὸς μεγάλην μου ἔπληξιν, ὁ Ἰταλὸς Διοικητὴς δὲν μὲ ἠνώχλησε καὶ πάλι καὶ ἔτσι μετὰ παρέλευσιν 10 - 15 ἡμερῶν, οἱ συνάδελφοι ξαναπῆραν τὰ πράγματά τους πίσω.

Οἱ τυχὸν ἀμφισβητοῦντες τὰ ἀναφερόμενα, δὲν ἔχουν παρὰ νὰ τοὺς ἐρωτήσουν, διότι οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν εὐτυχῶς ζοῦν.

Ἐκτὸς αὐτοῦ, ὁ Φαρμακευτικὸς Σύλλογος τῆς Λαμίας, ἔστειλε ἔγγραφον εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. καὶ ἐξηγοῦσε τὴν ὑπόθεσιν.

Παρὰ τὶς σοβαρές, ἀληθεῖς καὶ αὐταπόδεικτες ἀποδείξεις μου πρὸς τὶς φαιδρὲς κατηγορίες τῶν Ἐλασιτῶν, παρέμεινα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καπετὰν Ψωμᾶ περίπου 5 ἡμέρες.

Ἐν τῷ μεταξὺ —ὅπως ἀργότερα πληροφορήθηκα— ἡ οἰκογένειά μου, ἀναστατωμένη διὰ τὴν ἐξαφάνισίν μου, ἀπέδωσε τὴν σύλληψίν μου εἰς τοὺς Γερμανούς, διότι λίγες ἡμέρες πρίν, εἶχα φυγαδεύσει «στὸ βουνὸ» τὸν Ἑβραῖον Φαρμακέμπορον Θεσσαλονίκης Ἀελιόν.

Ἀπὸ τὸ προσωπικόν μου δεσμωτήριον μεταφέρθηκα στὴν Δίβρη Λαμίας καὶ ἀπὸ ἐκεῖ σὲ ἕνα Μοναστήρι, πίσω ἀπὸ τὸ χωριὸ Λιμογάρδι. Μετὰ ἤρχισε μία «Ὀδύσσεια» καὶ «μακρὰ πορεία», μέσῳ Λιανοκλαδίου - Σπερχειάδος - Καρπενησίου - Κουφαλίων - Μαυρομμάτας - Παπαδιᾶς, μὲ κατάληξιν τὸ ὀρεινὸ χωριὸ Γαρδίκι Ὁμηλαίων.

Ἄλλοι συγκρατούμενοί μου, κατὰ τὸ διάστημα τῆς τριμήνου κρατήσεώς μου, ἄνευ ἀνακρίσεως ἢ δίκης, ἦσαν ὁ Στρατηγὸς Μαυρομμάτης, ὁ Γεώργιος Ξηρός, ὁ Ἀρχηγὸς ΕΔΕΣ περιοχῆς Λαμίας, κ. Κόκκινος, ὁ δικηγόρος Νικόλαος Παπαγεωργίου καὶ ἄλλοι 15 περίπου, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων μοῦ διαφεύγουν.

Δὲν ξεχνῶ ὅτι στὸ Καρπενήσι ἦλθε καὶ μὲ εἶδε ὁ Σεραφεὶμ Τσαγκάρης, πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ Λουκᾶ, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔδωσε

κρυφὰ ἕνα καρβέλι ψωμὶ καὶ ὁ Φαρμακοποιὸς Δ. Παπακωνσταντίνου μοῦ ἔφερε ἕνα στρῶμα.

Ξαφνικά, ἦταν βράδυ, ὅταν ἡ πόρτα τοῦ δεσμωτηρίου μου εἰς τὸ Γαρδίκι Ὁμηλαίων ἄνοιξε καὶ ἐμφανίσθηκε ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης, ὁ ὁποῖος, χωρὶς προλόγους, ἀφοῦ πρῶτα μὲ φίλησε, μοῦ εἶπε: «Πάμε νὰ φύγουμε»!... Ἐγώ, ξαφνιασμένος καὶ ἀπορημένος, τοῦ ἀπήντησα:

— Μὰ εἶμαι κρατούμενος, Λουκᾶ, πῶς νὰ φύγω;

Αὐτὸς τότε μοῦ ἔβαλε τὶς φωνὲς ἀγριεμένος.

— Εἶσαι ἐλεύθερος σοῦ εἶπα, πᾶμε νὰ φύγουμε ἀμέσως.

— Ποῦ νὰ πᾶμε Λουκᾶ;

— Στὸ σπίτι τοῦ Ἠλιόπουλου, τοῦ γιατροῦ.

— Μὰ ἔχω ψεῖρες, εἶμαι βρώμικος, πῶς νὰ πάω σὲ ξένο σπίτι σ' αὐτὰ τὰ χάλια;

Ὁ Λουκᾶς ὑπεχώρησε καὶ ὅταν τὸν ἐρώτησα γιὰ τὴν οἰκογένειά μου, γιὰ τὸν γέρο πατέρα μου, μὲ ὀργίλον τρόπον μοῦ ἀπήντησε:

— Τί τὰ θέλεις αὐτά, καλὰ εἶναι ὅλοι, μόνον ὁ πατέρας σου πέθανε!...

Τέτοια ἦταν ἡ ἀναγγελία τοῦ θανάτου τοῦ πατὲρα μου, γιατὶ τέτοιος εἶναι ὁ τρόπος ἐκφράσεως τοῦ φίλου μου Λουκᾶ. Ἔτσι καλύπτει κάθε δυσάρεστο γεγονός, κάθε πόνο τῆς ψυχῆς του, μὲ φωνὲς καὶ μὲ νεῦρα.

Ἀφοῦ ἔμεινα γιὰ μιὰ ἀκόμη νύχτα στὸ κρατητήριο, τὴν ἐπομένη τὸ πρωΐ ἐλεύθερος πλέον, ἐπιστρέψαμε μαζὶ μὲ τὸν Λουκᾶ στὴν Λαμία, μέσῳ τοῦ χωριοῦ Φτέρη.

Στὴν Λαμία μετὰ 2 - 3 ἡμέρες κατέφθασαν δύο Γερμανοὶ στὸ σπίτι μου νὰ μὲ ἀνακρίνουν, διότι ἤμουν ἐξηντλημένος ἀπὸ τὴν ταλαιπωρία καὶ δὲν μποροῦσα νὰ μετακινηθῶ. Στὴν ἀνάκρισι παρέστη καὶ ἡ ἀξέχαστη Τίλλη, ὡς διερμηνεύς. Μὲ ἐρώτησαν γιὰ πρόσωπα καὶ πράγματα, χωρὶς νὰ πάρουν ἀπὸ ἐμένα καμμιὰ πληροφορία.

Δὲν μπορῶ νὰ μὴν ἐξιστορήσω καὶ δύο ἀκόμη περιστατικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὰ ὁποῖα δείχνουν τὴν ἀποφασιστικότητα, τὴν ψυχραιμία καὶ τὴν γενναιότητα τοῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη.

Μιὰ μέρα τῆς Κατοχῆς, εἴχαμε κρύψει κάτω ἀπὸ ἕναν καναπὲ τοῦ Φαρμακείου μου, ἕνα δέμα ποὺ περιεῖχε χαρτὶ πολυγράφου καὶ ἕνα ὁλόκληρο πολυβόλο, τυλιγμένο πρόχειρα μὲ ἕνα τσουβάλι, τὸ ὁποῖον θὰ ἀπεστέλλετο τὴν ἴδια ἡμέρα στὸ βουνό.

Ξαφνικά, μπῆκαν στὸ Φαρμακεῖο μου δύο Γερμανοὶ καὶ ἔπιασαν κουβέντα μὲ τὸν Λουκᾶ. Ὁ ἕνας, μάλιστα, ἀπὸ αὐτούς, στρογγυλοκάθησε στὸν καναπέ κάτω ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἦταν κρυμμένο τὸ πολυβόλο. Ὁ Λουκᾶς, ἀντὶ νὰ προσπαθήση νὰ τοὺς ξεφορτωθῆ, τοὺς προσέφερε καὶ οὖζο καὶ ἡ συζήτησις τραβοῦσε εἰς μάκρος.

Σὲ μιὰ στιγμή, μὲ μεγάλο καρδιοχτύπι, παρετήρησα ὅτι ἐξεῖχαν τὰ στηρίγματα τῆς βάσεως τοῦ πολυβόλου, ἔξω ἀπὸ τὸ τσουβάλι καὶ μὲ ἔλουσε κρύος ἱδρώτας. Ἔκανα νόημα στὸν Λουκᾶ νὰ τοὺς διώξη, ἀλλ᾽ αὐτὸς δὲν ἔδωσε σημασία καὶ συνέχιζε «τοῦ καλοῦ καιροῦ» τὴν συζήτησι μαζί τους.

Τότε ἀναγκάσθηκα νὰ τοῦ φωνάξω: «Διῶξε τους, Λουκᾶ, θὰ μᾶς πιάσουν, φαίνεται τὸ περιεχόμενο τοῦ δέματος».

Ἡ ἀπάντησίς του ἦτο κοφτὴ καὶ ἐπιτακτική: «Σκάσε ἐσύ, δὲν ξέρεις, βούλωστο»!...

Ὥσπου νὰ φύγουν οἱ Γερμανοί, εὐτυχῶς χωρὶς νὰ ἀντιληφθοῦν τίποτε, ἡ καρδιά μου κόντευε νὰ σπάση.

Τὸ ἄλλο περιστατικὸ ἦταν μὲ κάποιον ὀνόματι Τυροβολάν, ὑπάλληλον τοῦ Πολεοδομικοῦ Γραφείου Λαμίας καὶ μέλος τοῦ Κ.Κ.Ε.

Αὐτὸς ὁ κύριος, ἢ μᾶλλον ὁ σύντροφος, ἦλθε μιὰ μέρα στὸ Φαρμακεῖον μου καὶ μοῦ εἶπε:

— Νὰ πῆς στὸν Τσαγκάρη νὰ μᾶς κάνη μιὰ χάρι, νὰ μᾶς βγάζη τοὺς κρατούμενους ἀπὸ τὴν φυλακή.

— Μὰ αὐτὸ κάνει», τοῦ εἶπα.

— Ναί. Ἀλλὰ νὰ βγάζη, πρὸ παντός, αὐτοὺς ποὺ θὰ τοῦ λέμε ἐμεῖς!

Μετεβίβασα στὸν Λουκᾶ, ὅ,τι μοῦ εἶπε ὁ Τυροβολὰς καὶ αὐτὸς μοῦ διηγήθηκε ἀργότερα, ὅτι πῆγε στὸ Καρπενήσι καὶ ἀνέφερε τὴν «ἀπαίτησίν» του στὸν Καρὲρ καὶ τὸν Μανιάτην, ποὺ ἦσαν ἀρχηγοὶ τοῦ Κ.Κ.Ε. Καρπενησίου. Αὐτοὶ ἐκάλεσαν ἀμέσως τὸν Τυροβολὰν καὶ τὸν ἔδειραν ἐνώπιον τοῦ Τσαγκάρη.

Ἀργότερα συνήντησα καὶ ἐγὼ τὸν Τυροβολὰν στὸν Πειραιᾶ καὶ μοῦ εἶπε ὅτι εἶχε πέσει στὴν δυσμένεια τοῦ Κόμματος.

Τί νὰ πρωτοθυμηθῶ; Αὐτὸς εἶναι ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης.

Αὐτοὶ ποὺ τὸν ὠνόμασαν «ΑΕΤΟ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ», ἤξεραν καὶ ξέρουν τὸ γιατί.

ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΗΛΙΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΣΤΙΑΤΟΡΟΣ, ΚΑΤΟΙΚΟΥ ΛΑΜΙΑΣ (ὁδὸς Δυοβουνιώτου 19)

Ὁ κ. Ἠλίας Ἀγγελόπουλος τοῦ Ἰωάννου, γεννήθηκε τὸ 1911 στὸ χωριὸ Μερκάδα Φθιώτιδος, διαμένει στὴν Λαμία καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δυοβουνιώτου ἀριθμ. 19 καὶ ἀσκεῖ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Ἑστιάτορος.

Κατὰ τὴν Κατοχὴ εἶχε συλληφθῆ ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς στὴν Μακρακώμη Φθιώτιδος, μαζὶ μὲ ἄλλα 150 ἄτομα, μετεφέρθη στὴν Θεσσαλονίκη καὶ ἐκρατήθη ὡς ὅμηρος εἰς τὸ ἐκεῖ Στρατόπεδον «ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ», εἰς ἀντίποινα διὰ τὸν φόνον δύο Γερμανῶν στρατιωτῶν στὰ Λουτρὰ Πλατυστόμου.

Ἐν συνεχείᾳ, μετεφέρθη στὸ Στρατόπεδον Θηβῶν, ἀπὸ ὅπου ἀπηλευθερώθη χάρις στὶς ἐνέργειές μου.

Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος εὐχαρίστως ἀπεδέχθη τὴν παράκλησίν μου νὰ ἀφηγηθῆ τὴν περιπέτειά του, προκειμένου νὰ καταχωρηθῆ στὸ βιβλίο μου.

Ἡ ἀφήγησίς του, ἡ ὁποία ἔγινε πρὸς τὸν υἱόν μου Φράνς, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μὲ συνέλαβαν στὴν Μακρακώμη Φθιώτιδος οἱ Γερμανοί, ἐνῷ ἐπέστρεφα μὲ τὸ λεωφορεῖο ἀπὸ τὸ χωριό μου.

Μᾶς συγκέντρωσαν ὅλους τοὺς ὁμήρους στὴν Πλατεῖα τῆς Μακρακώμης, περίπου 150 ἄτομα καὶ διεχώρισαν τὶς γυναῖκες ἀπὸ τοὺς ἄνδρες. Ἡ σύλληψίς μας ἔγινε εἰς ἀντίποινα γιὰ τὸν φόνο δύο Γερμανῶν στρατιωτῶν στὰ Λουτρὰ Πλατυστόμου.

Τὸ ἴδιο βράδυ μᾶς μετέφεραν στὸν Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ Στύρφακα, ὅπου μᾶς ἔκλεισαν σὲ φορτηγὰ βαγόνια καὶ μᾶς μετέφεραν στὴν Θεσσαλονίκη στὸ Στρατόπεδο τοῦ «Παύλου Μελᾶ».

Μετὰ ἀπὸ λίγες ἡμέρες μᾶς μετέφεραν στὸ Στρατόπεδο τῶν Θηβῶν, καὶ μᾶς ἔβαλαν σὲ καταναγκαστικὰ ἔργα.

Ἡ γυναίκα μου Ἐλευθερία, ὅταν ἔμαθε τὸν τόπο τῆς φυλακίσεώς μου, ἔτρεξε ἀμέσως στὴν Τίλλη, τὴν γυναῖκα τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, γιὰ νὰ τὴν παρακαλέση νὰ ἐνεργήση γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μου. Πράγματι, κατόπιν ἐνεργειῶν της, σὲ πολὺ σύντομο χρονικὸ διάστημα, ὁ Γερμανὸς Φρούραρχος τῆς Λαμίας ἔδωσε τὸ ἀποφυλακιστήριό μου στὴν γυναῖκα μου, γιὰ νὰ τὸ φέρη ἡ ἴδια στὴν Θήβα.

Μὲ τὴν ἐπίδειξη τοῦ ἀποφυλακιστηρίου στὸν διοικητὴν τοῦ Στρατοπέδου Θηβῶν, διετάχθη ἡ ἄμεσος ἀποφυλάκισίς μου.

Σημειωτέον, ὅτι στὸ Στρατόπεδο αὐτό, πολλοὶ ὅμηροι ἐκτελέσθηκαν ἢ πέθαναν ἀπὸ τὶς κακουχίες.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς παρούσης ἀφηγήσεώς μου, ἐκφράζω τὶς ἄπειρες εὐχαριστίες μου, στὸν γιατρὸ Λουκᾶ Τσαγκάρη καὶ τὴν ἀείμνηστη σύζυγόν του, γιατὶ ἡ σωτηρία μου ὀφείλεται σ' αὐτούς.

ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. ΝΤΟΥΜΑ, ΓΕΩΡΓΟΥ, ΚΑΤΟΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

Ὁ κ. Κων/νος Ντούμας τοῦ Δημητρίου, εἶναι σήμερα 71 ἐτῶν καὶ ζῇ μὲ τὴν οἰκογένειά του στὸ χωριὸ Γραμμένη Φθιώτιδος καὶ ἀσκεῖ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γεωργοῦ.

Τὴν 5.4.1943 συνελήφθη ἀπὸ τὰ Γερμανικὰ «SS» μαζὶ μὲ ἄλλους 60 συγχωριανούς του καὶ ὡδηγήθησαν κατ' ἀρχὰς στὸν Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ Στύρφακα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μὲ ἄλλους ὁμήρους πατριῶτες, μέσα σὲ κλειστὰ φορτηγὰ βαγόνια, μετεφέρθησαν στὸ Στρατόπεδο «ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ» τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἀπὸ ἐκεῖ, τοὺς μετέφεραν στὸ Στρατόπεδο τῶν Θηβῶν καὶ τὴν 2αν Ἰουνίου 1943, ἀπελύθη μαζὶ μὲ 10 -12 συγκρατουμένους του, κατόπιν ἐνεργειῶν μου στὶς Γερμανικὲς Ἀρχὲς Λαμίας.

Ὁ κ. Κων. Ντούμας ἀφηγήθη τὴν περιπέτειά του στὸν υἱόν μου Φράνς, προκειμένου νὰ καταχωρηθῇ στὸ βιβλίο μου.

Ἡ ἀφήγησίς του ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τὴν 5ην Ἀπριλίου 1943 εἰσέβαλε στὸ χωριό μου Γραμμένη μία φάλαγγα Γερμανῶν SS. Ἐγὼ φύλαγα τὸ ποίμνιό μου, τὸ ὁποῖον ἐγκατέλειψα μόλις ἀντιλήφθηκα τοὺς Γερμανοὺς καὶ ἔτρεξα πρὸς τὸ σπίτι μου, φωνάζοντας συγχρόνως πρὸς τοὺς χωριανούς μου νὰ μὴν ἐγκαταλείψουν τὸ χωριό.

Σκέφθηκα, ὅτι ἐὰν οἱ κάτοικοι φύγουν ἀπὸ τὸ χωριό, θὰ ἦταν χειρότερα, διότι θὰ ἐνοχοποιούσαμε τοὺς ἑαυτούς μας καὶ οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ μῖσος θὰ ἔκαιγαν τὸ χωριό.

Ἀμέσως μὲ τὴν εἴσοδον τῶν Γερμανῶν στὸ χωριό, συνελήφθην ἀπὸ τοὺς πρώτους καὶ μαζὶ μὲ ἄλλους 60 χωριανούς, μᾶς συγκέντρωσαν στὴν θέσι «ἁλώνια Κατσαδούρου».

Ὁ Γερμανὸς Ταγματάρχης ζήτησε ἀμέσως ἕναν ὁδηγὸ γιὰ τὴν περιοχὴ καὶ τότε ἐγὼ προσεφέρθην νά... ἐξυπηρετήσω τὴν κατάστασι.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα φοροῦσα ἕνα στρατιωτικὸ χιτώνιο, ποὺ τὸ

εἶχα ἀπὸ τὴν 'Αλβανία, ὅταν πολεμοῦσα τὸν 'Ιταλὸ ἐπιδρομέα. Μὲ ὑπερηφάνεια εἶδα 3 - 4 Γερμανοὺς ἀξιωματικοὺς νὰ περιεργάζωνται τὸ στρατιωτικό μου χιτώνιο.

Ἕνα τμῆμα τῶν Γερμανῶν ἀνεχώρησε μαζὶ μὲ τοὺς συλληφθέντας, ἐκτὸς ἀπὸ ἐμένα. Οἱ ὧρες περνοῦσαν καὶ ἡ ἀγωνία μου μεγάλωνε. Ζήτησα τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν Ταγματάρχη, γιὰ νὰ πάω στὸ σπίτι μου νὰ πάρω κἄτι νὰ φάω. Καὶ μοῦ τὴν ἔδωσε, δίδοντας μαζί μου καὶ τὸν ἱπποκόμο του γιὰ νὰ μὲ φυλάη.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωΐ μᾶς μετέφεραν στὸν Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ Στύρφακα, ὅπου ἕνας Γερμανὸς ἀξιωματικός, μέσῳ διερμηνέως μᾶς ἀνέκρινε γιὰ τοὺς ἀντάρτες.

Ὅταν ἦλθε ἡ σειρά μου, ἐγὼ ἀπήντησα ὅτι εἶμαι ἕνας βοσκὸς καὶ τίποτε ἄλλο, ἀλλὰ καὶ στρατιώτης τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ μὴν περιμένη ἀπάντησι. Ὁ 'Αξιωματικὸς βλέποντας τὸ χιτώνιό μου, μὲ ρώτησε σὲ ποιό μέτωπο ὑπηρέτησα. Τοῦ ἀπήντησα ὅτι πολέμησα στὸ Τεπελένι.

'Απὸ τὸν Σταθμὸ Στύρφακα μᾶς μετέφεραν στὸν Σταθμὸ Λιανοκλαδίου, ὅπου ἦσαν καὶ ἄλλοι 240 περίπου ὅμηροι μέσα σὲ συρματοπλέγματα.

Κατὰ τὶς βραδινὲς ὧρες, ἡ συμπεριφορὰ τῶν Γερμανῶν φρουρῶν ἄλλαξε αἰφνιδίως καὶ ἐλήφθησαν αὐστηρὰ μέτρα ἀσφαλείας. Ὅπως μάθαμε ἀργότερα, εὑρέθησαν τὰ κεφάλια τῶν τριῶν ἀγνοουμένων Γερμανῶν στρατιωτῶν εἰς τὸ χωριὸ Τρίλοφον (Κούρνοβο).

Τόσον οἱ ὅμηροι, ὅσον καὶ οἱ ἐκτὸς τῶν συρματοπλεγμάτων συγγενεῖς των, ἤρχισαν νὰ συζητοῦν καὶ νὰ ἀναφέρουν τὸ ὄνομα τῆς Τσαγκάραινας, γιὰ νὰ πάη κἄποιος ἢ κάποιοι νὰ τῆς μιλήσουν, γιὰ νὰ προσπαθήση νὰ μᾶς σώση.

Οἱ Γερμανοὶ μᾶς φόρτωσαν σὲ φορτηγὰ βαγόνια καὶ μᾶς κλείδωσαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μᾶς μετέφεραν στὸ Στρατόπεδον «Παῦλος Μελᾶς» στὴν Θεσσαλονίκη. 'Εκεῖ ἔμεινα 10 - 15 ἡμέρες καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, μὲ μετέφεραν γιὰ καταναγκαστικὰ ἔργα στὸν Σταθμὸ τῶν Θηβῶν.

Τὴν 2α 'Ιουνίου ἦλθε ἕνα ἀποφυλακιστήριο ἀπὸ τὴν Λαμία, γιὰ μένα καὶ ἄλλους 12 ἀκόμη ὁμήρους καὶ ἔτσι ξαναγύρισα μὲ πολλὲς περιπέτειες στὸ χωριό μου.

Σὲ ὅλο τὸ διάστημα τῆς κρατήσεώς μου, συνεχῶς ψιθυρίζετο μεταξὺ τῶν κρατουμένων, ὅτι ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης καὶ ἡ γυναίκα του, ἔδιναν καθημερινῶς μάχη γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι ὅλων τῶν ὁμήρων.

Τὸ δηλώνω αὐτὸ δημοσίως καὶ ὅλοι οἱ διασωθέντες εἶναι μάρτυρές μου, ὅτι στὸ ζεῦγος Τσαγκάρη ὀφείλεται ἡ ζωὴ ὅλων μας.

ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΕΜΜ. ΑΠ. ΚΑΡΑΝΔΡΕΑ, ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΤΕΧΝΟΥ, ΚΑΤΟΙΚΟΥ ΛΑΜΙΑΣ, (ΟΔΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΟΥ 4)

Ὁ φίλος καὶ κουμπάρος μου Ἐμμανουὴλ Καρανδρέας, δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν γνωστὸν σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα ἔμπορο - βιοτέχνη καὶ κατασκευαστὴ τῶν φηφισμένων «Προϊόντων Λαμίας».

Μὲ τοὺς νόστιμους κουραμπιέδες του, τὶς ἁγνὲς χυλοπίτες καὶ τοὺς τραχανάδες του, μέχρι καὶ τὰ λουκούμια του, ποὺ «κατετρόπωσε» καὶ τοὺς Πατρινοὺς ἀκόμη, ἔχει γίνει ὁ πλέον «γλυκὸς» καὶ «εὔγευστος» ἐπαγγελματίας καὶ τὸ ὄνομά του πανελληνίως κυκλοφορεῖ, κυριολεκτικά, ἀπὸ στόμα... σὲ στόμα!...

Ὁ καλός μου φίλος, ποὺ σήμερα ἄγει αἰσίως τὸ 81ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, στὴν περίοδο τῆς Κατοχῆς, εἶχε μιὰ σοβαρὴ περιπέτεια, ποὺ παρ' ὀλίγον νὰ τοῦ στοιχίση τὴν ζωήν.

Συνελήφθη ὁπλοφορῶν ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς καὶ καταδικάσθηκε ἀπὸ Στρατοδικεῖο σὲ φυλάκισι 4 ἐτῶν. Φυλακίσθηκε στὶς φυλακὲς Λαρίσης, Βόλου καὶ Λαμίας καὶ διεσώθη ἀπὸ βέβαιον θάνατον μαζὶ μὲ ἕνα ἄλλον συγκρατούμενόν του, κατόπιν ἐγκαίρου παρεμβάσεώς μου στὶς Γερμανικὲς Ἀρχὲς Λαμίας.

Ἡ ἀφήγησις τοῦ κ. Ἐμμαν. Καρανδρέα ἔχει ὡς ἑξῆς:

Στὶς 20 Μαΐου 1941 μὲ συνέλαβαν τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα κατοχῆς νὰ ὁπλοφορῶ καὶ μὲ μετέφεραν στὸ Γερμανικὸ στρατοδικεῖο Λαρίσης, ὅπου καὶ καταδικάστηκα ὡς ἔνοχος ὁπλοφορίας σὲ φυλάκισι 4 ἐτῶν.

Κρατήθηκα στὶς φυλακὲς Λαρίσης καὶ κατόπιν τοῦ Βόλου κάτω ἀπὸ ἐφιαλτικὲς συνθῆκες διαβιώσεως καὶ μεταφέρθηκα ἔπειτα στὶς φυλακὲς Λαμίας. Ἀκόμη πιὸ ἀπελπιστικὴ ἀπὸ πλευρᾶς συνθηκῶν διαβιώσεως, ἦταν ἡ διαρκὴς ἀγωνία γιὰ τὸ μέλλον, διότι συχνότατα ἐγένοντο ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς ἐκτελέσεις κρατουμένων εἰς ἀντίποινα.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν γνωστὴ σὲ ὅλη τὴν Κεντρικὴ Ἑλλάδα ἡ δρᾶσις τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη καὶ τῆς συζύγου του Τίλλης, οἱ ὁποῖοι ἔσωσαν μὲ τὴν μεσολάβησί τους ἀπὸ βέβαιο θάνατο, πολλοὺς συλληφθέντας καὶ καταδικασθέντας ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Ἐζήτησα μέσῳ τῶν συγγενῶν μου τὴν βοήθειά τους, διότι

διαισθανόμουν ὅτι ἦταν ἀδύνατον νὰ ἐκτίσω ὁλόκληρη τὴν ποινή μου στὶς φυλακὲς καὶ νὰ βγῶ ζωντανός.

Καὶ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ὁ ἡρωϊκὸς γιατρὸς καὶ ἡ σύζυγός του ἔκαναν τὸ θαῦμα τους.

Κατὰ τὴν ἀποχώρησι τῶν Ἰταλῶν, κατόπιν συνθηκολογήσεως, οἱ Γερμανοὶ ἀπελευθέρωσαν ὅσους κρατουμένους εἶχαν φυλακισθῆ ἀπὸ τοὺς Ἰταλούς, τοὺς «Ἰταλοκρατούμενους».

Μὲ ἐνέργειες τοῦ ζεύγους Τσαγκάρη, οἱ ὁποῖοι πῆραν ἐπάνω τους, μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς τους, κάθε εὐθύνη γιὰ μένα, πρὸς τὸν Γερμανὸ διοικητή, κάνοντας ἐπισφαλῆ τὴν θέσι τους σὲ περίπτωσι... προδοσίας τοῦ ἐπιχειρήματος, μεταφέρθηκα στὰ μητρῶα σὰν «Ἰταλοκρατούμενος» καὶ ἀπελευθερώθηκα ἀπὸ τὴν φυλακή.

Μαζὶ μὲ μένα, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἀπελευθερώθηκε καὶ ἕνας ἄλλος κρατούμενος ἡλικιωμένος, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἔξοδό μας ἀπὸ τὴν φυλακὴ μὲ φιλοῦσε κατασυγκινημένος κλαίγοντας καὶ λέγοντας: «Ποῦ θὰ ϐρῶ παλληκάρι μου μιὰ φωτογραφία τοῦ γιατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, νὰ τὴν βάλω στὰ εἰκονίσματα τοῦ σπιτιοῦ μου;».

Ἡ ἀποφυλάκισίς μου ἦταν καθοριστικὴ γιὰ τὴν ζωή μου, διότι τὸ βράδυ τῆς ΙΔΙΑΣ ΗΜΕΡΑΣ οἱ Γερμανοὶ ἐξετέλεσαν μὲ ἀπαγχονισμὸ ὅλους τοὺς ἐναπομείναντας ἄνδρας κρατουμένους τῆς φυλακῆς Λαμίας καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς καὶ μία κοπέλλα.

Τὴν ζωή μου, λοιπόν, ὀφείλω κυριολεκτικὰ στὸ ζεῦγος Τσαγκάρη καὶ μιὰ τέτοιου μεγέθους ὑποχρέωσις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ξεπληρωθῆ. Ἔκτοτε, μέχρι σήμερα καὶ γιὰ πάντα μὲ συνδέουν μὲ τοὺς σωτῆρες μου, βαθειὰ αἰσθήματα ἐκτιμήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης. Ἡ ἡρωϊκὴ Τίλλη μὲ στεφάνωσε, βάφτισε τὸν γιό μου, καὶ μοῦ παρεῖχε κάθε δυνατὴ ὑποστήριξι καὶ στὴν μετέπειτα ζωή μου.

Ὁ Θεὸς ἂς εὐλογῆ τὸ ἔργο τέτοιων ἡρωϊκῶν τέκνων τοῦ Ἔθνους μας, σὰν τὸν γιατρὸ Λουκᾶ Τσαγκάρη καὶ ἂς ἀναπαύση τὴν ψυχὴ τῆς ἀειμνήστου ἀκούραστης καὶ ἀξίας συζύγου του Τίλλης.

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 14.10.1984

ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ ΜΕΓΑΛΙΟΥ, ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ, ΚΑΤΟΙΚΟΥ ΛΑΜΙΑΣ

Ὁ Ἀνάργυρος Μεγαλιὸς εἶναι σήμερα συνταξιοῦχος τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης καὶ ὑπηρέτησε γιὰ πολλὰ χρόνια στὸ Ὑποκατάστημα τῆς Λαμίας.

Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1941 συνελήφθη ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς μαζὶ

μὲ ἄλλους πατριῶτες, διότι μετεῖχε —ὅπως τοὐλάχιστον μοῦ ἀποκάλυψε— στὴν ἀντιστασιακὴ ὀργάνωσι τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. καὶ μετήχθη αὐθημερὸν στὶς φυλακὲς Λειβαδιᾶς, προκειμένου νὰ ἐκτελεσθῆ.

'Από τὴν μητέρα του, ἡ ὁποία εἶναι ἐξαδέλφη τοῦ πατέρα μου, πληροφορήθηκα τὰ τῆς συλλήψεώς του καὶ μεταγωγῆς του στὶς φυλακὲς Λειβαδιᾶς.

'Επεκοινώνησα ἀμέσως μὲ τὸν Στρατιωτικὸ Διοικητὴ Λαμίας, ὁ ὁποῖος ἔδωσε ἐντολὴ στὸν Λοχία Χὰνς Μόρπερ, νὰ στείλη ἐπεῖγον Σῆμα μὲ τὸν ἀσύρματο στὶς Στρατιωτικὲς 'Αρχὲς Λειβαδιᾶς, γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ Μεγαλιοῦ καὶ τῶν ἄλλων συγκρατουμένων του, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν καὶ ὁ γείτονάς μου μακαρίτης Γ. Σατρατζέμης.

Μετὰ τὴν λῆψιν τοῦ Σήματος, τόσον ὁ 'Ανάργυρος Μεγαλιός, ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι ὅμηροι ἐπέστρεψαν στὴν Λαμία ἐ λ ε ύ θ ε ρ ο ι καὶ δὲν εἶχαν τὴν τύχην τῶν ἄλλων συγκρατουμένων τους, οἱ ὁποῖοι ἐξετελέσθησαν εἰς τὸν Καρακόλιθον τῆς Βοιωτίας, ἐπὶ τῆς παλαιᾶς ἐθνικῆς ὁδοῦ Λεβαδείας - 'Αραχώβης.

'Η ἔγγραφος ἐξιστόρησις τῆς περιπετείας τοῦ 'Αναργύρου Μεγαλιοῦ ἔχει ὡς ἑξῆς:

'Από τὶς Γερμανικὲς ἀρχὲς κατοχῆς συνελήφθην τὴν 23ην 'Απριλίου 1944, ἡμέρα Κυριακή, ἔπειτα ἀπὸ «μπλόκο» ποὺ ἔγινε στὴν ἀνατολικὴ περιοχὴ τῆς πόλεώς μας καὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους συλληφθέντες πατριῶτες μᾶς ὡδήγησαν στὶς λειτουργοῦσες τότε ἐδῶ φυλακές.

Μετὰ ἀπὸ 3 ἡμέρες, τὸ ἀπόγευμα τῆς 26ης 'Απριλίου 1944, χωρὶς καμμιὰ ἄλλη προειδοποίησι (ἀνάκρισι κ.λπ.), μᾶς ἐπεβίβασαν στὰ Γερμανικὰ αὐτοκίνητα γιὰ νὰ μᾶς μεταφέρουν σὲ ἄγνωστη περιοχή. Ἡ Θεία Πρόνοια μὲ φώτισε νὰ κόψω τὰ σχοινιὰ ἀπὸ τὸ σκέπαστρο τοῦ αὐτοκινήτου, ὁπότε ἔγινε ἀμέσως ἀντιληπτὸ ἀπὸ τοὺς παρακολουθοῦντας μὲ ἀγωνία τὰ γεγονότα συμπολῖτες μας, ὅτι βρισκόμουνα κι ἐγὼ ἀνάμεσα σ' ἐκείνους ποὺ οἱ κατακτηταὶ ἔσερναν γιὰ σφαγή. 'Αργὰ πλέον τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας φθάσαμε στὴν πόλι τῆς Λειβαδιᾶς, ὅπου καὶ μᾶς ἔκλεισαν στὶς ἐκεῖ φυλακές. Τὰ μεσάνυχτα περίπου ἦλθαν καὶ μὲ ἀπεμόνωσαν σ' ἕνα ἄλλο κελλὶ μὲ ἄλλους ἐκεῖ κρατουμένους.

Χαράματα ἄκουσα νὰ παίρνουν τοὺς ἡρωϊκοὺς πατριῶτες μας γιὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσουν στὸν τόπο τῆς θυσίας των.

'Αργὰ τὸ πρωῒ μᾶς ἐπέτρεψαν νὰ βγοῦμε στὸ προαύλιο τῶν φυλακῶν κι ἔτρεξα ἀμέσως νὰ προσευχηθῶ στὸ ἐκεῖ εὑρισκόμενο ἐκκλησάκι τοῦ 'Αγίου 'Ελευθερίου. Περὶ ὥραν 10ην πρωϊνὴν τῆς

27ης 'Απριλίου, μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους 6 διασωθέντας (Κωνσταντίνου, Σατρατζέμη κ.λπ.) μᾶς μετέφεραν ξανὰ στὴν πόλι μας καὶ μᾶς ἄφησαν πλέον ἐλευθέρους. Τὴν διάσωσί μου καὶ τὴν ζωή μου ὀφείλω ἀποκλειστικὰ στὴν οἰκογένεια τοῦ γιατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ μητέρα μου, μαζὶ μὲ ἄλλους συγγενεῖς, μόλις πληροφορήθηκαν ὅτι πράγματι ἤμουνα κι ἐγὼ μέσα στὰ γερμανικὰ αὐτοκίνητα, ἔτρεξαν νὰ παρακαλέσουν γιὰ τὴν σωτηρία μου, ἐπικαλούμενοι τῶν ἁγνῶν ἀνθρωπιστικῶν της αἰσθημάτων.

Μέσα στὶς λίγες αὐτὲς γραμμές, προσεπάθησα ἀπὸ ὅ,τι θυμᾶμαι, ἔπειτα ἀπὸ 40 χρόνια, νὰ ἐξιστορήσω τὰ τραγικὰ ἐκεῖνα γεγονότα, μὲ τὴν εὐχὴ νὰ μὴν γνωρίσουν ποτὲ οἱ ἐπερχόμενες γενιὲς ὅ,τι ἡ δική μας γενιὰ ὑπέφερε τὰ δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια. Θεωρῶ ὑποχρέωσί μου, νὰ ἐκφράσω γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὴν εὐγνωμοσύνη μου πρὸς τὴν οἰκογένεια Λ. Τσαγκάρη καὶ ἰδιαίτερα πρὸς τὴν σύζυγό του Τίλλη, ἡ ὁποία, σὰν μητέρα, ἔνοιωσε τὸν ἀβάστακτο πόνο μιᾶς πονεμένης μάνας γιὰ τὸ μονάκριβο παιδί της. 'Επίσης, παρακαλῶ τὸ Θεὸ νὰ εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα τῆς Βοιωτικῆς γῆς ποὺ σκεπάζει τοὺς ἐκτελεσθέντας ἐκεῖ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς πατρίδας μας ἀδελφοὺς πατριῶτες. Ἂς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη των.

ΑΦΗΓΗΣΙΣ Τοῦ Γερμανου Δημοσιογράφου κ. HANS MORPER, πρώην Λοχίου τῆς Γερμανικῆς ΒΕΡΜΑΧΤ καὶ κατοίκου τῆς πόλεως BAMBERG τῆς Δυτικῆς Γερμανίας.

Ὁ Γερμανὸς δημοσιογράφος Hans Morper, κάτοικος τῆς Βαυαρικῆς πόλεως Bamberg τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, ὑπηρέτησε κατὰ τὴν Κατοχὴ στὴν Λαμία εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Stadtkommandantur.

Ἦταν ἕνας πολιτισμένος καὶ εὐγενικὸς ἄνθρωπος καὶ πολὺ φιλέλλην, ὁ ὁποῖος, παρὰ τὸ μικρὸν τοῦ ἀξιώματός του, βοήθησε πάρα πολὺ τὴν «ἑλληνικὴ ὑπόθεσι».

'Αρκετὰ χρόνια μετὰ τὴν Κατοχή, ἦλθε στὴν Λαμία, ὡς φιλοξενούμενός μου καὶ ἔμεινε στὸ σπίτι μου μερικὲς ἡμέρες.

Ὅταν θέλησε νὰ πάη στὴν 'Αθήνα, γιὰ νὰ ἐπισκεφθῆ τὶς ἑλληνικὲς ἀρχαιότητες, ἐπεφόρτισα τὸν ἐκεῖ διαμένοντα ἀνεψιόν μου, κ. Κων/νον Μητσόπουλον, ὁ ὁποῖος γνωρίζει ἀρκετὰ ἀπὸ ἀρχαία ἱστορία καὶ Ἑλληνικὴ Μυθολογία καὶ μπορεῖ νὰ συνεννοῆται εἰς τὴν γερμανικήν, νὰ τὸν διευκολύνη στὴν περιήγησί του.

Μετὰ ἀπὸ μιὰ ὁλοήμερη, κοπιαστικὴ καὶ «ἐπιτροχάδην» περι-

πλάνησιν εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους, καὶ κατὰ τοὺς «ὁρισμοὺς τοῦ Ξενίου Διός», κατέληξαν τὸ βράδυ σὲ ἕνα γραφικὸ ταβερνάκι τῆς Πλάκας, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς Ἀκροπόλεως, γιὰ τὴν ἀπαραίτητη «σπονδὴ στὸ Βάκχο» καὶ τὴν ἀκουστικὴν τέρψιν, ἀπὸ τοὺς ἤχους μιᾶς νοσταλγικῆς κιθάρας, κἄποιου τροβαδούρου τῆς Ἀθήνας.

Ὁ Γερμανὸς δημοσιογράφος κ. Hans Morper μαζὶ μὲ τὸν ἀνεψιόν μου κ. Κων. Μητσόπουλον.

Ἐκεῖ, «μεταξὺ τυροῦ καὶ ἀχλαδιοῦ» καὶ μὲ τὴν τερψιλαρύγγιον συνοδείαν τῆς «ἀγνῆς κεχριμπαρένιας», ὁ φιλοξενούμενός μας δημοσιογράφος ξαναθυμήθηκε τὰ χρόνια ποὺ ὑπηρέτησε ὡς Λοχίας στὴν Λαμία καὶ τὰ ἀφηγεῖται:

«Εἶμαι ἐπαγγελματίας δημοσιογράφος καὶ κατάγομαι ἀπὸ τὴν Bamberg τῆς Βορείου Βαυαρίας, ποὺ ὑπῆρξε κατὰ τὸ παρελθὸν ἡ πιὸ σημαντικὴ πόλις τῆς Ἄνω Φραγκονίας (Ober Franken) καὶ ἡ ἵδρυσίς της χρονολογεῖται ἀπὸ τὸν 10ον μ.Χ. αἰῶνα.

Τὸ ὄνομά της ὀφείλεται στοὺς παλαιοὺς κόμητες Bamberg καὶ ἡ πόλις τῶν 80.000 κατοίκων της, εἶναι γεμάτη ἀπὸ τὰ παλαιὰ ἐρείπια τοῦ Altenburg καὶ ἄλλα ὡραῖα μνημεῖα.

'Από τὸ 1802 ἔχει ἐνσωματωθῆ στὸ Κρατίδιον τῆς Βαυαρίας, μετὰ τὴν εἰρήνη τοῦ Λούνεβιλ.

Ἡ παλαιὰ καὶ ἱστορικὴ αὐτὴ πόλις, ὑπῆρξε ἡ πατρίδα τοῦ πρώτου Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὄθωνος, ποὺ χρόνια τώρα ἀναπαύεται πλάϊ στὴν ἀγαπημένη του σύζυγο Βασίλισσα Ἀμαλία, μέσα σὲ χάλκινη σαρκοφάγο στὴν ὑπόγεια κρύπτη τῆς Ἐκκλησίας τῶν Θεατίνων τοῦ Μονάχου.

Ἀπὸ μικρὸς καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα μου μαθητικὰ χρόνια, οἱ ἑλληνισταὶ καθηγηταί μου στὸ μάθημα τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, μοῦ ἐνέπνευσαν μιὰ ἀκατανίκητη ἑλληνολατρεία, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τόσο γοητεύθηκα, ὥστε νὰ μὴν βλέπω τὴν ὥρα πότε θὰ μεγαλώσω καὶ νὰ βρεθῶ γρήγορα στὸν τόπο σας, σὰν προσκυνητὴς τῶν ἀθανάτων μνημείων τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ σας.

Δυστυχῶς, ὅμως, ἡ μοῖρα καὶ ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων τὸ ἔφερε, νὰ ἔλθω ἑκὼν - ἄκων στὸν τόπο σας, ὄχι σὰν προσκυνητής, ὅπως τὸ ἐπιθυμοῦσα ἀπὸ παιδί, ἀλλὰ σὰν «κατακτητής», ὅπως ἡ φιλοδοξία τοῦ Χίτλερ τὸ ἐπέβαλε.

Ὁ πρώην Λοχίας τῆς Βέρμαχτ καὶ νῦν δημοσιογράφος, Hans Morper, ὡς προσκυνητής τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων.

Κατὰ τὴν Κατοχὴ ὑπηρέτησα στὰ Γραφεῖα τῆς Stadtkommandantur τῆς Λαμίας, μιᾶς μικρῆς τότε γραφικῆς πόλεως, ποὺ ἀπέχει λίγα χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ τοποθεσία τῶν Θερμοπυλῶν,

ἕνα παλαιὸ μνημεῖον φιλοπατρίας καὶ αὐτοθυσίας τῶν Ἑλλήνων, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ὑποκλίνεται ὅλη ἡ ἀνθρωπότης.

Εὐτύχησα νὰ τεθῶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἀρίστων Γερμανῶν Ἀξιωματικῶν καὶ φιλελλήνων, ὅπως ὁ διοικητής μου Συντ/ρχης Ζιτσενστὸκ καὶ ὁ Ὑπασπιστής του Ταγματάρχης Πρέλλ, οἱ ὁποῖοι ἀπέφευγαν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ὅσο μποροῦσαν, τὰ σκληρὰ μέτρα καὶ τὰ ἀντίποινα ποὺ ἐπέβαλαν οἱ στρατιωτικοὶ κανονισμοί, εἰς βάρος ἀθώων Ἑλλήνων πολιτῶν, γιὰ πράξεις βίας κατὰ τῶν στρατευμάτων κατοχῆς. Καὶ τοῦτο, διότι κατὰ κανόνα, οἱ ὑπεύθυνοι τῶν βιαιοπραγιῶν καὶ δολιοφθορῶν, διέφευγαν τὴν σύλληψιν καὶ ἐκαλοῦντο οἱ ἀθῶοι νὰ πληρώσουν γιὰ τὶς πράξεις τῶν ἄλλων.

Ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος αὐτοῦ εἶναι, ὅτι ο ὐ δ ε ὶ ς Γερμανὸς ἀξιωματικός, ποὺ ὑπηρέτησε στὴν Λαμία, κάθησε στὸ σκαμνὶ τοῦ γνωστοῦ Δικαστηρίου τῆς γειτονικῆς μου Νυρεμβέργης, γιὰ νὰ δικασθῇ ὡς ἐγκληματίας πολέμου.

Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσω, ὅτι στὴν ματαίωσι πολλῶν ἀντιποίνων καὶ ἄλλων τραγικῶν καταστάσεων, βοήθησε καὶ ἡ θερμὴ πατριωτικὴ παρουσία καὶ ἐπιμονὴ τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη καὶ τῆς Γερμανίδας γυναίκας του Τίλλης.

Ὅσες φορὲς ἐπληροφοροῦντο γιὰ συλλήψεις συμπατριωτῶν τους ἀπὸ τὶς ὁμάδες ἐφόδου τῶν «SS», καὶ προγραμματισμοὺς ἐκτελέσεων πολιτῶν, ἔτρεχαν στὴν Kommandantur, παρακαλοῦσαν τοὺς ἀξιωματικούς, ἐπίεζαν ἢ καὶ ἀπειλοῦσαν ἀκόμη, πότε ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης καὶ πότε ἡ γυναίκα του Τίλλη, γιὰ νὰ σώσουν τὸν κόσμο.

Καὶ ἔσωσαν ἀπὸ ὅ,τι γνωρίζω πολλούς, πάρα πολλούς, ὅσους βεβαίως μπόρεσαν καὶ ὅσους πρόλαβαν. Θὰ πρέπει, νομίζω, οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς Λαμίας, νὰ τρέφουν μεγάλη ἐκτίμησι, ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴν προσφορά τους αὐτή.

Στὴν σωτηρία τῶν Ἑλλήνων τῆς Ρούμελης ἀπὸ θανατικὲς ἐκτελέσεις καὶ φυλακίσεις, βοήθηκε πολὺ καὶ ἡ παλαιὰ γνωριμία τοῦ κ. Τσαγκάρη μὲ τὸν Γερμανὸ Καθηγητὴ Δρ Φόλμπερ, τὸν ἐπωνομαζόμενον «Ζωγράφον τοῦ Πολέμου» καὶ στενὸν φίλον καὶ συνεργάτην τοῦ Φύρερ.

ΚΑΙ ΟΙ 50 ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

Κάποια μέρα, θυμᾶμαι, ἔφθασε τρέχοντας ἡ Τίλλη Τσαγκάρη στὴν Kommandantur καὶ ζήτησε ἀμέσως νὰ δῇ τὸν Διοικητή. Ἡ-

ταν κυριολεκτικὰ ἀναστατωμένη καὶ πολὺ τρομαγμένη καὶ ἡ ὄψις της ἔδειχνε ὅτι κἄτι τὸ πολὺ σοβαρὸ τῆς συνέβαινε.

Ὁ ὑπασπιστής, Ταγματάρχης Πρέλλ, προσεπάθησε νὰ τὴν καθησυχάση καὶ ἐγὼ ἔτρεξα να τῆς φέρω ἕνα ποτήρι νερό.

Μὲ φωνὴ τρεμάμενη ποὺ τὴν διέκοπταν λυγμοί, κατώρθωσε νὰ ψιθυρίση, ὅτι οἱ Ἰταλοὶ ἔπιασαν τὸν ἄνδρα της, μαζὶ μὲ ἄλλους 50 ἐπιστήμονας καὶ ἐπαγγελματίας φίλους του καὶ τοὺς ἔχουν κρατουμένους στὴν Ἰταλικὴ Διοίκησι τῆς Λαμίας.

Μόλις τὸ ἄκουσε ὁ Διοικητής μας ἔγινε θηρίο. Πῶς τόλμησαν οἱ Ἰταλοὶ νὰ συλλάβουν τόσον κόσμο, ὅλη τὴν ἀφρόκρεμα τῆς Λαμίας, χωρὶς νὰ τὸν ἐνημερώσουν;

Μὲ διέταξε νὰ πάω ἐπειγόντως στὴν Κομάντο Πιάτσα καὶ νὰ πῶ στὸν Διοικητὴ Συντ/ρχη Salvoni, νὰ ἀφήση ἀμέσως τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη, γιατὶ τὸν ἤθελε ἐπειγόντως γιὰ ἕνα σοβαρὸ περιστατικό.

Τόσο νευρίασε ὁ διοικητής μου, ὥστε ἀπέφυγε ὁ ἴδιος νὰ τὸν πάρη στὸ τηλέφωνο καὶ νὰ ἔχη μιὰ προσωπικὴ ἐπικοινωνία μαζί του.

Ἡ κ. Τσαγκάρη ἀντέδρασε στὴν ἐντολὴ τοῦ Διοικητοῦ, νὰ ἐλευθερώση μόνον τὸν ἄνδρα της. «Ὅλους θὰ τοὺς ἀφήσετε —ἐπέμενε— ὄχι μόνον τὸν ἄνδρα μου»!...

Τότε ὁ Συνταγματάρχης μας ἀναγκάσθηκε νὰ ἐπικοινωνήση μὲ τὴν Ἀνωτέρα Στρατιωτικὴ Διοίκησι Ἀθηνῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ μὲ τὸ Γερμανικὸ Ἐπιτελεῖο στὸ Βερολῖνο.

Δὲν γνωρίζω τί ἀκριβῶς διημείφθη, διότι ἐγὼ ἔφυγα τρέχοντας γιὰ νὰ συναντήσω τὸν Ἰταλὸ Συνταγματάρχη καὶ νὰ τοῦ μεταβιβάσω τὸ μήνυμα τοῦ Διοικητοῦ μου.

Ὅταν ἔφθασα στὴν Κομάντο Πιάτσα, μπῆκα ἀμέσως στὸ γραφεῖον τοῦ Διοικητοῦ, χωρὶς νὰ περιμένω νὰ μὲ ἀναγγείλη ὁ ὑπασπιστής του.

Μέσα στὸ γραφεῖο του εἶχε συγκεντρωμένους ὅλους τοὺς κρατουμένους καὶ τοὺς μιλοῦσε· μεταξὺ αὐτῶν διέκρινα καὶ τὸν γιατρὸ Τσαγκάρη, ὁ ὁποῖος τὴν στιγμὴ ἐκείνη εἶχε κἄποια ἀντιδικία μὲ τὸν Salvoni.

Ὁ Ἰταλὸς Διοικητὴς ἀρνήθηκε μὲ πεῖσμα νὰ ἐκτελέση τὴν ἐντολὴ ποὺ τοῦ μετεβίβασα καὶ ἐπέστρεψα ἄπρακτος καὶ ἀρκετὰ στενοχωρημένος ἀπὸ τὴν ἀρνητικὴν συμπεριφορὰν τοῦ Ἰταλοῦ.

Θὰ εἶχε περάσει ἀρκετὴ ὥρα, ὅταν μὲ ἐκάλεσε καὶ πάλι ὁ Διοικητής μου καὶ μὲ ἐπεφότισε νὰ πάω γιὰ δεύτερη φορὰ στὴν Ἰταλικὴ Διοίκησι, μὲ τὴν ἐντολὴ νὰ ἀπελευθερώσω ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐν

ἀνάγκη τοὺς κρατουμένους, διότι εἶχε ἔλθει τηλεφωνικὴ ἐντολὴ ἀπὸ τὸ Βερολῖνον.

Πῆγα καὶ πάλι τρέχοντας νὰ ἐκτελέσω τὴν διαταγή. Οἱ Ἰταλοί, τούτη τὴν φορά, δὲν ἔφεραν καμμιὰ ἀντίρρησι καὶ οὔτε ἦταν δυνατὸν νὰ εἶχαν ἀντίθετη γνώμη!...

ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Παρὰ τὴν στεγανότητα τῶν πληροφοριῶν, ἀπὸ κἄτι ἀκριτομύθιες μαθαίναμε τὰ δυσάρεστα τοῦ πολέμου. Τὰ μέτωπα, τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο, κατέρρεαν. Ὅλοι εἴχαμε συνειδητοποιήσει, ὅτι πάρα πολὺ γρήγορα θὰ παίρναμε τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς...

Κἄποια μέρα στὶς ἀρχὲς Ὀκτωβρίου ἂν θυμᾶμαι καλά, κάλεσε ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὑπαξιωματικοὺς στὸ γραφεῖο του ὁ διοικητής μας. Τὸ πρόσωπό του ἦταν πολὺ σοβαρὸ καὶ ἀνέκφραστο καὶ προμήνυε ὅτι κἄτι δυσάρεστο εἶχε νὰ ἀνακοινώση.

Ἐντελῶς ὠμά, χωρὶς προλόγους καὶ περιστροφές, μᾶς εἶπε ὅτι πρέπει νὰ προετοιμαζόμεθα γιὰ «σύμπτυξι» καὶ μᾶς ἔδωσε ὁδηγίες καὶ διαταγές, τί θὰ πρέπει ὁ καθένας μας νὰ κάνη, πρὶν πάρουμε τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

Στὸν Ταγματάρχη Πρὲλλ ἀνέθεσε τὴν εὐθύνη ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸ Μηχανικό, νὰ προβοῦν εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν πολεμεφοδίων καὶ τοῦ ἐν γένει στρατιωτικοῦ ὑλικοῦ, καθὼς καὶ τῶν στρατιωτικῶν μας ἐγκαταστάσεων, ὁδικῶν γεφυρῶν, σιδηροδρομικῶν σταθμῶν, ἀποθηκῶν κ.λπ. καὶ νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν πόλι μὲ τὰ τελευταῖα ὑποχωροῦντα Γερμανικὰ τμήματα.

Θυμᾶμαι ὅτι ὁ γιατρὸς Τσαγκάρης παρενέβη καὶ τὴν τελευταία στιγμὴ ἔσωσε ἀπὸ τὴν καταστροφὴ πολλὲς μὴ στρατιωτικὲς ἐγκαταστάσεις.

Ἀναχωρήσαμε ἀπὸ τὴν Λαμία τὰ ξημερώματα τῆς 18ης Ὀκτωβρίου 1944, χωρὶς νὰ συναντήσουμε πολλὰ προβλήματα στὸν δρόμο. Μόνον στὴν Γιουγκοσλαβία ἀνταλλάξαμε μερικοὺς πυροβολισμοὺς μὲ τοὺς παρτιζάνους τοῦ Τίτο.

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΟΥ ΕΛΕΓΕ ΠΑΝΤΑ:

«LERNE LEIDEN OHNE ZU KLAGEN»
Δηλαδή: ΜΑΘΕ ΝΑ ΥΠΟΦΕΡΗΣ,
ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΕΣΑΙ

ΔΕΝ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΙ
ΕΚΦΡΑΖΩ ΜΟΝΟΝ ΠΑΡΑΠΟΝΟΝ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΓΗΤΟΝ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑΝ

Ο ΠΑΠΠΟΥΣ

ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ

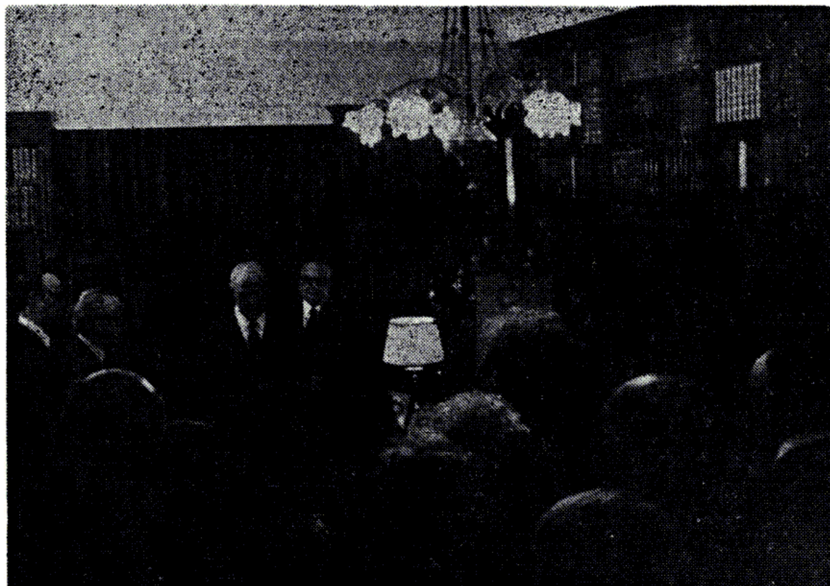
Ο ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ

Ὁ ἰατρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης, μὲ τὸν ἀρχηγὸ τῆς Ν.Δ., κ. Κ. Μητσοτάκην (ἄνω) καὶ τὸν τ. Ὑπουργὸν κ. Παλαιοκρασᾶν (κάτω).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ Α. ΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΗΝ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κων. Καραμανλῆς, κατὰ τὴν τελετὴν τῆς παραδόσεως τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ τ. Ὑπουργοῦ Ἀνδρέα Στράτου, εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων, δωρηθείσης ὑπὸ τῆς συζύγου του, κ. Νίας Στράτου, συγγενοῦς τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη. Ἀριστερὰ τοῦ κ. Καραμανλῆ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, κ. Ι. Ἀλευρᾶς, καὶ δεξιὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὁ ἰατρὸς Λ. Τσαγκάρης.

24ΩΡΕΣ ΤΑ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ Λ. ΤΣΑΓΚΑΡΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΠΟΝΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ

(β)

Αποστολή

Πῶς καὶ γιατί καταδικάστηκε ὁ «λεβέντης παπούς» τῆς Λαμίας

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΠΟΥ ΜΗΝΥΕΤΑΙ ΓΙΑΤΙ ΣΧΟΛΙΑΣΕ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

-Τή νύχτα πού κρατήθηκα στή Χωροφυλακή έγραφα ποιήματα

Ἡ Βραδυνή

Ἡ Βραδυνή

7 μῆνες σέ γιατρό ἐπειδή ἔβρισε τόν «Ἀλλαγή»

ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

Σέ δίκη ὁ πατριώτης γιατρός Λ. Τσαγκάρης

ΕΣΤΙΑ

Ο ΚΟΣΜΟΣ

Ὁ "λεβέντης παπούς" τῆς Λαμίας μετά τήν καταδίκη

Αυριανή

-7 μῆνες φυλακή σε γιατρό που εξύβρισε την Κυβέρνηση

ΦΩΝΗ

Ἀθωώθηκε ὁ γιατρός πού εἶχε κατηγορηθεῖ γιά περιύβριση ἀρχῆς

Σχόλια καὶ ρεπορτὰζ Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων ἀπὸ τὴν δίκην τοῦ Πλημμελειοδικείου Λαμίας.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ

ΣΤΙΣ 14 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΣΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Δικάζεται ὁ ἰατρός Λουκᾶς Τσαγκάρης γιά ἐξύβρισι τοῦ Πρωθυπουργοῦ

Ποιός εἶναι ὁ κατηγορούμενος - Ἔκκλησι τῆς Ἐπιτροπῆς Ρουμελιωτῶν Ἐπιστημόνων γιά συμπαράστασι

Πῶς ἀκριβῶς ἔχει ἡ ὑπόθεσις

Παρών ὁ νέος ἐφιάλτης

ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΦΟΡΤΗΓΑ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ

ΑΝΕΞΑΡΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΟ Β

ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑ ΤΙΜΙΟΝ ΕΛΛΗΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΩΤΗΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΙΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΚΑΖΟΜΕΝΟΝ ΣΥΜΠΟΛΙΤΗΝ ΜΑΣ ΙΑΤΡΟΝ ΛΟΥΚΑΝ ΤΣΑΓΚΑΡΗΝ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΛΑΜΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΔΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΛΑΜΙΑ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑ ΤΙΜΙΟΝ ΕΛΛΗΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΩΤΗΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΙΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΚΑΖΟΜΕΝΟΝ ΣΥΜΠΟΛΙΤΗΝ ΜΑΣ ΙΑΤΡΟΝ ΛΟΥΚΑΝ ΤΣΑΓΚΑΡΗΝ ΠΟΥ ΔΙΚΑΖΕΤΑΙ ΤΗΝ 14ην ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ε.ε. ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΕΞΥΒΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘ)ΡΓΟΥ κ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ἱερό χῶρο τῆς Θέμιδος

ΜΙΑ ΔΙΚΗ ΜΑΜΟΥΘ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ

Μέ κατηγορούμενο τόν ἐκλεκτό συμπολίτη μας γιατρό ΛΟΥΚΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ γιά ἐξύβρισι τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Δημοσιεύματα διαφόρων ἐφημερίδων, ἐν ὄψει τῆς δίκης ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν.

ΣΧΟΛΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟΝ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ

για ν… στη…

ΤΟ ΒΑΝ

Αρπάχτηκαν 2 ηλικιωμένοι για τα πολιτικά

ΑΘΩΟΣ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΓΙΑ ΕΞΥΒΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΟΡΡΑΣ

Τρίτη, 15 Νοεμβρίου 1983

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

Τα... περήφανα αυτιά του μηνυτή αθώωσανε τον κατηγορούμενο

Τα εύτράπελα της πρασινοκρατίας

Κάθισαν γιατρό στό σκαμνί μέ μήνυση οπαδού τοῦ Ἀνδρέα πού ἦταν περήφανος στ' αὐτιά!

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Τρίτη 15 Νοεμβρίου 1983

Ο μάρτυρας βαρήκοος... ο κατηγορούμενος αθώος

«Ο «λεβέντης πατούς» της Λαμίας»

ΒΡΑΔΥΝΗ Τρίτη 15 Νοεμβρίου 1983

24 ΩΡΕΣ ΤΑ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Ἀθωώθηκε ὁ γιατρός Λ. Τσαγκάρης

ΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΔΕΝ ΔΕΧΘΗΚΕ ΟΤΙ ΕΞΥΒΡΙΣΕ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

Πρακτικά: ΤΗΛ. ΓΑΡΙΟΣ ΕΝΝΥ ΜΑΓΙΑΣΗ

ΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΑ ΑΘΩΩΣΕ ΤΟΝ ΙΑΤΡΟ ΛΟΥΚΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ἀθῶος ὁ κ. Τσαγκάρης γιὰ τὴν «ἐξύβριση» τοῦ πρωθυπουργοῦ

ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ

Τρίτη 15 Νοεμβρίου 1983

Ἀθῶος ὁ γιατρός πού κατηγορεῖτο ἀπό ...βαρύκοο ὅτι ἔβρισε τόν Ἀνδρέα!

Σχόλια καὶ ρεπορτὰζ τῶν Ἀθηναϊκῶν Ἐφημερίδων ἀπὸ τὴν ἀθώωσιν εἰς τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν.

ΣΧΟΛΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΚΗΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟΝ

ΕΘΝΟΣ

ΔΥΟ 80ΧΡΟΝΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟΙ ΣΤΟ ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ

Ξανάζησαν τον Εμφύλιο

Της ΜΙΜΗΣ ΤΟΥΦΕΞΗ

ΟΙ ΒΡΥΚΟΛΑΚΕΣ της «Εθνικοφροσύνης» αναβίωσαν χτες στην αίθουσα του Γ' Τριμελούς Εφετείου, στα πλαίσια μιας πολιτικής δίκης με κεντρικούς ήρωες δύο ογδοντάχρονους. Που το μόνο κοινό τους ήταν η ηλικία.

Διέφεραν στην τάξη, στη μόρφωση και, το κυριότερο, στην ιδεολογία.

Ο κατηγορούμενος, που αθωώθηκε τελικά από την κατηγορία της περιύβρισης του Πρωθυπουργού, είναι ο γιατρός της Λαμίας κ. Λουκάς Τσαγκάρης – είχε καταδικαστεί πρωτόδικα στη φυλάκιση επτά μηνών – που έλαβε μέρος, όπως είπε, σε όλους τους εθνικούς αγώνες και πιστεύει ότι οι δικαστές και η Χωροφυλακή έσωσαν την Ελλάδα.

18 Ευαγγέλια...

Αγκαλιές

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ο γιατρός «έβρισε» τον πρωθυπουργό αλλά αυτός που τ' άκουσε δεν... άκουγε

Π. ΚΕΛΑΙΔΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΑΠΟ ΤΟ Α' ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ

'Ηθωώθη πανηγυρικῶς ὁ «'Αετός τῆς Ρούμελης»

● ΕΚΑΤΗΓΟΡΕΙΤΟ ΓΙΑ ΕΞΥΒΡΙΣΙ ΤΟΥ κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΗΘΩΩΘΗ χθές πανηγυρικῶς ἀπό τό Α' Τριμελές Ἐφετεῖο ὁ «ἀετός τῆς Ρούμελης» Λουκᾶς Τσαγκάρης, ἰατρός, πού ἐκατηγορεῖτο ὅτι ἐξύβρισε τόν κ. Πρωθυπουργό. Τό Δικαστήριο τόν ἀθώωσε διότι δέν ἐπείσθη ὅτι εἶπε ὅσα κατηγοροῦν, ὅτι ἐξεστόμησε. (Πρωτοδίκως εἶχε καταδικασθῆ σέ 7μηνη φυλάκισι).

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΣΤΗΝ «Ε.Ω.»

ΤΑΣΟΣ ΛΟΥΚΑΣ

Αθώος ο γιατρός που έβρισε τον πρωθυπουργό

ΕΣΤΙΑ

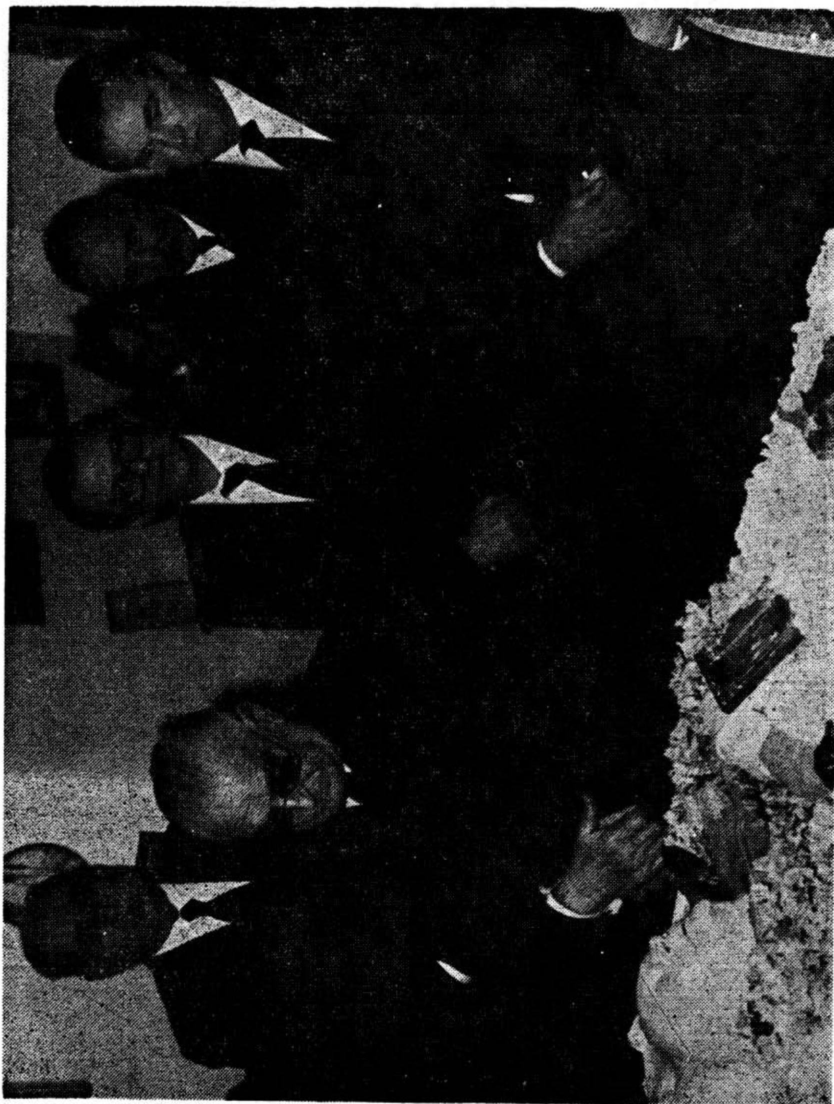
ΗΘΩΩΘΗ Ο ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΕΙΣ ΔΙΑ ΕΞΥΒΡΙΣΙΝ ΤΟΥ κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Τὸ Τριμελὲς Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν ἠθώωσε χθὲς τὸν ἐκ Λαμίας Λουκᾶν Τσαγκάρην, ἐτῶν 85, ἰατρόν, ὁ ὁποῖος κατηγορεῖτο διὰ περιύβρισιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Συμφώνως πρὸς τὴν καταγγελίαν, τὴν 4ην Μαΐου 1982, εἰς ταβέρναν τῆς Λαμίας, κατὰ τὴν διάρκειαν συζητήσεως, ἐξύβρισε τὸν Πρωθυπουργόν.

Πρωτοδίκως εἶχε καταδικασθῆ εἰς φυλάκισιν ἑπτὰ μηνῶν, χθὲς ὅμως τὸ Ἐφετεῖον ἀπεδέχθη ὅτι ὁ συνταξιοῦχος ...... Κ. Τσάμης, ὁ ὁποῖος εἶχε προβῆ εἰς τὴν σχετικὴν καταγγελίαν δὲν ἤκουε καλῶς καὶ ἠθώωσε τὸν κατηγορούμενον.

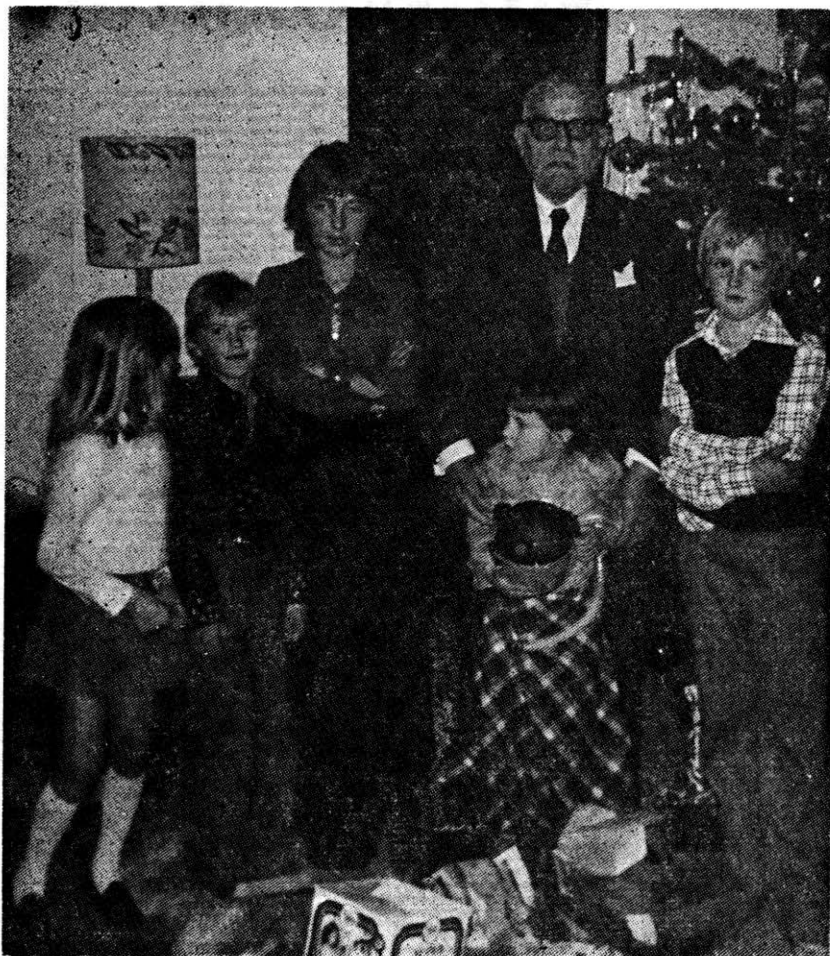
Σχόλια καὶ ρεπορτὰζ τῶν 'Αθηναϊκῶν ἐφημερίδων ἀπὸ τὴν ἀθώωσιν εἰς τὸ 'Εφετεῖον 'Αθηνῶν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑΝ ΤΗΣ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΤΙΛΛΗΣ

Ἡ σορὸς τῆς ἀειμνήστου Τίλλης Τσαγκάρη ἐν μέσῳ τῶν τεθλιμμένων συγγενῶν της (27.2.1981).

Ο ΠΑΠΠΟΥΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΓΓΟΝΙΑ ΤΟΥ

Μία ἀναμνηστική οἰκογενειακή φωτογραφία.

'Ανοικτή 'Επιστολή τοῦ 'Αγωνιστῆ - Γιατροῦ ουκᾶ

Μόνο ἐσεῖς κ. Πρ
νά ἀποκαταστήσετε

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ Λουκᾶς Τσαγκάρης, εἶναι γνωστός στό πανελλήνιο γιά τήν προσφορά του στήν 'Ελλάδα ὡς ἐπιστήμονας. Μά τό πιό πολύ ἀκόμη, εἶναι γνωστός γιά τήν προσφορά του σάν 'Εθνικός 'Αγωνιστής στίς ἐπάλξεις τῆς Πατρίδος. Καί στά σκοτεινά χρόνια τῆς κατοχῆς καί τά χρόνια πού ἀκολούθησαν, ὅταν οἱ κομμουνιστοσυμμορίτες προσπάθησαν διά τῆς βίας νά σιδηροδέσουν τή χώρα, ἀλλά καί κατά τήν εἰρηνική περίοδο πού ἀκολούθησε μέχρι σήμερα, ἀλλά πού πότε δέν ἔπαψε ἡ 'Ελλάδα μας νά ἀντιμετωπίζη ἀντιξοότητες καί δύσκολες καταστάσεις.

ΠΡΙΝ ἀπό ἕνα χρόνο καί κάτι, ὁ ἀγωνιστής γιατρός Λουκᾶς Τσαγκάρης, εἶχε ἀπευθύνει ἀνοικτή ἐπιστολή πρός τόν Πρόεδρο τῆς 'Ελληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κωσταντῖνο Καραμανλῆ, καί εἶχε ἐκφράσει δημοσίως τήν ἀνησυχία του καί τήν ἀνησυχία ὅλων τῶν 'Εθνικῶς σκεπτομένων 'Ελλήνων γιά τήν πορεία τοῦ Τόπου ἀπό τήν μεταπολίτευσι μέχρι τήν ἐπικράτησι τοῦ ΠΑΣΟΚ. Εἶχε ἐπισημάνει πολλές καταστάσεις, εἶχε ἐπικρίνει τά λάθη τῶν κυβερνήσεων τῆς Ν.Δ. καί εἶχε κάνει δυσοίωνες προβλέψεις γιά τό μέλλον αὐτοῦ τοῦ Τόπου, οἱ ὁποῖες δυστυχῶς, μία μία ἐπαληθεύονται.

ΣΗΜΕΡΑ ἔρχεται πάλι μέ μία νέα ἀ ν ο ι κ τ ή ἐ π ι σ τ ο λ ή πρός τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, νά τοῦ τονίση μέ παραδείγματα ζωντανά, τήν σημερινή κατάστασι καί νά τοῦ ζητήση, ἐν ὄψει μάλιστα τῶν εὐρωεκλογῶν νά ἀποκαταστήση τήν ὁμαλότητα, τήν γαλήνη καί τήν 'Εθνική ὁμοψυχία σ' αὐτόν τόν Τόπο.

ΑΛΛΑ, ἄς ἀφήσουμε τόν ἀγωνιστή γιατρό νά ἐκθέση τά σφάλματα καί τίς ἀδυναμίες τῆς Ιστορίας, ὅπως ὁ Ἴδιος γράφει:

«Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε.

Εἶχα τό θάρρος ἀλλά καί τήν ὑποχρέωσιν ὡς Ἕλλην πολίτης ἀναλώσας τήν ζωήν του εἰς τήν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος καί τῆς κοινωνίας, ἀλλά καί ὑπό τήν ἰδιότητα τοῦ πραγματικοῦ καί εἰλικρινοῦς σας φίλου, νά σᾶς ἀπευθύνω πρό ἔτους (29.4.83) ἀνοικτήν ἐπιστολήν καί νά σᾶς ἐκφράσω δημοσίως τήν ζωηράν ἀνησυχίαν τῶν συμπολιτῶν μου καί ἐμοῦ, διά τήν πορείαν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τῆς χώρας ἀπό τῆς μεταπολιτεύσεως καί ἰδία ἀπό τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ΠΑΣΟΚ καί ἐντεῦθεν.

Εἶχα ἀναφερθεῖ τότε διεξοδικώτερον ἐπί τῆς προηγηθείσης τοῦ κ. Παπανδρέου πολιτικῆς καταστάσεως καί τῶν πολιτικῶν σφαλμάτων τῶν Κυβερνήσεων, τῆς Ν.Δ. μέ τά πρός «ἀριστερά ἀνοίγματα», τά ὁποῖα ὁδήγησαν ἀσφαλῶς εἰς τήν σημερινήν κατάστασιν τοῦ Σοσιαλμαρξισμοῦ, ἀπό τήν ὁποίαν -ἐσεῖς ὡς ἔμπειρος πολιτικός γνωρίζετε καλύτερα- πόσον ἐξαιρετικά δύσκολος, ἄν μή ἀδύνατος εἶναι ἡ ἔξοδος τῆς χώρας ἄνευ σοβαρῶν περιπετειῶν ἀπό καθεστῶτα τῆς μορφῆς αὐτῆς, εἰς τά ὁποῖα ὡς γνωστόν ἐπικρατοῦν οἱ ὀργανωμένες τρομοκρατικές μειοψηφίες.

Καί τώρα ἀτυχῶς παρά τά αἰσιόδοξα μηνύματα τά προερχόμενα ἀπό τήν λαικήν βάσιν τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία ἐμφανῶς πλέον ἔχει διαφοροποιηθεῖ ὑπέρ τῆς ἀληθοῦς Δημοκρατίας, δέν διαφαίνεται ἐπί τοῦ παρόντος ΦΩΣ εἰς τό βάθος τῆς σύραγγος

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Εὑρίσκομαι εἰς βαθύτατον γῆρας, μέ σοβαρά κλονισμένην τήν ὑγείαν μου, ἀλλά μέ ἀκμαίαν τήν διανοητικήν μου κατάστασιν καί διά τοῦτο ἐθεώρησα καί πάλιν ὑποχρέωσιν ἀλλά καί καθῆκον μου, νά σᾶς ἀπευθύνω τήν τελευταίαν ἐπιστολήν τῆς ζωῆς μου, ἐν εἴδει πολιτικῆς μου ὑποθήκης.

Ποτέ δέν ἐπίστευε κανείς ὅτι ἡ Ἑλλάς, μετά ἀπό τόσους ἐνδόξους ἀγῶνας ἐναντίον τοῦ Κομμουνισμοῦ καί τῶν συνοδοιπόρων του, μετά ἀπό τόσες χιλιάδες θύματα καί τεράστιες ὑλικές ζημίες, θά κατέληγε σήμερα νά εἶναι δέσμια τοῦ Σοσιαλμαρξισμοῦ.

Οὐδέποτε ἐπίστευε κανείς ὅτι σήμερα ἡ ζωή, ἡ τιμή, ἡ ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια, ἡ ἐπαγγελματική σταδιοδρομία, ἡ περιουσία τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν θά ἐγένετο ἕρμαιον εἰς χεῖρας ἀνευθύνων μουσοτραφῶν τοῦ ἐρυθροπρασίνου καθεστῶτος.

Τό ἐρώτημα πού φθάνει σήμερα στά χείλη τῶν ἐθνικῶς σκεπτομένων καί ἀγωνιώντων Ἑλλήνων εἶναι ἕνα καί μόνον.

Πῶς ὁ Καραμανλῆς, ὁ μέχρι χθές ἀρχηγός τῆς μεγάλης ἐθνικῆς δημοκρατικῆς παρατάξεως, ὁ δημιουργός τῆς ἐνδόξου καί ἱστορικῆς ὀκταετίας, ὁ πεφωτισμένος ἡγέτης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἰδέας, ἄφησε νά διολισθήση ἡ χώρα πρός τά ἀριστερά κατά τήν δευτέραν ἑπταετία τῆς κυβερνήσεώς του;

Πῶς καί σήμερα ἀκόμη ἀπό τῆς θέσεως τοῦ 'Ανωτάτου 'Αρχοντος, δέν ἀσκεῖ τά δικαιώματα πού τοῦ παρέχει τό Σύνταγμα, ὥστε νά σταματήση ὁ ὀλισθηρός κατήφορος πού ὁδηγεῖ κατ' εὐθεῖαν εἰς τήν «Αὐλήν» τοῦ Κρεμλίνου;

Ἡ ἀπάντησις ὅπως τήν διαισθανόμεθα, μπορεῖ νά εἶναι ὅτι ὁ Καραμανλῆς, ἄφησε νά δοκιμάση ὁ Ἑλληνικός Λαός - ἀφοῦ ἄλλως τε τόσον διακαῶς τό ἐπιθυμοῦσε- τί ἐστί Σοσιαλμαρξισμός, ὥστε νά τοῦ προκαλῆ εἰς τό μέλλον ἀηδίαν καί ἀποστροφήν.

Ἄλλη πιθανή ἀπάντησις μπορεῖ νά εἶναι ὅτι, ὁ δημοκρατικός λαός τῆς Ἑλλάδος μετά ἀπό 7ετῆ δικτατορίαν, ἔπρεπε νά ἐκτονωθῆ διά νά ἐπανέλθη καί πάλιν εἰς τήν παλαιάν του θέσιν.

Ἴσως ὑπάρξουν καί ἄλλες παρόμοιες ἀπαντήσεις, τό γεγονός ὅμως εἶναι ἕνα, ὅτι τό 'Αστικόν Καθεστώς τείνει νά διαλυθῆ καί εἰς τήν θέσιν του τό διαδέχεται βαθμηδόν τό Σοσιαλμαρξιστικόν καθεστώς, μέ τήν δική μας δυστυχῶς βοήθειαν ἤ ἀνοχήν, μέ τά δικά μας σφάλματα καί μέ τίς δικές μας γενναῖες παραχωρήσεις, ὥστε νά διαψευσθῆ καί αὐτός ἀκόμη ὁ Μάρξ, πού ἰσχυρίζετο πώς ὁ Κομμουνισμός θά ἐπικρατήση διεθνῶς μόνο δι' ἐπαναστάσεως.

Αὐτά τά σφάλματα καί τίς ἀδυναμίες, χάριν τῆς ἱστορίας, θά προσπαθήσω νά ἀπαριθμήσω.

1. ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε.

ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΚΑΤΑ *τήν γνώμην μου, βαρύτατον ἤ μᾶλλον ὀλέθριον πολιτικόν σφάλμα, τά ἀποτελέσματα τοῦ ὁποίου ἀρχίζουν ἤδη νά διαφαίνονται καί νά γίνονται αἰσθητά.*

Ἴσως διατυπωθῆ ἡ ἄποψις, ὅτι τοῦτο ὑπῆρξε ἀναγκαία προϋπόθεσις διά τήν «ὁλοκλήρωσιν» ἤ μᾶλλον «γιά τό βάθεμα καί τό πλάτεμα» τῆς Δημοκρατίας, γιά νά χρησιμοποιήσουμε καί λίγο τήν γλῶσσαν τοῦ κ. Ράλλη.

'Αλλά δέν εἶναι ἐξ ἴσου γνωστόν, ὅτι ὁ Κομμουνισμός εἶναι ὁ πλέον ἄσπονδος ἐχθρός τῆς Δημοκρατίας καί τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀτόμου καί ὅτι ἐκεῖ ὅπου ἐπεκράτησε ὁ Κομμουνισμός ἐχάθη ὁριστικῶς καί ἀμετακλήτως ἡ Δημοκρατία καί ἡ ἐλευθερία τῶν πολιτῶν;

Ἴσως λεχθῆ ἐπίσης ὅτι ἡ νομιμοποίησις τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος ἦτο ἀπαίτησις τῶν ἑταίρων τῆς Ε.Ο.Κ., προκειμένου νά γίνη δεκτή ἡ αἴτησις τῆς Ἑλλάδος διά τήν ἔνταξίν της εἰς τήν Κοινότητα. Δέν πρέπει ὅμως νά λησμονεῖται τό γεγονός ὅτι τό Κ.Κ.Ε. οὐδεμίαν σχέσιν καί συνάφειαν ἔχει μέ τά Κ.Κ. τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ, διότι αὐτά καί τήν ἀμυντικήν συμμαχίαν ἐγκρίνουν καί τήν Εὐρωπαϊκήν Ἰδέαν ἐπικροτοῦν καί διαδίδουν.

Ἐξ ἀντιθέτου, τό ΚΚΕ εἶναι σαφῶς δεδηλωμένο κατά τῆς ΕΟΚ καί τῆς Δυτικῆς Συμμαχίας καί ὑπέρ τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας καί τῆς ΚΟΜΕΚΟΝ.

Πρός τί λοιπόν ἡ ἀπαίτησις τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ, ἐάν ὑπῆρξε τοιαύτη;

Δέν πρέπει ἐπίσης νά λησμονεῖται ὅτι τό ΚΚΕ ὑπῆρξε Κόμμα ἐγκλήματος, τά δέ μέλη του εὐθύνονται καί ἀμέσως καί ἐμμέσως δι' ἐγκληματικάς ἐνεργείας, εἰς βάρος τῆς ζωῆς καί τῆς περιουσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Καί τοῦτο διότι ἔκαμε τρεῖς ἐνόπλους γύρους καί ὕψωσε τά ὅπλα κατά τῆς Πατρίδος καί τῆς νομίμου Κυβερνήσεως τῆς Χώρας, ἐπιχειρῶντας βιαίαν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας, μέ χιλιάδες ἀθῶα θύματα, μέ ποταμούς αἵματος καί μέ τεραστίας εἰς ἔκτασιν ὑλικάς ζημίας.

Δέν πρέπει νά λησμονεῖται ἀκόμη, ὅτι εὐθύνεται διά τήν ἁρπαγήν 28.000 Ἑλληνοπαίδων, μέ σκοπόν νά τά μεταβάλη σέ Σλάβους Γενίτσαρους.

Σφάλμα λοιπόν καί μάλιστα ἀσυγχώρητον, ἡ νομιμοποίησις ἑνός κόμματος πού ἔθεσε ἑαυτό εἰς τήν παρανομίαν καί θέλει νά κινεῖται εἰς τά πλαίσια αὐτῆς καί εὐθύνεται μέ ἐγκληματικήν, κακοποιόν καί προδοτικήν δρᾶσιν κατά τῆς Πατρίδος καί τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

2. Ἡ ἐπιστροφή τῶν Συμμοριτῶν.

Ἕτερον σφάλμα *τό ὁποῖον ἄρχισε ἐπί Ν.Δ. μέ «ἐλεγχωμένην καί διακριτικήν» ἐπιστροφήν τῶν συμμοριτῶν ἀπό τίς χῶρες τοῦ παραπετάσματος καί ὁλοκληρώθηκε ἐπί ΠΑΣΟΚ μέ τήν ἀθρόαν ἐπιστροφήν καί τῶν ἐκπαιδευμένων στελεχῶν τῆς Τασκένδης, μέ γενναιόφρονας μάλιστα παροχάς καί προνομιακήν μεταχείρισιν ἔναντι τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων (π.χ. παροχή στέγης κατά προτεραιότητα ἀπό τόν Ο.Ε.Κ. ἔναντι τῶν λοιπῶν ἀστέγων δικαιούχων πού ἔχουν πληρώσει εἰσφορά. Παροχή συντάξεων ἄνευ ἀσφαλίστρου ἀπό τόν Κρατικόν προϋπολογισμόν, δηλαδή ἀπό τήν Δυσβάστακτον φορολογίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. - Εἰσαγωγή τῶν παιδιῶν τους εἰς τά Α.Ε.Ι. καί τίς Στρατιωτικές Σχολές! καί μάλιστα κατά προτεραιότητα ἔναντι τῶν λοιπῶν νομιμοφρόνων Ἑλλήνων. Παροχή κλήρου ἐκ τῶν δημοσίων κτημάτων κλπ.*

Τοιουτοτρόπως ἀποκαστήσαμε τούς συμμορίτας «δόξη καί τιμῆ» καί τούς καταστήσαμε νοικοκυραίους στήν γῆ πού ἐπρόδωσαν, στήν γῆ πού κατέκαυσαν, στήν γῆ πού ἀλεηλάτησαν καί ἐπότισαν μέ μέ αἷμα ἀθώων καί δέν ἄφησαν λίθον ἐπί λίθου.

'Αναθέσαμε εἰς τήν πολιτείαν νά προκαλῆ καί νά εἰρωνεύεται ὅλους τούς ὑπολοίπους Ἕλληνας τούς ἀγωνισθέντας ὑπέρ βωμῶν καί ἑστιῶν.

'Ακόμα εἰς ἀναγνώρισιν ὅλων τῶν ἐγκλημάτων τούς μετονομάσαμε ἐπί Ν.Δ. τόν συμμοριτοπόλεμον εἰς ἐμφύλιον! πόλεμον διά νά μήν αἰσθάνονται ἄσχημα οἱ Μοσχαναθρεμμένοι συμμορίτες.

Διέφυγε ἐπίσης ἀπό τούς κρατοῦντες, ὅτι μέ τήν ἐγκληματικήν τους αὐτήν ἀπόφασιν τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ, ἐδημιούργησαν Μακεδονικόν θέμα μειονότητος (ὅρα δηλώσεις Γιουγκοσλάβος πρωθυπουργοῦ), διότι οἱ ἐπανακάμψαντες εἶναι οἱ ἐλάχιστοι Σλαβομακεδόνες.

Διέπραξαν δέ οἱ ἰθύνοντες τό αὐτό σφάλμα μέ ἐκεῖνο τοῦ 1950, ὁπότε οἱ κρατοῦντες ἐπέτρεψαν τήν ἐπάνοδο τῶν 50.000 Τούρκων τῆς Δυτ. Θράκης πού εἶχαν φύγει λόγω τοῦ συμμοριτοπολέμου, δημιουργήσαντες αὐτω φλέγον θέμα μέ τή Τουρκία.

Ἐπίση
Ἐθνικές
Γράμμου
Μελιγαλ
τόπων
στῶν ἡ
στεως
θης καί
Ἐνῶ ἐξ
θυμάτω

3. Σ
'Ασφ

Ἔχε
ὁ Στρατ
τά σώμ
ροί τῆς
ἐννόμο
κοινων
παραμ
μήν ἐπ
ἀπό αὐ
Ὁ ὅρος

Φωτοτυπία δημοσιεύματος ἀνοικτῆς ἐπιστολῆς πρός τόν Πρόεδρον

ατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη πρὸς τὸν κ. Κων/νο Καραμανλῆ

Πρόεδρε μπορεῖτε
σετε τὴν ὁμαλότητα

πρόδωσαν,
γή πού ἐλε-
ἀθώων καί

νά προκαλῆ
ὑπολοίπους
ὑπέρ βωμῶν

ν ἐγκλημά-
τόν συμμο-
μον διά νά
ἀναθρεμμέ

ροῦντες, ὅτι
ν ἀπόφασιν
ησαν Μακε-
δηλώσεις
διότι οἱ ἐπο-
Σλαβομακε

αὐτό σφάλ
κρατοῦντες
.000 Τούρ-
φύγει λόγω
ήσαντες αὐ

Ἐπίσης ὑποβαθμίσαμε ἤ καταργήσαμε τίς Ἐθνικές Μνῆμες τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, τοῦ Γράμμου, τοῦ Βίτσι, τοῦ Μακρυγιάννη, τοῦ Μελιγαλᾶ, τοῦ Κλίματος Δωρίδος καί ἄλλων τόπων ἡρωϊκῆς θυσίας καί μαρτυρίου ἀγωνιστῶν ἤ ἀθώων θυμάτων πεσόντων ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος καί τοῦτο χάριν τῆς λήθης καί τῆς ἐθνικῆς ὁμοψυχίας.
Ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου ἀναβιώνουν οἱ ἑορτές τῶν θυμάτων κομμουνιστῶν.

3. Στρατός - Σώματα Ἀσφαλείας.

Ἔχει λεχθῆ κατ' ἐπανάληψιν ὅτι ὁ Στρατός εἶναι ἡ Ἀσπίς τοῦ Ἔθνους καί τά σώματα Ἀσφαλείας οἱ ἄγρυπνοι φρουροί τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν καί τῆς ἐννόμου τάξεως καί ὡς ἐκ τῆς ἐθνικῆς καί κοινωνικῆς ἀποστολῆς των. θά πρέπει νά παραμένουν μακράν τῆς πολιτικῆς καί νά μήν ἐπηρεάζουν, οὔτε νά ἐπηρεάζωνται ἀπό αὐτήν.
Ὁ ὅρος αὐτός ὁμολογουμένως εἶναι θεμάσιος καί θά πρέπει νά τηρεῖται μετά θρησκευτικῆς εὐλαβείας, διότι οἱ νομοταγεῖς πολῖται ἐκεῖ ἀποβλέπουμε καί εἰς αὐτούς ἐλπίζουμε ὅταν ἡ Πατρίς ἀπειληθῆ ἀπό κινδύνους.

Ἔχουν ὅμως παραμείνει ἀνεπηρέαστοι ἀπό τίς πολιτικές ἐπιδράσεις ὁ Στρατός καί τά Σώματα Ἀσφαλείας μετά ἀπό τόσες μεταβολές πού ὑπέστησαν; Ἡ ἀπάντησις θά πρέπει νά εἶναι ἀρνητική, διότι καθημερινῶς διαβάζουμε στίς ἐφημερίδες γιά ἀποστρατεῖες ἱκανῶν στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ καί τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας χάριν πολιτικῶν σκοπιμοτήτων καί ἐπιδιώξεων.

Ἀκούσαμε καί διαβάσαμε ἐπίσης κατά τό παρελθόν - ἄν ἐνθυμοῦμαι καλῶς - ὅτι ἐπί Κυβερνήσεων τῆς Ν.Δ. εἶχε καταργηθεῖ ὁ ἐθνικός φρονηματισμός τοῦ Στρατοῦ καί τά βιογραφικά σημειώματα τῶν στρατιωτῶν, διότι ἦσαν κατάλοιπα τῆς Χούντας!!
Καί διερωτώμεθα τώρα ὅλοι ἐμεῖς οἱ ἁπλοί Ἕλληνες: Στρατός χωρίς ἐθνικό πιστεύω, χωρίς ἀκμαῖο ἐθνικό φρόνημα, μπορεῖ νά ἐπιβιώση καί νά ἀνταποκριθῆ εἰς τήν ἐθνικήν του ἀποστολήν;
Μέ τί ἰδανικά καί μέ τί πιστεύω θά πολεμήση ὁ Στρατός αὐτός ὅταν καί ἐάν παραστῆ ἀνάγκη;
Τελευταίως μάλιστα συζητεῖται μετ' ἐπιτάσεως καί τό «περί ἐκδημοκρατισμοῦ τοῦ Στρατοῦ» καί «περί συνδικαλισμοῦ» τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας.

Ἐπίσης παρατηρήσαμε μέ λύπην, ἔκπληξιν καί ἀνησυχίαν καί τήν ἐμφάνισιν στρατιωτῶν ἐν στολῇ εἰς πολιτικάς καί δή κομμουνιστικάς διαδηλώσεις. Τό πρωτοφανές τοῦτο φαινόμενον κλονίζει σοβαρά τήν πειθαρχίαν τοῦ στρατεύματος καί τά θεμέλια αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἔθνους.

4. Παιδεία.

Ἐπιγραμματικῶς θά τήν χαρακτηρίσουμε ὡς τόν μεγάλον ἀσθενῆ. Διότι εἰς τόν χῶρον αὐτόν καί ἰδία εἰς Α.Ε.Ι. ἡ κατάστασις ἄν δέν εἶναι τραγική εἶναι τουλάχιστον ἀπελπιστική διά τό μέλλον τοῦ Ἔθνους
Ἀφ' ὅτου ἡ Κυβέρνησις τῆς Ν.Δ. εἶχε τήν ἀτυχῆ ἔμπνευσιν νά καταργήση τήν ΙΟΙΟ Ἐγκύκλιον τοῦ Γ. Παπανδρέου, ὁ κομματισμός καί ὁ ἀναρχισμός εἰσέβαλε κατά κυριολεξίαν εἰς τά Σχολεῖα καί τά Α.Ε.Ι. μέ τά γνωστά εἰς ὅλους μας θλιβερά ἀποτελέσματα.
Ἀντί τά Σχολεῖα νά εἶναι φυτώρια μαθήσεως, παιδείας, ἐθνικοῦ φρονηματισμοῦ καί κοινωνικῆς εὐπρεπείας, ἔγιναν κομμουνιστικές γιάφκες ἀντικοινωνικῶν ὄντων καί ἀθέων μηδενιστῶν, τά δέ ποσοστά αὐτῶν ἀνέρχονται εἰς 75-80% πρᾶγμα ἐξαιρετικά ἀνησυχητικόν γιά τό μέλλον τοῦ τόπου καί τήν ὕπαρξιν τῆς φυλῆς.

Πρόσφατα παραδείγματα τῆς ἐπικρατούσης καταστάσεως, ἡ ἀποβολή τῆς ἡρωϊκῆς μικρῆς μαθήτριας τοῦ Ναυπλίου πού ἐτόλμησε νά ἀντιταχθῆ εἰς τήν ἐπιχειρουμένην πλαστογράφησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καί ἀπό τήν ἀντίθετον πλευράν ἡ διαφήμισις ἀπό μαθητικόν ἔντυπον τῶν ναρκωτικῶν, μέ συντάκτην μαθητήν καί μάλιστα τῆς Προτύπου Βαρβακείου Σχολῆς Ἀθηνῶν. Ἀλήθεια τί κατάντια;

Ἕνα ἄλλο θλιβερό φαινόμενο εἶναι καί ἡ ἀναγνώρισις τῶν... θυμάτων τοῦ Πολυτεχνείου καί ἡ κομματική ἐκμετάλλευσις κατά φεστιβαλικόν τρόπον τῆς ἐπετείου

Μία ἔντεχνος καί ἀνίερος κομμουνιστική προπαγάνδα στηριζομένη εἰς τό ἀναίσχυντο ψεῦδος, τό ὁποῖον δυστυχῶς υἱοθέτησε καί καλλιέργησε ἡ κυβέρνησις τῆς Ν.Δ. χάριν τοῦ ἀντιχουντικοῦ της μένους καί τῆς κομματικῆς σκοπιμότητος.

Ἔτσι ἔφθασε τό ἐπίσημον κράτος νά τιμᾶ διά τῶν ἐκπροσώπων του, τίς κομματικές φιέστες καί νά «λύη» δακρυρροώντας τίς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς (Προεδρεύοντος τοῦ κ. Παπασπύρου) ἐνώπιον τῆς «φαλακρῆς κεφάλας» τοῦ κομμουνιστοῦ καθηγητοῦ Σβορώνου, συμβολίζούσης τά ἀνύπαρκτα «θύματα» τῆς κομμουνιστικῆς φαντασίας, εἰς τόν περίβολον τοῦ Πολυτεχνείου.

Ἀλλά καί κατά τήν παρελθοῦσαν ἐπέτειον, ἐκπρόσωπος τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος καί ἀνωτ. ἀξιωματικός τῆς ἀεροπορίας, εἰς στάσιν προσοχῆς πρό τοῦ ἐν λόγω «μνημείου», ἀπέδωσε τάς κεκανονισμένας τιμάς.

5. Δημοσία Διοίκησις.

Καί εἰς τόν τομέα αὐτόν ἡ κατάστασις δέν εἶναι καθόλου ἐνθαρρυντική. Οἱ κυβερνήσεις τῆς Ν.Δ. προεξάρχοντος τοῦ κ. Ράλλη, χάριν τῆς «ἀποχουντοποιήσης» καί τῆς «ἑδραίωσης» τῆς Δημοκρατίας, ἐθυσίασαν εἰς τόν βωμόν τῆς κομματικῆς σκοπιμότητος περί τούς 100.000 δημοσ. ὑπαλλήλους καί ὑπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ. κλπ. μετέπειτα δέ καί ἄπειρον ἀριθμόν ἄλλων καί εἰς τάς [illegible] θέσεις διώρισαν - ὅπως καί οἱ ἴδιοι τό ὁμολογοῦν δημοσίως - «δημοκράτες» καί γιά νά κυριολεκτοῦμε Μαρξιστάς.

Τό αὐτό συνέβη καί μέ τίς Διοικήσεις τῶν Τραπεζῶν καί μεγάλων Ὀργανισμῶν Κοινῆς Ὠφελείας, Δήμων, Κοινοτήτων κλπ..

6. Ἐθνική Γλῶσσα.

Ἄς ἔλθουμε καί εἰς τό ἐπίμαχο θέμα τῆς καταργήσεως τῆς Ἐθνικῆς μας γλώσσης, τήν ὁποίαν μέ ἄφθονον κομπασμόν καί ἀμέριστον ἱκανοποίησιν «ἐνταφίασε» ὁ κ.Γ. Ράλλης, συλλειτουργοῦντος καί τοῦ γνωστοῦ δημοτικιστῆ Παπανούτσου.

Καί μᾶς ἐπέβαλαν χάριν τῆς «προοδευτικότητας», ἀλλά πρό παντός τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ Μαρξιστικοῦ μετώπου, μίαν μιξοβάρβαρον γλῶσσαν (κρᾶμα Τουρκαλβανικῶν καί Σλαβικῶν λέξεων), πού μόνον ὁ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ ἀποτολμοῦσε τότε νά χρησιμοποιήση.

Βεβαίως σήμερα ὁ κ. Ράλλης θά ἔχη πικρά μετανοήση γιά τά ἀνοσιούργημα αὐτό (ὅπως καί γιά πολλά ἄλλα) ἄν ἀκούη καί βλέπη μιά φορά τήν ἡμέρα τά μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως.

Ἐφαντάσθη ὁ ἀτυχήσας αὐτός πολιτικός, ὅτι γίνεται συμπαθής εἰς τήν ἀριστεράν καί πραγματοποιεῖ κατ' αὐτόν τόν τρόπον τήν ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης, χωρίς νά γνωρίζη ὅτι ὁ ὅρος ἐξέλιξις, δέν σημαίνει ἁπλῶς τήν μετάβασιν εἰς μίαν νεωτέραν γλῶσσαν, ἀλλά εἰς μίαν τελειοτέραν μορφήν γλώσσης, ἡ ὁποία νά ἔχη τήν ἔννοιαν τῆς ποιότητος.

Ὑπό τήν ἔννοιαν αὐτήν ἡ Ἑλληνική γλῶσσα δέν «ἐξελίχθη» ἀλλά ὀπισθοδρόμησε εἰς τήν προαλφαβητικήν ἐποχήν.

Πρέπει ἐπίσης νά μήν λησμονοῦμε, ὅτι μία γλῶσσα διά νά εἶναι ἐθνική, πρέπει νά συνδέεται μέ τό ἐθνικό παρελθόν, διότι ἄν ἀποκοπῆ - καί τοῦτο ἐπιδιώκουν οἱ μαρξισταί - παύει νά εἶναι ἐθνική γλῶσσα

7. Μαζικά μέσα ἐνημερώσεως.

Εἶναι εἰς ὅλους τούς Ἕλληνας γνωστή ἡ λειτουργία, ἡ ἐμφάνισις καί πρό παντός ἡ «προσφορά» τῆς Ραδιοφωνίας καί τῆς Τηλεοράσεως εἰς τό ἑλληνικόν κοινόν καί ἰδιαιτέρως πρός τήν ἑλληνικήν οἰκογένειαν καί τήν νέαν γενεάν, ὥστε νά μήν ἀπαιτεῖται εἰδική παρουσίασις.

Εἰς τόν Τομέα τῆς Ἐνημερώσεως. Ἐλλειπής καί μονόπλευρη ἡ ἐνημέρωσις τοῦ κοινοῦ, ἔχει ὑπερβεῖ καί αὐτά τοῦ ἀνατολικοῦ τύπου μέσα ἐνημερώσεως ἤ ἄλλως πλύσεως ἐγκεφάλου καί τοῦτο κατά παράβασιν τοῦ ἄρθρου 15 παραγρ. 2 τοῦ Συντάγματος πού ρητῶς ἀναφέρει ὅτι «Ἡ Ραδιοφωνία καί Τηλεόρασις τελοῦν ὑπό τόν ἄμεσον ἔλεγχον τοῦ Κράτους, σκοποῦν δέ εἰς τήν ἀντικειμενικήν καί ἐπί ἴσοις ὅροις μετάδοσιν τῶν εἰδήσεων....».

Εἰς τόν Τομέα τῆς Ψυχαγωγίας. Χαμηλῆς ποιότητος καί ἀνυπάρκτου πνεύματος καί χιοῦμορ προγράμματα, ἐνίοτε δέ καί προγράμματα ἀρρωστημένης φαντασίας καί χυδαίας ἐκφράσεως, ὡς τό προσφάτως προβληθέν φίλμ τοῦ «σκηνοθέτου» καί «ἠθοποιοῦ» Ν. Ἀλεσρᾶ ὡς καί πολλῶν ἄλλων, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. Καί τοῦτο κατά παράβασιν τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τό ὁποῖον ἐπιτάσσει: «... ὡς καί τῶν προϊόντων τοῦ λόγου καί τῆς τέχνης, διασφαλιζομένης [illegible] τῶν καί ἐκ τῆς πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας ἐπιβαλλομένης ποιοτικῆς στάθμης τῶν ἐκπομπῶν».

Εἰς τά πολιτιστικά καί πνευματικά θέματα. Ἀνύπαρκτα, ὑποβαθμισμένα, κουλτουριάρικα, ἀθεϊστικά καί ἐν γένει ἀντικοινωνικά, ἀνθελληνικά καί παντελῶς ἀπαράδεκτα θέματα, χορηγοῦνται ὀφειδῶς «ὡς πνευματική τροφή» εἰς τόν ἀτυχῆ Ἕλληνα τηλεθεατή ἤ ἀκροατή.

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,
Δέν θά σᾶς ταλαιπωρήσω ἄλλο σεβόμενος τόν πολύτιμον χρόνον σας καί τά ὑψηλῆς στάθμης καθήκοντά σας, ἐνῶ ὑπάρχουν ἑκατοντάδες ἀκόμη ἐπικαίρων καί σοβαρῶν θεμάτων πού θά ἔπρεπε νά ἐπισημανθοῦν καί νά ἀναπτυχθοῦν.

Κύριε Πρόεδρε,
Συνδέσατε τό ὄνομά σας μέ τήν οἰκονομικήν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας, μέ τήν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Λαοῦ μας, μέ τήν παγίωσιν τῆς τάξεως καί τῆς εὐνομίας, μέ τήν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μέ τήν Ε.Ο.Κ. μέ τήν προβολήν τῆς Χώρας μας διεθνῶς.

Μήν ἀφήσετε εἰς τήν παροῦσαν φάσιν να καταστραφῆ τό ἔργον σας, καί νά χαθοῦν οἱ προσπάθειές σας καί ὁ μόχθος σας μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς, χάριν τῶν σοσιαλιστικῶν πειραματισμῶν ἀδαῶν καί ἐμπαθῶν ἀνθρώπων, ἐρασιτεχνῶν τῆς πολιτικῆς.

Φράξατέ τους τόν δρόμον καί τόν κατήφορον πού ἔχουν πάρει, διότι μαζί μέ αὐτούς θά καταστραφῆ καί ὁ τόπος.

Συναιτίσατέ τους καί συμβουλεύσατε αὐτούς, ὡς παλαιός ἔμπειρος καί παγκοσμίου ἀκτινοβολίας πολιτικός, νά ἀναθεωρήσουν τήν πολιτικήν τους, νά προσαρμοσθοῦν στήν ἑλληνικήν πραγματικότητα καί τό συμφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἤ νά παραιτηθοῦν καί νά παραδώσουν τήν ἐξουσία εἰς ἄλλους πιό ἱκανούς.

Μόνον ἕνας πολιτικός τοῦ ἰδικοῦ σας ἀναστήματος καί κύρους μπορεῖ νά ἀποκαταστήση τήν ὁμαλότητα, τήν γαλήνη καί τήν ἐθνική ὁμοψυχία σ' αὐτόν τόν τόπο

Μετ' Ἐξόχου Τιμῆς
ΛΟΥΚΑΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
Ἰατρός
Πρώην Πρόεδρος Δημοτ. Συμβουλίου
Λαμίας».

ον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, κ. Κων. Καραμανλῆν, ἀπό τον ἰατρὸν Λ. Τσαγκάρην.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΔΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΛΑΜΙΑ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ & ΠΕΜΠΤΗΝ

ΛΑΜΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1985

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1947 (38ον) - Περίοδος Δ'
Ἀριθμός Φύλλου (3.779) 3.619

Ἱδρυτής — Ἐκδότης — 1947: ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ Γ. ΣΚΟΥΡΑΣ
Ἱδρυτικόν μέλος τῆς Ἐν. Ἐπαρχ. Τύπου Ἑλλάδος
Κατοικία Γαργαρέττα 11α και Δελφών — Τηλ. 2 07.80 Λαμία

ΓΡΑΦΕΙΑ - ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ: Πανουργιᾶ 20 - Τηλ. 2 25.88
Ἰδιοκτησία — Ἔκδοσις: Θ. & Α. ΕΥΣΤ. ΣΚΟΥΡΑ
Διευθυντής: ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Ε. ΣΚΟΥΡΑΣ — Πειραιῶς 14

Ὅταν οἱ ἠθικὲς ἀξίες καταρρακώνονται

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΓΗΡΑΙΟΥ ΙΑΤΡΟΥ κ. ΛΟΥΚΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸ κ. Α. Παπανδρέου ἐστάλη ἡ παρακάτω ἐπιστολὴ τοῦ Ταξιάρχου ἐ.ἀ. κ. Ἀλεξ. Χ. Λιανοπούλου, διπλ. Νομικῆς, Πολ. Ἐπιστημῶν καὶ συγγραφέως, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀθῆναι, 8 Φεβ. 1985

Ἐξοχώτατε κ. Πρωθυπουργέ,

Ὁ εἰς Λαμίαν ἐγκατεστημένος κομματικὸς Σας Νομάρχης, ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ διακριθῇ καὶ ἐπιβραβευθῇ ὡς ἀποδοτικὸς καὶ ὠφέλιμος, ὑπέπεσεν εἰς βαρὺ διὰ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ Λαμιακοῦ κόσμου παράπτωμα. Κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς δοξολογίας εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Λαμίας, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ ΟΧΙ διέταξε δι' ὀργάνων του τὴν ἀποβολὴν ἐκ τοῦ Ναοῦ, τοῦ ἐγκρίτου Ιατροῦ τῆς πόλεώς μας Λουκᾶ Τσαγκάρη.

Ὁ Λουκᾶς Τσαγκάρης, ἄγων τὸν 85ον ἔτος, γνωστὸς Ἰταλομάχος καὶ τελευταῖος φρούραρχος τῆς Καρυτσᾶς, γνωστότερος ὅμως διὰ τὴν δρᾶσιν του κατὰ τὴν Γερμανοϊταλικὴν κατοχήν, δρᾶσιν συνοδευομένην ἀπὸ ἀλτρουϊστικὸν ἔργον, παρὼν εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ καθήκοντος ὁσάκις ἐσάλπισεν ἡ Πατρίς, χαίρων ὅσον οὐδείς, χαίρει λατρείας καὶ βαθυτάτου σεβασμοῦ ὑφ' ἁπάντων τῶν συμπολιτῶν του, ἀνεξαρτήτως φρονήματος καὶ πολιτικοῦ πιστεύω.

Ἡ χειρονομία τοῦ Νομάρχου κρατεῖ ἀνάστατον τὴν Λαμιακὴν κοινωνίαν καὶ τὸν Νομὸν ὁλόκληρον.

Σεῖς θ' ἀποφασίσετε ἂν πρέπει νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν καρέκλαν του ἢ ν' ἀπέλθῃ. Θὰ πρέπει ὅμως νὰ γνωρίζετε ὅτι τὸ ἐπεισόδιον Τσαγκάρη θὰ γίνῃ ὁ τάφος τοῦ κόμματός Σας κατὰ τὰς ἐπικειμένας ἐκλογάς, διότι σύμπαντες οἱ κάτοικοι τοῦ Νομοῦ ἔθεσαν ὡς στόχον των νὰ ἑορτάσουν τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἀλλαγῆς μὲ δοξολογίαν εἰς τὴν Μητρόπολιν καὶ προφανῶς ἀντιλαμβάνεσθε ποῖον θὰ εἶναι τὸ τιμώμενον πρόσωπον.

Μετὰ πάσης τιμῆς
καὶ ὑπολήψεως

ΑΛΕΞΗΣ ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ ἐ.ἀ.

ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ

Ἐξ ἄλλου, μὲ ἀφορμὴ τὴν παραπάνω ἐνέργεια εἰς βάρος τοῦ ἐγκρίτου ἰατροῦ κ. Λ. Τσαγκάρη, ὁ κ. Ἀλέξ. Λιανόπουλος ἀπευθύνει τὸ παρακάτω μήνυμα πρὸς τὸν Λαὸ τῆς Φθιώτιδος:

Πρὸς τοὺς κατοίκους Φθιώτιδος

Κατὰ τὴν δοξολογίαν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Λαμίας, ἐπὶ τῇ ἱστορικῇ ἐπετείῳ τοῦ ΟΧΙ, ἐξεβλήθη τοῦ Ναοῦ, μὲ ἐντολὴν τοῦ Νομάρχου, ὁ σεβάσμιος Ιατρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης, γνωστὸς ὡς σταυραετὸς τῆς Ρούμελης.

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τοῦ Νομάρχου, ἀψυχολόγητος καὶ μεστὴ κομματικῆς ἐμπαθείας, μᾶς δίδει τὸ μέτρον τοῦ σεβασμοῦ ποὺ τρέφει τὸ μαρξιστικὸν κόμμα (ποὺ κακῇ τῇ μοίρᾳ κυβερνᾷ) πρὸς τοὺς ἥρωας τοῦ ἔπους εἰς Ἀλβανίαν.

Νὰ βγάλωμεν λοιπὸν κ. Νομάρχα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην καὶ εἰς τὴν θέσιν του νὰ ἐγκαταστήσωμεν τὸν δολοφόνον Βαφειάδην; Ποῖος ἄλλος ἀπὸ τὴν παράταξίν σας εἰς τὴν Λαμίαν ἔχει τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν δόξαν τοῦ εὐγενοῦς ἀνθρωπιστοῦ ἰατροῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁλόκληρος ἡ Φθιῶτις ὀφείλει τόσα πολλά; Ποῖος νοσηρὸς ἐγκέφαλος σᾶς εἰσηγήθη καὶ σᾶς ἐπέβαλε νὰ λάβετε αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν ἀπόφασιν; Δὲν ἐσκέφθητε τὰς συνεπείας; Δὲν ἀντελήφθητε ὅτι ἡ χειρονομία σας προκαλεῖ ἀκόμη ἀποτροπιασμὸν καὶ ἀηδίαν καὶ ἐμβάλλει εἰς ἀνησυχίαν διὰ τὸ τί πρόκειται νὰ πράξητε εἰς περίπτωσιν ἐπανεκλογῆς τοῦ ἀπόντος ἀπὸ ὅλας τὰς ἐθνικὰς προσπαθείας αὐθέντου σας;

Ἡ βιαία ἀπομάκρυνσις τοῦ Ιατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν, ἀξιότιμε κ. Νομάρχα, νὰ τὸ ξέρῃς, θὰ γίνῃ σχοινὶ τοῦ Πατριάρχου, θὰ γίνῃ σύνθημα καὶ ὅρκος διὰ τοὺς ἁπανταχοῦ Ρουμελιώτας:

«Συμπατριῶται: Μὴ λησμονεῖτε τὴν προκλητικὴν συμπεριφορὰν τοῦ Νομάρχου Λαμίας πρὸς τὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην. Ἐμπρὸς ὅλοι νὰ τιμωρήσωμεν τὸ ΠΑΣΟΚ διὰ τὴν γενομένην πρὸς τὸν ἥρωα ἰατρὸν προσβολὴν καὶ νὰ ὁρκισθῶμεν ὅτι τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1985, ὁ νέος Νομάρχης, θὰ διατάξῃ τοὺς ἰδίους Ἀξιωματικοὺς χωροφυλακῆς νὰ προσέλθουν καὶ ἐγκαταστήσουν τὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην εἰς τὴν θέσιν του εἰς τὴν Μητρόπολιν. Ἐμπρὸς λοιπόν».

ΑΛΕΞΗΣ ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος τοῦ σωματείου «ΠΑΤΡΙΣ»

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΣΕΛΙΣ 5

στὴν ὥρα τους

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

ΚΑΤΑ τὴν δοξολογίαν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Λαμίας, ἐπὶ τῇ ἱστορικῇ ἐπετείῳ τοῦ ΟΧΙ, ἐξεβλήθη τοῦ ναοῦ, μὲ ἐντολὴν τοῦ Νομάρχου ὁ σεβάσμιος ἰατρὸς Λουκᾶς Τσαγκάρης, γνωστὸς ὡς σταραετὸς τῆς Ρούμελης.

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τοῦ Νομάρχου, ἀψυχολόγητος καὶ μεστὴ κομματικῆς ἐμπαθείας μᾶς δίδει τὸ μέτρον τοῦ σεβασμοῦ ποὺ τρέφει τὸ μαρξιστικὸν κόμμα (ποὺ κακῇ τῇ μοίρᾳ μᾶς κυβερνᾷ) πρὸς τοὺς ἥρωας τοῦ ἔπους εἰς Ἀλβανίαν. Νὰ βγάλωμεν λοιπὸν κ. Νομάρχα ἀπὸ τὴν θέσιν του νὰ ἐγκαταστήσωμεν τὸν δολοφόνον Βαφειάδην; Ποῖος ἄλλος ἀπὸ τὴν παράταξίν σας εἰς τὴν Λαμίαν ἔχει τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν δόξαν τοῦ εὐγενοῦς ἀνθρωπιστοῦ ἰατροῦ πρὸς τὸν ὁποῖον ὁλόκληρος ἡ Φθιῶτις ὀφείλει τόσα πολλά; Ποῖος νοσηρὸς ἐγκέφαλος σᾶς εἰσηγήθη καὶ σᾶς ἐπέβαλλε νὰ λάβετε αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν ἀπόφασιν; Δὲν ἐσκέφθητε τὰς συνεπείας; δὲν ἀντελήφθητε ὅτι ἡ χειρονομία σᾶς προκαλεῖ ἀκόμη ἀποτροπιασμὸν καὶ ἀηδίαν καὶ ἐμβάλλει εἰς ἀνησυχίας διὰ τὸ τί πρόκειται νὰ πράξητε εἰς περίπτωσιν ἐπανεκλογῆς τοῦ ἀπόντος ἀπὸ ὅλας τὰς ἐθνικὰς προσπαθείας αὐθέντου σας;

Ἡ βιαία ἀπομάκρυνσις τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν, ἀξιότιμε κύριε Νομάρχα, νὰ τὸ ξεύρῃς, θὰ γίνῃ σχοινὶ τοῦ Πατριάρχου, θὰ γίνῃ σύνθημα καὶ ὅρκος διὰ τοὺς ἁπανταχοῦ Ρουμελιώτας:

«Συμπατριῶται: Μὴ λησμονεῖτε τὴν προκλητικὴν συμπεριφορὰν τοῦ Νομάρχου Λαμίας πρὸς τὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην. Ἐμπρὸς ὅλοι νὰ τιμωρήσωμεν τὸ ΠΑΣΟΚ διὰ τὴν γενομένην πρὸς τὸν ἥρωα ἰατρὸν προσβολὴν καὶ νὰ ὁρκισθῶμεν ὅτι τὴν 28 Ὀκτωβρίου 1985 ὁ νέος Νομάρχης, θὰ διατάξῃ τοὺς ἰδίους Ἀξιωματικοὺς χωροφυλακῆς νὰ προσέλθουν καὶ ἐγκαταστήσουν τὸν Λουκᾶν Τσαγκάρην εἰς τὴν θέσιν του εἰς τὴν Μητρόπολιν. Ἐμπρὸς λοιπόν».

ΑΛΕΞΗΣ ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἔντονη διαμαρτυρία διὰ τὸ ἐπεισόδιον εἰς βάρος τοῦ ἰατροῦ ΛΟΥΚΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ.

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ τῆς Κυριακῆς

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ τῆς Κυριακῆς [illegible] 1985

Φόρεσε τὰ παράσημα στὸ στῆθος του. Ἐκείνη ἡ μέρα σήμαινε πολλὰ γι' αὐτόν. Σὰν ἀστραπὴ πέρασαν μπροστὰ ἀπὸ τὰ γέρικα μάτια του οἱ ἐποχὲς ἐκεῖνες. Μισοχαμογέλασε. «Κάτι κάναμε καὶ μεῖς», σκέφτηκε μὲ ὑπερηφάνεια, καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι του. Πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἔφτασε νωρίς. Ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ὅπως τόσα χρόνια τώρα. Ἄναψε ἕνα κερί, κάθησε στὴ συνηθισμένη θέση του —ἀριστερὰ ἀπὸ τὸν ψάλτη— γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ σηκώνεται χωρὶς νὰ ἐνοχλεῖ. Ἴσως χρειαζόταν νὰ βγεῖ ἔξω κάποια στιγμή. Βλέπεις, τώρα τελευταῖα ἡ καρδιά του δὲν ἀστειεύεται, πέρασαν καὶ τὰ χρόνια...

Ἡ λειτουργία τέλειωσε, γύρω στὶς 10.00. Μιὰ μικρὴ ἀναταραχὴ στὴν ἐκκλησία μέχρι νὰ μποῦν οἱ «ἐπίσημοι», γιὰ ν' ἀρχίσει καὶ ἡ δοξολογία. Ὁ 85χρονος γιατρός, ὁ τελευταῖος φρούραρχος τῆς Κορυτσᾶς, ὁ ἥρωας τοῦ Ἀλβανικοῦ Ἔπους ποὺ παρασημοφορήθηκε τέσσερις φορές, περίμενε ἥσυχα στὸ στασίδι του, νὰ μποῦν ἐπιτέλους οἱ «ἐπίσημοι» καὶ ν' ἀρχίσει ἡ δοξολογία. Οὔτε εἶδε τὸν τελετάρχη ποὺ τὸν πλησίασε. «Γιατρέ, μοῦ εἶπε ὁ Νομάρχης νὰ φύγεις. Ἔχω διαταγὴ νὰ σὲ βγάλω ἔξω...» τοῦ ψιθύρισε στ' αὐτί.

"Ὁ νομάρχης διέταξε γιατρὲ νὰ σὲ βγάλω ἔξω."

«Ἐξασκῶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γιατροῦ πάνω ἀπὸ 62 χρόνια. Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐδῶ γύρω στὴν περιοχὴ ποὺ νὰ μὴν μὲ ξέρει. Ἔχω ξεγεννήσει σχεδὸν ὅλες τὶς γυναῖκες τῆς Λαμίας καὶ τῶν γύρω χωριῶν. Καὶ τὶς περισσότερες χωρὶς νὰ πάρω δραχμή. Αὐτὸ εἶναι γνωστὸ σ' ὅλους: ὅποιος ἔχει λεφτὰ πληρώνει. Ὅποιος δὲν ἔχει δὲν πληρώνει...».

Ὁ Λουκᾶς Τσαγγάρης μιλάει καὶ τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ ὀργή. Διάχυτη ἡ πίκρα στὴ φωνή του, θὰ ξεσπάσει πολλὲς φορὲς σὲ κλάμα καὶ παράπονο. «Πῶς νὰ μὴ στενοχωριέμαι; Νὰ μοῦ φερθοῦν ἐμένα ἔτσι; Ὅλοι αὐτοὶ οἱ... "ἀνεπίσημοι"».

Μὲ μιὰ τεράστια κοινωνικὴ προσφορὰ στὴ Φθιώτιδα, μὲ ξενύχτια γιὰ τὸ συνάνθρωπο ποὺ ποτὲ δὲν τὸν ἀντιμετώπισε κοιτάζοντάς τον στὴν τσέπη του. Καὶ ὄχι μόνο σὰν γιατρός. Στὴν περίοδο τῆς Κατοχῆς, τὰ θύματα τῶν Γερμανῶν θὰ ἦταν πολὺ περισσότερα ἂν δὲν ὑπῆρχε ὁ «γιατρός», νὰ τοὺς σώσει, νὰ τρέξει.

Οἱ ἁπλοὶ ἀγρότες ἀπὸ τὰ γύρω χωριά, πίνουν νερὸ στὸ ὄνομά του. Κι οἱ συντοπίτες του τὸν ἀντιμετωπίζουν μὲ σεβασμό. Ὅταν, πρὶν ἀπὸ λίγο καιρό, τὸν πῆγαν —κι αὐτὸν— στὰ δικαστήρια γιατὶ «εξύβρισε τὸν πρωθυπουργό», δημιουργήθηκε ἐπιτροπὴ συμπαράστασης καὶ τὴν ἡμέρα ποὺ γινόταν ἡ δίκη, χιλιάδες Λαμιῶτες γέμισαν τὶς αἴθουσες τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ τελετάρχης

«Ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια», λέει ὁ Λουκᾶς Τσαγγάρης, «κάθομαι πάντα στὸ στασίδι ποὺ βρίσκεται δίπλα στὸν ἀριστερὸ ψάλτη. Ὑποφέρω ἀπὸ τὴν καρδιά μου κι ἐκεῖνο τὸ στασίδι μοῦ δίνει τὴν εὐχέρεια νὰ μετακινοῦμαι χωρὶς νὰ ἐνοχλῶ κανένα. Καὶ ἀκόμα, γιατὶ "δὲν φαίνομαι", δὲν μοῦ ἀρέσει ἡ ἐπίδειξη... Φέτος, εἶχα πάει ἀπὸ νωρὶς στὴν ἐκκλησία. Ἔπιασα τὴ θέση ποὺ κάθομαι πάντα καὶ ὅταν τελείωσε ἡ λειτουργία, περιμέναμε νὰ πάρουμε ἀντίδωρο.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μὲ πλησίασε κάποιος Κούμπας, ὑπάλληλος τοῦ δήμου ποὺ ἐκτελοῦσε χρέη τελετάρχη καὶ μοῦ λέει νὰ φύγω, γιατὶ ἔτσι διέταξε ὁ Νομάρχης. Τὰ 'χασα... Νὰ πᾶς νὰ πεῖς τοῦ Νομάρχη, ὅτι δὲν ἔχω νὰ πάω πουθενά, κι ἂν θέλει νὰ 'ρθει ἐκεῖνος νὰ μὲ διώξει, τοῦ ἀπάντησα.

Ἀδιάντροποι

Φαντάστηκα πὼς δὲν θὰ δινόταν συνέχεια στὸ ἐπεισόδιο γι' αὐτὸ καὶ δὲν εἶπα τίποτα περισσότερο», συνεχίζει ὁ κ. Τσαγγάρης. «Ὅμως, δὲν πέρασαν οὔτε τρία λεπτὰ καὶ νά 'σου ἔρχονται δύο ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς. Εὐγενέστατοι, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, μοῦ λένε: Γιατρέ, πρέπει νὰ βγεῖς ὁπωσδήποτε. Ἔχουμε ἐντολή, ἂν ἀρνηθεῖς νὰ σὲ βγάλουμε ἔξω...».

Ἡ φωνὴ τοῦ γέροντα τσακίζει. Τὰ μάτια του γεμίζουν δάκρυα καὶ καθὼς προσπαθεῖ νὰ συνεχίσει, τὸν παίρνουν οἱ λυγμοί.

«Δὲν ἤθελα νὰ δημιουργήσω ἐπεισόδια. Οὔτε προβλήματα σ' αὐτοὺς ποὺ ἔστελνε ὁ Νομάρχης νὰ μὲ βγάλουν ἔξω. Γι' αὐτὸ καὶ σηκώθηκα νὰ φύγω.

Ὁ κόσμος ποὺ εἶχε πάρει εἴδηση τί γινόταν, ἀναστατώθηκε. Μερικοὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν καὶ βγῆκαν μαζί μου. Ἄλλοι μοῦ 'λεγαν: Πέστα τους γιατρέ. Γιατί δὲν μιλᾶς; Τί νὰ 'λεγε;... Μέρα ποὺ ἦταν... Ἀφοῦ δὲν ντρέπονται... Στὴν ἐπέτειο τοῦ "ΟΧΙ" πέταξαν ἐμένα ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Τοὺς ἐνοχλοῦσαν φαίνεται τὰ παράσημα...».

Ὁ γέροντας βγῆκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ πῆρε μόνος του τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι.

«Σ' ὅλο τὸ δρόμο ἔκλαιγα, λέει. Δὲν μποροῦσε νὰ τὸ χωρέσει τὸ μυαλό μου. Σὲ μένα ποὺ πολέμησα νὰ τὸ κάνουν αὐτό; Στὸν τελευταῖο φρούραρχο τῆς Κορυτσᾶς; Τότε γιατὶ πολεμήσαμε καὶ δώσαμε τὸ αἷμα μας; Ὅταν δὲν μᾶς ἀναγνωρίζουν οὔτε τὸ στοιχειῶδες δικαίωμα νὰ εἴμαστε μέσα στὴν ἐκκλησία μιὰ μέρα σὰν τὴν 28η Ὀκτωβρίου...».

Μήνυση

Ἡ φωνή του τρέμει. Ξεσπάει πάλι σὲ λυγμούς. «Ἂς βοηθεῖ κάποιος νὰ μοῦ ἐξηγήσει, γιατί», μονολογεῖ. Δίπλα του ὁ γιός του Φρίξος —ποὺ συνεχίζει τὴν παράδοση τοῦ πατέρα του γιατρὸς κι αὐτός— θὰ πεῖ μιὰ στιγμὴ θυμωμένος: «Ὁ παπποὺς ἀρρώστησε ἀπὸ 'κείνη τὴν ἡμέρα καὶ δὲν ἔχει ἀκόμη συνέλθει».

«Ἐμεῖς λείπαμε σὲ κάποιο γειτονικὸ χωριό. Μᾶς πήρανε τηλέφωνο καὶ μᾶς εἶπαν τί εἶχε συμβεῖ. Ξεκινήσαμε ἀμέσως νὰ ἔρθουμε στὴν Λαμία. Ὅταν φτάσαμε στὸ σπίτι, βρήκαμε τὸν γιατρὸ ἐδῶ. Ὁ πατέρας μου —ποὺ ὑποφέρει ἀπὸ τὴν καρδιά του— εἶχε πάθει πνευμονικὸ οἴδημα, καὶ τὸν εἴχανε μὲ ὀξυγόνο.

Σὲ λίγο φωνάξανε καὶ τὸν καρδιολόγο ποὺ τοῦ σύστησε νὰ μὴν στενοχωριέται καὶ νὰ ξεκουραστεῖ γιὰ ἀρκετὸ καιρό. Ἔγινα ἔξω φρενῶν. Θεωρῶ τὴν ἐνέργεια τοῦ Νομάρχη ἀχαρακτήριστη, γι' αὐτὸ καὶ κατέθεσα μήνυση ἐναντίον του γιὰ μείωση ἀξιοπρέπειας τοῦ πατέρα μου».

«Ἀνταμοιβή»

Τιμημένος μὲ τὸν Ἀργυροῦν Σταυρὸ τοῦ Τάγματος τῶν Φοινίκων, μὲ τὸ ἀναμνηστικὸ παράσημο τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Ἀλβανικοῦ Ἔπους 1940—1941 καὶ σὰν ὁ τελευταῖος φρούραρχος τῆς Κορυτσᾶς ὁ Λουκᾶς Τσαγγάρης ἀκριβῶς τὴν ἡμέρα ποὺ πρὶν ἀπὸ 44 χρόνια ξεκίναγε γιὰ τὸ μέτωπο, διώχθηκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία...

Μιὰ ζωὴ ὁλόκληρη ἀγῶνες. Ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ ἐφεδρος ἀπὸ τὸν [illegible] τῆς Μικρασίας ἀκόμα ὁ γιατρὸς [illegible] γιατρὸς [illegible] τὸ χέρι [illegible] στὸ μέτωπο, [illegible] Ἑλλήνων [illegible] τὸ ἐκτελεστικὸ [illegible] χρόνια τῆς [illegible]

Ἡ ἀνταμοιβή του: «Βγάλτε τον ἔξω», εἶπε ὁ νομάρχης καὶ κάθισε στὶς θέσεις τῶν ἐπισήμων νὰ παρακολουθήσει τὴν δοξολογία...

'Ο Λουκᾶς Τσαγγάρης (ἀριστερά) τὴν ἐποχὴ ποὺ ἦταν φρούραρχος στὴν Κορυτσά. Δεξιά: Παρασημοφόρηση ἀπὸ τὸν στρατηγὸ 'Αγόρ[illegible] γιὰ τὴν προσφορά του στὰ πεδία τῶν μαχῶν.

Η περιπέτεια του 85χρονου ήρωα του ΣΑΡΑΝΤΑ που ήταν ο τελευταίος φρούραρχος στην Κορυτσά!

Γράφει η ΜΑΡΙΑ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ

Ὁλοσέλιδον ρεπορτὰζ τῆς Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ», διὰ τὴν εἰς βάρος τοῦ ἰατροῦ Λουκᾶ Τσαγκάρη ἐνέργειαν τοῦ Νομάρχου Φθιώτιδος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελὶς

Σελὶς

Σελίς

Σελίς

Σελὶς

Τυπώθηκε στὸ τυπογραφεῖο
ΠΑΝ. ΚΡΟΜΜΥΔΑΚΗ - Φειδίου 10 - Τηλ. 36 30 114
'Α θ ή ν α

ΕΣΤΙΑ
Παρασκευή, 2 Δεκεμβρίου 1994

ΠΡΙΝ ΑΠΟ 52 ΧΡΟΝΙΑ

Ο ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΟΣ ΑΘΛΟΣ ΤΟΥ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ

7ον (τελευταίον)

Οἱ Βρεταννοί ἐξώπλισαν ἕνα μέρος τῶν ἀνταρτῶν τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ., ὅσον καί τοῦ Ε.Λ.Λ.Σ., ἀφοῦ ὡρισμένοι ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἄοπλοι καί ἄλλοι ἔφερον κυνηγετικά ὅπλα καί ἀπηρχαιωμένους "γκράδες" (εἶχον εἰσαχθῆ εἰς τόν Ἑλληνικόν στρατόν τό 1877 καί ἀντικατεστάθησαν τό 1906 διά τῶν τυφεκίων "Μάλινχερ"). Συγκεκριμένως, οὗτοι διέθεσαν εἰς ἑκάστην Ὀργάνωσιν ἀνά 25 ἀτομικά τυφέκια καί πλῆθος χειροβομβίδων. Ἐπίσης, ὁ Ναπολέων Ζέρβας διέθετεν εἰς τήν Ὁμάδα Διοικήσεως, ὅπου εὑρίσκοντο καί οἱ δύο Βρεταννοί ἀξιωματικοί Ἔντυ Μάγιερς καί Κρίς Γουδχάους, ἕν πολυβόλον. Ἡ Ὁμάς Διοικήσεως εἶχε, ἐπίσης, τήν ἀποστολήν Μονάδος Ἐφεδρείας. Ὁ Ἄρης Βελουχιώτης δέν ἐδέχθη νά παραμείνη εἰς τόν Σταθμόν Διοικήσεως τῆς ἐπιχειρήσεως μετά τοῦ Ναπολέοντος Ζέρβα.

Εἰς τήν ἐπιχείρησιν τῆς ἀνατινάξεως τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου, ἥτις ἔλαβε χώραν τήν 25ην Νοεμβρίου 1942, ἐκτός τῶν δώδεκα Βρεταννῶν «σαμποτέρ», ἔλαβον μέρος 65 - 70 περίπου ἄνδρες τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. καί 75 - 80 περίπου ἄνδρες τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Ἐξ αὐτῶν, μερικοί δέν ἦσαν καλῶς ὡπλισμένοι, ἐλλείψει πολεμικοῦ ὑλικοῦ καί ἐπί πλέον ἦσαν τελείως ἀγύμναστοι. Βεβαίως, οἱ μυθομανεῖς «ἱστορικοί» καί «συγγραφεῖς» τῆς Ἀριστερᾶς, διά νά προσδώσουν μεγαλύτερον βάρος εἰς τήν συμβολήν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἀναβιβάζουν τούς ἄνδρας τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., οἱ ὁποῖοι συμμετέσχον εἰς τήν ἐν λόγῳ ἐπιχείρησιν, ἄλλοι μέν εἰς 90, ἄλλοι εἰς 120 καί ἄλλοι εἰς 150! (Βλέπε σελίδα 186 τῆς ἐκδόσεως Κ.Κ.Ε. "Ἑξῆντα χρόνια ἀγώνων καί θυσιῶν - χρονικό τοῦ Κ.Κ.Ε."). Ἄλλοι πάλιν μυθογράφοι ἀφηγοῦνται πώς ὁ Ἄρης Βελουχιώτης συνεκέντρωσε τούς Βρεταννούς καί τούς Ἕλληνας ἀξιωματικούς καί τούς... ὑπηγόρευσε τό «σχέδιον ἐνεργείας» τῆς ἐπιχειρήσεως, ὡς ἄλλος Μέγας Ναπολέων!

Ἰδού, τί εἶπε σχετικῶς ὁ Κρίς Γουδχάουζ, κατά τήν διάρκειαν τῆς ὁμιλίας του, τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1984, εἰς τό ξενοδοχεῖον τῶν Ἀθηνῶν «Χόλλυντεϊϋ Ἴνν»:

«Ὑπάρχει ἕνας ἄλλος μῦθος γύρω ἀπό τό Γοργοπόταμο, πού πρέπει νά ἀνασκευαστεῖ. Ἔχει ὑποστηριχθεῖ, στα, λίαν πιθανόν, ὅτι ἡ διέλευσις τῆς Γερμανικῆς ἁμαξοστοιχίας, κατά τήν στιγμήν ἐκείνην, ἐπέφερεν ζημίας εἰς τό σύστημα ὑπονομεύσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀποτύχη ἡ ἐπιχειρηθεῖσα ἀνατίναξίς της.

Ἡ μικτή ὁμάς τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. - Ε.Δ.Ε.Σ., ἥτις εἶχεν ἀναλάβει τήν ἐξουδετέρωσιν τοῦ νοτίου φυλακίου τῆς γεφύρας, διατελοῦσα ὑπό τήν διοίκησιν τοῦ ὑπολοχαγοῦ τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. Μιχαήλ Μυριδάκη, κατώρθωσε νά πλησιάση ἀθορύβως πρός τάς θέσεις τῆς Ἰταλικῆς φρουρᾶς καί ἐντός εἰκοσαλέπτου περίπου νά κάμψη πᾶσαν ἀντίστασιν, νά καταλάβη τό φυλάκιον καί νά συλλάβη καί μερικούς αἰχμαλώτους. Οἱ ὑπόλοιποι Ἰταλοί τῆς φρουρᾶς ἐπέτυχον νά διαφύγουν καί νά τραποῦν εἰς φυγήν πρός βορειοανατολάς. Ἀντιθέτως, ἡ ἑτέρα μικτή ὁμάς τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. - Ε.Λ.Α.Σ., ὑπό τήν ἡγεσίαν τῶν ἀνθυπολοχαγῶν τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. Δημοσθένους Παπαχρήστου καί Λεωνίδα Πετροπουλάκη, ἀπέτυχεν εἰς τόν αἰφνιδιασμόν καί συνήντησε πείσμονα ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν Ἰταλῶν τῆς φρουρᾶς τοῦ βορείου φυλακίου. Ἐχρειάσθη δέ μεγάλη προσπάθεια καί ἐπέμβασις, μέ διαταγήν τοῦ Μιχαήλ Μυριδάκη, ἐνισχύσεων ἐξ ἀνδρῶν τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. νοτίου τομέως, μέχρις ὅτου καμφθῆ ἡ ἄμυνα καί τοῦ τελευταίου Ἰταλοῦ στρατιώτου. Κατά τήν φάσιν αὐτήν ἐσημειώθη ἀπειθαρχία ἐκ μέρους τῶν ἀνδρῶν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., οἱ ὁποῖοι ἠρνήθησαν νά ἀκολουθήσουν τό τμῆμα τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ., τό ὁποῖον ἐκινήθη πρός ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιτιθεμένων ἐναντίον τῆς Ἰταλικῆς φρουρᾶς τοῦ βορείου φυλακίου καί ἀπεχώρησαν εἰς ἀπόστασιν 200 μέτρων, ἀναμένοντες ἐκεῖθεν τό σύνθημα τῆς γενικῆς ἀποχωρήσεως. Ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν τῶν ἐξελίξεων ὑπῆρξε καί ἡ σημειωθεῖσα ὡριαία καθυστέρησις εἰς τήν ἀνατίναξιν τῆς γεφύρας.

Ἀμέσως, σχεδόν, μετά τήν ἐξουδετέρωσιν καί τῶν δύο Ἰταλικῶν φυλακίων τῆς γεφύρας, οἱ Βρεταννοί «σαμποτέρ» ἐπέτυχον ὅπως τήν 1.30΄ καί 2.30΄ μεταμεσονυκτίων ὡρῶν, ἀνατινάξουν διαδοχικῶς τά μεταλλικά τόξα τῆς γεφύρας, ἐλάχιστα λεπτά πρό τῆς ἐκ Λαμίας ἀφίξεως τῶν Γερμανικῶν καί Ἰταλικῶν ἐνισχύσεων. Σημειωτέον, ὅτι ἡ Βρεταννική ὁμάς δολιοφθορέων εἶχεν ἀποφασίσει τήν ἀνατίναξιν της εἰς τά τόξα τῆς γεφύρας πρό τῆς ὁλοκληρώσεως τῆς ἐκκαθαρίσεως καί τῶν δύο Ἰταλικῶν ...

μέ τήν ὑπογραφήν: «Ναπολέων Ζέρβας», ἀφ' ἑνός μέν ἐπεκήρυξαν τόν Συνταγματάρχην Ναπολέοντα Ζέρβαν ἀντί 100 ἑκατομμυρίων δραχμῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀφ' ἑτέρου δέ ἐτυφέκισαν, πρό τῆς κατεστραμμένης γεφύρας, ἑπτά Ἕλληνας ὁμήρους ἐκ Λαμίας, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τόν ταγματάρχην Κ. Πιστόλην. Οὗτος, πρό τῆς ἀδιαφορίας τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη νά λάβη μέρος εἰς τήν ἐπιχείρησιν ἀνατινάξεως τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου, εἶχε μεταβῆ εἰς Λαμίαν καί προσεπάθησεν αὐτοβούλως νά συγκροτήση ἐθελοντικόν σῶμα διά τήν ὑποστήριξιν τοῦ Βρεταννικοῦ ἐγχειρήματος. Πλήν ὅμως, καταδοθείς εἰς τούς Ἰταλούς, συνελήφθη καί ἐκρατήθη ὡς ὅμηρος ὑπ' αὐτῶν, τυφεκισθείς εἰς ἀντίποινα διά τήν ἀνατίναξιν τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου. Εἰς ἀντίποινα, ἐπίσης, ἐτυφεκίσθησαν καί ἄλλοι 7 Ἕλληνες ὅμηροι εἰς τό χωρίον Καστέλλον Παρνασσίδος.

Ἡ ἀνατίναξις τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου ἦτο ἡ πρώτη καί ἡ τελευταία ἐπιχείρησις, ἡ ὁποία διεξήχθη, ἐπί Κατοχῆς, ἀπό κοινοῦ ὑπό τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ., τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. καί τῶν Βρεταννῶν. Ἐπίσης ὑπῆρξε ἡ μεγαλειτέρα καί ἡ πλέον ἐντυπωσιακή, ἕως τήν ἐποχήν ἐκείνην πρᾶξις δολιοφθορᾶς εἰς τήν κατεχομένην Εὐρώπην. Παρά ταῦτα, ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀπεκήρυξε καί τήν πολεμικήν αὐτήν ἐνέργειαν Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως καί μάλιστα ἐπετίμησε τόν Ἄρη Βελουχιώτη διά τήν συμμετοχήν του καί τόν ἐκάλεσε τόν Φεβρουάριον τοῦ 1943 εἰς Ἀθήνας, πρός ἀπολογίαν. Αἱ κατηγορίαι ἐναντίον του ἦσαν:

Ἡ μή παρεμπόδισις τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου.

Ἡ παρά τήν ἐντολήν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. συμμετοχή του εἰς τήν ἐν λόγῳ ἐπιχείρησιν.

Ἡ ἀποτυχία του νά διαλύση τάς ἀνταρτικάς δυνάμεις τοῦ Ναπολέοντος Ζέρβα.

Ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὁ Κ. Κόκκινος, γράφει εἰς τήν σελίδα 65, τοῦ βιβλίου του "1942-1945 Τά χρόνια τῆς κρίσης", τά ἑξῆς:

"Ἕνα σοβαρό ρῆγμα στίς διασυνδέσεις αὐτές ἔγινε μέ τήν αὐτόβουλη (χωρίς τήν ἐντολήν τοῦ Κ.Κ.Ε.) συμμετοχή τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη στήν ἐπιχείρηση γιά τήν ἀνατίναξη τῆς Γέφυρας τοῦ Γοργοπόταμου (Νοέμβριος 1942). Ὁ Ἄρης ἐπέσυρε τήν ὀργή τοῦ Κόμματος, κλήθηκε στήν Ἀθήνα γιά ν' ἀπολογηθεῖ καί ἔπεσε σέ δυσμένεια ἔκτοτε. Οἱ Σαμαρινιώτης (Ἀνδρέας Τζήμας) καί Τάσος Λευ...

Ἐθνικῆς Ἀντίστασης...".

Ὁ ψυχολογικός ἀντίκτυπος ἐκ τῆς ὁμολογουμένως γενναίας καί ἡρωϊκῆς αὐτῆς πράξεως δολιοφθορᾶς τῶν Βρεταννῶν καταδρομέων καί τῶν Ἑλλήνων ἀνταρτῶν ὑπῆρξε μέγας, ὄχι μόνον εἰς ὁλόκληρον τήν Ἑλλάδα, ἀλλά καί εἰς τό ἐξωτερικόν, παρά τό γεγονός ὅτι, λόγῳ τῆς σημειωθείσης μεγάλης καθυστερήσεως εἰς τήν πραγματοποίησίν της — ἐκ τῆς ἀπροθυμίας τοῦ Κ.Κ.Ε. - Ε.Λ.Α.Σ. νά βοηθήση εἰς τήν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιχειρήσεως — ἡ ἀπό στρατιωτικῆς ἀπόψεως συμβολή της εἰς τήν μάχην τοῦ Ἐλ Ἀλαμέϊν καί τῆς Ἀφρικῆς γενικώτερον ὑπῆρξε μηδενική. Οὕτω, ἐνῶ ἡ ἐπιχείρησις εἶχε σχεδιασθῆ διά τήν 10ην Ὀκτωβρίου 1942, ἐπραγματοποιήθη 45 ἡμέρας βραδύτερον, ἤτοι τήν 25ην Νοεμβρίου 1942, ὅταν, πλέον αἱ Συμμαχικαί δυνάμεις, τῆς 8ης Βρεταννικῆς Στρατιᾶς τοῦ Ἀφρικανικοῦ μετώπου, προελαύνουσαι νικηφόρως πρός Δυσμάς, εἶχον καταλάβει ἀπό τῆς 20ῆς Νοεμβρίου 1942 τήν πρωτεύουσαν τῆς Κυρηναϊκῆς, ἤτοι τόν σημαίνοντα λιμένα τῆς Βεγγάζης καί κινούμεναι ταχέως πρός τήν Τρίπολιν, πρωτεύουσαν τῆς Λιβύης, εἶχον πλησιάσει εἰς τά περίχωρα αὐτῆς.

Τό ὅτι, πράγματι, ἡ συμβολή τῆς ἀνατινάξεως τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου εἰς τήν μάχην τοῦ Ἐλ Ἀλαμέϊν (23 Ὀκτωβρίου ἕως 2 Νοεμβρίου 1942) ἦτο ἀπό στρατιωτικῆς ἀπόψεως μηδενική, προκύπτει καί ἐκ τῆς στιχομυθίας, τήν ὁποίαν εἶχεν ὁ Κρίς Γουδχάουζ μετά τοῦ διοικητοῦ τῆς 8ης Βρεταννικῆς Στρατιᾶς, στρατάρχου Μπέρναρντ Μοντγκόμερυ, ὡς αὕτη περιγράφεται εἰς τό βιβλίον τοῦ πρώτου «Κάτι κάναμε κι' ἐμεῖς»: «Ὕστερα ἀπό χρόνια, ὁ Στρατάρχης Μοντγκόμερυ ρωτήθηκε ἄν ἡ Ἐπιχείρηση Γοργοπόταμος εἶχε συμβάλει, κατά τι, στή νίκη του. Ἀπήντησε πῶς δέν εἶχε ἀκούσει ποτέ γι' αὐτήν»! Καί ὁ Γουδχάουζ συνεχίζει: «Ἄν ἡ Ἐπιχείρηση Χάρλινγκ εἶχε ἐπιτύχει ἕξι ἑβδομάδες νωρίτερα, ἀκόμη καί ὁ Μοντγκόμερυ θά μποροῦσε νά εἶχε ἀκούσει γι' αὐτήν»...

Ἡ ἱστορία τῆς ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου κατέδειξεν ὅτι τό Κ.Κ.Ε., διά τῶν Ὀργανώσεών του Ε.Α.Μ. καί Ε.Λ.Α.Σ., δέν ἀπέβλεπεν εἰς ἀγῶνα ἐθνικόν καί δι' αὐτό ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Ε.Α.Μ. (Κ.Κ.Ε.) ἀπηγόρευσεν εἰς τά τμήματα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. τήν συμμετοχήν των εἰς τήν ἐπιχείρησιν αὐτήν, ὡς καί τήν συνεργασίαν των μετά τῶν ...

Νοεμβρίου 1942, έκτος τών δώδεκα Βρετανών «σαμποτέρ», έλαβον μέρος 65 - 70 περίπου άνδρες τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. καὶ 75 - 80 περίπου ἄνδρες τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Ἐξ αὐτῶν, μερικοὶ δὲν ἦσαν καλῶς ὡπλισμένοι, ἐλλείψει πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἐπὶ πλέον ἦσαν τελείως ἀγύμναστοι. Βεβαίως, οἱ μυθομανεῖς «ἱστορικοί» καὶ «συγγραφεῖς» τῆς Ἀριστερᾶς, διὰ νὰ προσδώσουν μεγαλύτερον βάρος εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἀναβιβάζουν τοὺς ἄνδρας τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., οἱ ὁποῖοι συμμετέσχον εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐπιχείρησιν, ἄλλοι μὲν εἰς 90, ἄλλοι εἰς 120 καὶ ἄλλοι εἰς 150! (Βλέπε σελίδα 186 τῆς ἐκδόσεως Κ.Κ.Ε. "Ἑξῆντα χρόνια ἀγώνων καὶ θυσιῶν - χρονικὸ τοῦ Κ.Κ.Ε."). Ἄλλοι πάλιν μυθογράφοι ἀφηγοῦνται πῶς ὁ Ἄρης Βελουχιώτης συνεκέντρωσε τοὺς Βρεταννοὺς καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀξιωματικοὺς καὶ τούς... ὑπηγόρευσε τὸ «σχέδιον ἐνεργείας» τῆς ἐπιχειρήσεως, ὡς ἄλλος Μέγας Ναπολέων!

Ἰδού, τί εἶπε σχετικῶς ὁ Κρὶς Γουντχάουζ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁμιλίας του, τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1984, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Ἀθηνῶν «Χόλλυνταϊϋ Ἴνν»:

«Ὑπάρχει ἕνας ἄλλος μῦθος γύρω ἀπὸ τὸ Γοργοπόταμο, ποὺ πρέπει νὰ ἀνασκευαστεῖ. Ἔχει ὑποστηριχθεῖ, ὅτι ὁ Ἄρης μόνος του ἐπέλεξε τὸν Γοργοπόταμο γιὰ στόχο καὶ ὅτι κατέστρωσε μόνος του τὸ σχέδιο τῆς ἐπιθέσεως. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἐντελῶς διαφορετική. Ὁ Μάγιερς εἶχε ἐπιλέξει τὸν Γοργοπόταμο ὡς τὸν στόχο, ἔπειτα ἀπὸ μιὰ προσωπικὴ ἀναγνώριση ἐπὶ τόπου, πρὶν ἀκόμα ξεκινήσω γιὰ νὰ βρῶ τὸ Ζέρβα. Ὁ Μάγιερς, ἐπίσης, κατέστρωσε τὸ σχέδιο τῆς ἐπιθέσεως, τὸ ὁποῖο περιέγραψε στὸ Ζέρβα μόλις συναντήθηκαν, δηλαδὴ τὴν προηγουμένη ἀπὸ τὴν ἄφιξη τοῦ Ἄρη ἡμέρα. Ὁ Ζέρβας ἀμέσως ἀποδέχθηκε τὸ σχέδιο καὶ ἀνέλαβε τὴ διοίκηση τῆς ἐπιχειρήσεως. Ὅταν ἔφθασε ὁ Ἄρης, καὶ αὐτός, ἐπίσης, συμφώνησε μὲ τὸ σχέδιο καὶ ἀποδέχθηκε τὸν Ζέρβα ὡς γενικὸ ἀρχηγό».

Ἡ ἐπιχείρησις, ἡ ὁποία ἤρχισε διὰ τοῦ συνθήματος τοῦ ὑπολοχαγοῦ Μιχαὴλ Μυριδάκη τὴν 23.07 ὥραν, διεξήχθη μὲ ἀπόλυτον ἐπιτυχίαν, παρὰ τὰς ἀπροβλέπτους δυσκολίας τὰς ὁποίας συνήντησε, παρὰ τὰς ἀντιξόους ἐδαφικὰς δυσχερείας καὶ παρ' ὅτι ἐλάχιστα λεπτὰ πρὸ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἐπιθέσεως διῆλθεν ἄνωθεν τῆς γεφύρας Γερμανικὴ στρατιωτικὴ ἁμαξοστοιχία, κινουμένη πρὸς Λαμίαν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀφυπνισθοῦν οἱ ἄνδρες τῆς Ἰταλικῆς φρουρᾶς καὶ νὰ ἀπολεσθῆ, οὕτω, ὁ παράγων τοῦ αἰφνιδιασμοῦ. Θεωρεῖται, μάλιστα, ὅτι ἡ ἐπιτυχία ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἀποφασιστικότητα καὶ τὴν ψυχραιμίαν τοῦ ὑπολοχαγοῦ Μιχαὴλ Μυριδάκη, ἐνισχύσεως ἐκ ἀνδρῶν τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. νοτίου τομέως, μέχρις ὅτου καμφθῆ ἡ ἄμυνα καὶ τοῦ τελευταίου Ἰταλοῦ στρατιώτου. Κατὰ τὴν φάσιν αὐτὴν ἐσημειώθη ἀπειθαρχία ἐκ μέρους τῶν ἀνδρῶν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., οἱ ὁποῖοι ἠρνήθησαν νὰ ἀκολουθήσουν τὸ τμῆμα τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ., τὸ ὁποῖον ἐκινήθη πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιτιθεμένων ἐναντίον τῆς Ἰταλικῆς φρουρᾶς τοῦ βορείου φυλακίου καὶ ἀπεχώρησαν εἰς ἀπόστασιν 200 μέτρων, ἀναμένοντες ἐκεῖθεν τὸ σύνθημα τῆς γενικῆς ἀποχωρήσεως. Ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν τῶν ἐξελίξεων ὑπῆρξε καὶ ἡ σημειωθεῖσα ὡριαία καθυστέρησις εἰς τὴν ἀνατίναξιν τῆς γεφύρας.

Ἀμέσως, σχεδόν, μετὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν καὶ τῶν δύο Ἰταλικῶν φυλακίων τῆς γεφύρας, οἱ Βρεταννοὶ «σαμποτέρ» ἐπέτυχον ὅπως τὴν 1.30΄ καὶ 2.30΄ μεταμεσονύκτιον ὥραν, ἀνατινάξουν διαδοχικῶς, τὰ μεταλλικὰ τόξα τῆς γεφύρας, ἐλάχιστα λεπτὰ πρὸ τῆς ἐκ Λαμίας ἀφίξεως τῶν Γερμανικῶν καὶ Ἰταλικῶν ἐνισχύσεων. Σημειωτέον, ὅτι ἡ Βρεταννικὴ ὁμὰς δολιοφθορέων εἶχεν ἀρχίσει τὴν ἀναρρίχησίν της εἰς τὰ τόξα τῆς γεφύρας πρὸ τῆς ὁλοκληρώσεως τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ τῶν δύο Ἰταλικῶν φυλακίων. Αἱ Γερμανικαὶ ἐνισχύσεις ἔφθασαν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνατίναξιν τῆς γεφύρας, πλὴν ὅμως καθυστέρησαν ὑπὸ τῆς ἐφεδρικῆς δυνάμεως καὶ οὕτω ἐπετεύχθη ἡ ἀπαγκίστρωσις τῶν τμημάτων, τὰ ὁποῖα ἔλαβον μέρος εἰς τὸ παράτολμον τοῦτο ἐγχείρημα. Οἱ Γερμανοὶ θὰ χρειασθοῦν ἕνα καὶ ἥμισυ σχεδὸν μῆνα διὰ νὰ ἀποκαταστήσουν πλήρως τὴν σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν, ἥτις, καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα, διεξήγετο μετὰ δυσχερείας...

Ἡ σύμπτυξις ἐγένετο ὑπὸ βροχήν, πρὸς τὰς κλιτῦς τῆς Οἴτης, μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὴν Καστριώτισσαν καὶ τὸ Μαυρολιθάριον Φθιώτιδος. Ἐκεῖ, ὁ Ναπολέων Ζέρβας ἐπληροφορήθη ἐκ νέου ὅτι ὁ Ἄρης Βελουχιώτης ἡτοίμαζεν αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον του, μὲ σκοπὸν τὴν διάλυσιν τῶν Ἐθνικῶν Ὁμάδων Ἑλλήνων Ἀνταρτῶν (ΕΔΕΣ) καὶ ὡς ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νὰ λάβη καὶ νέα συμπληρωματικὰ μέτρα αὐτοπροστασίας.

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν, ὅταν οἱ κατακτηταὶ ἀντίκρυσαν τὸ θέαμα τῆς καταστραφείσης γεφύρας καὶ ἀνέγνωσαν ἐπὶ πλησίον κειμένου εἰκονοστασίου τὸ ἀναγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐφέδρου ὑπολοχαγοῦ Μιχαὴλ Μυριδάκη ἀπόφθεγμα «Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ Πάτρης», προέβησαν εἰς ἀντίποινα κατὰ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ τῆς περιοχῆς, ἐκτελέσαντες κρατουμένους διὰ τὰς πράξεις δολιοφθορᾶς εἰς τὴν κατεχομένην Εὐρώπην. Παρὰ ταῦτα, ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀπεκήρυξε καὶ τὴν πολεμικὴν αὐτὴν ἐνέργειαν Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως καὶ μάλιστα ἐπετίμησε τὸν Ἄρη Βελουχιώτη διὰ τὴν συμμετοχήν του καὶ τὸν ἐκάλεσε τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1943 εἰς Ἀθήνας, πρὸς ἀπολογίαν. Αἱ κατηγορίαι ἐναντίον του ἦσαν:

Ἡ μὴ παρεμπόδισις τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου.

Ἡ παρὰ τὴν ἐντολὴν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. συμμετοχή του εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐπιχείρησιν.

Ἡ ἀποτυχία του νὰ διαλύση τὰς ἀνταρτικὰς δυνάμεις τοῦ Ναπολέοντος Ζέρβα.

Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὁ Κ. Κόκκινος, γράφει εἰς τὴν σελίδα 65, τοῦ βιβλίου του "1942-1945 Τὰ χρόνια τῆς κρίσης", τὰ ἑξῆς:

"Ἕνα σοβαρὸ ρῆγμα στὶς διασυνδέσεις αὐτὲς ἔγινε μὲ τὴν αὐτόβουλη (χωρὶς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κ.Κ.Ε.) συμμετοχὴ τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη στὴν ἐπιχείρηση γιὰ τὴν ἀνατίναξη τῆς γέφυρας τοῦ Γοργοπόταμου (Νοέμβριος 1942). Ὁ Ἄρης ἐπέσυρε τὴν ὀργὴ τοῦ Κόμματος, κλήθηκε στὴν Ἀθήνα γιὰ ν' ἀπολογηθεῖ καὶ ἔπεσε σὲ δυσμένεια ἔκτοτε. Οἱ Σαμαριννιῶτης (Ἀνδρέας Τζήμας) καὶ Τζῆτος Λευτεριᾶς (Βαγγέλης Παπαδάκης) ἦσαν τὰ ἐντεταλμένα ὄργανα τοῦ Κόμματος νὰ παρακολουθοῦν καὶ ἐπιβλέπουν ὅλες τὶς κινήσεις τοῦ Ἄρη". Μεταγενεστέρως, ἐν τούτοις, ὡρισμένοι κομμουνισταὶ θὰ ἐπικρίνουν τοὺς δισταγμούς, τὴν ἀπροθυμίαν καὶ τὴν χρονοτριβὴν τοῦ Βελουχιώτη, ὡς καὶ τὴν στάσιν τῆς ἡγεσίας τοῦ Κ.Κ.Ε. καὶ τὴν ἀπόφασίν της νὰ ἀπαγορεύση εἰς αὐτὸν ὅπως συμμετάσχη εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τῆς ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου. Χαρακτηριστικῶς, τὸ σημαῖνον στέλεχος τοῦ Ε.Α.Μ., ὁ Διονύσιος Μπενετάτος, εἰς τὴν σελίδα 36, τοῦ βιβλίου του "Τὸ χρονικὸ τῆς κατοχῆς", γράφει ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τὰ ἑξῆς:

"Ἡ δράση εἶναι συνυφασμένη καὶ μ' ἀποτυχίες καὶ σφάλματα. Καὶ στὴν περίπτωση τοῦ Ἄρη ὑπῆρξε σημαντικὸ σφάλμα ἡ ἄρνηση τοῦ Ἄρη ν' ἀνατινάξη χωρὶς συζητήσεις τὴν γέφυρα τοῦ Γοργοποτάμου... Ἔτσι ἡ γέφυρα τοῦ Γοργοποτάμου ἀνατινάχθηκε ἀλλὰ δύο μοιράστηκαν τὴν δόξα τοῦ ἐγχειρήματος, μὲ δεύτερο τὸν Ἄρη. Ἡ ὀλιγωρία τοῦ Ἄρη στὴν ἀνατίναξη τῆς γέφυρας τοῦ Γοργοποτάμου ἦταν μεγάλο σφάλμα ποὺ σήμερα κρίνεται μεγαλύτερο, ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη καὶ τὸν βασικὸ σκοπὸ τοῦ Λαϊκοῦ Κινήματος ποὺ ἦταν ἡ μονοπώληση τοῦ ἀγῶνα τῆς Ἀντίστασης...".

Τὸ ὅτι, πράγματι, ἡ συμβολὴ τῆς ἀνατινάξεως τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου εἰς τὴν μάχην τοῦ Ἐλ Ἀλαμεΐν (23 Ὀκτωβρίου ἕως 2 Νοεμβρίου 1942) ἦτο ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπόψεως μηδενική, προκύπτει καὶ ἐκ τῆς στιχομυθίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Κρὶς Γουντχάουζ μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς 8ης Βρεταννικῆς Στρατιᾶς, στρατάρχου Μπέρναρντ Μοντγκόμερυ, ὡς αὕτη περιγράφεται εἰς τὸ βιβλίον τοῦ πρώτου «Κάτι κάναμε κι ἐμεῖς»: «Ὕστερα ἀπὸ χρόνια, ὁ Στρατάρχης Μοντγκόμερυ ὡστόσο ὅτι ἡ Ἐπιχείρηση Γοργοπόταμος εἶχε συμβάλει, κατά τι, στὴ νίκη του. Ἀπάντησε πὼς δὲν εἶχε ἀκούσει ποτὲ γι' αὐτήν»! Καὶ ὁ Γουντχάουζ συνεχίζει: «Ἂν ἡ Ἐπιχείρηση Χάρλινγκ εἶχε ἐπιτύχει ἕξι ἑβδομάδες νωρίτερα, ἀκόμη καὶ ὁ Μοντγκόμερυ θὰ μποροῦσε νὰ εἶχε ἀκούσει γι' αὐτήν»...

Ἡ ἱστορία τῆς ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου κατέδειξεν ὅτι τὸ Κ.Κ.Ε., διὰ τῶν Ὀργανώσεων του Ε.Α.Μ. καὶ Ε.Λ.Α.Σ., δὲν ἀπέβλεπεν εἰς ἀγῶνα ἐθνικὸν καὶ δι' αὐτὸ ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ε.Α.Μ. (Κ.Κ.Ε.) ἀπηγόρευσεν εἰς τὰ τμήματα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν ἐπιχείρησιν αὐτήν, ὡς καὶ τὴν συνεργασίαν των μετὰ τῶν Βρεταννῶν καταδρομέων. Σκοπὸς τοῦ Κ.Κ.Ε. ἦτο νὰ διαφυλάξη τὰς δυνάμεις του ἀνεπάφους διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ἐγκαθίδρυσιν φασιστικῆς κομμουνιστικῆς τυραννίας.

Ἀπόδειξιν τούτου ἀποτελεῖ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ὀλίγας μόνον ἡμέρας, μετὰ τὴν ἐπιχείρησιν ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου, ἤτοι κατὰ τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου 1942, ὁ Ἄρης Βελουχιώτης ἐπὶ κεφαλῆς 400 ἀνταρτῶν ἐξεστράτευσε πρὸς τὴν περιοχὴν τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ ἐπεχείρησε, πλὴν ὅμως, ἀνεπιτυχῶς, νὰ ἐξοντώση τὰς Ἐθνικὰς Ὁμάδας Ἑλλήνων Ἀνταρτῶν τοῦ Συνταγματάρχου Ναπολέοντος Ζέρβα. Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη ἦτο ἡ ἀρχὴ ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου τοῦ Κ.Κ.Ε. περὶ ἐξοντώσεως ὅλων τῶν ἐθνικῶν Ὀργανώσεων ἀντιστάσεως καὶ ἡ οὕτω μονοπώλησις τοῦ ἀγῶνος καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῆς ἐρυθρᾶς δικτατορίας, ἤτοι τῆς δικτατορίας τῆς βίας καὶ τοῦ τρόμου.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΕΑΣ
Ὑποστράτηγος ἐ.ἀ.

ΕΣΤΙΑ
Παρασκευή, 2 Δεκεμβρίου 1994

ΠΡΙΝ ΑΠΟ 52 ΧΡΟΝΙΑ

Ο ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΟΣ ΑΘΛΟΣ ΤΟΥ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ

7ον (τελευταῖον)

Οἱ Βρεταννοί ἐξώπλισαν ἕνα μέρος τῶν ἀνταρτῶν τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ., ὅσον καί τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἀφοῦ ὡρισμένοι ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἄοπλοι καί ἄλλοι ἔφερον κυνηγετικά ὅπλα καί ἀπηρχαιωμένους "γκράδες" (εἶχον εἰσαχθῆ εἰς τόν Ἑλληνικόν στρατόν τό 1877 καί ἀντικατεστάθησαν τό 1906 διά τῶν τυφεκίων "Μάνλιχερ"). Συγκεκριμένως, οὗτοι διέθεσαν εἰς ἑκάστην Ὁμάδα ἀνά 25 ἀτομικά τυφέκια καί πλῆθος χειροβομβίδων. Ἐπίσης, ὁ Ναπολέων Ζέρβας διέθετεν εἰς τήν Ὁμάδα Διοικήσεως, ὅπου εὑρίσκοντο καί οἱ δύο Βρεταννοί ἀξιωματικοί Ἔντυ Μάγιερς καί Κρίς Γουντχάους, ἕν πολυβόλον. Ἡ Ὁμάς Διοικήσεως εἶχε, ἐπίσης, τήν ἀποστολήν Μονάδος Ἐφεδρείας. Ὁ Ἄρης Βελουχιώτης δέν ἐδέχθη νά παραμείνη εἰς τόν Σταθμόν Διοικήσεως τῆς ἐπιχειρήσεως μετά τοῦ Ναπολέοντος Ζέρβα.

Εἰς τήν ἐπιχείρησιν τῆς ἀνατινάξεως τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου, ἥτις ἔλαβε χώραν τήν 25ην Νοεμβρίου 1942, ἐκτός τῶν δώδεκα Βρεταννῶν «σαμποτέρ», ἔλαβον μέρος 65 - 70 περίπου ἄνδρες τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. καί 75 - 80 περίπου ἄνδρες τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Ἐξ αὐτῶν, μερικοί δέν ἦσαν καλῶς ὡπλισμένοι, ἐλλείψει πολεμικοῦ ὑλικοῦ καί ἐπί πλέον ἦσαν τελείως ἀγύμναστοι. Βεβαίως, οἱ μυθομανεῖς «ἱστορικοί» καί «συγγραφεῖς» τῆς Ἀριστερᾶς, διά νά προσδώσουν μεγαλύτερον βάρος εἰς τήν συμβολήν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἀναβιβάζουν τούς ἄνδρας τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., οἱ ὁποῖοι συμμετέσχον εἰς τήν ἐν λόγῳ ἐπιχείρησιν, ἄλλοι μέν εἰς 90, ἄλλοι εἰς 120 καί ἄλλοι εἰς 150! (Βλέπε σελίδα 186 τῆς ἐκδόσεως Κ.Κ.Ε. "Πενήντα χρόνια ἀγώνων καί θυσιῶν - χρονικό τοῦ Κ.Κ.Ε."). Ἄλλοι πάλιν μυθογράφοι ἀφηγοῦνται πώς ὁ Ἄρης Βελουχιώτης συνεκέντρωσε τούς Βρεταννούς καί τούς Ἕλληνας ἀξιωματικούς καί τούς... ὑπηγόρευσε τό σχέδιον «ἐνεργείας» τῆς ἐπιχειρήσεως, ὡς ἄλλος Μέγας Ναπολέων!

Ἰδού, τί εἶπε σχετικῶς ὁ Κρίς Γουντχάους, κατά τήν διάρκειαν τῆς ὁμιλίας του, τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1984, εἰς τό ξενοδοχεῖον τῶν Ἀθηνῶν «Χόλλυνταίϋ Ἴνν»:

«Ὑπάρχει ἕνας ἄλλος μῦθος γύρω ἀπό τό Γοργοπόταμο, πού πρέπει νά ἀνασκευαστεῖ. Ἔχει ὑποστηριχθεῖ, ὅτι ὁ Ἄρης μόνος του ἐπέλεξε τόν Γοργοπόταμο γιά στόχο καί ὅτι κατέστρωσε μόνος του τό σχέδιο τῆς ἐπιθέσεως. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἐντελῶς διαφορετική. Ὁ Μάγιερς εἶχε ἐπιλέξει τόν Γοργοπόταμο ὡς τόν στόχο, ἔπειτα ἀπό μιά προσωπική ἀναγνώριση ἐπί τόπου, πρίν ἀκόμα ξεκινήσω γιά νά βρῶ τό Ζέρβα. Ὁ Μάγιερς, ἐπίσης, κατέστρωσε τό σχέδιο τῆς ἐπιθέσεως, τό ὁποῖο περιέγραψε στό Ζέρβα μόλις συναντήθηκαν, δηλαδή τήν προηγουμένη ἀπό τήν ἄφιξη τοῦ Ἄρη ἡμέρα. Ὁ Ζέρβας ἀμέσως ἀποδέχθηκε τό σχέδιο καί ἀνέλαβε τή διοίκηση τῆς ἐπιχειρήσεως. Ὅταν ἔφθασε ὁ Ἄρης, καί αὐτός, ἐπίσης, συμφώνησε μέ τό σχέδιο καί ἀποδέχθηκε τόν Ζέρβα ὡς γενικό ἀρχηγό».

Ἡ ἐπιχείρησις, ἡ ὁποία ἤρχισε διά τοῦ συνθήματος τοῦ ὑπολοχαγοῦ Μιχαήλ Μυριδάκη τήν 23.07΄ ὥραν, διεξήχθη μέ ἀπόλυτον ἐπιτυχίαν, παρά τάς ἀπροβλέπτους δυσκολίας τάς ὁποίας συνήντησε, παρά τάς ἀντιξόους ἐδαφικάς δυσχερείας καί παρ' ὅτι ἐλάχιστα λεπτά πρό τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἐπιθέσεως διῆλθεν ἄνωθεν τῆς γεφύρας Γερμανική στρατιωτική ἁμαξοστοιχία, κινουμένη πρός Λαμίαν, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀφυπνισθοῦν οἱ ἄνδρες τῆς Ἰταλικῆς φρουρᾶς καί νά ἀπολεσθῆ, οὕτω, ὁ παράγων τοῦ αἰφνιδιασμοῦ. Θεωρεῖται, μάλιστα, λίαν πιθανόν, ὅτι ἡ διέλευσις τῆς Γερμανικῆς ἁμαξοστοιχίας, κατά τήν στιγμήν ἐκείνην, ἐπέφερεν ζημίας εἰς τό σύστημα ὑπονομεύσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀποτύχη ἡ ἐπιχειρηθεῖσα ἀνατίναξίς της.

Ἡ μικτή ὁμάς τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. - Ε.Δ.Ε.Σ., ἥτις εἶχεν ἀναλάβει τήν ἐξουδετέρωσιν τοῦ νοτίου φυλακίου τῆς γεφύρας, διατελοῦσα ὑπό τήν διοίκησιν τοῦ ὑπολοχαγοῦ τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. Μιχαήλ Μυριδάκη, κατώρθωσε νά πλησιάση ἀθορύβως πρός τάς θέσεις τῆς Ἰταλικῆς φρουρᾶς καί ἐντός εἰκοσαλέπτου περίπου νά κάμψη πᾶσαν ἀντίστασιν, νά καταλάβη τό φυλάκιον καί νά συλλάβη καί μερικούς αἰχμαλώτους. Οἱ ὑπόλοιποι Ἰταλοί τῆς φρουρᾶς ἐπέτυχον νά διαφύγουν καί νά τραποῦν εἰς φυγήν πρός βορειοανατολάς. Ἀντιθέτως, ἡ ἑτέρα μικτή ὁμάς τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. - Ε.Λ.Α.Σ., ὑπό τήν ἡγεσίαν τῶν ἀνθυπολοχαγῶν τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. Δημοσθένους Παπαχρήστου καί Λεωνίδα Πετροπουλάκη, ἀπέτυχεν εἰς τόν αἰφνιδιασμόν καί συνήντησε πείσμονα ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν Ἰταλῶν τῆς φρουρᾶς τοῦ βορείου φυλακίου. Ἐχρειάσθη δέ μεγάλη προσπάθεια καί ἐπέμβασις, μέ διαταγήν τοῦ Μιχαήλ Μυριδάκη, ἐνισχύσεων ἐξ ἀνδρῶν τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. νοτίου τομέως, μέχρις ὅτου καμφθῆ ἡ ἄμυνα καί τοῦ τελευταίου Ἰταλοῦ στρατιώτου. Κατά τήν φάσιν αὐτήν ἐσημειώθη ἀπειθαρχία ἐκ μέρους τῶν ἀνδρῶν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., οἱ ὁποῖοι ἠρνήθησαν νά ἀκολουθήσουν τό τμῆμα τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ., τό ὁποῖον ἐκινήθη πρός ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιτιθεμένων ἐναντίον τῆς Ἰταλικῆς φρουρᾶς τοῦ βορείου φυλακίου καί ἀπεχώρησαν εἰς ἀπόστασιν 200 μέτρων, ἀναμένοντες ἐκεῖθεν τό σύνθημα τῆς γενικῆς ἀποχωρήσεως. Ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν τῶν ἐξελίξεων ὑπῆρξε καί ἡ σημειωθεῖσα ὡριαία καθυστέρησις εἰς τήν ἀνατίναξιν τῆς γεφύρας.

Ἀμέσως, σχεδόν, μετά τήν ἐξουδετέρωσιν καί τῶν δύο Ἰταλικῶν φυλακίων τῆς γεφύρας, οἱ Βρεταννοί «σαμποτέρ» ἐπέτυχον ὅπως τήν 1.30΄ καί 2.30΄ μεταμεσονύκτιον ὥραν, ἀνατινάξουν διαδοχικῶς, τά μεταλλικά τόξα τῆς γεφύρας, ἐλάχιστα λεπτά πρό τῆς ἐκ Λαμίας ἀφίξεως τῶν Γερμανικῶν καί Ἰταλικῶν ἐνισχύσεων. Σημειωτέον, ὅτι ἡ Βρεταννική ὁμάς δολιοφθορέων εἶχεν ἀρχίσει τήν ἀναρρίχησίν της εἰς τά τόξα τῆς γεφύρας πρό τῆς ὁλοκληρώσεως τῆς ἐκκαθαρίσεως καί τῶν δύο Ἰταλικῶν φυλακίων. Αἱ Γερμανικαί ἐνισχύσεις ἔφθασαν ἀμέσως μετά τήν ἀνατίναξιν τῆς γεφύρας, πλήν ὅμως καθηλώθησαν ὑπό τῆς ἐφεδρικῆς δυνάμεως καί οὕτω ἐπετεύχθη ἡ ἀπαγκίστρωσις τῶν τμημάτων, τά ὁποῖα ἔλαβον μέρος εἰς τό παράτολμον τοῦτο ἐγχείρημα. Οἱ Γερμανοί θά χρειασθοῦν ἕνα καί ἥμισυν σχεδόν μῆνα διά νά ἀποκαταστήσουν πλήρως τήν σιδηροδρομικήν συγκοινωνίαν, ἥτις, καθ' ὅλον τοῦτο τό διάστημα, διεξήγετο μετά δυσχερείας...

Ἡ σύμπτυξις ἐγένετο ὑπό βροχήν, πρός τάς κλιτῦς τῆς Οἴτης, μέ κατεύθυνσιν πρός τήν Καστριώτισσαν καί τό Μαυρολιθάριον Φθιώτιδος. Ἐκεῖ, ὁ Ναπολέων Ζέρβας ἐπληροφορήθη ἐκ νέου ὅτι ὁ Ἄρης Βελουχιώτης ἡτοίμαζεν αἰφνιδιαστικήν ἐπίθεσιν ἐναντίον του, μέ σκοπόν τήν διάλυσιν τῶν Ἐθνικῶν Ὁμάδων Ἑλλήνων Ἀνταρτῶν (ΕΔΕΣ) καί ὡς ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νά λάβη καί νέα συμπληρωματικά μέτρα αὐτοπροστασίας.

Τήν ἑπομένην πρωίαν, ὅταν οἱ κατακτηταί ἀντίκρυσαν τό θέαμα τῆς καταστραφείσης γεφύρας καί ἀνέγνωσαν ἐπί πλησίον κειμένου εἰκονοστασίου τό ἀναγραφέν ὑπό τοῦ ἐφέδρου ὑπολοχαγοῦ Μιχαήλ Μυριδάκη ἀπόφθεγμα «Εἷς οἰωνός ἄριστος, ἀμύνεσθαι περί Πάτρης», μέ τήν ὑπογραφήν: «Ναπολέων Ζέρβας», ἀφ' ἑνός μέν ἐπεκήρυξαν τόν Συνταγματάρχην Ναπολέοντα Ζέρβαν ἀντί 100 ἑκατομμυρίων δραχμῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀφ' ἑτέρου δέ ἐτυφέκισαν, πρό τῆς κατεστραμμένης γεφύρας, ἑπτά Ἕλληνας ὁμήρους ἐκ Λαμίας, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τόν ταγματάρχην Κ. Πιστόλην. Οὗτος, πρό τῆς ἀδιαφορίας τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη νά λάβη μέρος εἰς τήν ἐπιχείρησιν ἀνατινάξεως τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου, εἶχε μεταβῆ εἰς Λαμίαν καί προσεπάθησεν αὐτοβούλως νά συγκροτήση ἐθελοντικόν σῶμα διά τήν ὑποστήριξιν τοῦ Βρεταννικοῦ ἐγχειρήματος. Πλήν ὅμως, καταδοθείς εἰς τούς Ἰταλούς, συνελήφθη καί ἐκρατήθη ὡς ὅμηρος ὑπ' αὐτῶν, τυφεκισθείς εἰς ἀντίποινα διά τήν ἀνατίναξιν τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου. Εἰς ἀντίποινα, ἐπίσης, ἐτυφεκίσθησαν καί ἄλλοι 7 Ἕλληνες ὅμηροι εἰς τό χωρίον Καστέλλιον Παρνασσίδος.

Ἡ ἀνατίναξις τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου ἦτο ἡ πρώτη καί ἡ τελευταία ἐπιχείρησις, ἡ ὁποία διεξήχθη, ἐπί Κατοχῆς, ἀπό κοινοῦ ὑπό τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ., τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. καί τῶν Βρεταννῶν. Ἐπίσης ὑπῆρξε ἡ μεγαλειτέρα καί ἡ πλέον ἐντυπωσιακή, ἕως τήν ἐποχήν ἐκείνην πρᾶξις δολιοφθορᾶς εἰς τήν κατεχομένην Εὐρώπην. Παρά ταῦτα, ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀπεκήρυξε καί τήν πολεμικήν αὐτήν ἐνέργειαν Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως καί μάλιστα ἐπετίμησε τόν Ἄρη Βελουχιώτη διά τήν συμμετοχήν του καί τόν ἐκάλεσε τόν Φεβρουάριον τοῦ 1943 εἰς Ἀθήνας, πρός ἀπολογίαν. Αἱ κατηγορίαι ἐναντίον του ἦσαν:

"Ἡ μή παρεμπόδισις τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου.

"Ἡ παρά τήν ἐντολήν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. συμμετοχή του εἰς τήν ἐν λόγῳ ἐπιχείρησιν.

"Ἡ ἀποτυχία του νά διαλύση τάς ἀνταρτικάς δυνάμεις τοῦ Ναπολέοντος Ζέρβα.

Ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὁ Κ. Κόκκινος, γράφει εἰς τήν σελίδα 55, τοῦ βιβλίου του "1942-1945 Τά χρόνια τῆς πολιτικῆς", τά ἑξῆς:

"Ἕνα σοβαρό σημεῖο στίς διασυνδέσεις αὐτές ἔγινε μέ τήν αὐτόβουλη (χωρίς τήν ἐντολήν τοῦ Κ.Κ.Ε.) συμμετοχή τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη στήν ἐπιχείρηση γιά τήν ἀνατίναξη τῆς γέφυρας τοῦ Γοργοποτάμου (Νοέμβριος 1942). Ὁ Ἄρης ἐπέσυρε τήν ὀργή τοῦ κόμματος, κλήθηκε στήν Ἀθήνα γιά ν' ἀπολογηθεῖ καί ἔπεσε σέ δυσμένεια ἔκτοτε. Οἱ Σαμαρινιώτης (Ἀνδρέας Τζήμας) καί Γέρος Λευτεριᾶς (Βαγγέλης Παπαδάκης) ἦσαν τά ἐντεταλμένα ὄργανα τοῦ Κόμματος νά παρακολουθοῦν καί ἐπιβλέπουν ὅλες τίς κινήσεις τοῦ Ἄρη".

Μεταγενεστέρως, ἐν τούτοις, ὡρισμένοι κομμουνισταί θά ἐπικρίνουν τούς δισταγμούς, τήν ἀπροθυμίαν καί τήν χρονοτριβήν τοῦ Βελουχιώτη, ὡς καί τήν στάσιν τῆς ἡγεσίας τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τήν ἀπόφασίν της νά ἀπαγορεύση εἰς αὐτόν ὅπως συμμετάσχη εἰς τήν ἐπιχείρησιν τῆς ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου. Χαρακτηριστικῶς, τό σημαῖνον στέλεχος τοῦ Ε.Α.Μ., ὁ Διονύσιος Μπενετᾶτος, εἰς τήν σελίδα 36, τοῦ βιβλίου του "Τό χρονικό τῆς κατοχῆς", γράφει ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ τά ἑξῆς:

"Ἡ δράση εἶναι συνυφασμένη καί μ' ἀποτυχίες καί σφάλματα. Καί στήν περίπτωση τοῦ Ἄρη ὑπῆρξε σημαντικό σφάλμα ἡ ἄρνηση τοῦ Ἄρη ν' ἀνατινάξη χωρίς συζητήσεις τήν γέφυρα τοῦ Γοργοποτάμου... Ἔτσι ἡ γέφυρα τοῦ Γοργοποτάμου ἀνατινάχθηκε ἀλλά δύο μοιράστηκαν τήν δόξα τοῦ ἐγχειρήματος, μέ δεύτερο τόν Ἄρη. Ἡ ὀλιγωρία τοῦ Ἄρη στήν ἀνατίναξη τῆς γέφυρας τοῦ Γοργοποτάμου ἦταν μεγάλο σφάλμα πού σήμερα κρίνεται μεγαλύτερο, ἄν λάβουμε ὑπ' ὄψη καί τόν βασικό σκοπό τοῦ Λαϊκοῦ Κινήματος πού ἦταν ἡ μονοπώληση τοῦ ἀγῶνα τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης...".

Ὁ ψυχολογικός ἀντίκτυπος ἐκ τῆς ὁμολογουμένως γενναίας καί ἡρωϊκῆς αὐτῆς πράξεως δολιοφθορᾶς τῶν Βρεταννῶν καταδρομέων καί τῶν Ἑλλήνων ἀνταρτῶν ὑπῆρξε μέγας, ὄχι μόνον εἰς ὁλόκληρον τήν Ἑλλάδα, ἀλλά καί εἰς τό ἐξωτερικόν, παρά τό γεγονός ὅτι, λόγῳ τῆς σημειωθείσης μεγάλης καθυστερήσεως εἰς τήν πραγματοποίησίν της — ἐκ τῆς ἀπροθυμίας τοῦ Κ.Κ.Ε. - Ε.Λ.Α.Σ. νά βοηθήση εἰς τήν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιχειρήσεως — ἡ ἀπό στρατιωτικῆς ἀπόψεως συμβολή της εἰς τήν μάχην τοῦ Ἐλ Ἀλαμέϊν καί τῆς Ἀφρικῆς γενικώτερον ὑπῆρξε μηδενική. Οὕτω, ἐνῶ ἡ ἐπιχείρησις εἶχε σχεδιασθῆ διά τήν 10ην Ὀκτωβρίου 1942, ἐπραγματοποιήθη 45 ἡμέρας βραδύτερον, ἤτοι τήν 25ην Νοεμβρίου 1942, ὅταν, πλέον αἱ Συμμαχικαί δυνάμεις, τῆς 8ης Βρεταννικῆς Στρατιᾶς τοῦ Ἀφρικανικοῦ μετώπου, προελαύνουσαι νικηφόρως πρός Δυσμάς, εἶχον καταλάβει ἀπό τῆς 20ῆς Νοεμβρίου 1942 τήν πρωτεύουσαν τῆς Κυρηναϊκῆς, ἤτοι τόν σημαίνοντα λιμένα τῆς Βεγγάζης καί κινούμεναι ταχέως πρός τήν Τρίπολιν, πρωτεύουσαν τῆς Λιβύης, εἶχον πλησιάσει εἰς τά περίχωρα αὐτῆς.

Τό ὅτι, πράγματι, ἡ συμβολή τῆς ἀνατινάξεως τῆς Γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου εἰς τήν μάχην τοῦ Ἐλ Ἀλαμέϊν (23 Ὀκτωβρίου ἕως 2 Νοεμβρίου 1942) ἦτο ἀπό στρατιωτικῆς ἀπόψεως μηδενική, προκύπτει καί ἐκ τῆς στιχομυθίας, τήν ὁποίαν εἶχεν ὁ Κρίς Γουντχάους μετά τοῦ διοικητοῦ τῆς 8ης Βρεταννικῆς Στρατιᾶς, στρατάρχου Μπέρναρντ Μοντγκόμερυ, ὡς αὐτή περιγράφεται εἰς τό βιβλίον τοῦ πρώτου «Κάτι κάναμε κι' ἐμεῖς»: «Ὕστερα ἀπό χρόνια, ὁ Στρατάρχης Μοντγκόμερυ ρωτήθηκε ἄν ἡ Ἐπιχείρηση Γοργοπόταμος εἶχε συμβάλει, κατά τι, στή νίκη του. Ἀπήντησε πώς δέν εἶχε ἀκούσει ποτέ γι' αὐτήν»! Καί ὁ Γουντχάους συνεχίζει: «Ἄν ἡ Ἐπιχείρηση Χάρλινγκ εἶχε ἐπιτύχει ἕξι ἑβδομάδες νωρίτερα, ἀκόμη καί ὁ Μοντγκόμερυ θά μποροῦσε νά εἶχε ἀκούσει γι' αὐτήν»....

Ἡ ἱστορία τῆς ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου κατέδειξεν ὅτι τό Κ.Κ.Ε., διά τῶν Ὀργανώσεών του Ε.Α.Μ. καί Ε.Λ.Α.Σ., δέν ἀπέβλεπεν εἰς ἀγῶνα ἐθνικόν καί δι' αὐτό ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Ε.Α.Μ. (Κ.Κ.Ε.) ἀπηγόρευσεν εἰς τά τμήματα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. τήν συμμετοχήν των εἰς τήν ἐπιχείρησιν αὐτήν, ὡς καί τήν συνεργασίαν των μετά τῶν Βρεταννῶν καταδρομέων. Σκοπός τοῦ Κ.Κ.Ε. ἦτο νά διαφυλάξη τάς δυνάμεις του ἀνεπάφους διά τήν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας, κατά τήν στιγμήν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος, πρός ἐγκαθίδρυσιν φασιστικῆς κομμουνιστικῆς τυραννίας.

Ἀπόδειξιν τούτου ἀποτελεῖ καί τό γεγονός ὅτι ὀλίγας μόνον ἡμέρας, μετά τήν ἐπιχείρησιν ἀνατινάξεως τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου, ἤτοι κατά τήν 30ήν Δεκεμβρίου 1942, ὁ Ἄρης Βελουχιώτης ἐπί κεφαλῆς 400 ἀνταρτῶν ἐξεστράτευσε πρός τήν περιοχήν τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καί ἐπεχείρησε, πλήν ὅμως, ἀνεπιτυχῶς, νά ἐξοντώση τάς Ἐθνικάς Ὁμάδας Ἑλλήνων Ἀνταρτῶν τοῦ Συνταγματάρχου Ναπολέοντος Ζέρβα. Ἡ ἐνέργεια αὐτή τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη ἦτο ἡ ἀρχή ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου τοῦ Κ.Κ.Ε. περί ἐξοντώσεως ὅλων τῶν ἐθνικῶν Ὀργανώσεων ἀντιστάσεως καί ἡ οὕτω μονοπώλησις τοῦ ἀγῶνος καί ἡ ἐπιβολή τῆς ἐρυθρᾶς δικτατορίας, ἤτοι τῆς δικτατορίας τῆς βίας καί τοῦ τρόμου.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΕΑΣ
Ὑποστράτηγος ἐ.ἀ.